

RAAD VOOR BETWISTINGEN INZAKE
STUDIEVOORTGANGSBESLISSINGEN

UITSPRAKEN WERKJAAR 2016
STUDIEBETWISTINGEN DEEL 5

Inhoud

[Zitting van 8 augustus 2016](#)

rolnummer 2016/193

rolnummer 2016/195

rolnummer 2016/196

[Zitting van 10 augustus 2016](#)

rolnummer 2016/194

rolnummer 2016/197

rolnummer 2016/198

rolnummer 2016/199

[Zitting van 12 augustus 2016](#)

rolnummer 2016/173

rolnummer 2016/205

rolnummer 2016/213

[Zitting van 17 augustus 2016](#)

rolnummer 2016/165

rolnummer 2016/171

rolnummer 2016/204

rolnummer 2016/215

[Zitting van 19 augustus 2016](#)

rolnummer 2016/200

rolnummer 2016/201

rolnummer 2016/203

[Zitting van 22 augustus 2016](#)

rolnummer 2016/214

rolnummer 2016/232

rolnummer 2016/234

rolnummer 2016/235

rolnummer 2016/236

rolnummer 2016/241

Zitting van 8 augustus 2016

Arrest nr. 2.995 van 8 augustus 2016 in de zaak 2016/193

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 11 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2016 waarbij aan de verzoeker een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 5 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 8 augustus 2016.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en mr. [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in de Toegepaste Psychologie”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 1 juli 2016 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 5 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat verzoekster in het document “Beoordelingsformulier exploratiestage” niet werd beoordeeld op het luik “psychologisch dienstverlenen”. De interne beroepsinstantie stelt vast dat ook op het luik “psychodiagnostisch handelen” een onvoldoende werd behaald. Deze onvoldoende is gebaseerd op de opmerkingen uit het “evaluatieformulier exploratiestage”, dat met verzoekster besproken werd tijdens het eindevaluatiegesprek waarvan verzoekster een kopie heeft ontvangen, die ze ondertekende. De interne beroepsinstantie heeft tevens een zeer uitgebreid verslag ontvangen van de stagesupervisor waaruit blijkt dat er verschillende begeleidingsgesprekken geweest zijn. De interne beroepsinstantie merkt tevens op dat verzoekster niet alleen een onvoldoende behaalde op het luik “psychodiagnostisch handelen”, maar ook op “professional in een organisatie”, “algemene competenties” en “persoonlijke ontwikkeling”. Voor al deze onderdelen behaalde verzoekster 9/20. Deze scores werden door haar niet betwist. Enkel op casuïstiek behaalde verzoeker een 13/20. De berekende totaalscore bedroeg daardoor 9,2875. Tot slot is een voldoende op het opleidingsonderdeel “.....” volgende de interne beroepsinstantie geen gegrond middel om een onvoldoende voor exploratiestage te rechtvaardigen.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 8 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 11 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft met betrekking tot de indiening van een beroep bij de Raad het volgende voor:

§2. De beroepen worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroepen bezwaren.

Het verzoekschrift wordt gedagtekend en, op straffe van onontvankelijkheid, ondertekend door de verzoeker of zijn raadsman.

De ondertekening van een bij de Raad ingesteld beroep is door de decreetgever uitdrukkelijk op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven.

De Raad stelt vast dat verzoeksters verzoekschrift niet is ondertekend.

Ter zitting stelt verzoekster dat ze het verzoekschrift weliswaar zelf heeft opgesteld, maar ze bevestigt dat het niet is ondertekend.

Gelet op het voorschrift van artikel II.294 van de Codex zoals hierboven geciteerd, betekent dit evenwel niet dat het gemis aan handtekening op het verzoekschrift verschoonbaar is.

Het beroep wordt ambtshalve onontvankelijk verklaard.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 8 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote, kamervoorzitter

Henri Verhaaren bijzitter

Daniël Cuypers bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30

november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 2.996 van 8 augustus 2016 in de zaak 2016/195

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 12 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2016 waarbij aan de verzoeker een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 5 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 8 augustus 2016.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in de Toegepaste Psychologie”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 1 juli 2016 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 5 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde vast dat verzoekster op de stageplaats 2 begeleiders had, waarvan 1 zorgcoördinator en de andere leerkracht. Beide waren steeds aanwezig bij de tussentijdse én de eindevaluaties. Daarnaast werd verzoekster opgevolgd door de stagebegeleider van de hogeschool (verschillende contacten) en was er een supervisiegesprek. De interne beroepsinstantie stelt vast dat verzoekster meer werd begeleid dan andere studenten in de eindstage. Deze extra gesprekken zijn opgestart omdat uit de eerste supervisie bleek dat de stage op dat moment moeilijk liep. Verzoekster had ook om deze extra gesprekken gevraagd. De interne beroepsinstantie heeft geen redenen om te twijfelen aan de competentie van de verschillende begeleiders.

Verder merkt de interne beroepsinstantie op dat de stage in totaal 13 weken bedroeg. Dit betekent dat verzoekster vroegtijdig duidelijke signalen gekregen heeft over de tekorten in haar functioneren. Deze feedback werd ook opgenomen in een schriftelijk verslag. De interne beroepsinstantie stelt vast dat er geen discrepantie is tussen de tussentijdse beoordelingen en de eindbeoordeling. Daarmee werd verzoekster voldoende geattendeerd op haar tekorten. Het betreft een eindstage, waar het niet onredelijk is om van de student een actieve houding te verwachten om de stage tot een goed einde te brengen.

De beroepsinstantie wijst er tevens op dat de student recht heeft op duidelijke feedback, ook als de stage niet goed verloopt. Het is mogelijk dat dit bij de student als demotiverend overkomt. Dit mag de stagebegeleider er niet van weerhouden om de pijnpunten duidelijk te benoemen.

Tenslotte geeft de opleiding aan dat verzoekster bijles gaf aan één of enkele leerlingen tegelijk, dit met de bedoeling om de nodige observaties te verrichten om zo haar functie als psychologisch consulent te kunnen uitoefenen. Tijdens deze “lessen” kan ze als psychologisch consulente de juiste diagnoses stellen om vervolgens kind, ouders en leerkrachten te adviseren. Deze laatste stap nam ze niet of nauwelijks. Dit werd als een gebrek aan initiatief beschouwd. Daarom bleef verzoekster ook meerdere uren “les” geven. De interne beroepsinstantie oordeelt dat daarmee afdoende gemotiveerd wordt dat verzoekster voldoende tijd had om de opleidingspecifieke competenties aan te tonen.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 8 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 12 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing van 28 juni 2016 waarbij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘.....’ (eerste bestreden beslissing) en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie van 5 juli 2016 (tweede bestreden beslissing).

Verwerende partij stelt dat het extern beroep onontvankelijk is in de mate waarin het gericht is tegen de oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2016, voor zover de beslissing van de interne beroepsinstantie in de plaats getreden is van de oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing.

Uit artikel 98 §3 van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, een nieuwe beslissing te nemen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroept op de schending van het redelijkheidsbeginsel, in combinatie met het motiveringsbeginsel en een gebrek aan begeleiding en feedback.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij stelt dat zij na een eerste kennismakingsgesprek (midden oktober 2015) met zorgcoördinator, mevrouw [A.V.], te horen kreeg dat deze de functie van zorgcoördinator stopzet en verzoekende partij bijgevolg niet kan begeleiden bij haar stage. Mevrouw [A.V.] wijst verzoekende partij een andere stagebegeleider toe, de heer [K.V.], die de functie van ambulant leerkracht en beleidsmedewerker uitoefent. Betreffende deze belangrijke wijziging, zo mailt verzoekster met stageaanvrager mevrouw [M.V.] of dit geen probleem vormt voor de stagebegeleiding, waarop zij geen antwoord terug krijgt. Op dat moment is verzoekster van oordeel de stage zonder meer aan te vangen met volle inzet en overgave, maar gaandeweg blijkt de wissel van mevrouw [A.V.] door de heer [K.V.] een grove schending van haar recht op een professionele en correcte benadering en beoordeling van haar stage door een competentie stagecoördinator.

Dit blijkt al snel wanneer verzoekster ervaart dat de heer [K.V.] bovendien niet gemotiveerd lijkt om haar stage goed op te volgen, laat staan dat hij hiervoor opgeleid is. Dit bleek al van bij het begin, aangezien er van bij de start geen kennismaking volgt, geen rondleiding, geen observatie. Verzoekster werd met andere woorden aan haar lot overgelaten, maar niettegenstaande zet zij zich voor 100% in. Bovendien blijkt later dat zij ook de eerste stagiair is die “begeleid” wordt door de heer [K.V.]. De eerste weken krijgt verzoekster dan ook weinig of geen opvolging, noch feedback. Bijgevolg heeft verzoekster dan ook het gevoel dat de stage, zoals zij die ervaart, goed verloopt. Geen motiverende opmerkingen, maar ook geen negatieve opmerkingen noch bijsturingen.

Verzoekster stelt dat haar verbazing dan ook groot was wanneer er bij de evaluatie na een viertal weken plots een erg negatieve beoordeling wordt gemaakt, voornamelijk op het vlak van

initiatieven en veel minder op vlak van het inhoudelijke. Verzoekster stelt zich de vraag of ze daar niet meer begeleiding, motivering, bijsturing en opvolging mocht verwachten vanwege de heer [K.V.]. Bovendien wordt voor de eerste maal duidelijk gesuggereerd om de stage stop te zetten, bij monde van de heer [K.V.] die daarin gevuld wordt door vrouw [A.A.]. Toch is verzoekster vastbesloten en gemotiveerd om haar stage verder te zetten. Bij de eindevaluatie staan alle betrokkenen versteld dat verzoekster deze stage, niettegenstaande alle “tegenwind”, toch tot een einde heeft gebracht. Verzoekster vindt dit allerminste een stagebegeleiding die naam waardig.

Gezien de stage moeilijk verloopt, heeft verzoekster op 28 april 2016 een e-mail verstuurd naar de ombudsdiens, met de vraag wat zij kan ondernemen om deze moeilijke stagebegeleiding beter te laten verlopen. Opnieuw heeft zij op deze e-mail geen antwoord ontvangen. Bij een volgende evaluatie, na 4-5 weken, wordt verzoekster opnieuw gewezen op het feit dat zij gebuisd zou zijn voor deze stage. Opnieuw laat stagesupervisor vrouw [A.A.] verzoekster weten dat zij de stage kan stopzetten. Verzoekster vraagt zich af of dit de juiste werkwijze is om een stage te begeleiden. Nog de heer [K.V.], noch vrouw [A.A.] willen volgens haar initiatief nemen om de problematiek constructief aan te pakken. Volgens verzoekster is dit een ernstige schending van haar recht op positieve, constructieve en professionele stagebegeleiding. Toch zet zij haar stage onvermoeibaar verder, tot grote verbazing van alle betrokkenen. Zelfs stagecoördinator vrouw [C.O.] is vol bewondering van haar blijvende inzet gedurende de eindevaluatie.

Verder stelt verzoekster dat zij gedurende de gehele stageperiode minstens 14 uur per week spandeerde aan het geven van rekenen en taal (lesgeven in kleine groepjes). Hiervoor is zij evenwel niet opgeleid. Bovendien ontnemen deze taken nuttige tijd om de taken van echte zorgcoördinatie verder uit te diepen. Opnieuw worden haar rechten op degelijke zorgcoördinatie en nuttige en interessante begeleiding hierbij geschonden. Verzoekster heeft vrouw [A.A.] hierover tussentijds aangesproken en er werd enkel een kleine bijsturing gevorderd

Ter info wenst verzoekster nog mee te delen dat zij vorig jaar een score van 17/20 behaalde voor haar exploratiestage. De stagementor opperde toen dat haar stage een “eindstage-niveau” haalde, een groot contrast met de situatie dit jaar.

Verzoekster stelt verder dat haar stage inhoudelijk en beleidsmatig uitstekend is beoordeeld bij de eindevaluatie. Toegewijd, stipt, flexibel, gemotiveerd en gedreven behoren tot haar eindbeoordeling. Verzoekster miste blijkbaar de nodige initiatieven en assertiviteit om de theoretische uitwerkingen in de praktijk uit te zetten. Verzoekster stelt zich de vraag of het niet de taak van de stagebegeleider is om haar hierbij te steunen, te motiveren en zelfvertrouwen te geven. Zij stelt dat haar recht op ‘echte’ stagebegeleiding geschonden werd.

Tot slot wenst verzoekster nog te vermelden dat zij, niettegenstaande de slechte beoordeling, bedolven is onder de attenties van haar leerlingen: tientallen eigengemaakte tekeningen en zelfs een gepersonaliseerde pennenzak.

In haar *antwoordnota* stelt verweerde partij vooreerst dat verzoekster een extern beroepsschrift heeft ingediend waarvan de inhoud identiek is aan het intern beroepsschrift. Nochtans werden alle middelen grondig beoordeeld door de interne beroepsinstantie. Voor zover die middelen geen kritiek bevatten op de beslissing van de interne beroepscommissie van 5 juli 2016 en niet aanduiden in welke mate de interne beroepscommissie het intern beroep ontrecht zou hebben afgewezen, zijn de aangehaalde middelen volgens verweerde onontvankelijk. Enkel in ondergeschikte orde gaat verweerde vervolgens nader in op de middelen van verzoekster.

Wat betreft de beweerde incompetentie van de stagementor, de heer [K.V.], stelt verweerde dat de interne beroepsinstantie daarover reeds geoordeeld. Verzoekster toont niet aan dat deze overwegingen foutief zouden zijn en voert daartegen geen kritiek aan.

Daar waar verzoekster in haar beroepsschrift voorhoudt dat zij op 28 april 2016 een e-mail heeft verstuurd naar de ombudsdiens met de vraag wat zij zou kunnen ondernemen om de moeilijke stagebegeleiding beter te doen verlopen, merkt verweerde op dat daarin op geen enkele wijze sprake is van enig verwijt aan de stagebegeleiding. Verzoekster kaart daarin wel aan dat zij sedert juni 2015 zou kampen met paniekaanvallen, waarvoor zij in therapie is gegaan en medicatie neemt. Verzoekster vreest dat dit een invloed heeft op haar presteren, zij heeft het moeilijk om zichzelf te geven en is vaak uitgeput door de constante drukte om haar heen. Verzoekster steunt daarop geen middel, maar geeft in deze e-mail vervolgens zelf aan dat haar problemen een invloed zouden kunnen hebben op haar stage. Dat is iets helemaal anders dan de competentie en begeleiding van de mentor te bekritisieren. Aan de mentoren heeft zij hierover eveneens pas gecommuniceerd op 12 april 2016.

Dergelijke beweringen inzake de bekwaamheid van de stagebegeleiding komen wel voor het eerst aan bod in een gesprek met de vader van verzoekster en een e-mail van verzoekster aan de ombudsdiens op 13 juni 2016. De ombudsdiens heeft dit onderzocht en met verzoekster besproken. Daarbij is aan bod gekomen dat het toch merkwaardig is dat verzoekster dit aankaart de dag voor de eindevaluatie en op het ogenblik dat zij reeds weet dat die mogelijk negatief zal zijn. De stagebegeleiders ontkennen ten stelligste de bewering van verzoekster dat er zou gesuggereerd zijn om de stage te stoppen. Wel is er bezorgdheid geuit om de gezondheidsproblemen die verzoekster zelf had aangekaart en gaven de stagebegeleiders bij gebrek aan adequate reactie vanwege verzoekster aan dat zij ook niet goed wisten hoe het verder moest. Dit werpt volgens verweerde een heel ander licht op de gehele zaak en is ook van belang bij de beoordeling van de overige middelen.

Wat betreft de beweerde plotse negatieve evaluatie, stelt verweerde dat de interne beroepsinstantie daarover reeds geoordeeld. Verzoekster toont niet aan dat deze overwegingen foutief zouden zijn en voert daartegen geen kritiek aan.

Wat betreft het beweerde gebrek aan feedback, stelt verweerde dat verzoekster de overweging van de interne beroepsinstantie niet weerlegt in haar extern verzoekschrift. Verweerde onderstreept tevens dat er zeer veel gesprekken zijn geweest, met name een reflectieverslag op 26 maart 2016, een supervisiegesprek op 12 april 2016, een telefonisch contact met stagementor [K.V.] op 18 april 2016 gevuld door een extra gesprek met verzoekster op 21 april 2016, een tussentijdse evaluatie op 3 mei 2016, een extra bespreking met de stagecoördinator op 17 mei 2016, een extra gesprek met verzoekster samen met de stagementoren op 20 mei 2016 en dit dan ook nog eens gevuld door contacten via de ombuds en met de vader van verzoekster. Dit kan men volgens verweerde bezwaarlijk een gebrek aan feedback noemen. In de mate waarin verzoekster de feedback als negatief ervaren heeft, bevestigt zij trouwens zelf het bestaan ervan. Zelfs als er een gebrek aan feedback zou zijn geweest, *quod non*, dan houdt dat nog niet in dat verzoekster om die enkele reden dan geacht moet worden om de doelstellingen van de stage wél te hebben behaald.

Wat betreft de bewering van verzoekster dat zij te weinig tijd had voor haar taken als psychologe, stelt verweerde dat verzoekster de overweging van de interne beroepsinstantie niet weerlegt in haar extern verzoekschrift.

Tenslotte voert verzoekster aan dat zij vorig academiejaar een score van 17/20 behaalde voor het opleidingsonderdeel “.....”. Naast het feit dat de beoordeling van andere opleidingsonderdelen volgens verweerde geen invloed kan hebben op het huidige opleidingsonderdeel, *a fortiori* wanneer het gaat om opleidingsonderdelen uit een eerder academiejaar, heeft verzoekster in haar e-mail van 28 april 2016 zelf haar vrees aangegeven dat haar persoonlijke problemen en drukte tot een heel groot verschil leidden met de exploratiestage van het vorige jaar.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster zich vooreerst vragen omtrent de partijen bij de stageovereenkomst en het eindverslag. Verzoekster stelt dat de stageovereenkomst werd gesloten tussen zijzelf, de heer [K.V.] als stagegever en de onderwijsinstelling. De overeenkomst stipuleert dat de stagegever tijdens/na de stageperiode een feedbackverslag over de stagiair zal opstellen, aan de hand van een document ter beschikking gesteld door de onderwijsinstelling. Uit het evaluatieformulier eindstage-stagementor kan echter worden afgeleid dat niet enkel de heer [K.V.], maar ook mevrouw [A.G.] als stagementor het eindverslag ondertekent. Met mevrouw [A.G.] heeft verzoekster evenwel geen stageovereenkomst afgesloten en zij was volgens verzoekster dan ook helemaal niet bevoegd om haar opmerkingen te geven op het evaluatieformulier of mee te werken of aanwezig te zijn bij de eindevaluatie van de stage van verzoekster. Verzoekster benadrukt dat mevrouw [A.G.] haar stage niet heeft opgevolgd of begeleid. Haar enige inbreng was dat zij aanwezig was bij de tussentijdse- en eindevaluatie. Daarenboven werkt mevrouw [A.G.] slechts deeltijds in de onderbouw (1^e-3^e leerjaar), terwijl verzoekster stage heeft gedaan in alle 6 leerjaren. Verzoekster meent tevens dat mevrouw [A.G.] op het ogenblik van de stage zelf nog geen zorgcoördinator was en nog in opleiding was.

Verder stelt verzoekster de competentie van de stagementor in vraag. Initieel werd voordien dat mevrouw [A.V.], die zorgcoördinator is, stagebegeleider zou worden. Nog de heer [K.V.], noch mevrouw [A.G.] waren volgens verzoekster geschikte vervangers voor mevrouw [A.V.]. De heer [K.V.] werkt immers als ambulant leerkracht en beleidsmedewerker en mevrouw [A.G.] was op het moment van de stage nog in opleiding. Volgens verzoekster was zelfs de interne beroepsinstantie niet op de hoogte van het feit dat aan haar officieel slechts 1 stagebegeleider was toegeewezen, namelijk de heer [K.V.]. Het was voor verzoekster dan ook onbekend dat zij over twee stagebegeleiders zou beschikken, zijnde de heer [K.V.] en mevrouw

[A.G.]. Ook in de praktijk werden alle zaken m.b.t. de stage enkel geregeld met de heer [K.V.]. Verzoekster is dus van oordeel dat mevrouw [A.G.] noch de bevoegdheid, noch de competentie had om haar stage te beoordelen, zodat de beslissing genomen mede op basis van de evaluatie van mevrouw [A.G.] volgens haar aangetast is door een onregelmatigheid.

Verder wijst verzoekster op een gebrekkige begeleiding. Volgens haar toonde de echte stagebegeleider, de heer [K.V.], geen enkele motivatie om de stage van verzoekster te begeleiden of haar te motiveren. Vandaar dat verzoekster zo verbaasd was bij de negatieve evaluatie: zij ging ervan uit dat, gezien zij niet werd bijgestuurd, alles goed verliep. Verder stelt verzoekster dat de stagesupervisor, mevrouw [A.A.], het moeilijke en gebrekkige verloop van de stage slecht heeft ingeschat en onvoldoende heeft ondervangen. Integendeel, in plaats van de situatie van de negatieve beoordeling van de heer [K.V.] te onderzoeken, heeft de stagebegeleider aan verzoekster meermaals gesuggereerd om de stage vroegtijdig te beëindigen. Voortdurend werd gesteld dat “er geen verbetering mogelijk is” in plaats van samen naar oplossingen te zoeken en verzoekster vertrouwen en begeleiding te geven voor het verdere verloop van de stage. Bovendien handelde het supervisiegesprek enkel over de taken van verzoekster op de stageschool, niet over haar prestaties. Van enige constructieve feedback was geen sprake. Conform artikel 4 van de stageovereenkomst dient de stagegever te zorgen voor een passend onthaal en begeleiding en dient hij er zich voor te engageren mee te werken aan het welslagen van de stage. Volgens verzoekster heeft de stagegever zich hier echter absoluut niet toe geëngageerd. Verzoekster wilde er nochtans alles aan doen om de stage beter te doen verlopen, vandaar ook haar vraag om meerdere extra gesprekken. Hieruit kan worden afgeleid dat verzoekster wel voldoende initiatief nam. Deze extra gesprekken vonden plaats, doch van een constructieve houding van de mentor of de supervisor was geen sprake: opnieuw werd verzoekster aangeraden te stoppen met de stage.

Tenslotte wijst verzoekster er nogmaals op dat zij te weinig tijd had voor haar taken als psychologe. Conform artikel 4 van de stageovereenkomst dient de stagegever zich ertoe te engageren aan het welslagen van de stage mee te werken door de stagiair taken op te geven *aangepast aan de gevolgde studies* en rekening houdend met de competenties van de stagiair, zoals overeengekomen. Verzoekster diende minstens 14 uur per week te spenderen aan het geven van rekenen en taal in kleine groepjes, hoewel zij hier niet voor opgeleid is. Desondanks heeft verzoekster hiervoor initiatieven genomen, lessen voorbereid en zelfs bundels in elkaar gestoken en testen afgenummerd.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat de verzoekende partij zich ertoe beperkt in het verzoekschrift houdende het beroep bij de Raad de argumentatie uit het intern beroep te hernemen. De verzoekende partij verduidelijkt niet in hoeverre en waarom zij zich niet kan vinden in de wijze waarop het interne beroepsorgaan in het kader van de afweging van de door haar in het intern beroep ontwikkelde argumenten, deze argumenten heeft beantwoord. De Raad stipt hierbij aan dat de verwerende partij in haar overwegingen uitdrukkelijk de door de verzoekende partij aangehaalde argumenten betreft. In het bijzonder behandelt de verwerende partij de competentie van de heer [K.V.] om de stage te begeleiden, de verbazing van de verzoekende partij omtrent het feit dat bij de tussentijdse evaluatie een erg negatieve beoordeling werd gemaakt, het recht van de verzoekende partij op een constructieve en positieve stagebegeleiding en de vraag of de verzoekende partij voldoende tijd had om zich tijdens de stage met specifieke taken als psychologe bezig te houden. Tegen de wijze waarop de verwerende partij deze argumenten behandelt, ontwikkelt de verzoekende partij geen argumenten in het verzoekschrift voor de Raad. Aldus ziet de Raad niet in welke ontvankelijke argumenten de verzoekende partij heeft ontwikkeld in haar verzoekschrift voor de Raad.

Zoals de Raad hierboven reeds heeft aangehaald wijst de interne beroepsinstantie gemotiveerd het argument af dat de nieuwe stagebegeleider die verzoekende partij bij het begin van de stage werd toegewezen, onvoldoende competent zou zijn. De Raad merkt in het verzoekschrift geen argumenten op, behoudens het hernemen van de argumenten uit het intern beroepschrift, waaruit moet blijken dat de verzoekende partij onvoldoende (adequate) begeleiding zou hebben gekregen, inzonderheid van de stagementoren. Omdat de stage blijkens de eerste supervisie moeilijk liep, kreeg verzoekende partij veeleer bijkomende begeleiding.

De Raad herinnert er daarenboven aan dat een negatieve evaluatie niet onrechtmatig wordt omwille van een gebrekkige begeleiding en feedback – waarvan *in casu* blijkens het dossier (zie bijvoorbeeld de talrijke gesprekken die hebben plaatsgevonden met betrekking tot de stage en waarbij zowel de stagebegeleider als stagementoren betrokken zijn geweest) geen sprake is - behoudens uitzonderlijke omstandigheden waarvan de directe impact op de negatieve evaluatie duidelijk is. Dit houdt in principe in dat het gebrek aan informatie, begeleiding of feedback zo apert moet zijn dat het voor de student in de gegeven omstandigheden redelijkerwijze niet mogelijk is om te slagen voor de stage en dat de gemeten competenties

anders zijn dan wanneer de student op een voldoende wijze zou zijn begeleid. Dergelijke situatie doet zich in voorliggende betwisting geenszins voor.

Uit de communicatie tussen de verzoekende en de verwerende partij tijdens de stage blijkt trouwens niet dat verzoekende partij het moeilijke verloop van haar stage in verband brengt met een gebrek in het kader van de begeleiding van haar stage. Wat de stagebegeleiding betreft, wordt eerst vlak voor de eindevaluatie van een gebrekkige begeleiding gewag gemaakt. Wat de beweerde gebrekkige begeleiding betreft, merkt de Raad tevens op in het dossier – behoudens bezorgdheid geuit om de door verzoekende partij aangekaarte gezondheidsproblemen - geen element te vinden waaruit de suggestie zou blijken de stage stop te zetten.

Ook inzake de negatieve beoordeling, die punten betreft die ook in de eindbeoordeling worden hernoemd, na vier weken stage treft de Raad geen argumenten in het verzoekschrift ten aanzien van de overwegingen in de beslissing van de interne beroepscommissie. De Raad stipt trouwens aan dat deze veeleerelijk lijken te geven van een proactieve begeleiding van de verzoekende partij, die haar op een nuttig tijdstip in de stage de kans bood bij te sturen.

Evenmin inzake het gebrek aan opbouwende feedback vindt de Raad in het verzoekschrift argumenten die de overwegingen van de interne beroepscommissie ten aanzien van het identieke middel in het intern beroepschrift betreffen. De Raad merkt trouwens op dat feedback die moeilijkheden duidelijk en onverbloemd benoemt weliswaar hard kan aankomen bij een student, maar geenszins gebrekkig hoeft te zijn of getuigt van vooringenomenheid; wel integendeel. Dergelijke kritiek biedt het onmiskenbare voordeel aan te geven waar bijsturing zich opdringt en bevat aldus precies een verbeterkans.

Ook wat het argument betreft dat de verzoekende partij onvoldoende tijd kreeg om zich tijdens de stage met specifieke taken als psychologe bezig te houden treft de Raad geen argumenten aan in het verzoekschrift die de beslissing op intern beroep betreffen. De Raad merkt hierbij op dat het geven van bijles precies een opstap vormde naar het geven van advies als psychologisch consulaire, hetgeen in de lijn ligt van de gevuldte studies, en dat omwille van het onvoldoende omzetten van observaties tijdens lessen in adviezen verzoekende partij meer les bleef geven om haar de mogelijkheid te bieden laatstvermelde stap te zetten.

De Raad ziet bij de beoordeling van de vraag of de evaluatiebeslissing op een wettige wijze is tot stand gekomen en of de bevoegde instanties hierbij, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld, al het voorgaande in acht genomen geen redenen om de beslissing te vernietigen. Ook het feit dat een eerdere stage een heel hoge score kreeg is op zichzelf geen reden om de voorliggende beoordeling te vernietigen. De Raad merkt hierbij op dat de voorliggende stage een eindstage is, in het kader waarvan competenties sterker uitgediept moeten worden en stelt vast dat verzoekende partij in een mail van 28 april 2016 zelf reeds de vrees uitte (en hiervoor mogelijke verklaringen aanhaalde) dat de stage een groot verschil zou vertonen met de eerdere, hoog gequoteerde, exploratiestage.

In de wederantwoordnota komt ontwikkelt verzoekende partij een argument betreffende de partijen die de stageovereenkomst en het eindverslag hebben ondertekend. Dit betreft naar het oordeel van de Raad een nieuw argument dat, nu verzoekende partij er kennis van kon hebben bij het instellen van het beroep, uit het debat moet worden gelaten.

Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 8 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote, kamervoorzitter

Henri Verhaaren bijzitter

Daniël Cuypers bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 2.997 van 9 augustus 2016 in de zaak 2016/196

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 12 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 5 juli 2016 waarbij de nietigheid van het examen ‘[REDACTED]’ gehandhaafd blijft.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 8 augustus 2016.

Bestuursrechter Daniël Cuypers wraakt zich voor de behandeling van de zaak. Bij beschikking 2016/003 van 5 augustus 2016 van de voorzitter van de Raad, Jim Deridder, wordt bestuursrechter Jean Goossens aangeduid om te zetelen. Dit wordt ter zitting aan partijen meegedeeld. Partijen maken geen bezwaar.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bedrijfsmanagement, afstudeerrichting accountancy-fiscaliteit”.

Het examen voor het opleidingsonderdeel “.....” wordt nietig verklaard.

Verzoekende partij stelde op datum van 22 en 28 juni 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 5 juli 2016 blijft de nietigheid van het examen ‘.....’ gehandhaafd.

De interne beroepsbeslissing stelt dat er overeenkomstig artikel II.278 Codex Hoger Onderwijs moet worden gegarandeerd dat studenten worden beoordeeld zonder vooringenomenheid. De hogeschool draagt de verplichting om te vermijden dat personen die een persoonlijk belang (materieel dan wel moreel) hebben bij een beslissing inzake een bepaalde student, de besluitvorming beïnvloeden. Volgens de interne beroepsinstantie spreekt het voor zich dat een verwantschap in rechte lijn tussen docent en student tot de vaststelling leidt dat er een persoonlijk materieel en/of moreel belang vorhanden is.

De interne beroepsinstantie stelt dat deze verplichting door de hogeschool zelf nader wordt ingevuld, via het Hoger Onderwijs- en Examenreglement (HOE). Ze benadrukt dat, vermits het bestuur en de student door een inschrijving een toetredingsovereenkomst sluiten, de student door de inschrijving het HOE onderschrijft. Volgens de interne beroepsinstantie is dit HOE genoeg bekend bij de student, of zou dat minstens moeten zijn. De student kan zich er niet op beroepen daarvan geen kennis te hebben gehad.

De interne beroepsinstantie merkt op dat verwantschap tussen een docent en een student geen beletsel is voor een inschrijving, of het volgen van de lessen, doch enkel bij het afnemen van de examens. Ze benadrukt dat de feiten of elementen waarnaar de student verwijst, en die voorafgaan aan het examen, dus van geen tel zijn. Volgens haar is het HOE ten aanzien van het examen zeer duidelijk (art. 3.4.4 HOE). De beroepsinstantie stipt aan dat de verwantschap niet teniet gaat door het examen, zodat de examencommissie geen andere keuze heeft dan vast te stellen dat het examen nietig is. De hogeschool moet immers haar eigen regels naleven.

Vervolgens wijst de interne beroepsinstantie erop dat de heer [G.P.], docent en vader van de student, diegene is die de examenvragen heeft opgesteld en de examens heeft verbeterd. Volgens haar is hij wel degelijk de persoon die de examens heeft afgenomen, ook al zou hij zich op het ogenblik van het schriftelijk examen niet hebben vertoond. Ook het feit dat er een

andere persoon moet worden aangeduid voor het afnemen van het examen, doet volgens de interne beroepsinstantie geen afbreuk aan de nietigheid van het eerdere examen. Ze benadrukt dat de hogeschool een geschikte vervanger moet zoeken, die een gelijkwaardig examen zal opstellen.

De interne beroepsinstantie is verder van oordeel dat het gelijkheidsbeginsel door de nietigverklaring niet wordt geschonden. Volgens haar bevindt de student zich op grond van haar verwantschap met de docent niet in dezelfde toestand als de overige studenten. Ze stipt aan dat een gelijke behandeling tussen studenten niet betekent dat zij exact hetzelfde examen moeten afleggen. Ze verwijst naar het feit dat bij inhaalexamens of tweede zittijd een ander, doch inhoudelijk en qua niveau vergelijkbaar examen wordt opgesteld door de docent.

De interne beroepsinstantie gaat evenmin uit van kwade trouw. Ze benadrukt dat in dit geval enkel vastgesteld moet worden dat het examen nietig is, maar dat de student een nieuwe examenkans moet krijgen. Volgens haar wordt aan de student dus geen sanctie opgelegd, maar wordt haar een praktische oplossing aangeboden voor het feit dat haar eerste examenkans als nietig dient te worden beschouwd, namelijk een nieuwe eerste examenkans. De interne beroepsinstantie besefte dat de gevolgen hiervan voor de studente zwaar kunnen zijn. Daarom wil ze de studente zelf de keuze laten tussen het opnemen van deze twee examenkansen tijdens de tweede zittijd, of een uitzonderlijke laattijdige uitschrijving met terugval van leerkrediet en studiegeld.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en bij aangetekend schrijven van 8 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 12 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste en tweede middel

Verzoekster beroept zich in een eerste middel op de schending van het zorgvuldigheidsbeginsel, het rechtszekerheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel. In een tweede middel beroept verzoekster zich op de schending van het redelijkheidsbeginsel en het proportionaliteitsbeginsel.

Standpunt van partijen

In een eerste middel stelt verzoekende partij vooreerst dat de bepaling uit het examenreglement waarbij tot nietigheid van een examen wegens verwantschap kan worden besloten *in casu* buiten beschouwing moet worden gelaten, vermits *in casu* het vertrouwensbeginsel primeert op het legaliteitsbeginsel. Volgens haar is er immers sprake van een gewettigd vertrouwen dat gecreëerd werd in hoofde van verzoekster, die steeds te goeder trouw heeft gehandeld. Er is bovendien meermaals een controle door verweerster geweest die de ‘foute’ gedragslijn van verzoekster heeft gezien, minstens had moeten zien, en er opmerkingen had moeten/kunnen over maken. Verzoekster is van oordeel dat het vertrouwensbeginsel kan worden beschouwd als een onderdeel van het rechtszekerheidsbeginsel. Zij merkt op dat er geen derde is die zich verzet of zou kunnen verzetten tegen de billijke toepassing van het vertrouwensbeginsel in huidige zaak. Daarnaast is zij tevens van oordeel dat er sprake is van een manifeste fout in hoofde van verweerster, aangezien verweerster op diverse ogenblikken heeft nagelaten om haar te wijzen op de mogelijke gevolgen van de verwantschap of een oplossing voor te stellen.

Vervolgens stipt verzoekende partij aan dat haar rechtmatige vertrouwen in diverse fases tot stand is gekomen. Zo was het opleidingshoofd aanwezig bij haar inschrijving en nam zij kennis van de vakken welke verzoekster wenste op te nemen. Er werd ook op geen enkele manier aangestuurd op het aanstellen van een vervanger voor het examen ..... Verzoekster benadrukt dat zij het examen in maart mocht afleggen zonder dat er enig bezwaar voordien of nadien werd geuit.

Verzoekende partij merkt verder op dat geen enkele andere hogeschool of universiteit dergelijke strikte nietigheidsregel kent. Volgens haar kon zij er ook, gelet op de aanwezige kennis met betrekking tot de verwantschap en bij gebreke aan een meldingsprocedure, vanuit gaan dat de kennisgeving in hoofde van verweerster volbracht was en dat er geen verdere stappen nodig waren. Ze benadrukt dat de student evident het minst vertrouwd is met het HOE en dat er bij andere hogescholen en universiteiten nooit enige actie wordt verlangd van de student. Verzoekende partij meent dat de docent mogelijks een deontologische afweging had dienen te

maken, maar dat hij erop mocht vertrouwen dat hij zijn plicht had gedaan omwille van de aanwezige kennis van de verwantschap. Volgens verzoekende partij komt de meeste verantwoordelijkheid dan ook toe aan verwerende partij, en meer bepaald het opleidingshoofd.

Ten slotte wijst verzoekende partij erop dat zij reeds in maart 2016 schriftelijk het eerste deel van het examen ..... heeft afgelegd. Haar vader heeft toen toezicht gehouden op een andere groep studenten. Ze benadrukt dat er, onder leiding van het opleidingshoofd, lijsten aan de docenten worden doorgegeven met vermelding van de studenten die zijn ingeschreven voor het examen. Volgens verzoekster heeft het opleidingshoofd na het examen van maart geen opmerking gemaakt over het feit dat zij geen schriftelijk examen zou kunnen of mogen afleggen bij haar vader. Op die manier werd door verwerende partij de indruk gewekt dat het afleggen van een schriftelijk examen niet kan worden gelijkgesteld met het afnemen van een mondeling examen, en bijgevolg niet voor problemen kan zorgen. Verzoekster werpt op dat verwerende partij de nodige stappen diende te zetten om de nietigheid van het examen te voorkomen, maar zij deed dit niet.

In een tweede middel werpt verzoekende partij op dat geen enkele andere hoger onderwijsinstelling voorziet in de nietigheid van een examen waarbij sprake is van verwantschap tussen examinator en student. Volgens haar besteden niet alle onderwijsinstellingen aandacht aan deze verwantschapskwestie zodat de huidige nietigheid uitzonderlijk en overdreven is.

Daarnaast is verzoekende partij van oordeel dat de blinde toepassing van de reglementaire bepaling aan rechtsmisbruik grenst, gelet op de verschillende fouten begaan door verweerster zelf. Volgens haar staat de genomen maatregel ook niet in verhouding tot de feiten en is het manifest onredelijk om de eigen fouten af te wentelen op de student.

Ten slotte werpt verzoekende partij op dat de situatie die gecreëerd wordt kennelijk onredelijk is. Zij wordt namelijk gedwongen om nogmaals examen af te leggen, waarvoor zij geslaagd was. Dit zal bovendien dienen te gebeuren bij een onbekende examinator, die andere klemtonten zal leggen dan de huidige docent. Er is overigens niemand in België die het vak ..... geeft, wat bijkomende moeilijkheden en stress meebrengt voor verzoekster. Volgens haar wordt hierdoor een manifest ongelijke situatie gecreëerd, vermits zij niet weet waaraan zij zich mag verwachten – wat wel het geval is bij een tweede zit.

In een aparte brief bij het verzoekschrift voegt verzoekster nog toe dat het examen niet nietig verklaard kon worden, vermits zij het examen schriftelijk heeft afgelegd, en het dus niet werd afgenoem. Volgens haar moet de examinator ook aan bepaalde voorwaarden voldoen en moet verwerende partij erop toezien dat zij bij het opnieuw afleggen van haar examen niet gediscrimineerd wordt.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat verzoekster zich bij de onderbouwing van de middelen telkens op dezelfde gegevens en argumenten beroept, zodat zij de ingeroepen middelen gezamenlijk behandelt. Verwerende partij verwijst naar artikel II. 278 Codex Hoger Onderwijs en stelt dat de decreetgever bij de invoering van deze bepaling heeft overwogen dat de regel van niet-vooringenomenheid wordt geschonden wanneer een bestuursbeslissing (mede) wordt genomen door een persoon die een rechtstreeks en persoonlijk (materieel dan wel moreel) belang heeft bij de zaak. Volgens haar spreekt het voor zich dat de ouder een dergelijk materieel en/of moreel belang heeft bij het slagen van de student. Ze wijst erop dat zij ter voorkoming van dergelijke vooringenomenheid uitdrukkelijk de nietigverklaring in artikel 3.4.4. HOE voorziet. Verwerende partij merkt op dat verzoekster erkent dat haar houding in overeenstemming is met het legaliteitsbeginsel.

Waar verzoekende partij meent dat het legaliteitsbeginsel, dat nageleefd werd, zou moeten wijken voor andere beginselen, stelt verwerende partij dat zij geen marge heeft in de beoordeling van de nietigheid. Ze benadrukt dat zij slechts over een gebonden bevoegdheid beschikt, waarbij zij geen beleidsmarge heeft en zich niet kan laten leiden door opportuniteitsoverwegingen. Zij heeft geen andere keuze dan de nietigheid van het examen vast te stellen wanneer zij tot de vaststelling komt dat een examen werd afgelegd in strijd met bovengenoemde bepalingen. Ze verwijst in dit verband ook naar het adagium “*Patere legem quem ipse fecisti*” en stelt dat de nietigheid niet vervalt bij gebrek aan onmiddellijke reactie van haar kant.

Verder stelt verwerende partij dat verzoekster niet kan voorhouden dat het HOE niet op haar van toepassing zou zijn. Door de inschrijving aan de instelling is zij immers gebonden door dit reglement en wordt zij geacht de inhoud ervan te kennen. Volgens verwerende partij kan verzoekster zich er evenmin op beroepen dat een dergelijke regeling in andere onderwijsinstellingen niet zou bestaan. Daarnaast kan verzoekster zich er ook niet op beroepen

dat verwerende partij niet eerder heeft gehandeld. Volgens verwerende partij verwart verzoekster de kennis van de inschrijving van een student in een opleiding met de wetenschap van de wijze waarop examens worden afgenoem. Ze is van oordeel dat het in de eerste plaats de verantwoordelijkheid is van de docent zelf om tijdig te vragen om zich te laten vervangen.

Vervolgens gaat verwerende partij in op de bewering van verzoekster dat haar vader het examen niet afgenoem heeft, omdat het een schriftelijk examen was en hij die dag niet aanwezig was. Verwerende partij stipt aan dat de vader van verzoekende partij het examen wel degelijk heeft afgenoem, vermits hij het examen heeft opgesteld en de examenkopijen heeft verbeterd. Daarnaast merkt verwerende partij op dat een andere examinator zal worden aangeduid van zodra verzoekster zich opnieuw inschrijft voor het examen. Ze benadrukt dat de vader van verzoekster zich heeft laten vervangen voor het inzagemoment van de examens, zodat niet kan worden voorgehouden dat niemand anders daartoe in staat zou zijn.

Ten slotte stelt verwerende partij dat verzoekster zich niet kan beroepen op discriminatie of een schending van het gelijkheidsbeginsel. Ze benadrukt dat verzoekster zich niet in dezelfde toestand als de overige studenten bevindt, vermits zij verwant is met haar docent en de overige studenten niet. Volgens haar betekent een gelijke behandeling tussen studenten overigens niet dat zij steeds exact hetzelfde examen dienen af te leggen. Ook bij inhaalexamens of tweede examenperiode wordt een ander, doch inhoudelijk en qua niveau vergelijkbaar examen opgesteld.

In haar *wederantwoordnota* wijst verzoekende partij erop dat artikel II.278 Codex Hoger Onderwijs een actieve rol voorziet voor verwerende partij ('het bestuur voorkomt'), maar zij is daarentegen manifest blijven stilzitten. Daarnaast erkent verzoekende partij dat verwerende partij een gebonden bevoegdheid had op het ogenblik dat zij kennis nam van de verwantschap. Volgens haar heeft verwerende partij echter geen stappen ondernomen die gekoppeld zijn aan deze bevoegdheid, zodat zij deze bevoegdheid dan ook verloren heeft. Verzoekende partij benadrukt ook dat geen enkele andere onderwijsinstelling deze bevoegdheid op deze manier invult, zodat er toch wel beleidsmarge is. Ze vraagt zich ook af wat ze nog meer had kunnen doen.

Verder is verzoekende partij van mening dat ze veel te laat, meer bepaald na het afleggen van de twee examens in maart en juni, op de hoogte is gesteld van het feit dat er een probleem was.

Ze merkt ook op dat het opleidingshoofd niet gehoord is. Volgens haar verschuilt verwerende partij zich achter het HOE om de fouten van het opleidingshoofd niet te moeten toegeven. Verzoekster stelt ook dat de docent helemaal in het begin van het academiejaar de verwantschap heeft gemeld en gevraagd heeft aan het opleidingshoofd hoe het zat met de verwantschap op het examen. Verzoekster verduidelijkt nog dat zij zich nog niet heeft ingeschreven voor een nieuw examen om de simpele reden dat zij niet akkoord gaat met de nietigheid van het examen. Er kan bovendien niet gesproken worden van een inhoudelijk en vergelijkbaar examen dat verzoekster zal krijgen. Verzoekster stipt ten slotte aan dat docent zich inderdaad heeft laten vervangen door een medewerker van zijn kantoor, maar hij is de enige persoon die de complexe inhoud van het vak Audit kent en kan toepassen.

Beoordeling

In het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij (academiejaar 2015-2016) leest de Raad (3.4. Verloop van het examen) dat indien een examinator een examen afneemt van een bloedverwant tot en met de vierde graad of deelneemt aan de beraadslaging van een examencommissie die betreffende deze persoon een beslissing neemt, het examen of de beslissing nietig wordt verklaard (3.4.4. Verwantschap).

De Raad stelt vast dat tussen de examinator van het opleidingsonderdeel “.....” en de examinanda een hierboven bedoelde verwantschap bestaat en dat hij *in casu* schriftelijk examen van zijn dochter heeft afgenumomen, ongeacht of hij op de dag van het examen op de instelling/in het examenlokaal aanwezig is geweest.

De Raad gaat er niet van uit dat de tekst van artikel II.278 van de Codex Hoger Onderwijs zonder meer betekent dat de opleiding proactief moet nagaan of tussen de examinandi en de examinatoren een in het onderwijs- en examenreglement bedoelde verwantschap bestaat die tot nietigheid van de beoordeling aanleiding geeft. Daarenboven blijkt uit het dossier niet dat de docent, de vader van de verzoekende partij, die het examen diende af te leggen, zich bij de instelling heeft geïnformeerd betreffende het verloop van het examen van zijn dochter. De Raad treft in het dossier slechts de door de docent ingevulde personeelsfiche ten behoeve van de personeelsadministratie van de verwerende partij aan, waaruit de verwantschap met verzoekende partij blijkt.

De aangehaalde bepaling uit het onderwijs- en examenreglement geeft uitvoering aan art. II.278 van de Codex Hoger Onderwijs, binnen het toepassingsgebied waarvan de voor de Raad gebrachte betwisting zich situeert. Dit artikel bevat de verplichting dat de studenten zonder vooringenomenheid worden behandeld. Het legt het bestuur, waartoe de docent behoort, op te voorkomen dat personen die een persoonlijk belang hebben bij een beslissing inzake een bepaalde student, de besluitvorming beïnvloeden.

Alle begrip voor de verzoekende partij in acht genomen – het komt de Raad immers voor dat deze het slachtoffer is geworden van een in het beste geval laattijdig besef door de verwerende partij van het feit dat verzoekende partij is geëxamineerd en geëvalueerd door haar vader, in zijn hoedanigheid van docent deel uitmakend van de instelling, - kan de Raad *in casu* niet om het regelgevend kader heen en dient hij de aangevochten beslissing te bevestigen.

De Raad is van oordeel dat uit het dossier blijkt dat verwerende partij weliswaar op de hoogte was van de verwantschap tussen de docent en verzoekende partij en dit reeds vóór de betwiste examens werden afgenoem. Voor de Raad is het niet duidelijk of de verwerende partij ook vooraleer de examens werden afgenoem kennis had van het feit dat de vader van verzoekende partij, op wie eveneens de, ook deontologische, plicht rust bij het afnemen van de examens het onderwijs- en examenreglement in acht te nemen, ook zijn dochter, weliswaar schriftelijk, zou examineren en evalueren. Zelfs zo deze kennis vooraf in hoofde van de verwerende partij aanwezig zou zijn geweest, leidt dit er volgens de Raad niet zonder meer toe dat de in het onderwijs- en examenreglement voorziene nietigheid niet zou kunnen worden uitgesproken. Weliswaar zou het laten plaatsvinden van het kwestieuze examen desgevallend zonder meer *ook* in hoofde van de hoger onderwijsinstelling van onzorgvuldigheid blijk geven, zonder evenwel de rechtsplicht het examen nietig te verklaren weg te nemen. Het gevaar op vooringenomenheid of de schijn daarvan zou door een tekortkoming van de verweerde aan zijn zorgplicht (m.a.w. zo de instelling kennis zou hebben gehad van het feit dat het examen zou worden afgenoem door de vader van de studente) immers niet minder aanwezig of relevant zijn geworden.

Nu de verwerende partij, met inbegrip van de docent, op de hoogte was van de in art. 3.4.4. van het onderwijs- en examenreglement bedoelde verwantschap betreurt de Raad de samenloop van omstandigheden waarvan verzoekende partij het slachtoffer is geworden, maar kan hij niet om de vaststelling heen dat het examen is afgenoem in omstandigheden die tot de nietigheid ervan

aanleiding geven. Bij de bevestiging van de beslissing overweegt de Raad dat verzoekende partij om die reden formeel en *de facto* de kans moet geboden worden om haar nieuwe eerste examenkans in optimale omstandigheden af te leggen, t.t.z. in omstandigheden die haar toelaten de door haar verworven competenties op een gelijkaardige manier als haar medestudenten te bewijzen en hierbij te kunnen rekenen op een in geen enkele richting vooringenomen beoordeling.

Naar het oordeel van de Raad, rekening houdend met de doelstelling van art. II.278 Codex Hoger Onderwijs (hoofdstuk II Algemene rechtsbeginselen) dat een behandeling van de studenten zonder vooringenomenheid voorschrijft en bepaalt dat het bestuur voorkomt dat personen die een persoonlijk belang hebben bij een beslissing inzake een bepaalde student de besluitvorming beïnvloeden, en met de doelstelling van art. 3.4.4. (Verwantschap) van de onderwijs- en examenregeling van de verwerende partij, heeft het in voormeld art. 3.4.4 bedoelde begrip *afnemen* van een examen overigens niet enkel betrekking op mondelinge examens, doch ook op schriftelijke examens. Tevens impliceert de doelstelling van de bepaling, die erin bestaat te vermijden dat de verwantschap tussen de examinator en de examinandus ertoe kan leiden dat uit de verwantschap voortvloeiende belangen de beoordeling van de competenties van de examinandus zou kunnen beïnvloeden of dat zelfs maar een vermoeden in die zin zou kunnen ontstaan (bijv. bij medestudenten), dat de docent in wiens hoofde de verwantschap zich voordoet zich niet enkel onthoudt van het corrigeren van het examen, doch ook van de redactie van het examen. De onpartijdigheid die de aangehaalde bepalingen willen waarborgen is relevant bij het verbeteren van het examen dat de student aflegde en wil volgens de Raad eveneens het vermoeden uitsluiten dat de student van de examenvragen kennis zou kunnen hebben of dat bij de redactie van deze vragen de student en zijn competenties voor ogen zou zijn gehouden. Vanzelfsprekend mag de bekommernis om het uitsluiten van iedere vooringenomenheid bij het *afnemen* van het examen – zoals met het oog op deze bekommernis begrepen – er niet toe leiden dat een negatieve vooringenomenheid ten nadele van de student zou ontstaan. Bij de redactie van het examen, met inbegrip van de bepaling van de examenleerstof, en het corrigeren van de examenkopij door een vervanger van de *docent-vader* dient de student ten aanzien van wie de verwantschap speelt op gelijkaardige manier te worden benaderd als zijn medestudenten. De verwantschapsband mag er immers evenmin toe leiden dat betrokken student aan moeilijker criteria inzake de te behalen competenties en het toetsen ervan, zou moeten voldoen.

De Raad heeft bij zijn beoordeling geen twijfels omtrent het feit dat verzoekende partij te goeder trouw heeft gehandeld. Evenwel oordeelt de Raad niet dat er sprake is van een vaste gedragslijn van verwerende partij die een rechtmatige verwachting in hoofde van de verzoekende partij heeft gewekt. Weliswaar had verwerende partij reeds eerder kennis van de verwantschap tussen verzoekende partij en de docent van het kwestieuze examen, doch bleek eerst in juni hoe met deze verwantschap is omgesprongen bij het examineren van het opleidingsonderdeel waarvoor de docent verantwoordelijk is. Waar verzoekende partij verwijst naar de regelgeving in een andere onderwijsinstelling, merkt de Raad, benevens de niet-toepasselijkheid van de betrokken specifieke regelgeving in de voorliggende betwisting ook de verantwoordelijkheid van de docent in de door verzoekende partij aangehaalde regelgeving op. De Raad merkt hierbij op dat het bestaan van een regeling van de problematiek die tot de betwisting van de Raad aanleiding heeft gegeven in het onderwijs- en examenreglement van andere instellingen eerder regel dan uitzondering is.

De Raad kan in deze context niet beslissen dat het vertrouwensbeginsel de legaliteit van de aangevochten beslissing in de concrete context in het gedrang brengt.

Dat verwerende partij in de aangevochten beslissing aangeeft ertoe verplicht te zijn te vermijden dat personen die een persoonlijk belang hebben bij een beslissing inzake een student de besluitvorming beïnvloeden en dat het aan de hogeschool is om een geschikte vervanger te zoeken om het examen af te nemen bij een te nauwe verwantschap tussen de examinator en degene die het examen dient af te leggen, voert niet tot een andere beslissing.

Uit het feit dat de verwerende partij, na te hebben vastgesteld dat de docent zijn dochter schriftelijk examineerde en evalueerde, het examen nietig heeft verklaard, waarop een inhoudelijk en qua moeilijkheidsgraad gelijkwaardig examen door een geschikte vervanger zal worden afgenoem in overeenstemming met de ECTS-fiche, volgt niet dat verwerende partij onzorgvuldig heeft gehandeld. Evenmin is de Raad van oordeel dat, zo verwerende partij niet het mogelijk examineren van verzoekende partij door haar vader als probleempunt heeft gesigneerd, zij derwijze onzorgvuldig is geweest dat het gewekte vertrouwen *in casu* zou doorwegen op de legaliteit van de aangevochten beslissing. Zelfs zo de verwerende partij er zich, ondanks de afwezigheid van de verplichting zich hierover proactief te informeren, in maart 2016 bewust van was dat verzoekende partij door haar vader werd geëxamineerd en naar aanleiding hiervan geen bezwaar uitte, besluit de Raad niet anders, niettegenstaande hij

desgevallend het stilzitten van verwerende partij ten koste van verzoekende partij betreurt en precies hierom wijst op het belang om de nieuwe examenkans met zorg te omgeven. Dit is te meer het geval nu blijkt dat de docent de verwantschap wel systematisch – weliswaar gewoon in het kader van het aanleveren van zijn personeelsgegevens – gemeld heeft aan de personeelsdienst van verwerende partij.

De Raad kan de verzoekende partij niet bijtreden in de stelling dat de beslissing kennelijk onredelijk is. De Raad neemt hierbij het belang van een besluitvorming waarbij beïnvloeding omwille van persoonlijk moreel en/of materieel belang niet aan de orde kan zijn, in overweging. Dat verwerende partij niet in een meldingssysteem heeft voorzien maakt de beslissing evenmin kennelijk onredelijk. De Raad kan niet ontkennen dat het opnieuw afleggen van de eerste examenkans de studiedruk voor de verzoekende partij verhoogt. Deze vaststelling maakt de vernietiging evenwel niet kennelijk onredelijk, rekening houdend met het belang van het vermijden van vooringenomenheid bij een beslissing omtrent een student, nog daargelaten dat van rechtsmisbruik sprake zou zijn.

Dat het examen bij een nieuwe eerste examenkans door een andere examinator zal worden afgenoomen, die eventueel eigen accenten kan leggen, doch de ECTS-fiche als richtsnoer heeft, maakt de beslissing evenmin kennelijk onredelijk. De Raad treedt het argument dat betrekking heeft op de onmogelijkheid een nieuwe examenkans te organiseren waarbij het examen door een andere examinator zou worden afgenoomen niet bij. Evenmin vormt de vernietiging van het examen een ongelijke behandeling waarvan de verzoekende partij het slachtoffer is. Veeleer heeft deze vernietiging tot doel de gelijkheid tussen de verzoekende partij en haar medestudenten bij het afnemen van het examen door de vader van verzoekende partij te waarborgen.

Aldus heeft de verwerende partij beslist in overeenstemming met het toepasselijke onderwijs- en examenreglement, van toepassing op verzoekende partij en geacht door haar gekend, dat verwerende partij verplicht is na te leven, terecht beslist de nietigheid van het examen te handhaven.

De Raad stipt nog aan dat het feit dat credits behaald na elke examenperiode effectief worden toegekend en dat de deliberatiecommissie hier in juni niets meer aan kan veranderen, niet belet dat bij vernietiging van een examen, zoals *in casu*, het door het examen verkregen credit

verloren gaat. Evenmin treft de Raad in het dossier elementen aan waaruit zou blijken dat de aangevochten beslissing het gevolg zou zijn van een slechte verstandhouding tussen de betrokken docent en een aantal collega's binnen de opleiding, die als gevolg hiervan de dochter van deze docent – verzoekende partij – zouden viseren en zich tegen haar zouden keren.

Tevens treft de Raad in het dossier geen elementen aan waaruit zou blijken dat de wijze waarop de ombudspersoon zijn taak in het voorliggende dossier ter harte heeft genomen de aangevochten beslissing op enigerlei wijze in het gedrang zou kunnen brengen.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 9 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bijzitter
Jean Goossens	bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Zitting van 10 augustus 2016

Arrest nr. 2.998 van 10 augustus 2016 in de zaak 2016/194

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 12 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2016 waarbij aan de verzoekende partij een weigering tot herinschrijving werd opgelegd en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 6 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoekster niet ontvankelijk werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft geen antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft geen wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 10 augustus 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED], die verschijnen voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in de Vroedkunde”.

Bij beraadslaging van de examencommissie op 28 juni 2016 wordt verzoekende partij de herinschrijving in de opleiding “Bachelor in de Vroedkunde” geweigerd.

Verzoekende partij stelde op datum van 5 juli 2016 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 6 juli 2016 werd het intern beroep niet ontvankelijk verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat verzoekster op 29 juni 2016 haar resultaten heeft ontvangen. Het beroepsschrift werd per e-mail verstuurd op 5 juli 2016. Overeenkomstig artikel 98 van het Onderwijs- en Examenreglement van de onderwijsinstelling moet de student de interne beroepsprocedure opstarten binnen een termijn van vijf kalenderdagen die ingaat de dag na de schriftelijke mededeling van de beslissing. Deze termijn werd overschreden.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 8 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 12 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft met betrekking tot de indiening van een beroep bij de Raad het volgende voor:

§2. De beroepen worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroepen bezwaren.

Het verzoekschrift wordt gedagtekend en, op straffe van onontvankelijkheid, ondertekend door de verzoeker of zijn raadsman.

De ondertekening van een bij de Raad ingesteld beroep is door de decreetgever uitdrukkelijk op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven.

De Raad stelt vast dat verzoeksters verzoekschrift niet is ondertekend.

Het beroep wordt ambtshalve onontvankelijk verklaard.

Ten overvloede merkt de Raad op dat verwerende partij per e-mail van 26 juli 2016 aan de Raad meldt dat zij bij nazicht van het extern beroep heeft geoordeeld dat het eerder intern beroep

mogelijks ten onrechte onontvankelijk werd verklaard. Om die reden werd er de voorkeur aan gegeven om de afloop van het extern beroep niet af te wachten en om nu reeds het bestreden besluit van de interne beroepsinstantie in te trekken. De interne beroepsinstantie wordt terug samengeroepen op 24 augustus 2016 om de zaak opnieuw te bekijken. Verzoekster is daartoe uitgenodigd en heeft haar aanwezigheid ook bevestigd. Per e-mail van 1 augustus 2016 laat verzoekende partij aan de Raad weten dat zij haar standpunt op 24 augustus 2016 mondeling zal toelichten bij de interne beroepsinstantie, in plaats van op de zitting van de Raad aanwezig te zijn.

Het beroep van verzoekster bij de Raad is derhalve tevens zonder voorwerp geworden.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 10 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, kamervoorzitter

Jean Goossens bijzitter

Jan Geens bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 2.999 van 10 augustus 2016 in de zaak 2016/197

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 12 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 29 juni 2016 waarbij aan de verzoeker een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 6 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 10 augustus 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “(BaNa) Bachelor in de Intensieve Zorgen en Spoedgevallenenzorg”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 1 en 2 juli 2016 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 6 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie merkte op dat de stage voor intensieve zorgen bestond uit twee stageperiodes waarbij verzoekster duidelijk niet geslaagd was voor de eerste periode en 50% behaalde voor de tweede periode. Hoewel er wel sprake was van enige progressie toont verzoekster onvoldoende competenties op intensieve zorgen. Er zijn verschillende progressies, maar niet in de rol van klinisch beoordelaar en organisatie, waarvoor verzoekster onvoldoende blijft presteren. De stage op de spoedafdeling werd als voldoende beoordeeld.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de stage op de werkvlloer en de stageprojecten afzonderlijk werden beoordeeld. Voor elk onderdeel werd een afzonderlijke score opgemaakt:

- Stageproject intensieve zorgen (40%)
- Stageproject spoedgevallen (30%)
- Verbetertraject stageproject spoedgevallen (40%)
- Stage intensieve zorgen 1 (45%)
- Stage intensieve zorgen 2 (50 %)
- Stage spoedgevallen 1 (60 %)
- Stage spoedgevallen 2 (60 %)

De negatieve beoordelingen voor de stageprojecten bevestigen de negatieve beoordelingen van de stage voor de rol van klinisch beoordelaar en organisatie, maar zijn niet op elkaar gebaseerd.

Verder merkt de interne beroepsinstantie op dat verzoekster geen argumenten geeft om te twijfelen aan de objectiviteit van de beoordeling. De beoordeling werd uitgevoerd door de docenten. Aan de hoedanigheid van examinator kleeft het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid. Het is daarbij steeds aan de student om dit vermoeden aan het wankelen te brengen door middel van het aanvoeren van duidelijke en overtuigende argumenten. De interne beroepsinstantie merkt op dat verzoekster geen argumenten geeft om te twijfelen aan de objectieve deskundigheid van docent [V.].

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 8 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 12 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing van 29 juni 2016 waarbij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘.....’ (eerste bestreden beslissing) en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie van 6 juli 2016 (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 98 §3 van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, een nieuwe beslissing te nemen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroep op een schending van het redelijkheidsbeginsel, in combinatie met het motiveringsbeginsel en een gebrek aan feedback en begeleiding.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt vooreerst dat zij haar stageproject spoedgevallenzorg in eerste instantie als ‘kladversie’ had doorgestuurd, met de vraag voor advies, vooraleer zij haar eindversie wilde indienen. Die kladversie werd dan ineens als definitief werd beschouwd, zonder hier iets over te vermelden in de e-mailcorrespondentie.

Verzoekster stelt dat het resultaat van het intern beroep geen antwoord vormt op haar bezwaren. Pas bij het lezen van de feedback op haar intern beroep kreeg verzoekster een overzicht van haar toegewezen punten, wat zij doorheen het jaar nooit te zien heeft gekregen. De scores voor stage die verzoekster worden toegekend zijn volgens haar niet overeenkomstig de scorewijze in de evaluatiefiches die gebaseerd zijn op A-E scores, waarbij “A” als incompetent wordt gequoteerd en “E” als zeer competent. Verzoekster stelt dat dit gevoelsmatig en op willekeurige basis is gebeurd.

Verder stelt verzoekster dat zij bij het toekennen van de scores voor de stages werd beoordeeld als een voltijdse student die 4 aparte stageperiodes volbracht. In werkelijkheid deed zij haar stages als deeltijds student, waarbij ‘stageperiode 1’ in werkelijkheid een tussentijdse evaluatie was en ‘stageperiode 2’ een eindevaluatie. Volgens verzoekster is de manier om dit te bekijken totaal verschillend. Bij een tussentijdse evaluatie wordt er normaliter feedback gegeven om het tweede deel van de stageperiode verder beter te laten verlopen en wordt er pas op het einde een definitieve score toegewezen. Verzoekster stelt dat dit duidelijk zichtbaar is door het feit dat er in haar eerste evaluatie geen melding is van het feit of zij al dan niet geslaagd is. Plots wordt haar dan met terugwerkende kracht een score toegekend, hetgeen verzoekster onaanvaardbaar vindt. Er werd tijdens de eindevaluatie dan ook duidelijk gezegd dat verzoekster geslaagd was voor haar stage intensieve zorgen, hetgeen ook letterlijk op haar fiche vermeld staat (stuk 8 verzoekende partij).

In het evaluatie-instrument van het stageproject intensieve zorgen (stuk 9 verzoekende partij) staat de beoordeling die door mevrouw [V.] werd gegeven. Verzoekster stelt dat deze opmerkingen moeten worden vergeleken met de feedback in het stageproject zelf (in zwarte letters) en de feedback die verzoekster er in het rood heeft bijgeschreven (stuk 10 verzoekende partij). Dit stageproject werd persoonlijk met mevrouw [V.] besproken. Volgens verzoekster was het duidelijk dat zij niet openstond voor het aanpassen van haar beoordeling a.h.v. de kanttekeningen die verzoekster gemaakt had inzake de feedback die mevrouw [V.] gegeven had. Van deze kanttekeningen had mevrouw [V.] nochtans mondeling toegegeven dat sommige terecht waren. Verzoekster stelt dat dit eveneens geldt voor haar eerste stageproject spoedgevallen en de verbeterde versie (stukken 13-14 verzoekende partij). Hierbij stelt verzoekster dat de stagebegeleider, de heer [V.], wél openstond voor haar input tijdens het mondelinge onderhoud dat verzoekster had na het ontvangen van zijn schriftelijke feedback. Ook hier is het echter duidelijk dat haar argumenten niet opgenomen werden in het evaluatie-instrument. De heer [V.] gaf toe dat de feedback van verzoekster correct was, maar nam dit niet op in zijn laatste beoordeling.

Verzoekster maakt tevens melding van subjectiviteit en een te grote invloed op de verschillende evaluaties. Ze maakt de bedenking dat mevrouw [V.] verantwoordelijk was voor de beoordeling van 50% van de stages van verzoekster en tevens zetelde in de jury van haar bachelorproef, waar zij 25% inspraakrecht had. Verzoekster stelt dat het niet correct is dat de beoordelingen onafhankelijk waren. Dit merkte verzoekster aan de commentaren die mevrouw [V.] gaf. Zo zei mevrouw [V.] dat verzoekster een sterke persoonlijkheid had. Verzoekster is echter van mening dat dit niet mag meespelen in de benadering van een student. Verder mocht verzoekster dan wel input geven over haar stageproject, mevrouw [V.] liet uitschijnen dat al haar commentaar ontrecht was en dat zijzelf het bij het rechte eind had. Verzoekster benadrukt dat zij twijfelt aan de objectiviteit van de beoordeling van haar stageprojecten. In haar intern beroepsschrift vroeg zij duidelijk een second opinion van een onafhankelijke expert. Dit werd als volgt beantwoord: “Aan de hoedanigheid van de examinator kleeft een vermoeden van objectiviteit en deskundigheid.” Volgens de heer [V.], voorzitter van de interne beroepsinstantie, was het zeker mogelijk geweest om een extern deskundige aan te duiden. Verzoekster begrijpt niet waarom men dit dan nalaat. Zij stelt dat zij als student eveneens recht heeft op een objectieve beoordeling van haar prestaties. Verzoekster vraagt de Raad tevens om een onafhankelijke second opinion mogelijk te maken omtrent het eerste en laatste stageverslag.

Tot slot verwijst verzoekster naar de studiewijzer van het opleidingsonderdeel “██████████”. Men houdt voor het eindresultaat rekening met volgende zaken:

- Beoordelingen van de groene stage-evaluatie fiches (m.a.w. de stages zelf)
- Beoordelingen van de twee stageprojecten
- Volledigheid van het individueel stagebegeleidingsdossier
- Permanente evaluatie simulatiesessie ALS-pop
- Schriftelijk examen case clinic van de heer [G.]

Deze twee laatste onderdelen werden volgens verzoekster zelfs niet vermeld in de feedback. Ook is dit niet duidelijk in de resultaten die via het loket werden meegedeeld. Verzoekster heeft deze informatie niet eerder opgevraagd omdat zij wel geslaagd was voor het theoretische gedeelte (64%). Verzoekster heeft eerder nooit een antwoord gekregen over de permanente evaluatie simulatie sessies, die een onderdeel vormen van het ██████████. Verzoekster stelt dat dit in de eerste besprekking die zij had op 30 juni 2016 eveneens aan bod had moeten komen. Volgens haar lijkt het erop alsof er met deze gegevens geen rekening werd gehouden.

In zijn *antwoordnota* stelt verweerde dat het argument van verzoekster m.b.t. de ‘kladversie’ versus de eindversie van het stageproject spoedgevallen een nieuw middel betreft, dat niet aan bod is gekomen in de interne beroepsprocedure. Verzoekster geeft zit zelf ook toe. In zover is het middel volgens verweerde onontvankelijk. Bovendien is het middel volgens verweerde ook feitelijk onjuist en weinig ernstig. Volgens verweerde heeft verzoekster dit op 4 juli 2016 enkel ingezonden om aan te tonen dat zij eerst een kladversie had ingestuurd met de vraag om feedback, en dus niet om te stellen dat zij op die kladversie was beoordeeld. Verzoekster heeft ook daadwerkelijk feedback gekregen, waarna zij een aangepaste en definitieve versie heeft ingestuurd op 8 mei 2016, op basis waarvan zij dan ook werd beoordeeld.

In het intern beroep had verzoekster aangegeven vragen te hebben bij de evaluatie. De interne beroepsinstantie merkte daarbij op dat de stage voor intensieve zorgen uit twee stageperiodes bestond, waarbij verzoekster duidelijk niet geslaagd was voor de eerste periode en 50% behaalde voor de tweede periode. Hoewel een sprake was van enige progressie, toont verzoekster volgens de interne beroepsinstantie onvoldoende competenties op intensieve zorgen (met name in de rol van ‘klinisch beoordelaar en organisatie’). De interne beroepsinstantie heeft vervolgens de puntenverdeling uit het dossier geciteerd. Volgens verzoekster heeft zij die puntenverdeling pas vernomen in het kader van het intern beroep. Dit

is volgens verweerde niet juist. Verzoekster heeft er kennis van genomen in het kader van het inzagemoment en de besprekingen die daarbij gevoerd werden. Anders had verzoekster ook nooit het middel in het intern beroep kunnen inroepen. Op basis van de evaluatiedocumenten, die alle ook tekorten aanduiden, kon verzoekster volgens verweerde nooit voorhouden dat zij voor een subonderdeel zou geslaagd zijn. Verzoekster bevestigt dit zelf door te zeggen dat in haar eerste evaluatie niet vermeld is of zij wel of niet geslaagd is. Dat is volgens verweerde ook niet abnormaal, gezien het opleidingsonderdeel als geheel op het einde beoordeeld moet worden. Het is daarbij niet normaal of aanmoedigend om tussentijds al te melden dat de student niet geslaagd is. Overeenkomstig pagina 33 van de studiewijzer is de eindscore ook geen loutere optelsom van de onderdelen. Centraal staat de vraag of de student in voldoende mate de vereiste competenties heeft verworven en of er een positieve progressie is. Volgens verweerde hoeft het dan ook niet te verwonderen dat er in deevaluaties met A-E scores wordt gewerkt, maar finaal met een puntenscore.

In de mate waarin het middel van verzoekster moet gelezen worden als een beweerd gebrek aan feedback, moet dit volgens verweerde ten stelligste worden betwist. Volgens verweerde blijkt uit het e-mailverkeer dat verzoekster grondig werd begeleid. Verzoekster verwijst in haar extern beroepsschrift ook zelf naar feedback vanwege de stagebegeleiders mevrouw [V.] en de heer [V.]. Zelfs indien men zou uitgaan van een gebrek aan feedback, *quod non*, dan betekent dit volgens verweerde nog niet dat verzoekster om die enkele reden moet geacht worden om de leerdoelstellingen te hebben bereikt.

Volgens verzoekster is zij tevens niet objectief beoordeeld. Zij verwijst daarbij in het bijzonder naar stagebegeleider mevrouw [V.]. Volgens verweerde geeft verzoekster echter geen enkele concrete aanwijzing van een subjectieve beoordeling. Het feit dat mevrouw [V.] ook zetelde in de jury die het andere opleidingsonderdeel, met name de bachelorproef, beoordeelde, draagt daar volgens verweerde geenszins toe bij. Verzoekster was overigens geslaagd voor de bachelorproef (10/20). De commentaren die verzoekster los van enige context in de mond legt van mevrouw [V.] doen volgens verweerde evenmin van enige subjectiviteit vermoeden. Verweerde stelt dat uit het dossier blijkt dat mentoren en stagebegeleiders heel grondig met elkaar overlegd hebben alvorens tot een oordeel te komen. Bovendien bevestigt verzoekster ook zelf in haar extern beroepsschrift dat zij momenteel niet in staat is om enige subjectiviteit in de beoordeling aan te tonen. De interne beroepsinstantie heeft dan ook terecht geoordeeld dat er geen argumenten voorliggen om te twijfelen aan de objectiviteit van de beoordeling. Bij gebrek

aan enige aanwijzing van subjectiviteit is ook de vraag naar een ‘second opinion’ volgens verweerde zonder voorwerp.

Verder verwijst verzoekster naar de studiewijzer en stelt dat in haar beoordeling nergens wordt verwezen naar de permanente evaluatie simulatiesessie ALS-pop en het schriftelijk examen Case Clinic van de heer [G.]. Zoals verzoekster zelf aangeeft betreft dit volgens verweerde een nieuw middel, dat niet werd opgeworpen in het kader van het intern beroep en dus onontvankelijk is. Verzoekster heeft als deeltijs student in het academiejaar 2015-2016 van het opleidingsonderdeel “[.....]” enkel de bachelorproef en de stages [.....] afgelegd. Het theoretisch gedeelte heeft zij vorig academiejaar afgelegd, dus ook reeds het examen van de heer [G.]. Verzoekster behaalde hiervoor 11/20. Dit deeltje telt echter slechts voor 16 van de 450 uren [.....] mee. Bijgevolg is de impact op de score voor “[.....]” zeer beperkt, met name tot 0,1. Dat maakte dat de score nog steeds tussen 9/20 en 10/20 bleef en onderwerp was van bespreking tussen de betrokken docenten. Zij hebben dan uiteindelijk in overeenstemming met de studiewijzer geoordeeld: “*De uiteindelijke totaalscore is echter geen optelsom van hogergenoemde onderdelen: centraal zal de vraag staan of de student in voldoende mate de vereiste competenties heeft verworven en of er een positieve progressie is doorheen de opleiding*”. De docenten hebben geoordeeld dat aan die voorwaarde *niet* was voldaan.

Wat scenariotraining betreft, is dit volgens verweerde een didactische werkform waarbij studenten in een veilige leeromgeving kritische handelingen kunnen inoefenen. Studenten worden beoordeeld op aanwezigheid, maar het betreft dus een formatieve toets waar geen directe punten aan verbonden zijn. Alleszins was dit volgens verweerde evenmin van aard om het globale oordeel te wijzigen.

In haar *wederantwoordnota* repliceert verzoekster gedetailleerd op de commentaren die vermeld staan in haar beoordelingen op de stageprojecten/stageverslagen en gaat zij ook in op het resultaat van haar bachelorproef.

Zij vraagt dat de Raad:

“*Rekening kan houden met de opmerkingen rond de puntenverdeling, en ook zelf de evaluatiefiches kan nalezen (met name de dag evaluatiefiches) en de puntenverdeling van intensieve zorgen op een objectieve manier te herbekijken en deze althans ziet als een tussentijdse en eindevaluatie;*

De puntenverdeling van de 2 stages spoedgevallen, zoals vermeld in dossierstuk 3 van de antwoordnota ter harte neemt, rekening houdend met alle voorgaande argumenten vermeld in

de verschillende documenten van zowel de vraag van intern als extern beroep rond feedback en dialoog, en mijn achtergrond;

Kennis neemt van mijn bachelorproef in bijlage 4 en tevens van de andere bijlage (bijlage 3) van dr. Bart Hendricks waarin hij zijn visie over mij geeft aangaande mijn bachelorproef om u een beeld te vormen van mijn niveau als verpleegkundige en als persoon;

Mij de mogelijkheid geeft op een second opinion aangaande mijn stageprojecten, met name de eerste en tweede versie van het stageproject spoedgevallen (waarin ik toch degelijk laat zien dat er sprake is van een groeiproces, en waarbij ik uiteindelijk wel bewijs dat er sprake is van kennis en inzicht, zoals verwacht wordt in het competentieprofiel van een BaNaBa verpleegkundige spoed en intensieve zorgen)”.

Beoordeling

De Raad herinnert eraan dat het hem niet toekomt om zijn appreciatie over de verdiensten van de verzoekende partij in de plaats te stellen van die van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad kan er enkel op toezien dat de bestreden beslissing op regelmatige wijze is tot stand gekomen en niet kennelijk onredelijk is.

De Raad onderzoekt hierna de verschillende concrete grieven die verzoekster formuleert in haar verzoekschrift.

Een aantal concrete bezwaren hebben betrekking op het tot stand komen van de beoordeling:

- Voor het onderdeel ‘stageproject spoedgevallenzorg’ werd een definitieve score toegekend aan de voor advies ingediende kladversie van het projectverslag (zie stuk 5 van verzoekster);
- De verdeling van de punten is laattijdig meegedeeld en de uiteindelijk toegekende eindscore is niet conform de evaluatieve gebeurd op basis van A (incompetent) - E (zeer competent) scores (zie stuk 7 en 8 van verzoekster). Er werd geen rekening gehouden met de vastgestelde progressie. Evenmin werd rekening gehouden met het feit dat verzoekster een deeltijds studietraject heeft gevolgd (stageperiode 1 was een tussentijdse evaluatie met feedback);
- Er werd (niet conform het geformuleerde in de studiewijzer) geen rekening gehouden met haar punten op het gedeelte schriftelijk examen ‘Case Clinic’ waarop verzoekster 64% behaalde en met de scores op de ‘Permanente evaluatie – simulatie sessie ALS-pop’.

Bij de meeste vormen van evaluatie, *in casu* een beoordeling van een stage waarbij de student ook telkens een stageproject moest opmaken, is er ruimte voor persoonlijke appreciatie wat de

toekenning van de punten betreft, gelet op de veronderstelde deskundigheid van de evaluator. Enkel wanneer blijkt dat de evaluatie niet volgens de vooropgestelde criteria is verlopen of kennelijk onredelijk is, zal de Raad tussenkomen. Daarbij is het eveneens belangrijk dat de evaluatiecriteria - temeer in het geval van een opleidingsonderdeel dat uit verschillende subonderdelen bestaat waarvan de prestaties afzonderlijk worden beoordeeld - op een duidelijke wijze worden meegedeeld aan de student.

De Raad stelt vooreerst vast dat verzoekster de grief wat de beoordeling van de kladversie betreft niet in het intern beroepschrift heeft geformuleerd en nieuw aanbrengt in het kader van het extern verzoekschrift.

Dit middel is derhalve in principe niet ontvankelijk. Niets weerhield verzoekster, die voorafgaand aan het extern beroep reeds op de hoogte kon zijn van dit argument, om dit reeds eerder aan te brengen. Verzoekster stelt echter dat zij dit aanvullend heeft aangebracht tijdens de interne procedure op het overleg op 4 juli 2016. Verweerde stelt dat dit element in een andere context van de gebrekkige feedback is aangebracht en dus wel degelijk nieuw is in de huidige draagwijdte.

De Raad stelt in dit verband vast dat uit het dossier blijkt (stuk 18 verwerende partij) dat verzoekster op 8 mei 2016 wel degelijk een nieuwe bijgewerkte verbeterversie heeft ingediend waarop een score werd toegekend. Het middelonderdeel mist – er van uitgaande dat het ontvankelijk is - derhalve voldoende feitelijke grondslag.

Ook de geformuleerde grieven wat betreft het meenemen van de afzonderlijke scores voor de twee subonderdelen ‘Permanente evaluatie’ en ‘Schriftelijk examen’ zijn nieuwe in het extern verzoekschrift geformuleerde grieven.

Uit het dossier blijkt verder duidelijk dat de verdeling van de haar concreet toegekende punten in de interne beroepsbeslissing werd meegedeeld aan verzoekster, zodat de Raad van oordeel is dat ingaand op deze specifieke motivering verzoekster deze grief in principe nog op ontvankelijke wijze kan formuleren in het kader van het extern beroep.

Verzoekster werd wel tijdens het inzagemoment geïnformeerd over de totstandkoming van haar resultaat (zie stuk 19 verwerende partij). Uit het dossier blijkt echter onvoldoende duidelijk in welke mate verzoekster reeds tijdens het inzagemoment voorafgaand aan het intern beroep op de hoogte is gebracht van de concrete verdeling van haar punten. Het blijkt ook onvoldoende duidelijk dat verzoekster (die tijdens het verhoor op 6 juli 2016 niet aanwezig kon zijn) tijdens

het verdere verloop van het intern beroep nog nieuwe elementen in dit verband heeft kunnen aanbrengen.

Deze grieven zijn naar het oordeel van de Raad op grond van hoger aangehaalde reden dan ook ontvankelijk. De Raad stelt echter vast dat de verwerende partij in de evaluatiefiche wat de beoordeling betreft een globaal cijfer toekent (zie stuk 25 en 26 van verwerende partij). *An sich* is de toekenning van een globale eindscore niet kennelijk onredelijk wanneer blijkt dat wel degelijk met de verschillende geleverde prestaties in functie van hun belang rekening is gehouden, wat *in casu* blijkt te zijn gebeurd. Verwerende partij was van oordeel dat de behaalde score van 64% op het subonderdeel schriftelijk examen het vastgestelde tekort wat betreft de beoordeling op de competentie ‘Klinische beoordelaar en organisatie’ niet kan compenseren, wat *an sich* niet kennelijk onredelijk is.

Het feit dat de beoordeling op de permanente evaluatie eerder een weergave van de aanwezigheid en geen formatieve toets betreft en derhalve de uiteindelijk globaal toegekende eindscore niet beïnvloed heeft, is evenmin kennelijk onredelijk.

Wat de grief betreffende de totstandkoming van de eindscore van 9/20 betreft, komt de Raad op basis van het dossier tot volgende bevindingen:

- Voor de stage “[.....]” moet de student telkens zelf een stageproject opmaken, met een onderdeel “spoedgevallen” en een onderdeel “intensieve zorgen”. Verzoeker behaalde voor dit opleidingsonderdeel een globaal resultaat van 9/20;
- De studiewijzer bepaalt volgende beoordelingswijze:

Men houdt voor het eindresultaat rekening met volgende zaken:

- Beoordelingen van de groene stage-evaluatie fiches (m.a.w. de stages zelf)
- Beoordelingen van de twee stageprojecten
- Volledigheid van het individueel stagebegeleidingsdossier
- Permanente evaluatie simulatiesessies ALS-pop
- Schriftelijk examen case clinic van de heer [G.]

“De uiteindelijke totaalscore is echter geen optelsom van hogergenoemde onderdelen: centraal zal de vraag staan of de student in voldoende mate de vereiste competenties heeft verworven en of er een positieve progressie is doorheen de opleiding” (stuk 26 verwerende partij, p. 33).

- Aan verzoekster werd concreet volgende puntenverdeling meegedeeld (stuk 25 verwerende partij):

Naam: [verzoekende partij] 2015-2016 IZS

Afdeling en data	Beoordeling	Percent	Aantal weken	Totaal	Stage verslag	Aantal uren
.....		45 %	3	135		128
.....		50 %	4	200	40 %	122
.....		60 %	3	180	30 %	184
.....		60 %	4	240	40 %	16
			14	755		
Gemiddelde		53,93		36,67%		450

Fiches	Stage verslagen	Samen
53,93	36,67	max. 500
		235
		/20
		9,40476

- Uit het ingediende dossier blijkt uit geen document dat ten aanzien van deeltijdse studenten de beoordeling van de eerste stageperiode als louter voorbereidende tussentijdse stage moet beschouwd worden waarvan de prestaties niet kunnen meeegenomen worden in de eindevaluatie.
- De interne beroepsinstantie heeft gemotiveerd dat:
“(...) de stage voor intensieve zorgen bestond uit twee stageperiodes waarbij de student duidelijk niet geslaagd was op de eerste periode en 50% behaalde voor de tweede periode. Hoewel er sprake was van enige progressie toont de student onvoldoende competenties op intensieve zorgen. Er zijn verschillende progressies maar niet in de rol van klinisch beoordelaar en organisatie, waar ze onvoldoende blijft presteren.

De stage op de spoedafdeling werd als voldoende beoordeeld.

De student argumenteert dat de beoordeling van de stage op de werkvlloer ten onrechte afhankelijk was van de beoordeling van het stageproject.

De interne beroepscommissie stelt vast dat de stage op de werkvlloer en de stageprojecten afzonderlijk werden beoordeeld. Voor elk onderdeel werd een afzonderlijke score opgemaakt.

- *Voor stageproject intensieve zorgen (40%)*
- *Voor stageproject spoedgevallen (30%)*
- *Voor het verbetertraject stageproject spoedgevallen (40%)*
- *Stage intensieve zorgen 1 (45%)*
- *Stage intensieve zorgen 2 (50 %)*
- *Stage spoedgevallen 1 (60 %)*
- *Stage spoedgevallen 2 (60 %)*

De negatieve beoordelingen voor de stageprojecten bevestigen de negatieve beoordelingen van de stage voor de rol van klinisch beoordelaar en organisatie, maar zijn niet op elkaar gebaseerd.

(...) ”

- In de toegevoegde stagedocumenten wordt aan de hand van de scores A tot E een beeld gegeven over de mate waarin een student al dan niet een bepaalde competentie heeft bereikt. Uit het dossier (stuk 20 en volgende van verwerende partij met de ingediende stageverslagen en beoordelingen van de stageprojecten) blijkt duidelijk dat er ten aanzien van verzoekster meerdere werkpunten zijn geformuleerd over de diverse stageperiodes en ten aanzien van de ingediende stagerapporten.
Voor de competentie ‘klinische beoordeling en organisatie’ behaalt verzoekster meermaals een code B en veelvuldig C, wat onder meer wijst op de noodzaak van toezicht en aanwijzingen en op een nog beperkt inzicht.
In de dagelijkse feedback bij de stageverslagen stelt de Raad vast dat meermaals ten aanzien van verzoekster wordt aangeduid dat zij slechts ‘beginnend aanwezig’ (BA) is.

Het lijkt de Raad niet onlogisch dat deze geformuleerde werkpunten en toegekende B- en C-scores en BA code bij de deelevaluaties ondanks de vastgestelde progressie finaal hebben geleid tot een onvoldoende puntenscore van 9/20. Deze globale beoordeling is ook conform de

studiewijzer en de Codex Hoger Onderwijs (dat een puntenscore op 20 punten voorschrijft¹) gebeurd.

De Raad is binnen de perken van zijn appreciatiebevoegdheid van oordeel dat in het licht van deze meegedeelde criteria en de beoordelingen op de diverse geleverde prestaties een globaal toegekende score van 9/20 mogelijk wel streng is, maar niet kennelijk onredelijk. De Raad beklemtoont ook het belang van dit opleidingsonderdeel en acht het, in het kader van deze gespecialiseerde opleiding ‘(BaNa)Bachelor in de Intensieve Zorgen en SpoedgevallenZorg’ en mede in het licht van de moeilijke en delicate professionele taken waarmee deze afgestudeerden zullen geconfronteerd worden, niet kennelijk onredelijk dat met een hoge mate van strengheid van een student verwacht wordt dat aan al de vooropgestelde competenties moet worden voldaan. *In casu* acht verweerde de competentie ‘klinische beoordeling en organisatie’ niet volgens het verwachte niveau verworven (zie stuk 5 van verwerende partij - ECTS-fiche: domeinspecifieke leerresultaten van de opleiding waaruit blijkt dat in grote mate autonomie en zelfstandigheid, verantwoordelijkheid en leiding geven van deze studenten wordt verwacht). Het is niet kennelijk onredelijk om in dit geval verzoekster geen creditbewijs toe te kennen voor het betreffende opleidingsonderdeel.

Verzoekster grieft ook de beweerde gebrekkige feedback en begeleiding.

Er werd volgens verzoekster met name geen rekening gehouden met de feedback die zij ten aanzien van de verschillende onderdelen had geformuleerd (zie stuk 9 en 10 van verzoekende partij), terwijl tijdens de mondelinge overlegmomenten werd aangegeven dat deze bemerkingen (deels) correct waren.

De Raad is van oordeel dat een negatieve evaluatie niet onrechtmatig wordt omwille van een gebrekkige begeleiding en feedback, behoudens uitzonderlijke omstandigheden waarvan de directe impact op de negatieve evaluatie duidelijk is. Dit houdt in principe in dat het gebrek aan informatie, begeleiding of feedback zo apert is dat het voor de student in de gegeven omstandigheden redelijkerwijze niet mogelijk is om te slagen en dat de gemeten competenties anders zijn dan wanneer de student zich in normale omstandigheden zou hebben kunnen voorbereiden.

---

¹ Artikel II.225 §1 Codex Hoger Onderwijs

In casu zijn de aangebrachte argumenten van verzoekster (het feit dat de door verzoekster aangebrachte kanttekeningen in het kader van een feedback niet hebben geleid tot een schriftelijke aanpassing van de commentaren op het stageverslag) niet voldoende overtuigend om van dergelijke omstandigheden te kunnen spreken. Uit het dossier blijkt ook onvoldoende dat verzoekster niet de nodige begeleiding zou hebben gekregen. Het meegedeelde mailverkeer (stuk 10 en verder van verwerende partij) wijst eerder op het tegendeel.

De Raad stelt in dit verband ook vast dat het een gespecialiseerde (BaNa)Bachelor opleiding in de Intensieve Zorgen en Spoedgevallenzorg betreft, waar van de student een grote mate van zelfstandigheid kan verwacht worden. In het domeinspecifiek leerresultatenkader (DLR) van de opleiding (zie stuk 5 van verwerende partij - ECTS-fiche) wordt autonomie en zelfstandigheid vooropgesteld als doelstelling.

Verzoekster stelt tot slot de objectiviteit van de beoordeling in vraag. Meer concreet stelt zij dat de beoordeling van mevrouw [V.] subjectief is gebeurd. Verzoekster formuleert volgende bedenkingen: (1) de betrokken docent was ook lid van de jury bachelorproef (voor 25% verantwoordelijk) en was verantwoordelijk voor 50% van de stagebeoordelingen; (2) het feit dat verzoekster een sterke persoonlijkheid heeft mag geen rol spelen; (3) de ontrecht geformuleerde commentaren op de stageverslagen (zie stuk 9 en 10 verzoekster). Verzoekster grieft ook dat er door de interne beroepsinstantie niet werd ingegaan op haar vraag naar een second opinion wat het eerste en laatste stageverslag betreft.

De Raad moet wat dit middelonderdeel betreft verweerder bijtreden. In principe wordt vermoed dat een docent op onpartijdige wijze de competenties van een student beoordeelt. De door verzoekster aangebrachte argumenten overtuigen de Raad *in casu* niet van het tegendeel. Verzoekster slaagde op de bachelorproef en uit het dossier blijkt dat er overleg is geweest tussen de docenten (zie stukken 9-18 verwerende partij) en blijkt niet dat negatieve argumenten van één docent in het overleg doorslaggevend waren.

Het is bovendien niet kennelijk onredelijk dat de interne beroepsinstantie in deze omstandigheden (want voor haar geen duidelijke aanwijzingen van vooringenomenheid) niet is ingegaan op haar verzoek om twee projectverslagen opnieuw te laten beoordelen door een onafhankelijke deskundige. Gezien het voorgaande wenst de Raad ook niet in te gaan op een beoordeling door een onafhankelijk deskundige.

De Raad stelt tot slot dat de nieuwe concreet aangehaalde weerleggingen/argumenten die verzoekster formuleert in haar wederantwoordnota wat de beoordeling van de stageprojecten/stageverslagen betreft laattijdig zijn aangebracht en derhalve niet ontvankelijk zijn, gezien niets verzoekster weerhield om deze reeds in haar extern verzoekschrift aan te brengen.

Het middel in zijn verschillende onderdelen is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 10 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, kamervoorzitter

Jean Goossens bijzitter

Jan Geens bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.001 van 10 augustus 2016 in de zaak 2016/198

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 13 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 10 augustus 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

De heer [REDACTED], die verschijnt voor verzoekende partij, verzoekende partij en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het onderwijs: lager onderwijs”.

Voor het opleidingsonderdeel “Zelfstandige stage” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 4 juli 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 7 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat zij het bestaan van een conflictueuze relatie tussen de student en de stagementor niet uitsluit, waardoor zij onzeker is over de objectiviteit van de beoordeling van de mentor. Zij merkt wel op dat de studente niet aantoont hoe een betere relatie met de stagementor zou hebben geleid tot een beter eindresultaat. Daarnaast stelt de interne beroepsinstantie vast dat de docenten van de opleiding extra stagebezoeken hebben afgelegd en dat uit de verslagen van drie docenten van de hogeschool blijkt dat de lesvoorbereidingen weinig grondig, onvoldoende doelgericht en ondoordacht waren en dat er tekorten waren met betrekking tot differentiatie tijdens de lespraktijk. De interne beroepsinstantie benadrukt dat aan de hoedanigheid van docent het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid kleeft, wat niet in twijfel wordt getrokken door de studente, zodat zij van oordeel is dat de studente voldoende objectief werd beoordeeld door de betrokken docenten. Volgens de interne beroepsinstantie heeft de studente onvoldoende gedemonstreerd dat ze de eindcompetenties heeft behaald.

Verder benadrukt de interne beroepsinstantie dat de studente extra begeleiding en bezoeken heeft gehad vanuit de hogeschool. Ze verwijst naar extra gesprekken met mevrouw [H.] en naar mailverkeer waaruit blijkt dat de studente dankbaar was voor de ondersteuning en motivatie van de heer [V.S.], mevrouw [V.L.] en mevrouw [H.].

Ten slotte stipt de interne beroepsinstantie aan dat een student bij de zelfstandige stage een voldoende mate van zelfstandigheid aan de dag moet leggen. Volgens haar hoeft een geuit punt van kritiek daarom ook niet noodzakelijk gepaard te gaan met instructies hoe dit te verhelpen.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 8 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 13 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroept op de schending van het redelijkheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, en alsook meer specifiek op een gebrekkige begeleiding van de stage en een gebrek aan objectiviteit bij de beoordeling.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij merkt vooreerst op dat de ombudsdiens van verwerende partij haar verzekerd had dat de interne beroepsinstantie onafhankelijk zou zijn, maar ze zag tijdens het wachten één van de docenten die haar heeft beoordeeld uit het lokaal komen. Ook werden niet alle argumenten die zij aanhaalde besproken.

Verder stelt verzoekende partij dat zij een conflictueuze relatie had met haar stagementor. Volgens haar wilde de interne beroepsinstantie hier niet verder op ingaan en werden de pesterijen van de stagementor weggewuifd. Verzoekende partij stipt aan dat ze er psychologisch en medisch onderdoor is gegaan tijdens de stage en dat dit een invloed heeft gehad op haar functioneren in de stageklas en het voorbereiden van de lessen. Hiervoor verwijst ze naar het verslag van de psycholoog die ze bezocht heeft. Verzoekende partij meent overigens dat de docenten op geen enkel moment hebben nagegaan hoe haar slecht functioneren het gevolg was van de slechte relatie met de stagementor. Bovendien heeft verwerende partij haar, hoewel ze op de hoogte was van het feit dat verzoekster zich slecht voelde tijdens en na haar stage, het innovatieproject (eindwerk) laten maken, waarop verzoekster een score van 16/20 behaalde.

Daarnaast stelt verzoekende partij dat ze niet samen geconfronteerd werd met haar mentor. De mentor heeft zich bovendien steeds als een goede en bekommerde juf voorgedaan in de gesprekken met de docenten en ze beweerde dat ze alleen goede feedback gaf. Volgens verzoekster hebben haar docenten ook nooit gezegd dat ze een onvoldoende zou krijgen. Ze stelt dat ze de docenten uit beleefdheid bedankt heeft voor hun ‘hulp’, maar dat ze niets aan hun tussenkomst heeft gehad. Verzoekende partij benadrukt ook dat ze nog steeds niet weet waarom ze niet geslaagd is. Ze stelt dat tijdens de gesprekken met de docenten en de interne

beroepsinstantie telkens wordt vermeld dat ze de eindcompetenties niet heeft behaald. Verzoekster merkt op dat ze niet weet wat die competenties juist inhouden.

Ten slotte werpt verzoekende partij op dat de interne beroepsinstantie op een aantal punten niet is willen ingaan. Zo vinden ze het geen argument dat er een aantal studenten de eindstage niet doorlopen hebben, maar gekozen hebben voor een alternatief in het buitenland. Verzoekster benadrukt dat als ze deze alternatieve stage ook had gedaan, zij geen bezoek had gekregen van docenten, zij geen mentor was tegengekomen die haar slecht behandelde en zij dus niet gefaald kon zijn voor de eindstage. Daarnaast heeft de interne beroepsinstantie volgens verzoekster ook geen rekening willen houden met haar argument dat ze wel degelijk bewezen heeft dat ze kan lesgeven (lof van leerkrachten lichamelijke opvoeding en godsdienst – vorige stages – vrijwillige vervangingen). Verzoekster merkt nog op dat de periode tijdens en na haar stage bijzonder emotioneel en stressvol waren. Zo kreeg zij na de stage een uitnodiging voor de proclamatie, hoewel verwerende partij toen al wist dat ze niet geslaagd zou zijn.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat de interne beroepsinstantie uitvoerig het argument van verzoekster dat zij een conflictueuze relatie had met haar stagementor behandeld heeft. Ze merkt op dat de interne beroepsinstantie ook geoordeeld heeft dat niet uitgesloten kon worden dat er een conflictueuze relatie was tussen verzoekster en haar stagementor. Er werd zelfs aan toegevoegd dat er onzekerheid bestond over de objectiviteit van de beoordelingen van de mentor. Volgens verwerende partij gaat het middel in die zin dan ook voorbij aan wat door de interne beroepscommissie werd geoordeeld.

Verder is verwerende partij van mening dat noch aan de docenten, noch aan de stageschool kan worden verweten dat er niet werd gereageerd toen verzoekster problemen van dergelijke aard meldde. De docenten hebben immers extra en vervroegde bezoeken gebracht aan de stageschool op 2 mei, 10 mei, 12 mei en 17 mei 2016, waarbij gesproken werd met de directie en met de mentor. Verwerende partij merkt op dat de docenten ook zelf feedback hebben gegeven, mondeling en per mail, en dat zij op die manier ook zelf een oordeel hebben kunnen vormen over de stage. Verwerende partij benadrukt dat uit de verslagen van de stagementor en de docenten blijkt dat de docenten strenger waren in hun beoordeling dan de mentor.

Vervolgens stelt verwerende partij dat uit het – door verzoekster als stuk bijgevoegde – verslag van de psycholoog geenszins valt af te leiden dat het slecht functioneren van verzoekster het

gevolg is van haar slechte relatie met de stagementor, zoals verzoekster beweert. Verwerende partij benadrukt dat verzoekster bij de bespreking van dit stuk zelf aanhaalt dat zij slecht functioneerde tijdens haar stage, zodat zij hiermee zelf onderschrijft dat haar stage niet goed verliep. Volgens verwerende partij kan ook moeilijk worden afgeleid dat verzoekster zwaar werd gepest. Hiervoor verwijst ze naar beschrijvingen in het intern beroepsschrift van verzoekster. Verwerende partij concludeert dat de interne beroepsinstantie dan ook volkomen terecht geoordeeld heeft dat verzoekster niet aantoont hoe een betere relatie met de mentor tot een beter of ander eindresultaat zou hebben geleid.

Daarna gaat verwerende partij in op het argument op intern beroep van verzoekster dat de mentor de docenten had beïnvloed. Verwerende partij stelt dat hiervan geen enkel gegeven voorligt. Ze benadrukt dat de docenten onmiddellijk gevolg hebben gegeven aan de klachten van verzoekster: er werd gesproken met de mentor en met de directie, de docenten hebben rechtstreekse feedback gegeven en ze hebben extra bezoeken gebracht aan de stageschool.

Verwerende partij merkt op dat verzoekster in het extern beroep de objectiviteit en deskundigheid van de docenten in twijfel trekt. Volgens haar is dit een nieuw middel, dat niet in het intern beroep werd opgeworpen en dus niet ontvankelijk is. Verwerende partij stelt dat van deze beweringen ook ieder bewijs ontbreekt. Zo blijkt uit het dossier dat verzoekster zelf aanvoelde dat de stage niet goed liep en heeft zij hulp gevraagd en gekregen van de docenten. Verzoekster bevestigt dat ze bovendien voor die hulp heeft bedankt, maar in haar extern beroep geeft ze aan dat ze dit enkel deed uit beleefdheid. Volgens verweerde ontstaat hieruit de vraag wie er dan in de onderlinge relatie objectief was en wie niet.

Vervolgens stelt verwerende partij dat de bewering van verzoekster dat zij niet goed begeleid werd tijdens haar stage, in strijd is met het dossier. Zo beroeft verzoekster zich op een gebrek aan feedback vanwege haar stagementor, maar vindt ze het ongepast wanneer de stagementor om haar lesvoorbereidingen vraagt. Ook heeft verzoekster meer dan normaal contact gehad met de docenten, die ook zelf rechtstreeks feedback hebben gegeven. Verwerende partij wijst er nog op dat het om een “eindstage” gaat, waarin de student volledig zelfstandig kan werken en het niveau van een beginnend leerkracht haalt. Volgens haar is overigens – zelfs indien zou worden aangenomen dat er een gebrek aan feedback was – niet aangetoond dat verzoekster moet worden geacht om wel de beoogde doelstellingen te hebben gehaald. Verzoekster geeft zelf aan dat haar stage moeilijk ging, zodat er eerder van het tegendeel moet worden uitgegaan.

Waar verzoekster beweert dat zij niet weet waarom zij niet geslaagd is en dat het tijdens de gesprekken nooit ging over de eindcompetenties, stelt verwerende partij dat verzoekster het in het interne beroep enkel had over het feit dat zij niet wist wat er scheelde aan de lesvoorbereidingen. De interne beroepscommissie verwees in haar antwoord naar het feit dat het een eindstage betreft, waarbij een grote zelfstandigheid en eigen inzicht van de student zelf wordt verwacht. De uitbreiding van deze opmerking tot de bewering dat zij niet weet wat de eindcompetenties zijn en haar niet verteld werd hoe zij daaraan te kort schoot, is volgens verwerende partij een nieuw middel. Verwerende partij benadrukt wel nog dat de eindcompetenties duidelijk beschreven zijn in de ECTS-fiche, aangevuld met verdere toelichting en beschrijving van de generieke beoordelingsniveaus. Ook werden de eindcompetenties besproken in de lesverslagen van de mentor en van de docenten, in het syntheseverslag en in het document “synthese einddoelen zelfstandige stage”. Volgens verwerende partij zijn er vele contacten geweest met verzoekster en is alles met haar besproken, zodat nu komen beweren dat zij niet weet waarom zij niet geslaagd is, niet ernstig is en wijst op een gebrek aan zelfstandigheid en zelfreflectie.

Ten slotte gaat verwerende partij nog in op de elementen waarvan verzoekster meent dat er geen rekening mee werd gehouden. Volgens verwerende partij staat de inrichting en opvolging van studenten die gekozen hebben voor een buitenlandse stage hier niet ter discussie, verzoekster werd integendeel wel van nabij door de docenten opgevolgd. Verder stelt verwerende partij dat waar verzoekster opmerkt dat zij veel feedback kreeg van de (gespecialiseerde) leerkrachten LO en godsdienst, zij haar eigen argumentatie inzake een gebrek aan feedback verwerpt. Verwerende partij merkt ook nog op dat het feit dat verzoekster vroeger haar stages goed heeft doorlopen en nog andere zaken tot een goed einde heeft gebracht, geen invloed mag hebben op de beoordeling van het opleidingsonderdeel “zelfstandige stage”, dat op zichzelf moet worden geëvalueerd.

In haar *wederantwoordnota* gaat verzoekster nog concreter in op de argumentering in de antwoordnota. Zo stipt verzoekster vooreerst aan dat de conflictueuze relatie met de stagementor helemaal niet uitvoerig is behandeld door de interne beroepsinstantie. Ze herhaalt dat ze door het pestgedrag van haar mentor niet heeft kunnen functioneren zoals dat had moeten zijn. Verder stelt verzoekster dat de docenten wel enige steun voor haar betekenden, maar dat ze nooit zijn ingegaan op de grond van de zaak, met name achterhalen wat de oorzaak was van

haar slecht functioneren. Verzoekende partij merkt vervolgens op dat op intern beroep wel degelijk besproken is geweest dat ze een psycholoog heeft bezocht en dat haar klachten een rechtstreeks gevolg waren van de stage, maar volgens haar is daarvan niets opgenomen in de interne beroepsbeslissing. Ze verwijst ook naar de (niet-limitatieve) lijst met pesterijen die ze heeft bezorgd aan de Raad.

Verzoekster stipt ook aan dat het ontbreken van feedback een nefaste uitwerking heeft gehad op haar functioneren. Daarnaast stelt ze dat haar geweigerd werd, zowel tijdens het docentencontact op 30 juni 2016 als bij het horen door de interne beroepscommissie, om de documenten in te kijken. Ze vindt het ook fundamenteel onjuist dat er zoveel belang gehecht wordt aan de eindstage, terwijl er studenten zijn die deze stage nooit doorlopen hebben en toch geslaagd zijn. Ze benadrukt dat ze tijdens haar eerdere stages bewezen heeft dat ze het wel kan. Ten slotte wijst verzoekster er nog op dat ze noch van de docenten, noch van verwerende partij, noch van de interne beroepsinstantie, noch van de advocaat van verwerende partij enige excuses kreeg voor de uitnodiging voor de proclamatie en de mail met gelukwensen en foto's van deze blije gebeurtenis. Verzoekster sluit af door te stellen dat ze recht in haar schoenen staat en dat ze kan relativieren en uit tegenslagen kan leren, maar dat ze tijdens haar studies verschillende keren slachtoffer is geweest van pesterijen. Ze hoopt dat de begeleiders van studenten eindelijk inzien dat ‘pesten’ absoluut moet worden bestreden.

Beoordeling

De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze is tot stand gekomen en de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

Verzoekster grieft in eerste instantie het feit dat de interne beroepsinstantie niet in onafhankelijkheid tot haar beslissing is gekomen. Zij brengt in dat verband aan dat een docent die betrokken was uit het lokaal is gekomen en dat zij de leden voorafgaand aan de hoorzitting heeft horen lachen.

De Raad moet verweerder hier bittreden. Het feit dat een docent die verzoekster heeft beoordeeld voorafgaand aan de beslissing wordt gehoord, is *an sich* niet voldoende om de objectiviteit van de commissie in vraag te stellen. Het vooraf horen van een betrokken docent

is doorgaans noodzakelijk om de goede toedracht van een zaak te begrijpen, zonder dat dit in aanwezigheid van de student moet gebeuren. Uit het dossier blijkt niet dat deze docent heeft deelgenomen aan de beraadslaging. De Raad begrijpt dat een geanimeerde conversatie van de commissieleden voorafgaand aan de hoorzitting van verzoekster geen aangename ervaring is en hij vindt dit ook niet gepast, maar *an sich* is ook dat gegeven niet voldoende bewijskrachtig en overtuigend om tot een niet objectieve beoordeling van de commissie te besluiten.

Wat de grond van de zaak betreft, klaagt verzoekende partij er in essentie over dat de conflictueuze relatie met haar stagementor haar functioneren heeft beïnvloed en dat de docenten hier weinig mee gedaan hebben, evenmin heeft de interne beroepscommissie hier een antwoord op gegeven.

De Raad stelt op basis van het dossier vast dat de interne beroepscommissie niet uitsluit dat er sprake was van een conflictueuze relatie tussen de student en de stagementor. Zij heeft met dit element, dat aangedragen werd door verzoekende partij, aldus wel degelijk rekening gehouden bij haar beoordeling van het dossier, maar heeft geoordeeld dat *in casu* op een voldoende zorgvuldige wijze naar een oplossing is gezocht voor verzoekster.

De Raad stipt aan dat, zoals *in casu*, het onderwijs- en examenreglement van de hoger onderwijsinstelling vaak bepaalt dat de titularis van het opleidingsonderdeel de eindverantwoordelijke is voor de beoordeling. Bij een stage zijn doorgaans meerdere actoren betrokken, zoals een begeleider – *in casu* een stagementor – in de instelling waar de student de stage volbrengt en een docent van de hoger onderwijsinstelling. De docent die instaat voor de stagebeoordeling doet zulks aan de hand van eigen vaststellingen en ijkpunten. In de regel dient hij, zoals in voorliggend geval, de verslagen en de evaluaties van de mentoren in de eindevaluatie van de student te betrekken. Uit voorliggend dossier (stuk 6 van verweerde) blijkt ook dat de mentor *in casu* in principe ook als medebeoordelaar optreedt. Daarnaast heeft hij een begeleidingstaak in het kader van de feedback/raadgeving/aanmoediging van de student waarbij wel expliciet wordt bepaald dat dit begeleidingsproces voor derdejaarsstudenten in het kader van een ‘zelfstandige’ stage *in fine* een andere draagwijdte heeft.

De vraag die *in casu* ten eerste rijst, is in welke mate – gezien de omstandigheden van het dossier – deze begeleidingstaak van de mentor in voldoende mate ten aanzien van verzoekster werd opgevangen.

De Raad stelt vast dat de studiewijzer, wat de taak van de mentor betreft (stuk 6 van het administratief dossier), bepaalt dat de mentor een andere taak heeft dan in kortere stages en dat van de student verwacht wordt om zelfstandig alle taken op te nemen gedurende de stageperiode. De Raad is van oordeel dat bij het vaststellen van de ervaringen die door verzoekster werden meegedeeld op 29 april 2016 verwerende partij op een voldoende zorgvuldige wijze actie heeft ondernomen (bijkomende bezoeken van docenten vanaf 2 mei, overleg met de betrokken directie en de mentor, overleg met de student (zie stukken 23 en 27 van het administratief dossier), opvolging en feedback van de bezoekende docenten, reactie van verzoekster op de feedback, ...).

De Raad is ook van oordeel, zoals uit de inhoud van het dossier blijkt, dat in de context van een zelfstandige eindstage van de student wordt verwacht dat hij aantoonbaar voor een klas te kunnen staan als een zelfstandige ondernemende leerkracht waarbij de volledige taak van de klasleerkracht wordt overgenomen gedurende de vijf weken van de eindstage (ECTS-fiche, stuk 5 van het administratief dossier). Verwerende partij heeft in de gegeven omstandigheden de begeleidingstaak van coach ten aanzien van verzoekster als derdejaarsstudent op voldoende wijze ondervangen.

De vraag die *in casu* vervolgens rijst, is in welke mate – gezien de omstandigheden – de beoordelingstaak van deze mentor voldoende is opgevangen, en meer bepaald in welke mate het verslag van deze mentor de uiteindelijke beoordeling van de prestaties van verzoekster heeft beïnvloed.

De Raad stelt in dit verband vast dat uit het dossier blijkt dat de interne beroepscommissie zich voor de beoordeling van de zelfstandige stage van verzoekende partij gebaseerd heeft op verschillende bronnen (zie stuk 2 van het administratief dossier):

- 3 stageverslagen van de mentor
- 4 stageverslagen van 3 bezoekende docenten
- het eindsyntheseverslag van verzoekende partij
- de ICT-portfolio

Verderop in dit stuk 2 wordt ook aangegeven dat er vanuit de opleiding voor elke student binnen de zelfstandige stage twee bezoeken worden gepland en dat studenten het recht hebben om één extra bezoek aan te vragen, waarop wordt ingegaan als dit organisatorisch haalbaar is. Uit het

dossier blijkt dat de docenten verzoekende partij op haar stage bezocht hebben op volgende data: 2 mei (de heer [V.S.]), 10 mei (mevrouw [V.L.]), 12 mei (mevrouw [V.L.]) en 17 mei (mevrouw [H.]). De extra bezoeken zijn *in casu* gebeurd op initiatief van de opleiding en op vraag van de stageschool. De Raad stelt derhalve vast dat de docenten, die verantwoordelijk zijn voor de toekenning van het eindcijfer voor het opleidingsonderdeel, in principe in voldoende mate zelf een oordeel hebben kunnen vormen over de prestaties van verzoekende partij. Ook hebben zij van elk bezoek een verslag opgemaakt, dat zij aan verzoekster hebben bezorgd.

Wat deze elementen betreft, verwijst de Raad ook naar stuk 5 van het administratief dossier, zijnde de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel ‘zelfstandige stage’. Hieruit blijkt dat het eindcijfer door de hogeschool wordt bepaald aan de hand van een generieke beoordelingsschaal (zie stuk 7 van het administratief dossier) op basis van alle elementen van het stagedossier. Aan dit stagedossier wordt door de studenten samen met een dossierverantwoordelijke gebouwd en het bevat volgende elementen: ICT-portfolio, originele stageverslagen van mentoren en alle betrokken leermeesters, verslag gesprek mentor op mentorenontmoeting, stageverslagen van bezoekende docenten, reflecties, zelfevaluatie, ... Het stagedossier omvat dus zeker de verslagen van de mentoren, de verslagen van de docenten en een eigen synthese van de student. Uit het OER blijkt dat de docent zijn voorgestelde examencijfer vervolgens voorlegt aan de examencommissie met het oog op de vaststelling ervan.

De Raad acht *in casu* het concrete bezoek van drie verschillende docenten op vier – over de vijf weken durende stage – gespreide dagen, waarvan bovendien telkens een uitgebreid verslag wordt opgesteld met hun bevindingen en werkpunten, een voldoende kwaliteitsvolle aanwezigheid betreft om als beoordelende docent zelf een concreet beeld te krijgen van de prestaties van een student.

De Raad stelt verder ook concreet vast dat bij het nalezen van de beoordelingsverslagen van de bezoekende docenten en de betreffende mentor, deze laatsten minder streng zijn en in mindere mate de tekortkomingen van verzoekster formuleren (enerzijds de stukken 8-10 en anderzijds de stukken 11-14 van het administratief dossier). Van een doorslaggevende negatieve impact van het mentorenverslag, dat wel meer volledig had mogen worden opgesteld, is derhalve *in casu* geen sprake. Evenmin blijkt uit de stukken van het dossier dat deze mentor op enige andere

wijze de beoordeling van de docenten in een bepaalde richting heeft geduwd of concreet heeft beïnvloed om tot negatieve vaststellingen te komen.

De Raad is van oordeel dat, in het licht van deze vaststellingen, de beoordeling conform de meegedeelde criteria en voorschriften is gebeurd en het niet kennelijk onredelijk is om op basis van de vastgestelde tekorten tot een score van 8 op 20 te besluiten.

De vraag die *in casu* tot slot rijst, is in welke mate de door verzoekster ervaren pesterijen effectief een impact hebben gehad op de door haar geleverde en als niet voldoende beoordeelde prestaties.

De Raad herinnert eraan dat behoudens zeer uitzonderlijke omstandigheden een negatieve evaluatie niet onrechtmatig wordt wegens een gebrekkige begeleiding/feedback van de student. Voormelde uitzonderlijke omstandigheden doen zich voor indien een directe impact van de gebrekkige begeleiding van de student op de negatieve evaluatie duidelijk is. Het zijn situaties waarin het gebrek aan begeleiding manifest tot gevolg heeft dat de in het kader van de beoordeling van de student gemeten competenties duidelijk afwijken van de competenties die de student in normale omstandigheden in het kader van hetzelfde opleidingsonderdeel zou hebben bereikt.

De Raad is van oordeel, na het grondig doornemen van het dossier, dat:

- (1) in de stagedocumenten, incl. de zelfevaluaties, waarin de vastgestelde tekortkomingen (vb. de niet zorgvuldig opgestelde lesvoorbereidingen) zijn vermeld, een duidelijk beeld wordt gegeven van de prestaties van verzoekster tijdens de stagelessen, vastgesteld door de bezoekende docenten;
- (2) uit het meegedeelde e-mailverkeer blijkt dat verzoekster niet aan haar lot is overgelaten en, in het licht van de begeleiding die in het kader van een zelfstandige stage kan worden verwacht, wel feedback en raad heeft ontvangen van de mentor en docenten (welke laatste ook door haar werd geapprecieerd, zoals blijkt uit de toegevoegde e-mails van verzoekster) enerzijds, en dat ook vanuit de stageschool wel degelijk begrip getoond werd voor de verzuchtingen van verzoekster anderzijds;
- (3) de concreet opgelijste door verzoekster ervaren ‘pesterijen’ (o.a. vraag - voorafgaand aan de lessen - tot inkijken van lesvoorbereidingen, aanwezigheid bij alle lessen waardoor er geen ruimte was om zelfstandig voor een klas te staan, geen directe

feedback, aanspreken over lesvoorbereidingen tijdens de les, te laat komen tijdens de les en onmiddellijk vertrekken, slechts tijdelijk ingang op het elektronisch systeem voor het invullen van de puntenlijst, roddelen met collega's, ...) wel aangeven dat de relatie tussen student en mentor zeker niet optimaal verliep, maar dat hieruit ook blijkt dat de mentor zich - gezien de moeilijke verstandhouding tussen beiden - eerder afstandelijk heeft gedragen (zie bijlage 5 van verzoekster). Uit de door verzoekster meegedeelde concrete klachten blijken ook tegenstrijdigheden.

(4) uit de inhoud van het verslag van de psychologe enkel blijkt dat verzoekster sinds enige tijd wegens persoonlijke problemen en tegenslagen in begeleiding is, progressie maakt en wel sterk getroffen is door het feit dat ze niet geslaagd is verklaard voor de stage (bijlage 3 van verzoekster).

Naar het oordeel van de Raad overtuigen deze vaststellingen niet voldoende om te concluderen dat verzoekster in die mate beter gepresteerd zou hebben (met slagen tot gevolg) ingeval zij bij de stage door een andere mentor was gecoacht. De omstandigheden waarin de begeleiding en de beoordeling zijn gebeurd, blijken niet van die aard dat verzoekster niet in staat zou kunnen geweest zijn om de verwachte eindcompetenties te verwerven en aan te tonen.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

Wat de grief van verzoekster betreft dat zij niet op de hoogte was van de eindcompetenties die van haar werden verwacht, moet de Raad verweerde bijtreden. Dit middel werd nieuw aangebracht in het kader van het extern beroepschrift terwijl niets verzoekster weerhield om dit reeds initieel in het kader van het intern beroep aan te kaarten en is derhalve niet ontvankelijk. De Raad moet met verweerde ook vaststellen dat uit het meegedeelde dossier (ECTS-fiches, stagewijzer, beoordelingsdocumenten, ...) duidelijk blijkt dat verzoekster op de hoogte diende te zijn van de doelstellingen en de competenties die zij diende te verwerven om te kunnen slagen voor deze eindstage.

Wat de grief van verzoekster betreft dat zij werd benadeeld ten aanzien van medestudenten die gekozen hebben voor een alternatieve stage in het buitenland (en hierdoor niet geconfronteerd werden met bezoekende docenten), moet de Raad opmerken dat verzoekster, zoals elke student, de keuze heeft gehad om zich aan te bieden voor een alternatieve buitenlandse stage, die noodgedwongen - gezien de omstandigheden - in een andere begeleidingscontext plaatsheeft, maar dit niet heeft gekozen. Daarnaast merkt de Raad op dat studenten bovendien niet in een

concurrentiële/vergelijkende positie staan tegenover elkaar en dat verzoekster ook niet concreet aangeeft dat zij op een strengere wijze is beoordeeld wat het voldoen aan de vooropgestelde eindcompetenties betreft.

Verder wijst de Raad op vaststaande rechtspraak waaruit blijkt dat elke prestatie op zijn eigen merites moet worden beoordeeld en het feit dat verzoekster in het kader van vorige stages/opleidingsonderdelen wel degelijk geslaagd was, de op zich staande beoordeling van voorliggende eindstage met eigen vooropgestelde eindcompetenties niet kan beïnvloeden.

Wat tot slot de grieven van verzoekster betreft dat zij onheus werd behandeld (het verplicht afleggen van de eindstage waarop verzoekster wel 16/20 behaald heeft; de uitnodiging voor de proclamatie en het toesturen van felicitaties en foto's), betreurt de Raad deze vaststellingen en begrijpt hij het ongenoegen van de student. Deze omstandigheden zijn echter niet van die aard om de door de instelling genomen stagebeslissing voor de eindstage als onregelmatig of onredelijk te beschouwen. De late (niet voorafgaand aan de proclamatie) mededeling aan de student van het feit dat zij niet geslaagd was, is bovendien conform de voorschriften gebeurd en is gebruikelijk om tegenstrijdigheid met voorafgaande, nog niet definitief genomen, beslissingen te voorkomen.

Ook deze middelonderdelen zijn niet gegronde.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 10 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bijzitter
Jan Geens	bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.000 van 10 augustus 2016 in de zaak 2016/199

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 13 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 29 juni 2016 waarbij aan de verzoeker een score van ‘NA’ (niet afgelegd) werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Specialisatiestage A en B’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 10 augustus 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het onderwijs: lager onderwijs”.

Voor het opleidingsonderdeel “Specialisatiestage A en B” bekomt verzoekende partij een examencijfer ‘NA’ (niet afgelegd).

Verzoekende partij stelde op datum van 3 juli 2016 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 7 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat verzoeker voor het opleidingsonderdeel “Specialisatiestage” niet werd beoordeeld omdat ze haar stageportfolio laattijdig heeft ingediend. In haar intern beroepsschrift betwist verzoeker deze laattijdigheid niet. Ter zitting geeft ze ook aan dat ze vooraf niemand had geïnformeerd. Ze overhandigde geen enkel document om deze laattijdigheid te wettigen. In de ECTS-fiche wordt vermeld dat een portfolio dat laattijdig wordt ingediend, niet ontvankelijk wordt verklaard en daardoor aanleiding geeft tot een “NA” of “niet afgelegd”, wat volgens het onderwijs- en examenreglement wordt verrekend als een 0-score. De interne beroepsinstantie vindt een 0-quotering voor een laattijdige indiening noch kennelijk onredelijk, noch disproportioneel.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 8 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 13 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing van 29 juni 2016 waarbij een score “NA” (niet afgelegd) werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Specialisatiestage A en B’ (eerste bestreden beslissing) en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016 (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 98 §3 van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, een nieuwe beslissing te nemen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroeft op de schending van het redelijkheidsbeginsel, in combinatie met het motiveringsbeginsel en een gebrek aan begeleiding en feedback.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat haar bezwaren tegen de beslissing omtrent de specialisatiestage tijdens het gesprek met de beroepscommissie op 7 juni 2016 door de leden niet werden gehoord. De leden hadden het enkel over de te late indiening van de stageportfolio en het feit dat verzoekster vooraf niemand hierover had geïnformeerd. In haar intern beroepsschrift en tijdens de zitting heeft verzoekster de laattijdigheid niet betwist. Mevrouw [L.D.] vroeg haar letterlijk: “Wat kom je hier dan eigenlijk doen?”. Hierop antwoordde verzoekster met een opsomming en toelichting van haar bezwaren en feiten genoemd in haar intern beroepsschrift. Men onderbrak verzoekster tijdens haar toelichting omdat deze bezwaren volgens de beroepscommissie niets te maken hadden met de te late indiening. Verzoekster is echter van mening dat een aantal zaken een

grote rol hebben gespeeld in het niet tijdig kunnen afwerken en indienen van de volledige stageportfolio. Bovendien kan verzoekster dit staven.

Verzoekster ontving voor de laattijdige indiening van haar stageportfolio onmiddellijk een “NA” of “niet aangelegd”. Zowel in de ECTS-fiche van de specialisatiestage als in de stagehandleiding staat duidelijk vermeld dat een te late indiening een negatieve weerslag heeft op het stagecijfer, maar niet dat dit onmiddellijk tot een onontvankelijkheidsverklaring van de stageportfolio leidt. Verzoekster verwijst naar pagina’s 20-21 van de stagehandleiding en naar pagina 4 van de ECTS-fiche. Verzoekster stelt dat slechts een onderdeel van haar stageportfolio laattijdig werd ingediend, maar de portfolio is compleet. Zoals beschreven in de stagehandleiding en de ECTS-fiche zou zij een tekort of een negatieve weerslag op haar stagecijfer moeten hebben ontvangen i.p.v. “NA”.

Verder stelt verzoekster dat er ter verklaring van de laattijdige indiening sprake is van verschillende factoren die buiten haar wil om de haalbaarheid van bepaalde deadlines sterk hebben verhinderd. Zo is verzoekster de enige student in haar jaar die de diversiteits- en projectstage gelijktijdig moet kunnen opnemen. Dit was een voorstel van de onderwijsinstelling. Deze mogelijkheid staat zeer kort beschreven op pagina 7 van de stagehandleiding. Haar stageschool heeft naar aanleiding van de optie beschreven in de stagehandleiding voor de gelijktijdige opname van de twee stages in het tweede leerjaar geopteerd, ervanuit gaande dat indien deze mogelijkheid aangeboden werd, ze uiteraard ook haalbaar zou zijn. De mogelijkheid tot het combineren van beide stages was volgens verzoekster echter een ondoordacht en onprofessioneel voorstel van de onderwijsinstelling. De combinatie van de twee stages, die aan alle voorwaarden beschreven in de stagehandleiding moeten voldoen, was immers absoluut *niet* haalbaar als werkende student. Verzoekster heeft tijdens de realisatie van de stages dag en nacht gewerkt om ze beide tot een zo goed mogelijk einde te brengen. Zij heeft mevrouw [M.D.] tijdens haar stagebezoek op 25 april 2016 en tijdens de aparte besprekking na de stage op 3 mei 2016 duidelijk aangegeven dat de combinatie van twee stages, volledig volgens de voorwaarden van de onderwijsinstelling, een onmogelijke opdracht was. Indien de onderwijsinstelling meer informatie had gegeven over de realisatie en planning van die combinatiestage, dan had verzoekster tenminste geweten waarvoor zij stond. Indien haar stageschool informatie had kunnen terugvinden over hoe zwaar de combinatie van twee stages zou zijn, had men haar de beide stages nooit gelijktijdig laten opnemen.

Mevrouw [M.D.] vertelde verzoekster tijdens het gesprek op 30 juni 2016 dat ze na het gesprek op 3 mei 2016 onmiddellijk verslag had uitgebracht bij de directie over het verloop van de stage. Op basis van de informatie die verzoekster heeft gegeven werd het nieuwe curriculum van de stage volledig aangepast. Gezien het soms zeer moeilijk is zelf een stageplaats te vinden binnen de vooropgestelde tijd, heeft men dit aangepast en zal de onderwijsinstelling vanaf het nieuwe academiejaar de studenten daarbij helpen (zie stukken 5-6 verzoekende partij). De onderwijsinstelling heeft voor de studenten van het komende academiejaar skillslabs voorzien, waarin men de nodige informatie over de (combinatie)stage zal ontvangen, informatie waaraan het verzoekster ontbrak voor en tijdens de stage. Deze informatie is echter van cruciaal belang om de belasting van de stages te kunnen inschatten voor aanvang en om tijdens de stage te kunnen zorgen voor een zo goed mogelijke realisatie. In stukken 7-8 van verzoekende partij vindt men de optie voor de combinatie van beide stages niet meer terug, waar deze in de stagehandleiding voor het huidige academiejaar wel beschreven staat.

Verzoekster ontving een slechte stagebeoordeling van mevrouw [M.D.] voor haar projectstage op 25 april 2016. Mevrouw [M.D.] heeft verzoekster toen de opdracht gegeven alle lessen voor de resterende dagen helemaal opnieuw te maken en naar haar door te sturen. Ze beloofde ook een tweede stagebezoek in die week. Verzoekster heeft vervolgens dag en nacht gewerkt en met alle opmerkingen van [M.D.] rekening gehouden bij het maken van de nieuwe projectactiviteiten. Een tweede stagebezoek heeft zij echter nooit gekregen, ook geen bericht met de reden waarom er niemand meer op stagebezoek is geweest. Tijdens het reflectiemoment van de projectstage vertelde mevrouw [I.V.] dat niemand de tijd had gevonden om op tweede stagebezoek te komen. Op pagina 11 van de stagehandleiding staat nochtans duidelijk vermeld dat verzoekster recht had op een tweede stagebezoek.

Na de realisatie van de stage moest de stageportfolio nog worden afgewerkt en tijdig ingediend. Gezien verzoekster twee stages gelijktijdig had opgenomen, had zij ook dubbel zo veel werk voor het afwerken van de stageportfolio binnen de vooropgestelde 20 werkdagen. Volgens verzoekster was de verwerking van de twee stages in de stageportfolio opnieuw een onmogelijke opdracht. Er werd haar op geen enkel moment extra tijd aangeboden voor het afwerken van de portfolio. Mevrouw [M.D.] had verzoekster kort na de realisatie van de stage nog gesproken op 3 mei 2016. Toen heeft verzoekster haar alles verteld wat er fout was gelopen en wat goed was gegaan. Mevrouw [M.D.] zou als docent normaal een duidelijk gezicht moeten hebben op de werklast die het maken van zo'n portfolio met zich meebrengt. Verzoekster

vertrouwde er dus ook op toen [M.D.] zei dat ze het even moest laten rusten en dat alles wel op tijd klaar zou raken. Verzoekster heeft dit 3 dagen gedaan, omdat zij tussendoor de groepstaken voor andere vakken aan het maken was en haar teamgenoten niet in de steek wou laten. Het werd haar evenwel al vrij snel duidelijk dat zij de portfolio op geen enkele manier tijdig zou kunnen afwerken. [M.D.] heeft echter op geen enkel moment de mogelijkheid voorgesteld de deadline voor indiening, al was het maar met een paar dagen, uit te stellen. Nochtans wist zij dat verzoekster dubbel zoveel werk had door de gelijktijdige opname van 2 stages. Toen verzoekster besefte dat het tijdig klaar krijgen van het portfolio een onmogelijke opdracht was, raakte zij in paniek. Zij mailde bijgevolg naar mevrouw [M.D.], [I.H.] en [I.V.] met de vraag om hulp en ondersteuning (zie stuk 9 verzoekende partij). Tot vandaag heeft verzoekster van deze docenten en verantwoordelijken geen mail terug gekregen. Een document voor het wettigen van haar laattijdigheid kon zij niet indienen bij de ombuds, want verzoekster was niet ziek.

In de stagehandleiding staat dat de portfolio ten laatste op 17 mei 2016 moet worden ingediend. De laatste stagedag mag eindigen op 13 mei. Verzoekster stelt dat zij dit vanuit de onderwijsinstelling geen realistische voorgestelde verwerkingsstijd voor de stageportfolio vindt, zelfs indien men geen 2 stages dient te verwerken. De studenten kregen 20 werkdagen verwerkingsstijd voor de stageportfolio. Dit is gebaseerd op de verwerking van 1 stage. Verzoekster stelt dat het correcter zou geweest zijn om de personen die een dubbele verwerking moesten doen (enkel zijzelf) ook een dubbele (of minstens extra) verwerkingsstijd te geven. Haar stagedata en het feit dat zij 2 stages zou combineren lagen immers al lang vast en waren ruim op voorhand geweten door de onderwijsinstelling. Verzoekster stelt dat zij onvoldoende geïnformeerd en begeleid werd.

Verzoekster vertelde aan de beroepsinstantie dat [M.D.] haar onder meer het voorstel had gedaan de stageportfolio even te laten rusten, waardoor zij nog meer in tijdsnood was gekomen. Ook vertelde zij dat [M.D.] haar op 3 mei 2016 had geïnformeerd dat haar stageschool niet de moeite zou gedaan hebben om haar te verdedigen. Hierop contacteerde verzoekster haar mentor [V.D.], die verzoekster vertelde dat de stageschool niet wist dat men nog mocht reageren (stuk 10 verzoekende partij). De beroepscommissie antwoordde dat dit het eerste jaar is dat [M.D.] in het team zit en dat dit een communicatiefout zal geweest zijn. Volgens verzoekster kan deze communicatiefout echter niet zomaar terzijde geschoven worden, gezien deze er rechtstreeks mee toe geleid heeft dat haar hele stageportfolio onontvankelijk werd verklaard. Voor

verzoekster lijkt het dus eerder een gebrek aan voldoende kennis over de stage, stage-inhoud en begeleiding.

Voor de specialisatiestage heeft verzoekster van haar beide stagescholen een goede stagebeoordeling gekregen (stukken 11-12 verzoekende partij). Op haar laatste stageplaats werd verzoekster zelfs een job als leerkracht aangeboden.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat zij een zeer duidelijke regeling heeft uitgewerkt inzake de wijze waarop de stage moet worden opgevolgd door de student. De studenten zijn daar ook duidelijk van op de hoogte.

In de ECTS-fiche is duidelijk het volgende aangegeven (eigen onderlijning):

“(…)

Indien de student zijn stageportfolio niet tijdig indient, wordt dit niet ontvankelijk verklaard (nulscore). Enkel in geval van overmacht en mits de student binnen de 24 uur zijn afwezigheid wettigt met een attest en aan de ombuds bezorgt, kan hiervan afgeweken worden. De ombuds beslist hierover. (...)"

Dit wordt ook bevestigd in artikel 4.9 van de stagehandleiding:

“Het stageportfolio (zowel het digitale als het papieren deel) wordt beschikbaar gesteld/ingediend binnen de vier weken (20 werkdagen) na het beëindigen van de stage (en dit ten laatste dinsdag 17 mei 2016 ...)

(…)

Wanneer de dossierverantwoordelijke nadien je stageportfolio (stagemap en digitale portfolio) doorneemt voor het opmaken van het syntheseverslag, en hij of zij merkt dat het niet voldoet aan de formele vereisten (zie hiervoor) leidt dit tot een onontvankelijkheidsverklaring van het stageportfolio. (...)"

Deze handleiding wordt ook verduidelijkt door bijlagen, waaronder een checklist.

Het laattijdig indienen van een portfolio staat gelijk met het niet-deelnemen aan een examen.

Daarover bepaalt artikel 50 §3 van het Onderwijs- en Examenreglement:

“Als een student niet deeltneemt aan een examen, wordt het resultaat “Niet Afgelegd” (NA) verrekend als een 0-score.”

Aldus kan verzoekster volgens verweerde niet voorhouden dat de formele regels en termijnen voor haar niet duidelijk waren.

Er wordt niet betwist dat verzoekster haar documenten niet volledig op tijd heeft ingediend. Verzoekster diende weliswaar een stagemap in op 17 mei 2016. Haar digitaal portfolio werd echter pas in de weken erna vervolledigd. Het laatste stuk werd ingediend op 6 juni 2016.

De interne beroepsinstantie heeft volgens verweerde dan ook terecht geoordeeld dat de oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing moet worden bevestigd, nadat verzoekster ook had toegegeven dat geen bewijs van overmacht werd aangevoerd, laat staan bewezen. Er werd ook geen nieuwe termijn aangevraagd via de ombuds. Hiermee heeft verzoekster zelf de eventuele kans op toekenning van een andere termijn verzuimd.

Overeenkomstig het adagium “*patere legem quem ipse fecesti*” heeft verweerde in dat geval zelfs geen andere keuze dan haar eigen reglementering toe te passen en de oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing te bevestigen.

Enkel voor zover als nodig onderstreept verweerde dat het ook voor haarzelf niet aangenaam is om tot dergelijk besluit te moeten komen, aangezien daarmee ook heel wat inspanningen van bijvoorbeeld de stageschool en de mentor achteraf zinloos blijken te zijn geweest.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat in de stagehandleiding inderdaad vermeld staat dat het stageportfolio binnen de 20 werkdagen moet worden ingediend. In het stagereglement staat echter niets vermeld over de inleverdatum bij gecombineerde stages, hetgeen dubbel zo veel werk omvat.

Verder benadrukt verzoekster dat zowel de stagehandleiding als de ECTS-fiche stellen dat een laattijdige indiening van documenten een nadelige invloed heeft op de score, maar niet dat de gepresteerde stages nietig worden verklaard.

Ook herhaalt verzoekster dat zij, na een gesprek met vrouw [M.D.] waarin verzoekster te kennen gaf dat de gecombineerde stage niet haalbaar is volgens de opgelegde termijn, de raad kreeg om alles even te laten rusten. Onmiddellijk na dit gesprek is het curriculum van de stages voor het volgend academiejaar aangepast. Wegens een minder accurate begeleiding werd

verzoekster niet op de hoogte gesteld dat de mogelijkheid bestond van een eventueel uitstel van indiening.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat in de ECTS-fiche en de stagehandleiding die voor de aanvang van de stage aan studenten wordt beschikbaar gesteld, meegedeeld wordt op welke wijze een beoordeling op het opleidingsonderdeel, *in casu* een combinatie van een projectstage en een diversiteitsstage, tot stand komt.

Uit deze meegedeelde richtlijnen blijkt duidelijk het belang van een tijdig ingediend stagedossier.

De ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel “Specialisatiestage A en B” (stuk 5 van verwerende partij) vermeldt als volgt:

“Stageportfolio

- *Binnen de 20 werkdagen na het afronden van de stage levert de student zijn stageportfolio in.*
- *Dit moet eerder als de student een nieuwe stage opneemt (dus voor de start van de nieuwe stage) of als er tussen het aflopen van de stage en de einddatum* van de stageperiode geen 20 werkdagen meer zijn (*zie stagehandleiding).*
- *Indien de student zijn stageportfolio niet tijdig indient, wordt dit niet ontvankelijk verklaard (nulscore). Enkel in geval van overmacht en mits de student binnen de 24 uur zijn afwezigheid wettigt met een attest en aan de ombuds bezorgt, kan hiervan afgeweken worden. De ombuds beslist hierover. De sanctie geldt ook wanneer een nieuw toegestane termijn niet wordt nageleefd. Toepassing van de sanctie wordt schriftelijk aan de student meegedeeld.”*

Deze procedure wordt ook bevestigd in artikel 4.9 van de stagehandleiding (stuk 6 van verwerende partij):

“Het stageportfolio (zowel het digitale als het papieren deel) wordt beschikbaar gesteld/ingediend binnen de vier weken (20 werkdagen) na het beëindigen van stage (en dit ten laatste dinsdag 17 mei 2016....)

(...)

Wanneer de dossierverantwoordelijke nadien je stageportfolio (stagemap en digitale portfolio) doonneemt voor het opmaken van het syntheseverslag, en hij of zij merkt dat het niet voldoet aan de formele vereisten (zie hiervoor) leidt dit tot een onontvankelijkheidsverklaring van het stageportfolio. Enkel stageportfolio's die ontvankelijk worden verklaard, komen in aanmerking voor een beoordeling (en dus voor een eindcijfer op stage)."

Uit het dossier blijkt ook dat bij de handleiding een checklist wordt gevoegd (stuk 7 van verwerende partij).

Het laattijdig indienen van een portfolio staat dus gelijk met het niet-deelnemen aan een examen.

De Raad stelt vast dat artikel 50 §3 van het Onderwijs- en Examenreglement (stuk 10 van verwerende partij) bepaalt als volgt: "*Als een student niet deelneemt aan een examen, wordt het resultaat "Niet Afgelegd" (NA) verrekend als een 0-score.*"

De Raad stelt bovendien vast op basis van het dossier dat verzoekster op de hoogte was van deze regels en de termijnen.

Verzoekster betwist ook niet het feit dat ze niet tijdig een volledige stagemap heeft ingediend (zie stuk 8 van verwerende partij waaruit de indieningsdata blijken). Verzoekster diende een stagemap in op 17 mei 2016. Een aantal ontbrekende documenten van het digitaal portfolio werden echter pas in de weken erna toegevoegd. Het laatste document werd ingediend op 6 juni 2016.

Bijgevolg werd conform de voorgeschreven regeling op het ogenblik van de indiening de stagemap als onontvankelijk beschouwd gezien ze niet aan de formele vereisten voldeed: niet alle documenten waren tijdig toegevoegd.

De Raad stelt ook vast dat verzoekster op geen enkel wijze heeft kenbaar gemaakt aan de ombuds dat ze een verdaging van de vooropgestelde termijn wou vragen omwille van overmacht. De mail waarbij zij de betrokken docenten wijst op de moeilijkheid voor haar om tijdig haar stagemap in te dienen gezien ze beide stages combineert voldoet in dat opzicht niet (zie bijlage 9 van verzoekster: vraag om hulp), omdat ze niet aan bevoegde instantie werd

bezorgd en bovendien ook zeer laattijdig na de ingediende deadline werd verstuurd. Ook tijdens voorafgaande overlegmomenten heeft verzoekster nooit explicet de vraag gesteld naar een mogelijkheid om uitstel te krijgen voor de indiening.

Zonder zich uit te spreken over het feit of de door verzoekster aangebrachte omstandigheden als een overmachtssituatie kunnen beschouwd worden, begrijpt de Raad dat de gevolgen voor een student die zich effectief in een overmachtssituatie bevindt en deze formele procedure niet correct naleeft en bovendien een geslaagde stage heeft afgelegd, zeer verregaand kunnen zijn zoals verweerde ook heeft aangegeven.

De Raad is echter van oordeel dat het instellen van een dergelijke ontvankelijkheidsvoorwaarde (het tijdig indienen van een stagemap) onder meer om organisatorische redenen *in casu* niet onredelijk of disproportioneel is. In geval meerdere studenten onvolledige stagemappen indienen die ze vervolgens na de deadline sporadisch aanvullen in geval ze klaar zijn met de documenten, zonder hiervoor de voorgeschreven procedure te volgen, dan is dit niet beheersbaar voor verweerde.

Voorwaarde is wel dat studenten duidelijk en tijdig op de hoogte worden gebracht van de op dat vlak strenge slaagvoorwaarden en *expressis verbis* de gevolgen van het niet tijdig indienen van een volledige stagemap (met name niet ontvankelijkheid van het dossier) worden meegedeeld en dat bovendien een duidelijke en toegankelijke procedure wordt voorzien, zoals *in casu* via de ombuds om toch een uitstel van de indieningstermijn te bekomen. *In casu* voldoet het dossier aan deze voorwaarden.

De Raad vergelijkt dit in zekere zin met de mogelijkheid voor studenten om wegens afwezigheid een inhaalexamen aan te vragen volgens de voorgeschreven procedure en de noodzakelijke wettiging van de overmachtssituatie.

Verzoekster heeft een dergelijke wettiging van haar overmachtssituatie (de moeilijke combinatie van beide stages en de gebrekige begeleiding) niet meegedeeld, noch aangetoond, terwijl niets haar weerhield om deze procedure te volgen. Zij was op de hoogte van de regeling en bevond zich niet in een situatie op grond waarvan het voor haar onmogelijk was om een uitstel van de termijn aan de ombuds te vragen en de reden van het uitstel met bewijs van haar

dossier in te dienen. De verklaring in haar extern beroepschrift dat zij niet ziek was en derhalve geen attest kon indienen overtuigt de Raad niet.

In dergelijk geval is het niet kennelijk onredelijk dat de interne beroepsinstantie van oordeel is dat op formele gronden conform haar eigen reglementering verzoekster een score NA wordt toegekend, omdat ze niet tijdig een volledige stagemap heeft ingediend.

Het is bijgevolg ook niet noodzakelijk dat de interne beroepsinstantie ingaat op de argumenten zoals de combinatie van stages en de gebrekkige informatie en begeleiding van de docent ter verantwoording van de laattijdige indiening van de stagemap.

Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 10 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, kamervoorzitter

Jean Goossens bijzitter

Jan Geens bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Zitting van 12 augustus 2016

Arrest nr. 3.005 van 12 augustus 2016 in de zaak 2016/173

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 4 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing “genomen in april 2016 en ter kennis [gebracht] op 29 juli 2016.”

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 12 augustus 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij en [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is ingeschreven in de opleiding Bachelor in de Toegepaste Economische Wetenschappen, en in de opleiding Master of Business Economics.

Tot de bacheloropleiding behoort het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’. Blijkens de ECTS-fiche bestaat het opleidingsonderdeel uit enerzijds ‘[REDACTED]’ en anderzijds ‘[REDACTED]’,

Verzoeker bekomt voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ een examencijfer van 8/20; dit werd op 29 juni 2016 bekendgemaakt, samen met de beroepsmodaliteiten.

Dit is de thans bestreden beslissing.

Verzoeker stelt dat het examencijfer als volgt is samengesteld: 11/20 voor ‘.....’, 5,5/20 voor ‘.....’ en 0/4 voor ‘.....’. Hij werpt aan de quatering tegen dat hij tijdens de pc-test werd benadeeld door een defecte projector, dat er een fout is gebeurd bij het opladen van de opdracht waardoor de assistent een blanco blad kreeg wat dan leidde tot een score van 0/4 en dat een herkansing betekent dat hij het examen ‘dubbel moet afleggen’.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het beroep. Zij stelt dat de proclamatie heeft plaatsgevonden op 29 juni 2016, dat de beroepsmodaliteiten daarbij zijn vermeld, en dat verzoeker het voorgeschreven intern beroep niet heeft uitgeput.

Beoordeling

Krachtens artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs heeft een student die oordeelt dat een ongunstige studievoortgangsbeslissing is aangetast door een schending van het recht, toegang tot een interne beroepsprocedure, waarvan de vormen zijn vastgelegd in het onderwijs- en examenreglement. Dit intern beroep moet worden ingesteld binnen een vervaltermijn van vijf kalenderdagen.

Artikel II.285 van dezelfde Codex bepaalt dan weer dat de Raad als administratief rechtscollege uitspraak doet over beroepen die worden ingesteld na uitputting van de hiervoor vermelde interne beroepsprocedure.

Het is met andere woorden slechts na uitputting van de interne beroepsprocedure, dat een student zich op ontvankelijke wijze tot de Raad kan wenden om een geschil inzake een examenbeslissing voor te leggen.

Verwerende partij doet gelden dat verzoeker heeft nagelaten dit intern beroep in te stellen, ofschoon de modaliteiten daartoe hem zijn meegeleerd.

Verzoeker spreekt deze stelling in zijn wederantwoordnota op geen enkele wijze tegen. Ter zitting stelt verzoeker dat de ombud van de opleiding na de bekendmaking van de examenresultaten niet beschikbaar was, en dat hij zelf opzoeken heeft gedaan omtrent het instellen van een beroep.

Aangezien verzoeker de interne beroepsmogelijkheid niet heeft uitgeput, is huidig beroep onontvankelijk.

De Raad wijst verzoeker er evenwel op dat overeenkomstig artikel 35 van het Openbaarheidsdecreet, de termijn voor het instellen van het intern beroep slechts aanvangt bij de kennisgeving van de te bestrijden beslissing – bij een proclamatie: op de datum van die proclamatie – op voorwaarde dat de beroepsmodaliteiten op die beslissing zijn vermeld. Deze verplichting houdt in dat niet alleen de mogelijkheid tot het instellen van een intern beroep moet worden vermeld, maar ook de modaliteiten ter zake. Het is vaste rechtspraak van de Raad dat *enerzijds* alle relevante modaliteiten voor het intern beroep moeten worden vermeld en *anderzijds* de loutere verwijzing naar een andere vindplaats – zoals het onderwijs- en examenreglement – niet volstaat als kennisgeving van de beroepsmodaliteiten.

Te dezen stelt de Raad vast dat bij de proclamatie, zoals verwerende partij in haar antwoordnota ook bevestigt, het volgende bericht is meegeleed:

“Een formeel beroep bij de Beroepsinstantie tegen een examenresultaat of tegen een maatregel van studievoortgangsbewaking (zie onderwijs- en examenreglement artikels 104) moet worden ingesteld binnen een vervaltermijn van vijf kalenderdagen die ingaat de dag na de datum vermeld bij ‘Examenperiode’.”

Deze mededeling vermeldt als dusdanig niet bij welke instantie het intern beroep moet worden ingesteld, zodat de beroepsmodaliteiten niet afdoende ter kennis zijn gebracht. Dat verzoeker deze informatie eventueel kan vinden door het doorklikken naar het desbetreffende reglement, kan niet gelijk worden gesteld met een mededeling in de bestreden beslissing zelf.

In dat geval vangt de termijn voor het intern beroep, overeenkomstig artikel 35 van het Openbaarheidsdecreet, slechts aan vier maanden nadat de betrokkenen in kennis werd gesteld van de beslissing met individuele strekking.

Aldus beschikt verzoeker op dit ogenblik nog steeds over de mogelijkheid om een vormelijk correct intern beroep in te stellen.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 12 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Jan Geens bijzitter

Daniël Cuypers bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.003 van 12 augustus 2016 in de zaak 2016/205

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 16 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 30 juni 2016 en van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2016.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 12 augustus 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is ingeschreven in de opleiding Bachelor in de Maatschappelijke Veiligheid.

Voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ bekomt verzoeker een examencijfer van 8/20.

Dit is de eerste bestreden beslissing.

Op 4 juli 2016 stelt verzoeker tegen dit examencijfer het volgende intern beroep in:

“De feiten:

Voor het opleidingsonderdeel .....' kreeg ik 8/20. Ik deed mijn stage bij PZ Grensleie. Mijn stagebegeleider op school was mevrouw [F.D.].

Bezwaren:

Het resultaat is niet conform de prestaties die ik heb geleverd. Een eerste van de twee bezwaren die ik opneem in deze mail is dat het (/een goed) stageverloop bij het begin al voor een stuk werd gehypothekeerd door een onterechte beleidende uitlating van mijn stagebegeleider over mijn persoon aan het adres van mijn werkbegeleider op de stageplaats.

Aan het einde van mijn stage deelde mijn tweede werkbegeleider me mee dat hij overtuigd was dat andere medestudenten het niet beter zouden hebben gedaan dan [ik] op deze stageplaats. Wetende dat vanop mijn stageplaats geen bezwaar kwam tegen het niet doen slagen van mij voor mijn stage + mijn medestudenten die wel slaagden op hun stageplaats, doet dit vragen rijzen over de hoogte van de lat die de stageplaats instelde. En of deze conform was met de norm geldende voor de opleiding. Deze en andere bezwaren licht ik zeker graag toe tijdens een gesprek met de beroepsinstantie.”

De interne beroepscommissie behandelt het beroep van verzoeker in zitting van 7 juli 2016 en komt, na verzoeker op 6 juli en de begeleiders op 7 juli 2016 te hebben gehoord, tot de volgende beslissing:

“Naar aanleiding van uw bezwaar van 4 juli 2016 tegen de beslissing m.b.t. de resultaten op stage (nl. het opleidingsonderdeel .....') heeft de interne beroepscommissie de betrokken partijen op 6 juli en 7 juli 2016 gehoord.

Bezwaar

- Uw bezwaar handelt over de score (nl. 8/20) op stage (nl. het opleidingsonderdeel .....') waarbij u aankaart dat het resultaat niet conform is met de prestaties die u geleverd hebt en niet conform is met de norm die geldt voor de opleiding. Tevens klaagt u aan dat het stageverloop van bij de aanvang werd gehypothekeerd door een onterechte beleidende uitlating over uw persoon door de stagebegeleider.

Beslissing m.b.t. de score op stage (voor het opleidingsonderdeel .....)

De beroepscommissie neemt de melding van de student dat er een onterechte beleidende uitlating over zijn persoon gemaakt werd door de stagebegeleider ernstig. Dit moet voor de student, naast de inspanningen die hij doet om aan de verwachtingen van de stage te voldoen, een pijnlijk gegeven geweest zijn.

Dit is echter geen voldoende bewijs dat de student wel de benodigde competenties bewezen zou hebben indien deze situatie zich niet had voorgedaan.

De score voor de stage werd afdoende gemotiveerd en is in overeenstemming met de gevraagde en geleverde prestaties. De norm voor de stage (nl. de verwachtingen m.b.t. de te behalen competenties) werd via diverse documenten (bv. stagevademecum

verkenningsstage) voor alle partijen (nl. de student, de stagebegeleider en de werkbegeleider) voldoende duidelijk gemaakt.

Samenvattend. Niettegenstaande de commissie nijs afdoet van het belastende van de onterechte beledigende uitspraak bij het begin van de stage, concludeert ze dat de opleiding de norm voldoende duidelijk heeft gemaakt en tevens afdoende heeft gemotiveerd dat de geleverde prestaties van de student niet beantwoorden aan de verwachte norm voor het opleidingsonderdeel .....”

Dit is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij gedraagt zich naar de wijsheid van de Raad.

Ambtshalve wijst de Raad op het volgende.

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat de Raad als administratief rechtscollege uitspraak doet over beroepen die worden ingesteld na uitputting van de hiervoor vermelde interne beroepsprocedure.

Of een initiële studievoortgangsbeslissing zoals een examenbeslissing in die stand van de procedure nog het voorwerp kan uitmaken van een beroep bij de Raad, is afhankelijk van de omvang van de bevoegdheid van het orgaan dat instaat voor de behandeling van het intern beroep, dat de student op straffe van onontvankelijkheid van zijn beroep bij de Raad eerst dient uit te putten.

Te dezen bepaalt artikel 91, §3 van het onderwijs- en examenreglement van de verwerende partij dat de beoordeling door interne beroepscommissie leidt tot hetzij de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van onontvankelijkheid of ongegrondheid, hetzij een nieuwe beslissing door de beroepsinstantie. Verwerende partij heeft haar interne beroepsprocedure aldus derwijze georganiseerd dat de beroepscommissie over volheid van bevoegdheid beschikt, zodat de beslissing van dit beroepsorgaan in de plaats treedt van de initiële studievoortgangsbeslissing, die dan op haar beurt niet meer in rechte aanvechtbaar is.

Dit leidt tot de vaststelling dat het beroep onontvankelijk is ten aanzien van de eerste bestreden beslissing, en ontvankelijk ten aanzien van de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

Verder merkt de Raad op dat verzoeker overeenkomstig de op 22 juli 2016 meegedeelde procedurekalender over een termijn tot 5 augustus 2016 beschikte om zijn wederantwoordnota neer te leggen.

Verzoeker heeft zijn wederantwoordnota binnen deze termijn neergelegd, maar vervolgens op 8 augustus 2016 nog een bijkomende ‘toevoeging’ overgemaakt, bestaande uit een uiteenzetting in een e-mail en een bijgevoegde nota in repliek op de antwoordnota van verwerende partij.

Artikel II.302, §3, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs schrijft voor dat een buiten de termijn aan de Raad overgemaakte antwoordnota of wederantwoordnota uit de verdere procedure wordt geweerd.

De stukken die verzoeker op 8 augustus 2016 aan de Raad heeft overgemaakt worden om die reden buiten de debatten gehouden.

V. De middelen

Eerste middel

Verzoeker steunt zich in een eerste middel op de materiële motiveringsplicht en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker voert aan dat de toegekende quotering geen juiste weerspiegeling is van de geleverde inzet en het behaalde resultaat op de stageplaats. Hij wijst erop dat de werkbegeleider heeft verklaard ervan overtuigd te zijn dat anderen het er niet beter van af zouden hebben gebracht dan verzoeker.

In haar *antwoordnota* herinnert verwerende partij vooreerst aan de beperkte bevoegdheid van de Raad, die zich niet in de plaats van de examencommissie of de interne

beroepscommissie mag stellen om de beoordeling van de verdiensten van verzoeker over te doen. Het is evenwel precies dat, zo stelt verwerende partij, waar verzoeker op aanstuurt.

Ten gronde zet verwerende partij uiteen dat de toegekende quatering van 8/20 wel degelijk beantwoordt aan de door verzoeker geleverde prestaties. Zij verwijst daarbij naar de verschillende stukken ter zake: de voorbereiding van de tussentijdse evaluatie door de werkbegeleider (stuk 10 administratief dossier), de evaluatie van de stagebegeleider (stuk 11 administratief dossier), de evaluatie van de werkbegeleider (stuk 12 administratief dossier), het competentierapport (stuk 13 administratief dossier) en de algemene eindevaluatie (stuk 14 administratief dossier).

Verwerende partij zet daarbij het volgende uiteen:

“In de eindevaluatie wordt uitvoerig uiteengezet waarom de verkennende stage van verzoekende partij ondermaats was en hij niet kon slagen voor dit opleidingsonderdeel. Ter herhaling citeert verzoekende partij [bedoeld wordt: verwerende partij] hieronder de conclusie uit de eindevaluatie:

“Gezien de beperkte output aan het einde van de stage, het niet inlossen van de verwachtingen van de werkbegeleider op vlak van de stageopdracht, de beperkte integratie in de stageplaats en zicht op de werking van deze stageplaats en de grote werkpunten die [verzoeker] nog heeft op een aantal basisDLR’s (communicatie, problemen analyseren, professionaliseren, handelen als veiligheidsdeskundige) kwamen zowel de werkbegeleider als de stagebegeleider tot het oordeel dat de stagedoelstelling niet bereikt is en dat ondanks de zware investering in tijd om de werking van het team onthaal/dispatching te leren kennen, dit niet gelukt is. De evolutie die de student heeft gemaakt doorheen de stageperiode is te beperkt, op vlak van terugkoppeling naar de werkbegeleider werd er te weinig initiatief genomen door de student, ondanks de waarschuwing die hem werd gegeven op de tussentijdse evaluatie.”

In het evaluatieverslag van zijn stagebegeleider luiden de algemene opmerkingen:

“[Verzoeker] kende een heel moeilijke start op de stageplaats. Toonde weinig initiatief en interesse, was zeer gesloten naar zijn werkbegeleiders en collega’s toe (zowel op vlak van houding als op vlak van communicatie) ... Doorheen de stage is dit verbeterd. Toch nog een aantal algemene vaststellingen, aandachtspunten:

- *Als SB – en zeker na het lezen van het eindcompetentierapport – heb ik de indruk dat [verzoeker] liever op de stageplaats wou aanwezig zijn als stagiair van de politieschool dan als stagiair van BaMV... Hij leek meer zin/goesting te hebben in de verkennend[e] opdrachten dan in de beleidmatige opdracht die we wel verwachten binnen onze opleiding. Hij geeft bv. in zijn competentierapport aan dat hij zijn stage ‘vooral zag als een*

- zeer goede ervaring die hij kan en zal meenemen naar later als hij zelf operationeel is binnen de politie'. Hoe staat [verzoeker] hier tegenover? Hoe staat de WB hier tegenover?*
- *[Verzoeker] moet leren meer concreet te denken/schrijven (in alle opdrachten: (theoretische) reflectie, competentierapport). [Verzoeker] blijft vaak heel vaag, aan de oppervlakte en zegt niet wat hij eigenlijk wil zeggen. In het eindcompetentierapport blijft hij doorgaans steken bij het beschrijven van de ideale situatie, zonder echt goed te staven met concrete voorbeelden ed. Nochtans werd hem dat op de TTE expliciet gevraagd om te doen.*
  - *[Verzoeker] is eerder een doener/uitvoerder dan een denker. Bij de ontvangen feedback zal hij systematisch elk aangeduid punt verbeteren, zonder meer. Het is ook niet altijd duidelijk of [verzoeker] weet waarom bepaalde aanpassingen gevraagd worden.*
  - *[Verzoeker] heeft soms de indruk een 'plantrekker' te zijn (ik doe wat ik denk wat ik moet doen, en wat mij het best uitkomt). Bv. Stageplan -> kleinere verkennende taken niet meer verder uitgewerkt."*

In het evaluatieverslag van zijn werkbegeleider stelt [deze] eensluidend:

"De stage heeft geen goede start gekend. Er waren problemen rond communicatie, feedback, ... Er waren verschillende overlegmomenten waarin de problemen zijn besproken. [Verzoeker] heeft gewerkt aan de opmerkingen. Hij is meer initiatief beginnen nemen. Verder deed hij wat er van hem gevraagd werd, niet meer. Ondanks de groei op die vlakken bleven we betrokkenheid en interactie missen. De schriftelijke feedback die we gedurende de stage hebben ontvangen was eerder beperkt van aard. Wij hebben verschillende malen gepeild of er problemen of opmerkingen waren. [Verzoeker] maakte telkens duidelijk dat alles vlot verliep.

Tijdens de stage werd ons een swot-analyse getoond waarin fouten stonden, door een foute interpretatie van bepaalde zaken. Deze analyse is nooit aangepast. De inzet bleef altijd redelijk vlak.

In voorbereiding van het afrondend evaluatiegesprek toont [verzoeker] ons een presentatie over zijn stage. De slides zijn een samenraapsel van een aantal zaken die niet volledig en onsaamhangend zijn. De presentatie is niet onderbouwd. De slides worden afgelezen zonder meer. Wanneer wij een aantal bijkomende vragen stellen m.b.t. zijn kennis over de pz kan hier niet op geantwoord worden.

Verschillende malen merkt [verzoeker] op dat hij nog zaken moet uitvoeren, ondanks de stage bijna ten einde is.

Wij moeten dus jammer genoeg vaststellen dat de stagedoelstelling niet bereikt is. Ondanks de zware investering in tijd om de werking van het team onthaal/steun en hun interne en externe klanten te leren kennen blijkt dit niet gelukt.

In de loop van de stage hebben wij een vooruitgang vastgesteld na verschillende feedbackgesprekken, de vooruitgang blijkt echter niet voldoende te zijn."

Tenslotte sluit ook het eindcompetentierapport hierbij aan...

De prestatie van verzoekende partij was simpelweg onvoldoende om te slagen. De examenbeslissing van 30 juni 2016, tot toekenning van een score van 8/20 voor de verkennende stage, weerspiegelt dan ook exact de prestatie van verzoekende partij.

Verzoekende partij beweert niet dat de examenbeslissing onvoldoende werd gemotiveerd, noch dat er een kennelijke onredelijke verhouding bestaat tussen de motivering en de puntenscore. Integendeel, beide corresponderen perfect met elkaar. Verzoekende partij kan zich simpelweg niet neerleggen bij de inhoudelijke beoordeling, maar dit vormt geen aspect dat uw Raad kan (en mag) beoordelen.

De opportuniteit om een herbeoordeling te verkrijgen, heeft zich reeds voorgedaan bij het intern beroep en deze kans heeft verzoekende partij ook uitgeput. De interne beroepscommissie was echter van oordeel dat de score voor de stage afdoende werd gemotiveerd en in overeenstemming is met de gevraagde en geleverde prestaties.

Verzoekende partij toont op geen enkele manier aan waarom de examenbeslissing geen juiste weerspiegeling is van zijn inzet, en kan dan ook zijn punt niet maken. Het spreekt voor zich dat de eenzijdige bewering dat zijn werkbegeleider (de heer [P.C.]) op zijn stageplaats zou hebben gezegd “Ik ben ervan overtuigd dat anderen (medestudenten) het niet beter gedaan zouden hebben dan jij”, niets bewijst en dan ook niet volstaat. Verder wordt de stelling van verzoekende partij niet onderbouwd.

Sterker zelfs, verzoekende partij geeft in zijn eigen geschreven competentierapport aan dat hij tekortgeschoten [is] (o.a. p. 68 stukkenbundel verzoekende partij):

“Ik leerde tijdens mijn stage dat ik meer diende te communiceren met mijn werkbegeleider. Omdat ik te weinig communiceerde kon [V.] niet weten of ik zaken correct interpreteerde of verwerkte. Ik maakte dan toch de klik en maakte hier toch werk van. In het begin focuste ik me te veel op mijn specifieke stageopdracht waardoor het contact en de communicatie met de collega’s niet voldoende was. Dit veranderde ik door me meer in te zetten op de minstens even belangrijke opdracht: deze van het in contact treden met de collega’s van de verschillende diensten, zodat ik zo veel mogelijk bijleerde over de hele zone. Ik ging in gesprek met zoveel mogelijk collega’s van alle verschillende diensten. Wat schriftelijke communicatie betreft naar mijn begeleiders ben ik aan de ene kant tevreden maar aan de andere kant ook niet helemaal. Normaal lees ik mijn teksten altijd na, waardoor het echt zoeken is naar een typefout (echte spellingsfouten zullen er toch bijna nooit instaan), maar in mijn schoolopdrachten heb ik dit enkele keren niet genoeg gedaan. Ik neem mee naar de toekomst om nog beter vooruit te plannen zodat ik ook tijd kan uitrekken voor het nalezen. Ik ben zeker wel vaardig in het duidelijk overbrengen van een boodschap op schriftelijke wijze, misschien wel beter dan op mondeling. Maar tijdens mijn stage ben ik zeker gegroeid, al doende. Opvallend vond ik wel dat de zone geen communicatieplan heeft. Kan interessant zijn om hier in de toekomst aan te werken. Ik geef mezelf voor deze competentie een 3/5, beseffend dat de cijfers die ik hier eerder voor gaf te hoog lagen, want ik heb wel een evolutie gemaakt.”

Verzoekende partij bevestigt m.a.w. zelf dat hij problemen had en dat hij zelf meer initiatief had moeten nemen om te communiceren met zijn werkbegeleider.

Verzoekende partij toont geen onregelmatigheid aan in de bestreden beslissing, en vraagt een louter opportuniteitsoordeel. Het middel is onontvankelijk, minstens ongegrond.”

Beoordeling

Het valt aan de verzoekende partij toe om in haar middelen duidelijk uiteen te zetten welke kritiek zij precies aan de bestreden beslissing tegenwerpt, derwijze dat de Raad – die zoals verwerende partij terecht opmerkt niet zonder meer de beoordeling vermag over te doen – ervan overtuigd wordt dat de bestreden beslissing in strijd is met een rechtsregel of met de beginselen van behoorlijk bestuur.

Dat bewijs levert verzoeker niet. Zijn kritiek is er integendeel toe beperkt te stellen dat de bestreden beslissing en de onderliggende quotering “geen juiste weerspiegeling” zijn van zijn inzet en het resultaat daarvan. Deze stelling wordt vervolgens enkel gestaafd door een verwijzing naar een commentaar van werkbegeleider [C.P.] dat verzoekers medestudenten het niet beter zouden hebben gedaan.

De commentaar die verzoeker aan werkbegeleider [C.P.] toeschrijft, blijkt uit geen enkel aan de Raad voorgelegd stuk (uitgenomen de van verzoeker zelf uitgaande zelfreflectie) en staat overigens in contrast met de inhoud en teneur van het eindevaluatieverslag en de evaluatie van de werkbegeleider. Een dergelijke losstaande commentaar zou overigens, afgezet tegen de gemotiveerde beoordeling in de verschillende verslagen, niet kunnen volstaan om de bestreden beslissing aan het wankelen te brengen.

Verder kan de Raad enkel vaststellen dat de hem voorgelegde stukken geen elementen bevatten die het *prima facie* reeds zo apert duidelijk maken dat het middel gegrond is dat verzoeker zich van verdere duiding zou kunnen onthouden, en dat verzoeker zijnerzijds in dit middel op geen enkele wijze aanduidt *hoe of waarom* de quotering kennelijk te laag zou zijn, en welke elementen van zijn inzet en behaalde resultaten daartoe zouden moeten besluiten. Dat de resultaten minder waren dan wat werd verwacht, blijkt alleszins uit verzoekers eigen bericht aan zijn werkbegeleiders.

In deze omstandigheden, en in het licht van de motieven die voorkomen op de beoordelingsverslagen in het dossier, kan de Raad het middel niet gegrond bevinden.

Het eerste middel is ongegrond.

Tweede middel

Verzoeker beroept zich in een tweede middel op het zorgvuldigheidsbeginsel en een gebrek aan feedback.

Standpunt van partijen

In dit middel betoogt verzoeker dat de verwachtingen die zijn begeleiders op de stageplaats hadden, niet voldoende aan hem duidelijk zijn gemaakt, niettegenstaande hij ter zake navraag heeft gedaan. Verzoeker stelt ook dat er te weinig bijsturing was om de verwachtingen die de stagebegeleiders op de stageplaats bleken te hebben, daadwerkelijk te kunnen inlossen.

Verwerende partij betwist in de *antwoordnota* vooreerst de ontvankelijkheid van dit middel. Zij zet uiteen dat dit middel in het intern beroep niet werd opgeworpen en daarom thans niet op ontvankelijke wijze voor het eerst kan worden aangevoerd. Verwerende partij verwijst ter zake naar de tekst van het verzoekschrift op intern beroep.

Ondergeschikt bepleit verwerende partij de ongegrondheid van het middel:

“Het lijkt er overigens sterk op dat verzoekende partij de verantwoordelijkheid voor het al dan niet slagen voor de stage afschuift op verwerende partij. Nochtans is het de student zelf die moet presteren en niet de onderwijsinstelling. Verwerende partij heeft haar rol als begeleider van verzoekende partij naar behoren vervuld en kan niet de schuld krijgen voor de incompetente van verzoekende partij. Enige mate van zelfstandigheid bij het uitvoeren van de stage is onontbeerlijk.

De student draagt uiteindelijk zelf de verantwoordelijkheid voor zijn leerproces.

Zoals beschreven in randnummer 17, geeft verzoekende partij zelf toe dat hij niet voldoende heeft gecommuniceerd met zijn werkbegeleider. Als er al sprake was van een zogenaamde ‘onwetendheid’ omtrent de verwachtingen van zijn stage, ten zeerste quod non, dan is dit aan verzoekende partij zelf te wijten.

Bovendien was de sturing die verwerende partij geboden heeft ruimschoots voldoende. Alle studenten, verzoekende partij vormt geen uitzondering, worden op voorhand ingelicht omtrent de inhoud en de doelstellingen van de stage en krijgen een stagevademecum mee (stuk 3).

De school organiseert 3 evaluatiemomenten en met de werkbegeleider(s) wordt wekelijks overlegd (stuk 4 en 5).

Verzoekende partij kreeg de specifieke opdracht om een SWOT-analyse uit te voeren van de dienst onthaal & dispatching van politiezone Grensleie en om aanbevelingen te formuleren ter verbetering van de dienst. Dergelijke specifieke opdracht is niet ongewoon.

Dat verzoekende partij begrepen heeft dat dit zijn opdracht was blijkt duidelijk uit de output die hij uiteindelijk heeft geproduceerd. In zijn stageopdracht (deelopdracht 2 & 3 – stuk 16), maakt verzoekende partij dit zelf duidelijk:

“Ik ben door het meevolgen bij onthaal en dispatching (beide in Menen) en a.d.h.v. het maken van notities in staat om de sterke en minder sterke punten van de huidige werking onthaal-dispatching te verwerken. Dit laatste aan de hand van SWOT-analyses.”

Waarna de eigenlijke SWOT-analyse volgt. Ook de gevraagde lijst met aanbevelingen werd door verzoekende partij ingediend (stuk 16).

De bewering uit het verzoekschrift “*Er werd mij geen concrete opdracht gegeven en niet meegedeeld hoe het eindproduct er moest uitzien*” is dan ook manifest verkeerd.

Dat de output inhoudelijk niet het vereiste niveau heeft bereikt, is te wijten aan de verzoekende partij zelf. Dit betekent echter niet dat hij de verwachtingen van de opdracht niet begrepen heeft, maar louter dat hij die verwachtingen niet heeft kunnen inlossen. In de eindevaluatie wordt de output van verzoekende partij als volgt beoordeeld:

“Tijdens de eindevaluatie bleek echter het eindresultaat niet van een niveau te zijn dat wij verwachten op bachelor niveau. De stagedoelstellingen zoals vooropgesteld door de WB werden niet bereikt: tijdens de stageperiode werd een SWOT-analyse voorgelegd waarin fouten stonden door een foute interpretatie van bepaalde zaken. Deze werd (drie dagen voor het einde van de stage) niet aangepast en afgetoetst bij de WB (na de eindevaluatie en na het afronden van de stageperiode werden nog een aantal opdrachten doorgestuurd, maar ook over deze inhoud was de werkbegeleider niet helemaal tevreden: onvolledig, niet alles in het juiste perspectief geplaatst, verkeerde interpretaties...). Tijdens de EE haalt [verzoeker] verschillende malen aan dat hij zaken nog moet uitvoeren, ondanks dat de stage bijna ten einde is. Hierdoor rijzen er vragen over de planmatige vaardigheden van [verzoeker], en stelt de WB zich ook vragen bij de beperkte mate van output die [verzoeker] heeft, ten opzichte van de tijd die hij geïnvesteerd heeft in de opdracht (‘wat heeft [verzoeker] gedurende de gehele tijd achter de pc gedaan?’). Ook tijdens de eindprestatie moet de WB en (SB) vaststellen dat de ‘verkenningsperiode’ niet de gewenste effecten met zich meebracht: de presentatie is weinig onderbouwd (niet kritisch genoeg geweest naar de bron van informatie) en bij het stellen van extra vragen met betrekking tot zijn

kennis over de PZ kon hier geen passend antwoord op gegeven worden. Dit had voorkomen kunnen worden door op voorhand de presentatie door te spreken met de WB.”

Achteraf opwerpen dat de verwachtingen onvoldoende duidelijk waren, is wel een zeer gemakkelijk argument.

Doorheen de hele stage worden de studenten persoonlijk begeleid door een stagebegeleider en een werkbegeleider. Verzoekende partij had zelfs twee werkbegeleiders ([P.C.] en [V.P.]). Er worden op regelmatige basis feedbackgesprekken gevoerd en indien nodig wordt de student bijgestuurd. Bij verzoekende partij is dit meerdere malen gebeurd. Hij kreeg keer op keer de waarschuwing dat zijn prestatie en functioneren ondermaats was. De verschillende evaluaties (stukken 10 tot 14) bevestigen:

“Zowel de SB als de WB hebben een persoonlijk gesprek met hem gehad in de tweede stageweek waarbij duidelijk vermeld werd dat het initiatief gemist werd, en (...).”

“Een kleine twee weken na het (feedback)gesprek vond de tussentijds evaluatie plaats. Dit gesprek was een soort van ‘wake up call’ (...).”

“Deze punten werden ook aangehaald in een gesprek tussen de WB en [verzoeker], waarbij er gesteld werd ‘we zijn er nog niet maar we zijn alvast op [goede] weg.’ (...).”

“Deze feedback werd hem o.a. gegeven tijdens de tussentijds evaluatie, waarna hij het stageplan aanpaste en de stageopdrachten meer ging onderverdelen in deelopdrachten.”

“Na de tussentijdse evaluatie is een positieve evolutie vastgesteld. [Verzoeker] doet erg zijn best om meer open te zijn, maar er is nog werk aan de winkel.”

Enz.

In het competentierapport, ingevuld door de stage- en werkbegeleider van verzoekende partij wordt omtrent de tussentijdse evaluatie geschreven:

“Een week voorafgaand aan het opstellen van deze tussentijdse evaluatie was er een gesprek tussen [verzoeker] en de werkbegeleider, dit op vraag van de werkbegeleider. Op het ogenblik van het gesprek was de stage een 2-tal weken bezig en waren een aantal problemen duidelijk zichtbaar. Wij hebben ervoor gekozen om kort op de bal te spelen zodat de student de kans heeft om te werken aan de verbeterpunten.

Tijdens het gesprek zijn volgende zaken besproken:

- *Wij zien geen enkel initiatief uitgaande van [verzoeker]*
- *[Verzoeker] heeft een schijnbaar erg passieve houding*
- *[Verzoeker] geeft de indruk weinig betrokken te zijn*
- *Gezien de aard en het niveau van de gevolgde opleiding verwachten wij meer energie en dynamiek*

Wij vragen tot 3 maal toe hoe [verzoeker] zelf het eerste deel van de stage heeft ervaren maar krijgen telkens opnieuw enkel een opsomming van de zaken die hij gedaan heeft. De ontvangen info lijkt niet verwerkt laat staan uitgespit en beoordeeld. In een deel van de opmerkingen kan hij zich vinden. [Verzoeker] is echter wel de mening toegedaan dat hij wel voldoende vragen stelt.

Het gesprek lijkt doorgedrongen en wordt opbouwend afgerond. De opmerkingen zullen aangepakt worden.

In de dagen volgend op het gesprek zien wij een initiatief wat betreft het maken van afspraken met andere diensten om hun werking te bekijken.

Wij krijgen echter nog steeds geen enkele feedback. [Verzoeker] doet duidelijk meer moeite om vragen te stellen. De souplesse ontbreekt echter nog, het lijkt allemaal wat geforceerd.”

Alle evaluaties wijzen erop dat verwerende partij alle middelen heeft ingezet om verzoekende partij bij te sturen.

Verwerende partij kan alleen maar trachten om de student op het goede pad te helpen door feedback te geven en de probleempunten aan te wijzen. Het is vervolgens aan de student zelf om deze opmerkingen mee te nemen en zichzelf te verbeteren. Meer sturing dan dat kan van verwerende partij niet worden verwacht, dit is en blijft een opleiding van bachelor-niveau. Het is zoals verzoekende partij zelf zegt, geen kwestie van ‘handjes vasthouden’.

Dat verzoekende partij zijn eigen kunnen niet kan inschatten bleek ten andere uit de verkennende stage zelf:

“Uit het eindcompetentierapport blijkt dat [verzoeker] onvoldoende zicht heeft op zijn valkuilen, of deze als ‘eigen aan zijn persoon beschouwt, waardoor verandering moeilijk is’ (vb. communicatieve/sociale vaardigheden waarbij hij zijn grens meer moet durven te verleggen). De verantwoording voor bepaalde scores die hij zichzelf toekent in het competentierapport is weinig onderbouwd, en strookt ook niet altijd met die – vaak (te) hoge score. Uit de eindevaluatie blijkt ook dat [verzoeker] niet op dezelfde golflengte staat wat betreft de beoordeling als de werk- en stagebegeleider, en ook niet verstaat waarom er negatieve feedback komt. [Verzoeker] kijkt op een onrealistische manier naar zichzelf en zijn functioneren.”

[eigen benadrukking]

Dit gebrek aan zelfreflectie vertoont zich nogmaals in voorliggende procedure.

Volledigheidshalve [wijst] verwerende partij [erop] dat de bestreden beslissing van de interne beroepscommissie nog eens expliciet bevestigt dat de norm voor alle partijen (student, stagebegeleider en werkbegeleider) voldoende duidelijk werden gemaakt. Verzoekende partij brengt geen elementen aan die een ander oordeel opdringen.

Ondergeschikt, zou uw Raad – ten zeerste quod non – van oordeel zijn dat hier sprake was van een gebrekkige begeleiding, dan nog is het vaste rechtspraak van uw Raad dat dit behoudens uitzonderlijke omstandigheden geen reden vormt om een negatieve evaluatie in een voor de student meer gunstige zin te wijzigen [voetnoot met verwijzing

naar rechtspraak van de Raad]. In casu zijn geen uitzonderlijke omstandigheden aanwezig, minstens toont verzoekende partij dit niet aan.”

In zijn *wederantwoordnota* handhaaft verzoeker zijn standpunt dat de opdracht hem onvoldoende duidelijk werd gemaakt. Hij stelt dat het eindresultaat het gevolg is van zijn eigen invulling van de opdracht, en derhalve – zo begrijpt de Raad – niet tot stand is gekomen op basis van informatie die de opleiding of de stageplaats hebben meegedeeld.

Beoordeling

Dat verzoeker onvoldoende op de hoogte zou zijn gesteld van de verwachtingen van zijn begeleiders op de stageplaats en dat hij ter zake ook onvoldoende feedback en bijsturing zou hebben gekregen, is een grief die de Raad – ook in een ruime lezing – niet kan terugvinden in het intern beroep dat verzoeker op 4 juli 2016 heeft ingesteld.

Het betreft aldus een nieuw middel, dat niet op ontvankelijke wijze voor het eerst kan worden opgeworpen in de procedure voor de Raad. Nieuwe middelen zijn in die stand van de procedure immers enkel mogelijk wanneer zij aan de openbare orde raken, betrekking hebben op stukken die niet eerder aan de verzoekende partij bekend waren, of gericht zijn tegen een onwettigheid die kleeft aan de beslissing op intern beroep zelf (zoals een onregelmatige samenstelling van het beroepsorgaan, een schending van de motiveringsplicht, enz.). Aan die voorwaarden voldoet dit middel niet, nu de Raad niet inziet en verzoeker ook niet duidelijk maakt waarom hij deze grief niet aan de interne beroepscommissie zou hebben kunnen voorleggen.

Het tweede middel is onontvankelijk.

Derde middel

Verzoeker beroept zich in een derde middel op een gebrek aan objectieve en onbevooroordeelde behandeling.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat de stagebegeleider van de opleiding, mevrouw [F.D.], voorgenomen was. Dit blijkt, zo zet verzoeker uiteen, uit het feit dat zij verzoeker tijdens een gesprek met werkbegeleider [H.P.] een “eenzaat” heeft genoemd. Verzoeker was bij dat gesprek niet aanwezig, maar heeft dit achteraf vernomen. Hij stelt dat de competenties die de opleiding heeft geëvalueerd wél als voldoende zouden zijn beoordeeld indien deze belediging niet zou zijn geuit.

In repliek stelt verwerende partij in haar *antwoordnota* dat de beweerde voorgenomenheid niet is bewezen en minstens geen invloed heeft gehad op de resultaten van verzoeker. Zij doet ter zake het volgende gelden:

“Van deze voorgenomenheid legt verzoekende partij geen enkel bewijs voor. De uitspraak van de stagebegeleider, waarop dit hele middel is gestoeld, kan niet worden aangetoond. Het is nochtans correct om ervan uit te gaan dat aan de hoedanigheid als stagebegeleider een vermoeden van objectiviteit en deskundigheid kleeft, dat slechts kan worden ontkracht mits de student voldoende concrete, doorslaggevende en overtuigende elementen aanbrengt. In casu niet het geval.

De Raad kan de beoordeling van de stage niet overdoen en moet ervan uitgaan dat – bij ontstentenis van bewijskrachtige elementen die het tegendeel aantonen – de beoordeling en quotering op een objectieve en correcte wijze is gebeurd [verwijzing in voetnoot naar R.Stvb. nr. 2013/101; R.Stvb. nr. 2013/131].

De eindevaluatie van mevrouw [F.D.] vormt bewijs van die objectiviteit. Frappant is ook dat verzoekende partij de zogenaamde voorgenomenheid nooit heeft opgemerkt tijdens de stage, en daar nooit iets over heeft gezegd. Het is slechts nu zijn eindscore bekend is dat hij plots met dit verwijt op de proppen komt. Nochtans, als er inderdaad sprake was van voorgenomenheid, dan zou dit al merkbaar moeten zijn geweest tijdens de stage zelf, in casu *quod non*.

De stelling van verzoekende partij blijft een eenzijdige bewering en is te vaag om de voorgenomenheid te bewijzen.

Bovendien kan verzoekende partij al zeker niet bewijzen, dat had de uitspraak zich niet voorgedaan, hij wel geslaagd zou zijn voor de verkennende stage. Integendeel, zijn eindevaluatie spreekt dat manifest tegen. Ook dit gegeven werd bevestigd in de beslissing van de interne beroepscommissie van 7 juli 2016:

“De beroepscommissie neemt melding van de student dat er een onterechte beledigende uitlating over zijn persoon gemaakt werd door de stagebegeleider ernstig. Dit moet voor de student, naast de inspanningen die hij doet om aan de verwachtingen van de stage te voldoen, een pijnlijk gegeven geweest zijn.

Dit is echter geen voldoende bewijs dat de student wel de benodigde competenties bewezen zou hebben indien de situatie zich niet had voorgedaan.”

Verzoekende partij legt geen bewijs voor van de beweerde uitspraak, noch van de vooringenomenheid. Verzoekende partij kan niet aantonen dat zonder de beweerde vooringenomenheid hij geslaagd zou zijn voor dit opleidingsonderdeel. Het middel is ongegrond.”

Beoordeling

Het mag vaste rechtspraak van de Raad heten dat niet elke kritische commentaar over een student een objectieve beoordeling verhindert of uitsluit en dat het in voorkomend geval aan de verzoekende partij toevalt om het bewijs van de aangevoerde vooringenomenheid te bewijzen.

De Raad heeft niettemin eerder reeds aangenomen dat uitlatingen aan het adres van de student die door deze laatste kunnen worden begrepen als vooringenomenheid, weldegelijk grond tot vernietiging van de beoordeling kunnen vormen (bv. R.Stvb. 7 augustus 2007, nr. 2007/022), maar de in elk individueel dossier te maken feitelijke beoordeling houdt ook rekening met de plaatsing in tijd en ruimte van de gewraakte gezegden.

In casu merkt de Raad vooreerst op dat de bestreden beslissing niet in twijfel trekt dat de door verzoeker bedoelde opmerking inderdaad is geuit, zodat het aan de zijde van verwerende partij niet ernstig is dit feit in de procedure voor de Raad opnieuw in twijfel te trekken.

Het blijkt immers dat de feitelijke juistheid van wat verzoeker aan de stagebegeleider verwijt, in de bestreden beslissing niet wordt ontkend. Integendeel geeft de beroepscommissie toe dat de uitlatingen van de stagebegeleider ontrecht en beledigend waren, dat dit voor verzoeker pijnlijk moet zijn geweest en dat dit feit ook ernstig moet worden genomen. De bestreden beslissing plaatst daar evenwel tegenover dat daarmee geen voldoende bewijs wordt geleverd dat verzoeker de vereiste competenties toch zou hebben bereikt.

De Raad valt deze visie bij. In rekening nemend dat niet is aangetoond dat de uitlatingen van de stagebegeleider ook een objectieve beoordeling door de werkbegeleiders zou hebben verhinderd – verzoeker beweert zulks overigens ook niet – is de Raad op basis van de voorbereiding van de tussentijdse evaluatie (stuk 10 administratief dossier) en de evaluatie van

de werkbegeleider (stuk 12 administratief dossier) van oordeel dat de eindbeoordeling door de stagebegeleider daarmee niet op gespannen voet staat, noch qua teneur noch wat de werkpunten of tekortkomingen van verzoeker betreft.

Verzoeker toont aldus niet aan dat de uiteindelijke beoordeling gesteund is op of beïnvloed is door vooringenomenheid in hoofde van de stagebegeleider.

Het middel is niet gegrond.

Vierde middel

In een vierde middel beroept verzoeker zich op de motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Volgens verzoeker is de bestreden beslissing genomen zonder zijn overtuigingsstukken voldoende door te nemen. Dit blijkt volgens verzoeker uit het feit dat de bestreden beslissing is genomen op 7 juli 2016 terwijl hij – naar zijn zeggen met toestemming – zijn stukken pas op 8 juli 2016 heeft overgemaakt. Omdat hij op die laatste zending geen antwoord kreeg, zond verzoeker een herinnering, samen met de vraag of hij nog bijkomende documenten kon indienen: hierop werd volgens verzoeker bevestigend geantwoord.

Verder argumenteert verzoeker het volgende:

“Het klopt ook geheel niet, wat beweerd wordt, dat ik betwistte dat de verwachtingen van de school uit niet duidelijk waren. Wel, en dan kom ik terug bij bezwaar 2, mein ik dat de verwachtingen van de stageplaats niet duidelijk genoeg zijn gemaakt waardoor, rekening houdend met de mate waarop geëvalueerd is, een beter resultaat/cijfer feitelijk moeilijk mogelijk was. Er werd mij geen concrete opdracht gegeven en niet meegedeeld hoe het eindproduct er moest uitzien. Ik deed hier wel navraag naar, waaruit geen sturing kwam dat ik niet goed bezig was met de invulling die ik zelf aan de opdracht gaf (nochtans planning duidelijk overgemaakt aan begeleiders). Uit tekens werd duidelijk dat het namelijk positief ervaren werd dat ik gekozen had om een/die eigen invulling te geven.”

In de *antwoordnota* formuleert verwerende partij de volgende repliek op het middel:

“Verzoekende partij is misnoegd over het feit dat de beslissing over het intern beroep genomen zou zijn zonder zijn overtuigingsstukken grondig genoeg in te zien. Meer bepaald is de beslissing intern beroep genomen op 7 juli 2016 terwijl hij zijn overtuigingsstukken heeft opgestuurd op 8 juli 2016.

Welnu, het is uiteraard aan de verzoekende partij zelf om tijdig zijn dossier samen te stellen en ook in te dienen. Verzoekende partij heeft bij het indienen van zijn klacht op 4 juli 2016 niet te kennen gegeven nog overtuigingsstukken te willen indienen, aldus kon verwerende partij daar bij de timing van haar beslissing onmogelijk rekening mee houden.

Daarenboven had verzoekende partij nogmaals de kans zijn overtuigingsstukken mee te nemen tijdens zijn hoormoment op 6 juli 2016. Dit heeft hij echter nagelaten.

Verzoekende partij kan alleen maar zichzelf verwijten voor het niet tijdig neerleggen van zijn overtuigingsstukken.

Verwerende partij vraagt zich trouwens af welke overtuigingsstukken verzoekende partij dan wel meer had willen voorleggen. Uit de stukkenbundel die hij met deze procedure voorlegt blijkt dat daar geen relevante/nieuwe documenten inzitten.

De interne beroepscommissie had de stageopdracht, de resultaten, de evaluatieverslagen, competentierapporten, ... van verzoekende partij zelf ter beschikking en kon dan ook op basis van een volledig dossier beslissen.

Verzoekende partij voegt aan zijn dossier enkel nog krantenartikelen toe, die zijn motivatie zouden moeten aantonen, en kladnotities die ‘het resultaat zijn van zijn inzet op de stageplaats’. Dit draagt echter niet bij tot zijn standpunt en kan evenmin aanleiding geven tot een andere score. De studenten worden namelijk niet beoordeeld op hun notities, maar op hun prestaties op de stageplaats en het werk die zij na afloop indienen. Verzoekende partij kan niet achteraf vragen om zijn notities toch te bekijken, laat staan in rekening te brengen. De studenten moeten zelf hun notities omzetten in hun output. Van geen enkele student worden de eigen (klad-)notities beoordeeld en verzoekende partij verdient geen afwijkende behandeling.

Dat verzoekende partij voorafgaand aan zijn stage informatie heeft opgezocht over zijn stageplaats (de krantenartikelen) is overigens niet meer dan normaal. Er wordt van elke student verwacht dat zij zich voorafgaand omtrent hun stageplaats informeren. Het enthousiasme van verzoekende partij mag dan wel mooi zijn, het heeft uiteindelijk geen invloed gehad op zijn eindresultaat.

De beslissing van de interne beroepscommissie is gebeurd met kennis van zaken. Het middel is ongegrond.”

In zijn *wederantwoordnota* betwist verzoeker deze argumentatie van verwerende partij.

Hij stelt met de leden van de interne beroepscommissie overeen te zijn gekomen dat hij alle overtuigingsstukken die hij bijkomend nog zou willen indienen, kon doorsturen aan hetzelfde e-mailadres waar hij het intern beroep had ingediend. Verzoeker stelt verder dat hij zulks ook

spoedig heeft gedaan en vervolgens per mail de afspraak heeft gemaakt dat hij nog bijkomende documenten zelf zou komen overhandigen.

Beoordeling

Het komt de verzoekende partij toe om aan de interne beroepsinstantie alle middelen en stukken voor te leggen die zij betrokken wil zien bij de beoordeling van haar beroep.

Uit de stukken waarop de Raad vermag acht te slaan, blijkt te dezen dat verzoeker op 4 juli 2016 een intern beroep heeft ingesteld, waarbij hij weliswaar stelt dat hij “deze en andere bezwaren” wil toelichten in een gesprek met de beroepscommissie, maar waarbij geen stukken zijn gevoegd of aangekondigd. Uit de notulen van de beroepscommissie, die ter zake door verzoeker niet worden tegengesproken, blijkt niet dat er in het raam van de hoorzitting door verzoeker stukken zouden zijn neergelegd en evenmin blijkt verzoeker om een uitstel te hebben verzocht of minstens alsnog stukken in het vooruitzicht te hebben gesteld.

In die omstandigheden kan verzoeker bezwaarlijk aan de beroepscommissie verwijten met zijn overtuigingsstukken geen rekening te hebben gehouden.

Verzoeker werpt in zijn beroep voor de Raad weliswaar op dat hij toestemming had om op 8 juli 2016 nog stukken neer te leggen, maar noch in het administratief dossier noch in verzoekers stukkenbundel treft de Raad enig bewijs van een vraag van verzoeker in die zin, laat staan van een bevestigend antwoord. Ook van de herinnering die verzoeker stelt drie dagen later te hebben verzonden en van de correspondentie die verzoeker in zijn wederantwoordnota vermeldt, ziet de Raad in de voorliggende stukken geen spoor.

In dat opzicht kan het middel niet overtuigen.

De grief dat de verwachtingen vanuit de stageplaats onduidelijk waren, zoals deze door verzoeker summier is uiteengezet in zijn intern beroep, is in de bestreden beslissing als volgt beantwoord:

“De score voor de stage werd afdoende gemotiveerd en is in overeenstemming met de gevraagde en geleverde prestaties. De norm voor de stage (nl. de verwachtingen m.b.t. de

te behalen competenties) werd via diverse documenten (bv. stagevademecum verkenningsstage) voor alle partijen (nl. de student, de stagebegeleider en de werkbegeleider) voldoende duidelijk gemaakt.”

Tegen deze motivering formuleert verzoeker geen kritiek; verzoeker ontkent niet deze stukken te kennen en evenmin dat zij de beoordelingscriteria bevatten. Dat specifiek de stageplaats in gebreke zou zijn gebleven om verzoeker aan te sturen door concrete opdrachten te geven en hem in te lichten over hoe het eindproduct er moet uitzien – hoewel hij daaromtrent navraag deed – is een middel dat verzoeker niet aan de interne beroepscommissie heeft voorgelegd en dat thans niet op ontvankelijke wijze voor het eerst in de procedure voor de Raad kan worden ingeroepen.

Het middel is, in zoverre ontvankelijk, ongegrond.

Vijfde middel

In een vijfde middel beroeft verzoeker zich op een schending van het redelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Er is in de stagebeoordeling volgens verzoeker te veel gefocust op de minder gunstige elementen, afgewogen tegen de positieve zaken. Verzoeker koppelt dit aan de vooringenomenheid van de stagebegeleider.

In de *antwoordnota* repliceert verwerende partij in hoofdorde dat het middel onontvankelijk is omdat het niet is opgeworpen in de interne beroepsprocedure. Ondergeschikt ten gronde merkt verwerende partij het volgende op:

“Ten tweede moet verwerende partij benadrukken dat het niet meer dan logisch is dat de stagebeoordeling overwegend negatief is. Dat kan ook niet anders gezien verzoekende partij niet geslaagd is voor dit opleidingsonderdeel. Het zou zelfs heel vreemd zijn zou een positieve stagebeoordeling voorliggen, dit zou niet overeenstemmen met de puntenscore.

Ten andere is het niet zo dat de positieve zaken niet aan bod komen. In het eindevaluatieverslag (en ook in alle andere evaluatieverslagen) wordt telkens omschreven dat verzoekende partij zich verbeterde, dat hij evolueerde, dat hij zijn best

deed om aan zijn minpunten te werken, ... zij het dat zijn prestatie nog steeds niet voldoende was om te slagen.

Enkele voorbeelden uit het eindevaluatieverslag (stuk 14):

“Opnieuw leek [verzoeker] zich na het gesprek te herpakken: hij toonde duidelijk meer initiatief en deed zijn best om te werken aan de opmerkingen. Deze punten werden ook aangehaald in een gesprek tussen de WB en [verzoeker], waarbij er gesteld werd ‘we zijn er nog niet maar we zijn alvast op goede weg. Ook in de schoolopdrachten was er verbetering merkbaar in onder andere de weekreflecties die meer to the point worden opgesteld, al bleef dit geen constante en ontbrak het nog steeds aan diepgang, kritische visie en onderbouwing van de uitspraken.”

“Na verschillende overlegmomenten waarin de problemen zijn besproken, heeft [verzoeker] gewerkt aan de opmerkingen: hij is meer initiatief beginnen nemen. Verder deed hij wat er van hem gevraagd werd, niet meer. Ondanks de groei op die vlakken (...)”

“In het formuleren van een vraag/opdracht in deelvragen/opdrachten merken we een positieve evolutie. Vooral voor zeer concrete zaken lukt dit al beter (vb. informatievragen die hij kreeg van burgers aan het onthaal van de PZ), al moet [verzoeker] nog steeds sneller hulp inroepen om meer accurate informatie te geven bij complexere vragen.”

“Na de tussentijdse evaluatie is er een positieve evolutie vastgesteld. [Verzoeker] doet erg zijn best om meer open te zijn, maar er is nog steeds werk aan de winkel.”

“Het reflecteren op eigen handelen is een proces van vallen en opstaan geweest. Rekening houdende met de gegeven feedback, is hij hierin zeker gegroeid maar opnieuw stellen we vast (...)”

“Gedurende de gehele stage is [verzoeker] discreet omgegaan met de informatie waarover hij beschikte. Hij is zich duidelijk bewust van het beroepsgeheim.”

“Op de stageplaats heeft de werkbegeleider zowel de verbale als non-verbale communicatie gemist, al werden er wel vorderingen gemaakt doorheen de stagelooptijd.”

“De schriftelijke vaardigheden van [verzoeker] zijn goed als hij voldoende tijd neemt om alles na te lezen.”

Enz.

Het is dus niet zo dat er louter gefocust wordt op het negatieve. Elk positief aspect wordt wel degelijk weergegeven. Zouden helemaal geen positieve punten aanwezig zijn geweest dan zou verzoekende partij 0/20 hebben gescoord i.p.v. 8/20. De positieve aspecten die zich voordeden in de verkennende stage hebben geresulteerd in die 8 punten.

Wanneer een prestatie echter als onvoldoende wordt beoordeeld dan is het normaal dat de negatieve elementen doorwegen. Dit is de evidentie zelve.”

Beoordeling

De exceptie van verwerende partij wordt bijgevalen. Verzoeker heeft zich in zijn intern beroep niet beklaagd over de wijze waarop positieve en negatieve elementen van de beoordeling tegen elkaar zijn afgewogen.

De Raad ziet geen reden waarom verzoeker dat middel niet bij het intern beroep zou hebben kunnen opwerpen, zodat het in de huidige stand van de procedure niet meer op ontvankelijke wijze voor het eerst bij het geding kan worden betrokken.

Het middel is onontvankelijk.

Zesde middel

Verzoeker steunt een zesde middel op het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

In zijn wederantwoordnota verwijst verzoeker naar de resultaten die hij voorheen voor andere opleidingsonderdelen behaalde om aan te tonen dat de kritiek op zijn mondelinge en sociale vaardigheden onterecht is.

Verzoeker betoogt:

“Het is zo, zoals ook wordt aangegeven, dat dit opleidingsonderdeel (.....) verder bouwt op de praktijkonderdelen van het eerste jaar, zijnde mondelinge en schriftelijke communicatie, groepsdynamica en project integrale veiligheid. In een van de overtuigingstukken die ik al doorstuurde naar de Raad zijn de beoordelingen te zien die ik kreeg op vele van deze opleidingsonderdelen. Dat ik voor geen van deze ook maar in de beurt kwam van een onvoldoende is op zijn minst zeer opvallend. Voor vele van deze opleidingsonderdelen werd ik (door de docenten) geëvalueerd als een van de beste van de hele studierichting van mij jaar. Eenzelfde appreciatie kreeg ik ook van mijn medestudenten. Deze opleidingsonderdelen hanteren en streven toch hetzelfde opleidingsniveau na als het opleidingsonderdeel .....? Dit onevenwicht, en het feit dat

ik een van de enige was van mijn hele studierichting van mijn jaar ben, die niet geslaagd is voor het opleidingsonderdeel [REDACTED], is in ieder geval opvallend/treffend.”

Beoordeling

Zoals hierboven reeds is opgemerkt, kan een verzoekende partij – behoudens de vermelde uitzonderingen die ook hier niet van toepassing zijn – in de externe beroepsprocedure voor de Raad geen nieuwe middelen opwerpen die voorafgaand niet in het intern beroep zijn aangevoerd.

Nog minder kunnen middelen worden aangenomen die pas in de wederantwoordnota voor het eerst worden opgeworpen, zoals met dit middel het geval is. Niet alleen sluit zulks uit dat de interne beroepsinstantie zich hierover heeft kunnen uitspreken, het klemt ook met de rechten van verdediging in hoofde van de verwerende partij, die ter zake geen schriftelijke repliek meer kan voeren.

Het middel is onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 12 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Jan Geens bijzitter

Daniël Cuypers bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.006 van 12 augustus 2016 in de zaak 2016/213

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 18 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van 7 juli 2016.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 12 augustus 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is ingeschreven in de opleiding Bachelor in het onderwijs – secundair onderwijs.

Tot deze opleiding behoort het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 2’, waarvoor verzoekster een examencijfer van 9/20 behaalt.

Tegen dit examencijfer tekent verzoekster op 30 juni 2016 een intern beroep aan, waarin zij het volgende doet gelden:

“ (...)

2.

Het opleidingsonderdeel 'Praktijk 2' is een enkelvoudig opleidingsonderdeel waarin ervaring wordt opgedaan in het lesgeven. Hiervoor voerde ik 2 praktijkstages uit in het ██████████, zowel voor Nederlands als voor Engels. Hiernaast is er de leertrajectbegeleiding voor dit vak.

Het stagevademecum verduidelijkt hoe het eindcijfer voor het opleidingsonderdeel wordt vastgesteld (art. 14.4):

Je eindcijfer wordt bepaald door:

- Eindbeoordeling per vak
- Beoordeling door de leertrajectbegeleider

Elk van deze gegevens wordt verder toegelicht. We vertrekken van het principe dat elk vak voor 40% telt en de leertrajectbegeleiding voor 20%.

Ik behaalde de volgende cijfers:

- Eindbeoordeling Engels: 11/20
- Eindbeoordeling Nederlands: 9/20
- Beoordeling door de leertrajectbegeleider: 13/20

Een optelsom van deze cijfers per gewicht dat hen toekomt volgens het stagevademecum geeft het volgende resultaat:

- Engels: 22/40
  - Nederlands: 18/40
  - Leertrajectbegeleiding: 13/20
- Totaal: 53/100 ofwel 10,6/20

Ik stel dan ook vast dat het eindcijfer van 9/20 niet correct is maar volgens artikel 14.4 van het stagevademecum minstens een 10,6/20 (afgerond volgens de gebruikelijke principes: 11/20) moet zijn.

3.

Bovendien stel ik ook vast dat eindbeoordeling niet correct verlopen is voor het vak Nederlands. Zoals artikel 14.5 van het stagevademecum bepaalt, dient de vaklector dit vak te beoordelen aan de hand van het volgende:

- De eindbeoordeling van elke stageperiode
- Het leerproces doorheen de twee stageperiodes
- Het behaalde eindniveau

Ik stel vast dat de vaklector voor Nederlands tijdens de eerste stageperiode geen enkele les van mij geobserveerd heeft. De eindbeoordeling van de eerste stagebeoordeling kan dan ook onmogelijk een correcte weergave zijn van hetgeen hij heeft vastgesteld. Zo beoordeelde hij minstens 2 competenties - die betrekking hebben op het lesgeven zelf - als onvoldoende terwijl hij mij geen les heeft zien geven.

- (1)Begeleider van leef — en ontwikkelingsprocessen: uitvoering
- (2)Organisator (incl. administratieve vaardigheden: praktijkmap)

Beide competenties hebben te maken met de uitvoering van mijn stage tijdens de eerste periode en kunnen dus onmogelijk negatief beoordeeld worden wanneer de lector niet is komen kijken. De lector geeft overigens uitdrukkelijk aan dat het niet mijn fout is dat hij niet kon komen kijken (zie achteraan eerste stageverslag). De beoordeling door de lector voor de eerste stageperiode is dan ook niet correct gebeurd.

4.

Bovendien bepaalt artikel 14.5 van het stagevademecum uitdrukkelijk dat ook het leerproces doorheen de twee stageperiodes dient te worden beoordeeld. Aangezien de lector slechts 1 les bijwoonde (te weten in het tweede semester) kan hij zich niet uitspreken over de evolutie die ik heb gemaakt.

De evolutie die ik maakte, blijkt wel uit de verslagen van de verschillende stagementoren die ik heb gehad. Deze verslagen zijn allemaal zeer positief en tonen aan dat ik alle zogenaamde drempelcriteria heb bereikt. Zo blijkt voor de competenties waarvoor ik een onvoldoende behaalde in de eindbeoordeling dat die goed tot zeer goed werden geëvalueerd door de stamentoren van het Sint-Annacollege.

Ik vernam – overigens tijdens het afleggen van mijn mondeling examen – van de vaklector dat hij door de stageschool werd gecontacteerd omdat zij zich helemaal niet konden vinden in de eindbeoordeling van 9/20. Dit geeft aan dat er met de verslagen van de stamentoren geen rekening gehouden werd in het eindcijfer.

5.

Het is dan ook zeer duidelijk dat het negatieve eindcijfer van 9/20 gebaseerd is op 1 bezoek van dhr. [C.] (voor het vak Nederlands) en dan ook geenszins representatief is. De opmerking in het eindverslag: "Een kleine helft van je lessen is van een behoorlijke kwaliteit; op de andere helft heb ik echt (te) veel aan te merken.", terwijl de betrokken vaklector slechts 1 les bijwoonde, is niet geloofwaardig, zelfs tegenstrijdig.

De eindbeoordeling voor Engels, het verslag van de leertrajectbegeleiding en alle stageverslagen van de mentoren voor Nederlands zijn meer dan voldoende (goed tot zeer goed) en werden niet in rekening gebracht. Er is dan ook geen enkele motivering noch onderbouwing voor het eindcijfer van 9/20 voor het opleidingsonderdeel.

Ik verzoek de interne beroepscommissie dan ook deze beslissing te heroverwegen en de oordelen dat ik wel degelijk geslaagd ben voor het opleidingsonderdeel 'Praktijk 2'.

Voor zover als nodig verzoek ik u hierbij dat ik gehoord wens te worden door de interne beroepscommissie teneinde een en ander nog te verduidelijken."

De interne beroepscommissie behandelt het intern beroep van verzoekster in zitting van 28 juni 2016. Verzoekster en de lector worden gehoord. Van hun verklaringen wordt het volgende proces-verbaal opgesteld:

“Verklaring van de student: Ik vind mijn stagecijfer onterecht omdat het gebaseerd is op slechts één observatie gedurende het gehele jaar. Het stagevademecum zegt echter dat het leerproces van de 2 stages beoordeeld moet worden. Aangezien de lector slechts 1 stageles volgde in periode 2 en geen enkele in periode 1 (wegen een dubbele boeking van de stageschool), kan hij geen beoordeling geven van mijn groeiproces over de 2 stages heen. Ik ben het ook niet eens met sommige punten die de lector aanhaalde op het verslag, hij schrijft sommige zaken die niet stroken met de werkelijkheid. Zo zegt hij bijvoorbeeld dat ik nergens herhaling toepas, terwijl ik wel elke les ben begonnen met herhaling. Mijn intonatie zou ook niet voldoende geweest zijn om de drempel te behalen, terwijl mijn stagementoren slechts één keer aangehaald hebben dat mijn intonatie wel beter zou kunnen. De stagementoren gaan dan ook niet akkoord met de beoordeling van vaklector, zij hebben hiervoor de hogeschool gecontacteerd. Mijn stagementoren halen ook aan dat ik helemaal veranderde op het moment dat de lector binnenkwam in mijn les. De lessen waarin de lector niet aanwezig was, waren veel beter. Het is, denk ik, ook normaal dat je wat meer stress hebt wanneer de lector je les komt bekijken.

Verklaring van de lector: Nadat het verslag op stageweb is gepubliceerd, zijn er signalen gekomen vanuit de stageschool dat zij de beslissing aanvochten. In de loop van juni heeft de vakmentor Nederlands uit de stageschool om toelichting gevraagd, ik heb haar dan de methode van de besluitvorming en een aantal aspecten uit het verslag doorgemaaid. Daarin heb ik ook aangehaald om een gesprek te hebben over onze verschillende percepties van de stage. Ik heb daar geen reactie meer op ontvangen. Na de eerste periode heb ik de stagemap van [verzoekster] zeer grondig doorgenomen en les per les feedback gegeven omdat ik niet ben kunnen komen kijken. Een stagebezoek is trouwens ook niet doorslaggevend, het is ook de stagemap met alle verslagen die een grote rol speelt. Ik heb die stagemap grondig bekeken, maar zowel ikzelf als de lectoren Engels vonden deze niet voldoende. Bovendien stonden er ook heel wat taalfouten in, wat erop duidt dat de student de map niet kritisch heeft bekeken. Ik stel mij ook vragen bij de stagementor, ik vind haar niet kritisch genoeg. Zowel ikzelf als de leertrajectbegeleider stelden ons na stage 2.1 vragen bij de lessen van de student (en hebben dit ook grondig neergeschreven in het stageverslag), en als je dan als stagementor blijft zeggen dat de student het goed tot zeer goed doet dan stel ik mij vragen bij de begeleiding. [Verzoekster] heeft in een gesprek na de publicatie van de punten ook aangehaald dat het vak Nederlands haar niet lag en dat ze overweegt om een overstap te maken naar het vak PKV (Project Kunstvakken). Ik ging er dus van uit dat zij achter mijn beslissing stond.”

Vervolgens komt de interne beroepscommissie tot de volgende beslissing:

“De interne beroepscommissie neemt ten aanzien van de student de volgende beslissing:
Het cijfer voor Praktijk 2 blijft behouden.

Motivering van deze beslissing:

Student haalt aan dat het cijfer niet correct tot stand is gekomen (2e middel uit haar verzoekschrift). Zij gaat hierbij uit van een louter mathematische berekening. De stagegids geeft echter duidelijk aan dat het eindcijfer niet louter mathematisch tot stand komt, en dat de student automatisch een onvoldoende krijgt voor praktijk 2 bij het niet behalen van de drempelcriteria en bij een onvoldoende voor stageperiode 1 én

stageperiode 2 voor hetzelfde vak. Aangezien studente voor Nederlands na beide stageperiodes een onvoldoende kreeg, kan ze in totaal niet slagen voor dit opleidingsonderdeel en wordt haar berekend cijfer herleid naar een 9.

Verder geeft studente aan dat de beoordeling door de lector geen rekening houdt met haar presteren tijdens de eerste stageperiode (3e middel uit haar verzoekschrift) en met de evolutie die ze maakte doorheen de twee stageperiodes (4e middel uit haar verzoekschrift), omdat hij slechts éénmaal op stagebezoek kwam. De evaluatie van de lector is echter een afweging op basis van meerdere elementen, waaronder enerzijds lesobservaties door de lector(en) van de hogeschool, maar anderzijds ook lesvoorbereidingen in de stagemap en de verslagen van de mentor. Voor de onvoldoende voor voorbereiding en gebruiker van het Standaardnederlands is de stagemap zeker van groot belang, maar ook voor uitvoering en organisator is de beoordeling niet enkel gebaseerd op het bezoek van de lector. Zelfs indien hij haar maar één keer kon observeren in de klas, kan hij namelijk uit de stagemap de inhoudelijke kwaliteit van haar lessen afleiden, nu de lesvoorbereidingen toch een weerspiegeling dienen te zijn van de gegeven lessen.

Na de eerste stageperiode gaf de lector zeer uitgebreide feedback op basis van de gegevens die hij ter beschikking had, in de vorm van een les-per-les beoordeling in de evaluatie na de eerste periode. Hij beschikte dus blijkbaar wel over voldoende informatie om deze feedback te geven, ondanks het feit dat zijn bezoek niet was kunnen doorgaan door omstandigheden. En wanneer dan blijkt dat de student deze werkpunten niet aanpakt tijdens een tweede stageperiode, beoordeelt de lector wel degelijk ook de evolutie die studente doormaakt doorheen de stageperiodes.

Tenslotte merkt studente op (5e middel uit haar verzoekschrift) dat er onvoldoende rekening werd gehouden met het positieve verslag van de mentor, en dat de mentor het niet eens was met de eindbeoordeling. Het is echter de hogeschool en niet de mentor, die de student uiteindelijk evalueert. De commissie stelt vast dat de lector wel degelijk rekening hield met het oordeel van de mentor. Ook al beoordeelde de mentor overwegend goed tot zeer goed, bij de competenties die door de lector als onvoldoende worden beoordeeld, komen vergelijkbare opmerkingen terug. Bij uitvoering bv. vermeldt de mentor 'vermijd invulvragen' en 'formuleer nog stri[k]ter wat' leerlingen moeten doen'. Bij organisator schrijft de mentor 'Je hield je wel vast aan de vooropgestelde tijd, maar zoals je merkte lukte dat niet altijd'. Ook bij gebruiker van Standaardnederlands merkt de mentor op dat er nog spelfouten in de voorbereiding staan. Ook al geeft een mentor dan nog steeds een beoordeling 'goed', dit is – zeker voor een studente Nederlands – een voldoende aanleiding om deze competentie onvoldoende te scoren door de hogeschool.

De commissie is dus van mening dat de onvoldoende eindbeoordeling van student voldoende gestaafd is door verschillende elementen in het dossier en dat het punt dient behouden te blijven.

De beslissing van de interne beroepscommissie is genomen bij consensus.”

Dit is de thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen.

Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

Eerste middel

Verzoekster neemt een eerste middel uit het *patere legem*-beginsel, de motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster zet uiteen dat hoewel het eindcijfer volgens het stagevademecum tot stand komt op de praktijkbespreking, waarbij eerst wordt nagegaan of de drempelcriteria zijn bereikt en vervolgens een mathematische berekening wordt gemaakt, uit niets blijkt dat een dergelijke praktijkbespreking is gehouden. Er ligt immers enkel een eindevaluatie door de lector voor. Aldus handelt verwerende partij volgens verzoekster in strijd met haar eigen regels, zodat de bestreden beslissing onregelmatig is.

Ten tweede wijst verzoekster erop dat elke stageperiode moet worden geëvalueerd door de vaklector, en dat de tussentijdse evaluatie niet regelmatig kan zijn omdat de vaklector geen enkele les is komen observeren. Nochtans, zo stelt verzoekster, schrijft het stagevademecum voor dat de vaklector bij elke beoordeling van de competenties – dus ook bij de tussentijdse – rekening moet houden met een aantal documenten, zijnde: (i) de observatieverslagen, (ii) de lesvoorbereidingen, (iii) de lesevaluaties van mentoren en lectoren, (iv) de globale evaluaties van de mentoren en (v) de praktijkmap in haar geheel: zorg, nauwkeurigheid, volledigheid en punctualiteit. Verzoekster betwist de visie van de beroepscommissie dat een observatie door de vaklector niet noodzakelijk is om een tussentijdse evaluatie te kunnen maken omdat de stagemap en de lesvoorbereidingen daarvoor voldoende grondslag kunnen bieden. Verzoekster

noemt hij bij een beoordeling louter op basis van de stagemap dan ook niet verwonderlijk dat de vaklector geen zicht heeft op hoe een en ander in de klaspraktijk verloopt.

Verder wijst verzoekster erop dat uit het stagevademecum blijkt dat de stagemap slechts een onderdeel van de tussentijdse beoordeling vormt, en dat ook rekening moet worden gehouden met de lesevaluaties van de mentoren en de lectoren, en de globale evaluatie van de mentor(en). Bij gebreke aan lesevaluaties van de vaklector, zijn volgens verzoekster enkel de lesevaluaties en de globale evaluatie van de stagementor vorhanden, die eensluidend goed tot zeer goed waren. Ook in dat opzicht plaatst verzoekster vragen bij de beoordeling ‘onvoldoende’, waarvan zij stelt dat die nooit ‘globaal’ kan zijn zoals is voorgeschreven indien enkel op de stagemap wordt voortgegaan.

Verzoekster ziet ook problemen met de materiële motiveringsplicht. Zij argumenteert dat om een onvoldoende tussentijdse beoordeling te kunnen geven voor de competenties ‘Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen: uitvoering’ en ‘Organisator’, materiële motieven vorhanden moeten zijn. Die ziet verzoekster te dezen niet, nu de vaklector in de eerste stageperiode geen enkele les bijwoonde en hij voor de beoordeling van die praktische aspecten enkel kan steunen op de verslagen van de mentoren, die positief waren.

Daarenboven acht verzoekster de bestreden beslissing ook onzorgvuldig en onredelijk. Zij voert aan dat de vaklector bij een zorgvuldige en redelijke tussentijdse beoordeling nooit tot een onvoldoende (9/20) had kunnen komen. Het eindcijfer is onder meer gesteund op deze tussentijdse evaluatie, en derhalve kan die voor verzoekster evenmin standhouden.

Ten slotte wijst verzoekster erop dat artikel 14.5 van het stagevademecum bepaalt dat de vaklector het opleidingsonderdeel beoordeelt aan de hand van (i) de eindbeoordeling van elke stageperiode, (ii) het leerproces doorheen de twee stageperiodes en (iii) het behaalde eindniveau. Daar de vaklector de eerste stageperiode volgens verzoekster niet kon beoordelen wat de uitvoerende competenties betreft, kon naar haar oordeel ook het leerproces doorheen de twee stageperiodes niet worden beoordeeld.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst dat het middel niet ontvankelijk is in zoverre het steunt op de praktijkbespreking, daar dit middel in het intern beroep niet werd opgeworpen en het thans niet voor het eerst kan worden aangevoerd. Bovendien verwijst verwerende partij naar de toelichting van de vaklector in het raam van de interne

beroepsprocedure, waaruit moet blijken hoe er met de lector Engels en de leertrajectbegeleider werd overlegd.

Met betrekking tot de lesbijwoning door de vaklector, replieert verwerende partij als volgt:

“M.b.t. het deelopleidingsonderdeel Nederlands stelt verzoekster dat de vaklector enkel in de tweede stageperiode een les heeft bijgewoond, zodat die de beoordeling louter en alleen op de stagemap heeft gebaseerd en geen rekening kon houden met alle elementen.

Het was wel degelijk de bedoeling van de lector om ook in de eerste stageperiode een les bij te wonen. Dit is door een vergissing van de stageschool niet gebeurd. Zie hiervoor bij de besprekking van de globale beoordeling van deze stageperiode (stuk 7): “*Doordat je stage-uren niet correct werden doorgegeven, kwam ik onverrichter zake naar je stageschool en heb ik dus geen les gezien. Dat is natuurlijk niet jouw fout. Ik heb wel je map grondig doorgenomen en die is momenteel teleurstellend (zie opmerkingen boven).*”

Het is dan echter niet omdat het door praktische problemen niet gelukt is om de les tijdens de eerste stageperiode bij te wonen, dat de beoordeling om die enkele reden dan positief moet zijn. Dit is zeker niet het geval, wanneer die stagemap zelf gebreken vertoont. De interne beroepscommissie heeft hierover dan ook gesteld dat de lector “*namelijk uit de stagemap de inhoudelijke kwaliteit van haar lessen (kan) afleiden, nu de lesvoorbereidingen toch een weerspiegeling dienen te zijn van de gegeven lessen.*” De lesvoorbereiding maakt één van de drempelcriteria uit, waaraan moet voldaan zijn om te kunnen slagen (zie ook infra randnummer 22). De interne beroepscommissie stelde verder vast dat de lector na de eerste stageperiode “*zeer uitgebreide feedback (gaf) op basis van de gegevens die hij ter beschikking had, in de vorm van een les-per-les beoordeling in de evaluatie na de eerste periode.*””

Op het argument dat geen rekening zou zijn gehouden met de beoordeling van de mentoren, stelt verwerende partij – onder verwijzing naar wat zij inzake het derde middel uiteenzet – het volgende:

“Voorerst moet hierbij eraan herinnerd worden dat de eindbeoordeling en quotering gebeurt door de lector en niet door de stagementor. Het oordeel van de mentor maakt deel uit van het dossier, maar moet niet noodzakelijk door de lector worden gevuld. Het loutere feit dat de mening van de lector afwijkt van de mening van een mentor, maakt de beslissing op zich niet onredelijk [verwijzing in voetnoot naar R.Stvb. 21 augustus 2012, nr. 2012/117]. De lector heeft de beoordeling ook steeds zelf gemotiveerd en onderbouwd.

Verzoekster erkent zelf dat er ook van de zijde van de mentor opmerkingen werden gemaakt, maar dat zouden slechts “werkpunten” of “verbeterpunten” zijn. Hierover schrijft de mentor als globale indruk: (stuk 9) “*Er zijn uiteraard nog wat werkpunten (zoals verdieping bij bepaalde onderdelen) maar ik ben er zeker van dat deze student deze competenties zal verwerven in de stages tijdens het volgende schooljaar*”. Het is

daarentegen helemaal niet kennelijk onredelijk dat de lector enkel de huidige stage in aanmerking neemt en beoordeelt, en die beoordeling niet laat afhangen van speculaties omtrent de toekomstverwachtingen ten aanzien van de student. Dat is bovendien iets heel anders dan beweren dat de beoordeling van de mentor geheel terzijde zou geschoven zijn. De interne beroepscommissie heeft dan ook vastgesteld dat de lector wel degelijk rekening hield met het oordeel van de mentor: “*Ook al beoordeelde de mentor overwegend goed tot zeer goed, bij de competenties die door de lector als onvoldoende worden beoordeeld, komen vergelijkbare opmerkingen terug. Bij uitvoering bv. vermeldt de mentor ‘vermijd invulvragen’ en ‘formuleer nog stri[k]ter wat leerlingen moeten doen’. Bij organisator schrijft de mentor ‘Je hield je wel vast aan de vooropgestelde tijd, maar zoals je merkte lukte dat niet altijd’. Ook bij gebruiker van Standaardnederlands merkt de mentor op dat er nog spelfouten in de voorbereiding staan. Ook al geeft een mentor dan nog steeds een beoordeling ‘goed’, dit is – zeker voor een studente Nederlands – een voldoende aanleiding om deze competentie onvoldoende te scoren door de hogeschool”.*

Tijdens de zitting van de interne beroepscommissie heeft de lector ook gereageerd op de bewering dat de stagewerkers het niet eens zouden geweest zijn met de lector, dat zij dit hadden bevestigd aan verzoekster, en dat zij daarover ook de hogeschool hadden gecontacteerd: (stuk 3) “*Nadat het verslag op stageweb is gepubliceerd, zijn er signalen gekomen vanuit de stageschool dat zij de beslissing aanvochten. In de loop van juni heeft de vakmentor Nederlands uit de stageschool om toelichting gevraagd, ik heb haar dan de methode van de besluitvorming en een aantal aspecten uit het verslag doorgemaild. Daarin heb ik ook aangehaald om een gesprek te hebben over onze verschillende percepties van de stage. Ik heb daar geen reactie meer op ontvangen. Na de eerste periode heb ik de stagemap van Charlotte zeer grondig doorgenomen en les per les feedback gegeven omdat ik niet ben kunnen komen kijken. Een stagebezoek is trouwens ook niet doorslaggevend, het is ook de stagemap met alle verslagen die een grote rol speelt. Ik heb die stagemap grondig bekijken, maar zowel ikzelf als de lectoren Engels vonden deze niet voldoende. Bovendien stonden er ook heel wat taalfouten in, wat erop duidt dat de student de map niet kritisch heeft bekeken. Ik stel mij ook vragen bij de stagewerkster, ik vind haar niet kritisch genoeg. Zowel ikzelf als de leertrajectbegeleider stelden ons na stage 2.1 vragen bij de lessen van de student (en hebben dit ook grondig neergeschreven in het stageverslag), en als je dan als stagewerkster blijft zeggen dat de student het goed tot zeer goed doet dan stel ik mij vragen bij de begeleiding. Charlotte heeft in een gesprek na de publicatie van de punten ook aangehaald dat het vak Nederlands haar niet lag en dat ze overweegt om een overstap te maken naar het vak PKV (Project Kunsthedenken). Ik ging er dus van uit dat zij achter mijn beslissing stond.”* ”

In haar wederantwoordnota komt verzoekster nog uitvoerig op het middel terug.

Wat het gemis aan praktijkbespreking betreft, betwist verzoekster vooreerst dat dit middelonderdeel nieuw en dus onontvankelijk zou zijn. Verzoekster betoogt dat zij in het intern beroep explicet heeft opgeworpen dat het eindcijfer slechts is gebaseerd op één bezoek van de lector, waaruit volgt dat zij minstens impliciet heeft aangegeven dat er geen groepsbespreking is geweest.

Ten gronde argumenteert verzoekster dat verwerende partij voor het bewijs dat er wel degelijk een groepsbespreking heeft plaatsgevonden ten onrechte verwijst naar de verklaring van de lector tijdens de zitting van de interne beroepscommissie. Daarin, en in stuk 3 van het administratief dossier, leest verzoekster immers niet dat er een groepsbespreking is geweest met zowel de lector Nederlands, de lector Engels en de studietrajectbegeleider; er wordt enkel gezegd dat de betrokken lector en de lectoren Engels de prestaties onvoldoende vonden. Verzoekster wijst er nog op dat er van enige groepsbespreking geen verslag voorligt, zodat moet worden besloten dat er geen groepsbespreking is geweest en het cijfer uitsluitend door de lector Nederlands werd bepaald, wat in strijd is met de richtlijnen van het stagevademecum.

Ook inzake de (niet) door de lector bijgewoonde lessen betwist verzoekster de visie van verwerende partij. Zij verduidelijkt dat zij niet beoogt enkel omwille van het gemis aan bijwoonde les tijdens de eerste stageperiode een positieve beoordeling te moeten krijgen, maar wel dat bepaalde competenties niet uitsluitend op basis van de praktijkmap kunnen worden beoordeeld (meer bepaald: ‘begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen: uitvoering’ en ‘organisator’), terwijl zij daarvoor wel een beoordeling ‘onvoldoende’ kreeg.

Het is precies – zo stelt verzoekster – omdat de vaklector geen les bijwoonde dat hij zich voor de beoordeling van de hier bedoelde relevante competenties enkel kon baseren op de vaststellingen van de mentor; een beoordeling ‘onvoldoende’ zou in dat geval degelijk moeten worden gemotiveerd.

Wat ten slotte de relevantie betreft van de positieve feedback van de stagementoren, zet verzoekster in haar wederantwoordnota nog het volgende uiteen:

“Ten aanzien van het derde middelenonderdeel stelt verwerende partij – uitgewerkt onder het door haar gedestilleerde derde middel – dat de lector de beslissing zelf neemt en dat een afwijkende mening van een mentor de beslissing op zich niet onredelijk maakt. Verder stelt verweerster dat er wel degelijk rekening werd gehouden met de positieve stageverslagen van de mentor.

Verwerende partij gaat hierbij voorbij aan haar eigen praktijkvademecum dat uitdrukkelijk bepaalt dat elke stageperiode wordt beoordeeld op basis van de volgende documenten (artikel 14.3 stuk 4):

- de observatieverslagen
- de lesvoorbereidingen
- de lesevaluaties van mentoren en lectoren
- de globale evaluaties van de mentoren

- de praktijkmap in zijn geheel: zorg, nauwkeurigheid, volledigheid, punctualiteit

Verwerende partij kan dan ook het oordeel van de stagementor niet zonder meer naast zich neerleggen. Dit is des te duidelijker het geval wanneer de lector zelf tijdens de eerste stageperiode geen enkele les bijwoonde. Wanneer we dan kijken naar de relevante stagedocumenten voor de eerste stageperiode dan blijkt dat er geen lesevaluatie van de lector is en enkel positieve lesevaluaties van de mentor. Verwerende partij heeft de negatieve tussentijdse evaluatie dan ook uitsluitend gebaseerd op 1 van de 5 relevante documenten voor de beoordeling, met name de praktijkmap, die volgens haar onvoldoende zou zijn. Op basis van de praktijkmap alleen kon de lector geen beoordeling geven van alle basiscompetenties zodat bij de (tussentijdse) beoordeling de eigen richtlijnen werden geschonden. Zoals in de bestreden beslissing wordt vermeld, werd het slaagcijfer van verzoekster (11/20) herleid naar een 9/20 omdat zij voor de twee stageperiodes onvoldoende haalde voor Nederlands. Zoals hier aangetoond, kon geen onvoldoende worden gegeven enkel en alleen op basis van de praktijkmap terwijl de overige documenten genegeerd werden.

[Ten slotte] stelt de verwerende partij dat zij wel degelijk rekening hield met de globale eindbeoordeling van de mentor waarin volgens haar vergelijkbare werkpunten vermeld werden. Het is weinig ernstig en evenmin redelijk vanwege verwerende partij om de werkpunten die de stagementor opgaf als onvoldoende te beoordelen terwijl de beoordeling door de mentor zelf wel zeer goed was. De opmerkingen van de mentor: ‘vermijd invulvragen’ en ‘formuleer nog stri[k]ter...’ en ‘je hield je wel vast aan de vooropgestelde tijd maar zoals je merkte lukte dat niet altijd’ geven aan dat het goed is maar nog beter kan, niet dat het slecht zou zijn. Verwerende partij tracht deze werkpunten onterecht om te buigen tot onvoldoenden terwijl dit duidelijk in strijd is met de bedoeling van de mentor. Overigens haalde verzoekster reeds in haar verzoekschrift aan dat de competenties waarbij deze werkpunten door de mentor werden aangehaald, ook door de vaklector als voldoende werden beoordeeld. De hier geformuleerde opmerkingen kunnen dan ook geen motivering vormen voor een onvoldoende.

Wanneer de lector het niet eens is met de evaluatie van de mentor, en deze positieve beoordeling kennelijk volledig buiten beschouwing laat, dan dient dit gemotiveerd te worden, zeker in het geval dat de lector zelf niet 1 les heeft kunnen bijwonen tijdens de eerste stageperiode. De enige motivering die de lector hieraan geeft, is dat hij zich vragen stelt bij de capaciteiten van de stagementor...

Het is frappant dat de lector omwille van een duidelijk meningsverschil met de mentor van de stageschool zonder meer stelt dat hij zich vragen stelt bij haar capaciteiten. Verwerende partij keurde de stage in het Sint- Annacollege goed zodat er zonder meer mag van worden uitgegaan dat een praktijkleerkracht met enkele tientallen jaren ervaring over voldoende capaciteiten beschikt om een student te beoordelen. Bovendien stelde de lector de capaciteiten van de mentor tijdens het jaar niet 1 keer in vraag maar gebeurde dit pas op de zitting van de interne beroepscommissie. Een en ander is dan ook weinig geloofwaardig.

[Ten slotte] leest verzoekster in de antwoordnota dat de lector aan de interne beroepscommissie zou hebben verklaard dat hij geen reactie meer zou gekregen hebben van de mentor op zijn vraag om een gesprek te hebben. Verwerende partij toont dit geenszins aan. Het is een enkele bewering van de lector, op de zitting van de interne

beroepscommissie, [die] pas naar boven komt tijdens het externe beroep. Verzoekster kan de mentor thans niet bereiken omdat van vakantie zodat het zelfs niet mogelijk is om na te gaan of dit correct is. De commentaar van de mentor naar aanleiding van het negatieve eindcijfer van verzoekster is zeer duidelijk (stukken 8 en 9). De mentor was het dan ook helemaal niet eens met deze beoordeling en gaf zelf aan dat zij vanuit de hogeschool geen gehoor kreeg.

Verzoekster heeft met dit middel aangetoond dat de vaklector geen correcte beoordeling heeft gegeven van de eerste stageperiode zodat ook het eindcijfer niet correct is. Het eerste middel is gegrond.”

Beoordeling

Wat vooreerst de praktijkbespreking betreft, stelt de Raad vast dat de vorm, de inhoud of het verloop daarvan niet zijn geregeld in de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 2’, en dat de praktijkbespreking in de ECTS-fiche evenmin wordt vermeld bij de gegevens omtrent de evaluatie van het opleidingsonderdeel.

De praktijkbespreking komt enkel ter sprake in het vademecum dat bij het opleidingsonderdeel hoort, waarin onder randnummer 14.4 het volgende wordt gesteld:

“Volgende gegevens worden op de praktijkbespreking toegelicht, besproken en samengebracht tot één eindcijfer. Daarbij gaan we eerst na of je voldoet aan de verwachte drempelcriteria. Als dat het geval is bepalen we je eindcijfer. Je eindcijfer wordt bepaald door:

- Eindbeoordeling per vak
- Beoordeling door de leertrajectbegeleider

Elk van deze gegevens wordt verder toegelicht. We vertrekken van het principe dat elk vak voor 40 % telt en de leertrajectbegeleiding voor 20 %.

Het cijfer voor praktijk dat op de praktijkbespreking bepaald wordt, is een voorlopig cijfer, dat bekragtigd moet worden door de examencommissie in juni. Dit cijfer kan eventueel gewijzigd worden op basis van nieuwe gegevens m.b.t. het dossier, gegevens die niet bekend waren bij het bepalen van het nu meegedeelde cijfer. Wend je in dat geval in de eerste plaats tot je leertrajectbegeleider en/of begeleidende lectoren. Indien nodig en/of gewenst kan je nadien nog contact opnemen met de ombuds.”

Ook hierin leest de Raad geen bindende voorschriften omtrent het verloop van de praktijkbespreking. Verzoekster duidt ook geen rechtsregel binnen de opleiding aan waarbij

is bepaald wie aan de praktijkbespreking moet deelnemen, of er een quorumvereiste is, welke vormen eventueel op straffe van nietigheid moeten worden nageleefd enz.

De Raad ziet aldus in de stukken waarop hij vermag acht te slaan, geen bindend voorschrift in verband met het praktijkoverleg waaraan enige vorm van nietigheid kan worden gekoppeld. Evenmin derhalve, ziet de Raad redenen om aan te nemen dat voorschriften die aan de openbare orde raken zouden zijn geschonden.

In die omstandigheden dient de exceptie van verwerende partij te worden bijgevallen dat verzoekster dit middel niet in het intern beroep heeft opgeworpen en dat het thans niet op ontvankelijke wijze voor het eerst kan worden aangevoerd in de procedure voor de Raad. Het standpunt dat verzoekster ter zake in de wederantwoordnota ontwikkelt, ertoe strekkende dat het middel impliciet werd opgeworpen door het argument dat het eindcijfer is gebaseerd op één bezoek van de lector, kan de Raad niet overtuigen. Daargelaten dat het al dan niet naleven van een beweerd vormvoorschrift zoals een collegiaal overleg voldoende specifiek is als middel opdat het duidelijk kenbaar zou worden opgeworpen – wat te dezen alleszins niet het geval was – moet de Raad vaststellen dat de kritiek in het intern beroep waar verzoekster naar verwijst niet kan worden gelezen als een kritiek inzake een vormvoorschrift, maar enkel slaat op een ontoereikende beoordelingsbasis in hoofde van de lector Nederlands. Immers, indien deze lector wél in elke stageperiode een les had bijgewoond, dan zou dit niet *ipso facto* tot gevolg hebben gehad dat het eindcijfer wat de beraadslaging betreft op een andere wijze tot stand zou zijn gekomen dan op de wijze die thans door verzoekster wordt bekritiseerd.

Het middelonderdeel is in het intern beroep niet opgeworpen en derhalve onontvankelijk.

In een tweede middelonderdeel doet verzoekster gelden dat de tussentijdse evaluatie van de eerste periode voor de lessen Nederlands niet rechtsgeldig kan zijn omdat de vaklector Nederlands in die periode geen les heeft bijgewoond, terwijl de lesevaluaties van de lector ook voor de tussentijdse evaluatie deel uitmaken van de beoordelingsmatrix.

De beoordeling van de student na elke stageperiode wordt geregeld in randnummer 14.3 van het vademecum. Deze bepaling luidt als volgt:

“14.3 Hoe word ik beoordeeld na elke stageperiode?

Na elke stageperiode krijg je van je vaklectoren een beoordeling. (...)

Het cijfer per vak is niet het resultaat van een optelsom van alle gegevens, maar van een zorgvuldig afwegen ervan.

Bij het tot stand komen van je cijfer spelen volgende factoren een rol:

- de mate waarin je alle opdrachten hebt uitgevoerd die horen bij praktijk 2 (stagevolume)
- de mate waarin je de competenties verworven hebt die horen bij het tweede stagetract
- de mate waarin je beschikt over de attitudes die horen bij het leraarsberoep
- je reflectievaardigheden.

Hieronder worden deze factoren toegelicht.

a) Stagevolume

Het vereiste aantal lesobservaties en het vereist aantal te geven lessen dient uitgevoerd te worden. Dit wordt vermeld onder 'Wat is mijn praktijkopdracht in een school', onder 'Wat is mijn praktijkopdracht voor BR?' en onder 'Wat is mijn praktijkopdracht voor PKV?'

- Het is erg belangrijk dat je nauwkeurig en volledig je praktijkagenda invult. Zo kan beoordeeld worden of je voldoende lesuren hebt gegeven. Je moet op jaarbasis het aantal lesuren gegeven hebben. Paralleluren zijn toegelaten, maar je geeft eenzelfde les nooit meer dan tweemaal.
- Voor elke gegeven les heb je een schriftelijke voorbereiding gemaakt. Voor een lesblok van 2 lesuren volstaat één lesvoorbereiding. Voor een parallelles moet een herwerkte, nieuwe lesvoorbereiding aanwezig zijn. Datgene wat veranderd is, is met een fluostift gemarkeerd. Er moet expliciet vermeld staan dat het om een parallelles gaat.
- (...)
- Een gewettigde afwezigheid tijdens de doestage geeft geen recht op stagevermindering. Indien je onvoldoende uren kan geven tijdens de stageperiode, moet je uitwijken naar een andere datum om toch aan je lesuren te komen.
- Wanneer je op jaarbasis niet het vereiste aantal lesuren hebt gegeven, of niet alle onderdelen van PKV of BR hebt uitgevoerd, krijg je een onvoldoende voor praktijk.
- Lessen die je geeft, zonder dat de lectoren hiervan vooraf op de hoogte werden gesteld, komen niet in aanmerking als stageles(sen).

Een tekort in stagevolume kan resulteren in een onvoldoende voor praktijk van dat vak voor die stageperiode.

b) Verworven competenties

Welke competenties je dient te verwerven tegen het einde van praktijk 2 staan omschreven onder 'Wat moet ik kunnen op het einde van praktijk 2'. Je vaklectoren vormen zich een beeld van het competentieniveau dat je bereikt hebt. De kijkwijzer voor praktijk 2 die bij het lesevaluatieformulier hoort, dient daarbij als criterium. Om te

kunnen slagen voor praktijk 2 moet je voldoen aan alle competenties die daarop aangeduid staan met een D (wat verwijst naar 'drempelcriterium').

Op basis van volgende documenten wordt je competentieniveau ingeschat:

- de observatieverslagen
- de lesvoorbereidingen
- de lesevaluaties van mentoren en lectoren
- de globale evaluaties van de mentoren
- de praktijkmap in zijn geheel: zorg, nauwkeurigheid, volledigheid, punctualiteit

Een niet ingeleverde praktijkmap op het moment van de praktijkbesprekking resulteert automatisch in een 0/20 voor praktijk van dat vak voor die stageperiode.

De schriftelijke commentaren van de mentoren/lectoren bij de specifieke rubrieken spelen een rol in het beoordelingsproces.

Voor het schriftelijk taalgebruik neemt de beoordelende lector een steekproef van 1 A4 uit de praktijkmap en beoordeelt daarbij de basale taalvaardigheid. Hij gebruikt daarvoor het standaard sjabloon dat voor alle opdrachten van de opleiding gebruikt wordt. Bij meer dan vijf fouten, resulteert dat automatisch in een onvoldoende voor taal.

Een praktijkmap die teveel basale taalfouten bevat leidt tot een onvoldoende voor de competentie 'de student-leraar als gebruiker van het Standaardnederlands'

c) Attitudes

Uit je houding en je gedrag t.o.v. de stageschool, mentoren, leerlingen, medestudenten en lectoren moet blijken, dat je je als een toekomstige leraar wil en kunt tonen. We verwijzen hier naar de basiscompetenties voor de leraar, waarin volgende attitudes vooropgesteld worden: beslissingsvermogen, relationele gerichtheid, kritische ingesteldheid, leergierigheid, organisatievermogen, zin voor samenwerking, verantwoordelijkheidszin, flexibiliteit. Ook ondernemingszin vinden wij belangrijk.

d) Reflectievaardigheden

De kwaliteit van je reflectievermogen wordt beoordeeld op basis van volgende elementen:

- i. je reflecties na elke les
- ii. je reflecties op je leerintentie
- iii. de globale zelfevaluaties na elke stageperiode”

De Raad leest hierin, samen met verzoekster, dat de lesevaluaties van de lectoren deel uitmaken van de documenten op basis waarvan het competentieniveau wordt ingeschat. De lesevaluaties zijn daarbij slechts één van de vijf criteria voor de competentiebeoordeling, die op haar beurt naast ‘stagevolume’, ‘attitudes’ en ‘reflectievaardigheden’ slechts één van de vier beoordelingsfactoren vormt.

Uit het tussentijdse evaluatieverslag Nederlands (stuk 7 administratief dossier) kan worden opgemaakt dat de vaklector verzoeksters competenties voor de eerste stageperiode heeft geëvalueerd op basis *c.q.* aan de hand van de volgende deelaspecten: observaties (“zijn van een behoorlijke kwaliteit”), lesvoorbereidingen (tal van opmerkingen), de praktijkmap en de mentorverslagen.

Voor de beoordelingsfactoren ‘begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen: observatieverslagen en voorbereidingen’ (deze titel komt op het verslag niet voor, maar de vermelde beoordeling van lesvoorbereidingen hoort hieronder thuis, en niet onder de titel ‘stagevolume’) en ‘reflectievaardigheid’ scoort verzoekster in dit tussentijds verslag ‘onvoldoende’ en de globale tussentijdse beoordeling van 9/20 wordt als volgt gemotiveerd:

“Doordat je stage-uren niet correct werden doorgegeven, kwam ik onverrichter zake naar je stageschool en heb ik dus geen les gezien. Dat is natuurlijk niet jouw fout. Ik heb wel je map grondig doorgenomen en die is momenteel teleurstellend (zie opmerkingen boven). Je lesvoorbereidingen (en mentorverslagen, maar die zijn geen echte hulp) zijn soms zo onduidelijk of slordig dat ik me totaal geen beeld kan vormen van de lesopbouw, de evaluatie, de werkvormen etc.

Probeer voor jezelf de lat alsjeblieft een pak hoger te leggen op het administratieve én op het didactische vlak, want wat ik nu allemaal lees houdt weinig stiek. Je krijgt uiteraard bezoek (als je uren tenminste correct zijn ingevuld), want een grondige coaching is noodzakelijk.”

Verzoekster betwist niet de quatering ‘onvoldoende’ voor het onderdeel ‘reflectievaardigheid’ en spreekt evenmin de commentaar inzake de lesvoorbereidingen tegen. Aldus weerspreekt verzoekster niet wat de bestreden beslissing verder ook overweegt, met name dat de vaklector in staat was om verschillende problemen en tekortkomingen te detecteren en te benoemen, ook zonder een les te hebben bijgewoond.

Waar verzoekster vervolgens aanvoert dat bij gebreke aan lesevaluaties door de vaklector enkel de positieve evaluaties door de mentor voor de beoordeling van de lespraktijk in aanmerking kunnen worden genomen, wijst de Raad erop dat de feedbackverslagen van de mentor Nederlands weliswaar overwegend positief zijn, maar dat er voor het aspect ‘uitvoering’ ook nog verschillende werkpunten of adviezen tot aanpassing uit blijken:

- les 10 november 2015: opmerkingen over het uitdelen van de bundels en de suggestie om teksten samen te lezen in plaats van in stilte omdat dit leuker is, de stilte doorbreekt

en het mogelijk maakt om na te gaan of de leerlingen effectief lezen *c.q.* klaar zijn met lezen;

- les 12 november 2015 ('de moderne mythe'): ook leerlingen die niets zeggen bij de les betrekken, begrippen uitleggen en vragen of de leerlingen ze kennen, bepaalde aspecten van de les niet te lang laten duren, leerlingengroep beter aansturen ("overleg ok, maar duurde iets te lang, nadien bleven de lln. wel praten → je reageerde hier wel op");
- les 12 november 2015 ('de mythe'): leerlingen verbeteren bij verkeerde uitspraak, geef duidelijke instructies, meer rondgaan bij de groepjes in de klas

zodat uit de feedbackverslagen van de mentor niet kan worden afgeleid dat de praktische uitvoering van het lesgeven eensluidend positief was en de globale beoordeling van de vaklector, ook daarmee rekening houdend, voldoende kan overtuigen.

Om deze redenen is de Raad van oordeel dat de beoordeling van de eerste stageperiode Nederlands wat de samenstelling van het cijfer en de onderliggende beoordelingen betreft, niet onregelmatig is.

Evenmin is de materiëlemotiveringsplicht geschonden. Verzoekster stelt dat er materiële motieven vorhanden moeten zijn om een tussentijdse beoordeling 'onvoldoende' te geven voor de competenties 'begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen: uitvoering' en 'organisator', wat te dezen niet het geval is omdat de vaklector in de eerste stageperiode geen les bijwoonde en voor deze praktische aspecten derhalve enkel kan steunen op de positieve verslagen van de mentoren.

De Raad verwijst ter zake naar de beoordeling die hij hierboven heeft gemaakt. Verder is niet op bindende wijze voorgeschreven dat alle deelcompetenties bij een tussentijdse evaluatie individueel moeten worden geëvalueerd opdat een tussentijdse beoordeling regelmatig zou kunnen zijn. Onder randnummer 14.3 bepaalt het vademeicum immers dat de elders (met name onder randnummer 14.2) vermelde competenties op het einde van 'Praktijk 2' moeten zijn verworven, en niet dat deze bij de tussentijdse beoordeling exhaustief moeten worden beoordeeld.

Ten slotte voert verzoekster aan dat het gemis aan een lesevaluatie in de eerste stageperiode ook de eindbeoordeling vitieert, omdat daarin ook aandacht moet gaan naar het

leerproces doorheen de twee stageperiodes, wat volgens verzoekster niet kan worden beoordeeld zonder praktijkevaluatie in de eerste periode.

Randnummer 14.5 van het vademecum bepaalt het volgende:

“De vaklectoren bepalen voor het gehele stagetraject een eindcijfer voor hun vak. Zij baseren zich hiervoor op de na te streven basiscompetenties zoals vermeld in de kijkwijzer. Bij het inschatten of een student al dan niet geslaagd is wordt gekeken naar de drempelcriteria. Hiervoor gebruikt de vaklector:

- de eindbeoordeling van elke stageperiode
- het leerproces doorheen de twee stageperiodes
- het behaalde eindniveau

Het eindcijfer per vak is niet het resultaat van het rekenkundig gemiddelde van de twee stageperiodes, maar van een zorgvuldig afwegen van alle beschikbare gegevens.”

Deze bepaling schrijft voor dat de vaklector (onder meer) het leerproces doorheen de twee stageperiodes gebruikt bij zijn inschatting of de student al dan niet is geslaagd, gelet op de drempelcriteria. Deze inschatting slaat op alle betrokken competenties en niet alleen op de uitvoering. Verzoekster toont niet aan dat het gemis aan bijwonen van een stageles tijdens de eerste stageperiode de vaklector verhindert om het geheel van verzoeksters leerproces bij zijn beoordeling te betrekken.

Bovendien zij erop gewezen dat de vaklector de competentie ‘begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen: uitvoering’ na de tweede stageperiode als ‘voldoende’ heeft beoordeeld. Nog deze quatering op zich, noch de daaraan ten grondslag liggende motieven, worden door verzoekster betwist. Evenmin maakt zij duidelijk welke nog gunstiger evolutie daardoor ten onrechte niet bij haar eindbeoordeling werd betrokken.

Het eerste middel is, in zoverre ontvankelijk, ongegrond.

Derde middel

Verzoekende partij steunt een derde middel op de formelemotiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

De Raad onderzoekt dit middel voor het tweede middel, aangezien de vraag of de beoordeling voor de tweede stageperiode Nederlands overeind kan blijven, determinerend is voor de beoordeling van het tweede middel.

Standpunt van partijen

Verzoekster zet uiteen dat de beoordeling van de lector ingaat tegen de beoordelingen die de stagementoren hebben gegeven. Waar de vaklector de competenties ‘begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen: observatieverslagen en voorbereidingen’, ‘organisator (incl. administratieve vaardigheden: praktijkmap) en ‘gebruiker van het Standaardnederlands’ telkens een score ‘onvoldoende’ geeft, kwam de mentor tot beoordelingen van respectievelijk ‘goed tot zeer goed’, ‘goed tot zeer goed’ en ‘goed’.

Anders dan de bestreden beslissing stelt, zo vervolgt verzoekster, kan de beoordeling van de mentor(en) niet zonder meer buiten beschouwing worden gelaten. Artikel 14.3, zo stelt verzoekster, schrijft voor dat de lector na iedere stageperiode voor de vaststelling van de behaalde competenties onder meer rekening houdt met de verslagen van de mentoren, wat des te meer moet gelden wanneer de vaklector over het gehele jaar slecht één les is komen bijwonen.

Verzoekster betoogt ter zake verder:

“Wanneer blijkt dat er een grote discrepantie is tussen de globale beoordeling door de stagementor en de beoordeling door de vaklector voor dezelfde competenties, moet hiervoor minstens een deugdelijke motivering worden gegeven, die dit verschil voor verzoekster kan verklaren.

In de bestreden beslissing oordeelde verwerende partij dat de mentor de competenties waarvoor verzoekster onvoldoende kreeg weliswaar goed tot zeer goed beoordeelde maar dat hierbij vergelijkbare opmerkingen terugkomen. Daarbij stelt verzoekster vast dat verwerende partij zeer selectief enkel de (zeer beperkte) werkpunten uit het verslag van de stagementor haalt om haar onvoldoende te trachten te onderbouwen. Zoals de stagementor nadien ook nog per mail aan verzoekster verduidelijkte, ging het over werkpunten, geen gronden om tot een negatieve evaluatie te komen (stukken 8 en 9). Verweerster gaat er klaarblijkelijk van uit dat een student geen enkel werkpoint zou mogen hebben want dat zij anders zonder meer gebuisd moet zijn. Deze houding is niet redelijk.

Verzoekster overloopt het verslag van de mentor per competentie (stuk 6):

De student — leraar als begeleider van leer — en ontwikkelingsprocessen: DE LESVOORBEREIDING

'De lesvoorbereidingen worden steeds vooraf en degelijk uitgewerkt voorgelegd. Ook ontwikkelde de stagiaire veel eigen materiaal en oefeningen die steeds aansloten bij de leefwereld van de leerlingen. Ik ben zeer tevreden over de lesvoorbereidingen en het formuleren van de doelstellingen.'

Geen enkel negatief punt in het verslag en toch geeft verweerster een onvoldoende.

De student — leraar als begeleider van leer — en ontwikkelingsprocessen: DE UITVOERING

'Student deed heel veel moeite voor het prikkelen van de leerlingen. Begin van de les. Ook waren de nodige werkbladen zeer mooi en goed opgebouwd. Vermijd invulvragen (bij mond. vraagstelling) Formuleer nog stri[k]ter van leerlingen moeten doen. Leerlingen waren zeker mee tijdens de les.'

De opmerkingen die de mentor hier geeft, zijn verbeterpunten geen blijk van een onvoldoende ('formuleer nog stri[k]ter' hetgeen aangeeft dat zij al stri[k]t formuleert maar het nog beter kan). Deze competentie werd overigens door verweerster ook als voldoende beoordeeld.

De student — leraar als organisator

'Hier was alles zeer goed tot goed. Je hield je wel vast aan de vooropgestelde tijd, maar zoals je merkte lukte dat niet altijd. In de realiteit is dat ook vaak, dus soms moet je meer tijd voorzien (vooral als leerlingen iets in groep moeten voorbereiden).'

De mentor geeft hier als werkpoint aan dat verzoekster soms meer tijd moet voorzien omdat ze er niet altijd in slaagde om de leerstof te geven in de voorziene tijd. Dit is een goede raad van de mentor maar geen reden tot een onvoldoende. De mentor beoordeelde dit onderdeel goed tot zeer goed hetgeen aangeeft dat dit enkel een werkpoint is (wat zij later ook per mail bevestigde stukken 8 en 9).

De student-leraar als gebruiker van het Standaardnederlands

*'Tracht soms nog iets meer intonatie te gebruiken.
Let op (kleine) spelfouten in de voorbereiding.'*

Ook hier beoordeelt de mentor de competentie als goed en geeft zij enkele werkpointjes mee. Hierbij wordt gesteld dat verzoekster moet opletten voor kleine spelfouten. Verweerster maakt hiervan dat er in de voorbereiding van verzoekster spelfouten staan, hetgeen voor een studente Nederlands een reden is om een onvoldoende te geven voor de competentie. Verweerster probeert er dus iets anders van te maken dan er staat en laat heel bewust de bemerking 'kleine' spelfouten achterwege en geeft dus duidelijk een eigen, foute interpretatie aan het verslag van de mentor. Door te stellen dat een enkele spelfout voldoende zou zijn om aan een student Nederlands een onvoldoende te geven, is

verweerster zeer onredelijk. Bovendien geeft verweerster hierbij ook niet aan in de bestreden beslissing dat het om een kerncompetentie zou gaan.

De student — leraar geeft blijk van volgende attitudes:

*'Geen opmerkingen. Charlotte was steeds in orde!
Zie ook vorige bemerkingen + lesverslagen.'*

Deze competentie wordt door verweerster als voldoende beoordeeld.

Verwerende partij geeft dan ook geen onderbouwing voor haar onvoldoende beoordeling van 3 competenties die door de stagementoren als goed tot zeer goed werden beoordeeld. De discrepantie tussen de beoordelingen is nochtans erg frappant zodat verzoekster een deugdelijke motivering mag verwachten. Hierbij dient overigens nog opgemerkt te worden dat ook de stagementoren van oordeel zijn dat met hun positieve beoordeling op geen enkele manier rekening werd gehouden. Zij stellen openlijk de vraag waarom zij nog evalueren wanneer verweerster dit zonder meer naast zich neerlegt (stukken 8 en 9).

De bestreden beslissing geeft geen motivering voor de duidelijke discrepantie tussen het verslag van de stagementor en de eindbeoordeling van de vaklector, minstens is de motivering in strijd met de stukken (daar waar zij in het verslag van de mentor redenen voor een onvoldoende wil lezen terwijl het werkpunten zijn) en dan ook niet deugdelijk zodat de wet motivering bestuurshandelingen is geschonden evenals het motiveringsbeginsel. De bestreden beslissing is bovendien genomen in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel en kennelijk onredelijk.”

De *antwoordnota* van verwerende partij brengt hiertegen in wat reeds bij het eerste middel in herinnering is gebracht.

Verzoekster harerzijds verwijst in de *wederantwoordnota* naar wat in het raam van het eerste middel is uiteengezet met betrekking tot de feedback van de stagementoren.

Beoordeling

Het mag als vaste rechtspraak van de Raad worden beschouwd dat het, behoudens andersluidend voorschrift, bij stages tot de bevoegdheid van de docent *c.q. lector* en niet van de mentor behoort om over de finale beoordeling en quotering van de student te beslissen. De visie van de mentor mag daarbij evenwel niet veronachtzaamd worden en wanneer er ten nadele van de student aanzienlijk wordt van afgewezen, dan dient dit aan de hand van pertinente motieven te worden onderbouwd.

Verzoekster stelt dat in strijd met die beginselen is gehandeld bij de beoordeling van de volgende competenties, waarvoor de lector een ‘onvoldoende’ toekent terwijl de mentor steeds ten minste ‘goed’ had toegekend: (i) ‘begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen: observatieverslagen en voorbereidingen’, (ii) ‘organisator (incl. administratieve vaardigheden: praktijkmap) en (iii) ‘gebruiker van het Standaardnederlands’.

Wat de competentie ‘begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen: observatieverslagen en voorbereidingen’ betreft, scoort verzoekster voor de zeven door de mentor beoordeelde deelcompetenties viermaal ‘goed’ en driemaal ‘zeer goed’. De lector beoordeelt de observatieverslagen als “zeer goed uitgewerkt” en er is eensgezindheid tussen lector en mentor over het feit dat verzoekster bij de lesvoorbereidingen veel eigen materiaal gebruikt.

Waar evenwel de mentor stelt zeer tevreden te zijn over de lesvoorbereidingen en het formuleren van de lesdoelstellingen, heeft de vaklector kritiek bij tien van de twaalf lesvoorbereidingen. De score ‘onvoldoende’ wordt daarbij aan de hand van concrete opmerkingen gemotiveerd. Zo stelt de vaklector bijvoorbeeld bij les 1 dat de hoofddoelstelling niet overeenkomt met de aangehaalde leerplandoelen, dat de literaire analyse ontbreekt, dat verzoekster zich beperkt tot het voorlezen van een tekst en bij het hoekenwerk het boek er niet meer aan te pas komt waardoor de hoofddoelstelling van de les niet wordt bereikt, en dat de leskern (verwervings- en verwerkingsfase) achterwege blijft. Bij les 2 noteert de vaklector enkele opmerkingen omtrent de beginsituatie en de interactie met de leerlingen. Bij les 3 wijst de vaklector erop dat peerevaluatie beter moet worden voorbereid en georganiseerd. Voor les 4 heeft de vaklector kritiek op de duale lesinhoud, onduidelijke definities, ontbrekende uitleg over ‘voorzetselbijwoorden’ en een ontbrekende sleutel bij de tekst zodat de lector niet kan inschatten of verzoekster alle voorzetels heeft herkend. De lessen 7 tot 12 zijn naar oordeel van de vaklector ‘min of meer behoorlijk’, zij het dat het vaak ontbreekt aan samenhang of een duidelijke evaluatie- en vastzettingsfase.

Het kan niet worden gezegd dat een formele motivering zou ontbreken. De Raad stelt bovendien vast dat verzoekster hiertegenover weliswaar de beoordeling van de mentor plaatst, maar dat zij de voormelde kritieken van de vaklector verder inhoudelijk op geen enkele wijze tegenspreekt. In die omstandigheden is de Raad van oordeel dat de toegekende beoordeling ‘onvoldoende’ niet onredelijk is, en bovendien steunt op talrijke en zeer concrete opmerkingen

die volstaan om een afwijking van de kortere en meer algemene beoordeling door de mentor te verantwoorden.

Voor de competentie ‘begeleider van leer- en ontwikkelingsdoelen: uitvoering’ scoort verzoekster voor de vijf door de mentor beoordeelde deelcompetenties tweemaal ‘voldoende’, eenmaal tussen ‘voldoende’ en ‘goed’ en tweemaal ‘goed’. In negatieve zin wordt aangestipt dat invulvragen bij mondelinge vraagstelling moeten worden vermeden en dat strikter kan worden geformuleerd wat de leerlingen moeten doen.

De vaklector beoordeelt deze competentie als ‘voldoende’. Nog de positieve noch de negatieve punten die de vaklector daarbij aanhaalt, worden door verzoekster tegengesproken en zij betwist ook niet de gegeven quotering, laat staan dat zij aantoont dat zij op een hogere quotering aanspraak kan maken.

Bij de competentie ‘organisator (inclusief administratieve vaardigheden: praktijkmap)’ scoort verzoekster voor de zes door de mentor beoordeelde deelcompetenties viermaal ‘goed’ en tweemaal ‘zeer goed’, met de opmerking dat het timemanagement beter in het oog moet worden gehouden.

De vaklector formuleert zijnerzijds verschillende opmerkingen: alle lessen in de praktijkagenda doornummeren, hoeken qua timing beter op elkaar afstemmen en een hoekwerkles binnen één lesuur houden, onleesbare woorden in het puzzelspel, herhaalde problemen met timing waardoor het leseinde niet wordt bereikt en vastzetting en evaluatie uitblijven, onvoldoende extra materiaal waardoor tijd wordt verspild aan nutteloze dingen, een verkeerd evaluatiedocument, leerlingen niet door elkaar laten antwoorden, ook stillere leerlingen bij de les betrekken, een rustigere werksfeer creëren en de groepen zoveel mogelijk zelf verdelen.

Ook hier moet de Raad vaststellen dat de beoordeling formeel is gemotiveerd en dat verzoekster bovendien die motieven inhoudelijk niet betwist. Zij beperkt zich ertoe te wijzen op de positievere beoordeling door de mentor, zonder de commentaren van de vaklector te weerleggen. Aannemend derhalve dat de opmerkingen van de vaklector pertinent zijn, kan de beoordeling ‘onvoldoende’ op die gronden mogelijk als streng worden ervaren, maar is zij niet dermate onredelijk of disproportioneel dat zij onregelmatig zou zijn.

Voor de competentie ‘gebruiker van het Standaardnederlands’ beoordeelde de mentor zowel de mondelinge als de schriftelijke component als ‘goed’, met als opmerkingen dat soms meer intonatie mag worden gebruikt en dat moet worden gelet op (kleine) spelfouten in de voorbereiding.

De vaklector quoteert deze competentie ‘onvoldoende’. Hij verwijst daarbij naar een vijftiental taalfouten in het schriftelijk deel, en stelt voor het mondelinge dat de intonatie nog wat te monotoon is en verzoekster soms tussentaal gebruikt.

De Raad kan het niet anders zien dan bij de competentie ‘organisator’: er ligt een formele motivering voor die door verzoekster niet wordt tegengesproken zodat aan de juistheid ervan niet moet worden getwijfeld. In die omstandigheden is de beoordeling mogelijk streng maar niet onredelijk of disproportioneel.

De conclusie luidt dan ook dat de beoordelingen ‘ongunstig’ alle formeel zijn gemotiveerd, dat deze motieven door verzoekster niet worden tegengesproken en dat zij binnen de grenzen van de redelijkheid kunnen verantwoorden waarom de vaklector tot een (aanzienlijk) minder gunstige beoordeling komt dan de mentor. Dat de mentor ongelukkig is met de wijze waarop verzoekster uiteindelijk is gequoteerd, doet daaraan geen afbreuk. Zoals hierboven reeds is aangegeven, komt de eindbeoordeling immers de vaklector toe.

Uit de bestreden beslissing blijkt dat de beroepscommissie de beoordeling van de vaklector, met inbegrip van zijn opmerkingen, is bijgevalen, zodat de bestreden beslissing zelf evenmin onvoldoende gemotiveerd, onredelijk of onzorgvuldig is.

Het derde middel is ongegrond.

Tweede middel

Verzoekster steunt een tweede middel op de formelemotiveringsplicht, de materiëlemotiveringsplicht en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster zet uiteen dat zij mathematisch geslaagd is voor het opleidingsonderdeel. Zij verwijst naar deelscores van 22/40 voor Engels, 18/40 voor Nederlands en 13/20 voor leertrajectbegeleiding, en rekent voor dat zij aldus een resultaat van 53/100, hetzij 10,6/20 behaalde, af te ronden naar 11/20. Dit cijfer ligt twee punten hoger dan het examencijfer van 9/20 dat werd toegekend.

Waar de bestreden beslissing luidt dat de stagegids *c.q.* het praktijkvademecum duidelijk aangeeft dat de student automatisch een onvoldoende krijgt voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 2’ indien de drempelcriteria niet zijn behaald of bij een onvoldoende voor stageperiode 1 en stageperiode 2, doet verzoekster gelden dat de bestreden beslissing niet aangeeft voor welke drempelcriteria – en dit zijn niet alle competenties – zij niet is geslaagd.

Daar de bestreden beslissing zich verder baseert op de onvoldoende voor de beide stageperiodes en in het eerste middel is aangetoond dat die beoordeling voor de eerste stageperiode geen stand kan houden, meent verzoekster dat de beoordeling niet steunt op deugdelijke motieven, herhalend dat de vaklector bezwaarlijk tot een negatieve beoordeling kan komen indien hijzelf geen enkele les heeft bijgewoond en de verslagen van de mentoren positief zijn.

Verzoekster noemt de bestreden beslissing onvoldoende formeel gemotiveerd doordat geen toelichting wordt gegeven over de drempelcriteria, en onvoldoende materieel gemotiveerd omdat er geen (andere) deugdelijke motieven zijn.

Verwerende partij kan in de *antwoordnota* deze visie niet bijtreden.

Wat de mathematische berekening betreft, werpt zij tegen dat het praktijkvademecum in zijn geheel moet worden gelezen, en dat daarin op pagina 52 uitdrukkelijk is bepaald dat slechts een voorlopig cijfer tot stand komt dat nadien nog bekraftigd moet worden. In het licht van die oefening, bevat het vademecum een aantal situaties waarin de student – desondanks – een onvoldoende krijgt, wat onder meer het geval is bij een onvoldoende voor stageperiode 1 en stageperiode 2 voor hetzelfde vak. Aldus, zo besluit verwerende partij, kon de beroepscommissie terecht tot het oordeel komen dat verzoekster niet geslaagd kan worden verklaard na een onvoldoende voor Nederlands in beide stageperiodes.

Wat de drempelcriteria betreft, zet verwerende partij uiteen:

“Volgens verzoekster geeft verwerende partij niet aan voor welke drempelcriteria zij niet geslaagd is, zodat de bestreden beslissing onvoldoende gemotiveerd zou zijn.

Dit is een element dat niet aan bod kwam in het intern beroep. Als dusdanig is dit bijgevolg een nieuw middel, zodat dit middelonderdeel ontvankelijk is in het kader van het extern beroep. Hoe dan ook gaan verzoekster aan verwerende partij dan niet verwijten om dat aspect dan niet te hebben behandeld in de interne beroepscommissie.

Aangezien verzoekster niet geslaagd was voor de twee stageperiodes Nederlands, kon zij niet slagen voor het gehele opleidingsonderdeel, zodat het ook om die reden niet nodig was om hier verder op in te gaan.

Enkel voor zover als nodig verwijst verwerende partij naar de drempelcriteria, vermeld op pagina 49 van het praktijkvademecum, geconcretiseerd in de aangehechte kijkwijzer op pagina 59-62 van het praktijkvademecum ([stuk 20](#)). Daarin wordt de lesvoorbereiding als één van de drempelcriteria voorzien. Dit moet gehaald worden om te kunnen slagen, waaraan verzoekster niet voldeed. En bij de evaluatie 2.2 heeft de lector nog duidelijker de drempelcriteria aangegeven die nog problematisch zijn: ([stuk 8](#))

- *Het geven van eenduidige en doelgerichte instructies (drempel)*
- *Aangepaste intonatie (drempel)*
- *Geleidelijkheidsprincipe (drempel)*
- *Hanteert de vaktaal consequent (spelling)*
- *Het vastzetten en evalueren van de leerinhoud (herhalingsmomenten inbouwen – drempel)*

De beweringen van verzoekster zijn aldus in strijd met het dossier.”

Verzoekende partij handhaaft haar kritiek in haar *wederantwoordnota*. Wat de discussie omrent het mathematisch geslaagd zijn betreft, stelt verzoekster:

“Niettegenstaande het feit dat verzoekster mathematisch geslaagd is voor het opleidingsonderdeel, bevestigde de interne beroepscommissie dat het cijfer van verzoekster herleid wordt naar 9/20 om de enkele reden dat zij voor Nederlands na beide stageperiodes een onvoldoende kreeg.

Verwerende partij bevestigt dit standpunt in de antwoordnota, met verwijzing naar het praktijkvademecum. Verwerende partij gaat er echter aan voorbij dat verzoekster in het eerste middel terecht heeft aangehaald dat de onvoldoende die zij voor de eerste stageperiode heeft gekregen niet onderbouwd wordt met stukken, zelfs regelrecht ingaat tegen de enige stukken die wel voorliggen, met name de positieve verslagen van de mentor voor die periode. Verzoekster had dus geen onvoldoende kunnen krijgen, minstens is het onredelijk om een onvoldoende te geven. Aangezien verwerende partij geen onvoldoende had mogen geven voor de eerste stageperiode, is er ook geen enkele reden om het cijfer dat verzoekster behaalde met name een 11/20 te herleiden naar een 9/20.”

Wat de drempelcriteria betreft, zet verzoekende partij in de wederantwoordnota nog het volgende uiteen:

“Verwerende partij stelt hierover dat dit een nieuw – en dus onontvankelijk – middelonderdeel is, nu verzoekster dit niet heeft opgeworpen in het intern beroep. Dit middelenonderdeel is rechtstreeks gericht tegen de bestreden beslissing zodat verzoekster dit niet eerder kon aanhalen dan in het extern beroep. De initiële studievoortgangsbeslissing vermeldt niet de reden waarom het cijfer herleid werd, dit blijkt pas uit de bestreden beslissing van de interne beroepscommissie.

Verzoekster herhaalt dat uit de bestreden beslissing niet blijkt welke drempelcriteria niet werden gehaald. Verwerende partij stelt pas in haar antwoordnota dat het gaat om het drempelcriterium ‘lesvoorbereiding’ en dat de lector in de evaluatie praktijk 2 aangeeft welke zaken nog problematisch zijn, met daarbij de vermelding: drempel! (stuk 7). Niets van wat hier wordt opgesomd, is als drempelcriterium opgenomen in het praktijkvademecum (artikel 14.2.2 stuk 4; opgenomen op pagina 3 van het verzoekschrift). Het is niet omdat de lector erbij vermeldt (drempel!) dat het ook drempelcriteria zijn. Enkel wat er in het vademecum staat, kan hiervoor in aanmerking komen.

Bovendien – nu blijkt dat lesvoorbereiding het drempelcriterium was dat verzoekster niet haalde – blijkt dit geenszins uit de motivering op de eindevaluatie. Daar staat namelijk bij het onderdeel 'Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen: observatieverslagen en voorbereidingen' het volgende te lezen:

“Observaties: zijn bijzonder goed uitgewerkt, Charlotte!”

Aangezien de observaties als bijzonder goed werden beoordeeld, moet de lesvoorbereiding zeer slecht geweest zijn om voor de gehele competentie een onvoldoende te geven. Dit blijkt niet uit de eindbeoordeling. Er is dan ook geen onderbouwing voor de onvoldoende voor dit drempelcriterium.”

Beoordeling

Het vademecum dat bij het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 2’ hoort, schrijft in randnummer 14.4 voor hoe het eindcijfer wordt bepaald. Hierin is onder meer het volgende gesteld:

“Je krijgt automatisch een onvoldoende voor Praktijk 2 bij het niet behalen van de drempelcriteria en in volgende situaties:

- Een eindcijfer van 8 of minder voor één vak
- Een onvoldoende voor stageperiode 1 én stageperiode 2 voor hetzelfde vak
- Een onvoldoende eindcijfer voor beide vakken
- Een cijfer van 5 of minder voor leertrajectbegeleiding

- Het niet tijdig binnenleveren van de praktijkmap zonder geldige reden leidt automatisch tot 0/20.

Als in deze situaties de eindscore voor Praktijk 2, berekend volgens de verhouding zoals hierboven aangegeven, resulteert in een 10 of meer, wordt dit cijfer automatisch herleid tot een 9/20.”

Nu het eerste middel ongegrond is bevonden, bedraagt de quatering voor stageperiode 1 Nederlands 9/20. Tegen de quatering van eveneens 9/20 voor stageperiode 2 Nederlands voert verzoekster geen overtuigende grieven aan, zoals uit de beoordeling van het derde middel is gebleken.

Verzoekster bevindt zich aldus in één van de in het vademeum bepaalde voorwaarden waarin een mathematisch berekend slaagcijfer automatisch wordt herleid naar 9/20, met name een onvoldoende voor stageperiode 1 én stageperiode 2 voor hetzelfde vak. De bestreden beslissing vindt een afdoende rechtsgrond in die vaststelling.

De discussie of verzoekster behaalde drempelcriteria – en zo ja welke – niet heeft behaald, is verder irrelevant, nu de slotsom van die discussie niet van aard is afbreuk te doen aan de vaststelling dat verzoekster zich alleszins bevindt in de hierboven geciteerde situatie die automatisch tot een eindscore van 9/20 leidt, en waarbij de drempelcriteria niet aan de orde zijn. De Raad dient zich dan ook niet uit te spreken over de vraag of de grieven inzake de drempelcriteria in de huidige stand van de procedure nog op ontvankelijke wijze konden worden aangevoerd.

Het tweede middel wordt verworpen.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 12 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bijzitter

Daniël Cuypers bijzitter
bijgestaan door
Melissa Thijs secretaris

De secretaris **De voorzitter**
Melissa Thijs **Jim Deridder**

Zitting van 17 augustus 2016

Arrest nr. 3.012 van 17 augustus 2016 in de zaak 2016/165

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 30 juni 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 29 juni 2016 waarbij aan de verzoeker een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Stage-stagesupervisie/blokstage 5’.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 17 augustus 2016.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED] (*loco* advocaat [REDACTED]), die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in de Orthopedagogie”.

Voor het opleidingsonderdeel “Stage-stagesupervisie/blokstage 5” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde geen intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij aangetekend schrijven van 30 juni 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van de partijen

In haar *antwoordnota* werpt verwerende partij op dat verzoekster heeft nagelaten om op regelmatige wijze het intern beroep in te stellen en uit te putten. Er werd door verzoekster immers geen klacht ingesteld ten aanzien van de algemeen directeur – voorzitter van de interne beroepscommissie, zoals voorzien door art. 22.7 OER. Verwerende partij benadrukt dat de mogelijkheid tot het aantekenen van intern beroep en de modaliteiten ervoor vermeld worden in de studievoortgangsbeslissing zelf. Volgens haar is het bij de Raad ingestelde beroep dan ook onontvankelijk.

Beoordeling

De Raad wijst erop dat conform artikel II.285 Codex Hoger Onderwijs het uitputten van het intern beroep een grondvoorwaarde is voor de ontvankelijkheid van het extern beroep bij de Raad. De Raad stelt op basis van het dossier vast dat verzoekende partij geen intern beroep heeft ingesteld bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling. Het bij de Raad ingestelde beroep is dan ook niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 17 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote, kamervoorzitter

Piet Versweyvelt bijzitter

Jan Geens bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.013 van 17 augustus 2016 in de zaak 2016/171

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 2 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de examentuchtbeslissing van 27 juni 2016 waarbij aan de verzoeker een score van 0 op 20 werd toegekend voor alle opleidingsonderdelen van de tweede examenperiode.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 17 augustus 2016.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED] (*loco* advocaat [REDACTED]), die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in de beeldende kunsten”.

Omwille van examenfraude bij het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ beslist de examentuchtcommissie om verzoekende partij een examencijfer van 0/20 toe te kennen voor alle opleidingsonderdelen van de tweede examenperiode.

Verzoekende partij stelde geen intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij aangetekend schrijven van 2 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van de partijen

In haar *antwoordnota* werpt verwerende partij op dat verzoekster heeft nagelaten om op regelmatige wijze het intern beroep in te stellen en uit te putten. Er werd door verzoekster immers geen klacht ingesteld ten aanzien van de algemeen directeur – voorzitter van de interne beroepscommissie, zoals voorzien door art. 22.7 OER. Verwerende partij benadrukt dat de mogelijkheid tot het aantekenen van intern beroep en de modaliteiten ervoor vermeld worden in de studievoortgangsbeslissing zelf. Volgens haar is het bij de Raad ingestelde beroep dan ook onontvankelijk.

In een schrijven van 25 juli 2016 aan de Raad vermeldt verzoekster het volgende:

“Ik heb echter niet de correcte procedure gevolgd om dit beroep aan te tekenen [en] daarom vraag ik u mijn verzoek om beroep (verzoekschrift nr.: 2016/171) bij de raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen te annuleren.”

Beoordeling

De Raad wijst erop dat conform artikel II.285 Codex Hoger Onderwijs het uitputten van het intern beroep een grondvoorwaarde is voor de ontvankelijkheid van het extern beroep bij de Raad. De Raad stelt op basis van het dossier vast dat verzoekende partij geen intern beroep heeft ingesteld bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling. Het bij de Raad ingestelde beroep is dan ook niet ontvankelijk.

De Raad stelt vast dat verzoekster besefte dat ze eerst intern beroep had moeten instellen. Daarom vraagt ze dan ook om haar ‘verzoek om beroep’ te annuleren. De Raad beschouwt dit als een afstand en ziet geen redenen om dit niet toe te staan.

Voor de goede orde merkt de Raad wel op dat uit artikel 35 van het Openbaarheidsdecreet volgt dat de beroepstermijn voor een voor beroep vatbare beslissing slechts begint te lopen wanneer op die beslissing of de individuele kennisgeving ervan de beroepsmogelijkheden en de modaliteiten voor het beroep zijn vermeld. In tegenstelling tot wat verwerende partij voorhoudt, is de Raad van oordeel dat uit het verzoekschrift begrepen dient te worden dat verzoekster een

beroep instelt tegen de examentuchtbeslissing. Op deze examentuchtbeslissing, waartegen het extern beroep bij de Raad van verzoekster gericht is, zijn – zo stelt de Raad vast op basis van het dossier – noch de beroeps mogelijkheden, noch de beroeps modaliteiten vermeld (zie stuk 2 van verzoekster). De Raad ziet wel op het puntenblad van verzoekster, houdende de examen beslissingen voor de verschillende opleidingsonderdelen, de beroeps mogelijkheden en – modaliteiten vermeld staan, doch deze beslissingen maken niet het voorwerp uit van het huidig beroep, dat gericht is tegen de examentuchtbeslissing van de examentuchtcommissie van 27 juni 2016.

Vermits de beroeps mogelijkheden en – modaliteiten betreffende de examentuchtbeslissing niet op regelmatige wijze aan verzoekster ter kennis zijn gebracht, heeft dit overeenkomstig artikel 35 Openbaarheidsdecreet tot gevolg dat de termijn om het intern beroep in te stellen pas begint te lopen vier maanden na de kennisgeving van de beslissing. De termijn om rechtsgeldig intern beroep in te stellen lijkt derhalve nog niet te zijn verstreken.

BESLISSING

De Raad stelt de afstand vast.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 17 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Piet Versweyveld	bijzitter
Jan Geens	bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris	De voorzitter
Freya Gheysen	Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend

te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.014 van 17 augustus 2016 in de zaak 2016/204

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 15 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 29 juni 2016 waarbij aan de verzoeker een score van 0 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Stage’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 13 juli 2016 waarbij de genomen sanctie werd bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verweerde heeft een antwoordnota ingediend. Verzoeker heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 17 augustus 2016.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het Office Management”.

Voor het opleidingsonderdeel “Stage” bekomt verzoeker een cijfer van 0/20.

Verzoeker stelde op datum van 30 juni 2016 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 13 juli 2016 werd de genomen sanctie bevestigd.

De interne beroepsbeslissing stelde dat na het door verzoeker ingediende beroep conform artikel 35 van het examenreglement op 7 juli 2016 een intern overleg werd georganiseerd. Verzoeker was op dit overleg aanwezig. De interne beroepsinstantie is conform artikel 35 van het examenreglement na het intern overleg samengekomen en heeft op grond van het dossier en het overleg een beslissing genomen.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat verzoeker toegeeft dat hij activiteiten op 25 april 2016 invulde in zijn stageverslag, terwijl hij die dag afwezig was. De onregelmatigheid staat bijgevolg onttegensprekelijk vast. Het argument van verzoeker dat hij één dag te veel zou gewerkt hebben is hier niet ter zake, daar het verzoeker ten laste gelegde feit het aanpassen van het stageverslag in tegenstrijd met de werkelijkheid betreft. De interne beroepsinstantie oordeelt dat de sanctie die door de examentuchtcommissie binnen de opleiding werd genomen in verhouding staat met de gepleegde onregelmatigheid. De interne beroepscommissie wenst ook mee te geven dat een sanctie de gestelde onregelmatigheid niet alleen moet straffen, maar ook moet bewerkstelligen dat de inbreuk zich niet herhaalt en daarnaast ook motiverend moet werken. De overige argumentatie van verzoeker met betrekking tot het stopzetten van zijn stage op zijn eerdere stageplaats (Corda Campus) is niet het voorwerp van de studievoortgangsbeslissing van 29 juni 2016 die verzoeker betwistte.

De interne beroepsinstantie bevestigt bijgevolg de genomen sanctie, namelijk een 0/20 op het opleidingsonderdeel “Stage”.

De beslissing op intern beroep werd bij schrijven van 13 juli 2016 aan verzoeker overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 15 juli 2016 diende verzoeker een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

A. Ondertekening van het verzoekschrift

Verweerde voert aan dat verzoeker een beroep heeft ingesteld bij de Raad tegen de bestreden beslissingen, maar nalaat zijn handtekening hieronder te zetten. Nochtans is dit volgens de vaste rechtspraak van de Raad een vormvereiste die voorgeschreven is op straffe van onontvankelijkheid. Aldus verweerde dient het beroep derhalve te worden afgewezen wegens onontvankelijkheid. Verzoeker stelt dat verweerde hiermee zijn eigen stukkenbundel tegenspreekt, gezien op pagina 12 van de stukkenbundel een handtekening van zijn verzoekschrift staat. Verzoeker stelt dat hij overal waar nodig een handtekening heeft geplaatst en de procedure correct heeft opgevolgd.

De ondertekening van een bij de Raad ingesteld beroep is door de decreetgever uitdrukkelijk op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven (zie artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs).

De Raad stelt vast dat het extern verzoekschrift wel degelijk is ondertekend. Het beroep is naar vorm ontvankelijk.

B. Voorwerp van het beroep

Verzoeker tekent beroep aan tegen de examentuchtbeslissing van 29 juni 2016 waarbij een score van 0 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Stage’ (eerste bestreden beslissing) en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie van 13 juni 2016 (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 35 §5 van de examenregeling van verweerde blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, een nieuwe beslissing te nemen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de tuchtcommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de tuchtcommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoekers beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoeker onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verweerde betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoeker zich in een eerste middel beroept op een schending van de motiveringsplicht, het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel, in combinatie met een schending van het examenreglement en een gebrek aan onpartijdigheid.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat [N.V.] de voorzitter van de examencommissie is. Hij gaf verzoeker oorspronkelijk zijn beoordelingscijfer voor het opleidingsonderdeel “Stage”. Verzoeker is het niet eens met de bestreden beslissingen, omdat hem ten onrechte zaken ten laste worden gelegd. Hij stelt dat hij het stageverslag enkel halverwege heeft aangepast omdat zijn stagementor druk oplegde om alles volledig te hebben, omdat zij niet meer wensten opgebeld te worden door zijn stagebegeleider. Zij wilden daarom ook telkens zijn activiteitenverslagen nakijken alvorens hij deze doorstuurde. Hierdoor heeft verzoeker de vergissing begaan te veel te noteren in de activiteitenverslagen, zonder grondig naar de dagen te kijken. Verzoeker stelt dat hij dit reeds mondeling heeft toegelicht, maar dat dit niet werd opgenomen in de motivering van de interne beroepsbeslissing.

Ook stelt verzoeker dat hij weinig tijd had om het stageverslag te maken. Het onderwijszend personeel benadrukte om pas met het stageverslag te beginnen wanneer de stageactiviteit volledig afgelopen was. De stageactiviteit liep tot en met 10 juni 2016. De onderwijsinstelling voorzag vrije dagen van 13 juni tot 16 juni 2016 om 12 uur om een volledig stageverslag (34 bladzijden) te maken. Hierdoor is het volgens verzoeker zeker mogelijk om vergissingen te begaan. Verzoeker had namelijk een geldige uitleg voor zijn 4 uur durende afwezigheid bij het stagebedrijf, dus hij had niets te verliezen. Verzoeker heeft uitgelegd dat hij niet op de hoogte

was dat er 4 uur aanwezigheid werd gevraagd, omdat hij een brief met uitleg van [N.V.] niet had ontvangen.

Verzoeker stelt dat de voorzitter van de examencommissie, [N.V.], zijn uitleg niet wilde aannemen omdat hij zeer partijdig en onbekwaam is. Zo stelt verzoeker dat [N.V.] al een geschil tegen hem ‘verloor’ toen verzoeker in beroep ging tegen een ander opleidingsonderdeel (Bachelorproef). [N.V.] was hier jurylid en probeerde met zijn raadgevende stem de beoordeling van verzoeker ten onrechte zo negatief mogelijk te maken. Verzoeker had tevens per mail aan [N.V.] gevraagd of hij bij hem een brief over een terugkeermoment kon afhalen op een bepaald tijdstip. Bij verzoekers verdediging op 23 juni 2016 verdraaide [N.V.] dit volledig door te stellen dat verzoeker hem een bevel oplegde en zich ‘baas van de school’ acht. Ook beweerde [N.V.] dat verzoeker ‘waarschijnlijk’ schade zou toebrengen aan een goedkope gsm die verzoeker tijdelijk had gekregen en dat verzoeker dit toestel niet wou teruggeven, terwijl verzoeker de gsm onmiddellijk en in onberispelijke staat heeft teruggebracht toen hem dit per e-mail werd gevraagd. Volgens verzoeker zijn dit flagrante leugens die aantonen hoe partijdig [N.V.] is.

Verder stelt verzoeker dat hij ruim 4 bladzijden met argumentatie heeft afgegeven toen hij in intern beroep ging. Toen hij werd opgeroepen om zich te verantwoorden, werden de eerste 3 bladzijden genegeerd door de leden van de interne beroepsinstantie en de opleidingscoördinator en werd er enkel gesproken over 1 bladzijde. Verzoeker stelt dat men met de eerste 3 bladzijden niet geconfronteerd wilde worden, omdat er duidelijk veel deontologische fouten werden gemaakt.

Ook stelt verzoeker dat hij allerlei wanpraktijken en partijdigheid van zijn eerste stagementor, de heer [G.S.], onder de aandacht heeft gebracht bij het bestuur op 30 juni 2016. Volgens verzoeker speelde dit in zijn nadeel. Amper een paar dagen later raakte bekend dat [G.S.] zijn activiteiten in Corda Campus moest stopzetten. Volgens verzoeker is dit het bewijs dat zijn tenlasteleggingen jegens [G.S.] correct waren en dat hij partijdig werd behandeld.

Verder stelt verzoeker dat conform artikel 33 van het examenreglement de voorzitter van de examencommissie, zijnde [N.V.], hem schriftelijk op de hoogte moet brengen van de beslissing. Aldus verzoeker is dit nooit gebeurd en tast dit de geldigheid van het verslag van de examencommissie aan. Artikel 33 van het examenreglement stelt ook dat men de beslissing van

de examencommissie minstens 1 dag voor de deliberatie moet krijgen. Verzoeker heeft de beslissing vernomen via de ombudsdienst op 29 juni 2016, terwijl de deliberaties reeds begonnen op 27 juni 2016. Deze termijn werd dus niet gerespecteerd, hetgeen ook de geldigheid van het verslag van de examencommissie aantast.

Tenslotte besliste de examencommissie enkel dat verzoeker een onvoldoende kreeg voor de eerste zittijd. Op het puntenblad van verzoeker staat dat hij een tweede examenkans krijgt voor ‘Stage’. De stage bestaat uit 2 onderdelen: de stageactiviteit en het stageverslag. Volgens verzoeker was zijn stageactiviteit reeds positief verlopen. Enkel het stageverslag werd afgekeurd. De opleidingscoördinator trok per e-mail de mogelijkheid tot een tweede examenkans in. Verzoeker stelt dat dit niet kan. Volgens de studiegids van het opleidingsonderdeel ‘Stage’ is een tweede examenkans mogelijk en op het puntenblad van verzoeker staat duidelijk dat hij goedkeuring krijgt voor de tweede zittijd.

In zijn *antwoordnota* merkt verweerder op dat de formele motiveringsplicht niet vereist dat er in de bestreden beslissing een antwoord wordt geformuleerd op alle ingeroepen vragen. Het volstaat dat de motieven die wel in de bestreden beslissing vermeld zijn deze beslissing in rechte kunnen dragen. De bestreden beslissing van de interne beroepsinstantie voldoet volgens verweerder aan deze vereiste. De beslissing vermeldt duidelijk wat de redenen achter deze beslissing zijn en meer bepaald welk element in de beoordeling doorslaggevend is geweest. De interne beroepsinstantie was van oordeel dat het onttegensprekelijk vaststaan van de onregelmatigheid op zich van wezenlijk belang was in haar beoordeling. Zij was derhalve van oordeel dat de frauduleuze feiten die verzoeker heeft gepleegd op zich de opgelegde sanctie rechtvaardigen. Er is volgens verweerder dan ook voldaan aan de formele motiveringsplicht. De materiële motiveringsplicht vereist dat de beslissing moet steunen op motieven waarvan het feitelijk bestaan naar behoren bewezen is en die ook in rechte de beslissing kunnen verantwoorden. In dit verband wijst verweerder er op dat het onttegensprekelijk vaststaan van de frauduleuze feiten op zich een deugdelijk en afdoende motief vormt voor de beslissing van de interne beroepsinstantie. De feiten zijn naar behoren verwezen doordat de opleiding deze in eerste instantie zelf heeft kunnen vaststellen en doordat verzoeker deze feiten ook zelf heeft toegegeven in het kader van de interne beroepsprocedure. Er is derhalve ook voldaan aan de materiële motiveringsplicht.

Tevens geeft verweerde nadere toelichting bij de argumenten die verzoeker mondeling had toegelicht in het kader van de interne beroepsprocedure. Verzoeker lichtte toe dat hij een geldige reden had voor zijn ongewettige afwezigheid. Met name was hij niet op de hoogte van de uren van de terugkeerdag naar de onderwijsinstelling, waardoor hij ervan uitging dat hij een hele dag op de onderwijsinstelling diende te zijn, terwijl hij eigenlijk in de voormiddag aanwezig moest zijn op zijn stageplaats. Volgens verweerde heeft de interne beroepsinstantie rekening gehouden met dit argument, maar moet verzoeker ook begrijpen dat hij een verantwoording geeft voor zijn ongewettige afwezigheid en niet voor de onregelmatigheid die hij heeft begaan door toch in het stageverslag te noteren dat hij die voormiddag stageactiviteiten had verricht.. Het tweede argument dat naar voren kwam in de mondelinge toelichting van verzoeker voor de interne beroepsinstantie was dat verzoeker van oordeel was dat de ongewettige afwezigheid hem ten onrechte kwalijk werd genomen, daar hij zelfs één dag te veel zou hebben gewerkt op zijn stageplaats. Volgens verweerde heeft de interne beroepsinstantie ook met dit argument rekening gehouden en komt dit ook naar voren in haar beslissing. Opnieuw heeft het argument van verzoeker betrekking op zijn ongewettige afwezigheid en niet op de door hem gepleegde frauduleuze feiten. De interne beroepsinstantie heeft hier dan ook in haar beslissing voldoende op geantwoord.

Verder komt verzoeker terug op de verantwoording van zijn ongewettige afwezigheid (geen ontvangst van de brief in verband met de terugkeerdag). Volgens verweerde heeft verzoeker deze brief van het opleidingshoofd, de heer [N.V.], wel degelijk ontvangen samen met de andere studenten op 3 maart 2016. Verzoeker heeft zijn brief evenwel afgegeven op zijn eerste stageplaats, wat ook de bedoeling was, maar schreef de data naar alle waarschijnlijkheid niet over in zijn agenda. Na drie dagen werd verzoeker vervolgens ook ontslagen op zijn eerste stageplaats. Dit was uiteraard niet voorzien, maar dit neemt niet weg dat verzoeker tijdig in kennis was gesteld van de datum en de uren van de terugkeerdag. Achteraf heeft verzoeker deze brief opnieuw opgevraagd via e-mail en kon hij deze gaan afhalen bij het opleidingshoofd, maar dit neemt niet weg dat het de verantwoordelijkheid van verzoeker was om de datum en het uur van de terugkeerdag in zijn agenda te noteren alvorens hij zijn eerste brief achterliet op zijn eerste stageplaats. Met het geven van zijn verantwoording lijkt verzoeker volgens verweerde bovendien uit het oog te verliezen dat hij niet enkel onwettig afwezig was, maar dat hij zijn afwezigheid trachtte te verdoezelen door toch activiteiten in te vullen op zijn stageverslag. Het zijn deze frauduleuze feiten die aan de bestreden beslissingen ten grondslag liggen. Verweerde merkt op dat de aangehaalde elementen reeds naar voren werden gebracht in de interne

beroepsprocedure en in overweging werden genomen door de interne beroepsinstantie. Er dient evenwel te worden vastgesteld dat de gegeven verantwoording de waarheid geweld aandoet, daar verzoeker wel degelijk de brief van het opleidingshoofd had ontvangen. Bovendien benadrukt verweerde dat dit geen verantwoording biedt voor de frauduleuze feiten die aanleiding gaven tot de bestreden beslissingen.

Ook beweert verzoeker dat de voorzitter van de examencommissie, de heer [N.V.], partijdig zou zijn. Om dit aan te tonen geeft verzoeker een aantal voorbeelden, die volgens verweerde evenwel niet meer dan loutere beweringen en beschuldigingen zijn. Ze zijn ook weinig concreet, gezien niet wordt toegelicht wat de heer [N.V.] precies zou hebben gezegd of gedaan. Verder brengt verzoeker ook geen concrete stukken bij die deze beweringen aantonen of aannemelijk maken. Wat betreft de bewering van verzoeker met betrekking tot de gsm van de eerste stageplaats, brengt verweerde het e-mailverkeer bij (stuk 4 verweerde). Volgens verweerde is hierin geenszins sprake van partijdige uitlatingen. Als opleidingshoofd is het niet meer dan normaal dat de heer [N.V.] verzoeker heeft gewezen op zijn respectloze houding ten aanzien van de opleiding en zijn eerste stageplaats. Dit geldt des te meer gelet op de toon die verzoeker in zijn mail hanteert en die getuigt van weinig respect en een misplaatst superioriteitsgevoel. Verweerde wenst er tevens op te wijzen dat er ook elementen zijn die juist aangeven dat de heer [N.V.] helemaal niet partijdig is. Zo is het de heer [N.V.] geweest die in zijn hoedanigheid van opleidingshoofd besloten heeft dat verzoeker na zijn ontslag op zijn eerste stageplaats toch zijn stage verder mocht zetten op een andere stageplaats, hoewel het opleidingshoofd hiertoe niet verplicht is. Daarenboven is de heer [N.V.] ook zeer flexibel geweest vooraleer hij de beslissing nam dat verzoeker zijn stage elders mocht voortzetten. Zo gaf hij verzoeker reeds voor de paasvakantie de toestemming om te beginnen met solliciteren voor een nieuwe stageplaats, daar er voor verzoeker anders veel kostbare tijd verloren zou gaan.

Verder stelt verzoeker niet te begrijpen waarom drie bladzijden van zijn bezwaarschrift in de interne beroepsprocedure aan de kant werden geschoven. De reden hiervoor kan volgens verweerde nochtans worden vastgesteld in de beslissing van de interne beroepsinstantie. Verzoeker wijdde in zijn intern bezwaarschrift immers in grote mate uit over de feiten en problemen die zich hebben voorgedaan op zijn eerste stageplaats, maar deze argumentatie is helemaal niet relevant in het kader van de betwisting die voorlag in de interne beroepsprocedure. Hier gaat het immers louter om de sanctie die werd opgelegd op grond van de frauduleuze feiten die verzoeker had gepleegd. De interne beroepsinstantie oordeelde dan

ook terecht dat de overige argumentatie niet het voorwerp uitmaakte van de betwiste studievoortgangsbeslissing. Verzoeker sluit zijn middel nog af met verdere verdachtmakingen, maar dit doet volgens verweerde niets af aan het feit dat de aangehaalde argumentatie in het bezwaarschrift grotendeels irrelevant is.

Verder wijst verzoeker er op dat zijn tenlasteleggingen jegens de heer [G.S.] juist waren en dat hij door deze laatste partijdig werd behandeld. Hierbij beweert hij dat de heer [G.S.] zijn activiteiten in Corda Campus heeft moeten stopzetten, een bewering die niet klopt en door verzoeker niet wordt aangetoond aan de hand van stukken. Opnieuw benadrukt verweerde dat het standpunt van verzoeker omtrent de eerste stageplaats volstrekt irrelevant is in het kader van de huidige betwisting. Deze feitelijkheden en argumenten staan volledig los van de frauduleuze feiten die verzoeker heeft gepleegd. Verzoeker heeft dan ook geen belang bij het inroepen van dit middel, waardoor het onontvankelijk is.

Verder stelt verzoeker dat de bepalingen van artikel 33 van het examenreglement niet werden nageleefd. Hierbij merkt verweerde op dat verzoeker niet enkel een belang dient te hebben bij het instellen van beroep, maar dat hij een belang dient te hebben bij elk ingeroepen middel. Volgens verweerde heeft verzoeker geen enkel belang bij het inroepen van dit middel. Het feit dat de kennisgeving van de beslissing niet volledig conform de voorschriften van het examenreglement zou gebeurd zijn, heeft verzoeker immers niet belet om een interne en externe beroepsprocedure tegen deze beslissing op te starten. Derhalve heeft verzoeker hier geen enkel nadeel van ondervonden en heeft hij ook geen belang bij het inroepen van dit middel, waardoor het onontvankelijk is. Daarenboven heeft verzoeker dit middel ook niet opgeworpen in het kader van de interne beroepsprocedure. Nochtans had verzoeker het feit dat de kennisgeving van de beslissing van de examencommissie niet op correcte wijze zou zijn gebeurd ook al kunnen opmerken in het kader van deze interne beroepsprocedure, hetgeen hij evenwel heeft nagelaten. Ook dit brengt de onontvankelijkheid van dit middel met zich mee.

Tenslotte geeft verzoeker aan dat de opleidingscoördinator hem de mogelijkheid tot een tweede examenkans zou ontzegd hebben. Volgens verweerde vermeldt de puntenbrief van verweerde inderdaad dat een tweede examenkans voor het opleidingsonderdeel “Stage” in principe mogelijk is. Dit is evenwel een korte standaardformulering in de puntenbrief, die geen verdere vermelding bevat omtrent de voorwaarden waaronder een tweede examenkans mogelijk ik. In de studiegids wordt echter meer informatie gegeven hieromtrent (stuk 5 verweerde). Verzoeker

kan enkel een tweede examenkans krijgen indien hij wel een voldoende had op het stageverloop in de eerste zittijd. De opgelegde sanctie van 0/20 impliceert dat verzoeker op het gehele opleidingsonderdeel in eerste zittijd een onvoldoende haalde. Verzoeker heeft dus een score van 0 op zijn stageverslag én op zijn stageverloop. Verzoeker verkeert dus niet in de mogelijkheid om aan een tweede examenkans deel te nemen, gezien het stageverloop zelf niet kan worden overgedaan in tweede zittijd. Verzoeker verwijst naar een e-mail van de opleidingscoördinator waarin hem zijn tweede examenkans wordt ontzegd, maar brengt deze e-mail niet bij als stuk. Verweerdeer brengt deze e-mail wel bij als stuk 8. In tegenstelling tot hetgeen verzoeker beweert, is het niet zo dat de heer [N.V.] eenzijdig de beslissing heeft genomen om verzoeker een tweede examenkans te ontzeggen. Het enige wat de heer [N.V.] heeft gedaan is verzoeker wijzen op de voorschriften uit de studiegids, waaruit volgt dat verzoeker geen mogelijkheid heeft om een tweede zittijd te doen voor het opleidingsonderdeel “Stage”. Alleszins maakte de opleidingscoördinator met het versturen van een dergelijke e-mail geen enkele fout, gezien hij verzoeker er enkel op attent maakte dat er geen mogelijkheid voor een tweede examenkans bestaat. Hiermee leeft verweerdeer dan ook zijn eigen voorschriften, zoals vastgesteld in de studiegids, na.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat het niet klopt dat hij na 3 stagen ontslagen zou zijn bij zijn eerste stageplaats. Deze is volgens verzoeker na 4 dagen stopgezet door fraude van de heer [G.S.], die verzoeker weigerde recuperatietijd aan te bieden voor werk in de paasvakantie (wat verplicht is volgens artikel 56 van het onderwijsreglement) en hem daarom ontsloeg. Volgens verzoeker was de heer [N.V.] hiervan op de hoogte, doch heeft hij niet ingegrepen en dit genegeerd. Ook bij zijn verdediging bij de examencommissie en bij het intern beroep werd dit argument genegeerd. Volgens verzoeker toont dit aan dat de heer [N.V.] partijdig is en ongeschikt is om over hem te oordelen als voorzitter van een examencommissie. In het intern beroep werd voor deze partijdigheid geen enkele verklaring gegeven, wat volgens verzoeker ook wijst op partijdigheid bij de leden van de interne beroepsinstantie. Bij zijn bachelorproef werd de partijdigheid van de heer [N.V.] volgens verzoeker ook bewezen, gezien zijn beroep gegrond werd verklaard.

Wat betreft de brief over de terugkeerdag geeft verzoeker toe dat hij deze niet aandachtig heeft gelezen, maar stelt dat deze dan ook niet voor hem was bestemd maar wel voor het stagebedrijf. In de brief stond ook geen lokaalvermelding, dus deze had geen enkel nut voor de studenten. De studenten dienden via e-mail op de hoogte te worden gebracht, maar [N.V.] heeft blijkbaar

per vergissing enkel een e-mail naar het onderwijzend personeel en niet naar de studenten gestuurd. Aldus werd verzoeker niet op de hoogte gebracht. Verzoeker heeft nadien nog de correcte procedure gevuld door per mail te vragen wanneer hij deze brief opnieuw kon komen ophalen. De heer [N.V.] heeft hem vervolgens niet de kans gegeven om naar zijn kantoor te komen, gezien verzoeker niet de kans had om deze e-mail tijdig te lezen. Verzoeker stelt dat hem niet verweten kan worden dat hij zijn e-mails niet voortdurend nakijkt, terwijl de heer [N.V.] zelf drie dagen wacht om te reageren. Verder klopt het niet dat verzoeker nog een andere afspraak kon vragen, gezien in de e-mail van [N.V.] stond dat deze verzoeker enkel op 18 april 2016 om 17 uur kon ontvangen.

Verder stelt verzoeker dat het niet klopt dat hij van de opleiding verlangde dat hij tijdens de vakantie werd gefaciliteerd, hetgeen overigens ook niet gebeurde. Verzoeker houdt vol dat het een schending van het onderwijsreglement is om te vragen naar de stageplaats te komen tijdens de paasvakantie, wanneer verzoeker ook andere plannen had. Volgens verzoeker werd artikel 56 van het onderwijsreglement geschonden en werd dit achteraf genegeerd door de heer [N.V.].

Ook stelt verzoeker dat het niet correct is dat de heer [N.V.] zeer flexibel was door hem ‘toestemming’ te geven om vroeger te beginnen solliciteren, gezien hij geen goedkeuring nodig heeft om aan bedrijven te vragen of ze een stageplaats willen bieden. Ook stelt verzoeker dat hij in de e-mailcorrespondentie omtrent de gsm van de eerste stageplaats absoluut geen respectloze houding heeft aangenomen. Volgens verzoeker is de opmerking van de heer [N.V.] dat elke schade aan het toestel hem zal worden aangerekend onnodig en geeft dit blijk van een partijdige houding.

Tot slot stelt verzoeker dat de examencommissie hem enkel een score van 0/20 heeft toegekend omdat ze het stageverslag afkeurden. In hun oordeel staat niet vermeld dat zijn stageverloop wordt afgekeurd of dat een tweede examenkans wordt uitgesloten. Volgens verzoeker is de puntenbrief een bindend en officieel document dat moet worden opgevolgd, en hierin staat dat hij een tweede examenkans krijgt. Deze tweede examenkans kan hem niet achteraf worden ontnomen.

Beoordeling

Verzoeker stelt in zijn verzoekschrift dat hij het stageverslag halverwege aanpaste onder druk van zijn stagementor. Hij heeft, zo voert hij aan, hierdoor de vergissing begaan te veel te noteren in de activiteitenverslagen en hierbij onvoldoende acht te slaan op de dagen. Verzoeker verwijt verweerde deze mondelinge toelichting door hem niet te hebben opgenomen in het intern beroep.

De Raad oordeelt dat zulks *in casu* geen schending van de motiveringsplicht inhoudt, aangezien de interne beroepsinstantie geen antwoord moet formuleren op alle middelen die door de verzoeker zijn ingeroepen. *In casu* stelt de Raad met verweerde vast dat het niet vermelden van een motief betreffende deze opmerking tijdens de hoorzitting niet tot gevolg heeft dat de in de beslissing opgenomen motieven deze niet langer zouden kunnen dragen in rechte.

Uit de beslissing van de interne beroepsinstantie blijkt dat de vaststaande onregelmatigheid bij het invullen van het stageverslag op zichzelf een essentieel element was in de beoordeling en de sanctie, die erin bestaat verzoeker een 0/20 toe te kennen, rechtvaardigt. Bovendien houdt de Raad er bij de beoordeling van de motivering ook rekening mee dat er geen discussie tussen partijen bestaat betreffende het bewijs van de onregelmatigheid die tot de aangevochten sanctie heeft geleid. De vaststaande onregelmatigheid kan daarenboven de beslissing in rechte verantwoorden.

Dat verzoeker over weinig tijd beschikte om zijn stageverslag te maken, waardoor het – zoals verzoeker aangeeft – zeker mogelijk is vergissingen te begaan, is een argument dat de Raad niet aantreft in het intern bezwaarschrift. Het wordt voor het eerst in het kader van de procedure voor de Raad ontwikkeld en is bijgevolg niet ontvankelijk. Los daarvan ziet de Raad er *in casu* ook geen verschoning in van de bewuste aanpassing van het stageverslag, volgens verzoeker onder druk van de stagementor.

Dat verzoeker aanvoert over een geldige uitleg te beschikken voor de afwezigheid op zijn stage is naar het oordeel van de Raad niet relevant voor de beoordeling van de betwiste tuchtmaatregel. Niet de afwezigheid op de stage leidde tot de sanctie, maar wel de vaststelling dat verzoeker voor het tijdstip waarop hij afwezig was in zijn stageverslag ten onrechte van stage-activiteiten melding maakte. In zoverre stipt de Raad ook aan dat de brief over de terugkeerdag, waaromtrent verzoeker anders dan verweerde beweert deze niet te hebben ontvangen, niet van aard is de geldigheid van de sanctie die tot de betwisting voor de Raad

aanleiding heeft gegeven, aan te tasten. De brief betreft immers de al dan niet rechtmatigheid van de afwezigheid van de verzoeker, terwijl de score “0/20” niet omwille van deze afwezigheid aan verzoeker is toegekend, maar wel omwille van het feit dat hij voor het betrokken tijdsvenster activiteiten rapporteerde.

De Raad ziet in het dossier geen elementen die de bewering en de argumenten van verzoeker dat de voorzitter van de examencommissie, de heer [N.V.], zich partijdig heeft opgesteld ten aanzien van hem staven of zelfs maar redelijkerwijze aannemelijk maken. De Raad stelt vast dat het met betrekking tot de partijdigheid van [N.V.] ontwikkelde middelonderdeel slechts op loutere beweringen steunt. De Raad merkt hierbij op dat het mailverkeer tussen [N.V.] en verzoeker dat in het dossier is opgenomen, en waarin [N.V.] zich streng uitlaat, in het bijzonder in acht genomen de door verzoeker gehanteerde toon, niet doet blijken van enige vooringenomenheid in hoofde van [N.V.] en niet toelaat tot de beweerde partijdigheid van deze laatste te besluiten. Dit is in het bijzonder niet het geval indien men ook acht slaat op de mails waarin [N.V.] verzoeker correct tegemoet komt (o.a. met het oog op het solliciteren voor een nieuwe stageplaats en het toelaten tot voorzetten van de stage op een andere stageplaats).

Verzoeker is tevens van oordeel dat zijn argumentatie door de interne beroepsinstantie deels onbeantwoord is gebleven. De Raad stelt evenwel vast dat dit niet het geval is. Uit de tekst van de aangevochten beslissing van de interne beroepsinstantie blijkt dat deze niet onder de mat is geschoven. Het betreffen evenwel argumenten die geen betrekking hebben op de onregelmatigheid die tot de voor de Raad betwiste sanctie leidde. De Raad brengt hierbij in herinnering dat het intern bezwaar dat verzoeker formuleerde de “behandeling van een onregelmatigheid tijdens de examens” door de examencommissie op 29 juni 2016 betrof en dat de naar het oordeel van de verzoeker niet in overweging genomen argumenten hier, blijkens het intern beroep, geen betrekking op hebben.

Verzoeker voert daarenboven aan dat zijn beoordelingscijfer ongeldig is omwille van wanpraktijken en partijdigheid die hij met betrekking tot zijn mentor op de eerste stageplaats [G.S.] onder de aandacht van het instellingsbestuur bracht in zijn intern beroep. Hieraan verbindt verzoeker de bewering partijdig te zijn behandeld. De Raad ziet niet in hoe de beweringen, waarvan verzoeker de juistheid koppelt aan het feit dat [G.S.] zijn activiteiten op Corda Campus diende stop te zetten – hetgeen verweerde weerlegt, gelinkt zijn aan de concrete betwisting van de examentuchtbeslissing met betrekking tot het opleidingsonderdeel “Stage”.

De Raad ziet niet het verband tussen de door verzoeker aangehaalde partijdigheid van [G.S.] en de beoordeling van zijn aanvechting van de tuchtmaatregel en kan er bijgevolg geen gegrond middelonderdeel in ontwaren.

Tevens put verzoeker middelonderdelen uit artikel 33 van de examenregeling van verweerde.

De Raad leest er onder meer het volgende:

“Artikel 33. Mogelijke sancties

Indien de commissie van oordeel is dat een onregelmatigheid is gepleegd, kan ze een passende examentuchtbeslissing uitspreken die naar behoren gemotiveerd dient te zijn. Deze beslissing kan onder andere zijn:

(...)

De beslissing van de commissie geldt als een bindend advies voor de voortgangscommissie die uiteindelijk oordeelt over het al dan niet slagen van de student.

De student wordt door de voorzitter van de voortgangscommissie schriftelijk, per aangetekend schrijven of per e-mail (per e-mail op het student-mailadres van de hogeschool) op de hoogte gebracht van de beslissing van de commissie en dit tenminste 1 dag voor de dag van de deliberatie. In deze beslissing wordt de student gewezen op de interne beroepsmogelijkheden”.

De middelonderdelen die verband houden met de beweerde schending van artikel 33 van de examenregeling van verweerde ontwikkelde verzoeker – voor zover zij er reeds belang bij mocht hebben - niet in haar intern beroepsschrift. Nochtans hebben deze middelonderdelen geen betrekking op elementen waarvan verzoeker zich pas na de fase van het intern beroep kennis kon verschaffen. De middelonderdelen kunnen, nu zij niet in het intern beroep werden opgeworpen, niet op ontvankelijke wijze voor het eerst in de procedure voor de Raad worden aangevoerd. Nu zij evenmin de openbare orde betreffen mag de Raad deze niet in zijn overwegingen betrekken.

Verzoeker beklaagt zich er tenslotte over dat hem ten onrechte de mogelijkheid is ontnomen het opleidingsonderdeel “Stage” in de tweede examenkans af te leggen. De e-mail van 14 juli 2016 waarin de mogelijkheid op een tweede examenkans volgens verzoeker door de opleidingscoördinator is ingetrokken is, naar het oordeel van verzoeker, in strijd met de studiegids van het opleidingsonderdeel “Stage” en met zijn “rapport”.

De Raad stipt aan dat het middelonderdeel niet zozeer de beslissing van de interne beroepsinstantie betreft die de beslissing van de examencommissie bevestigt. De beslissing leidt ertoe dat verzoeker, bij wege van examentuchtmaatregel, de score 0/20 voor stage krijgt. De aangevochten beslissing doet geen uitspraak over het al dan niet bestaan van de mogelijkheid in het huidige academiejaar een tweede examenkans te benutten voor het betrokken opleidingsonderdeel.

De Raad stelt vast dat de puntenbrief van verzoeker vermeldt dat een tweede examenkans mogelijk is voor “Stage”. Dit principe wordt in de ECTS-fiche verder verduidelijkt. Zij bevat de voorwaarden waaronder de student van deze principiële mogelijkheid gebruik kan maken. De Raad leest bij “Evaluatie(s) voor de tweede examenkans” het volgende: “*Stageverloop kan niet opnieuw worden gedaan in 2de zit. De beoordeling op het stageverloop in de 1ste zittijd wordt overgenomen naar de 2de zittijd. Het stageverslag kan mits een voldoende op stageverloop in 1ste zit opnieuw worden gedaan*”.

Hoewel de examentuchtmaatregel *in casu* het gevolg is van een onregelmatigheid betreffende het stageverslag, kan de Raad niet vaststellen dat verzoeker geslaagd is voor “stageverloop”. De hem toegekende score “0/20” leidt ertoe dat hij, ongeacht of hij zich in het kader van de examentuchtprocedure - zoals in de wederantwoordnota aangehaald - enkel voor het stageverslag verantwoordde, zowel voor stageverloop als voor het stageverslag niet geslaagd is en, rekening houdend met het voorgaande, bijgevolg niet over een tweede examenkans beschikt. Het middelonderdeel dat verzoeker put uit de e-mail van 14 juli 2016, waarin [N.V.] toelichtte wat de gevolgen van de toepassing van de ECTS-fiche zijn, is dan ook niet gegrond.

De verschillende middelonderdelen zijn niet gegrond.

Het beroep is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 17 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote, kamervoorzitter
Piet Versweyveld bijzitter
Jan Geens bijzitter
bijgestaan door
Freya Gheysen secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.015 van 17 augustus 2016 in de zaak 2016/215

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 18 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 29 juni 2016 waarbij aan de verzoeker een score van 7 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie, meegedeeld op 13 juli 2016, waarbij beslist wordt dat er geen redenen zijn om een voortgangscommissie in buitengewone zitting samen te roepen.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 17 augustus 2016.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker, advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het communicatiemanagement”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 7/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 1 juli 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie zoals meegedeeld op datum van 13 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat voor dit opleidingsonderdeel de feedback en begeleiding op een adequate manier werd georganiseerd. Ze stipt aan dat de feedback schriftelijk gebeurde op de ingeleverde opdrachten en mondeling in de workshops en sessies. Deze bijsturing werd zowel verleend voor inhoudelijke begeleiding (mevrouw [M.] en mevrouw [T.]), talige ondersteuning en projectbegeleiding (mevrouw [D.P.]) als creatieve technieken (mevrouw [L.]). Wat ‘inhoudelijke begeleiding’ betreft, stelt de interne beroepsinstantie dat er vier verplichte en drie facultatieve feedbackworkshops/-sessies worden georganiseerd. Ze benadrukt dat de studenten daarnaast ook terecht konden bij de lectoren voor extra ondersteuning en dat alle teams tweemaal uitgebreide schriftelijke feedback ontvingen op twee apart ingediende delen. Voor ‘talige ondersteuning en projectbegeleiding’ diende elke groep vier opdrachten in te dienen tegen een vastgelegde deadline, waarna zowel mondeling als schriftelijk feedback gegeven werd. Daarnaast werd er ook nog een oefenpresentatie voorzien als voorbereiding op de jurypresentatie, waarop de studenten onmiddellijk mondelinge en schriftelijke feedback kregen. Wat ‘creatieve technieken’ betreft, blijkt dat de studenten drie opdrachten moesten uitwerken waarvoor telkens een sessie werd georganiseerd voor uitleg en toelichting betreffende de opdracht en werd er begeleiding geboden aan de teams. De interne beroepsinstantie verduidelijkt dat de student geen gebruik heeft gemaakt van twee facultatieve sessies en dat hij de deadline voor het indienen van het uiteindelijke vergaderverslag niet heeft gehaald.

Verder stelt de interne beroepsinstantie vast, naar aanleiding van het argument van de student dat hij onduidelijke en tegenstrijdige feedback kreeg, dat de feedback van de lectoren heel verschillend is omdat de vier lectoren vier totaal verschillende aspecten van het onderzoek begeleiden en beoordelen. Ze benadrukt dat de betrokken lectoren onmiddellijk te consulteren waren bij eventuele onduidelijkheden, maar dat het team van de student nooit te kennen heeft gegeven dat deze er waren.

Waar de student aangeeft dat hij slechts drie weken voor de deadline van de paper wist hoe hij de paper moest aanpakken en dat hem nooit was meegedeeld dat het de bedoeling was om alle reclameboodschappen van het gekozen bedrijf te bespreken, merkt de interne beroepsinstantie op dat alle studenten in de eerste week van het eerste semester een uitgebreide briefing kregen met verplichte aanwezigheid. Tijdens deze briefing werd de aanpak van de paper en de 360° benadering toegelicht. De interne beroepsinstantie verduidelijkt dat deze benadering niet wil zeggen dat alle reclameboodschappen besproken moeten worden, maar dat de communicatie van het bedrijf wordt besproken aan de hand van representatieve communicatie-uitingen. Volgens haar is het kort bespreken van één communicatiepost, zoals in het voorgelegde werk, dan ook niet voldoende.

Ten slotte stelt de interne beroepsinstantie dat de beoordeling correct en conform de richtlijnen en doelstellingen in de ECTS-fiche is verlopen. Ze stelt nog vast dat de student niet aanwezig was op het feedbackmoment van het examen. Ze geeft aan dat de student met de betrokken lectoren contact kan opnemen om alle documenten met gedetailleerde feedback in te kijken.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 13 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 18 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoeker beroept zich in een eerste middel op de schending van de rechten van verdediging, van het recht op daadwerkelijk beroep en van het hoorrecht.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat hij zijn recht op beroep maar op een nuttige wijze kan uitoefenen indien hij kennis heeft van de motieven die tot de bestreden beslissing hebben geleid. Hij merkt op dat hij op 5 juli 2016 werd uitgenodigd voor het intern overleg van 7 juli 2016. Zijn raadsman heeft op 7 juli 2016 (mail van 9u42) verzocht om inzage en afschrift van het volledige dossier. Tevens werd vermeld dat verzoeker zelf niet aanwezig kon zijn op het overleg. Bij mail van 9u54 werd het dossier aan de raadsman bezorgd en om 10u52 werd nog een “*repliek op het bezwaarschrift*” (gedateerd op 5 juli 2016) aan de raadsman van verzoeker overgemaakt. Verzoeker benadrukt dat het intern overleg diezelfde dag om 13u30 plaatsvond en dat hij de inhoud van dit document niet meer kunnen bespreken met zijn raadsman. Zijn raadsman mailde na het overleg nog dat de opmerkingen van verzoeker nog bezorgd zouden worden, doch kreeg als antwoord dat de interne beroepscommissie reeds een beslissing heeft genomen na het intern overleg. Deze beslissing werd volgens verzoeker pas op 13 juli 2016 meegedeeld.

Verzoeker werpt op dat er geen motivering is gegeven voor het resultaat van 7/20, zodat hij zijn recht op beroep niet op een zinvolle wijze heeft kunnen uitoefenen. Volgens hem heeft verwerende partij dit gebrek aan motivering proberen recht te trekken door de docenten voor dit opleidingsonderdeel een “*repliek op het bezwaarschrift*” te laten opstellen. Verzoeker stelt dat dergelijke a posteriori motivering niet kan, vermits hij dan niet met kennis van zaken, met name van de motieven van de beslissing tot toekenning van 7/20, een beroep kon instellen. Bovendien heeft verwerende partij dit document niet uit eigen beweging en pas 3,5 uren voor het intern overleg aan verzoeker overgemaakt en heeft de interne beroepsinstantie er wel rekening mee gehouden, terwijl verzoeker hier naderhand geen opmerkingen meer over mocht formuleren.

Ten slotte stipt verzoeker aan dat uit het document “*repliek op het bezwaarschrift*” blijkt dat er “*documenten met gedetailleerde feedback*” moeten bestaan. Volgens hem maken deze documenten echter geen deel uit van het dossier, zoals het op 7 juli 2016 aan zijn raadsman werd bezorgd.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst dat uit de rechtspraak blijkt dat het gebruikelijk is dat er geen motivering wordt opgenomen bij de publicatie van de resultaten zelf, maar dat de student door het doorlopen van de interne beroepsprocedure de kans krijgt om de motieven te kennen (RvStb. 2014/391). Ze benadrukt dat verzoeker de gelegenheid kreeg om zijn resultaten en dossier in te kijken. Verzoeker maakte echter geen gebruik van het unieke

inzage- en feedbackmoment dat voorzien was op 30 juni 2016 vermits hij toen reeds in het buitenland verbleef. Hij heeft de lectoren wel nog om een gesprek gevraagd, doch deze waren niet bereid om hierop in te gaan omdat hij geen gebruik had gemaakt van het geplande inzage- en feedbackmoment en ze alle studenten op dezelfde manier behandelen. Verwerende partij merkt op dat de datum van dit inzage- en feedbackmoment reeds lange tijd op voorhand aan de studenten was meegeleerd. Volgens verwerende partij kan haar dan ook niet ten laste worden gelegd dat verzoeker zijn beroep niet op zinvolle wijze heeft kunnen instellen omdat hij de motivering van zijn resultaten niet kende, vermits hij geen gebruik maakt van het recht op inzage, het dossier niet inkijkt en niet aanwezig is op het contactmoment (30 juni 2016).

Verder stelt verwerende partij dat verzoeker na het indienen van het bezwaarschrift werd uitgenodigd voor het intern overleg dat zou plaatsvinden op 7 juli 2016. Op die dag krijgt verwerende partij de vraag om inzage en afschrift te bekomen van het volledige dossier, waarna zij het volledige dossier en de repliek op het bezwaarschrift aan de raadsman van verzoeker heeft bezorgd.

Verwerende partij stipt vervolgens aan dat zij niet verplicht is de repliek uit eigen beweging mee te delen. Ze benadrukt ook dat verzoeker geen inzage kon krijgen in de repliek op het bezwaarschrift, vooraleer zijn bezwaarschrift was ingediend, daar dit document logischerwijs pas na de indiening van het bezwaarschrift wordt opgesteld. Zij merkt ook op dat het doel van het overleg is om de student de kans te geven om zijn standpunt kenbaar te maken nadat deze een bezwaarschrift heeft ingediend. Na dit intern overleg staat er voor de student geen mogelijkheid meer open om zijn standpunt uiteen te zetten en neemt de interne beroepscommissie het bezwaar in beraad om vervolgens een beslissing te nemen. Volgens verwerende partij is het feit dat verzoeker zelf zijn opmerkingen op de repliek op het bezwaarschrift niet meer kunnen geven louter aan hemzelf te wijten, vermits hij gedurende de interne beroepsprocedure volledig onbereikbaar was.

Ten slotte stelt verwerende partij dat zij de raadsman van verzoeker een afschrift heeft bezorgd van de relevante documenten van het dossier en deze de mogelijkheid geboden om alle overige documenten te komen inkijken op de instelling zelf. Volgens verwerende partij verliest verzoeker uit het oog dat een inzagerecht niet hetzelfde is als een recht op afschrift. Ze benadrukt dat van haar niet kan worden verwacht dat zij verzoeker of diens raadsman een afschrift bezorgen van al deze documenten, gelet op de omvang ervan. Verwerende partij stelt

dat zij de rechten van verdediging respecteert wanneer zij verzoeker de kans geeft om deze documenten op de instelling zelf te komen inkijken, hetgeen zij ook gedaan heeft.

In haar *wederantwoordnota* stipt verzoeker aan dat indien hij geen gebruik zou maken van het recht op inzage, hij geen weet had van de repliek. Volgens hem was hij ook niet volledig onbereikbaar gedurende de interne beroepsprocedure. Verzoeker merkt ook op dat er geen enkele reden is om een onderscheid te maken tussen een recht op inzage en het recht op afschrift.

Beoordeling

Art. 75 van de examenregeling van verwerende partij voorziet in de verplichting, in het geval van een ontvankelijk intern beroep door de student, voor de algemeen directeur een “overleg” te organiseren tussen onder meer de betrokkenen, waarna de interne beroepscommissie op grond van het dossier en de resultaten een beslissing neemt. De beslissing kan bestaan in een gemotiveerde afwijzing van de klacht of in het opnieuw doen samenkommen van de voortgangscommissie in buitengewone zitting. De Raad leidt uit de tekst van art. 75, § 4 van de aangehaalde examenregeling het belang van het “overleg” als schakel in de interne beroepsprocedure af.

De Raad leest in voornoemd art. 75, § 4 het volgende: “De algemeen directeur organiseert, indien het verzoek ontvankelijk is, een overleg tussen de betrokkenen(n) (zoals bv. de examinator(en), de begeleider(s) op stageplaats en de student), de voorzitter van de voortgangscommissie, de examenombuds en het departementshoofd (indien hij geen voorzitter is van de voortgangscommissie). De algemeen directeur of zijn afgevaardigde, is zelf ook aanwezig op het overleg samen met de directeur Onderwijs en Student, of haar afgevaardigde. Deze twee laatstgenoemden vormen samen de interne beroepscommissie. Ook een secretaris, aangeduid binnen de leden van het administratief personeel, maakt zonder stemrecht deel uit van de interne beroepscommissie. Betrokken partijen kunnen geen deel uitmaken van de interne beroepscommissie.

De algemeen directeur kan ook beslissen om de student apart te horen. Dit kan voor of na het intern overleg.

Het overleg is bedoeld om de betrokkenen(n) de kans te geven hun standpunten uiteen te zetten, en de gegrondheid van de beslissing van de voortgangscommissie aan te tonen aan de hand van het dossier van de betrokken student.”.

Hoewel verzoeker op het ogenblik van het overlegmoment in het buitenland was en niettegenstaande hij in zijn intern beroepsschrift van dit buitenlands verblijf melding maakte, is het overleg, waaraan de raadsman van verzoeker heeft kunnen deelnemen, niet derwijze georganiseerd dat het onredelijk zou zijn van hem te verwachten eraan te kunnen deelnemen. De Raad herinnert hierbij trouwens aan het belang van alle partijen, niet in het minst van de student, de interne beroepsprocedure binnen een korte tijdspanne te kunnen afwerken. Tegen de achtergrond van het eerder aangekondigde inzage- en feedbackmoment, waaraan verzoeker – die op het betrokken ogenblik in het buitenland verbleef – niet heeft deelgenomen, ziet de Raad het niet als een schending van het recht op een daadwerkelijk beroep dat de raadsman van verzoeker het dossier pas toegestuurd kreeg na hierom te hebben verzocht. Evenmin tastte het zijn rechten van verdediging aan dat zijn raadsman pas op de ochtend van het “overleg” een repliek van de instelling op zijn intern bezwaarschrift kreeg.

Nu verzoeker zich, niettegenstaande het beroep dat hij indiende, zelf niet ter beschikking heeft gehouden van de beroepsinstantie van verwerende partij, acht de Raad het geen schending van een volwaardig recht gehoord te worden dat, blijkens mailverkeer in het dossier, onmiddellijk na het overlegmoment, waaraan de raadsman van verzoeker heeft deelgenomen en een reactie op de ontvangen repliek op het bezwaarschrift van verzoeker kon uiten, de interne beroepsinstantie zou zijn samengekomen en een beslissing zou hebben genomen. Dat deze beslissing eerst zes dagen later aan verzoeker en zijn raadsman is meegedeeld doet hieraan geen afbreuk. De Raad herinnert eraan dat uit het dossier blijkt dat niet zozeer de concrete organisatie van het intern beroep voor verzoeker moeilijkheden kan hebben gebracht bij het ontwikkelen van zijn standpunt – waaruit verzoeker een schending van de hoorplicht en de rechten van verdediging lijkt af te leiden – maar wel diens moeilijke bereikbaarheid als gevolg van een buitenlands verblijf tijdens de afwikkeling van de door hem gestarte interne beroepsprocedure.

Waar verzoeker aanhaalt geen kennis te hebben gehad van de motieven die ten grondslag liggen aan het aangevochten examenresultaat brengt de Raad zijn afwezigheid tijdens het inzage- en feedbackmoment, waar hij zich over de kwestieuze score van het opleidingsonderdeel “.....” had kunnen informeren bij de docenten, in herinnering.

De Raad kan evenmin aannemen dat het recht van de student om zich te verdedigen zou zijn geschonden. Er is hem geen inzage ontzegd van de dossierstukken en bovendien zijn de

essentiële stukken zonder verwijl aan zijn raadsman, die erom had verzocht, bezorgd. Dat verwerende partij in het kader van de interne beroepsprocedure aan verzoeker niet een afschrift van alle stukken heeft bezorgd, brengt de Raad *in casu* niet tot een andere beslissing inzake het recht van verdediging van verzoeker.

Het middel is niet gegrond.

B. Tweede middel

Verzoeker beroept zich in een tweede middel op de schending van de formele motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat noch de initiële examenbeslissing, noch de beslissing van de interne beroepscommissie een motivering bevat. Hij merkt op dat zowel de ECTS-fiche als de Studiegids [REDACTED] de evaluatiecomponenten vermelden. Volgens hem kan uit de beslissing van de interne beroepsinstantie niet worden afgeleid welk resultaat hij behaalde op de diverse evaluatiecomponenten. Hij benadrukt verder dat in de “*repliek op het bewaarschrift*” wel wordt gesteld dat het team voor creatieve technieken en de presentatie maar net voldoende behaalde, maar volgens hem blijkt hieruit niet (met uitzondering van het onderdeel “peer assessment” waarop hij 6/10 behaalde) hoeveel hij op de diverse evaluatiecomponenten behaalde.

In haar *antwoordnota* wijst verwerende partij er vooreerst op dat het gebruikelijk is dat bij de loutere publicatie van de resultaten geen motivering is gevoegd. Wat de beslissing van de interne beroepsinstantie betreft, is verwerende partij van mening dat deze wel degelijk voldoet aan de vereisten van de formele motiveringsplicht. Verwerende partij stelt dat het belangrijkste bezwaar dat verzoeker in zijn bezwaarschrift aanhaalde was dat hij en zijn groep onvoldoende begeleiding en feedback zouden hebben gehad. Volgens haar wordt in de interne beroepsbeslissing zeer uitgebreid gemotiveerd dat verzoeker wel degelijk op voldoende bijsturing en feedback kon rekenen.

Verder is verwerende partij van mening dat de vragen die verzoeker zich stelt bij zijn score te wijten zijn aan het feit dat hij ervan uitgaat dat hij onvoldoende begeleiding kreeg. Ze stelt dat de interne beroepsinstantie hierop uitgebreid geantwoord heeft en besloten heeft dat de beoordeling van de paper correct was. Volgens haar stelde verzoeker zich voor het overige geen

concrete vragen bij de manier waarop zijn resultaat tot stand is gekomen en diende de interne beroepscommissie hier dan ook niet verder op in te gaan.

In zijn *wederantwoordnota* merkt verzoeker op dat hij zich wel degelijk vragen stelde over de wijze waarop zijn resultaat tot stand is gekomen en dat hij dit ook heeft meegedeeld tijdens het intern overleg. Daarnaast stelt hij dat de “*documenten met gedetailleerde feedback*”, waarnaar verwezen wordt in de interne beroepsbeslissing, niet als stuk aan de Raad werden bezorgd, zodat de Raad er geen rekening mee kan houden in zijn beoordeling.

Beoordeling

Een tweede door verzoeker ontwikkeld middel houdt verband met de formele motiveringsverplichting. Dat bij de publicatie van het voor het kwestieuze opleidingsonderdeel behaalde resultaat geen motivering is toegevoegd kan niet *ipso facto* als een schending van de formele motiveringsverplichting worden aangemerkt. Er is immers een feedback- en inzagemoment georganiseerd, dat plaatsvond kort na voormelde bekendmaking van de examenresultaten, doch waaraan verzoekende partij niet heeft deelgenomen. Deze niet-deelname kan niet aan de verwerende partij worden toegeschreven.

Naar het oordeel van verzoeker bevat ook de beslissing van de interne beroepscommissie geen motivering voor de score die hem is toegekend. De Raad stelt vast dat de mededeling van de betrokken beslissing in essentie motieven met betrekking tot de begeleiding in het kader van het opleidingsonderdeel “.....” bevat. Wat dit betreft, motiveert de interne beroepsinstantie volgens de Raad formeel. De Raad merkt op dat verzoeker in het intern beroepsschrift tevens het volgende vermeldt:

“We hebben de opdracht mijns inziens evenwel naar behoren en conform de aan ons meegedeelde richtlijnen en de doelstellingen en leerinhouden zoals omschreven in de ECTS-fiche van het vak uitgevoerd.

De score die mij werd toegekend is mijns inziens dan ook niet in overeenstemming met de inhoud van de ingeleverde paper, rekening houdend met de opdracht en de feedback. Bovendien is het mij volledig onduidelijk om welke reden een onvoldoende werd toegekend.”.

De Raad leest in dit argument een onbetwistbare vraag om toelichting bij de behaalde score, met name 7/20. Het intern beroepsorgaan overweegt omtrent het hierboven aangehaalde argument het volgende:

“Tot slot geeft u in uw klacht aan dat u, uw inziens, de opdracht wel naar behoren en conform de meegedeelde richtlijnen en doelstellingen en leerinhouden zoals omschreven in de ECTS-fiche heeft uitgevoerd. Het is u ook onduidelijk om welke reden u een onvoldoende werd toegekend. De interne beroepscommissie heeft vastgesteld dat uw beoordeling correct en conform de richtlijnen en doelstellingen in de ECTS-fiche is verlopen.

De beroepscommissie stelt ook vast dat u niet aanwezig was op het feedbackmoment van het examen. U kan met de betrokken lectoren contact opnemen om alle documenten met gedetailleerde feedback in te kijken.

Er werd bijgevolg geoordeeld, gelet op bovenstaande argumentatie, dat er geen redenen zijn om de voortgangscommissie in buitengewone zitting samen te roepen.

U werd correct beoordeeld op het examen ‘.....’. Het behaalde resultaat voor dit opleidingsonderdeel, namelijk 7/20, blijft behouden.”.

Het feit dat verwerende partij een, vooraf aangekondigde, inzage en feedback organiseerde, waarop verzoeker zich bij de docenten had kunnen informeren over de redenen die ertoe leidden dat hij een score van 7/20 behaalde op “.....” en hierop wegens een buitenlands verblijf niet aanwezig was, neemt de verplichting niet weg de score te motiveren in de beslissing op intern beroep. Immers, het bezwaarschrift dat het intern beroep inleidde, bevatte elementen betreffende de in het resultaat uitgedrukte evaluatie van de door verzoeker behaalde competenties. De interne beroepsinstantie kon er zich bijgevolg niet toe beperken te stellen dat :

- verzoeker niet aanwezig was op het feedbackmoment;
- verzoeker contact kan opnemen met de betrokken lectoren om alle documenten met gedetailleerde feedback in te kijken;
- de beoordeling correct en conform de richtlijnen en doelstellingen in de ECTS-fiche is verlopen.

Inzonderheid het laatste gedachtestreepje geeft geen blijk van een afdoende motivering. De interne beroepscommissie kan vaststellen dat de score correct tot stand kwam en de competenties van de verzoeker goed waardeert, maar kan zich niet beperken tot het mededelen van deze vaststelling. De interne beroepsprocedure heeft precies tot doel de student, die hieromtrent argumenten ontwikkelt, inzicht te verschaffen in de redenen die aan de quotering ten grondslag liggen, waarbij hij kan vaststellen welke redenen de beslissing van de beroepsinstantie om de toegekende score te valideren, dragen. Zo hij met deze redenen niet kan

instemmen of deze niet afdoende acht, kan hij vervolgens een extern beroep indienen, *in casu* bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen.

Dat verzoeker oordeelt dat de beslissing van de interne beroepsinstantie alsook, naar het oordeel van verzoeker, de initiële examenbeslissing, hem onvoldoende inzicht verschaffen in het tot stand komen van de betwiste quotering blijkt ook uit het in het verzoekschrift voor de Raad onder 3.2. ontwikkelde middel. Zo stelt verzoeker in het tweede gedachtestreepje bijvoorbeeld het volgende: “De beslissing van onbekende datum van de Interne Beroepscommissie van [verwerende partij], zoals meegedeeld bij mail d.d. 13 juli 2016, waarbij beslist wordt dat er geen redenen zijn om de Voortgangscommissie in buitengewone zitting bijeen te roepen, is in hetzelfde bedje ziek. (stuk 2)

Zowel de ECTS-fiche als de Studiegids ..... – die een document is in het dossier van verzoekende partij – vermelden de evaluatiecomponenten. (stuk 11 en bijlage stuk 6)

Uit de beslissing van de Interne Beroepscommissie kan niet afgeleid worden welk resultaat verzoekende partij behaalde op de diverse evaluatie-componenten. (zij het dat wel in het document *“repliek op het bezwaarschrift”* wordt gesteld *“Voor creatieve technieken en de presentatie behaalde het team maar net voldoende”* en met uitzondering van het onderdeel *“peer assessment”*, waarop verzoekende partij 6/10 behaalde).

Volledigheidshalve weze opgemerkt dat zelfs bij lezing van de *“repliek op het bezwaarschrift”* niet blijkt hoeveel punten verzoekende partij behaalde op de diverse evaluatiecomponenten. (...)

De formele motiveringsplicht is derhalve geschonden daar uit de bestreden beslissingen niet blijkt hoe het resultaat van verzoekende partij tot stand is gekomen”.

De Raad stelt vast dat verwerende partij op basis van rechtspraak aanstipt dat de formele motiveringsplicht ten volle geldt voor de beslissing die genomen wordt in het kader van de interne beroepsprocedure. Verwerende partij deelt het standpunt van verzoekende partij dat deze beslissing niet voldoet aan de vereisten van de formele motiveringsplicht niet. Zij stelt dat de genomen beslissing zeer uitgebreid ingaat op alle bezwaren die verzoeker tijdens de interne beroepsprocedure heeft geuit en in zijn bezwaarschrift heeft opgenomen. Zij stelt tevens dat het belangrijkste bezwaar een gebrek aan begeleiding en feedback betreft. De Raad dient verwerende partij bij te treden in de visie dat in de beslissing van het interne beroepsorgaan uitgebreid is gemotiveerd dat verzoeker op voldoende bijsturing en feedback kon rekenen. Vervolgens leest de Raad dat verzoeker, althans volgens verwerende partij, in zijn

bezwaarschrift stelt dat hij omwille van gebrekkige begeleiding van oordeel is dat zijn score niet in overeenstemming is met de door hem ingeleverde paper en dat hij dan ook niet begrijpt waarom hem een onvoldoende werd toegekend. Aldus begrepen, stelt verwerende partij dat het feit dat verzoeker niet begrijpt dat hij een onvoldoende kreeg te herleiden valt tot een klacht betreffende begeleiding en feedback, waarvan de ongegrondheid volgens verwerende partij gemotiveerd is aangetoond.

Verwerende partij is van oordeel dat zij met betrekking tot de beoordeling van de competenties van verzoeker geen motivering diende te ontwikkelen. De instelling overweegt hieromtrent het volgende in de antwoordnota:

“De Interne Beroepscommissie stelt in haar beslissing dat de beoordeling wel degelijk correct en conform de richtlijnen en doelstellingen in de ECTS-fiche is verlopen. Hiermee voldoet de Interne Beroepscommissie opnieuw aan de formele motiveringsplicht.

De vragen die verzoeker zich stelt bij zijn score zijn enkel te wijten aan het feit dat hij er van uit gaat dat hij onvoldoende begeleiding kreeg. Hierop heeft de Interne Beroepscommissie uitgebreid geantwoord en vervolgens besloten dat de beoordeling van de paper van verzoeker dan ook correct was, daar hij wel voldoende begeleiding kreeg en deze in overeenstemming was met de richtlijnen en doelstellingen van de ECTS-fiche.

Voor het overige stelde verzoeker zich geen concrete vragen bij de manier waarop zijn resultaat tot stand is gekomen en daarom moest de Interne Beroepscommissie hier in het kader van de formele motiveringsplicht ook niet verder op ingaan.

Daarenboven blijkt ook uit de feiten dat verzoeker zich geen vragen stelde bij de manier waarop zijn resultaat tot stand was gekomen, maar dat hij het alleen niet eens was met zijn resultaten omwille van de beweerde gebrekkige begeleiding. Verzoeker was evenwel niet aanwezig op 30/06/2016 toen hij zijn resultaten kon gaan inkijken en er een feedbackmoment was voorzien. Het weze duidelijk dat verzoeker wel degelijk wist hoe zijn resultaat tot stand was gekomen en dat hij het er weliswaar niet mee eens was. Hij heeft omtrent de manier waarop zijn resultaat tot stand is gekomen geen concrete vragen gesteld in zijn bezwaarschrift noch daarvoor of daarna. Hij heeft louter aangegeven dat zijn resultaten niet correct waren omwille van de gebrekkige begeleiding en dat hij in dat opzicht niet begreep hoe zijn resultaat tot stand was gekomen. Gelet op deze overwegingen had de Interne Beroepscommissie geen verdere formele motivering moeten ontwikkelen in haar beslissing.”.

De Raad moet met verwerende partij vaststellen dat verzoeker niet aanwezig was op het feedback- en inzagemoment en aldus een kans verloren liet gaan om zich te informeren over het tot stand komen van de score. Dit betekent, zeker in het licht van de omstandigheden van het concrete dossier, niet noodzakelijk dat verzoeker zich geen vragen stelde bij de manier waarop zijn resultaat tot stand was gekomen.

Evenmin kan de Raad uit het bezwaarschrift met het oog op het intern beroep afleiden dat de opmerkingen die verzoeker uitte – ook deze betreffende het al dan niet in overeenstemming zijn van de score met de inhoud van de geleverde paper – zich beperken tot een bezwaar betreffende de feedback. Verzoeker vermeldt weliswaar de feedback, maar eveneens de opdracht, de meegedeelde richtlijnen en de inhoud van de ECTS-fiche. Daarnaast stelt hij dat het hem bovendien onduidelijk is waarom hem een onvoldoende werd toegekend. De Raad is dan ook van oordeel dat de interne beroepsinstantie een te beperkende draagwijdte aan het in het intern beroepsschrift ontwikkelde middel heeft toegekend, door het te verengen tot kritiek op de feedback en de begeleiding.

De Raad slaat tevens acht op de “*repliek van de opleiding op het bezwaarschrift*”, die op de ochtend van het in art. 75 van de examenregeling bedoelde overleg aan de raadsman van verzoeker is bezorgd. Niettegenstaande verwerende partij in de antwoordnota aangeeft ervan uit te gaan dat het bezwaar van verzoeker is terug te brengen tot de begeleiding en de feedback, bevat de “repliek” betreffende het vierde bezwaar (dit heeft betrekking op de vraag of de opdracht naar behoren is uitgevoerd) een verweer betreffende het aanvoelen van verzoeker onvoldoende te zijn bijgestuurd en de vermelding dat de studenten niet conform de richtlijnen, doelstellingen, opgaven die in de ECTS-fiche en/of op Blackboard en/of op EPOS staan, handelden en bijgevolg een onvoldoende kregen. Daarop volgt een overzicht van de beoordeling voor de verschillende vakdelen. Dit overzicht bevat onder meer scores, met toelichting, en feedbackmogelijkheden. *In casu* ziet de Raad evenwel niet hoe deze toelichting, waaruit volgens de Raad tevens blijkt dat de instelling in het bezwaar wel degelijk een middel betreffende de motivering van de score – verder reikend dan de feedback – heeft gelezen, bij de resultaten ertoe zou kunnen leiden dat de beslissing in overeenstemming is met de formele motiveringsplicht. De Raad kan op basis van het dossier immers niet vaststellen dat – en desgevallend hoe – deze “repliek”, of minstens de elementen eruit die de totstandkoming betreffen van de aangevochten score, in de aangevochten beslissing van het interne beroepsorgaan zou zijn geïntegreerd en bijgevolg als motivering ervan zou kunnen worden

aangemerkt, *in casu* wat de beoordeling van het werk van verzoeker betreft. *A fortiori* merkt de Raad op dat verwerende partij ter zitting meegeeft dat de ‘repliek’ een intern document betreft dat *sensu stricto* niet tot het dossier behoort. Dat het document als “repliek” op het intern bezwaarschrift aan de raadsman van verzoeker ter voorbereiding van het “overleg” ter beschikking is gesteld, voert de Raad niet tot een andere beslissing. Ter zake beperkt verwerende partij zich ertoe als volgt te overwegen: “Na het door u op 2 juli 2016 ingediende beroep werd conform artikel 75 van het examenreglement van [verwerende partij] op 7 juli 2016 een intern overleg georganiseerd. U was op dit overleg niet aanwezig, maar u werd vertegenwoordigd door uw raadsman, meester [I.D.].

Gelet op uw verzoekschrift, de argumentatie naar voor gebracht tijdens het intern overleg en de stukken in het dossier werd beslist dat er geen redenen aanwezig waren om conform artikel 76 van het examenreglement een voortgangscommissie in buitengewone zitting samen te roepen. Uit de schriftelijke argumentatie en het interne overleg kan niet besloten worden dat u incorrect beoordeeld zou zijn voor het opleidingsonderdeel ‘.....’ van de professionele bachelor in het bedrijfsmanagement.”.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

C. Derde middel

Verzoeker beroept zich in een derde middel op de schending van de bepalingen van de ECTS-fiche en van de Studiegids ..... alsook op de schending van het beginsel patere legem quam ipse fecisti en het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker werpt op dat zowel in de ECTS-fiche als in de Studiegids ..... de evaluatiecomponenten en de maximaal toe te kennen punten per component worden vermeld (presentatie: 45% - peer-assessment: 10% - paper: 45%). Volgens verzoeker heeft verwerende partij deze evaluatiecomponenten, noch de vooraf bepaalde puntenverdeling gerespecteerd. Uit het document “*repliek op het bezwaarschrift*” blijkt immers dat volgende evaluatiecomponenten werden beoordeeld: proces (40%), peer assessment (10%) en eindproduct: paper en presentatie (50%). Verzoeker benadrukt dat de evaluatiecomponent ‘proces’ niet voorafgaandelijk als evaluatiecomponent werd vermeld en toch voor 40% heeft meegeteld.

Verder stipt verzoeker aan dat alleen voor zuivere kennisvragen een cijfer een voldoende motivering oplevert en dat dit niet geldt voor andere evaluatievormen, zoals een eindwerk of masterproef. Ze verwijst hiervoor naar arrest nr. 2014/400 van 18 december 2014.

Ten slotte werpt verzoeker op dat in de ECTS-fiche en in de Studiegids ..... eveneens de eindcompetenties, doelstellingen en leerinhouden werden bepaald. Volgens haar blijkt uit het document “*repliek op het bezwaarschrift*” dat de evaluatie “*Eindproduct: paper en presentatie*” drie onderdelen bevat, met name:

- inhoudelijke tekorten rapport
- belangrijkste creatieve tekorten van het rapport
- belangrijkste creatieve tekorten van de presentatie

Verzoeker merkt op dat hieruit onvoldoende blijkt hoe de beoordeling in verband wordt gebracht met de eindcompetenties, doelstellingen en leerinhouden, zoals vooropgesteld in de ECTS-fiche en de Studiegids .....

In haar *antwoordnota* wijst verwerende partij erop dat verzoeker dit middel pas voor het eerst opwerpt in de procedure voor de Raad. Ze stelt dat verzoeker reeds in het kader van de interne beroepsprocedure kennis heeft kunnen nemen van de beoordeling van het opleidingsonderdeel alsook van de ECTS-fiche en van de studiegids. Ook werd de beoordeling op 7 juli 2016 samen met de repliek op het bezwaarschrift overgemaakt aan de raadsman van verzoeker. Volgens verwerende partij had verzoeker dit middel ook al kunnen opwerpen in het kader van de interne beroepsprocedure, zodat het niet ontvankelijk is.

Verwerende partij stelt vervolgens dat zelfs indien het derde middel ontvankelijk zou zijn, dit ongegrond is. Ze benadrukt dat in het beoordelingsverslag inderdaad een andere opdeling werd gehanteerd door te verwijzen naar het proces, de peer assessment en het eindproduct (zijnde de paper en de presentatie), maar volgens haar kwam de beoordeling op hetzelfde neer. Zo werd bij het punt ‘proces’ immers gekeken naar zowel het proces dat verzoeker aflegde in het kader van de uiteindelijke paper als het proces naar de uiteindelijke presentatie. Het eindproduct en het proces maken 90% van de beoordeling uit, waarbij voor 45% rekening werd gehouden met de presentatie en voor 45% met de paper. Volgens verwerende partij is er derhalve geen sprake van enige afwijking van de eindevaluatiecomponenten en puntenverdeling zoals opgenomen in de ECTS-fiche en studiegids.

Waar verzoeker van mening is dat de motivering van de beoordeling niet afdoende zou zijn, wijst verwerende partij erop dat uit het beoordelingsverslag blijkt dat er wel degelijk meer motieven vorhanden zijn voor de beslissing dan louter de toegekende punten en dat deze beoordeling rekening houdt met de in de ECTS-fiche en studiegids opgenomen evaluatiecomponenten en puntenverdeling. Volgens haar komen in de beoordeling bovendien ook de eindcompetenties, doelstellingen en leerinhouden aan bod. Zo worden in de beoordeling de inhoudelijke tekorten van het rapport of de paper besproken, die zich vooral op het vlak van het onderzoek situeren. Verwerende partij stelt dat deze tekorten impliceren dat verzoeker verscheidene doelstellingen en leerinhouden onvoldoende beheerst, vermits daarin wordt verwezen naar de stappen van het onderzoek die de student onder de knie moet hebben. Volgens haar betekent dit ook dat verzoeker niet aan al de eindcompetenties voldoet.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat zijn raadsman dit middel tijdens het intern overleg wel degelijk heeft opgeworpen. Hij benadrukt dat indien een verslag van het intern overleg zou zijn opgesteld, de Raad had kunnen vaststellen wat er aan bod was gekomen tijdens het intern overleg. Daarnaast merkt verzoeker op dat, bij lezing van de beslissing van de interne beroepsinstantie, blijkt dat het middel minstens impliciet werd opgeworpen, wat voldoende is opdat het nadien op ontvankelijke wijze voor de Raad kan worden opgeworpen. Volgens verzoeker is dit middel bovendien van openbare orde.

Verzoeker stipt vervolgens aan dat verwerende partij niet ontkent dat er een andere indeling werd gehanteerd. Waar verwerende partij stelt dat de andere opdeling op hetzelfde neerkwam vermits bij de beoordeling van het “*proces*” zowel gekeken werd naar het proces dat verzoeker alegde in het kader van de uiteindelijke paper als naar het “*proces naar de uiteindelijke presentatie door de oefenpresentatie*”, merkt verzoeker op dat het proces de weg is naar het eindproduct, het eindproduct is het resultaat van het proces. Volgens hem dienen proces en eindproduct derhalve duidelijk van elkaar te worden onderscheiden.

Ten slotte stelt verzoeker dat er ter motivering niet kan worden verwezen naar het beoordelingsverslag, dat betreft een posteriori motivering. Volgens hem slaagt verwerende partij er trouwens ook nu niet in om de inhoud van het beoordelingsverslag in verband te brengen met de eindcompetenties, doelstellingen en leerinhouden, zoals vooropgesteld in de ECTS-fiche en studiegids.

Beoordeling

De Raad merkt op dat verzoeker de instelling tevens een schending van de bepalingen van de ECTS-fiche met betrekking tot de evaluatiewijze verwijt.

De evaluatie bestaat uit volgende evaluatievormen (met vermelding van het evaluatiemoment en het aan de evaluatiecomponent toegekende gewicht):

- presentatie (juni – 45%)
- peer-assessment (juni – 10%)
- paper (juni – 45%).

Aansluitend bij de bovenvermelde overwegingen inzake de motivering van de door verzoeker behaalde score in de aangevochten beslissing van de interne beroepsinstantie, is het de Raad niet duidelijk of de score in overeenstemming met de ECTS-fiche tot stand is gekomen.

Ook hier stelt de Raad vast dat verwerende partij zich ertoe beperkt vast te stellen dat de beoordeling correct en conform de richtlijnen en doelstellingen in de ECTS-fiche is verlopen.

Nu verzoeker reeds in het bezwaarschrift in het kader van het intern beroep heeft aangehaald dat het hem niet duidelijk is waarom hij een onvoldoende heeft gekregen, acht de Raad het middel niet onontvankelijk.

De Raad acht de motivering van de score *in casu* – m.a.w. in het licht van het middel betreffende de evaluatiewijze en de evaluatiecomponenten zoals voorzien in de ECTS-fiche – dan ook bijzonder relevant.

Verwijzend naar de reeds aangehaalde “repliek”, omtrent het statuut waarvan in de aangevochten beslissing de Raad hierboven reeds overwoog dat deze hem op zijn minst onduidelijk is, geeft verwerende partij aan dat de vakdelen en hun weging als volgt omschreven zijn:

- proces (40%)
- peer-assessment (10%)
- eindproduct (paper en presentatie - 50%).

Voorerst maakt de aangehaalde “repliek” het voor de Raad moeilijk aan te nemen dat verzoeker de middelen betreffende de score eerst voor de Raad heeft geuit. Zo staat in de in het kader van het intern beroep gemaakte repliek reeds duidelijk onder de hoofding “Het proces (40%)”: “De student verklaart “zeer verbaasd” te zijn een onvoldoende te hebben behaald op het vak. (...”).

Daarna gaat de repliek dan ook in op de onvoldoendes (“De blijvende inhoudelijke problemen beschreven we voor een deel in de vorige tabel bij de bespreking van deel 1 en deel 2. Daarnaast sommen we de andere grootste inhoudelijke tekorten hieronder op. Voor creatieve technieken en de presentatie behaalde het team maar net voldoende.”).

In de antwoordnota geeft verwerende partij aan dat in het beoordelingsverslag een andere opdeling is gehanteerd door te verwijzen naar het proces, de peer assessment en het eindproduct, maar dat de beoordeling uiteindelijk op hetzelfde neerkomt.

Verwerende partij geeft aan dat uit de beoordeling blijkt dat bij het punt “proces” is gekeken naar het proces dat verzoeker aflegde in het kader van de uiteindelijke paper als het proces naar de uiteindelijke presentatie door de oefenpresentatie. Het eindproduct en het proces maken volgens verwerende partij 90% van de beoordeling uit, waarbij voor 45% rekening werd gehouden met de presentatie en waarbij voor 45% rekening werd gehouden met de paper.

Volgens verwerende partij is er dan ook geen sprake van een afwijking van de evaluatiecomponenten en de puntenverdeling zoals in de ECTS-fiche en de studiegids is opgenomen.

Het is de Raad evenwel niet duidelijk hoe de gekozen beoordelingsaanpak en het feit dat hij *de facto* gelijkloopt – bijvoorbeeld wat de uitsplitsing met gelijk gewicht van de score voor “proces” en “eindproduct” over paper en presentatie betreft, waarbij het de Raad niet duidelijk is in hoeverre de opmerkingen die in de “repliek” zijn geformuleerd nu eens de presentatie en dan weer de paper betreffen - met deze die in de ECTS-fiche is voorgeschreven blijkt uit de reeds aangehaalde “repliek” en nog daargelaten uit de aangevochten beslissing.

Bij deze overweging stipt de Raad ook het belang aan om de tekorten te kunnen linken aan de met het opleidingsonderdeel beoogde eindcompetenties, waaromtrent de Raad in de

aangevochten beslissing eveneens onvoldoende informatie aantreft. Hierbij is het voor de Raad ook relevant te kunnen vaststellen wat precies in de evaluatiecomponent “peer assessment”, “presentatie” en “paper” wordt getoetst en waarom in de “repliek” de component “proces” is toegevoegd en hoe deze zich verhoudt tot de met het opleidingsonderdeel beoogde eindcompetenties. Verwerende partij geeft in haar antwoordnota wel aan dat uit de beoordeling is gebleken dat bij het punt “proces” zowel is gekeken naar het proces dat verzoeker aflegde in het kader van de uiteindelijke paper als het proces naar de uiteindelijke presentatie door de oefenpresentatie. Niettemin is het de Raad niet duidelijk waarom de keuze is gemaakt af te wijken van de in de ECTS-fiche voorgeschreven evaluatieformule en hoe deze keuze de beoordeling dichter bij de eindcompetenties zou laten aansluiten. Tevens stipt de Raad aan dat verzoeker een aantal elementen uit de repliek inhoudelijk betwist (“aparte bezwaren”), waarvan het voor de Raad evenwel, omwille van de tekortkoming in de motivering van de behaalde score, niet duidelijk is in hoeverre zij in de beoordeling hebben meegespeeld. De Raad kan hierbij trouwens enkel vaststellen dat de beslissing op intern beroep de quatering van verzoeker bevestigt.

Het middel is gegrond.

D. Vierde middel

Verzoeker werpt in een vierde middel op dat hij onvoldoende ondersteuning en begeleiding heeft gekregen.

Standpunt van partijen

Verzoeker verwijst naar de ECTS-fiche en naar de Studiegids [.....], waarin wordt gesteld: “*Tijdens het proces krijg je ondersteuning en begeleiding van het werk op vlak van inhoud, taal, proces, groepsdynamica en creatieve technieken.*”. Hij stelt dat de begeleiding op diverse vlakken onvoldoende is geweest en dat er tegenstrijdige feedback werd gegeven. Zo blijkt uit de interne beroepsbeslissing dat er geen begeleiding werd gegeven op het vlak van groepsdynamica, terwijl dit wel is voorgeschreven. Volgens hem reikten hij en zijn groep ook diverse ideeën aan tijdens de feedbackmomenten, maar werd er niet concreet op ingegaan of kregen ze als antwoord dat ze deze dienden uit te werken. Hij stelt dat er vaak gezegd werd hoe het niet moest, maar niet hoe het wel moest. Bovendien ging het bij het feedbackmoment van docent [D.P.] vooral over de foute vermelding van de bronnen, zonder andere concrete feedback, zodat verzoeker en zijn medestudenten dachten dat ze op de goede weg zaten.

Verder gaat verzoeker in op de bijsturing voor ‘creatieve technieken’. De interne beroepsinstantie stelt dat er voor de opdracht “vergaderverslag” een facultatieve sessie georganiseerd werd voor feedback en bijsturing, maar dat verzoeker hierop niet aanwezig was. De interne beroepsinstantie merkte ook op dat verzoeker de deadline voor het indienen van het vergaderverslag niet heeft gehaald. Verzoeker erkent dat hij afwezig was op de sessie van het vergaderverslag. Daarnaast was hij ook afwezig bij de les over het vergaderverslag wegens een medische ingreep, waarvan verwerende partij op de hoogte was en waarvoor hij een bijzonder statuut heeft verkregen.

Vervolgens stipt verzoeker aan dat de feedback die hij en zijn groep van de lectoren ontvingen vaak onduidelijk en tegenstrijdig was, hetgeen de opdracht bemoeilijkt heeft. Zo werd slechts drie weken voor de deadline van de paper duidelijk hoe de paper moet aangepakt worden, werd nooit meegedeeld dat het de bedoeling was om alle reclameboodschappen van het gekozen bedrijf te bespreken en werd aangehaald dat het deel met betrekking tot maatschappelijk verantwoord ondernemen uitgebreid was, maar volgens verzoeker moest elk onderdeel wel aangehaald worden omdat dit bijdroeg tot het geheel. Verzoeker merkt bovendien op dat de waarheid geweld wordt aangedaan waar de interne beroepsinstantie vaststelt dat de feedback van de lectoren heel verschillend is omdat de vier lectoren vier totaal verschillende aspecten van het onderzoek begeleiden en beoordelen. Volgens hem bevat het dossier immers geen document met schriftelijke feedback, laat staan (een) document(en) van tijdens het jaar met feedback van de vier docenten, elk wat betreft hun domein.

Verzoeker stelt ook dat hij niet naar de facultatieve feedbacksessies is geweest omdat bevestigend werd geantwoord op de vraag of ze met de groep op de goede weg zaten als ze rekening zouden houden met de feedback. Hij merkt ook op dat de uiteindelijke eindpresentatie volledig herwerkt werd naar een nieuwe presentatie.

Ten slotte is verzoeker van oordeel dat verwerende partij niet dienstig kan verwijzen naar het feit dat verzoeker het feedbackmoment van het examen op 30 juni 2016 gemist heeft. Hij heeft dit gemist omwille van een bijscholing in het buitenland, maar in elk geval waren de punten voor het kwestieuze opleidingsonderdeel toen reeds toegekend.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat verzoeker er niet in slaagt om de aangehaalde voorbeelden te staven aan de hand van stukken. Ze stelt dat er verscheidene

(zowel verplichte als facultatieve) feedbacksessies werden georganiseerd en dat de studenten daarnaast ook per mail een afspraak konden maken met de lectoren voor eventuele verdere ondersteuning. Verwerende partij stipt aan dat verzoeker van deze laatste mogelijkheid geen gebruik heeft gemaakt, noch was hij (met zijn team) aanwezig tijdens de facultatieve feedbacksessies.

Verder wijst verwerende partij erop dat de interne beroepsinstantie reeds duidelijk heeft aangegeven dat de feedback tussen de verschillende lectoren zeer verschillend is doordat de vier lectoren vier totaal verschillende aspecten van het onderzoek begeleiden en beoordelen. Volgens haar is het bovendien onbegrijpelijk dat verzoeker nooit om extra ondersteuning heeft gevraagd als er toch al sprake zou zijn geweest van tegenstrijdige feedback.

Verwerende partij merkt vervolgens op dat verzoeker tijdens de eerste week van het eerste semester een uitgebreide infosessie met verplichte aanwezigheid heeft bijgewoond waarin de aanpak van de paper en het bijhorende onderzoek evenals de 360° benadering volledig werd toegelicht. Ze benadrukt dat het, conform de 360° benadering, de bedoeling was de communicatie van het gekozen bedrijf te bespreken aan de hand van representatieve communicatie-uitingen. Volgens haar werd in de paper van verzoeker en zijn team echter slechts één communicatie-uiting besproken, wat onvoldoende is. Verwerende partij is dan ook van mening dat verzoeker wel degelijk voldoende ondersteuning en begeleiding heeft gekregen bij de totstandkoming van de paper van hem en zijn team.

In zijn *wederantwoordnota* gaat verzoeker hier niet verder op in.

Beoordeling

Wat de door verzoeker aangehaalde gebrekkige begeleiding, ondersteuning betreft, alsmede de beweerde tegenstrijdige feedback, herinnert de Raad er vooreerst aan dat een gebrek aan begeleiding de aangevochten beoordeling slechts in het gedrang brengt indien het gebrek aan begeleiding of het tegenstrijdige karakter van de ontvangen feedback dermate apert is dat de beoordeling van de bereikte competenties niet op een getrouw beeld zou zijn gesteund, met andere woorden dat de beweerde tekorten in de begeleiding – *in casu* op het vlak van inhoud, taal, proces, groepsdynamica en creatieve technieken – dermate belangrijk en doorslaggevend zouden zijn dat de Raad er vanuit kan gaan dat de bereikte competenties beduidend onder de competenties liggen die de student bij een voldoende begeleiding zou hebben bereikt.

De Raad weet de verplichte en facultatieve evaluatiemomenten, zoals deze onder meer blijken uit de aangevochten beslissing, door de diverse bij het opleidingsonderdeel betrokken lesgevers die in hun begeleiding elk een ander aspect onder de aandacht brengen, onvoldoende noch tegenstrijdig. *A fortiori* gaat de Raad er niet vanuit dat de begeleiding van die aard is dat zij een vertekend beeld van de door verzoeker bereikte competenties tot gevolg heeft en bijgevolg de evaluatie wat dit betreft in het gedrang brengt. In het dossier vindt de Raad geen overtuigende elementen waaruit een beweerd gebrekbaar aanbod aan feedback zou moeten blijken. De Raad herinnert eraan dat ook de student een verantwoordelijkheid heeft in het kader van de begeleiding van een opleidingsonderdeel, in die zin dat deze begeleiding deels door diens vragen – bijvoorbeeld met het oog op verduidelijking van feedback (die hem bijvoorbeeld tegenstrijdig kan toeschijnen met andere feedback) – wordt gedreven. Wat de afwezigheid op de facultatieve sessie “vergaderverslag” en het laattijdig indienen van de taak terzake met het oog op feedback, hetgeen niet tot puntenaftrek leidde, betreft, als gevolg van ziekte, merkt de Raad op dat hieruit in de globale context niet kan worden afgeleid dat de verzoekende partij onvoldoende daadwerkelijke mogelijkheden tot feedback zou hebben gehad. De Raad merkt op dat blijkens de aangevochten beslissing de taak toch werd verbeterd en dat op 20 mei 2016 een facultatieve feedbacksessie over de ingeleverde opdracht werd georganiseerd. Tot de overtuiging dat *in globo* geen sprake is van een gebrekbaar begeleiding van verzoeker wijst de Raad tenslotte ook nog op de verplichte infosessie betreffende de opdracht die in het begin van het traject van het opleidingsonderdeel plaatsvond en de via het leerplatform ter beschikking gestelde informatie. De Raad stipt hierbij nog aan dat het aan verzoeker verleende bijzonder statuut faciliteiten in het leven roept die evenwel geen verband houden met de deelname aan begeleidingsmomenten. Met betrekking tot de ingreep die het de student onmogelijk zou hebben gemaakt aan bepaalde feedbackactiviteiten deel te nemen treft de Raad geen bijkomende stukken in het dossier aan.

De Raad vindt in de beslissing van het interne beroepsorgaan geen aanwijzing dat verzoeker aparte begeleiding en tussentijdse feedback kreeg inzake “groepsdynamica”. In zoverre de begeleiding op dit vlak ontoereikend zou zijn, oordeelt de Raad dat, rekening houdend met de mate waarin en de diverse terreinen waarop verzoeker *in globo* feedback is aangeboden, niet kan worden gesteld dat de tekortkoming van die aard is dat zij de validiteit van de beoordeling van de bereikte competenties in het gedrang brengt. Daar komt bij dat de aangeboden begeleiding tot de groep waarvan verzoeker deel uitmaakte was gericht. Opmerkingen

betreffende andere facetten van de opdracht, gericht tot de groep, hebben de groep als dusdanig en niet enkel de individuele groepsleden een spiegel voorgehouden. Opmerkingen en coaching betreffende de resultaten van de groep betreffen impliciet eveneens de werking van en dynamiek in de groep. De begeleiding inzake groepsdynamiek kan weliswaar in een aparte feedbacksessie worden georganiseerd, maar kan minstens zo effectief in de besprekingsgang van de groep (het groepswerk) vervat zitten. Dit illustreert bijvoorbeeld ook de “repliek”, waarin de Raad onder meer leest – hetgeen verzoeker niet betwist – dat het tweede *moodboard* (zie “bijsturing creatieve technieken”) tot doel had zelfreflectie binnen het team op gang te brengen.

In het verlengde hiervan herinnert de Raad eraan dat verzoeker evenmin gebruik maakte van het feedback- en het inzagemoment, georganiseerd na de bekendmaking van de resultaten – die, hetgeen niet ongebruikelijk is, zelf niet de motivering voor de kwestieuze beoordeling bevatte. De Raad sluit niet uit dat dit het formuleren van een intern bezwaarschrift kan hebben bemoeilijkt, maar is niet de mening toegedaan dat het feit dat verzoeker door een buitenlands verblijf niet aan de feedback deelnam aan verwerende partij kan worden verweten. Dat verzoeker, die hierom vroeg, geen nieuw gespreksmoment met zijn docenten werd verleend kan in het licht hiervan evenmin aan verwerende partij worden verweten. Daar komt nog bij dat de Raad vaststelt dat verwerende partij verzoeker daarenboven niet de kans heeft ontzegd zijn dossier in te kijken na het inzage- en feedbackmoment. Tevens kreeg verzoeker, op vraag van diens raadsman – weliswaar gesteld na het indienen van het intern beroep – een elektronische kopie van het dossier en van de – volgens verwerende partij interne – “repliek”, weliswaar kort, vóór de hoorzitting waarop verzoeker was uitgenodigd en waaraan zijn raadsman deelnam. Dat verzoeker niet de kans is gegeven na deze hoorzitting zijn standpunt omtrent de “repliek” op zijn bezwaarschrift mee te delen, schendt het recht van verzoeker zich te verdedigen niet. De Raad herinnert er ook nog aan dat het feit dat in de “repliek”, die vanzelfsprekend eerst na het bezwaarschrift op intern beroep is gemaakt, melding is gemaakt van de inzagemogelijkheid niet betekent dat verzoeker reeds vroeger over de mogelijkheid tot inzage van het dossier beschikte, waartoe trouwens eens feedback- en inzagemoment is georganiseerd. Dat de raadsman van verzoeker - die tijdens de beroepstermijn/beroepsprocedure in het buitenland verbleef - niet de kans heeft gehad zijn intern beroep volwaardig vorm te geven is, al het voorgaande in acht genomen, niet aan verwerende partij toe te schrijven en brengt de Raad *in casu* niet tot de conclusie dat zulks de aangevochten beslissing aantast.

Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de voortgangscommissie van 29 juni 2016 en de beslissing van de interne beroepsinstantie zoals meegedeeld op 13 juli 2016.

2. De bevoegde instantie van verwerende partij zal uiterlijk tegen 2 september 2016 een nieuwe beslissing nemen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 17 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote, kamervoorzitter

Piet Versweyvelt bijzitter

Jan Geens bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Bertel De Groote

Zitting van 19 augustus 2016

Arrest nr. 3.016 van 19 augustus 2016 in de zaak 2016/200

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 14 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 27 juni 2016 waarbij aan de verzoeker een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘[REDACTED]’.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 19 augustus 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het office management”.

Voor het opleidingsonderdeel “[REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 1 juli 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij aangetekend schrijven van 14 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verzoekende partij stelt in haar extern beroep van 14 juli 2016 explicet dat zij beroep instelt tegen de studievoortgangsbeslissing die bekendgemaakt werd op 30 juni 2016. Zij merkt op dat zij intern beroep instelde op 30 juni 2016, maar nog geen interne beroepsbeslissing heeft ontvangen, noch een mededeling op welke datum de uitspraak zal worden verleend.

Verwerende partij deelt in haar *antwoordnota* mee dat verzoekster op 27 juni 2016 kennis nam van haar resultaat. Bij schrijven van 1 juli 2016 werd door de verzoekende partij tegen de quatering voor het opleidingsonderdeel ‘.....’ intern beroep aangetekend. Bij schrijven van 13 juli 2016 werd aan de verzoekende partij, en bij schrijven van 15 juli 2016 werd aan de raadsman van de verzoekende partij kennis gegeven van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 13 juli 2016, waarbij het ingediende beroep onontvankelijk werd verklaard. Bij schrijven van 14 juli 2016 tekende verzoekende partij extern beroep aan. Zij heeft geen opmerkingen omtrent de ontvankelijkheid van het verzoek.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat verzoekende partij op 1 juli 2016 een intern beroep indiende bij de interne beroepsinstantie tegen het examencijfer dat ze heeft gekomen voor het opleidingsonderdeel ‘.....’. Vermits zij noch een interne beroepsbeslissing, noch een mededeling op welke datum de interne beroepsinstantie uitspraak zou doen, heeft ontvangen, diende verzoekster op 14 juli 2016 een beroep in bij de Raad.

Uit het dossier blijkt echter dat de interne beroepsinstantie op 13 juli 2016 wel degelijk een beslissing heeft genomen. Daarbij werd het intern beroep van verzoekende partij onontvankelijk verklaard. De interne beroepsinstantie spreekt zich niet uit over de grond van de zaak. Deze beslissing werd aan verzoekster op 13 juli 2016 en aan de raadsman van verzoekster op 15 juli 2016 via aangetekend schrijven bezorgd. Op deze beslissing werden de beroepsmogelijkheden en -modaliteiten om extern beroep bij de Raad aan te tekenen vermeld. Verzoekster heeft hiertegen geen beroep bij de Raad ingesteld.

De Raad stelt vast dat het decreet (artikel II.284 en artikel II.294 van de Codex Hoger Onderwijs) als volgt bepaalt:

Art. II.284.

“*De interne beroepsprocedure leidt tot:*

1° de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van de onontvankelijkheid ervan;

2° een beslissing die de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigt, of herziet.

De in het eerste lid bedoelde beslissingen worden aan de student ter kennis gebracht binnen een termijn van 15 kalenderdagen, die ingaat op de dag na deze waarop het beroep is ingesteld. “

Art. II.294.

§ 1. De beroepen bij de Raad worden ingesteld binnen een vervaltermijn van 5 kalenderdagen, die ingaat de dag na die van kennisname van de in artikel II.284, eerste lid bedoelde beslissing.

De beroepen tegen een beslissing bedoeld in artikel I.3, 67°, h), worden bij de Raad ingesteld binnen een vervaltermijn van 30 dagen die ingaat de dag na kennisname van de definitieve beslissing van het bij of krachtens het decreet bevoegd organen en uiterlijk de eenendertigste dag na de dag van een kennisgeving van de betrokken beslissing.

Bij het uitblijven van een tijdige beslissing van de interne beroepsinstantie binnen de termijn zoals bepaald in artikel II.284, tweede lid, dient in voorkomend geval het beroep bij de Raad binnen de vervaltermijn van 5 kalenderdagen na het verstrijken van deze termijn te worden ingesteld, tenzij vóór het verstrijken van de termijn waarover de interne beroepsinstantie beschikt, deze aan de student mededeelt op welke latere datum zij uitspraak zal doen. In dat geval gaat de vervaltermijn van 5 kalenderdagen voor het beroep bij de Raad in de dag na die datum.

Indien de vijfde of dertigste dag van de in het eerste lid respectievelijk tweede lid bedoelde termijn een zaterdag, zondag of wettelijke feestdag is, wordt de termijn verlengd tot de eerstvolgende werkdag waarop de postdiensten open zijn.

Op de initiële studievoortgangsbeslissing vermeldt het instellingsbestuur naast de interne beroepsmodaliteiten de beroepstermijn van 5 kalenderdagen om een extern beroep in te stellen die ingaat na het uitblijven van een tijdige interne beroepsbeslissing zoals in het derde lid bepaald.”

Artikel 64, §3 en §4 OER bepaalt als volgt:

“*§3 De Interne Beroepscommissie behandelt het intern beroep uitsluitend op stukken.*

De interne beroepsprocedure verloopt als volgt:

1. Oordeel betreffende de ontvankelijkheid:

De voorzitter van de Interne Beroepscommissie oordeelt over de ontvankelijkheid van het intern beroep. Dit houdt in dat nagegaan wordt of het intern beroep binnen de voorziene termijn, in de juiste vorm en met de juiste hoedanigheid werd ingesteld en of er kan worden uitgemaakt tegen welke studievoortgangsbeslissing er beroep is ingesteld.

Wanneer het intern beroep onontvankelijk is, wordt ze op gemotiveerde wijze afgewezen. De voorzitter van de Interne Beroepscommissie brengt de student per aangetekend schrijven op de hoogte van de gemotiveerde beslissing.

2. Onderzoek gegrondheid:

In geval het intern beroep door de voorzitter van de Interne Beroepscommissie als ontvankelijk wordt beoordeeld, stelt hij of een daartoe gemachtigde een dossier samen waarbij hij alle informatie omtrent het intern beroep inwint. De Interne Beroepscommissie neemt een beslissing die de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigt of herziet. Van de behandeling ten gronde van dit intern beroep wordt een proces-verbaal opgesteld.

§4 De interne beroepsprocedure dient binnen een vastgelegde termijn afgehandeld te zijn: binnen een termijn van vijftien kalenderdagen die ingaat op de dag na die waarop het beroep is ingesteld, wordt de student per aangetekend schrijven op de hoogte gebracht van de gemotiveerde beslissing.”

Verwerende partij heeft een beslissing op intern beroep genomen op 13 juli 2016 en deze bij aangetekende brief op 14 juli 2016 aan verzoeker verstuurd en vervolgens bij aangetekend schrijven op 15 juli 2016 aan de raadsman van verzoeker verzonnen (zie bijlagen bij antwoordnota met het bewijs van afgifte aangetekende zending).

De termijn om een interne beroepsbeslissing te nemen betreft vijftien kalenderdagen, die ingaat de dag nadat het intern beroep werd ingesteld, *in casu* derhalve ingaand op 2 juli 2016. Ten laatste op 16 juli 2016 diende deze beslissing derhalve ter kennis worden gebracht aan verzoekster.

De Raad kan op basis van de stukken meegeleerd in het dossier echter niet met zekerheid stellen dat verzoekster reeds op 15 juli 2016 op de hoogte was van de beslissing op intern beroep. Wel werd de beslissing binnen de termijn van 15 kalenderdagen genomen en verzonden aan verzoekster. Het decreet expliciteert niet wat juist de draagkracht is van ‘ter kennis gebracht’ en in hoeverre hiermee de effectieve kennisname wordt bedoeld. Het is niet onlogisch dat een student die de laatste dag van de termijn van vijftien kalenderdagen (zoals mogelijk *in casu*) nog niets gehoord heeft van een interne beroepsbeslissing een rechtstreeks extern beroep instelt, gezien de korte vervaltermijn van vijf kalenderdagen, die geldt op grond van artikel II.294, §1, lid 3 Codex Hoger Onderwijs. Alleszins werd het extern beroep gedateerd op 14 juli 2016 vroegtijdig ingesteld, gezien de termijn van vijftien kalenderdagen op dat ogenblik nog niet was verstrekken.

De Raad stelt verder vast dat er op 13 juli 2016 een beslissing is genomen door de interne beroepsinstantie, die op basis van artikel 64 van het OER volheid van bevoegdheid heeft. Deze beslissing vermeldt de beroepsmodaliteiten (zie bijlage bij de antwoordnota), waartegen verzoekster binnen de vijf kalenderdagen alleszins extern beroep diende in te stellen, wat zij echter tot op heden nagelaten heeft om te doen.

De Raad stelt in dit verband dat ook een interne beroepsbeslissing die buiten de termijn van 15 kalenderdagen wordt genomen nog steeds een rechtsgeldige beslissing is, waartegen in voorkomend geval een extern beroep kan worden ingesteld. Volgens de rechtspraak van deze Raad en de Raad van State¹ betreft deze termijn van 15 kalenderdagen immers geen vervaltermijn, zodat de interne beroepsinstantie haar bevoegdheid behoudt om een beslissing te nemen na het verstrijken van deze termijn. De student moet derhalve waakzaam zijn en zelfs in geval van een terecht eerder ingesteld rechtstreeks beroep tegen het uitblijven van een tijdige beslissing op intern beroep alsnog een extern beroep instellen tegen de later ter kennis gebrachte interne beroepsbeslissing.

---

¹ R.vStb van 6 december 2010.,nr.2010/128 en Rvs 18 januari 2011, nr 210.481, Audoor.

Het huidig beroep dat ingesteld werd tegen de initiële beslissing die bekendgemaakt werd op 30 juni 2016 is niet ontvankelijk omdat verzoekster het intern beroep niet vooreerst regelmatig heeft uitgeput, wat decretaal noodzakelijk is om een regelmatig extern beroep te kunnen instellen (artikel II.285 Codex Hoger Onderwijs). De interne beroepsinstantie was van oordeel dat het intern beroep niet op ontvankelijke wijze is ingesteld. Verzoekster heeft tegen deze beslissing (met volheid van bevoegdheid genomen) geen extern beroep ingesteld en deze is derhalve intussen definitief geworden. Dit heeft tot gevolg dat ook de initieel ten gronde genomen beslissing van die bekendgemaakt werd op 30 juni 2016 definitief is geworden.

Het huidige extern beroep is niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 19 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, kamervoorzitter

Jean Goossens bijzitter

Daniël Cuypers bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.017 van 19 augustus 2016 in de zaak 2016/201

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 15 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 24 juni 2016 waarbij aan de verzoekster een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Stage: [REDACTED]’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 6 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 19 augustus 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster, advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het Onderwijs: kleuteronderwijs”.

Voor het opleidingsonderdeel “Stage: [REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 27 juni 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 6 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt dat de studenten binnen het opleidingsonderdeel ‘Stage: .....’ stage dienden te volbrengen in twee scholen (telkens twee periodes) en dat de stagebezoeken door de lectoren zowel in het begin, tijdens als op het einde van de stageperiodes gebeurden. Ze benadrukt dat twee lectoren de stage van verzoekster hebben bezocht en geobserveerd en dat er steeds wordt gewerkt met verschillende stagebegeleiders om de objectiviteit te garanderen.

Verder merkt de interne beroepsinstantie op dat aan de studente een richtlijnenbundel ter beschikking werd gesteld waarin de evaluatiwijze en een evaluatiekaart werden opgenomen. De evaluatiekaart zet de attitudes en einddoelstellingen uiteen die beoogd werden doorheen de stage. Wat de attitude (het is geen competentie) ‘echtheid en spontaan contact met kinderen’ betreft, stelt de interne beroepsinstantie dat er voor de studente onvoldoende evolutie werd vastgesteld doorheen de stage. In de tussentijdse evaluatie met betrekking tot deze attitude wordt opgemerkt dat er weliswaar evolutie merkbaar is, maar dat het nog een duidelijk werk punt is. Ook voor andere einddoelstellingen haalde de studente volgens de interne beroepsinstantie niet de beoogde cesuur (*i.e.* het minimaal verwachte niveau) op het einde van haar stage. De studente beheerde bepaalde gedragsindicatoren die vermeld worden in de eindcompetenties onvoldoende en/of er bleven nog ernstige werkpunten bestaan op het moment van de eindevaluatie.

Vervolgens benadrukt de interne beroepsinstantie dat de eindevaluatie van de stage geen momentopname is, maar wel een genuanceerd en globaal oordeel van de evolutie gedurende de volledige stageperiode. In de eindevaluatie wordt bovendien rekening gehouden met zowel de negatieve als de positieve beoordelingen van mentoren en lectoren. De interne beroepsinstantie stelt dat, hoewel de studente inspanningen leverde om de aangehaalde werkpunten te remediëren, er voldoende objectieve elementen doorheen de volledige stageperiode in de verschillende begeleidingsdocumenten van lectoren en mentoren aangehaald worden die het eindoordeel staven. Ze verwijst naar de tussentijdse evaluatie wat betreft het taalgebruik,

zelfreflectie en het gebruik van gedifferentieerde werkvormen en merkt op dat naast bovenvermelde, door de studente betwiste beoordelingen van einddoelstellingen, ook nog andere cesuren niet werden behaald.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 7 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 15 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

A. Tijdigheid van het beroep

Standpunt van partijen

Verwerende partij merkt op dat in zoverre verzoekende partij kan aantonen dat het huidige verzoek binnen de vijf dagen na ontvangst van het schrijven van 7 juli 2016 aan de Raad aangetekend werd verstuurd, en dit met kopij aan de hogeschool, het beroep tijdig werd ingediend.

In haar *wederantwoordnota* stipt verzoekende partij aan dat conform artikel II.294 Codex Hoger Onderwijs de beroepen bij de Raad worden ingediend binnen een termijn van vijf kalenderdagen die ingaat de dag na die van de kennisname van de bestreden beslissing. Ze merkt op dat, hoewel de bestreden beslissing dateert van donderdag 7 juli 2016, ze door verwerende partij per post werd verstuurd op dinsdag 12 juli 2016. Volgens haar is het beroep van vrijdag 15 juli 2016 dan ook tijdig en ontvankelijk.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat de interne beroepsbeslissing van 6 juli 2016 samen met de begeleidende brief van 7 juli 2016 en het bewijs van aangetekende zending deel uitmaken van het administratief dossier dat verwerende partij aan de Raad heeft bezorgd. De Raad heeft op basis hiervan kunnen nagaan dat verzoekende partij op 14 juli 2016 kennis heeft genomen van de aangetekende zending. Het beroep bij de Raad dateert van 15 juli 2016 en werd aldus tijdig ingesteld.

B. Voorwerp van het beroep

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing van 24 juni 2016 waarbij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Stage: .....’ (eerste bestreden beslissing) en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie van 6 juli 2016 (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 64 §3 van de onderwijs- en examenregeling (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, een nieuwe beslissing te nemen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroeft op schending van het redelijkheidsbeginsel, gecombineerd met het motiveringsbeginsel, en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt vooreerst dat de studiefiche van het opleidingsonderdeel de leerresultaten concretiseert en dat de stage-evaluatiekaart het instrument vormt waarmee wordt gemeten in hoeverre de stagestudenten de resultaten *in concreto* behalen. Verzoekster merkt op dat één lector (mevrouw [H.]) niet aanwezig was bij de observaties van de derde periode, zodat zij haar evolutie bijgevolg niet kon meemaken en evalueren.

Verzoekster stelt dat de opmerking van de lector bij de attitude “echtheid en spontaan contact met kinderen”, waarvoor zij het aangegeven gedragsniveau niet behaalde, voor kritiek vatbaar is en dat de (rode) kleur geenszins de draagwijdte van deze opmerking weerspiegelt. Volgens verzoekster komen de opmerkingen in het eindverslag niet overeen met de gehanteerde criteria in het tussentijdse verslag en met de competentie zelf.

Verzoekster lijst vervolgens een aantal (rode) opmerkingen op en verwijst naar de algemene conclusie van de lector. Ze is van mening dat deze bevindingen en de quatering geenszins in verhouding staan tot de vele positieve opmerkingen die ze heeft gekregen van de lector en de mentoren. Ze stelt ook vast dat vele opmerkingen intern tegenstrijdig zijn en dat ze niet zozeer het algehele welslagen of niet-slagen tot voorwerp hebben. Wat de opmerking over haar taal betreft, is verzoekster van mening dat ze hierin gegroeid is. Ook aangaande een aantal competenties is verzoekster het niet eens met de opmerkingen. Wat de competentie “echtheid” betreft, merkt verzoekster op dat zij wel degelijk vanuit haar eigen interesse diverse vragen aan de kleuters stelde. Daarnaast geeft verzoekster mee dat zij, wat de competentie “zelfreflectie” betreft, dagelijks met haar mentor haar dag overliep, waarbij zowel aandacht was voor de positieve als de negatieve punten. Wat tenslotte de competentie “differentiatie” betreft, stelt verzoekster dat zij wel degelijk heeft gedifferentieerd in werkvormen. Verzoekster is dan ook van mening dat zij de leerresultaten, zoals opgenomen in de studiefiche van het opleidingsonderdeel, heeft behaald.

In de *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat het beroepsschrift in de externe procedure volkomen identiek is aan het verzoekschrift dat werd ingediend in de interne procedure.

Verwerende partij stelt dat ter beoordeling van de bewiste quatering terecht werd uitgegaan van het ganse stagedossier. Verwerende partij stipt aan dat er betreffende beide stageperiodes (in het eerste en tweede semester) tien verslagen voorliggen, waarvan zes van de lectoren en vier van de betrokken mentoren. Volgens haar blijkt uit alle verslagen dat er op de verschillende beoordelingsonderdelen diverse werkpunten worden aangehaald. Deze werkpunten werden telkens met verzoekster besproken en er was ook communicatie tussen de lectoren en mentoren.

Verwerende partij stipt vervolgens aan dat het eindresultaat uitmondt in een stage-evaluatiekaart, waarbij alle evaluatieverslagen in kaart gebracht worden. Ze benadrukt dat het eindverslag volkomen haar grondslag vindt in de verschillende tussentijdse evaluaties.

Verwerende partij stelt verder vast dat verzoekende partij in haar beroepsschrift zelf reeds een opsomming geeft van de veelvuldige tekorten. Ze merkt op dat de tekorten overal aanwezig zijn en dat deze ten onrechte door verzoekster worden geminimaliseerd. Verwerende partij verwijst ook naar de algemene conclusie bij het behalen van het eindcijfer, waarin de werkpunten worden opgeliist.

Volgens verwerende partij werd terecht door de interne beroepsinstantie vastgesteld dat er geen discrepantie, noch gebrek aan motivering kon worden vastgesteld. Ze stelt dat de verschillende verslagen correct door de interne beroepsinstantie werden geanalyseerd en dat er terzake in het huidig verzoekschrift van verzoekster geen enkel argument kan worden aangetroffen dat dit weerlegt. Verwerende partij merkt op dat er positieve bemerkingen zijn, wat niet ontkend werd/wordt, maar ze kan er niet omheen dat voor alle onderdelen duidelijke tekorten werden vastgesteld. Wat de bemerkingen aangaande het ‘taalgebruik’, de ‘zelfreflectie’ en ‘differentiaties’ betreft, verwijst verwerende partij naar de interne beroepsbeslissing, waarin de duidelijke werkpunten hieromtrent worden aangehaald, met verschillende voorbeelden die hierbij worden gegeven. Ze benadrukt ten slotte dat verzoekster benevens deze betwiste onderdelen ook nog andere cesuren niet heeft behaald.

In haar *wederantwoordnota* merkt verzoekster op dat de beslissing van de interne beroepsinstantie vijf argumenten bevat en dat ze niet akkoord gaat met deze beoordeling. Volgens haar stemmen de (positieve) commentaren van de lectoren (waarvan sommigen met werkpunten) niet overeen met de kleurcoderingen (rood = student behaalt het aangegeven gedragsniveau niet / oranje = er zijn ernstige werkpunten / groen = student behaalt het niveau). Uit de commentaren blijken immers voornamelijk werkpunten, hetgeen een oranje kleur impliceert.

Verzoekster stelt, betreffende het eerste argument in de interne beroepsbeslissing, dat uit de commentaren van de stagelector bij de attitude “echtheid en spontaniteit met kinderen” blijkt dat zij hierin is gegroeid, maar dat er werkpunten zijn. Toch is deze attitude in de stage-evaluatiekaart als rood gemarkeerd. Ze verwijst naar de verslagen van de stagementoren, waarin

wordt vermeld dat zij zeer spontaan is en zeer goed kan inspelen op wat de kinderen aanbrengen. Volgens verzoekster stemmen de opmerkingen van de lector geenszins overeen met alle beoordelingscriteria die vooropgesteld werden voor deze competentie, maar werd slechts één aspect van de competentie beoordeeld. Ze stipt ook aan dat uit de eindevaluatie niet blijkt waarom de beoordelingen van de stagementoren buiten beschouwing werden gelaten.

Vervolgens gaat verzoekster in op het tweede argument in de interne beroepsbeslissing, met name dat ze “in het algemeen” onvoldoende heeft gescoord op verschillende leerlijnen dan wel dat er ernstige werkpunten bestaan. Ze merkt op dat in de bestreden beslissing vier leerlijnen worden opgesomd, maar er wordt niet vermeld op welke van die leerlijnen verzoekster tekort is geschoten. Volgens verzoekster heeft ze enkel in de leerlijn ‘Krachtig Leren’ her en der een rode code behaald. Verzoekster is van mening dat die rode quoteringen strijdig zijn met de commentaren bij deze quoteringen (die het eerder hebben over werkpunten) alsook met eerdere verslagen van de lectoren en met de verslagen van de mentoren.

Wat het mondelinge taalgebruik betreft, waarop het derde argument in de interne beroepsbeslissing betrekking heeft, verduidelijkt verzoekster dat ze opmerkingen heeft gekregen over het gebruik van lidwoorden en dialectische klanken. Ze geeft aan dat ze de Turkse taal als moedertaal heeft en erkent dat zij door haar afkomst af en toe fouten maakt op lidwoorden. Ze is zich hier echter van bewust en werkt eraan. Verzoekster gaat er ook vanuit dat de lector allergisch is geworden voor het probleem en lidwoordfouten van verzoekster heeft geviseerd, terwijl er nochtans een positieve evolutie is.

Daarnaast merkt verzoekster op dat zij, met het oog op zelfreflectie, dagelijks met haar mentor haar dag overliep, waarbij de aandacht zowel naar de positieve als de negatieve werkpunten ging. Zij dacht telkens na hoe ze het beter kon doen. Verzoekster merkt hierbij op dat de stagerichtlijnen overigens voorzien dat zij in de eerste plaats wordt beoordeeld door anderen en niet door zichzelf.

In het vijfde argument van de interne beroepsbeslissing wordt gewezen op werkpunten i.v.m. gedifferentieerde werkvormen. Volgens verzoekster staat de beoordeling van de lector ook hier haaks op de beoordeling van diezelfde competentie door de mentoren.

Daarna stipt verzoekster aan dat de lector in de eindbeoordeling doet uitschijnen dat ze niet weet of verzoekster er al aan toe is om in MT3 (stage derde bachelorjaar) te starten, waardoor ze haar beoordeelt op competenties op grond van criteria van MT3. Verzoekster is van oordeel dat dergelijke beoordeling niet kan. Volgens haar dient een stage in het tweede bachelorjaar te worden beoordeeld op grond van criteria die gelden voor een stage in het tweede bachelorjaar en niet op grond van criteria die gelden voor de stage van het derde bachelorjaar.

Verzoekster stelt dat bovendien, in tegenstelling tot de stagerichtlijnen, uit het administratief dossier niet blijkt dat de verslagen van de twee mentoren werden betrokken in de beoordeling, minstens is niet gemotiveerd waarom de verslagen van de mentoren toch niet als beoordelingselement hebben gediend. Verzoekster benadrukt ook dat bij de totstandkoming van het eindcijfer rekening moet worden gehouden met alle evaluaties. Volgens haar blijkt uit de bestreden beslissing niet hoe de eerste stageperiode zich – in de uitdrukking van de punten – verhoudt tot de tweede stageperiode, noch blijkt eruit op welke competenties ze goed en minder goed heeft gescoord. Verzoekster is ook van mening dat er geen afdoende motivering voorligt, gelet op de vele tegenstrijdige commentaren tussen de verslagen, de eindevaluatie en de stagekaart. Verzoekster merkt ten slotte nog op dat een herkansing niet meer mogelijk is, waardoor een beslissing tot niet-herziening van de bestreden beslissing het einde van haar onderwijsloopbaan zou impliceren.

Beoordeling,

De Raad moet vooreerst vaststellen dat in haar extern beroepsschrift – dat identiek is aan het intern beroepsschrift – verzoekster geen specifieke inhoudelijke middelen heeft ontwikkeld tegen de beslissing op intern beroep, welke het ontvankelijk voorwerp uitmaakt van huidige externe procedure.

Verzoekster heeft het voorwerp van haar extern beroep wel uitgebreid in haar wederantwoordnota. De concrete nieuwe weerleggingen (o.a. met betrekking tot de verslagen van de mentoren; de eindevaluatie (niveau MT 3)), die verzoekster nadien heeft ontwikkeld in deze nota en ter zitting zijn echter laattijdig en niet ontvankelijk. Niets weerhield verzoekster om deze reeds in haar extern verzoekschrift dat ingesteld is tegen de beslissing op intern beroep (waarvan zij kennis had) op te nemen. Deze zijn ook niet van openbare orde.

De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze is tot stand gekomen en de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

In het kader van een stage verloopt het beoordelingsproces complex omdat er meerdere actoren betrokken worden: de begeleider – *in casu* een stagementor – van de instelling waar de student de stage volbrengt en een docent van de hoger onderwijsinstelling, *in casu* meerdere studiebegeleiders. De docent(en) die instaat/instaan voor de stagebeoordeling doet/doen zulks aan de hand van eigen vaststellingen en ijkpunten. In de regel dient de docent, zoals in voorliggend geval, het volledige stagedossier, met name ook de verslagen en de evaluaties van de mentoren in de eindevaluatie van de student te betrekken.

Het is belangrijk dat in het kader van een dergelijk beoordelingsproces de diverse verantwoordelijkheden goed afgelijnd worden. Wat deze elementen betreft, verwijst de Raad naar punt 6, ‘De evaluatie van je stage’ in het document ‘Richtlijnenbundel voor stage’ (stuk 14 van verwerende partij). Hieruit blijkt dat het eindcijfer uitsluitend door de hogeschool wordt bepaald. De stagebegeleiders van de onderwijsinstelling zijn immers de beoordelaars van de stage. De evaluatie van de stage gebeurt door hen op basis van het stagedossier en in ‘adviserend’ overleg met de mentor.

De Raad acht het belangrijk dat ingeval de stagebegeleiders van de hogeschool de volledige eindverantwoordelijkheid hebben wat de beoordeling betreft, zij ook zelf de noodzakelijke vaststellingen kunnen doen. *In casu* zijn er conform de richtlijnen stagebezoeken gedaan tijdens beide stageperiodes. In het eerste en tweede semester werden zes stagebezoeken gedaan door twee verschillende lectoren over de vier stageperiodes. Deze hebben hun bevindingen elk in een verslag weergegeven (zie toegevoegde verslagen van stagebezoeken op 1/12, 20/10, 23/10, 3/12, 2/5, 3/3, 28/04, meer bepaald bijlagen 6, 7, 8, 11, 12 en 13 van verwerende partij), waaruit blijkt dat het wel degelijk over voldoende kwaliteitsvolle bezoeken is gegaan en dat er, zoals blijkt uit de neerslag in de verslagen, ook doorgaans een overleg is geweest tussen mentor en lector alsook een gesprek met de student.

De Raad stelt ook vast dat in het stagedossier de vier verslagen van de twee verantwoordelijke mentoren over de vier stageperiodes in de twee scholen zijn toegevoegd (bijlagen 4, 5, 9 en 10

van verwerende partij). *In casu* worden al deze vaststellingen van mentoren en lectoren over de vier verschillende stageperiodes bij elkaar gebracht in een stage-evaluatiekaart (zie bijlage 15 van verwerende partij).

De Raad concludeert op basis van het dossier dat verwerende partij bij het vaststellen van de beoordeling op voorliggende stage de vooropgestelde regels correct heeft nageleefd.

De Raad onderzoekt verder de concrete grieven van verzoekster die te maken hebben met de redelijkheid en de motivering van deze beoordeling op basis van het dossier. Verzoekende partij klaagt in eerste instantie over het feit dat één lector (mevrouw [H.]) niet aanwezig was bij de observaties van de derde periode, zodat zij haar evolutie bijgevolg niet kon meemaken en evalueren.

De Raad stelt op basis van het dossier vast dat van het bezoek van mevrouw [H.] in de derde stageperiode op 4 maart 2016 (dat te kort was) inderdaad geen verslag werd opgesteld. De Raad stelt wel vast dat de dag voordien (3 maart 2016) een stagebezoek is afgelegd en dat hiervan een verslag werd opgesteld (zie bijlage 12 van verwerende partij). De studiegids bepaalt dat de student begeleid wordt tijdens de stageperiode door twee verschillende stagebegeleiders om de objectiviteit te garanderen. Dit is *in casu* gebeurd. Het is ook de regel dat mogelijk nog een derde of vierde stagebegeleider ter plaatse wordt gestuurd in geval dit voor de evaluatie nodig blijkt te zijn. Dit is *in casu* niet gebeurd.

De Raad stelt vast dat tijdens de derde stageperiode (van 29 februari tot 5 maart) er een verslag is opgesteld en een bezoek is afgelegd door een lector. Zoals gesteld werd op 4 maart 2016 geen verslag opgesteld door lector [H.] wegens een te kort bezoek. De Raad is echter van oordeel dat het bezoek van de lector op 3 maart 2016, waarvan een duidelijk verslag is opgesteld (zie hierna een weergave van de werkpunten en overlegmomenten met mentor en student), gevuld door een gesprek met de mentor (welke ook een verslag heeft opgesteld van de derde stageperiode (zie bijlage 9 van verwerende partij)) en met de student betreffende de derde stageperiode in voldoende mate de afwezigheid van een verslag van de tweede lector heeft kunnen opvangen op 4 maart 2016. De eindevaluatie is tot stand gekomen op basis van de gehele stageperiode waarin de vier stageperiodes door de lectoren zijn bezocht (derde stageperiode slechts door één lector) en waarvan verslag is opgesteld zowel door de mentor als de lector. Het geheel van deze bezoeken en de verslaggeving moet voldoende zijn om tot een correcte evaluatie te komen.

Verzoekster geeft bovendien geen concrete aanwijzingen waarom ze door de afwezigheid van een verslag van mevrouw [H.] op 4 maart 2016 concreet is benadeeld wat de toekenning van de eindscore betreft.

In het verslag van 3 maart 2016 leest de Raad volgende werkpunten:

*“Taal blijft een werk punt (ook al is er evolutie merkbaar). Lidwoorden!
Weekrooster opstellen is nog moeilijk: evenwicht vinden tussen de leergebieden.*

Differentiatie is dat ze een patroon kunnen maken, maar je stelt dit als voornaamste doel van de activiteit (dan is dit geen differentiatie).

Begeleid de beeldactiviteit nog meer inhoudelijk (de inhouden zitten erin, je moet ze alleen verwoorden naar de kinderen toe).

=> weinig uitleg over stempeltechniek

=> demonstreer dit samen met de kinderen (...)

Speelse lijkt soms geforceerd. Je bent je hiervan bewust en probeert hieraan te werken.

Stroef in omgang als je voor de hele klas staat. In individuele begeleiding loopt dit heel spontaan. Gebruik dit als referentie, en probeer dit door te trekken naar de klas.”

Vervolgens worden volgende punten uit de gesprekken met de mentor en de student aangehaald:

Gesprek mentor:

“- Heel tevreden, waardeert het vele werk en inzet die [K.] toont

- Goede omgang met de kleuters

- Weekrooster opstellen ging moeizaam.

- Mist soms nog inhoudelijke diepgang.”

Gesprek student:

“- op papier sterk, maar nog weinig zichtbaar in de praktijk (bv. differentiatie)

- omgang met de kinderen als je voor de klas staat + taal. Evolutie besproken.

- Leergierig, wil werkpunten kennen.”

Vervolgens klaagt verzoekster er in essentie over dat de tussentijdse commentaren niet overeen komen met de rode coderingen en de uiteindelijke eindevaluatie en er derhalve geen voldoende grondslag is voor de eindconclusie. Verzoekster formuleert een aantal elementen waaruit ze concludeert dat zij de leerresultaten, zoals opgenomen in de studiefiche van het opleidingsonderdeel, wel degelijk heeft behaald. Zij gaat niet akkoord met de gedane vaststellingen en is van oordeel dat ze onterecht werd gecodeerd met rood.

Verzoekster stelt onder meer dat, ondanks het feit dat uit de commentaar duidelijk blijkt dat er progressie is gemaakt op het vlak van de werkpunten, de code ‘rood’ (wat wil zeggen dat het vereiste niveau niet werd behaald) niettemin gehandhaafd blijft. Als aan werkpunten op positieve wijze wordt gewerkt impliceert dit volgens haar een code ‘oranje’. Verzoekster stelt ook dat de opmerkingen steeds werkpunten betreffen en niet het welslagen of niet-slagen, en dat ze bovendien onderling tegenstrijdig zijn. Verzoekster wijst specifiek op de vaststellingen betreffende de attitude ‘echtheid en spontaan gedrag met de kinderen’, de rode codering voor

de leerlijn ‘krachtig leren’, de commentaren bij het ‘mondeling taalgebruik’ en de opmerkingen bij het gebrek aan ‘differentiatie’.

De Raad wijst er vooreerst op dat het gehanteerde beoordelingssysteem met de codes (rood, oranje, groen) een weergave geven van het welslagen of niet slagen van een student (aanduiding van niveau van de te bereiken eindcompetenties) en dat de commentaren met voorbeelden en werkpunten in het licht van de weergegeven code moeten worden gelezen.

De stage-evaluatiekaart (bijlage 15 van verwerende partij) bepaalt bij ‘Deel 2: Einddoelstellingen’ het volgende:

“In de stage-evaluatiekaart worden 19 einddoelstellingen geformuleerd die beoogd worden doorheen de stage. Aan iedere einddoelstelling worden gedragsindicatoren gekoppeld. Een gedragsindicator is een beschrijving van gedrag die aantoont in welke mate iemand een einddoelstelling bezit. We evalueren dus op hetgeen we zien en hetgeen de student kan aantonen binnen zijn stage.

De gedragsindicatoren zijn gradueel opgebouwd per modeltraject. Door de gedragsindicator aan te duiden, geef je aan op welk niveau een student zich bevindt. Je kan het al dan niet bereikte niveau vereist voor dit modeltraject concretiseren door een kleurcode te gebruiken bij het schrijven van je commentaar:

- **Rood:** de student beheert dit gedragsniveau onvoldoende wegens ...
- **Oranje:** de student heeft op dit gedragsniveau een aantal ernstige werkpunten wegens ...
- **Groen:** de student beheert dit gedragsniveau merkbaar aan ...
- **Blanco:** niet van toepassing

De stagebegeleider(s)-[verwerende partij], de mentor en de student verzamelen bewijsmateriaal onder de vorm van concrete voorbeelden uit de onderwijspraktijk en dit om elk niveau te motiveren.

Voor elke einddoelstelling is een cesuur bepaald: het minimaal verwachte niveau op het einde van de stage. Dit verschilt voor elk modeltraject. De cesuur staat duidelijk aangegeven in de stage-evaluatiekaart.”

Verzoekster geeft aan dat zij wel degelijk aan de werkpunten heeft gewerkt vb. taal, competenties echtheid en spontaniteit, zelfreflectie en differentiatie, en dat ze ook vooruitgang heeft geboekt. Ze begrijpt niet dat ze gezien deze progressie – zoals blijkt uit de commentaren – nog steeds code ‘rood’ heeft gekregen.

De Raad stelt vast dat uit de commentaren wel degelijk blijkt dat verzoekster vooruitgang heeft gemaakt. De Raad moet echter vaststellen dat het behoud van de code ‘rood’ (wat een duidelijk aangeven van het niet slagen betreft) nog steeds aangeeft dat het niveau niet werd behaald ondanks de geboekte vooruitgang en het werken aan de werkpunten, wat blijkt uit de commentaren. De Raad is van oordeel dat *in se* het vaststellen van een vooruitgang en het behoud van een code rood, wat aangeeft dat het niveau niet werd behaald, niet kennelijk onredelijk is. De Raad moet met verweerde verder vaststellen dat de door verzoekster weergegeven argumenten niet overtuigend zijn in het licht van de vaststellingen die de Raad kan maken op basis van het dossier. Hierna volgt een weergave van werkpunten/tekorten die

worden aangeduid in de diverse stagebegeleidingsverslagen van de lectoren en mentoren (bijlagen 4 tot 13) over de diverse stageperiodes:

Mentorverslag [A.H.] uit de eerste en tweede stageperiode (bijlagen 4 en 5):

Leerlijn communiceren

Opelet in je mondeling taalgebruik sluipen zo nu en dan wel fouten. Let vooral op met het gebruik van je lidwoorden (vb de liedje) en nu en dan wat dialectisch.

Leerlijn krachtig leren

beginsituatie: De activiteit met de ritme stokjes was weinig vernieuwend. Je had een gelijkaardige activiteit gezien tijdens het WPL. Bij de andere activiteiten was dat wel OK.

Sommige activiteiten mochten iets meer inhoud bevatten. De kleuters zijn nog zeer jong maar toch miste ik soms wat inhoud. We hebben op onze school ook heel wat sterke kinderen die wel wat aankunnen.

Je mag soms wat meer verwachten van de kleuters. Daag hen maar eens uit daar leren ze super veel van.

Deze periode heb je niet echt gebruik gemaakt van andere media dan de CD speler.

Ik weet dat er een rode draad moet zijn maar voor mij hoeft niet ALLES daarmee in verband te staan.

Op maandag merkte je al het overaanbod aan Sinterklaas. Door wat dingen weg te nemen en af en toe eens iets "vertrouwd" in het hoekenwerk te steken, bood je ook wat rust voor sommige kleuters.

Je had een beetje te veel materiaal en dat werkt soms averechts. Kinderen kunnen daar druk van worden.

Niet tijdens ieder hoekenwerk moeten kleurplaten aanbod komen.

Wat attitudes betreft:

"Hou vast aan wat je vraagt of zegt tegen de kleuters. Als je aan C vraagt om te gaan zitten verlang dat dan ook echt."

"Soms mis ik wat speelsheid. Als je de inleving bij de kleuters en jezelf verhoogt zullen ze ook meer betrokken zijn (bv waarneming Zwarte Piet - geef ze eens een vuile veeg op de wang, laat ze zwarte piet worden)

Stel die vragen ook aan jezelf. Het is nog leerrijker als je er zelf achter komt waarom iets al dan niet is gelukt.

Raadgeving naar de toekomst:

- Herhaal gerust vaker de afspraken en verwacht ook dat de kleuters zich aan die afspraken houden. Niet één keer maar gedurende toch tenminste een deel van de activiteit.

- Probeer nog meer op je taal te letten vooral lidwoorden en hier en daar dialectische klanken (bv zet 'u recht), als een kleuter iets fout zegt, herhaal het dan juist en niet zoals hij het heeft gezegd.

- Langs de ene kant mag je speelser en losser zijn en aan de andere kant mag je op een moeilijk moment echt wel aantonen dat jij nu eventjes de "baas" bent en iets verwacht van de kleuter.

- Probeer iets meer inhoud te voorzien in je activiteiten, zeker naar oudere kleuters toe zal dat een uitdaging worden denk ik."

Stagebegeleidingsverslagen van de eerste en tweede stageperiode van de lectoren (bijlagen 6 tot 8):

Stage oktober

- Wat de leerlijnen betreft:

"Lidwoorden: je zegt 'DE liedje'

Let op uitspraak: puuzel ipv puzzel.

Spelling in communicatie via mail: erg veel fouten in zinsbouw.

Monotoon stemgebruik

Je hebt het niet altijd makkelijk om jezelf uit te drukken.

Weinig info op eigen niveau en op andere vlakken dan

de letterlijke invulling van een thema.

Streef je doelen meer na tijdens het begeleiden van de activiteit.

Begeleiden van de activiteit: nog weinig op differentiatie gefocust. (Hoewel dat wel in de voorbereiding is opgenomen).

Evaluatie: ontbreekt. Ook al is deze wel in de voorbereiding opgenomen. Gemiste kans om te differentiëren!

Niveau: zwaar / licht: breid voor sommigen uit naar zwaarst/lichtst (of andere diff.). Het is voor jouw groepje iets te makkelijk (ook al is dit een 0/1K!).

Probeer nog meer kls. apart te laten antwoorden ifv diff.

+ Vul niet te snel antwoorden aan! Je gebruikt erg vaak het truckje van de eerste letters cadeau geven, zodat de kls. alleen nog moeten aanvullen. (zw...=> zwaar).

Let op voor inhoudelijke fouten: door te snel te willen zijn, of door de zenuwen (?) maak je soms fouten die je eigenlijk niet zou mogen maken. (bv. een pluimje dat valt gaat toch niet naar boven? Je zegt dat het licht is, en daarom naar boven gaat als je het laat vallen.)

*Hoekenverdeling; durf beslissingen nemen! Eens de hoeken verdeeld zijn worden deze niet meer gewijzigd.
Je bent niet consequent hierin. Bv. Marthe komt kijken en wil meedoen. Je zegt haar dat ze naar een andere hoek moet, maar reageert niet als ze blijft staan. Beter om haar te betrekken bij de activiteit, omdat zij meer moeite heeft met de begrippen dan de twee kls. die bij jou stonden, en de begrippen al heel goed kenden.*

Differentiatie: je besteedt erg veel tijd met twee kls. die de begrippen licht en zwaar al kennen. En dan ga je er heel snel over bij twee andere kls. die het veel moeilijker hebben.

=> Timing!

*Sfeerschepping: erg beperkt. Ze maken soep, maar je hebt zo weinig oog voor hoe bijzonder dit voor hen kan zijn.
Evalueer: wat zit er in onze soep?"*

- Opvlak van attitudes:

"Weinig dynamisch!

Je lijkt je nog erg bewust van jezelf als stagestudent: probeer gaandeweg meer jezelf te zijn en minder te panikeren op onvoorzienere situaties of tegenslagen. Jij bent in de eerste plaats een juf voor de kinderen, dat voel ik nog te weinig.

Durf inpikken als de mentor het even overneemt. Je lijkt hier de leerkansen nog niet echt van in te zien.

Weinig initiatief, leiderschap. Bv. Zing mee met het opruimliedje! Zo wordt dit nog meer jouw klas.

- Gesprek mentor:

- benadrukt de inzet

- veel zenuwen voor de klas

- weinig boeiende hoeken (hoewel die er wel zijn, worden deze amper aangebracht)

- Gesprek student:

- weinig zelfkritisch, maar staat wel open voor kritiek.

- Reageert soms defensief, maar weet dit te nuanceren.

- Is sterk in de administratie en voorbereiding, maar getuigt soms nog van weinig inzicht in die inhoud en opbouw van de voorbereidingen

Stage december

- Wat leerlijnen betreft:

Taal blijft een werk punt.

Lidwoorden!

Maak goede afspraken ivm materiaal (opwarming)

Moeilijk om zelfkritisch te zijn en zelf te reflecteren over de activiteiten. Je voelt niet altijd aan waar de activiteit kan verbeteren.

Soms nog clichématig. Je toont wel de wil om dit aan te pakken / maar nog niet het inzicht.

Maar hou dit vol tijdens de activiteit bij het begeleiden en benoemen van de posten.

Maar in praktijk loopt dit eerder chaotisch. Je stopt direct van zodra iets fout loopt. Dit is veel te bruusk. En zorgt er voor dat je activiteit niet vlot verloopt.

- Wat attitudes betreft:

'De juf spelen': niet altijd echt contact met de kinderen. Je bent je hiervan bewust, maar moet hieraan blijven werken.

Voor een hele klasgroep is het niet makkelijk voor jou om dezelfde spontaniteit te tonen als in individueel contact.

- Gesprek student:

- toont de wil om te werken en werkpunten te begrijpen.

- weet zaken uit onze gesprekken vooraf nog niet altijd in praktijk te vertalen.

- Heeft het moeilijk om eigen werkpunten te benoemen.

Stagebegeleidingsverslagen van eerste en tweede stageperiode van de lectoren (bijlagen 11 tot 14)

Verslag Stage april/mei (verslag van 2 mei)

- Wat leerlijnen betreft:

"leer ze te betrekken door hen te prikkelen met vragen, informatie, ... (...)

Let op: mondeling taalgebruik: is da juist? Wa was da nu weer? Wa zie je

Je reflecties zijn niet aanwezig wanneer ik op bezoek kom.

In gesprekken neem je eerder een afwachtende houding aan. Je wacht op feedback.

doordat je vraagstelling niet altijd goed zit, zie je dat kinderen twijfelen om te antwoorden.

Stel je vragen op niveau van de kleuters, zodat het al spelen leren is. Let er voor op dat je geen klasklimaat creëert waarin kls het gevoel krijgen dat ze goed of fout presteren.

Onthaal: ik mis een liedje of activering

Weinig klassikale activiteiten deze week, maar mentor geeft aan dat dit de manier van werken is in deze klas.

Bespreking Hawai: mager: je laat een vrouw zien, maar wat heeft het te maken met moeder zijn?

Je differentieert met de vormen en kleuren, maar je maakt hier geen goede keuze vanuit de DBS van elk van deze kls.

Op je voorbereiding is de DBS onvoldoende uitgewerkt.

Er staat niet om welke vormen en welke kleuren het gaat.

In je kerndoelstelling staat een differentiatie, maar in de praktijk pas je die niet toe.

- Gesprek mentor:

Mentor geeft aan dat ze best wel tevreden is over [verzoekster]. Dat de andere introducties van de dagthema's beter waren, dan deze van Hawai.

Ze geeft aan dat vraagstelling moeilijk is voor [verzoekster]. Dat ze vaak ja-neen vragen stelt.

- Gesprek student:

Je neemt vooral een afwachtende houding aan. Je wil graag weten of het goed was of niet.

In MT3 verwachten we dat je dit volledig zelf kan aangeven. Wat gaat goed en wat gaat minder, waarom is dat zo en wat kan ik daar nu mee doen.

In organiseren en de leiding nemen, ben je sterk. In reflecteren, uitdiepen van de activiteiten en in spelend leren heb je nog een hele weg te gaan."

Verslag stage maart (zie hoger)

Verslag stage april/mei (verslag van 28 april)

- Wat leerlijnen betreft:

"Taal: "groene land", "geknipte blad", indische kleedje"

Je maakt zelf een fout bij het klappen van een woord 'in-di-a' klappen de kleuters juist, en jij klapt 'in-dia'

Reageer sneller wanneer iemand de afspraken niet naleeft. (bv. vinger opsteken).

Weekrooster opstellen is nog moeilijk: evenwicht vinden, leergebieden benoemen: overal staat LO bijgeschreven, omdat je zegt dat je overal rond de motoriek van 'knippen' wilt werken. Het is niet nodig/relevant dat je dit voor de hele klas voortdurend herhaalt. Je kan dit beter in een activiteit integreren, en dan via differentiatie doelgericht herhalen.

Doeleen beeld: geen beeldende doelen (weven = techniek)

Maar je stelt voornamelijk ja/nee vragen. De kleuters komen weinig aan het woord. Probeer meer verschillende manieren te zoeken om taalontwikkelend les te geven en de kls. meer uit te dagen.

Hoeken verder uitdiepen: nu komt er steeds een nieuwe hoek bij, maar is er geen opbouw/samenhang (= te oppervlakkig).

Probeer de hoeken beter bij het thema te laten aansluiten, en laat deze verder bouwen op wat je bij de besprekking aan het begin van de dag hebt aangebracht (bv. inleefhoek in het land ipv make-up hoek). Zo kan je materiaal gewoon aanpassen aan het andere land, ipv een volledig nieuwe hoek te moeten introduceren.”

- Wat attitudes betreft:

“Je hebt het moeilijk om eigen werkpunten te benoemen.

Evolutie merkbaar in spontaniteit en echtheid.

Alleen weet je soms de essentie van het werkpoint niet te vatten, en pas je soms niet doelgericht en effectief aan.

- Gesprek mentor:

- Heel tevreden, waardeert het vele werk en inzet die [verzoekster] toont

- Goede omgang met de kleuters

- Geeft aan dat de kinderen nog meer uitgedaagd mogen worden

- Gesprek student:

- Mooi en concreet materiaal dat de kls. boeit. Probeer dit door te trekken naar de vragen die je stelt, en zo de kls. meer uit te dagen.

- Moeilijk om eigen werkpunten te benoemen en om de essentie ervan te vatten en aan te pakken.

- Thema inhoudelijk uitdiepen”

Ook in de mentorenverslagen van de tweede en derde stageperiode (bijlage 9 en 10) leest de Raad raadgevingen die niet contradictorisch zijn met de in de lectorenverslagen geformuleerde werkpunten.

De Raad leest verder in de stage-evaluatiekaart (bijlage 15) wat de attitude ‘Echtheid en spontaan contact met kinderen’ betreft:

Tussentijdse evaluatie

“Probeer nog meer jezelf te zijn als je met de kls. werkt.

Probeer meer spontaan en vanuit jezelf te reageren.

Probeer gaandeweg meer jezelf te zijn en minder te panikeren op onvoorzienere situaties of tegenslagen. Jij bent in de eerste plaats een juf voor de kinderen, dat voel ik nog te weinig.”

Eindevaluatie

“Je bent hier in gegroeid. Je voelt dat je nog steeds erg onzeker bent, en zelf veel bevestiging nodig hebt. Hierdoor blijft het een probleem dat je de kinderen niet altijd voorop kan stellen, want je bent zelf nog zo hard aan het zoeken.

Klassikale activiteiten lopen hierdoor soms nog stroef.”

In Deel 2 ‘Competenties’ van de evaluatiekaart leest de Raad:

Leerlijn communiceren

“Te vaak fouten tegen de lidwoorden en standaard nederlands (“de” liedje, noemen/heten, ...) Let op dialectische klanken (“zet u neer” “puuzel”)

Leerlijn professionaliseren

Je bent hier te weinig in gegroeid in de loop van het jaar. Je blijft heel erg leergierig, stelt veel vragen. Maar gaat weinig zelf actief op zoek. Je hebt het moeilijk te reflecteren over jezelf. Je weet niet altijd de essentie van werkpunten te vatten, en dus ook niet altijd doelgericht aan te pakken.”

Leerlijn krachtig leren

“De hele activiteit (P1) mist opbouw. Let vooral op de overgangen. (...) Essentieel voor de voorbereiding! Deze mist opbouw, en daardoor is de hele activiteit verwarring en niet logisch opgebouwd.

Je start elke dag met een leergesprek. Maar ieder leergesprek heeft dezelfde doelen. Als je die inhouden meer kan specifiëren en concretiseren, zal je veel doelgerichter vragen kunnen stellen. (bv. als je het over muziek van een land wil hebben, is het beter om daar een doel rond te formuleren).

Je stelt heel weinig open vragen. Vaak zeg je het antwoord al half voor.

Je moet absoluut werken aan je vraagstelling (komt in alle verslagen terug).

Leerinhouden doelgericht aanbrengen: dit lukt je wel op papier, maar nog te weinig in praktijk. (zowel in verslag lectoren als mentor). Vraag jezelf af wat je precies wilt bijbrengen, wat je doel is, en wat de essentie van de activiteit is.

Heel jammer dat je in de hoeken zo'n boeiende activiteiten voorziet, die je weinig aan bod laat komen. Je kiest voor de veilige, maar niet uitdagende optie, om steeds kleurplaten aan te bieden, en de andere hoeken niet open te zetten. Een gemiste kans! Hierdoor worden de kls. niet uitgedaagd. => gemakkelijkheidsoplossing?

Daag de kinderen inhoudelijk voldoende uit.

Zorg ervoor dat de inhouden gedifferentieerd zijn: nu is het voor een aantal kls. te makkelijk (P1)

Je materiaal bij de bespreking is mager: er is weliswaar een groot aanbod, en wordt ook wel besproken. Maar het blijft oppervlakkig (“verkleden”, “dansen”, ...) zonder dat je zelf goed weet waar je naartoe werkt op inhoudelijk vlak. Dit is een opmerking die blijft terugkomen.

Focus lag tijdens de activiteiten zeker niet op differentiatie, ook al staat dit wel in je voorbereiding. (bv. P2 LO)

Je bent hier in geëvolueerd. Je materiaal is al meer gedifferentieerd. Maar je weet de differentiatie nog steeds moeilijk in praktijk te brengen. Je hebt het nog moeilijk om dit aan je DBS aan te passen.”

De Raad stelt vast dat in de lijn met deze vaststellingen in de eindevaluatie (zie ‘Deel 3: Algemene conclusie’ in de stage-evaluatiekaart) de positieve evolutie wordt benadrukt, maar niettemin wordt aangegeven dat er nog tekorten zijn wat de vertaling naar de praktijk en zelfstandigheid betreft, die niet volledig werden weggewerkt en waardoor het vooropgestelde niveau niet werd bereikt. De Raad leest in de vooropgestelde leerresultaten (studiefiche, bijlage 3 van verwerende partij) dat onder meer als leerresultaten “Constructief communiceren: 01.01 - Zich krachtig en expressief als leraar positioneren” en “Kritische reflectie” worden vooropgesteld. In het licht van de vastgestelde tekorten (zie bovenstaande commentaren van mentoren en lectoren) op vlak van zelfreflectie, taal, differentiatie en echtheid lijkt de vastgestelde score van 8/20 niet onredelijk.

De Raad concludeert dat over de gehele stage er een duidelijke insteek is in de vaststellingen van de lectoren en mentoren waarbij de vastgestelde werkpunten/tekortkomingen terugkomen. Een stage is een leerproces en de beoordeling komt tot stand op basis van het gehele stagedossier. Verzoekster heeft heel duidelijk een positieve evolutie gemaakt en de werkpunten

ter harte genomen, maar op basis van de nog vastgestelde tekortkomingen binnen de verschillende leerlijnen en de attitudes is de Raad, binnen de grenzen van zijn appreciatiebevoegdheid, van oordeel dat het niet kennelijk onredelijk is om verzoekster als niet geslaagd te beschouwen voor het betreffende opleidingsonderdeel.

Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 19 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, kamervoorzitter

Jean Goossens bijzitter

Daniël Cuypers bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.018 van 19 augustus 2016 in de zaak 2016/203

In zake: [REDACTED]

Tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 16 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 24 juni 2016 waarbij aan de verzoeker een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Stage: [REDACTED]’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 6 juli 2016 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 19 augustus 2016.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Eva Bral, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs”.

Voor het opleidingsonderdeel “Stage: [REDACTED]” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 28 juni 2016 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 6 juli 2016 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt dat de studenten binnen het opleidingsonderdeel ‘Stage: .....’ stage dienden te volbrengen in twee scholen (telkens twee periodes) en dat de stagebezoeken door de lectoren zowel in het begin, tijdens als op het einde van de stageperiodes gebeurden. Ze benadrukt dat drie verschillende lectoren de stage hebben bezocht en dat er steeds gewerkt wordt met verschillende stagebegeleiders om de objectiviteit te garanderen. Zo heeft elke student minstens twee stagebegeleiders en wordt binnen het team een bezoek van een derde of vierde collega gevraagd als een bijkomende opinie de evaluatie kan versterken.

Verder merkt de interne beroepsinstantie op dat de studiefiche bepaalt dat de evaluatie gebeurt op basis van POP en stage. Dit wordt verder verduidelijkt in de richtlijnenbundel. De interne beroepsinstantie verwijst naar de stage-evaluatiekaart, waarop de neerslag van de tussentijdse evaluatie (december 2015) en de eindevaluatie (mei 2016) staat. Ze is gebaseerd op de stagebegeleidingsformulieren van de mentoren en de stagebegeleiders. De interne beroepsinstantie stelt dat zowel uit de verslagen van mentor [K.H.] (periode 1 en 2) als uit de verslagen van de verschillende stagebezoeken tijdens het eerste semester blijkt dat er werkpunten werden meegegeven op verschillende vlakken. Hierop werden ook belangrijke punten uit het gesprek tussen mentor en lector genoteerd. De interne beroepsinstantie benadrukt dat de werkpunten na elk stagebezoek met de studente werden besproken in functie van bijsturing en verbetering. Deze vastgestelde werkpunten komen daarnaast ook tot uiting in de tussentijdse evaluaties middels in het rood genoteerde opmerkingen bij de attitudes en betreffende leerlijnen. Volgens de interne beroepsinstantie is er geen discrepantie of gebrek aan motivering.

Wat de stage in de tweede school betreft, stelt de interne beroepsinstantie dat zowel uit de verslagen van mentor [S.V.H.] (periode 3 en 4) als uit de verslagen van de verschillende stagebezoeken tijdens het tweede semester blijkt, dat er werkpunten werden vastgesteld op verschillende vlakken, en dit zowel aan het begin als op het einde van de stage. Deze werkpunten werden bovendien steeds met de studente besproken en er was ruimte tot gesprek over mogelijke problemen die de studente ondervond. Ook tijdens deze stage werden belangrijke punten uit het gesprek tussen mentor en lector op de begeleidingsverslagen

genoteerd. De interne beroepsinstantie verwijst naar de verslagen van 1 december 2015 en 2 maart 2016, waarin een gebrek aan initiatief en actieve houding naar voor gebracht werden.

De interne beroepsinstantie stipt aan dat de vastgestelde werkpunten dan ook tot uiting komen in de eindevaluatie. Ze benadrukt dat de studente op het einde van haar stage de cesuur niet behaalde voor een aantal attitudes en vaardigheden, maar dat een aantal onvoldoendes uit de tussentijdse evaluatie wel werden weggewerkt. Binnen de verschillende leerlijnen behaalde de studente op het einde van haar stage ook de cesuur niet voor een heel aantal competenties. Deze zijn op de stage-evaluatiekaart aangegeven in het rood, samen met de motivering. Volgens de interne beroepsinstantie is er ook geen discrepantie tussen de verschillende verslagen of het gebrek aan motivering van zowel de tekorten (in het rood) en aandachtspunten (in het oranje) als de positieve punten (in het groen).

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 7 juli 2016 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 16 juli 2016 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

A. Tijdigheid van het beroep

Standpunt van partijen

Verwerende partij merkt op dat in zoverre verzoekende partij kan aantonen dat het huidige verzoek binnen de vijf dagen na ontvangst van het schrijven van 7 juli 2016 aan de Raad aangetekend werd verstuurd, en dit met kopij aan de hogeschool, het beroep tijdig werd ingediend.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat de interne beroepsbeslissing van 6 juli 2016 samen met de begeleidende brief van 7 juli 2016 en het bewijs van aangetekende zending deel uitmaken van het administratief dossier dat verwerende partij aan de Raad heeft bezorgd. De Raad heeft op basis hiervan kunnen nagaan dat verzoekende partij op 13 juli 2016 kennis heeft genomen van de aangetekende zending. Het beroep bij de Raad dateert van 16 juli 2016 en werd dus tijdig ingesteld.

B. Voorwerp van het beroep

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing van 24 juni 2016 waarbij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Stage: .....’ (eerste bestreden beslissing) en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie van 6 juli 2016 (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 64 §3 van de onderwijs- en examenregeling (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, een nieuwe beslissing te nemen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroeft op de schending van het redelijkheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel, het onpartijdigheidsbeginsel alsook op een gebrekige begeleiding.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij merkt vooreerst op dat er diverse onregelmatigheden waren gedurende de stageperiode in het tweede jaar bachelor kleuteronderwijs. De stage voor het opleidingsonderdeel ‘Stage: .....’ kende twee stageperiodes. Verzoekende partij werpt op dat ze gedurende de derde periode correct werd beoordeeld (goede resultaten met een aantal

werkpunten), maar dat gedurende de vierde periode een andere stagebegeleider werd aangeduid, zijnde dezelfde persoon die haar vorig jaar niet heeft laten slagen. Verzoekende partij stelt dat uit het stageverslag blijkt dat ze gedurende de vierde periode nog slechter heeft gescoord dan tijdens de derde periode en het vorige academiejaar, terwijl haar steeds werd meegedeeld dat ze goede vooruitgang maakte en de opmerkingen ter harte nam. Volgens haar kreeg ze onterecht rode scores, scores die ervoor nog oranje of groen waren. In dit verband merkt ze op dat werkwoordsfouten niet onoverkomelijk zijn, dat ze op een correcte en beleefde manier omgaat met de kinderen, dat ze niet terughoudend is om zichzelf expressief uit te drukken, dat een kleine berisping soms wel op zijn plaats is, dat de hoeken en de klas steeds werden aangekleed volgens het thema, dat ze weinig kon vragen aan de mentor omdat zij geen tijd had, dat haar reflecties persoonlijk zijn en niet in de stagemap worden opgenomen, dat de feedbackmomenten weinig diepgaand zijn, dat je niet zomaar kan overgaan naar een andere activiteit wanneer kleuters de aandacht verliezen tijdens een activiteit, dat de beginsituatie van de kleuters onmogelijk was vast te krijgen van de mentor, dat de doelstellingen bij de activiteiten steeds werden voorgelegd aan en goedgekeurd door de begeleider, dat een evaluatiegesprek na het bezoek aan de bloemenwinkel onmogelijk is bij zulke jonge kinderen, dat ze nooit werd bijgestuurd bij de uitwerking van het hoekenwerk, dat ze steeds een uitgebreid aanbod aanreikte voor de verschillende groepjes en dat ze bij het bezoek aan de bloemist vooral inspeelde op het ontdekken en kijken en ervaren in plaats van op de taak van de bloemist en de soorten bloemen.

Verder stelt verzoekende partij dat de beoordelingen van de stagebegeleiders zeer verschillend zijn en sterk uiteenlopen. Ze stipt aan dat een lesvoorbereiding van een medeleerling helemaal niet lijkt op wat werd aangeleerd, maar dat dit wel werd getolereerd. Ook wordt het hoekenwerk door sommige begeleiders streng beoordeeld en door andere niet. Ze benadrukt dat stagebegeleiders dienen te begeleiden en dat de stagebezoeken van drie keer een vijftiental minuten haar zeer kort lijken om iemand te beoordelen. Volgens haar krijgen medestudenten ook veel oranje en rode vakken, maar blijken dit werkpunten te zijn die omgebogen worden naar groen zodat zij slagen.

Vervolgens werpt verzoekende partij op dat het opnieuw aanstellen van een stagebegeleider die haar het vorige jaar niet liet slagen weinig goeds voorspelde. Haar (nieuwe) stagebegeleider in het eerste semester heeft haar duidelijk anders beoordeeld dan haar begeleider in het tweede

semester, waardoor ze tevens vreest voor willekeur in de beoordeling. Wat goed is en groen of oranje verdient, wordt plotseling immers opnieuw rood.

Ten slotte stelt verzoekende partij nog dat er bezoek is van slechts twee begeleiders, terwijl er drie verschillende worden voorzien en eventueel een vierde om de evaluatie te versterken.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat het geschilpunt zich beperkt tot de beoordeling van de stageperiode tijdens het tweede semester. Ze benadrukt dat ter beoordeling van de betwiste quotering terecht werd uitgegaan van het ganse stagedossier. Verwerende partij stipt aan dat er betreffende beide stageperiodes (in het eerste en tweede semester) elf verslagen voorliggen, waarvan zeven van de lectoren en vier van de betrokken mentoren. Volgens haar blijkt uit alle verslagen dat er op de verschillende beoordelingsonderdelen diverse werkpunten worden aangehaald. Deze werkpunten werden telkens met verzoekster besproken en er was ook communicatie tussen de lectoren en mentoren.

Verwerende partij stelt vervolgens dat het eindresultaat uitmondt in een stage-evaluatiekaart, waarbij alle evaluatieverslagen in kaart worden gebracht. Ze benadrukt dat voor alle onderdelen op basis van de tussen gekomen verslagen tekorten werden vastgesteld. Verwerende partij verwijst naar de algemene conclusie bij het behalen van het eindcijfer, waarin de werkpunten worden opgeliist.

Volgens verwerende partij werd terecht door de interne beroepsinstantie vastgesteld dat er geen discrepantie, noch gebrek aan motivering kon worden vastgesteld. Ze stelt dat de verschillende verslagen correct door de interne beroepsinstantie werden geanalyseerd en dat er terzake in het huidig verzoekschrift van verzoekster geen enkel argument kan worden aangetroffen dat dit weerlegt. Ze merkt op dat verzoekende partij een loutere opsomming geeft van een aantal feitelijkheden alsook haar eigen visie omtrent haar functioneren in de stage en hoe dit had moeten beoordeeld worden, hetgeen evenwel niet aan de orde is. Volgens verwerende partij kan bovendien van enige subjectiviteit geen sprake zijn. Ze stelt dat de tekorten, zoals onderbouwd door de lectoren en mentoren, door verzoekster zonder meer worden ontkend of weggewuifd, terwijl uit de verschillende verslagen blijkt dat deze tijdig werden aangekaart en dat de nodige tips werden gegeven.

Beoordeling

De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze is tot stand gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

In het kader van een stage verloopt het beoordelingsproces complex omdat er meerdere actoren betrokken worden: de begeleider – *in casu* een stagementor – van de instelling waar de student de stage volbrengt en een docent van de hoger onderwijsinstelling, *in casu* meerdere studiebegeleiders. De docent(en) die instaat/instaan voor de stagebeoordeling doet/doen zulks aan de hand van eigen vaststellingen en ijkpunten. In de regel dient de docent, zoals in voorliggend geval, het volledige stagedossier, met name ook de verslagen en de evaluaties van de mentoren in de eindevaluatie van de student te betrekken.

Het is belangrijk dat in het kader van een dergelijk beoordelingsproces de diverse verantwoordelijkheden goed afgelijnd worden. Wat deze elementen betreft, verwijst de Raad naar punt 6, ‘De evaluatie van je stage’ in het document ‘Richtlijnenbundel voor stage’ (stuk 4 van verwerende partij). Hieruit blijkt dat het eindcijfer uitsluitend door de hogeschool wordt bepaald. De stagebegeleiders van de onderwijsinstelling zijn immers de beoordelaars van de stage. De evaluatie van de stage gebeurt door hen op basis van het stagedossier en in adviserend overleg met de mentor.

De Raad acht het belangrijk dat ingeval de stagebegeleiders van de hogeschool de volledige eindverantwoordelijkheid hebben wat de beoordeling betreft zij ook zelf de noodzakelijke vaststellingen kunnen doen. *In casu* zijn er conform de richtlijnen stagebezoeken gedaan door drie verschillende lectoren over de vier stageperiodes. Deze hebben elk hun bevindingen in een verslag weergegeven (zie de zeven toegevoegde verslagen van stagebezoeken op 22/10, 30/11, 1/12, 2/03, 3/03, 25/04 en 28/04, meer bepaald bijlagen 10 en volgende van verwerende partij), waaruit blijkt dat het wel degelijk over voldoende kwaliteitsvolle bezoeken is gegaan en dat er zoals blijkt uit de neerslag in de verslagen ook doorgaans een overleg is geweest tussen mentor en lector en een gesprek met de student.

De Raad stelt ook vast dat in het stagedossier de vier verslagen van de twee verantwoordelijke mentoren over de vier stageperiodes in de twee scholen zijn toegevoegd (bijlage 6 t.e.m. 9). *In casu* worden al deze vaststellingen van mentoren en lectoren over de vier verschillende

stageperiodes bij elkaar gebracht in een stage-evaluatiekaart (zie bijlage 5 van verwerende partij).

De Raad concludeert op basis van het dossier dat verwerende partij bij het vaststellen van de beoordeling op voorliggende stage de vooropgestelde regels zoals weergegeven in de richtlijnenbundel (bijlage 4 van verwerende partij) correct heeft nageleefd.

De Raad onderzoekt verder de concrete grieven van verzoekster die te maken hebben met de redelijkheid van deze beoordeling en de motivering op basis van het stagedossier.

Verzoekende partij klaagt in essentie over de beoordeling van de stage tijdens het tweede semester. Bij deze stage, die bestond uit twee stageperiodes (derde en vierde stageperiode), werd opnieuw de stagebegeleider betrokken die verzoekster het academiejaar voordien niet heeft laten slagen. De Raad stelt vast dat verzoekster doelt op de beoordeling door mevrouw [A.D.]. Deze docent is de coördinator van het betreffende opleidingsonderdeel en heeft ook de stage-evaluatiekaart ingevuld. Zij heeft verzoekster als stagebegeleider bezocht op 2 maart 2016 en 28 april 2016 tijdens het tweede semester. De Raad stelt vast dat in de betreffende periodes verzoekster ook bezoek heeft gekregen van een andere stagebegeleider, mevrouw [I.B.], meer bepaald op 3 maart 2016 en 25 april 2016.

De Raad leest de grief van verzoekster als het in vraag stellen van de objectiviteit van deze docent en het onzorgvuldig optreden van de verwerende partij. Het feit dat de docent, mevrouw [A.D.] bij de evaluatie van de stage van huidig academiejaar is betrokken, lijkt echter niet willekeurig, maar eerder logisch gezien zij de coördinator/titularis is van het betreffende opleidingsonderdeel. Verzoekster geeft verder geen enkel concreet element aan op grond waarvan de Raad moet concluderen dat, wegens een conflictsituatie, het opnieuw laten mede beoordelen van de stage van verzoekster door de betreffende docent/titularis niet aangewezen zou zijn. Elke stage dient bovendien op zijn eigen merites te worden beoordeeld. De stage van het academiejaar 2014-2015 maakt overigens niet het voorwerp uit van huidig onderzoek.

Verzoekster werd in de derde en vierde periode, zoals hoger aangegeven, tevens begeleid door een andere bezoekende lector, mevrouw [I.B.]. Zoals verder ook blijkt uit het onderzoek van dit middel liggen de verslagen van mevrouw [A.D.] in de lijn met de vaststellingen van de andere bezoekende lectoren en ook met de vaststellingen van de mentoren. Geen enkel concreet

element in het dossier wijst op enige vooringenomenheid vanwege deze docent. De Raad is dan ook van oordeel dat de in het dossier aangebrachte elementen om willekeur en het gebrek aan objectiviteit van de betreffende docent aan te tonen onvoldoende overtuigend en bewijskrachtig zijn.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

Verzoekster grieft ook het feit dat zij slechts door twee studiebegeleidsters van de hogeschool werd beoordeeld terwijl volgens de regels ook een derde en zelfs een vierde docent kan gevraagd worden om een stage te bezoeken.

De Raad stelt vast dat dit middelonderdeel ten dele feitelijke grondslag mist gezien verzoekster over de twee semesters en vier stageperiodes bezocht is door drie verschillende lectoren, met name door mevrouw [M.V.L.], mevrouw [A.D.] en mevrouw [I.B.]. Tijdens de volledige stage kreeg zij derhalve begeleiding van drie verschillende lectoren die de evaluatie mede hebben bepaald. De Raad leest ook in het dossier dat in de regel elke student tijdens zijn stage begeleid wordt door twee lectoren om de objectiviteit te bewaken en dat mogelijk een derde of vierde lector op bezoek komt in geval dit nodig blijkt voor de evaluatie. Verzoekster blijkt conform de regels opgevolgd te zijn door verschillende studiebegeleiders van verwerende partij.

De bewering dat de bezoeken van de studiebegeleiders niet kwalitatief waren en slechts een vijftiental minuten in beslag hebben genomen wordt niet onderbouwd in het dossier en mist feitelijke grondslag.

Verzoekster stelt ook dat zij onvoldoende is begeleid en enkel oppervlakkige feedback heeft gekregen. De Raad herinnert eraan dat behoudens zeer uitzonderlijke omstandigheden een negatieve evaluatie niet onrechtmatig wordt wegens een gebrekkige begeleiding/feedback van de student. Voormelde uitzonderlijke omstandigheden doen zich voor indien een directe impact van de gebrekkige begeleiding van de student op de negatieve evaluatie duidelijk is. Verzoekster geeft echter geen voldoende concrete elementen om in die zin te concluderen. De loutere bewering dat de feedback oppervlakkig is volstaat niet. Uit het dossier (weergave in de stagebegeleidingsverslagen van gesprek met mentor en student) blijkt dat er na de stagebezoeken feedback werd gegeven en dat verzoekster ook aangeeft zich bewust te zijn van de werkpunten.

Verzoekster wijst als belangrijkste argument om haar middel te ondersteunen op de discrepantie tussen de beoordelingen van het eerste en tweede semester, en in het bijzonder de laatste periode, waar zij ineens werd geconfronteerd met ombuiging naar negatieve ‘rode’ scores, ondanks het feit dat haar duidelijk is meegedeeld dat ze vooruitgang heeft gemaakt. Zij brengt verder een aantal ‘algemene’ argumenten aan (zie hoger bij de standpunten van verzoekende partij) waaruit blijkt dat ze niet akkoord gaat met de gedane vaststellingen en van oordeel is dat ze onterecht werd gecodeerd. Zij stelt onder meer dat de gegeven commentaren niet stroken met de aangebrachte ‘rode’ codering en dat zij eerder oranje of groen verdient en dat de beoordelingen van de stagebegeleiders/mentoren sterk uiteenlopen. Ze heeft wel degelijk persoonlijke reflecties gemaakt. Ze is wel voldoende expressief. Ze kreeg geen bijsturing wat het hoekenwerk betreft. Het werken aan de werkwoordsvormen is niet onoverkomelijk.

De Raad moet met verweerde vaststellen dat deze weergegeven feitelijkheden niet onderbouwd worden door de vaststellingen die de Raad kan maken op basis van het dossier. De Raad leest in de stagebegeleidingsverslagen van de mentoren (bijlagen 6 t.e.m. 9 van verwerende partij) onder meer volgende raadgevingen en aantekeningen:

Stage oktober

“Neem geen afwachtende houding aan buiten de stageperiode. Kleuters leren je al kennen in het werkplekleren.

Vraag iets meer op voorhand naar de verschillende beginsituaties. Stel de vragen mondeling aan de mentor zodanig dat deze haar antwoorden eventueel kan verantwoorden of verduidelijken. Geef je uurrooster ook op voorhand af aan de mentor zodanig dat deze samen kan aangepast worden indien nodig.

Informeer tijdig naar de verschillende beginsituaties. Probeer om meer af te stappen van de activiteiten die goed zijn verlopen. Je speelt op veilig door sommige activiteiten te herhalen in je uurrooster met beperkte aanpassingen (zoals de waarneming die op dezelfde manier werd naar voorgebracht.) Zorg ervoor dat alle hoeken door de kleuters worden gebruikt. Winkelhoek en kijktafel werden een beetje [verwaarloosd] door de onduidelijke opdrachten en afspraken.”

Stage december

“[verzoekster], het blijft voor jou toch een uitdaging om zelfzeker over te komen voor de klas. Werk aan je dynamisme! Je mag gerust wat meer activiteiten uitproberen in de stage waarvan je nog niet zeker weet hoe het resultaat zal zijn, grijp niet altijd naar de voor de hand liggende activiteiten. Geloof in jezelf en dan komt de rest vanzelf!”

Stage maart

“In het begin van je stage had je het nog moeilijk om er te staan als leerkracht. Ik heb gemerkt dat je er naarmate de stage vorderde meer zelfzeker werd en de leiding nam. Zorg er tijdens je volgende stage voor dat je er vanaf de 1ste dag enthousiast invliegt!

Ga meer in dialoog met je mentor. Stel vragen en maak duidelijke afspraken. Vraag tips. Stel je beginsituatie beter samen. Ik merk een positieve evolutie doorheen je stage. Geloof in jezelf!”

Stage april

“Denk nog meer na over je doelstellingen die je koppelt aan je activiteiten. Ga na wat jij wil dat de kleuters hebben bereikt op het einde van je activiteit. Zo kan je je doelenboek gerichter gebruiken. Je mag gerust doelen meermaals in je weekschema gebruiken.

Wees creatiever in het creëren van je materiaal en het bedenken van activiteiten. Ga steeds op zoek naar andere werkvormen en probeer vernieuwend te werken.

Ga meer spontaan in dialoog met je mentor of leerkracht LO en maak duidelijke afspraken.

Durf af te wijken van je weekrooster of lesvoorbereiding als je merkt dat de concentratie en betrokkenheid van de kleuters zoek is.

Hou rekening met je doelgroep. Plan sommige activiteiten beter in je uurrooster en zorg voor meer herhaling.

Wees zelfkritisch.

Ik merk dat je doorheen de stageweek steeds spontaner werd in je contact met de kleuters en merk een positieve evolutie. Toon je creatiever en kritischer en durf er vanaf het eerste contact te staan als leerkracht. Veel succes!”

De stagebegeleidingsverslagen van de lectoren (bijlagen 10 t.e.m. 16 van verwerende partij) zijn zeer kritisch wat werkpunten betreft op meerdere leerlijnen:

November verslag van lector [M.V.L.]

“je klasmanagement moet je beter onder controle houden.

zoek oplossingen om de hoekenverdeling kordater, krachtiger en duidelijker te laten uitvoeren. Bepaal zelf het aantal kleuters per hoek, leg duidelijker de ‘spelregels en opdrachten’ uit
je reflecteert weinig doeltreffend

zorg dat je bij meerdere activiteit[en] differentieert, ook bij de klassikale oefening en in verschillende hoeken, niet alleen bij ‘torens bouwen’

bij het hoekenwerk voorzie je differentiatieopdrachten, maar je controleert niet, je begeleidt niet voldoende. Hou dit zeker in het oog volgende stage, je maakte al een grote stap met je ontwerpen, nu nog uitvoeren en opvolgen

de rust die je uitstraalt, wordt niet overgenomen door de kleuters; ik mis drive en enthousiasme. Kom dynamischer uit de hoek.”

December verslag van lector [I.B.]

“Reflectie: weinig diepgang in je reflectie. Je kan moeilijk duiden.

Je DBS is onvoldoende gevraagd en ingevuld. Je schrijft bvb: getalbeeld is niet bij elk kind bekend => specifieer welk kind en welke getallen.

Vul je DBSen aan op basis van voorafgaande activiteiten. Op een gegeven activiteit kan je aanvullen wat je bereikt hebt en wat niet en voor welke kls.”

Weergave gesprek mentor;

“je mentor geeft aan dat je houding nogal afwachtend is, en dat je weinig initiatief neemt. Probeer in de volgende stageperiode meer dynamische interesse te tonen...”

Maart verslag van lector [A.D].

“Op het eerste zicht een gevarieerd hoekenaanbod, maar vaak dezelfde invulling (gelamineerd). Diep meer uit naar activiteiten, differentiatie.

Kleed je hoeken meer aan.

Wees creatiever bij de opstart van je thema. Maak het aantrekkelijk. Maak ze warm voor het verhaal.

Verlies je rode draad niet!

Hanteer je SWS frequent in je activiteiten.

Vermijd verkleinwoorden”

Gesprek mentor:

“[verzoeker] vroeg weinig na bij de mentor, bij de eerste observatiedag had ze haar laptop mee en plaatste ze zich afzijdig ... moest extra gestimuleerd worden om actief informatie te verzamelen.

Gesprek student:

“Bewust van de werkpunten”

Maart verslag van lector [I.B.]

“DBS is niet voldoende uitgewerkt. Probeer specifieker in kaart te brengen voor alle kls uit je klas.
Op welke manier selecteer je welke kinderen koekjes bakken met jou? Waarom wissel je niet af?
Aanleren van een liedje niet doen terwijl de slapertjes weg zijn!
=> Bepaalde keuzes die je maakt in je weekrooster zijn eerder vreemd.
Je beeld-activiteit ivm. het mandje maken is geen beeld maar techniek
Maak je thema nog meer zichtbaar in je klas.”

Gesprek mentor: “Je mentor geeft aan dat je weinig initiatief neemt en op het WPL de DBS zeer weinig vraagt en zelf ervaart. Probeer in de komende weken WPL hier actiever aanwezig te zijn en meer betrokken te zijn bij de klaswerking. (dit was in je vorige stage al een opmerking!)”

April verslag van lector [I.B.]

“[verzoekster] moet dynamischer zijn en haar stem expressiever te praten
Raadpleegt nog te weinig de cursussen en didactische bronnen
DBS per kind is onvoldoende uitgewerkt.
[verzoekster] gaat te weinig op zoek naar nieuwe werkvormen en vertrouwt te veel op de zaken die ze in vorige stage heeft uitgewerkt.
De hoeken zijn te gelijkaardig: hetzelfde komt in verschillende hoeken aan bod. Weinig variatie.”

April verslag van lector [A.D.]

“Beginsituatie: ik mis nog steeds specifieke info per kleuter. Hoe kan jij dan gericht differentiëren? Vul dit aan.
Thema: Je kon hier wel meer mee doen. Vb. Op dag 2 focus je op aarde. Hoe diep je dit dan uit? Benut alle inhoudelijke kansen. Je speelt op veilig.
Speel meer in op de signalen van kleuters... als ze niet meer meedoen, dan moet je hun aandacht weer trekken.”

De Raad stelt verder vast dat uit de stage-evaluatiekaart (bijlage 5 van verwerende partij) wel blijkt dat in de tweede evaluatieperiode meerdere ‘rode’ scores werden aangeduid en derhalve de tweede stageperiode kritischer werd beoordeeld. Niettemin betreft het continue vaststellingen zodat er geen sprake is van contradictie tussen de verslagen:

- Vaststellingen attitudes code ‘EO’ (eerder onvoldoende) : *meer creativiteit, te weinig leergierig.*
- Vaststellingen competenties/einddoelstellingen:

Diverse leerlijnen werden aangeduid met negatieve commentaren/werkpunten zowel in de eerste als tweede stageperiode: *controleer nevenactiviteiten; onechte houding; toon meer expressie; werkwoordsfouten; bronnen onderzoek te weinig onderbouwd; kritische houding bij feedback ontbreekt; terugkomende werkpunten; onvoldoende zicht op beginsituatie; vlotter inpikken op signalen; koppel doelen aan activiteiten; je stimuleert te weinig kleuters; nieuwe werkvormen ontbreken....*

De eindconclusie (zie deel 3 van de stage-evaluatiekaart) werd conform met deze vaststellingen opgesteld.

De Raad concludeert dat over de gehele stage de vastgestelde werkpunten/tekortkomingen terugkomen in de vaststellingen van de lectoren en mentoren. Een stage is een leerproces is en de beoordeling komt tot stand op basis van het gehele stagedossier. Verzoekster werkt aan de aangegeven werkpunten en er werden ook positieve punten vastgesteld, maar op basis van de nog continu vastgestelde tekortkomingen binnen de verschillende leerlijnen en de attitudes is de Raad, binnen de grenzen van zijn appreciatiebevoegdheid, van oordeel dat het niet kennelijk onredelijk is om verzoekster als niet geslaagd te beschouwen voor het betreffende opleidingsonderdeel.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 19 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint, kamervoorzitter

Jean Goossens bijzitter

Daniël Cuypers bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Zitting van 22 augustus 2016

Arrest nr. 3.021 van 22 augustus 2016 in de zaak 2016/214

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 18 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van 15 juli 2016.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 augustus 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij, advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is ingeschreven in de opleiding Bachelor in het lager onderwijs.

Tot deze opleiding behoort het opleidingsonderdeel ‘Praktijk II’, waarvoor verzoeker een examencijfer van 9/20 behaalt.

Op 28 juni 2016 richt verzoeker een bericht aan de interne beroepscommissie, waarin hij aangeeft dit examenresultaat te betwisten. Verzoeker zet daarbij het volgende uiteen.

“Ik ben student 2e bachelor Lerarenopleiding Lager Onderwijs, aan de campus [...].

Met dit schrijven wens ik U op de hoogte te brengen van mijn bezwaren omtrent de resultaten van mijn stage.

Ik heb gisteren een gesprek gehad met mijn studietrajectbegeleider om mijn resultaat te bespreken.

De argumenten die tijdens dat gesprek aangehaald werden situeren zich op vlak van details en inhoud, maar niet op basis van mijn pedagogische prestaties, en niet van de kwaliteit van de voorbereide lessen.

Het toegekende cijfer staat op die manier niet in verhouding tot de argumenten ter verantwoording hiervan, aangezien ik mijn inhoudelijke kennis toch heb bewezen door op alle andere vakken geslaagd te zijn.

Ik meen dan ook ik tijdens mijn stages onvoldoende of geen feedback heb gekregen om eventuele bijsturing te kunnen doen. Integendeel, de signalen die werden gegeven waren totaal in tegenspraak met deze negatieve eindbeoordeling. Er werd mij wel gewezen op een aantal werkpunten, wat logisch is, maar ik heb nooit de boodschap gekregen dat ik op een onvoldoende niveau zou functioneren.

Ik begrijp dat U op basis van deze toelichting misschien niet kunt oordelen over mijn bezwaar, maar ik heb deze late namiddag nog een aanvullend gesprek hierover, waarna ik u meer gedetailleerde informatie zal bezorgen om mijn bezwaren te staven. Maar aangezien de beroepsprocedure bepaalt dat bezwaar uiterlijk vandaag ingediend moet worden bezorg ik u alvast dit schrijven.

Na het aanvullend gesprek deze namiddag bezorg ik U zo snel mogelijk meer gedetailleerde informatie.”

Op 30 juni 2016 vindt een bemiddeling plaats, die evenwel niet leidt tot een consensus tussen partijen. Na het bemiddelingsgesprek geeft verzoeker aan de beroepsprocedure te willen verderzetten, en in een e-mail van 6 juli 2016 doet verzoeker nog het volgende gelden:

“Ik verwijst naar mijn bezwaarschrift dat ik 28 juni 2016 heb ingediend, waarin ik had aangekondigd dat ik bijkomende informatie wens te bezorgen over de grond van mijn bezwaar. Na consultatie van een aantal experten uit het werkveld van onderwijs en onderwijsregelgeving wil ik onderstaande argumenten aan u voorleggen.

Men heeft bij de beoordeling geen enkele rekening gehouden van de negatieve weerslag van twee belangrijke omgevingsfactoren op mijn functioneren als lesgever.

Ten eerste het feit dat ik mijn stage in een graadklas heb doorlopen, waarbij duidelijk werd gesteld dat ‘curriculumdifferentiatie tijdens de stage niet aan bod is gekomen’ (zie eindbeoordeling van mentor), dus m.a.w. men heeft er voor gekozen om mij expliciet geen specifieke begeleiding/advisering te geven met betrekking tot het omgaan met een graadklas, maar het heeft wel een negatieve weerslag op een aantal eindscores, ondanks meerdere positieve commentaren in die zin bij de lesbeoordelingen. Men kan toch verwachten dat lesgeven aan een dubbele klas met vijfde- en zesdejaars toch een

bijzondere extra inspanning voor de voorbereiding van de les vraagt en voor de manier waarop er moet omgaan worden met de twee onderscheiden groepen. Het feit is dat ik geen speciale begeleiding heb gekregen, integendeel deze extra complexiteit wordt nu in de quotering zelfs tegen mij gebruikt.

Ten tweede is er het feit dat het de gevestigde cultuur was van de stageplaats van semester 4 om zo goed als alle speeltijden van zowel de voor- als de namiddag te laten uitlopen, tot soms wel 20 minuten extra, zodat ik bij elke daaropvolgende les of lesblok gedwongen werd om het minutieus voorbereide lesschema aan te passen en in te korten, met uiteraard negatieve gevolgen voor mijn creatieve, bezielende alsook didactische kwaliteiten tijdens die les. Ik maakte meermalen melding van het feit dat timing van de speeltijden in de regel niet werden gerespecteerd. De speeltijden duurde langer dan officieel in het tijdschema voorzien, waardoor ik werd gedwongen om flexibele keuzes te maken zonder enige extra begeleiding of advies. Nogmaals, ik werd daarom gedwongen om moeilijke keuzes te maken om delen weg te laten bij soms moeilijke vakken voor een dubbele klas. Het doet wel vragen rijzen dat de studietrajectbegeleider zich in deze volledig in de argumenten van de mentor kan vinden, en de gevolgen van deze twee omstandigheden compleet negeert in de eindbeoordeling.

De studietrajectbegeleider heeft slechts 3 maal een contactmoment met mij gehad over het stageverloop. De studietrajectbegeleider argumenteerde bij het inzagecontact dat de voornaamste reden om mij een 9 te geven, werd ingegeven door het feit dat ik in het tweede jaar bij een herneming een betere begeleiding van de school krijg dan in het derde jaar. De hierboven beschreven situatie bewijst echter en helaas totaal het tegendeel. Ik ben overigens op alle vakken geslaagd, ook in de 1^e bachelor, en dat telkens in de eerste examenperiode.

Algemeen kan vastgesteld worden dat de reacties van de studietrajectbegeleider op mijn zelfreflectie in het syntheseverslag gebaseerd werden op informatie en feedback die wel door de mentor aan de studietrajectbegeleider werd bezorgd, maar die cruciale informatie en feedback werd door de mentor niet aan mij gegeven, hoewel een globale analyse van de evaluaties van de lessen van zowel semester 3 als semester 4 een overwegend positieve conclusie laten zien. Zie hiervoor de bijlage met een samenvatting van de positieve commentaren van alle verslagen. Het staat u vrij om deze verslagen op te vragen.

Ik stel bovendien vast dat de studietrajectbegeleider als eindconclusie een voldoende geeft op de globale appreciatie van de reflectie. Dit is toch wel in tegenspraak met de becijferde eindconclusie van 118 op 260 of 9 op 20. Op vraag welke sleutel er wordt gebruikt om de 240 te verdelen punten toe te wijzen, bleef men mij meerdere malen het antwoord schuldig, zowel tijdens het inzagegesprek als tijdens het bemiddelingsgesprek.

Wegens bovenvermelde argumentatie vraag ik om een correct slaagcijfer te krijgen dat in lijn ligt met de positieve feedback die gegeven werd door de mentoren en lectoren en dat dus minstens overeenkomt met de kwalificatie “voldoende”.”

De interne beroepscommissie behandelt het intern beroep op 15 juli 2016 en komt daarbij op grond van de volgende motieven tot de beslissing om dat beroep ongegrond te verklaren:

“VOORAFGAAND(E PROCEDURE) / SITUATIESCHETS

De student diende op 28 juni 2016 bezwaar in tegen het toegekende resultaat voor het OPO Praktijk II. De student behaalde 9/20 op dit OPO van 13 studiepunten.

Dit opleidingsonderdeel bevat volgens de ECTS-fiche de volgende onderwijsactiviteiten: in het 2de jaar van de bacheloropleiding lager onderwijs wordt er gewerkt rond twee centrale thema's m.n. onderbouwend en innoverend werken (semester 3) en integrerend werken, planmatig werken en omgaan met verschillen (semester 4). Het OPO bestaat uit verschillende onderdelen:

- Stage: er werd gekozen voor een geleidelijke opbouw zowel wat betreft de duur van de stageactiviteiten als de invulling ervan, de stage wordt gespreid over 2 semesters.
  - Stages onderbouwd werken
  - Stages planmatig werken en omgaan met verschillen
- Onderzoeksactiviteit en didactische ateliers over verschillende educatieve ICT-applicaties.

De ECTS-fiche vermeldt het volgende over de evaluatie:

- Permanente evaluatie zonder examen tijdens de examenperiode
- Procesevaluatie

Het [totale] aantal te verdienen punten is 260. Deze worden dan herleid naar 20.

- Stage: 240 punten. De contracttaken die stagetaken zijn, worden verrekend in het stagecijfer. Het gaat om permanente evaluatie.
- Onderzoeksactiviteit en didactische ateliers: 20 punten.

Het cijfer van de eerste examenkans wordt overgedragen naar de examenperiode van augustus. De studenten met een onvoldoende voor stage kunnen dit niet ophalen door een voldoende of meer voor onderzoekslessen en didactische ateliers. Het niet slagen op een gedeelte van het OPO kan leiden tot een onvoldoende voor het geheel van de opleiding.

Het algemeen praktijkgroepboek 2015-2016 vermeldt het volgende over de evaluatie van de stage: ‘*de verantwoordelijkheid voor het toekennen van een eindcijfer voor stage en het certificeren ligt decretaal en vanuit de visie van ons opleidingsinstituut bij de studietrajectbegeleider. In een vorm van een 360 ° feedback is de eindbeslissing een teambeslissing waarbij rekening gehouden wordt met de inbreng van alle betrokken praktijkbegeleiders, stagementoren, de studietrajectbegeleider en lesgevende lectoren. Ook de zelfevaluatie van de student vormt in toenemende mate een element van beoordeling. Er wordt dus rekening gehouden met het vermogen van de stagiair om zichzelf te beoordelen. De mentor heeft dus een adviserende begeleidingsrol en geen beoordelende rol in het tot stand komen van het eindcijfer. In de mate dat feedback van een mentor overeenkomt met het groeiprofiel van een stagiair wordt die informatie herkenbaar overgenomen. In de mate dat die info verschilt, mag en kan en zal afgewezen worden’*’.

De studietrajectbegeleider kende de student de volgende cijfers toe:

- Stage semester 3 en 4: 108/240

- Onderzoek: 10/20
- Totaal: 118/260, herleid naar 9/20.

De Interne Beroepscommissie vroeg de opleiding een bemiddeling te organiseren. Deze vond plaats op 30 juni 2016. De student wenste de beroepsprocedure verder te zetten na het bemiddelingsgesprek.

STANDPUNT VAN DE STUDENT

De student haalt in zijn klacht dd. 28 juni 2016 en in zijn aanvullende mail d.d. 6 juli 2016 een aantal terugkerende argumenten aan. Samengevat komen zijn argumenten op het volgende neer:

- De onvoldoende op de stage is onverklaarbaar in het licht van de positieve beoordelingen door de stagementoren. Hij voert m.a.w. aan dat er sterke discrepanties bestaan tussen de evaluatie door de studietrajectbegeleider van de hogeschool en de stagementoren op de stageplaats (*discrepanties beoordelingen*);
- De student beweert dat zijn tekort gebaseerd is op tekortkomingen in de details en de inhoud, maar niet op zijn pedagogische kwaliteiten en de kwaliteit van de voorbereide lessen. Volgens de student heeft hij zijn inhoudelijke kennis reeds bewezen door zijn slaagcijfers op de andere OPO's (*resultaten andere OPO's*);
- De student voert ook aan dat hij onvoldoende gewezen werd op het feit dat zijn stage als onvoldoende beoordeeld zou worden, zowel door de mentor als door de studietrajectbegeleider. Er hebben slechts een beperkt aantal stagebezoeken plaatsgevonden. Hij voert m.a.w. aan dat hij geen mogelijkheid heeft gehad tot remediëring van zijn tekorten (*gebrekkige begeleiding*);
- De eindbeoordeling van reflectie door de student werd beoordeeld als voldoende. Dit is in tegenspraak met de eindconclusie van 118/260 (*resultaat reflectie*);
- Er werd volgens de student ook geen rekening gehouden met twee belangrijke omgevingsfactoren, nl. het lesgeven in een graadklas en het uitlopen van de speeltijden (*omgevingsfactoren*).

BEOORDELING VAN DE INTERNE BEROEPSCOMMISSIE

1.

Conform artikel art. 154 OER [...] moet het beroep tegen een examenresultaat ingesteld worden binnen een vervaltermijn van 5 kalenderdagen die ingaat de dag na de mededeling van de resultaten van de, in dit geval, tweede examenperiode conform de bepalingen van het examenreglement. Op 23/06/2016 werden de examenresultaten bekendgemaakt. De student diende intern beroep in bij mail van 28/06/2016, dus binnen de vervaltermijn van 5 kalenderdagen na de bekendmaking. Het interne beroep is ontvankelijk.

Bevoegdheid van de Interne Beroepscommissie

2.

De student dient intern beroep in tegen de beslissing van de examencommissie waarbij hij voor het OPO Praktijk II een score van 9/20 kreeg toegekend. Deze examenbeslissing

is een studievoortgangsbeslissing. De interne beroepscommissie is bevoegd om het interne beroep tegen deze studievoortgangsbeslissing te beoordelen.

Gegrondheid van het beroep

3.

De argumenten van de student zullen hieronder besproken worden in de volgorde zoals ze hierboven aangehaald werden bij “standpunt van de student”.

Wat betreft de discrepancies in de beoordelingen van de stagementoren en de studietrajectbegeleiders

4.

De student voert in zijn bezwaar aan dat er een sterke discrepantie bestaat tussen de beoordelingen door de stagementoren en de stagebegeleiders van de hogeschool.

Overeenkomstig artikel 110 van het OER en het algemeen praktijkgroepboek bepaalt de studietrajectbegeleider van de hogeschool het eindresultaat. Deze begeleider heeft daarbij de eindverantwoordelijkheid en de doorslaggevende bevoegdheid om het eindresultaat te bepalen. De mentor heeft dus een adviserende begeleidingsrol en geen beoordelende rol in het tot stand komen van het eindcijfer, aldus het algemeen praktijkgroepboek. Het zijn de studietrajectbegeleiders, en bij uitbreiding de hogeschool, die het best geplaatst zijn om een student te beoordelen in het licht van de evaluatiecriteria die door de hogeschool naar voren geschoven worden. Het zijn zij die het volledige plaatje zien. Het is daarom ook niet onredelijk dat de eindbeoordelingsbevoegdheid bij de studietrajectbegeleiders en dus de hogeschool ligt (zie ook R. Stvb. 2005/018).

De student beweert dat de eindevaluatie niet strookt met de positieve beoordelingen die hij kreeg van de stagementoren waarmee hij samenwerkte. Een positieve, constructieve feedback in de loop van een stageperiode (op een moment dat de stage nog niet is afgerond) staat evenwel een negatieve beoordeling van de globale (volledig afgeronde) stage niet in de weg (zie ook R. Stvb. 2015/136). Evenwel waren de beoordelingen van de stagementoren niet altijd positief, dit blijkt duidelijk uit de commentaren.

Voor de besprekking van deze commentaren, delen we de stageperiode op in 3 delen: semester 3, deel I semester 4 en deel II semester 4.

5.

Opmerkingen stageperiode semester 3:

- De lesverslagen opgesteld door de mentoren van de lessen van 20 oktober 2015 vermelden de volgende werkpunten:

LES WISKUNDE

- o Lesontwerp: werd niet herwerkt zoals gevraagd
- o Zorg voor wat minder chaos. Zegt bijvoorbeeld: "niet te luid praten, want dan horen de andere groepen de juiste antwoorden al". Let er ook op dat iedereen met de taak bezig is.
- o Korte nabesprekking + synthese had je zeker mogen doen

LES SCHRIFT

- Lesontwerp niet herwerkt zoals gevraagd
- Let nog wat meer op de zit- en schrijfhouding van de leerlingen
- Geef leerlingen duidelijke instructies als ze klaar zijn met de opdracht
- De lesverslagen opgesteld door de mentoren van de lessen van 26 november 2015 vermelden de volgende werkpunten:

LES NEDERLANDS

- Ook hier staat weer een vraagteken bij uitdieping van het lesontwerp
- Inhoudelijk zitten er een aantal fouten in de les, bv. koning zijn is geen beroep, beroemd zijn is niet gelijk aan rijk zijn (hoewel dit later gecorrigeerd wordt), een sportactiviteit is geen beroemdheid, PlayStation idem. De student moet ingrijpen en dit niet allemaal in zijn woordweb schrijven.
- Een ander werk punt dat duidelijk gesigneerd wordt is diepgang, inhoud.

LES GODSDIENST

- Zorg er steeds voor dat iedereen luistert, klasoverzicht behouden, sommige leerlingen zijn met hun buur bezig.
- Maak de leerlingen duidelijk dat het niet altijd aangewezen is om te lachen met deze gevoelige materie
- Tijdens de opdracht zijn verschillende kinderen aan het praten, lachen, ... en kijken op elkaars blad. Probeer een rustige sfeer te creëren door bijvoorbeeld rustige muziek op te zetten.
- Zorg dat iedereen aandachtig luistert. Het was achteraan soms niet verstaanbaar door het lawaai.

LES DRAMA

- Er heerst een ongezonde chaos. Slechts de helft van de klas is bezig met de taak.
- Alles loopt door elkaar. De taak is niet duidelijk voor sommige leerlingen. Het eindresultaat valt dan ook wat tegen. Organisatie en timing konden beter.

WERELDORIËNTATIE

- Laat de leerlingen de kenmerken eerst in groepjes doen en dan achteraf klassikaal bespreken.
- Laat meer inbreng van de leerlingen toe.

De *lesbezoeken van de studietrajectbegeleiders* van de hogeschool in deze stageperiode tonen aan dat gelijkaardige opmerkingen gegeven werden:

- Opmerkingen studietrajectbegeleider hogeschool bij de les taal van 20/10:
  - Er zijn nog verschillende aanbevelingen m.b.t. het lesontwerp (bronnen volledig, formuleren van aandachtspunten, concreter de beginsituatie bepalen, de werkvormen benoemen per lesfase, doelgericht de titels concreet en duidelijk formuleren, vermijd spelfouten).
  - Door alles louter auditief te overlopen, begint de les wat langdradig te worden.
  - Waarom gebruik je het digibord niet om de 9 vragen te overlopen?
  - Je bladen zijn echt wel te klein om achteraan in de klas te kunnen volgen. Je wil dit oplossen door de leerlingen de omschrijvingen te

- laten voorlezen, maar sommigen doen dit zo stil dat het geen oplossing biedt.
- Wat is het nut van lesfase 2.1? Kan je lesfase 2.1 en 2.2. niet beter meteen combineren?
  - Probeer je taalgebruik nog wel iets beter te verzorgen ("ne brave", "tegoei")
  - Waarom laat je de leerlingen niet eerst even individueel aan het werk? Zo bouw je een basisdifferentiatie in en doorbreek je even de klassikale organisatie. Kan je trouwens het bordboek niet mee aanvullen? Dit zijn jonge kinderen die visuele ondersteuning echt nog wel nodig hebben.
  - Doordat je de hele les dezelfde werk- en organisatievormen gebruikt, begint de besprekking wel erg lang te duren. Probeer meer variatie en/of differentiatie in te bouwen.
  - Wat is het nut van het slot van je les, buiten het opvullen van de tijd? Probeer doelgerichter in te vullen door op het nut van het communicatiemodel te wijzen.
  - Plaats naamkaartjes zodat je alle leerlingen persoonlijk kan aanspreken.
  - Laatste fase 3.2 aan bod laten komen.

Onderaan staat duidelijk te lezen: niet voldoende. De les kan nog beter op voorhand doordacht worden.

- Opmerkingen studietrajectbegeleider bij les van 30/11:
  - De student moet werken aan gerichte vraagstellingen, eenduidige instructies bij de vraag (formuleren van één vraag)
  - Er moet ook werk gemaakt worden van meer diepgang bij de vragen (de vraagstelling nu lokt vaak maar een antwoord van één woord uit)
  - De student moet ook letten op zijn taalgebruik (dialectische woorden)
  - Er wordt getwijfeld aan het feit of de opgegeven richtvragen in de lesvoorbereiding wel relevant zijn. Hij gebruikte ze uiteindelijk ook niet.
  - Bij groepswerken moet de student goed nadenken over hoe hij de inbreng van ieder groepslid wil bewaken.

De les wordt beoordeeld als voldoende.

Het stageverslag opgesteld door de mentor op het einde van de stage in het derde semester (opgesteld op 1 december 2015) vermeldt duidelijk de volgende werkpunten:

- Durf nog wat meer te experimenteren. Verrijk je lessen nog wat meer met eigen ideeën en materialen.
- Eerst was je communicatie met de mentor onvoldoende, achteraf werd het beter.
- Afspraken i.v.m. voorbereiding moeten nagekomen worden. De lesvoorbereidingen werden namelijk veel te laat ingediend zonder de mentor op de hoogte te brengen.
- De mentor vraagt ook om de student op te volgen wat betreft zijn professionaliteit.
- De student moet meer sturend optreden bij storend gedrag

Een kerncompetentie, nl. een gestructureerd werkklimaat scheppen, wordt aangeduid op niveau 1.

In de voorbereiding op het gesprek na de stage van semester 3 geeft de student in zijn zelfreflectie aan dat de stage onvoldoende was. Hij geeft zelf aan dat hij onvoldoende

(rood) haalde op de competenties "een gestructureerd werkclimaat scheppen" en "eigen ontwikkeling sturen vanuit reflectie". Hij geeft uitdrukkelijk aan dat zijn professionele houding een groot werk punt is.

Op het gesprek met de studietrajectbegeleider wordt er o.m. gewezen op de problemen met gestructureerd werkclimaat (efficiënt klashouden, anticiperen op rumoer) en reflectie (werken aan planning, transparante communicatie met mentor). Dit laatste is een bindende afspraak voor de volgende stage. Er wordt nogmaals bevestigd dat de professionele houding beter moet. In het document staat uitdrukkelijk te lezen dat de student onvoldoende haalde voor deze stage omwille van zijn professionele houding. De lesontwerpen werden te laat ingediend, enkel door een begripvolle mentor heeft hij toch zijn stage kunnen afleggen. De voorlopige, tussentijdse, conclusie was dan ook een onvoldoende, zowel voor competenties als voor groei.

6.

Opmerkingen eerste deel stageperiode semester 4:

- De lesverslagen opgesteld door de mentoren van de lessen van 29 februari 2016 vermelden de volgende werkpunten:

LES WISKUNDE:

- Noteer telkens de oorspronkelijke bewerking. Zo kan iedereen zien hoe die ene leerling aan de tussenstap komt.
- De uitkomst op een oefeningen wordt verkeerd genoteerd.

LES WERELDORIËNTATIE

- Het lesontwerpformulier was eerst onvolledig. Na een opmerking op het lesontwerp heeft de student een extra hoek voorzien. Deze hoek was vooraf niet doorgegeven aan de mentor. De bijlagen heeft de mentor niet allemaal vooraf gezien.
- Leg tijdens de speeltijd het materiaal voor de hoeken al klaar. Zet de laptops al op en geef de link al in. Nu heeft de student hier heel veel tijd mee verloren tijdens de les.
- De mentor heeft de inleiding niet op voorhand gezien (voorbereiding).
- Voorzie een blad met gerichte inhoudelijke vragen. Nu was het enkel lezen van een tekst.
- De student had een verwerkingsblad kunnen maken.
- De mentor miste nog een afsluiting van de les: een terugblik op de les en wat geleerd is in de hoeken.

- De lesverslagen opgesteld door de mentoren van de lessen van 1 maart 2016 vermelden de volgende werkpunten:

LES SPELLING

- Qua lesontwerp moet de student nog een onderscheid maken tussen het 5de en 6de leerjaar.
- Wanneer een woord geraden wordt door de leerlingen, moet de student stilstaan bij de moeilijkheid van het woord. Nu is het gewoon een spel (galgje).

- Gebruik de juiste kapstokwoorden om in hun werkboek in te vullen. Deze mag de student niet zelf kiezen. Noteer deze ook op het bord, zo voorkom je schrijffouten in deze woorden.
- Vraag aan de leerlingen of er in het woordenpakket woorden staan die ze niet begrijpen.

Het *lesbezoek van de studietrajectbegeleider* (op 1/3/2016) van de hogeschool in deze stageperiode toont opnieuw aan dat gelijkaardige opmerkingen gegeven werden:

- Zet de puntjes op de voor de voorbereiding: vermeld alle bronnen, bereid de verantwoording van je didactisch handelen uit, leg ook alle bijlagen op voorhand voor aan de mentor, stop de ingevulde werkbladen ook steeds bij je lesontwerp.
- Leg het verschil tussen fictie en non-fictie nog iets beter uit.
- Durf nog meer afwijken van de handleiding en anticipeer nog meer op de typische moeilijkheden bij begrijpend lezen.
- Door in de kern in te gaan op perspectief, . . (= vorm van communicatie) voorkom je bij de oefeningen al veel verwarring.
- Als de kinderen zelf geen moeilijke woorden aanhalen, controleer dan misschien toch enkele begrippen. De studietrajectbegeleider kon uit de uitspraak van een leerling van een woord afleiden dat deze het woord eigenlijk niet begrepen had.
- Bespreek moeilijkere oefeningen zeker klassikaal, zodat je kan ingaan op de nodige leesstrategieën. Stop dit niet in partnerwerk zoals voorzien in je lesontwerp. Wat is de meerwaarde van louter overschrijven van zinnen. Gebruik beter het handboek. Er is kostbare tijd verloren, die nuttiger gebruikt kon worden.
- Je begeleidt de leerlingen wel individueel, maar loopt nog wat onwennig door de klas.

De algemene evaluatie van deze les was voldoende.

Het stageverslag opgesteld door de mentor op het einde van de eerste stageperiode in het vierde semester (opgesteld op 2 maart 2016) vermeldt duidelijk de volgende werkpunten:

- Je staat nog wat onwennig voor de klas.
- Je volgt vaak de opbouw van de les uit de handleiding. Af en toe zit er eigen inbreng in de les. Dit mag nog meer.
- De lessen waren niet volledig bij het indienen (niet alle bijlagen waren toegevoegd). De gevraagde bijlagen en herwerkingen werden niet vooraf doorgestuurd ter controle.
- Er zijn bordboeken aanwezig. Je had deze kunnen gebruiken.
- Zet alles tijdig klaar.
- Wanneer je iets wilt uitleggen, zorg dan dat iedereen aandacht voor je heeft. Je mag gerust kordater zijn.

In zekere zin blijven de werkpunten van het eerste deel van de stage dus bestaan: eigen inbreng, voorbereiding en communicatie met de mentor (wat op het einde van de vorige examenperiode een bindend werkpunt was), organisatie en beheersen van de klas en de aandacht van de kinderen.

In de voorbereiding op het gesprek na deel I van de stage van semester 4 geeft de student in zijn zelfreflectie aan dat er nog steeds werkpunten waren. Zo vermeldt hij o.a. dat er meer eigen inbreng in de lessen mogelijk is. Hij geeft ook toe dat hij niet alle bijlagen op tijd heeft doorgestuurd. Dit komt o.m. door ziekte en het niet tevreden zijn met de lessen,

aldus de student. Bij de competenties worden er 4 aangeduid als rood (nog niet in orde, werkpuunt): horizontale en verticale planning uitbouwen, een positief leerklimaat creëren, een gestructureerd werkclimaat scheppen en leermiddelen adequaat gebruiken. De student kan dus niet ontkennen dat hij nog wist dat er werkpunten waren. Uit de mondelinge nota's bij de zelfevaluatie blijkt dat de studietrajectbegeleider vermeld heeft dat de student nog onwennig voor de klas staat en dat hij zijn organisatie goed op voorhand moet doordenken en klaarzetten. De student geeft ook aan dat hij weet dat hij bij storend gedrag nog niet streng genoeg is. Hij vindt dit moeilijk omdat hij dit niet goed durft. De student geeft aan dat hij de mentor naar de werking van de bordboeken moet vragen (als actie). De studietrajectbegeleider voert daar nog aan toe dat de student meer moet afwijken van de handleiding door meer bronnen te raadplegen. De voorlopige conclusie op het einde van het gesprek is voldoende. Het moet niettemin voor de student bijzonder duidelijk zijn geweest dat dit een nipte voldoende was. Vier competenties stonden namelijk als rood (werkpuunt) aangeduid. Bij de bijkomende aandachtspunten staat o.a. alles tijdig klaar zetten, niet onwennig voor de klas staan, de vertaling naar de kinderen toe kan nog beter, vakdidactiek moet beter bekijken worden bij het voorbereiding van de lessen. De infowijzer moet ook goed aangevuld worden bv. bij spelling kapstokwoorden gebruiken.

7.

Opmerkingen tweede deel stageperiode semester 4:

- De lesverslagen opgesteld door de mentoren van de lessen van 25 april 2016 vermelden de volgende werkpunten:

LES NEDERLANDS

- 2de versie van het lesontwerp is in orde, alleen ontbreekt het aandachtspunt van de les. Dit zou je vooraf moeten weten voordat de les start.
- Doelen van deze les kunnen beter gekozen worden.
- De leerlingen krijgen per twee een blaadje om de kenmerken van het gedicht op te noteren. De student zegt evenwel dat leerlingen niet mogen samenwerken. Nu zijn er leerlingen die niets doen.
- Je had kunnen uitleggen waarom iets een koekastgedicht heet. Er zijn leerlingen die dit niet weten.

LES WERELDORIËNTATIE

- In het lesontwerp is er weer geen aandachtspunt geïdentificeerd.
- Probeer enthousiaste leerlingen in te tomen. Laat hen vooral genieten/waarnemen. - De lesverslagen opgesteld door de mentoren van de lessen van 26 april 2016 vermelden de volgende werkpunten:

LES WISKUNDE

- Je maakt eerst een abstracte oefening en daarna een concrete. Normaal is het omgekeerd.
- De inleiding nam wat tijd in beslag. Je kon de verbetering sneller laten verlopen door mondeling na te gaan wat de resultaten waren. Indien er dan fouten zijn gemaakt kan je die aan het bord nogmaals uitleggen.
- Houd de tijd in het oog!
- Tussendoor wanneer er tijd is (en dat was er deze les) ga dan na of het 6de de oefeningen begrepen hebben en juist hebben opgelost.

LES SPELLING

- Let op: het streepje tussen samengestelde aardrijkskundige namen = koppelteken. Gebruik deze term ook.
- Moskeeën: je benoemt dit leesteken als een dubbelpunt. De leerlingen halen zelf de term trema aan. Nadien gebruik je deze ook.

LES FRANS:

- Améliorer ta prononciation en français (verbeter je uitspraak in het Frans).
- Très mal à l'aise, beaucoup de silences, hésitant, "stijf" (Niet op zijn gemak, veel stiltes, twijfelend, stijf).
- Révision du vocabulaire: quel est l'objectif? (Wat is het doel van de herhaling van de woordenschat?).
- Difficultés à utiliser le digibord, trop petit (Moeilijkheden bij het gebruik van het digibord, te klein).
- Très statique, pas de variété dans le type d'activités (Heel statisch, geen afwisseling in het type activiteiten).
- Pour donner la grammaire → en Ndls (Om grammatica te geven → in het Nederlands).
- Ton cours manque de structure, de tempo, de créativité, de lien avec le "leefwereld" des élèves (In je les ontbrak het aan structuur, tempo, creativiteit, een link met de leefwereld van de studenten).
- Réfléchis à la progression de la leçon en fonction de tes objectifs + ajoute un objectif communicatif à ta leçon (Denk na over de vooruitgang van je les in functie van je doelen + voeg een communicatief doel toe aan je les).
- Améliorer le langage non-verbal pour mieux communiquer & dynamiser le cours (Werk aan je non-verbale houding om zo beter te kunnen communiceren en je les dynamischer te maken).
- Coloriage du verbe savoir: variation du type d'exercice + lien avec le cours (Werken rond het werkwoord 'savoir': variatie in de oefening + link met de cursus).
- "Voilà", "C'est ça".
- Vides dans la leçon (leegtes in de les).
- Ne corrige pas la pronunciation des élèves (verbetert de uitspraak van de leerlingen niet).
- Pas de soutien visual pour l'observation de la grammaire (geen visuele ondersteuning voor het onderdeel grammatica).
- Les questions ne sont pas assez précises pour dégager les règles de l'article contracté (de vragen zijn onvoldoende duidelijk om het gevraagde deel theorie mee te duiden).
- Trop de matière à la fois (teveel in één keer).
- De voorbereiding werd wel aangeduid als voldoende.

- De *lesverslagen opgesteld door de mentoren* van de lessen van 28 april 2016 vermelden de volgende werkpunten:

LES BEWEGINGSOPVOEDING

- Soms iets minder scoutsleider zijn (bv. sportieve kledij is super, maar beter trainingsbroek)

LES NEDERLANDS

- Het aandachtspunt op het lesontwerpformulier ontbreekt
- Na elk gedicht kan je samen met de leerlingen reflecteren: wat werd goed gedaan? Wat kan beter?
- De *lesverslagen opgesteld door de mentoren* van de lessen van 29 april 2016 vermelden de volgende werkpunten:

LES WISKUNDE

- Het aandachtspunt op het lesontwerpformulier ontbreekt
- Controleer of het 6de de oefeningen begrijpen en kunnen maken. Controleer een aantal oplossingen. Zo kan je desnoods nog iets opnieuw uitleggen wanneer je merkt dat het nog niet foutloos gaat. Wanneer je wacht tot je de blaadjes na de les verbetert, kan je niet meer terugrijpen naar iets wat nog op het bord kan staan...

LES DRAMA

- Aandachtspunt ontbreekt. Je geeft zelf aan dat je klashouden in een les drama moeilijk vindt. Dit kon een aandachtspunt zijn
- Tijdens de langere middagpauze kon je de tafels al aan de kant zetten. Zo kunnen de leerlingen in alle rust meteen luisteren naar de opdracht. Doordat ze dit zelf doen, komt er wat rumoer bij te pas en zijn ze wat uitbundig. Dit maakt het iets moeilijker om hun aandacht te krijgen.
- De *lesverslagen opgesteld door de mentoren* van de lessen van 2 mei 2016 vermelden de volgende werkpunten:

LES WOORDENSCHAT

- Het 6de zit tijdens de uitleg aan het 5de te wachten. Je kon het 5de al de tekst laten lezen, moeilijke woorden laten opzoeken. Ondertussen kon je met het 6de van start gaan. Wanneer zij aan hun opdracht beginnen, kan je dan weer naar het 5de gaan.
- Bij het overlopen van de oefeningen van het 5de herhaal je best ook nog eens wat richtwoorden zijn.
- Je kan nog stilstaan bij de betekenis van vergelijkingen in de tekst.
- De leerlingen zeggen dat er een paar fouten werden gemaakt. Ga na of de fouten nadien begrepen zijn. Waarom is het fout?
- Kijk vooraf na wat de juiste antwoorden zijn. Zo voorkom je dat wanneer er een vraag gesteld wordt, je op het internet naar een antwoord moet gaan zoeken. Voorbereiding!

LES WERELDORIËNTATIE

- Je kan veel dieper op je filmpje in gaan. Inhoudelijk nog veel suggesties.
- Ik mis een inoefening van hoge- en lage luchtdruk.
- De *lesverslagen opgesteld door de mentoren* van de les spelling van 3 mei 2016 vermeldt de volgende werkpunten:
  - De inleiding neemt een activiteit van de oriëntatiestage over. De mentor had hier wel iets anders verwacht. Een eigen creatieve/originele inleiding.
  - Regel voor meervoud van baby's, mama's is niet volledig uitgelegd. De leerlingen gaan nu van een verkeerde regel uit en in de oefeningen worden er fouten op gemaakt. De mentor heeft dit zelf op het einde van de les nog moeten rechtzetten.

- De lesverslagen opgesteld door de mentoren van de lessen van 2 mei 2016 vermelden de volgende werkpunten:

LES WISKUNDE

- Wanneer je de kenmerken van deelbaarheid door 4 en 25 herhaalt, doe je dit niet volledig.
- Op een vraag antwoorden de leerlingen onzeker (zowel ja als nee). Je gaat hier niet echt op in. Je zegt gewoon "ja dat is deelbaar", maar waarom?
- Ook op het bord staan de kenmerken van deelbaarheid niet volledig weergegeven
- Los de oefening op op het bord, zo kunnen de leerlingen effectief zien dat er 16 stukken worden genomen.
- Bij een andere oefening ontbreekt een tekening. Ga meteen naar de oefeningen in het werkboek: daar staan ze met tekening voorgesteld.
- Gebruik het bordboek: nu bracht je de leerlingen in verwarring door wat er gekleurd moest worden jij zelf ook arceerde.

Het lesbezoek van de studietrajectbegeleider (op 3 mei 2016) van de hogeschool in deze stageperiode toont opnieuw aan dat er nog steeds gelijkaardige opmerkingen gegeven werden:

- je lesontwerp is minimalistisch opgesteld. Heel weinig info. Vermeld ook steeds je gebruikte werkvormen.
- Let op een nauwkeurig verzorgd mondeling taalgebruik.
- Blijf ook werken aan positief leefklimaat door dynamischer voor de klas te staan en warmer/meer empathisch op de leerlingen te reageren.
- Selecteer je lesfasen doelgerichter.
- Ik vind de link met de mobiel erg mager en vind de opdracht veel te gemakkelijk voor de derde graad
- Je differentiatie moet ook beter uitgebouwd worden. Beperk je niet tot een sneller-klaar-map zonder inhoudelijke link met je overige lessen. Geef de leerlingen die klaar zijn een zinvolle opdracht.
- Laat je slot nog eens aan bod komen: kennen de leerlingen de betekenis van Hemelvaart? Controleer dit.

Deze les wordt beoordeeld als onvoldoende

Het stageverslag opgesteld door de mentor op het einde van tweede stageperiode in het vierde semester (opgesteld op 6 mei 2016) vermeldt duidelijk de volgende tekortkomingen:

- Het lesgeven gebeurt op een hele monotone manier. Je praat steeds op dezelfde toon waardoor het overkomt dat je niet enthousiast voor de klas staat.
- Wanneer een zwemles afgeschaft werd, was de student lichtjes in paniek omdat hij geen andere lessen voorzien had. De mentor deed hem eraan denken dat hij vorige lessen kon afwerken die nog niet klaar waren.
- Meestal hou je rekening met de feedback van de klasmentor
- Je begint geduldig aan een extra uitleg bij een zwakke leerling, nadien wanneer je nogmaals hetzelfde moet uitleggen aan hetzelfde kind, verlies je soms even je geduld. Alsook wanneer een leerling niet goed gehoord heeft op welke pagina hij/zij moet werken.

- Je kan de leerlingen nog beter aanmoedigen. Je geeft soms iets te snel zelf het antwoord. Probeer wat verder er op door te gaan
- Je bent niet empathisch. Er is een bepaalde afstand.
- De agenda van de stageperiode was soms onvolledig of een dag te laat doorgestuurd. De klasmentor heeft zelf initiatief moeten nemen wat het vastleggen van het indienen van de lessen betreft. Een hele tijd later kwam hier pas reactie op.
- Expressief en dynamisch lesgeven is nog moeilijk.
- Naarmate de stage vorderde, werd je geduld meer op de proef gesteld.
- De manier waarop je kordater probeerde op te treden was soms ongepast
- Het noteren van lesdoelen, leerplandoelen en eindtermen kan nog efficiënter
- Op het einde van de les wordt er niet gecontroleerd of leerlingen al dan niet begrijpen wat ze in de les geleerd hebben. Je verneemt dit enkel a.d.h.v. vragen die gesteld werden tijdens de les of na het verbeteren van de werkbladen.
- Timing is soms nog een probleem. Je kan vaak een kortere inleiding geven waardoor de leerlingen meer tijd krijgen om de leerstof in te oefenen.
- Het gebruik van het digibord kan nog functioneler. Zeker in de les breuk x breuk.
- Veeg het bord niet meteen af na instructie.
- Je stelt een vraag, maar als de kinderen niet meteen het juiste antwoord kunnen geven vraag je niet altijd ver genoeg door.
- Als een leerling een oplossingsmethode geeft die ook juist is, maar niet diegene die je voorzag, moet dat positief benaderd en besproken worden. Dit deed je af en toe, maar mocht meer aan bod komen.
- Het taalgebruik van leerlingen werd niet altijd verbeterd. Er bleven fouten staan en er werden zelfs fouten geschreven door de stagiair. Na een opmerking hierover gebeurde dit nog steeds.
- De mentor geeft aan dat er niet steeds tijdig reactie komt op mails. 4 dagen of meer vindt ze te lang.
- De creatieve inbreng in de lessen was nog te beperkt
- De lesontwerpformulieren waren onvolledig. Het aandachtspunt en de didactische verantwoording ontbraken. Het aandachtspunt was zelfs nooit ingevuld.
- Kijk vooraf de werkbladen na en ga na of je zelf alles kan invullen.
- Aangewezen werkpunten waren: dynamischer, enthousiaster voor de klas staan, differentiëren, volledigheid naar voorbereiding en verbetering (geen fouten laten staan).

Al deze opmerkingen werden eerder al in een of andere vorm gegeven. Het is duidelijk dat communicatie een probleem blijft. De mentor beoordeelt 7 competenties op het niveau 1: differentiëren om het welbevinden en de ontwikkeling van alle leerlingen te ondersteunen, een positief leerklimaat creëren, een gestructureerd werkclimaat scheppen, doelgericht werken, leermiddelen adequaat gebruiken, leerprocessen begeleiden, mondeling en schriftelijk taalgebruik van leerlingen stimuleren.

In de voorbereiding op het gesprek na de stage van semester 4 geeft de student in zijn zelfreflectie aan dat er inderdaad nog steeds werkpunten zijn. Hij geeft toe niet spontaan genoeg voor de klas te staan. Hij geeft ook toe nog niet zichzelf geweest te zijn tijdens

het lesgeven. Hij geeft aan kordater te hebben opgetreden, maar misschien was dit niet de juiste manier om de leerlingen tot orde te brengen. Hij geeft ook toe dat er nog problemen zijn qua taalgebruik. Hij geeft bij de werkpunten ook nog aan dat hij zijn eigen techniek van klashouden nog moet vinden. Hij duidde aan dat hij klaar was voor de volgende opleidingsfase, mits initiatief om werkpunten aan te pakken.

De studietrajectbegeleider beoordeelt in het eindgesprek verschillende competenties op niveau 1. Het gaat om differentiëren om de ontwikkeling en het welbevinden van alle leerlingen te ondersteunen, een positief leefklimaat creëren, doelgericht werken, en correct gebruik van het Standaardnederlands in de mondelijke communicatie. Nog andere competenties zitten op de grens tussen niveau 1 & 2: een gestructureerd werkclimaat creëren, leermiddelen adequaat gebruiken en het mondelen en schriftelijk taalgebruik van de leerlingen stimuleren. De studietrajectbegeleider verwijst in haar argumentatie regelmatig naar opmerkingen die reeds eerder door haar gemaakt werden en de opmerkingen van de stagementoren. Al deze competenties worden bijzonder uitgebreid toegelicht, we nemen hier niet alles over. In het algemene overzicht worden wel de volgende belangrijke werkpunten aangehaald:

- Je hebt zeker een groei doorgemaakt, maar er lijkt wel vaak een "maar" aan verbonden:
  - o Je lessen werden al tijdig afgegeven, maar waren nog steeds minimalistisch en vaak onvolledig;
  - o Je deed je best om al een eigen toets in je lessen te stoppen, maar de creatieve inbreng was toch vaak nog beperkt;
  - o Je hebt de bordboeken al beter gebruikt, maar kan je bordgebruik nog verder optimaliseren;
- Warmer, dynamischer en spontaner voor de klas staan;
- Beter aanvoelen hoe je klashouden op een constructieve manier kan vormgeven, door leerlingen nog beter te betrekken;
- De leerlingenactiviteit soms nog optrekken, o.a. door leerlinggerichter te werken en beter na te denken over je differentiatiemogelijkheden;
- Je lesontwerpen soms nog verder uitdiepen en creatieve inbreng nog vergroten.

De eindbeoordeling van de studietrajectbegeleider was dan ook dat de student niet klaar was om de volgende opleidingsfase aan te vatten. De eindbeoordeling voor de stage was dan ook 118/260. Het eindresultaat werd verrekend tot 9/20.

Ook de bijlage bij de motivering van het stageresultaat is bijzonder grondig opgesteld (8 pagina's). Het tekort wordt behaald omdat van tekortkomingen in 8 competenties van de 14: differentiëren, een positief leerklimaat creëren, een gestructureerd werkclimaat scheppen, doelgericht werken, leermiddelen adequaat gebruiken, leerprocessen begeleiden, correct gebruik Standaardnederlands in mondelen communicatie & mondelen en schriftelijk taalgebruik van leerlingen stimuleren. Ook verschillende professionele houdingen zijn niet in orde. Hierdoor had de student op het einde van semester 3 een onvoldoende voor competenties en groei. In semester 4 werd deze houding onvoldoende verbeterd.

Deze eindevaluatie strookt volledig met de werkpunten die tijdens het academiejaar aan de student doorgegeven werden (voorbereiding, gespannen voor de klas staan, doelgericht werken, taalgebruik, lessen voldoende duidelijk opbouwen en afronden, klasbeheer etc.). Het feit dat het in het begin van het tweede deel van de stage misschien

iets beter ging, impliceert niet dat er voor de stage een voldoende moet worden toegekend. Een student moet namelijk op het einde van de stage overtuigend kunnen aantonen dat hij de nodige competenties bezit. Dat is hier niet het geval. Het einde van de stage was beduidend minder goed, net zoals het eerste deel van de stage.

8.

Rekening houdend met alle elementen uit het dossier, alle lesverslagen van de mentoren en van de studietrajectbegeleider, acht de interne beroepscommissie het niet bewezen dat er significante discrepanties bestaan tussen de beoordelingen van de mentoren en van deze begeleider. De commentaren zijn gelijklopend en wijzen duidelijk op een heel aantal, consequent gesignaleerde, werkpunten. De interne beroepscommissie acht de beoordeling van de stage door de studietrajectbegeleider dan ook niet foutief, noch onredelijk. De eindbeoordeling steunt zich dus in de verslagen en het eindverslag is evenwichtig opgesteld: alle sterke en zwakke punten daarin zijn opgenomen (zie R. Stvb. 2015/028). In casu bevatte de eindevaluatie, naast heel wat positieve elementen ook heel wat negatieve en ze is dus evenwichtig opgesteld.

Het feit dat de student misschien een andere mening toegedaan is over de gesignaleerde werkpunten, kan de beoordeling door de stagebegeleider niet onrechtmatig maken. Dat de student zelf tot een andere inschatting van de competenties komt is gewis mogelijk, maar dat toont op zich niet aan dat quotering door het bevoegde orgaan van de instelling onredelijk of onregelmatig zou zijn (zie R. Stvb. 2016/056).

Het argument van de studente is dan ook niet gegrond

Wat betreft de resultaten van andere opleidingsonderdelen

9.

De student verwijst naar zijn resultaten van zijn andere OPO's om aan te tonen dat er voldoende kennis aanwezig is om de laatste fase van de opleiding succesvol af te ronden. De tekorten bij de stagebeoordeling betreffen details en inhoud, maar niet de pedagogische prestaties en niet van de kwaliteit van de voorbereide lessen, aldus de student. Zijn inhoudelijke kennis meent hij toch bewezen te hebben door op alle andere vakken geslaagd te zijn.

Vooreerst betwist de interne beroepscommissie ten zeerste dat het niet slagen voor de stage gerechtvaardigd wordt door "details". Integendeel: de student behaalt een tekort op 8 van de 14 competenties, en door structurele tekortkomingen op al deze competenties. Het gaat hierbij ook om de pedagogische prestaties. Dit is hierboven uitvoerig aangetoond.

Het is daarnaast ook niet zo dat de opleiding, noch interne beroepscommissie prospectief op basis van resultaten van andere OPO's het resultaat voor één OPO kan verhogen met als argument dat de student voldoende kennis heeft. De enige vraag die gesteld kan worden is of de student op voldoende wijze aangetoond heeft dat hij de competenties zoals die vooropgesteld worden in de ECTS-fiche, behaald heeft tijdens – in dit geval – zijn stage.

Resultaten behaald in voorafgaande academiejaren en op andere OPO's geven dus geen recht en leveren noch een vermoeden op dat student ook op andere OPO's (in casu Praktijk II) goed zou moeten scoren (zie o.m. R. Stvb. 2014/119). De student moet in elke stage of OPO opnieuw aantonen dat hij de nodige competenties bezit. Elk OPO heeft zijn eigen finaliteit en goede resultaten op andere OPO's geven dus geen "garantie op slagen". Studenten kunnen dan wel goede resultaten behaald hebben op theoretische onderdelen, OPO's die hen in staat moet stellen de stage goed te doorlopen, maar het verworven hebben van die theoretische kennis is geen garantie voor een goed afgelegde stage (zie R. Stvb. 2012/150).

Het argument is ongegrond.

Wat betreft de beweerde gebrekkige begeleiding

10.

Gebrekkige begeleiding kan er, behoudens in uitzonderlijke omstandigheden, niet toe leiden dat een negatief resultaat gewijzigd moet worden in een positief resultaat. Dergelijke uitzonderlijke omstandigheden moeten van die aard zijn dat zij de betrouwbaarheid van de evaluatie in het gedrang brengen, of het slagen de facto onmogelijk maken. Daar is in deze zaak absoluut geen sprake van. De student heeft steeds op de begeleiding van zijn mentoren en van de studietrajectbegeleider kunnen rekenen.

In concreto heeft de student 4 bezoeken van studietrajectbegeleiders gehad op zijn stageplaats. In elke stageperiode is er steeds een bezoek geweest, in de eerste periode zelfs twee. Het is dan ook onbegrijpelijk dat de student aanvoert dat hij te weinig lesbezoeken heeft gekregen. Het aantal lesbezoeken is ruim voldoende geweest. Daarnaast heeft de student ook steeds reflectiegesprekken met de studietrajectbegeleider gevoerd na elke stageperiode (3 in het totaal). De student is steeds op de hoogte gesteld van de beoordelingen door de mentoren en door de studietrajectbegeleiders en uit de zelfreflecties blijkt ook heel duidelijk dat hij heel goed wist dat er nog verschillende werkpunten waren. In die zin kan de student dan ook niet spreken van enige gebrekkige begeleiding, noch van onverwachte werkpunten.

De commentaren van de mentoren en van de studietrajectbegeleider zijn steeds duidelijk geweest. Het ging duidelijk om werkpunten. Van studenten, en zeker van studenten uit een tweede jaar, kan men verwachten dat zij uit beoordelingen voldoende de werkpunten kunnen identificeren. Een student van het tweede jaar moet ook weten dat als werkpunten blijven bestaan, het risico bestaat dat een stage als onvoldoende beoordeeld kan worden. Dit moet hem niets steeds explicet gemeld worden. De student wist bovendien ook dat hij een zeker niveau moest behalen binnen de verschillende competenties, aangezien een student die slaagt in het 2de jaar de kerncompetenties van de toekomstige leerkracht grondig moet beheersen. Hij moest op basis van de lesbeoordelingsformulieren dan ook zonder twijfel voldoende geweten hebben dat de stage nog niet voldoende was. De betere periode in het midden van de stage (maart) leverde inderdaad een aantal voldoendes op als tussentijdse beoordeling, maar deze beoordeling was duidelijk nipt en de student wist dit. Bovendien was het ook duidelijk dat de laatste stageperiode beduidend minder verliep. De mentoren en de studietrajectbegeleider hebben de student daar ook op gewezen in hun schriftelijke feedback. Er is dus geen sprake van een gebrekkige remediëringsskans.

In het dossier zitten zonder twijfel voldoende beoordelingen door de mentoren én ook uitvoerig gemotiveerde beoordelingen door de studietrajectbegeleiders van [verwerende partij]. Redelijkerwijze kan worden aangenomen dat de hogeschool op grond van deze gegevens zich een betrouwbaar beeld heeft kunnen vormen van het geheel van de activiteiten van de student (zie ook R. Stb. 2013/124). Er is geen sprake geweest van gebrekkige begeleiding.

Het argument is ongegrond.

Wat betreft het resultaat van de reflectie

11.

De student is verwonderd over het feit dat hij in het syntheseverslag een voldoende haalt op zelfreflectie. Hij vindt dit in strijd met de onvoldoende op zijn stage.

Zelfreflectie neemt een belangrijke plaats in binnen de stages, en het is dan ook normaal dat er in een OPO stage ook een reflectieopdracht verwerkt zit. Het is evenwel één onderdeel van de verschillende opdrachten die in het kader van een stage uitgevoerd moet worden. Dat is hier ook het geval. Het is daarbij niet abnormaal dat studenten op een opdracht een voldoende kunnen scoren, maar uiteindelijk op andere opdrachten (hier: de stage zelf) onvoldoende scoren waardoor de globale score ook een onvoldoende is. Het ene sluit het andere niet uit. De interne beroepscommissie acht de voldoende op de reflectieopdracht niet onredelijk, noch onlogisch. De student geeft in elke reflectie eerlijk aan dat er nog verschillende werkpunten zijn, waarvan sommige al sinds het begin van de stage aanwezig zijn. De student is dus duidelijk - in het kader van de opdracht — ertoe in staat om zijn werkpunten te erkennen. De interne beroepscommissie sluit zich dus aan bij de beoordeling van de studietrajectbegeleider.

Het argument is ongegrond.

Wat betreft het de verzachtende omgevingsfactoren

12.

Als laatste verwijst de student nog naar twee verzachtende omgevingsfactoren waar volgens hem te weinig rekening mee heeft gehouden. Het gaat in concreto om het feit dat de student les moest geven aan een graadklas en hij hiervoor geen extra begeleiding heeft gekregen. Als tweede verwijst hij naar het feit dat de school in semester 4 de gewoonte had de speeltijden te laten uitlopen. Hij kon hierdoor zijn lessen niet geven zoals hij dit wilde en hij moest moeilijke keuzes maken. De student voert aan dat de mentor de “gevolgen van deze twee omstandigheden compleet negeert in de eindbeoordeling”.

De interne beroepscommissie kan zich niet vinden in de bewering van de student dat de studietrajectbegeleider deze situaties compleet genegeerd heeft in haar beoordelingen en dat hij hier geen opvolging rond kreeg.

In het syntheseverslag valt m.b.t. de graadklas het volgende te lezen:

- Bij onderzoekende houding geeft de student aan dat een graadklas iets totaal nieuw was voor hem en dat hij daarom bijzonder veel vragen aan de klasmentor gesteld heeft i.v.m. de opbouw van de lessen en de aanpak. Het is bijzonder vreemd dat de student nu beweert dat hij geen begeleiding heeft gekregen rond het legeven aan een graadklas. Hij geeft zelf aan dat hij veel vragen heeft gesteld, dat hij een heel goed beeld had van waaraan hij zich moest verwachten en hoe hij zelf de lessen moest opbouwen. De studietrajectbegeleider voegt hieraan toe: "prima, want een graadklas organiseren is inderdaad niet makkelijk. Buiten het geven van die graadklas kon je je differentiatiemogelijkheden wel nog verder uitbouwen".
- Bij de competentie differentiëren kan men lezen: "Een graadklas beredderen houdt sowieso differentiatie in. Voor de rest heb je aan tempodifferentiatie gedaan (af en toe een extra werkblad) en een zwakke leerling extra begeleid voor wiskunde (met MAB-materiaal)."

Het geven van de graadklas is dus niet genegeerd door de studietrajectbegeleidster in haar beoordeling.

Wat de verkorte lesduur betreft staat er in het syntheseverslag het volgende:

- Bij flexibiliteit staat: "je hebt je inderdaad flexibel moeten opstellen door de lestijden die soms ingekort werden of een afgelaste zwembeurt. Zaak is dan om de juiste, doelgerichte keuzes te maken, wat niet altijd gemakkelijk is".

Opvallend is dat er in de lesbeoordelingen eigenlijk niet verwezen wordt naar eventuele lessen die onvolledig waren of niet afgerond konden worden. Integendeel: in de lesbeoordeling van de les van 26 april staat er uitdrukkelijk vermeld dat er "tijd was" in deze les, maar dat de inleiding te uitgebreid was. Het is dan ook niet zo dat de ingekorte lestijden een onmiddellijk gevolg hebben gehad voor de beoordeling van de student. De student verwijst naar het feit dat hij niet bijgestaan werd bij zijn keuzes die hij moet maken omwille van de kortere lesdagen. Hiervoor verwijzen we naar de beoordeling van de grief in verband met gebrekige begeleiding hierboven. Er zijn geen aanwijzingen dat de mentor onwillig was om de student bij te staan als hij hierom gevraagd zou hebben. De student brengt hier nl. geen bewijs van bij.

De student laat na om zeer concreet aan te tonen hoe of op welke competenties en/of lessen deze omstandigheden juist een impact zouden hebben gehad (zie R. Stvb. 2014/133). De interne beroepscommissie acht de vermeldingen door de studietrajectbegeleider in het syntheseverslag dan ook voldoende om de impact van deze omstandigheden op de beoordeling te verklaren. Ze acht deze beoordeling niet onredelijk, noch verkeerd.

Het argument is ongegrond.

BESLISSING

Het beroep van de student is ontvankelijk.

Het beroep van de student is niet gegrond."

Dit is de thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep en gedraagt zich wat de beoordeling van de tijdigheid ervan naar de wijsheid van de Raad.

De Raad ziet geen redenen om het beroep onontvankelijk te verklaren.

Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

Voorafgaand aan de beoordeling van de middelen in dit dossier, wil de Raad zijn bezorgdheid uitdrukken omtrent de veelheid van documenten die in sommige gevallen binnen de instelling worden gehanteerd, en die soms als bron worden aangeduid van door de student te behalen kennis, competenties en/of vaardigheden. Zo merkt de Raad in verschillende dossiers op dat de stukken waarop de instelling zich steunt, niet alleen bestaan uit de ECTS-fiche en een studiegids, maar ook bijvoorbeeld een stagevademecum, een “praktijkgroeiiboek”, een competentiematrix, een powerpoint-presentatie die aan de studenten ter beschikking is gesteld of bij de inleidende les is gebruikt, enzovoort. De Raad wil daarbij opmerken dat het voor een correcte uitoefening van zijn controlebevoegdheid essentieel is dat niet alleen de Raad, maar ook de student voor hem in de loop van het academiejaar een duidelijk en volledig zicht heeft op de stukken die vanuit de opleiding bedoeld zijn om op bindende wijze de verwachte kennis, competenties en vaardigheden weer te geven, op grond waarvan de student zal worden beoordeeld. Het verdient dan ook te worden bepleit dat de instellingen daaromtrent steeds de nodige duidelijkheid verschaffen.

Eerste middel

Verzoeker neemt een eerste middel uit een schending van de formelemotiveringsplicht, de materiëlemotiveringsplicht en het *patere legem*-beginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat hij zowel bij het inzagegesprek, het bemiddelingsgesprek als in het verzoekschrift tot intern beroep heeft gevraagd naar de sleutel voor de verdeling van de toegewezen punten, maar dat hierop geen antwoord werd gegeven. Verzoeker blijft tot op heden dan ook in het ongewisse over de juiste samenstelling van het eindcijfer van 118/260, omgezet naar 9/20.

Ook wat het aandeel van de zelfreflectie in de globale beoordeling betreft, blijft verzoeker wachten op nadere toelichting over het gewicht van dát aspect, ofschoon hij uitdrukkelijk heeft aangegeven dat het verwonderlijk is dat hij een onvoldoende krijgt als eindbeoordeling terwijl hij wel voldoende scoorde op reflectie, wat volgens het praktijkgroeiiboek een zeer belangrijk onderdeel voor de eindbeoordeling vormt.

Verzoeker besluit dat hij bij gebrek aan transparantie niet kan nagaan hoe het cijfer van 108 op 240 voor de stage en 10/20 voor didactisch atelier tot stand zijn gekomen. Het stilzwijgen van verwerende partij maakt volgens verzoeker een schending uit van de motiveringsplicht, zowel in formeel als in materieel aspect. Het beginsel *patere legem quam ipse fecisti* is geschonden doordat de ECTS-fiche uitdrukkelijk bepaalt dat de twee voormelde onderdelen van het opleidingsonderdeel afzonderlijk moeten worden beoordeeld.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij hier het volgende tegenover;

“Verwerende partij [bedoeld wordt: verzoekende partij] heeft op basis van de ECTS-fiche en de praktijkgroeiboeken de opsplitsing van zijn totaalresultaat voor het OPO “Praktijk II” ontvangen, m.n.:

- Stage: 108/240 (i.e. 9/20)
- Onderzoek/didactische ateliers: 10/20
- Totaal: $118/260 = 9,076/20 =$ afgerond 9/20

De evaluatiedocumenten van verwerende partij (zie randnr. 6) verplichten verwerende partij niet om verschillende deelscores toe te kennen op de stage en hier een bepaald gewicht aan toe te kennen.

Alle evaluatiedocumenten spreken van “het” stagecijfer (i.e. één cijfer). Daarnaast is ook explicet bepaald dat: “De eindevaluatie voor de praktijk is geen rekenkundig gemiddelde van de afzonderlijke lesbeoordelingen. Voor de beoordeling van stage wordt gecontroleerd of de student minstens niveau 2 behaalt op de grijspunt gearceerde competenties. Ook de evolutie is belangrijk over het hele jaar.” En daarnaast “De

verantwoordelijkheid voor het toekennen van een eindcijfer voor stage (1 BaLO en 2 BaLO) en/of een module (3 BaLO) en het certificeren ligt decretaal en vanuit de visie van ons opleidingsinstituut bij de studietrajectbegeleider" (stuk 7 en 8).

Daarbij is het vaststaande rechtspraak van Uw Raad dat de beoordeling van stages niet neerkomt op een rekenkundig gemiddelde van alle beoordeelde competenties en dat een onvoldoende op slechts één competentie zelfs een tekort voor het geheel kan verantwoorden. Er dienen bijgevolg geen cijfermatige deelscores toegekend te worden op stageformulieren. Hierbij herinnerde de Raad eraan dat het volstaat dat uit een syntheseverslag en het onderliggende stagedossier blijkt welke determinerende motieven aan de hand van het integraal toegepaste beoordelingskader aan de grondslag liggen van het globale stageresultaat. (R. Stvb. 2013/356)

Welnu, verwerende partij (de studietrajectbegeleider) maakt aan de hand van het reflectiesyntheseverslag Praktijk II zeer duidelijk wat aan de grondslag ligt voor het globale resultaat voor stage (9/20) (stuk 11). (zie ook infra)

Verzoekende partij scoort namelijk op 8 van de 14 kerncompetenties niet het vereiste “niveau 2”.

Hierbij kan nog opgemerkt dat ook de stagementor (hoewel deze slechts een adviserende rol heeft) ook op 7 van de 14 kerncompetenties niet het vereiste niveau 2 toekent (stuk 15)

Nochtans voorzien de evaluatiecriteria:

“Voor elke periode zijn een aantal **kerncompetenties** [verwijzing in voetnoot naar: *In casu* gaat dit om het 2^e jaar, i.e. semester 3 en 4. De aangekruiste “kerncompetenties” zijn dezelfde als opgeliist onder de “doelstellingen” in de ECTS-fiche (**stuk 3**), m.n.: - C3: uitbouwen van een horizontale en verticale planning - C7: differentiëren om het welbevinden en de ontwikkeling van alle leerlingen te ondersteunen - C9: een positief leefklimaat creëren - C10: een gestructureerd werkclimaat creëren - C14: inspelen op de beginsituatie van leerlingen om het didactisch handelen te optimaliseren - C15: doelgericht werken - C16: basiskennis beheersen in functie van didactische vertaling naar kinderen - C17: gepaste werkvormen hanteren - C18: leermiddelen adequaat gebruiken - C19: leerprocessen begeleiden - C21: correct gebruik van het Standaardnederlands in de schriftelijke communicatie - C22 Correct gebruik van het Standaardnederlands in de mondelinge communicatie - C23: mondeling en schriftelijk taalgebruik van leerlingen stimuleren - C24: Eigen ontwikkeling sturen vanuit reflectie - C29 Onderzoeksgericht werken - C32: ICT met inbegrip van multimedia doelmatig inzetten als leermiddel”] wit aangekruist. Deze competenties spelen een cruciale rol in het al dan niet kunnen doorstromen naar de volgende fase in de opleiding” (stuk 9)

en

“Voor de beoordeling van stage wordt gecontroleerd of de student minstens niveau 2 behaalt op de grijze gearceerde competenties.” (stuk 8)

Het onvoldoende scoren op maar liefst 8 van de 14 vereiste competenties voor stage in het 2^e jaar bachelor lager onderwijs hebben geleid tot het toegekende cijfer van 9/20, wat blijkt uit het syntheseverslag en de beoordelingsformulieren doorheen de volledige stage.

Het feit dat verzoeker voldoende scoort op zijn zelfreflectie laat niet toe om de onvoldoende om te buigen in een voldoende.

Het middel mist feitelijke grondslag en is niet gegrond.”

Verzoeker zijnerzijds, stelt in zijn *wederantwoordnota* nog het volgende in repliek:

“Verzoeker haalde in een eerste middel aan dat er geen transparantie is voor wat betreft het cijfer van 118/260. Ook in de antwoordnota geeft verwerende partij hierover geen verdere toelichting, enkel schuilt de instelling zich achter de evaluatiedocumenten voor het opleidingsonderdeel praktijk II waarin zij niet verplicht wordt om deelscores toe te kennen. Verwerende partij stelt verder dat het toegekende cijfer geen rekenkundig gemiddelde is van de afzonderlijke lesbeoordelingen.

Verzoeker stelt vast dat, de evaluatiedocumenten wel degelijk voorzien in deelscores (voor stage op 240 en voor didactisch atelier op 20) en dat verzoeker op de stage kennelijk 108/240 heeft gehaald. Dit is zeer duidelijk wel een rekenkundig gemiddelde en geen loutere toekenning van een eindcijfer. Hierover zou de verwerende partij moeten kunnen aangeven hoe dit specifieke cijfer tot stand gekomen is. Verzoeker krijgt tot op heden geen toelichting.”

Beoordeling

Uit de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel ‘Praktijk II’ (stuk 3 administratief dossier) blijkt dat de evaluatie geschiedt op 260 punten, waarvan 240 punten voor het onderdeel ‘stage’ en 20 punten voor het onderdeel ‘onderzoeksactiviteit en didactische ateliers’. Voor de evaluatiecriteria wordt verwezen naar de competentie-indicatoren en de afspraken in de praktijkgroeiiboeken.

Het ‘algemeen praktijkgroeiiboek’ (stuk 7 administratief dossier) bevat een toelichting inzake begeleiding en beoordeling en het ‘praktijkgroeiiboek semester 4’ (stuk 8 administratief dossier) biedt een overzicht van de contracttaken en eveneens een toelichting omtrent begeleiding en beoordeling. Het is niet duidelijk of er ook praktijkgroeiiboek voor semester 3 bestaat en wat daarin is opgenomen: geen van beide partijen legt een dergelijk stuk neer.

Het staat de opleiding vrij om de wijze van beoordeling van een opleidingsonderdeel te bepalen. Zij kan daarbij gebruik maken van cijfermatige quoteringen, woordelijke appreciaties

(goed, voldoende, onvoldoende, ...) of enige andere methode die afdoende transparant en verifieerbaar is.

De Raad acht het daarbij principieel ook niet uitgesloten dat een examencijfer op 20 wordt gesteund op onderliggende beoordelingen die niet in cijfers zijn uitgedrukt (cf. o.a. het door verwerende partij geciteerde arrest nr. 2013/356 van 10 december 2013), en evenmin is het *a priori* met enige rechtsregel in strijd om te bepalen dat de eindevaluatie verder gaat dan een rekenkundig gemiddelde van afzonderlijke deelbeoordelingen. Het mag ten slotte ook vaste rechtspraak van de Raad heten dat een onvoldoende voor één competentie een tekort voor het geheel van het opleidingsonderdeel kan wettigen.

Deze beleidsvrijheid van de instelling is evenwel begrensd door de vereiste dat een afdoende duidelijk, redelijk en proportioneel verband bestaat tussen de deelquoteringen, of zij nu cijfermatig zijn of niet, en het uiteindelijke examencijfer. De Raad bedenkt daarbij dat wanneer een deelquatering op haar beurt cijfermatig is, hetzelfde geldt voor de daaraan dan weer ten grondslag liggende beoordelingen.

Wanneer bijgevolg de ECTS-fiche niet alleen concreet aangeeft dat het gehele opleidingsonderdeel wordt gequoteerd op 260 punten, maar ook dat de subonderdelen op respectievelijk 240 en 20 punten worden beoordeeld, en aldus een concrete cijfermatige opdeling maakt, dient de opleiding ervoor in te staan dat de student, en in voorkomend geval ook de Raad, kan nagaan hoe de deelquoteringen tot stand zijn gekomen. Dat de evaluatiedocumenten *in casu* geen verplichting inhouden om binnen het onderdeel ‘stage’ verschillende deelscores toe te kennen en daar een gewicht aan te verbinden, kan de Raad samen met verwerende partij vaststellen. Dat gegeven op zich houdt evenwel niet *ipso facto* het bewijs in dat de quatering zoals zij dan wél tot stand komt, voldoende duidelijk en verifieerbaar is.

Wat semester 3 betreft, geeft de stagementor aan dat voor de vijftien te beoordelen kerncompetenties het niveau 2 of 3 is bereikt, uitgezonderd voor ‘een gestructureerd werkclimaat scheppen’ waarvoor verzoeker beheersingsniveau 1 behaalt. De lesverslagen van de mentor vermelden onder meer de opmerking dat het lesontwerp niet werd herwerkt zoals gevraagd, en verder ook verschillende tips voor verbetering. Ook de studietrajectbegeleider formuleert bij lessen van 20 oktober (‘niet voldoende’) en 30 november 2015 nog verschillende

opmerkingen. De mentorverslagen van 30 november 2015 zijn overwegend positief, zij het dat de aansturing van de klas een verbeterpunt blijft.

Verzoeker geeft in de voorbereiding op het gesprek na de stage aan dat de competentiebeheersing en groei nog onvoldoende zijn.

In semester 4 geeft de klasmentor bij een beoordeling van veertien kerncompetenties aan dat verzoeker voor zeven daarvan slechts beheersingsniveau 1 behaalde: (i) ‘Differentiëren om het welbevinden en de ontwikkeling van alle leerlingen te ondersteunen’, (ii) ‘Een positief leefklimaat creëren’, (iii) ‘Een gestructureerd werkclimaat creëren’, (iv) ‘Dielgericht werken’, (v) ‘Leermiddelen adequaat gebruiken’, (vi) ‘Leerprocessen begeleiden’ en (vii) ‘Mondeling en schriftelijk taalgebruik van leerlingen stimuleren’. De praktijkbegeleider beoordeelde een les Frans als ‘voldoende’; de studietrajectbegeleider quoteerde een les Nederlands van 1 maart 2016 ‘voldoende’ en een les Godsdienst van 3 mei 2016 ‘onvoldoende’.

In het door hem aangepast document ter voorbereiding van het gesprek na de stage deel 1 van semester 4, geeft verzoeker zelf aan voor vier competenties nog minder dan beheersingsniveau 2 te scoren, met name: (i) ‘Horizontale en verticale planning uitbouwen’, (ii) ‘Een positief leefklimaat creëren’, (iii) ‘Een gestructureerd werkclimaat creëren’ en (iv) ‘Leermiddelen adequaat gebruiken’. Hij meent wel op dat ogenblik de competenties voldoende te beheersen en voldoende groei te tonen.

Dit alles leidt tot een syntheseverslag, waarop zowel verzoeker als de studietrajectbegeleider veertien competenties beoordeelen.

Verzoeker zelf beoordeelt daarbij twee competenties met een beheersingsniveau 1: ‘Een positief leefklimaat creëren’ en ‘Correct gebruik van het Standaardnederlands in de mondelijke communicatie’. Beide zijn kerncompetenties die overeenkomstig het competentiekompas (stuk 9 administratief dossier) een cruciale rol spelen in het al dan niet kunnen doorstromen naar een volgende fase in de opleiding. Verzoekers globale appreciatie luidt weliswaar dat hij klaar is voor de volgende opleidingsfase, mits initiatief om werkpunten aan te pakken.

De studietrajectbegeleider daarentegen ziet redenen om bij acht competenties een scoren ‘1’ of ‘1-2’ toe te kennen: (i) ‘Differentiëren om het welbevinden en de ontwikkeling van alle leerlingen te ondersteunen’, (ii) ‘Een positief leefklimaat creëren’, (iii) ‘Een gestructureerd werkclimaat creëren’, (iv) ‘Dielgericht werken’, (v) ‘Leermiddelen adequaat gebruiken’, (vi) ‘Leerprocessen begeleiden’, (vii) ‘Correct gebruik van het Standaardnederlands in de mondelijke communicatie’ en (viii) ‘Mondeling en schriftelijk taalgebruik van leerlingen

stimuleren'. De conclusie van de studietrajectbegeleider luidt dat verzoeker niet klaar is voor het vervolg van de studie.

Het kan niet worden ontkend dat er talrijke opmerkingen zijn geformuleerd bij verzoekers prestaties tijdens de stage, en dat de studietrajectbegeleider voor verschillende competenties een beheersingsniveau '1' heeft toegekend.

Anders dan verwerende partij laat uitschijnen evenwel, is nergens in de ECTS-fiche of in een praktijkgroepboek bepaald dat voor alle in de ECTS-fiche vermelde doelstellingen of competenties minstens beheersingsniveau '2' moet worden behaald opdat de student zou kunnen slagen voor het opleidingsonderdeel. Dat een dergelijke vereiste inderdaad niet bestaat, blijkt uit het reflectie-syntheseverslag, waarop de studietrajectbegeleider kan kiezen uit drie eindbeoordelingen, waarvan de tweede luidt dat de student klaar is voor de volgende opleidingsfase "mits initiatief om werkpunten aan te pakken", waaronder wordt verstaan dat de student "de meeste competenties op niveau 2 beheert". Eén of meer scores '1' verhinderen derhalve niet dat de student voor het opleidingsonderdeel slaagt. Het competentiekompas duidt weliswaar per semester verschillende 'kerncompetenties' aan die, zoals reeds gezegd, een cruciale rol spelen in het al dan niet kunnen doorstromen naar de volgende fase van de opleiding, maar bij gebreke aan formele bepaling inzake de consequenties (aantal tekorten, welke tekorten, cesuur, enz.) ziet de Raad ook in het competentiekompas geen rechtsgrond voor enige automatische gevolgtrekking en komt het er voor de opleiding derhalve op aan concreet te motiveren waarom het gemis aan bepaalde kerncompetenties het toekennen van een credit in de weg staat.

De hierboven vermelde vereiste in herinnering brengend dat er een voldoende duidelijk verband moet bestaan tussen een niet-cijfermatige deelquitering en een cijfermatig (deel)resultaat, merkt de Raad op dat hij samen met verzoeker in het ongewisse blijft hoe de deelquoteringen voor 'stage' en 'onderzoek' *in casu* concreet tot stand zijn gekomen.

De Raad kan mogelijk begrijpen dat de stage – enkel gelet op de beoordeling van de studietrajectbegeleider en vooralsnog zonder uitspraak te doen over de grieven van verzoeker wat bepaalde deelquoteringen betreft – door verwerende partij als 'onvoldoende' wordt beoordeeld, maar nu verwerende partij ervoor heeft gekozen om het geheel van de stage

gedetailleerd te quoteren op 240 punten, ligt het op de weg van de opleiding om voor het uiteindelijk toegekende cijfer in dat licht ook een afdoende verantwoording te bieden.

Die verantwoording ontbreekt. Hoewel de ECTS-fiche voorschrijft dat “de contracttakken die stagetaken zijn, worden verrekend in het stagecijfer”, kan de Raad uit geen enkel stuk dat hem wordt voorgelegd, afleiden hoe precies verwerende partij tot een quatering van 108 punten is gekomen voor het onderdeel ‘stage’. Het is aldus voor de Raad geheel onduidelijk waarom, bij wijze van voorbeeld, verzoeker niet 100 punten heeft gekomen, of 120, of enig ander cijfer.

Zulks opent de deur naar willekeur. De relevantie van de score is nochtans evident, te meer nu uit de ECTS-fiche blijkt dat een tekort voor het onderdeel ‘stage’ niet cijfermatig kan worden gecompenseerd door de score op het onderdeel ‘onderzoeksactiviteit en didactische ateliers’, en een dergelijk tekort automatisch leidt tot een 9/20 voor het gehele opleidingsonderdeel (in de marge wijst de Raad erop dat de letterlijke toepassing van deze regel ertoe leidt dat een student met één tekort op ‘stage’ een examencijfer van 9/20 krijgt, ook indien het tekort rekenkundig tot een lager cijfer zou leiden).

De vaststelling dat verzoeker met de thans toegekende quatering van 108/240 niet zeer ver van het minimale resultaat van 120/240 is verwijderd, noopt des te meer tot een afdoende motivering van de deelscore.

Het middel is gegrond.

Tweede middel

Verzoeker neemt een tweede middel uit de motiveringsplicht, het *patere legem*-beginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat hij in het intern beroep heeft aangevoerd dat er een duidelijke discrepantie bestaat tussen enerzijds de beoordelingen van de stagementoren en anderzijds de eindbeoordeling door de studietrajectbegeleider, zodat het verzoeker voorkomt dat er in het raam van een zorgvuldige en redelijke besluitvorming onvoldoende rekening is gehouden met

alle elementen in het dossier. De repliek in de bestreden beslissing, luidend dat de rol van de stagementoren louter adviserend is, overtuigt verzoeker niet. Hij verwijst naar het praktijkgroepboek, waarin verzoeker leest dat de eindbeslissing een teambeslissing is waarbij rekening wordt gehouden met de inbreng van alle betrokken praktijkbegeleiders, stagementor(en), studietrajectbegeleiders en lesgevende lectoren. Aldus, zo stelt verzoeker, kan verwerende partij de verslagen van de stagementoren niet zomaar naast zich neerleggen: de eindbeslissing dient een teambeslissing te zijn. *In casu* stelt verzoeker vast dat de eindbeslissing enkel door de instelling werd genomen.

Alleszins, vervolgt verzoeker, dient de opleiding in geval van een discrepantie in de beoordelingsformulieren te motiveren waarom de eindbeoordeling negatief is, ondanks de positieve verslagen. De feedbackdocumenten zouden naar oordeel van verzoeker een goede weergave moeten zijn van de stage, zodat zij ook wanneer ze positief zijn, hun effect zouden moeten hebben.

Verzoeker noemt het een eenzijdige benadering door in de betreden beslissing te focussen op een opsomming van de werkpunten, daarbij de positieve punten buiten beschouwing latend. De door de stagementoren opgegeven werkpunten hebben voor verzoeker niet tot gevolg dat de kerncompetenties door deze mentoren als onvoldoende zouden zijn beoordeeld. Integendeel, zo betoogt verzoeker nog, blijkt uit de verslagen van de stagementoren dat zij een voldoende beoordeling gaven; enkel het allerlaatste eindstageverslag van semester 4 bevat volgens verzoeker negatieve elementen. Deze plotse wijziging is voor verzoeker bevreemdend, en hij duidt dit als een gevolg van contacten tussen de studietrajectbegeleider en de stageschool. Alleszins stipt verzoeker aan dat alle tips uit de verslagen door de opleiding als negatieve beoordelingen worden beschouwd, terwijl duidelijk is vermeld dat het om werkpunten gaat.

Ten slotte verwijst verzoeker naar de positieve feedback die hij uit de verslagen destilleerde. Hij zet ter zake in zijn verzoekschrift het volgende uiteen:

“Ook de studietrajectbegeleider van verwerende partij was positief over de stage van verzoeker. Ook hier blijkt er dus een discrepantie te zijn tussen de observatieverslagen en het eindverslag. De studietrajectbegeleider kwam 3 keer observeren en verzoeker kreeg 2 maal voldoende en 1 maal onvoldoende (stuk 6). Het kwam dan ook geheel onverwacht voor verzoeker dat hij een onvoldoende kreeg in zijn eindverslag (stuk 9). Plots zou verzoeker een structureel tekort vertonen op 8 van de 14 basiscompetenties, hetgeen uit geen enkel ander document blijkt dan het eenzijdig eindverslag (zelfs geen

negatief tussentijds verslag). Bovendien is het opmerkelijk dat het eindverslag weliswaar veel onvoldoendes scoort maar de motivering hierbij niet wijst op een onvoldoende.

Verzoeker overloopt hierbij de commentaar bij de als onvoldoende beoordeelde kerncompetenties in het eindverslag:

Differentiëren om de ontwikkeling en het welbevinden van alle leerlingen te ondersteunen: 1

“Een graadklas beredderen houdt sowieso differentiatie in. Voor de rest heb je aan tempodifferentiatie gedaan (af en toe was er een extra werkblad), en een zwakke leerling extra begeleid voor wiskunde (met MAP-materiaal). Voor deze competentie behaal je dus niveau 1.

Probeer je differentiatiekansen nog verder op te trekken!”

Een positief leefklimaat creëren: 1

“Je bent behulpzaam, maat staat inderdaad niet dynamisch voor de klas. Probeer meer te variëren in je stemgebruik. Naarmate de stage vorderde, werd het volgens de mentor soms wat moeilijker voor je om je geduld te bewaren. Een werk punt waar je tijdens deze stage aan wilde werken was 'kordater optreden'. Probeer de situatie wel telkens goed aan te voelen en niet ongepast reageren.”

Een gestructureerd werkclimaat creëren: 2 en 1?

“Je infowijzer werd degelijk aangevuld. Tip: vul de beginsituatie in in je individuele lesonderwerpen soms ook vakdidactisch aan, niet enkel inhoudelijk.”

Doelgericht werken: 1

“Houd steeds goed voor ogen wat je precies met een bepaalde les wil bereiken. Wanneer je tijd te kort komt, maak dan een doordachte leerstofselectie. Controleer inderdaad ook beter op het einde van de les of je vooropgestelde doelen bereikt werden.”

Leermiddelen adequaat gebruiken: 2 en 1?

“Je hebt voor functioneel materiaal gezorgd. Gebruik het digibord soms nog wat functioneler (les breuk x breuk) en laatje bordschema wat langer staan, zodat de leerlingen hiernaar kunnen teruggrrijpen.”

Leerprocessen begeleiden: 1

“Je begeleidt de kinderen tijdens zelfstandig werk. Je stelt gerichte vragen. Durf ook doorvragen wanneer ze niet meteen het juiste antwoord geven. Probeer nog meer open te staan voor alternatieve oplossingsmethodes.”

Correct gebruik van het Standaardnederlands in de schriftelijke communicatie: 1

“Blijf je inderdaad toeleggen op een nauwkeurig verzorgd mondeling taalgebruik, en vooral ook op een levendige intonatie”

Mondeling en schriftelijk taalgebruik van leerlingen stimuleren: 1 en 2?

“Prima dat je aandacht hebt besteed aan woordenschatverrijking (niveau 2). Volgens de mentor mag je foutief taalgebruik bij de leerlingen nog wel meer verbeteren en bleven er ook fouten in werkboeken staan. Na een opmerking hierover gebeurde dit nog steeds?”

Wanneer deze commentaren worden gelezen, zou hieruit niet blijken dat er telkens een beoordeling (1) of (tussen 1 en 2) werd gegeven. Overigens weet verzoeker ook niet wat er bedoeld wordt met: tussen 1 en 2? Is het voldoende of onvoldoende? Verweerster verduidelijkt niet.

De commentaren zijn positief, of moedigen aan om nog open te staan, te blijven toeleggen op, kansen nog verder op te trekken, het digibord nog functioneler te gebruiken. Deze commentaar geeft aan dat verzoeker het allemaal al goed deed maar dat het nog beter zou kunnen. Een dergelijke commentaar komt niet overeen met een onvoldoende beoordeling.

Verzoeker betwist dan ook dat dit eindverslag correct en consequent is.

Verweerster moet aantonen dat het cijfer onderbouwd is, hetgeen zij niet doet.

Indien verweerster met miskenning van het team alleen besluit dat de stage onvoldoende is, dient dit deugdelijk gemotiveerd te worden, net omdat de stageverslagen een heel andere beoordeling geven. Een loutere distillering van de werkpunten uit nochtans positieve verslagen is geen afdoende motivering voor een onvoldoende eindresultaat. Ook de commentaren op het eindverslag van de studietrajectbegeleider zijn positief en kunnen geen deugdelijke motivering vormen voor een onvoldoende eindcijfer. Door op een bijna patriarchale wijze de eindbeslissing eenzijdig door te drukken, zonder hierbij enige motivering te geven, schendt verwerende partij de wet op de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen en het motiveringsbeginsel.

Teneinde aan te geven dat hij open stond voor werkpunten gaf verzoeker in al zijn eerlijkheid aan welke verbeterpunten hij voor zichzelf ziet. Dit is overigens ook de bedoeling van een voorbereidend verslag naar aanleiding van een gesprek met een studietrajectbegeleider. Verzoeker weet wel dat er verschillende werkpunten zijn en gaf dan ook in het voorbereidend gesprek na de eerste stage aan dat hij hieraan verder wil werken (stuk 8). Ook op zijn eindreflectieverslag geeft verzoeker heel eerlijk werkpunten aan (stuk 9). Het is jammer dat verzoeker moet vaststellen dat de werkpunten die hij zelf aangaf in zijn reflectieverslagen, en waarvoor hij overigens een voldoende scoorde in de eindevaluatie, als het ware tegen hem gebruikt worden teneinde te 'bewijzen' dat verzoeker over onvoldoende basiscompetenties zou beschikken.

Het is niet de bedoeling van een reflectieverslag om enkel de positieve zaken te benadrukken maar net om er iets uit te leren en naar de toekomst toe aan te doen. Verweerster beoordeelt de zelfreflectie van verzoeker als voldoende. Zoals blijkt uit het praktijkgroepboek neemt de zelfreflectie een belangrijk element in de beoordeling. “Er wordt in de eindbeslissing rekening gehouden met het vermogen van de stagiair om

zichzelf te beoordelen”, stelt het algemeen praktijkgroepboek op pagina 27. Uit de globale appreciatie bij de reflectie blijkt dat de studietrajectbegeleider deze als voldoende heeft beoordeeld voor verzoeker (stuk 9). Dit blijkt niet uit het eindcijfer van 9/20 zodat verwerende partij opnieuw handelt in strijd met de eigen richtlijnen (schending van het beginsel *patere legem quam ipse fecisti*).

Aangezien verweerster een onvoldoende oplegt, zonder rekening te houden met de positieve verslagen van de stagementoren, en zonder rekening te houden met de (belangrijke) voldoende beoordeling voor de zelfreflectie, is de beslissing boven dien kennelijk onredelijk.”

Verwerende partij kan deze analyse in haar *antwoordnota* niet bijvallen.

De kritiek in verband met de rol van de stagementor is volgens verwerende partij ongegrond. Zij verwijst naar het algemeen praktijkgroepboek, waarin is bepaald dat de mentor bij het tot stand komen van het eindcijfer een adviserende begeleidingsrol heeft en geen beoordelende rol. Met die rol is volgens verwerende partij weldegelijk rekening gehouden, maar de eindverantwoordelijkheid ligt bij de studietrajectbegeleider.

Verwerende partij betwist ook verzoekers stelling dat de stagementoren steeds een voldoende beoordeling gaven en dat de studietrajectbegeleider zelf bij drie observaties tweemaal voldoende en eenmaal onvoldoende gaf. Zo wijst verwerende partij erop dat de studietrajectbegeleider reeds na de volledige stage van semester 3 een ‘onvoldoende’ toekende voor zowel ‘competenties’ als voor ‘groei’, en dat op het einde van semester 4 de stage als onvoldoende werd beoordeeld door zoel de mentor (voor 7 van de 14 kerncompetenties) als door de studietrajectbegeleider (voor 8 van de 14 kerncompetenties).

Dat de mentoren ‘steeds voldoende beoordelingen gaven’, zoals verzoeker aanvoert, staat volgens verwerende partij op gespannen voet met het dossier: zij wijst erop dat ook de mentoren verschillende werkpunten hebben geformuleerd doorheen het hele academiejaar (stuk 11 administratief dossier). Verwerende partij brengt ze in de antwoordnota in herinnering:

“* C7: *differentiëren om het welbevinden en de ontwikkeling van alle leerlingen te ondersteunen:*

➤ lesverslag taal AVE 20/10/15: * Waarom laat je de leerlingen niet eerst even individueel aan het werk ? Zo bouw je toch al een basisdifferentiatie in en doorbreek je even de klassikale organisatie. * Doordat je de hele les dezelfde werk- en organisatievorm gebruikt, begint de bespreking wel erg lang te duren. Probeer meer variatie en/of differentiatie in te bouwen !

➤ lesverslag godsdienst AVE 03/05/16: Je differentiatie moet ook beter uitgebouwd worden, [verzoeker]. Beperk je niet tot een sneller-klaar-map zonder inhoudelijke link met je overige lessen. Geef de leerlingen die sneller klaar zijn met hun mobiel een zinvolle vervolgopdracht.

➤ eindverslag stage mentor semester 4 – stage mei: * Voor een paar lessen heb je een extra werkblad voorzien. Dit was voor iedereen hetzelfde. Er werd hier aan tempodifferentiatie gedaan.

* Curriculendifferentiatie is tijdens deze stage niet aan bod gekomen. * Je gaat wel rond en begeleidt waar nodig. Zo heb je eens MAB-materiaal aangeboden aan een zwakke leerling om enkele oefeningen op te lossen.

* C9: een positief leefklimaat creëren

➤ lesverslag Frans VH 27/04/16: Je staat erg onwennig voor de klas, er vallen veel stiltes, ‘stijf’. Verbeter je non-verbale taalgebruik om beter te kunnen communiceren en meer dynamiek in je les te brengen.

➤ lesverslag godsdienst AVE 03/05/16: Blijf werken aan een positief leefklimaat door dynamischer voor de klas te staan en warmer/empathischer op leerlingen te reageren.

➤ eindverslag mentor semester 4 – stage mei: * Het lesgeven gebeurt op een heel monotone manier. Je praat steeds op dezelfde toon waardoor het overkomt dat je niet enthousiast voor de klas staat. * Expressief en dynamisch lesgeven is nog moeilijk. * Je staat niet dynamisch voor de klas. Het stemgebruik (volume en intonatie) in de klas is steeds op dezelfde toon (uitgezonderd het voordragen van een gedicht, hier probeer je dit wel te doen). * Naarmate de stage vorderde, werd je geduld meer op de proef gesteld. Dit was op het einde van de eerste lesweek niet altijd even makkelijk om dit te bewaren.

* C10: een gestructureerd werkklimaat scheppen

➤ lesverslag mentor 30/11/2015: * godsdienst : Zorg er steeds voor dat iedereen luistert, klasoverzicht behouden. (...) Het was achteraan soms niet verstaanbaar door het lawaai. * drama: Er heerst ongezonde chaos. Slechts de helft van de klas is bezig met de taak. Alles loopt door elkaar. De taak is niet duidelijk voor sommige leerlingen. Het eindresultaat valt dan ook wat tegen.

➤ Eindverslag mentor semester 3: Meer sturend optreden bij storend gedrag.

➤ Eindverslag mentor semester 4 – stage maart: Wanneer je iets wilt uitleggen, zorg dan dat iedereen aandacht voor je heeft. Je mag gerust kordater zijn.

➤ Eindverslag mentor semester 4 – stage mei: Een werkpunt van jezelf was 'kordater kunnen optreden'. Deze keer heb je dit zeker proberen te doen. Wel opletten op de manier waarop je dit doet. De manier waarop was soms ongepast.

* C15: doelgericht werken

➤ lesverslag wiskunde mentor 20/10/15: korte nabespreking en synthese had je zeker mogen doen

➤ lesverslag les taal AVE 20/10/15: * Wat is het nut van lesfase 2.1? Je zegt enkele keren ‘dit wordt duidelijk bij een voorbeeld’. Kan je lesfase 2.1 en 2.2 niet beter meteen combineren? * Wat is het nut van het slot van je les, buiten het opvullen van de tijd? Probeer doelgerichter in te vullen door hen op het nut van het communicatiemodel te wijzen.

- lesverslag WO mentor 26/02/16: Ik miste nog een afsluiting van de les. Blik even terug op de les. Wat heb je geleerd in de hoeken?
- lesverslag begrijpend lezen AVE 01/03/16: Wat is de meerwaarde van het louter overschrijven van de zinnen van oefening 4? Gebruik beter het bordboek! Nu verlies je kostbare tijd die je beter in de bespreking van oef. 5 en 6 kan stoppen.
- lesverslag spelling mentor 01/03/16: Maak een onderscheid tussen de doelen van het vijfde en het zesde leerjaar.
- lesverslag taal mentor 25/04/16: Doelen van deze les kunnen beter gekozen worden.
- lesverslag taal mentor 28/04/16: Na elk gedicht kan je samen met de leerlingen reflecteren : Wat werd goed gedaan?, Wat kan beter ?
- lesverslag godsdienst AVE 03/05/16: * Selecteer je lesfasen doelgerichter. Kan je de leerlingen het verhaal niet beter laten naspelen, om de betekenis van Hemelvaart voor hen beter uit te diepen? Ik vind de link met de mobiel erg mager en vind deze activiteit bovendien veel te makkelijk voor een derde graad. * Laat je slot nog aan bod komen: kennen de leerlingen nu de betekenis van Hemelvaart? Controleer dit!
- eindverslag mentor stage semester 4 – stage mei: * Het noteren van lesdoelen, leerplandoelen en eindtermen kan nog efficiënter. * Op het einde van de les wordt er niet gecontroleerd of leerlingen al dan niet begrijpen wat ze in de les geleerd hebben. Je verneemt dit enkel a.d.h.v. vragen die gesteld worden tijdens de les of na het verbeteren van de werkbladen. * Timing is soms nog een probleem. Je kan vaker een kortere inleiding geven waardoor de leerlingen meer tijd krijgen om de geleerde leerstof in te oefenen.

* C18: *leermiddelen adequaat gebruiken*

- lesverslag taal AVE 20/10/15: * Inleiding : Waarom gebruik je het digibord niet om de 9 vragen te overlopen ? Je A4-bladen zijn echt wel te klein om achteraan in de klas mee te kunnen volgen. * Verwerking: Kan je het trouwens het bordboek niet mee aanvullen? Dit zijn jonge kinderen die die visuele ondersteuning écht nog wel nodig hebben.
- lesverslag Frans VH 27/04/16: heeft moeite met het gebruik van het digibord
- lesverslag wiskunde mentor 04/05/16: Gebruik het bordboek. Nu bracht je de leerlingen in verwarring doordat wat er gekleurd moet worden jijzelf ook arceerde.
- eindverslag mentor semester 4 – stage mei: Het bordschema mag tijdens de les blijven staan, zodat de leerlingen hier terug kunnen naar kijken wanneer ze even twijfelen. Veeg het niet meteen af na de instructie.

* C19: *leerprocessen begeleiden*

- lesverslag taal MvdS 30/11/15: Werk aan gerichte vraagstelling en een eenduidige instructie.
- lesverslag WO mentor 30/11/15: Laat meer inbreng van de leerlingen toe.
- lesverslag WO mentor 26/02/16: * Voorzie bij de artikels een blad met gerichte inhoudelijke vragen. Nu was het enkel lezen. * Hier had je ook een verwerkingsblad bij kunnen maken. Wat eet de kikker?, ...
- lesverslag Ndls AVE 01/03/16: * Diep het verschil tussen fictie en non-fictie nog beter uit. * Durf nog meer afwijken van de handleiding en anticipeer nog meer op de typische moeilijkheden bij begrijpend lezen. Door in de kern in te gaan op het

perspectief, ... (= vorm van communicatie), voorkom je bij de oefeningen al veel verwarring. * Als kinderen zelf geen moeilijke woorden aanhalen, controleer dan zelf toch enkele begrippen. * Bespreek moeilijke oefeningen zeker ook klassikaal, zodat je kan ingaan op de nodige leesstrategieën! * Je begeleidt de leerlingen wel individueel, maar loopt nog wat onwennig door de klas.

➤ lesverslag spelling mentor 01/03/16: * Je start de les met galgje. Wanneer het woord geraden wordt, sta dan even stil bij de moeilijkheid van dit woord. Anders is het gewoon maar een spel. * Gebruik de juiste kapstokwoorden om in hun werkboek in te vullen. Deze mag je niet zelf kiezen. Noteer deze ook op het bord, zo voorkom je in deze woorden schrijffouten (ook C18). * Vraag aan de leerlingen of er woorden in het woordpakket staan die ze niet begrijpen.

➤ lesverslag wiskunde mentor 26/04/16: Je maakt eerst een abstracte oefening en nadien concreet (normaal komt de oefening met concreet materiaal voor de abstracte oefening).

➤ lesverslag Frans VH 27/04/16: Je aanbreng mist structuur, tempo, creativiteit, de link met de leefwereld van de leerlingen

➤ lesverslag wiskunde mentor 29/04/16: * Je start deze les met te zeggen dat ze volume gaan leren. Je vraagt hen hoe je volume moet uitdrukken. Dit kan je ook vragen nadat je dit met concreet materiaal had onderzocht. * Controleer of het 6e lij de oefeningen begrijpen en kunnen maken. Controleer een aantal oplossingen. Zo kan je desnoods nog iets opnieuw uitleggen wanneer je merkt dat het nog niet foutloos gaat. Wanneer je wacht tot je de blaadjes na de les verbetert, kan je niet meer teruggrijpen naar iets wat nog op het bord kan staan, ...

➤ lesverslag woordenschat mentor 02/05/16: * Bij het overlopen van de oefeningen herhaal je best ook nog eens wat richtwoorden zijn. * Kijk vooraf na wat de juisten antwoorden zijn. Zo voorkom je dat wanneer er een vraag wordt gesteld, je hier niet meteen kan op antwoorden en niet nog moet gaan opzoeken op het internet.

➤ lesverslag WO mentor 02/05/16: * Filmpje over lage en hoge luchtdruk : Je kan hier veel dieper op ingaan. De richting die de wind heeft in elk luchtdrukgebied + hoe dit er nu net voor kan zorgen dat het warm of koud is (...). * Ik mis hier een inoefening van hoge en lage luchtdruk.

➤ lesverslag spelling mentor 03/05/16: * Regel voor meervoud van baby's, mama's, ... is niet volledig uitgelegd. Alleen om de vrije klinker achteraan lang te houden. Dat heb je niet gezegd. De leerlingen gingen er nu vanuit dat als ze een klinker achteraan zien het altijd 's is. In de oefeningen worden hier dus fouten op gemaakt (vb. affiche's i.p.v. affiches). Ik heb dit zelf op het einde van de les nog moeten aanhalen.

➤ lesverslag wiskunde mentor 04/05/16: * Wanneer je de kenmerken van deelbaarheid door 4 en 25 herhaalt, doe je dit niet volledig. (...) * Na de uitleg over deelbaarheid vraag je of 12500 deelbaar is door 4 en 25. Leerlingen antwoorden hier 'ja' en 'nee' op. Ze weten het dus niet zeker. Je gaat hier niet echt op in. Je zegt gewoon 'ja, dat is deelbaar'. Maar waarom? * Lln die hier moeite mee hebben, heb ik zelf een blaadje gegeven met de kenmerken van deelbaarheid. Nadien zet je de kenmerken wel op het bord, maar ook daar staat het niet volledig wat de kenmerken van deelbaarheid door 4 en 25 betreft. * Je gaat verder met een vraagstuk (...). Teken dit op bord, maak het visueel! (...) Nadien breng je een bewerking aan (...). Ook hier ontbreekt een tekening.

➤ eindverslag mentor semester 4 – stage mei: * Je stelt een vraag, maar als de kinderen niet meteen het juiste antwoord kunnen geven, vraag je niet altijd ver

genoeg door. * Als een leerling een oplossingsmethode geeft die ook juist is, maar niet degene is die je voorzag, moet dat positief benaderd en besproken worden. Dit deed je af en toe, maar mocht nog meer aan bod komen.

* C22: *correct gebruik van het Standaardnederlands in de mondelinge communicatie*

- lesverslag taal AVE 20/10/15: Probeer je taalgebruik nog wel iets beter te verzorgen. vb. Joske is ‘ne brave’. Lees eens ‘tegoei’.
- lesverslag godsdienst AVE 03/05/16: Let op een nauwkeurig verzorgd mondeling taalgebruik. vb. ‘het school’, ‘iets speciaal’, ‘toen je een kindje waart’, ...

* C23: *mondeling en schriftelijk taalgebruik van leerlingen stimuleren*

- eindverslag mentor semester 4 – stage mei: Het taalgebruik van de leerlingen werd niet altijd verbeterd. In de werkbladen, dicteeschriften, ... bleven er fouten staan en werden er zelfs fouten geschreven door de stagiair. Na een opmerking hierover, gebeurde dit nog steeds.
- Bij onze laatste individuele competentiegerichte bespreking, na de stage in maart, geef je **zelf** aan dat je niveau 2 nog niet hebt behaald voor o.a. C9 (positief leefklimaat) en C10 (gestructureerd werkclimaat). Na onze bespreking wordt C16 (basiskennis beheersen in functie van didactische vertaling naar kinderen) ook nog als werk punt toegevoegd, omdat de didactische vertaling naar kinderen beter kan en de cursussen (vak)didactiek beter moeten toegepast worden bij het voorbereiden van lessen (zie ‘voorbereiding op gesprek na stage semester 4 – deel 1’).

* *Professionele houdingen:*

Naast de toelichting uit de diverse eindverslagen stage (semester 3 / semester 4 – stage maart / semester 4 – stage mei) in mijn reactie op argument 1, heb ik ook nog enkele opmerkingen rond diezelfde professionele houdingen uit individuele lesevaluaties chronologisch toegevoegd:

Verantwoordelijkheidszin

- lesverslagen wiskunde en schrift mentor 20/10/'15: lesontwerp niet herwerkt zoals gevraagd
- lesverslag WO mentor 29/02/16: Het lesontwerpformulier was eerst onvolledig. Na een opmerking heeft Wouter een extra hoek voorzien. Jammer dat ik die hoek niet vooraf wist. Anders had ik hem nog tips kunnen geven. De bijlagen (buiten de link) heb ik niet vooraf gezien. ➤ lesverslag Ndls AVE 01/03/16: Probeer de puntjes nog op de ‘i’ te zetten : vermeld alle bronnen (cursus begrijpend lezen gebruikt ?), breid de verantwoording van je didactisch handelen uit, leg ook alle bijlagen (vb. hoekenwerk, WO) op voorhand voor aan de mentor ! Stop de ingevulde werkbladen ook steeds bij je lesontwerp.
- lesverslag godsdienst AVE 03/05/16: Je lesontwerp is minimalistisch opgesteld. Zowel op je omslagblad als in de beschrijving van je lesverloop vind ik heel weinig info (Wat is de betekenis van O.H.H ?, Wat is de link met het maken van de mobiel?). Vermeld ook steeds je gebruikte werkvormen.

Muzisch en creatief handelen

- eindverslag stage semester 3: Durf nog wat meer te experimenteren. Verrijk je lessen nog wat meer met eigen ideeën en materialen.
- lesverslag taal AVE 01/03/16: Durf nog meer afwijken van de handleiding (...).
- eindverslag stage semester 4 – stage maart: Je volgt vaak de opbouw van de les uit de handleiding. Af en toe zit er een eigen inbreng in de les. Dit mag nog meer!
- lesverslag spelling mentor 03/05/16: Je gebruikt tijdens de inleiding van de lessen spelling iets wat je tijdens de oriëntatiestage hebt gezien. Fijn dat je deze werkvormen ook bruikbaar vindt, ik had hier wel iets anders verwacht: een eigen creatieve, originele inleiding”

Ook de bewering van verzoeker dat er een discrepantie blijkt te zijn tussen de observatieverslagen en het eindverslag, en dat het onwaarschijnlijk is dat verzoeker ‘plots’ een structureel tekort is gaan vertonen op de basiscompetenties, wordt door verwerende partij tegengesproken. Verwerende partij wijst ter zake naar de opmerkingen die hierboven zijn geciteerd (stuk 11 administratief dossier). Daaruit blijkt volgens verwerende partij dat er geen dermate sterke inhoudelijke discrepantie is tussen de mentorevaluatie en de evaluatie van de bezoekende studietrajectbegeleider. Zij stelt ook dat de bewering van verzoeker als zou de negatieve ondertoon van het stageverslag van de mentor na semester 4 beïnvloed zijn door de studietrajectbegeleider, onbewezen blijft en zelfs niet aannemelijk wordt gemaakt. Ten slotte, wat dit aspect betreft, stipt verwerende partij aan dat het niet abnormaal is dat er verschillen in appreciatie zijn tussen de mentor en de lector, en dat er *in casu* geen grote discrepantie is, maar niettemin toch een ruime motivering voorligt.

Ten slotte komt verwerende partij binnen dit middel terug op verzoekers stelling dat de beoordeling van de studietrajectbegeleider inhoudelijk als ‘positief’ moet worden begrepen, zodat zij geen dragend motief kan zijn voor de door de studietrajectbegeleider regelmatig toegekende niveau 1 (dus minder dan het vereiste niveau 2).

Verwerende partij voert daarbij het volgende aan:

“Waar de schriftelijke inhoudelijke feedback misschien positief zou kunnen overkomen, weet verzoekende partij zeer goed dat deze inhoudelijke feedback aangeeft waar verzoeker inderdaad “doet wat moet” om niveau 1 te behalen (wat dan ook wordt aangevinkt), maar niet voldoende doet om niveau 2 te behalen (wat vereist is).

Hiervoor kan voor elke basiscompetentie verwezen worden naar de competentiematrix (stuk 16), die steeds duidelijk aangeeft wat het verschil is tussen het behalen van niveau 1 en niveau 2 (wat verwacht kan worden van een student in het 2^e jaar bachelor).

Verzoekende partij lijst hieronder nogmaals op waar zich voor de gequoteerde kerncompetenties het verschil tussen niveau 1 en 2 bevindt. Dit vond zijn letterlijke weerslag in de commentaren van zowel de studietrajectbegeleider als de mentor.

* *C7: differentiëren om het welbevinden en de ontwikkeling van alle leerlingen te ondersteunen:*

Voor deze competentie behaal je **niveau 1** (verdere toelichting zie competentiematrix). Je hebt tempodifferentiatie ingebouwd, omdat je voor enkele lessen een extra werkblad hebt voorzien, dat voor alle leerlingen hetzelfde was. Je gaat rond in de klas, begeleidt leerlingen en geeft extra toelichting aan leerlingen die moeilijkheden ervaren met de inhoud.

Niveaudifferentiatie en/of gedifferentieerde beoordelingen, die eigen zijn aan niveau 2, zijn niet aan bod gekomen.

Zie voor deze bepaalde kerncompetentie vb. de competentiematrix (**stuk 16**)

* *C9: een positief leefklimaat creëren*

Ook voor deze competentie behaal je **niveau 1**.

Voor sommige gedragsindicatoren behaal je zelfs niveau 1 niet: je staat niet dynamisch voor de klas en kan te weinig variëren in volume en intonatie tijdens instructiemomenten. Bovendien werd het naarmate de stage vorderde soms moeilijk voor je om je geduld te bewaren (meer concrete info: zie toelichting bij professionele houdingen – relationele gerichtheid, p. 4).

* *C10: een gestructureerd werkklimate scheppen*

Sommige gedragsindicatoren situeren zich al op niveau 2, voor andere behaal je slechts **niveau 1**.

Een werk punt doorheen het academiejaar was dat je kordater moest optreden. Dit heb je tijdens je eindstage al beter proberen te doen, maar de manier waarop was soms ongepast. Niveau 1 houdt hier in dat je ‘vanuit inzicht in de basisregels van klasmanagement gepast durft te reageren bij storend gedrag’.

* *C15: doelgericht werken*

Ook voor deze competentie behaal je **niveau 1**.

Het noteren van lesdoelen kan nog efficiënter.

Houd steeds goed voor ogen wat je precies met een bepaalde les wil bereiken. Wanneer je tijd te kort komt, maak dan een doordachte leerstofselectie. Of, zoals het letterlijk beschreven wordt in de competentiematrix, probeer steeds ‘het lesverloop flexibel af te stemmen op de omstandigheden en de vooropgestelde doelen’.

Bij de afronding van een les wordt er niet teruggekoppeld naar de vooropgestelde doelen.

* *C18: leermiddelen adequaat gebruiken*

Sommige gedragsindicatoren situeren zich al op niveau 2, voor andere behaal je slechts **niveau 1**.

Het gebruik van het digitale bord kan nog functioneler. Gebruik altijd de voorziene bordboeken. Laat je bordschema ook langer staan, zodat het als ondersteuning van de les kan functioneren.

* *C19: leerprocessen begeleiden*

Ook voor deze competentie behaal je **niveau 1**.

Vraag nog beter door wanneer leerlingen niet meteen het juiste antwoord kunnen geven, leg je met andere woorden nog beter toe op het opbouwen van vraagsequensen. Leerinhouden kunnen op die manier nog beter uitgediept worden (voor meer concrete toelichtingen: zie reactie op argument 2 bij C19). Reageer steeds op een positieve manier wanneer een leerling een oplossingsmethode geeft die ook juist is, maar niet diegene die jij voorzag. Je helpt de leerlingen wel bij zelfstandig werk (niveau 1).

* *C22: correct gebruik van het Standaardnederlands in de mondelijke communicatie*

Ook voor deze competentie behaal je **niveau 1**. Jij hebt voor deze competentie ook zelf niveau 1 aangegeven in je reflectieverslag (juni 2016).

Vermijd dialectische invloeden in woord- en klankgebruik. Blijf ook werken aan een levendige intonatie.

* *C23: mondeling en schriftelijk taalgebruik van leerlingen stimuleren.*

Sommige gedragsindicatoren situeren zich al op niveau 2, voor andere behaal je slechts **niveau 1**.

Uit het stageverslag (mentor) semester 4 – stage mei: Het taalgebruik van leerlingen werd niet altijd verbeterd. In werkbladen en dicteeschriften bleven er fouten staan en werden er zelfs fouten geschreven door de stagiair. Na een opmerking hierover gebeurde dit nog steeds.

Ook je **professionele houdingen** zijn niet in orde:

* Verantwoordelijkheidszin

- Je behaalde een **onvoldoende** voor ‘**competenties**’ en ‘**groei**’ na semester 3 omdat van deze professionele houding. Je hebt je lessen voor de oefenstage veel te laat ingediend, zonder enige communicatie hieromtrent met de mentor. Bovendien heb je je lessen soms niet herwerkt zoals gevraagd door de mentor.

Toen werd de duidelijke afspraak gemaakt (zie verslag semester 3, opgesteld op 17/12/2015) dat toekomstige lessen tijdig en in orde moesten worden ingediend.

- In semester 4 – stage maart staat nog steeds op het begeleidingsformulier van de mentor vermeld dat ‘de lessen niet volledig waren bij het indienen (niet alle bijlagen waren toegevoegd). De gevraagde bijlagen en herwerkingen werden niet vooraf doorgestuurd ter controle, met uitzondering de checklist van de ruimtefiguren, maar hiernaar heeft de klasmentor nogmaals moeten vragen.’

- Ook in semester 4 – stage mei wordt door de mentor op het stageverslag aangegeven dat ze ‘zelf initiatief heeft moeten nemen wat het indienen van de lessen betreft’ en dat het ‘lesontwerpformulier onvolledig ingevuld was bij het indienen’.

Ook nu nog ontbraken er bijlagen. Bij het nakijken van de stagemap heb ik als studietrajectbegeleider volgende opmerking toegevoegd in het reflectiesyntheseverslag (zie reflectie-syntheseverslag juni 2016) : Ook je lesvoorbereidingen maken nog steeds een minimalistische indruk : eerste versies zijn erg onvolledig, bijlagen ontbreken nog vaak waardoor de mentor de les niet helemaal kan inschatten, en in herwerkte versies ontbreken vaak ook werkvormen, wordt instructietaal bijna nooit uitgeschreven, geef je weinig tot geen

differentiatiemogelijkheden aan binnen een leerjaar, ... Maak ook elke oefening zelf op voorhand, zodat je met voldoende achtergrondkennis voor de klas kan staan en nog beter kan anticiperen op moeilijkheden bij de leerlingen.

- Bovendien spreekt [I.B.], stagepartner van [verzoeker] in semester 3, me op 23/11/2015 ongerust aan over het onderzoek dat ze in de stageklas samen moeten uitvoeren. [Verzoekers] bijdrage tot het onderzoek is uiterst beperkt, de beperkte data die hij heeft aangeleverd (een enquête) waren kwalitatief dermate pover dat ze sowieso herwerkt dienden te worden door [I.]. Er volgt een bemiddelingsgesprek (dit keer met mij als bemiddelaar) met de inhoudelijk begeleider van het onderzoek, [A.C.]. Zij beslist na het gesprek om af te wijken van het gangbare gemeenschappelijke punt. [I.] behaalt een 12/20, [verzoeker] een 10/20.

Muzisch en creatief handelen

- Stageverslag (mentor) semester 3: ‘Durf nog wat meer te experimenteren. Verrijk je lessen nog wat meer met eigen ideeën en materialen’.
- Stageverslag (mentor) semester 4 – stage maart: ‘Je volgt vaak de opbouw van de les uit de handleiding. Af en toe zit er eigen inbreng in de les. Dit mag nog meer!’
- Stageverslag (mentor) semester 4 – stage mei: ‘Expressief en dynamisch lesgeven is nog moeilijk.’

* Relationale gerichtheid

- Je geeft na de oefenstage in semester 3 zelf aan dat je ‘te weinig contact gehad hebt met de mentor. Dit zorgde ervoor dat de mentor niets over mij wist of wat de stand van zaken was’. Bovendien rijzen er tijdens semester 3 verschillende communicatie- en samenwerkingsproblemen met medestudenten (groepswerk Nederlands, onderzoek in stageklas), waardoor beslist wordt na gesprekken met mij als studietrajectbegeleider en mr. [H.P.] van de ombudsdiens om je te laten begeleiden in CGG De Bleek. Volgend advies komt in het stageverslag na semester 3 (zie stageverslag 17/12/15): Maak ook werk van professionele begeleiding van je houding, communicatieve en samenwerkingsvaardigheden (in samenwerking met CGG De Bleek, zoals ook voorgesteld door ombudsdiens ([H.P.]).
- Stageverslag mentor semester 4 – stage mei: ‘Je begint geduldig aan een extra uitleg bij een zwakke leerling, nadien wanneer je nogmaals hetzelfde moet uitleggen aan hetzelfde kind, verlies je soms even je geduld. Alsook wanneer er een leerling niet goed gehoord heeft op welke pagina hij of zij moet werken (...). Je kan de leerlingen nog beter aanmoedigen. Je geeft soms iets te snel zelf het antwoord. Probeer er wat verder op door te gaan. Je bent niet empathisch. Er is een bepaalde afstand.

Besluit

Naast de problemen die werden vastgesteld inzake professionele houding, behaal je voor 8 van de 14 competenties niet het vereiste niveau 2 wat betekent dat je niet kan slagen voor Praktijk II

Dit middelenonderdeel mist feitelijke grondslag en is **niet gegrund.**”

In zijn *wederantwoordnota* blijft verzoeker bij zijn standpunt. Met betrekking tot de beoordelingen in de stageverslagen van de mentor doet verzoeker het volgende gelden:

“Semester 3: positief verslag van de mentor, maar een onvoldoende van de studietrajectbegeleider op competenties en groei met als enige reden dat verzoeker zijn formulieren te laat had ingediend, niet wegens ondermaatse didactische of pedagogische kwaliteiten. Verzoeker heeft zich vervolgens aan de gemaakte afspraken gehouden, maar daarvan wordt geen melding gemaakt. Ook werd hem meerdere malen verduidelijkt dat een onvoldoende in deze fase er niet toe zou leiden dat hij niet zou slagen. Het is weinig ernstig van de studietrajectbegeleider om een onvoldoende te geven op basis van de administratie (die dan nog wel grotendeels in orde was) en dit ongeacht de (inhoudelijke) positieve verslagen van de mentor voor deze stageperiode.

Semester 4: Anders dan verwerende partij stelt, was het net geheel onverwacht voor verzoeker dat 7 van de 14 beoordelingen van de mentor slechts niveau 1 kregen. Dit verslag is overigens nooit formeel door de studietrajectbegeleider besproken met verzoeker maar werd pas aangehaald tijdens de eindevaluatie in juni.”

en wat de focus van de studietrajectbegeleider op werkpunten aangaat, zet verzoeker nog uiteen:

“Verwerende partij stelt herhaaldelijk dat er in het eindverslag op 8 van de 14 competenties een onvoldoende werd behaald. Dit is niet correct en verwarring want de studietrajectbegeleider geeft 3 maal een "1-2". Wanneer dezelfde redenering wordt toegepast, dient dit zo gelezen worden dat er 5 onvoldoendes zijn en 9 voldoendes. Op 28 competenties haalt verzoeker een score van 7 maal niveau 1 en 21 maal niveau 2. Daarnaast zijn 5 van de 6 beoordelingsverslagen positief en zou het globale resultaat positief moeten zijn.

Opnieuw focust verwerende partij zich uitsluitend op het negatieve, en worden zelfs tips en adviezen voorgesteld als (negatieve) werkpunten. Elke opmerking die ergens werd genoteerd, is per definitie een ondersteuning van het standpunt dat verzoeker de competenties niet heeft gehaald (zie hiervoor de opsomming vanaf pagina 24 in de antwoordnota).

Tips van bijvoorbeeld oktober 2015 worden eenvoudigweg opgesomd, zonder dat hierbij in rekening wordt gebracht dat verzoeker deze tips en adviezen in latere lessen heeft toegepast. Gewoon het louter op papier zetten van een tip is voldoende als onderbouwing post hoc dat een competentie niet zou zijn gehaald. Het is ook flagrant dat er zowel in het eindverslag als in het syntheseverslag allerlei suggesties en tips worden gegeven, die eigenlijk op een eerder moment gegeven hadden moeten worden. Naderhand worden deze wel als onderbouwing gebruikt voor het standpunt van de verwerende partij.

Verzoeker wenst andermaal te benadrukken dat het verslag van de mentor van semester 4 en het syntheseverslag niet overeenstemmen met de individuele lesverslagen en beoordelingen, en dat afzonderlijke opmerkingen, tips en adviezen, die wel worden opgenomen en toegepast door verzoeker, worden uitvergroot tot constante tekortkomingen of voortdurende probleemsituaties.”

Verzoeker gaat ook uitvoerig in op de toelichting die door de studietrajectbegeleider werd gegeven aan de interne beroepscommissie (stuk 11 administratief dossier), waaromtrent verzoeker stelt dat het een *post hoc* onderbouwing van het examencijfer van 9/20 vormt, waarin hij pas met kennisname van het administratief dossier inzage heeft gekregen. Verzoeker stipt aan dat de beweringen in dit document volledig eenzijdig zijn en hem nooit werden voorgelegd, en verzoeker hekelt ook het feit dat de docent wel werd gehoord maar hijzelf niet, spijts uitdrukkelijk verzoek daartoe. Bij de lectuur van de toelichting meent verzoeker dat de studietrajectbegeleider zeer selectief is geweest; zou zouden in een opsomming op pagina 1 van het stuk punten zijn toegevoegd en zinnen zijn weggelaten in vergelijking met het syntheseverslag om de negatieve punten in de verf te zetten.

Verzoeker stelt ter zake:

“Het is opmerkelijk dat verwerende partij post factum argumenten gaat gebruiken van de ene competentie om een onvoldoende te motiveren op een andere competentie. Verwerende partij stelt dus onterecht dat het gaat over de letterlijke commentaren van de studietrajectbegeleider en de mentor (zie p.29).

Deze eenzijdige aanpassingen komen ook voor bij de commentaren bij andere competenties en bij de professionele houdingen:

- C7

In het syntheseverslag leest verzoeker:

‘Een graadklas beredderen houdt sowieso differentiatie in.’ Deze commentaar wordt in de antwoordnota weggelaten.

- C15

In het syntheseverslag leest verzoeker:

‘Controleer inderdaad ook beter op het einde van de les of je vooropgestelde doelen bereikt werden.’

Wordt in de antwoordnota als volgt weergegeven:

‘Bij de afronding van een les wordt er niet teruggekoppeld naar de vooropgestelde doelen’

- C18

In het syntheseverslag leest verzoeker:

‘Je hebt voor functioneel materiaal gezorgd.’

Deze commentaar wordt in de antwoordnota weggelaten.

- C23

In het syntheseverslag leest verzoeker:

'Prima dat je aandacht hebt besteed aan woordenschatverrijking (niveau 2).' Deze commentaar wordt in de antwoordnota weggelaten.

- Professionele houdingen (verantwoordelijkheidszin)

Lesverslag Nederlands AVE 01/03/16: voor *'probeer de puntjes nog op de i te zetten'* staat er in het verslag van die les te lezen: *'stagemap en lesontwerp in orde'*.

Het voorgaande toont dan ook aan dat verwerende partij (studietrajectbegeleider) zeer selectief is omgegaan met de commentaren van de mentoren en er kennelijk enkel de werkpunten uit distilleerde.

Het is ook duidelijk dat de interne beroepscommissie haar beslissing integraal gesteund heeft op deze bijlage 11 en dus op de visie van de studietrajectbegeleider. De studietrajectbegeleider haalt het grootste deel van haar argumenten uit haar eigen negatieve opmerkingen, alsook uit die van de mentor van het vierde semester, zonder dat haar stelling anderszins wordt geverifieerd noch onderbouwd (door bijvoorbeeld de stageverslagen van de voorgaande semester)."

Wat de inhoudelijke commentaren bij de competenties betreft, formuleert verzoeker in zijn wederantwoordnota nog de volgende kritiek:

"Vanaf pagina 29 in de antwoordnota herneemt verwerende partij opnieuw de hele lijst stellingen. Het betreft voornamelijk uitgebreidere commentaren bij hetzelfde gebrek: nl. *'nog functioneler'*, *'nog beter'*, etc. dus waarbij verwerende partij aangeeft dat het functioneel al goed was.

Verzoeker reageert hierbij kort op de commentaren aangehaald bij enkele competenties:

- C9/C10

In het syntheseverslag van de mentor staat er op pagina 4: *'Een werkpoint waar je tijdens deze stage aan wilde werken was 'kordater optreden'. Probeer de situatie wel telkens goed aan te voelen en niet ongepast te reageren.'*

Verzoeker moest van de studietrajectbegeleider kordater optreden. Wanneer hij dit deed, wordt dit vervolgens door de stagementor als 'ongepast' aangemerkt, zonder verdere verduidelijking, en zonder dat dit tijdens de stage zelf wordt verduidelijkt/bijgestuurd. Verzoeker wordt met m.a.w. aan zijn lot overgelaten, er wordt geen *feedback* gegeven. Na afloop van de stage wordt dit vermeld in het evaluatieverslag van de mentor, en wordt dit zonder enige verificatie door de studietrajectbegeleider overgenomen.

Het bovenstaande is nochtans de enige motivering die verwerende partij geeft om voor C10 slechts niveau 1 toe te kennen.

- C22:

Verzoeker spreekt zelfs geen streekdialect maar heeft hiervoor wel een niveau 1-beoordeling gekregen. Wanneer het gaat over dialectische invloeden is dit minimaal (bv 'da is' ipv 'dat is').

- C23

Het verbeteren van teksten heeft niets te maken met het stimuleren van taalgebruik bij leerlingen. Er is dus geen motivering voor handen voor deze specifieke competentie.”

Wat het aspect ‘professionele houdingen: verantwoordelijkheidszin’ aangaat, werpt verzoeker aan de antwoordnota tegen dat het voor hem opmerkelijk blijft hoe “men blijft hameren op het feit dat de lessen niet volledig waren bij het indienen en verzoeker hierdoor geen verantwoordelijkheidszin zou hebben”. Verzoeker stelt dat hij conform de afspraak zijn dossiers steeds tijdig heeft ingediend, omdat hij anders de lessen niet mocht geven, en dat tijdens de stage nooit is aangehaald dat er geen bijlagen waren gevoegd omdat de mentor zelf realistisch was om in te zien dat dit niet mogelijk was. Het is voor verzoeker te kort door de bocht om die kritiek dan achteraf wel op te werpen.

Verder voegt verzoeker nog toe:

“Wanneer verwerende partij verder aanhaalt dat het *lesontwerpformulier onvolledig ingevuld was bij het indienen*, gaat dat over de rubriek aandachtspunt en de didactische verantwoording. Van deze laatste heeft verzoeker conform het praktijkgroeiboek de vereiste 10 formulieren voor de stage van april/mei ingediend.

Voor de stage van maart werd er voor elke les ook een verantwoording gemaakt. Dat betekent dat in feite 95% van de rubrieken van de formulieren wel degelijk ingevuld waren.

Verder verwijst verwerende partij nog naar een discussie met een studiegenoot. Het gebruiken van de mening van een student om het gebrek aan ‘professionele houding’ van een andere student te onderbouwen, is ongepast. Naar de mening van verzoeker wenste deze studente niet samen te werken zodat dit ook voor hem onmogelijk werd gemaakt. Dit is een geval van woord tegen woord. Verzoeker merkt hierover overigens op dat na een moeilijke start, de samenwerking tijdens het vierde semester wel goed verliep, wat aantoont dat verzoeker de commentaren uit het derde semester ter harte heeft genomen. Ook in het vierde semester waren er heel wat groepswerken en is er een goede samenwerking met de betrokken medestudenten. Helaas wordt iets dat goed verloopt niet genoteerd of geregistreerd.”

Met betrekking tot ‘professionele houdingen: muzisch en creatief handelen’ argumenteert verzoeker dat er door de constante tijdsdruk weinig ruimte overbleef voor creativiteit, hoewel

er in elk lesonderwerp wel een eigen creatieve inbreng was. Verzoeker noemt het verbazingwekkend dat hier negatieve commentaar voor wordt gezocht: hij heeft de volledige tien jaar muziekacademie afgewerkt, waarbij hij is geslaagd met grote onderscheiding, en hij heeft ook drie jaar de opleiding ‘woord’ gevuld, speelt saxofoon en is actief muzikant in twee harmonieën en een jeugdharmonie. Dit alles, en het feit dat verzoeker ook actief is bij een jeugdbeweging, maakt het voor hem weinig ernstig dat hij niet creatief of muzisch genoeg zou zijn.

Ten slotte staat verzoeker stil bij ‘professionele houdingen: relationele gerichtheid’. Hij stelt dat de stageverslagen van de mentor op dit punt duidelijke inconsistenties vertonen: na semester 3 heet het dat verzoeker geduldig en empathisch omgaat met de leerlingen, na semester 4 krijgt verzoeker het verwijt niet empathisch te zijn.

Beoordeling

Zoals de Raad reeds meermaals heeft geoordeeld, komt het – behoudens andersluidend voorschrift in de interne richtlijnen van de instelling – aan de docent *c.q.* lector van de opleiding toe om de quotering voor een opleidingsonderdeel te bepalen, en niet aan de mentor van de stageplaats. Het is te dezen niet anders. In het algemeen praktijkgroepboek (stuk 7 administratief dossier) is bovendien explicet aangegeven dat de studietrajectbegeleider de verantwoordelijke is voor het toekennen van het eindcijfer. Hij houdt daarbij rekening met de inbreng van de praktijkbegeleiders, de stagementoren en de lesgevende lectoren en met de eigen visie. De mentor heeft daarbij uitdrukkelijk een adviserende begeleidingsrol en “geen beoordeelende rol in het tot stand komen van het eindcijfer”, en elders in hetzelfde document luidt het dat “de stagementor [] geen punten [hoeft] toe te kennen en dat zijn commentaar [] met andere woorden geen sanctionerende betekening [heeft], maar een begeleidingsfunctie”.

Het is, vanuit dit perspectief, eveneens vaste rechtspraak van de Raad dat wanneer de lector in zijn quotering in aanzienlijke mate afwijkt van de appreciatie van de mentor, dit een afdoende motivering vereist.

Het gegeven dat de eindquotering in het algemeen praktijkgroepboek een ‘teambeslissing’ wordt genoemd, is naar oordeel van de Raad niet van aard om afbreuk te doen aan de uitdrukkelijk aan de mentor toegekende adviesopdracht.

Gewis kan de studietrajectbegeleider, zoals hiervoor is aangegeven, niet zonder meer aan de mentorverslagen voorbijgaan, maar het valt wel degelijk aan de studietrajectbegeleider – en hem/haar alleen – toe om de eindquitering vast te leggen.

In de mate dat verzoeker betoogt dat er een werkelijk gezamenlijke beslissing moet voorliggen, is het middel ongegrond.

Aan de orde is derhalve de vraag of, onverminderd wat de Raad omtrent het eerste middel heeft geoordeeld en abstractie makend van de cijfermatige neerslag, de inhoudelijke appreciatie van de studietrajectbegeleider ja dan nee op al te gespannen voet staat met de beoordelingen van de stagementoren, zoals verzoeker aanvoert.

Vooreerst kan de Raad, binnen zijn beoordelingsbevoegdheid, niet meegaan in de lezing van verzoeker dat de opmerkingen van de stagementoren op de individuele lesverslagen slechts ‘werkpunten’ zijn: verschillende opmerkingen, zoals het nakomen van afspraken en een betere beheersing van de orde in de klas, komen meermaals terug en zijn meer dan een loutere wenk voor de toekomst.

Meer nog dan dat, kan de Raad verzoeker niet bittreden waar hij stelt dat enkel het laatste stageverslag van semester 4 negatieve beoordelingen door de stagementor bevat. Zo geeft de stagementor na semester 3 een beheersingsniveau ‘1’ aan voor de competentie ‘Een gestructureerd werkklimaat scheppen’, omdat er onvoldoende sturend wordt opgetreden bij storend gedrag. Ten onrechte derhalve, stelt verzoeker in zijn wederantwoordnota dat de ongunstige beoordeling door de studietrajectbegeleider enkel is gestoeld op het te laat indienen van formulieren.

Bovendien wordt de opmerking gemaakt dat de lessen veel te laat werden ingediend zonder de mentor daarvan op de hoogte te brengen. Op het begeleidingsformulier van het eerste deel in semester 4 (maart) is niet voorzien op een individuele beoordeling per competentie. De mentor geeft wel als opmerkingen mee wat verzoeker nog wat onwennig voor de klas staat, dat er nog meer eigen inbreng in de lessen mag zijn en dat de lessen niet volledig waren bij het indienen, waarbij de gevraagde bijlagen en herwerkingen niet vooraf ter controle werden bijgestuurd. Er worden drie werkpunten geformuleerd: (i) gebruik de aanwezige handboeken, (ii) zet alles tijdig klaar en (iii) wees kordater en zorg voor de aandacht van alle leerlingen.

De Raad is ter zake van oordeel dat de individuele lesverslagen van de mentoren en hun samenvattende verslagen, niet dermate op gespannen voet staan met de eindbeoordeling van de studietrajectbegeleider dat deze laatste wat de materiële motiveringsplicht of de redelijkheid aan het wankelen zou worden gebracht. De Raad ziet er evenmin enig bewijs van dat het stageverslag van de mentor na semester 4 zou zijn ingegeven door de visie van de studietrajectbegeleider.

Ook in de beoordelingen van de studietrajectbegeleider zelf ziet de Raad, anders dan verzoeker, geen interne tegenstrijdigheden die de geloofwaardigheid van de eindbeoordeling in het gedrang brengen.

Bij een eerste lesbezoek op 20 oktober 2015 oordeelt de studietrajectbegeleider ‘niet voldoende’, met een hele reeks verbeterpunten. Een tweede bezoek op 1 maart 2016 resulteert in een ‘voldoende’, zij het met weerkerende opmerkingen inzake onder meer de voorbereiding en het aansturen van de klas. Bij een derde en laatste lesbijwoning op 3 mei quoteert de studietrajectbegeleider ‘onvoldoende’, met andermaal tal van opmerkingen.

In het licht hiervan, samen gelezen met de beoordelingen van de stagementoren en het gebrek aan positieve evolutie, kan de Raad het niet tegenstrijdig achten dat de studietrajectbegeleider tot een ongunstige eindbeoordeling komt. Dat de verschillende verslagen ook positieve feedback bevatten, doet daaraan geen afbreuk.

Waar verzoeker aanstipt dat er voor sommige competenties een eindbeoordeling wordt gegeven tussen 1 en 2 wordt aangeduid, is de Raad van oordeel dat hieruit kan worden begrepen dat de score beter is dan ‘1’ maar ontoereikend om het niveau ‘2’ volledig te behalen.

Verzoeker werpt (in de wederantwoordnota) vervolgens op dat hij conform de afspraak zijn dossiers steeds tijdig heeft ingediend, en dat hij anders de lessen niet zou hebben mogen geven.

Voor zover deze kritiek op dat ogenblik in de procedure nog op ontvankelijke wijze kan worden aangevoerd, moet de Raad alleszins vaststellen dat verzoekers stelling wordt tegengesproken door de stukken in het dossier, in het bijzonder door het verslag te voorbereiding van het gesprek

na de stage van semester 3, waarop de studietrajectbegeleider als aandachtspunt bij het gesprek noteerde: “*C24 (reflectie): maak inderdaad werk van je planning (lees: zorg dat je lesontwerpen op tijd af zijn + op tijd herwerkt worden) en een transparante communicatie met de mentor. Dit is een bindende afspraak naar je volgende stage toe! (...) Je haalt een onvoldoende voor deze stage omwille van je professionele houdingen. Je lesontwerpen werden te laat ingediend. Dankzij een begripvolle mentor heb je de stage toch nog mogen afleggen.*”

Verzoeker blijkt hieraan in het vierde semester niet volledig tegemoet te zijn gekomen. Het volstaat ter zake te verwijzen naar het stageverslag van de mentor van dat semester, waarin wij ‘verantwoordelijkheidszin’ is genoteerd: “*Je maakte zoals gevraagd de agenda voor deze stageperiode. (Deze werd soms onvolledig of soms een dag te laat doorgestuurd.) De klasmentor heeft zelf initiatief moeten nemen wat het vastleggen van het indienen van de lessen betreft. Een hele tijd later kwam hier pas reactie op. Het indienen van de lessen gebeurde nadien wel op het afgesproken tijdstip.*”

De stelling van verzoeker dat tijdens de stage nooit is aangehaald dat er geen bijlagen waren gevoegd omdat de mentor zelf realistisch was om in te zien dat dit niet mogelijk was, is eveneens weinig ernstig.

Zo vermeldt de klasmentor na de stage van maart op het begeleidingsformulier d.d. 2 maart 2016 uitdrukkelijk dat de gevraagde bijlagen en herwerkingen bij de lessen niet vooraf werden doorgestuurd.

Wat het dialectisch taalgebruik betreft, stelt verzoeker in zijn wederantwoordnota dat dit minimaal is en geen beheersingsniveau ‘1’ kan verantwoorden.

Nog daargelaten dat de Raad moet vaststellen dat opmerkingen hierover weldegelijk voorkomen op verschillende verslagen, zoals onder meer in het verslag:

- bij de les van 20 oktober 2015 van de studietrajectbegeleider: “probeer je taalgebruik niet wel iets beter te verzorgen in de klas: vb. Josje is ‘ne brave’, lees eens ‘tegoei’;
- bij de les van 30 november 2015 van de praktijkbegeleider: “soms hoor ik dialectische woorden: schoon, ge, ullie, sebiet, gulle”;
- bij de les van 3 mei 2016 van de studietrajectbegeleider: “Let op een nauwkeurig verzorgd mondeling taalgebruik: ‘het school’, ‘iets speciaal’, ‘toen je een kindje waart’,...”

begrijpt de Raad nog minder hoe verzoekers kritiek enige ernst kan bevatten, nu verzoeker zichzelf op het reflectie-syntheseverslag uitgerekend op deze competentie (Correct gebruik van het Standaardnederlands in de mondelijke communicatie) heeft beoordeeld op niveau ‘1’.

Wat de toelichting betreft die de studietrajectbegeleider aan de interne beroepscommissie heeft bezorgd en de weergave van een en ander in de antwoordnota van de verwerende partij, stipt de Raad vooreerst aan dat verzoeker niet het afdwingbare recht heeft om te worden gehoord door de beroepsinstantie, en dat deze laatste evenmin verplicht is om de stukken waarop zij steunt voorafgaand aan haar beslissing aan verzoeker mee te delen (cf. R.Stvb. 4 oktober 2012, nr. 2012/179).

Aanzien de toelichting van de studietrajectbegeleider, noch de antwoordnota in de huidige procedure de bestreden beslissing uitmaken, zijn de grieven van verzoeker slechts ontvankelijk in de mate dat zij niet tegen die toelichting of die antwoordnota maar tegen de bestreden beslissing zelf zijn gericht.

Ten slotte overweegt de Raad dat de activiteiten van verzoeker buiten de opleiding er niet het bewijs van leveren dat hij de vereiste competenties heeft bereikt. Overigens geeft verzoeker zelf toe dat hij door constante tijdsdruk weinig ruimte had voor creatieve inbreng.

Het middel is ongegrond.

Derde middel

In een derde middel steunt verzoeker zich op de formele motiveringsplicht, het motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker voert aan dat hij in het intern beroep heeft opgeworpen dat hij zeer goede studieresultaten kan voorleggen voor alle (andere) opleidingsonderdelen en een studie-efficiëntie van 77% behaalde, waarbij hij ook slaagde voor het opleidingsonderdeel ‘Leraar worden II’. Hij beschouwt het als tegenstrijdig dat hij enerzijds goed scoort op praktijkgerichte vakken en anderzijds een onvoldoende krijgt op de praktijkstage.

Het antwoord in de bestreden beslissing, dat de goede resultaten geen vermoeden opleveren dat verzoeker ook voor ‘Praktijk II’ goed zou scoren, is voor verzoeker en dermate grote algemeenheid met verwijzing naar rechtspraak zonder *in concreto* aan te geven waarom verzoeker kennelijk alle competenties voor het tweede jaar heeft verworven maar plots niet in staat blijkt een stage succesvol af te ronden, dat dit niet als een afdoende motivering kan worden aanvaard. Verzoeker besluit dan ook dat ook deze grief in het intern beroep onbeantwoord is gebleven.

In haar *antwoordnota* repliceert verwerende partij dat de resultaten die verzoeker behaalde op andere opleidingsonderdelen wat de competenties en doelstellingen betreft geen enkele samenhang of inhoudelijk verband vertonen met het opleidingsonderdeel ‘Praktijk II’, zodat er geen verdere toelichting valt te geven. Verwerende partij verwijst verder naar de rechtspraak van de Raad inzake de conclusies die kunnen worden verbonden aan resultaten die een student behaalde op andere opleidingsonderdelen dan deze die het voorwerp van discussie uitmaken.

In zijn *wederantwoordnota* betwist verzoeker het standpunt van verwerende partij dat er geen inhoudelijke samenhang met andere opleidingsonderdelen zou zijn. Inhoudelijk, zo stelt verzoeker, zijn zo goed als alle andere opleidingsonderdelen en zeker de vakken over didactiek gericht op het vormen van lesgevers voor het onderwijs, en een stage is de ultieme vorm van werkplekleren waarvoor alle andere vakken ondersteunend zijn.

Beoordeling

Het mag vaste rechtspraak van de Raad heten dat een student uit de resultaten die hij in voorgaande jaren van de opleiding of voor andere opleidingsonderdelen in eenzelfde academiejaar behaalde, in beginsel geen vermoeden kan putten dat ook voor navolgende opleidingsonderdelen de competenties zullen worden bereikt. Aldus oordeelde de Raad eerder reeds dat het slagen voor de stage in de eerste twee jaren van een opleiding, niet verhindert dat de student voor de stage in het derde jaar niet geslaagd wordt verklaard.

Verzoeker maakt op geen enkele wijze concreet waarom de Raad het alhier, wat het opleidingsonderdeel ‘Leraar worden II’ betreft of ten aanzien van andere, zelfs niet bij naam genoemde opleidingsonderdelen, anders zou moeten zien.

In de mate dat het steunt op het redelijkheidsbeginsel is het middel dan ook niet gegrond.

Waar verzoeker aan de bestreden beslissing een ontoereikende formele motivering verwijt, wijst de Raad er op dat verzoekers grief in het intern beroep ter zake ertoe beperkt is gebleven dat hij in zijn aanvullend verzoekschrift op intern beroep stelt: “Ik ben overigens op alle vlakken geslaagd, ook in de 1^e bachelor, en dat telkens in de eerste examenperiode”. Op een dergelijk summier en niet verder concreet uitgewerkt middel, heeft de bestreden beslissing in vier paragrafen zeker afdoende geantwoord door het hierboven vermelde principe van ’s Raads rechtspraak in herinnering te brengen en te wijzen op de eigen finaliteit van elk opleidingsonderdeel.

Ook voor zover steun wordt gezocht in de motiveringsplicht, kan het middel niet overtuigen.

Het derde middel is in zijn geheel ongegrond.

Vierde middel

Verzoeker steunt in een vierde middel op de materiële motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker zet uiteen dat hij in het intern beroep heeft opgeworpen dat geen rekening werd gehouden met verzachtende omstandigheden, met name dat verzoeker in een graadklas werd geplaatst en hierdoor bijkomende moeilijkheden ondervond, en dat de lesuren in de school systematisch werden ingekort door uitlopende speeltijden.

Verzoeker voert aan dat bij zorgvuldige en redelijke besluitvorming minstens rekening moet worden gehouden met het gehele dossier en de student de genomen beslissing ook moet kunnen begrijpen, wat te dezen volgens verzoeker niet het geval is. Hij stipt daarbij het volgende aan:

“(1) Ten aanzien van de graadklas verwees verwerende partij in de bestreden beslissing naar het zelfreflectieverslag van verzoeker waarin hij aangeeft dat een dergelijke klas iets nieuws is hetgeen bijzonder veel vragen oproept. De zelfreflectie kan geen bewijs inhouden dat verweerster er rekening mee hield in de bestreden beslissing.

Tevens verwijst verwerende partij naar de competentie differentiëren, waar melding werd gemaakt van de graadklas. In de toelichting bij deze evaluatie geeft verweerster er geen blijk van rekening te hebben gehouden met de moeilijkheidsgraad die er met een graadklas gepaard gaat. De studietrajectbegeleider stelt enkel dat er meer differentiatie is. Verder is het opmerkelijk dat de studietrajectbegeleider schrijft dat verzoeker aan tempodifferentiatie heeft gedaan (gebruik van een werkblad en begeleiding voor zwakkere studenten) en toch maar een onvoldoende scoort.

(2) Ten aanzien van de beperkte lestijd, haalde de studietrajectbegeleider aan dat verzoeker flexibel is geweest als professionele houding maar blijkt niet dat verweerster hiermee ook effectief rekening hield in de beoordeling van de competenties.”

Verwerende partij repliceert in de *antwoordnota* als volgt:

“Uw Raad herhaalde meermaals dat hij niet in de plaats van de onderwijsinstelling mag of kan oordelen of er sprake is van uitzonderlijke omstandigheden die aanleiding kunnen geven tot een afwijkende maatregel. Ook hier beoordeelt de Raad enkel of de onderwijsinstelling bij het nemen van de bestreden beslissing de grenzen van de redelijkheid al dan niet overschreden (R. Stvb. nr. 2013/32).

Verzoekende partij toont niet aan dat de door hem aangehaalde “omgevingsfactoren” een directe impact op de negatieve evaluatie hadden. Deze factoren hadden niet manifest tot gevolg dat de in het kader van de beoordeling van de student gemeten competenties duidelijk afwijken van de competenties die de student in normale omstandigheden in het kader van hetzelfde opleidingsonderdeel zou hebben bereikt (zie naar analogie R. Stvb. 2015/169 nr. 2.314)

De I.B. heeft in de bestreden beslissing wel degelijk uitdrukkelijk inhoudelijk op deze grief geantwoord als volgt:

In het syntheseverslag valt m.b.t. de graadklas het volgende te lezen:

- *Bij onderzoekende houding geeft de student aan dat een graadklas iets totaal nieuw was voor hem en dat hij daarom bijzonder veel vragen aan de klasmentor gesteld heeft i.v.m. de opbouw van de lessen en de aanpak. Het is bijzonder vreemd dat de student nu beweert dat hij geen begeleiding heeft gekregen rond het lesgeven aan een graadklas. Hij geeft zelf aan dat hij veel vragen heeft gesteld, dat hij een heel goed beeld had van waaraan hij zich moest verwachten en hoe hij zelf de lessen moest opbouwen. De studietrajectbegeleider voegt hieraan toe: “prima, want een graadklas organiseren is inderdaad niet*

- makkelijk. Buiten het gegeven van die graadklas kon je je differentiatiemogelijkheden wel nog verder uitbouwen".
- Bij de competentie differentiëren kan men lezen: "Een graadklas beredderen houdt sowieso differentiatie in. Voor de rest heb je aan tempodifferentiatie gedaan (af en toe een extra werkblad) en een zwakke leerling extra begeleid voor wiskunde (met MAB-materiaal)."

Het gegeven van de graadklas is dus niet genegeerd door de studietrajectbegeleidster in haar beoordeling.

Wat de verkorte lesduur betreft staat er in het syntheseverslag het volgende:

- Bij flexibiliteit staat: "je hebt je inderdaad flexibel moeten opstellen door de lestijden die soms ingekort werden of een afgelaste zwembeurt. Zaak is dan om de juiste, doelgerichte keuzes te maken, wat niet altijd gemakkelijk is".

Opvallend is dat er in de lesbeoordelingen eigenlijk niet verwezen wordt naar eventuele lessen die onvolledig waren of niet afgerond konden worden. Integendeel: in de lesbeoordeling van de les van 26 april staat er uitdrukkelijk vermeld dat er "tijd was" in deze les, maar dat de inleiding te uitgebreid was. Het is dan ook niet zo dat de ingekorte lestijden een onmiddellijk gevolg hebben gehad voor de beoordeling van de student. De student verwijst naar het feit dat hij niet bijgestaan werd bij zijn keuzes die hij moest maken omdat van de kortere lesstijd. Hiervoor verwijzen we naar de beoordeling van de grief in verband met gebrekige begeleiding hierboven. Er zijn geen aanwijzingen dat de mentor onwillig was om de student bij te staan als hij hierom gevraagd zou hebben. De student brengt hier nl. geen bewijs van bij.

De student laat na om zeer concreet aan te tonen hoe of op welke competenties en/of lessen deze omstandigheden juist een impact zouden hebben gehad (zie R. Stvb. 2014/133). De interne beroepscommissie acht de vermeldingen door de studietrajectbegeleider in het syntheseverslag dan ook voldoende om de impact van deze omstandigheden op de beoordeling te verklaren. Ze acht deze beoordeling niet onredelijk, noch verkeerd.

Het argument is ongegrond.

Dit middel is niet gegrond."

Verzoeker stelt in zijn *wederantwoordnota* met betrekking tot de verzachtende omstandigheden nog het volgende inzake het functioneren in een graadklas:

"Verzoeker heeft inderdaad veel vragen gesteld in verband met het functioneren in een graadklas en argumenteert ook in zijn zelfreflectie hoe hij dit professioneel heeft aangepakt. De studietrajectbegeleider geeft hier als antwoord een niveau 1 beoordeling, zonder enige verdere directe commentaar op de tekst van verzoeker — en waarbij ze dus duidelijk geen rekening houdt met deze situatie. Ze zegt wel "Prima", wat toch wil zeggen, "dat is goed", maar in de beoordeling is het dan toch niet goed. Opnieuw erg verwarrend en inconsequent.

Ook wat betreft de moeilijkheid van het werken met een graadklas, waar bijzonder weinig waardering wordt over uitgesproken, wenst verzoeker nog mee te delen dat het dubbel zo veel werk inhoudt. Voor de lessen Nederlands en wiskunde moest een apart voorbereiding gemaakt worden voor het 5^e en 6^e jaar, rekening houdend met 2 klassen op hetzelfde moment, er moesten 2 afzonderlijke bordschema's gemaakt worden voor 2 klassen, en vaak werd geheel andere leerstof gegeven door elkaar. En dit alles zonder enige specifieke begeleiding hiervoor vanwege verwerende partij.”

en de ingekorte lestijden nog het volgende:

“Wat betreft de aangehaalde omgevingsfactor 'verkorte lestijden', is het duidelijk dat de mentor en de stageschool nooit openlijk en schriftelijk zullen toegeven dat het een gevestigde cultuur is om de pauzes te laten uitlopen. Want dat kan uiteraard helemaal niet.

Verwerende partij haalt dan een voorbeeld aan van de les van 26 april 2016. Dat er tijdens die specifieke les wel tijd was, wordt zodanig gekeerd dat het lijkt alsof dit gedurende de ganse stage het geval was terwijl het net een belangrijke omgevingsfactor was dat er onvoldoende tijd was door de lange pauzes voor bijna alle lessen.”

Ten slotte heeft verzoeker nog opmerkingen bij de tweede toelichting die de studietrajectbegeleider in het raam van het intern beroep aan de interne beroepscommissie heeft overgemaakt (stuk 12 administratief dossier):

“Hierbij dient het opgemerkt te worden dat de studietrajectbegeleider verzoeker slechts driemaal gezien heeft op de ganse stageperiode. Verder heeft verzoeker inderdaad veel vragen gesteld maar dat wil nog niet zeggen dat hij antwoorden heeft gekregen.

De studietrajectbegeleider stelt dat er voldoende remediëringssansen werden geboden tijdens de volgende gesprekken:

- December 2015 na oefenlessen semester 3, een gesprek van 45 minuten, waarbij er in eerste instantie wel als conclusie werd gegeven een voldoende op competenties, maar die beslissing werd achteraf teruggedraaid naar een onvoldoende;
- Maart 2016 een gesprek van 30 minuten waarbij er enkel positieve zaken werden gezegd, en er zelfs door de studietrajectbegeleider werd gezegd dat verzoeker op goede weg was om te slagen;
- Mei 2016 een gesprek van 10 minuten dat ging over reflecteren en leraar worden en dus niet officieel als opvolgingsgesprek was gelabeld en waarbij op vraag van verzoeker kort werd gesproken over het stageverslag van semester 4 van de mentor;
- 27 juni 2016: mededeling en bespreking examenresultaten van de examenresultaten;

Op basis hiervan kan de studietrajectbegeleider onmogelijk ernstig beweren dat dit als voldoende kan aanzien worden om te remediëren in het ganse proces.”

Beoordeling

In het reflectie-syntheseverslag heeft verzoeker zelf aangegeven dat een graadklas voor hem nieuw was, en dat hij daarom veel vragen heeft gesteld aan de klasmentor. De feedback, die verzoeker blijkbaar enkel aan de klasmentor heeft gevraagd, is naar zijn zeggen relevant en nuttig geweest, nu verzoeker stelt: “*Hierdoor had ik een heel goed beeld aan wat ik mij moest verwachten en hoe ik zelf lessen kon opbouwen.*” De beoordeling van de studietrajectbegeleider luidt dat dit prima is omdat een graadklas organiseren inderdaad niet makkelijk is, maar dat buiten dit gegeven de differentiatiemogelijkheden nog wel beter konden worden uitgebouwd.

Dat is ook de motivering van de studietrajectbegeleider voor de quatering ‘1’ bij de competentie ‘Differentiëren om de ontwikkeling en het welbevinden van alle leerlingen te ondersteunen’: waar verzoeker aangeeft dat hij “tijdens de meeste lessen wel wat differentiatie” heeft gebruikt, stelt de studietrajectbegeleider hiertegenover dat een graadklas beredderen sowieso differentiatie inhoudt, wat te begrijpen is dat er bij elke les moet worden gedifferentieerd. Die conclusie komt de Raad niet onredelijk over.

De motivering die de bestreden beslissing ter zake heeft gegeven, stemt overeen met de gegevens in het dossier en strijdt derhalve niet met de materiëlemotiveringsplicht.

Voor zover al kan worden aangenomen dat het lesgeven aan een graadklas in die mate een bijzondere moeilijkheid vormt dat het als ‘verzachtende omstandigheid’ moet worden beschouwd, kan de Raad enkel vaststellen dat verzoeker tot op het ogenblik van het invullen van het reflectie-syntheseverslag van oordeel was dat hij die hindernis goed heeft kunnen nemen, dankzij de feedback van de mentor. In die omstandigheden kan aan de bestreden beslissing niet worden verweten onvoldoende specifiek gewicht aan de graadklas te hebben gegeven.

Wat de ingekorte lestijden betreft, is verzoekers argumentatie in de bestreden beslissing beantwoord door de verwijzing naar het syntheseverslag, waarin is gesteld dat verzoeker zich inderdaad flexibel moet stellen door lestijden die soms werden ingekort of een

afgelaste zwembeurt, maar dat het dan zaak is om de juiste, doelgerichte keuzes te maken, wat niet altijd gemakkelijk is.

Waar verzoeker het middel betreft op de materiëlemotiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel, merkt de Raad op dat uit het administratief dossier kan worden afgeleid dat het eerder een probleem van tijdsmanagement was dan van een structureel gebrek aan tijd. Zo geeft verzoeker bij de start van het opleidingsonderdeel aan dat hij in zijn lesontwerpen nog niet genoeg naar het doel toewerkt, waardoor al eens een doel niet wordt bereikt: verzoeker stelt nog meer te moeten nadenken over het lesverloop en de structuur daarvan. In het stageverslag van het vierde semester merkt op mentor op:

“Tijdens de stage was er een zwembeurt voorzien. Toen deze onverwachts geannuleerd werd, was je even lichtjes in paniek omdat je voor deze tijd geen andere lessen had voorzien. Ik heb je meteen gerust kunnen stellen door je eraan te herinneren dat je tijdens dit moment de vorige lessen kon afwerken die nog niet klaar waren. Je was meteen gerustgesteld en hebt de vorige lessen grotendeels kunnen afwerken. Wanneer er door onvoorzien omstandigheden tijd te kort was, wou je hier rekening mee houden. Je vraagt aan de klasmentor hoe je dit het beste kan organiseren.”

en verder inzake doelgericht werken ook:

“Timing is soms nog een probleem. Je kan vaker een kortere inleiding geven waardoor de leerlingen meer tijd krijgen om de geleerde leerstof in te oefenen.”

Ook de stagementor geeft voor differentiatie in het algemeen een quotering ‘1’. Bij de les van 25 april 2016 noteert de mentor dat er geen tijd meer was voor nabespreking, en bij een les van 26 april 2016 stelt de mentor: “Houd de tijd in het oog!”. Verzoeker argumenteert dan wel dat uit die verwijzing niet kan worden afgeleid dat er gedurende de ganse stage voldoende tijd was, maar niet ten onrechte wijst verwerende partij erop dat verzoeker niet aangeeft welke impact de door hem aangevoerde timingproblemen precies hebben gehad.

In dat opzicht strijdt de bestreden beslissing niet met de door verzoeker aangevoerde rechtsregels. Wat ter zake pas voor het eerst in de wederantwoordnota wordt opgeworpen, komt in die stand van de procedure te laat om nog ontvankelijk was te zijn.

Het middel is ongegrond.

BESLISSING

- 1. De Raad vernietigt de bestreden beslissing.**
- 2. Het daartoe bevoegde orgaan neemt een nieuwe beslissing en doet zulks uiterlijk op 1 september 2016.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 22 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bijzitter
Piet Versweyveld	bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris
De secretaris	De voorzitter
Freya Gheysen	Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.023 van 22 augustus 2016 in de zaak 2016/232

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 22 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2016 en van de beslissing van de interne beroepscommissie van 14 juli 2016.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 augustus 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is ingeschreven in de opleiding Bachelor lager onderwijs.

Verzoekster kan het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 1F’ omwille van ziekte niet volledig afleggen en wordt niet-geslaagd verklaard.

Bij de mededeling van dit examenresultaat wordt verzoekster tevens een maatregel van studievoortgangsbewaking opgelegd, die luidt als volgt:

“Je slaagde er gedurende twee academiejaren niet in om een creditbewijs te behalen voor opleidingsonderdelen, waarin je de beoogde competenties geïntegreerd moet toepassen in het werkveld of in een gesimuleerde situatie die sterk aanleunt bij het werkveld (zie ECTS-fiches in de studiegids). Uit jouw dossier blijkt manifest dat het opleggen van bindende voorwaarden geen positief resultaat zal opleveren. Je kan je vanaf volgend academiejaar gedurende 3 academiejaren volgend op het academiejaar waarin de maatregel opgelegd werd niet meer inschrijven voor deze opleiding.”

Dit is de eerste bestreden beslissing.

Op 1 juli 2016 stelt verzoekster tegen deze beslissing een intern beroep in, waarin zij het volgende uiteenzet:

“Ik volg het flextraject lager onderwijs waarvan ik het theoretische gedeelte behaald heb en ik dit jaar Praktijk 1F hernam.

Ik heb dit jaar Praktijk 1F niet kunnen voltooien door ziekte naar aanleiding van het overlijden van mijn moeder. Hierdoor ben ik niet geslaagd voor Praktijk 1F.

De hogeschool nam volgende maatregelen van studievoortgangsbewaking:
(...)

Ik ga niet akkoord met deze studievoortgangsbeslissing en vraag een heroverweging van deze beslissing aan op basis van volgende argumenten:

- Tijdens het eerste jaar van de stage stopte mijn co-teacher onverwachts op 27/10/14 met haar stage terwijl de stage 7/11/14 begon. Ik had met haar op 27/10 afgesproken om samen de lessen voor te bereiden, maar ze kwam niet opdagen. Aangezien het herfstvakantie was, was mijn stagementor niet meteen bereikbaar. Dit veroorzaakte extra stress aangezien het voor mij bijna een week onduidelijk was hoe de lessen in co-teaching verder gingen lopen.

Bovendien verslechterde de gezondheid van mijn alleenstaande moeder waardoor ik ook extra huiselijke druk ondervond en de werkdruk van de stage niet meer gecombineerd kreeg met de lesvoorbereidingen van de stage.

Door deze extra druk en onduidelijkheid ontwikkelde ik een sterke faalangst, wat ervoor zorgde dat ik mijn stage niet kon afmaken door ziekte. Ik kon mijn stage die periode niet meer inhalen op die school waardoor de stage verzet werd naar het 2de semester op een andere school.

Ondertussen had ik contact opgenomen met de studentenbegeleiding van [verwerende partij] die mij doorverwezen heeft voor verdere individuele begeleiding.

Vol goede moed startte ik het 2de semester mijn stageobservaties en had ik met de leerkraak een extra week observatie ingepland zodat ik mij nog beter kon voorbereiden. Ik kreeg echter van de directeur te horen dat die extra observatie niet kon doorgaan en dat ik enkel de voorziene data stage kon doen. Hierdoor verhoogde mijn onzekerheid en

kwam mijn faalangst weer naar boven waardoor ik de lesvoorbereidingen niet tijdig afkreeg. Een bijkomende griep tijdens mijn stage heeft me op 10/3/15 tijdens mijn ziekteverlof doen beslissen om de stage stop te zetten omdat ik niet kon voldoen aan de voorwaarden om tijdig de lesvoorbereidingen binnen te brengen.

- Dit schooljaar ben ik met frisse moed gestart. Aangezien ik Praktijk 1F en 2F in 1 jaar wou afwerken was er een strikte planning.

Mijn eerste week realisatiestage in november verliep goed, ondanks de 3de ziekenhuisopname van mijn moeder in 2 maanden. Ik moest echter mijn stage onderbreken omdat mijn moeder onverwacht op intensieve zorgen opgenomen werd. De volgende dag (20/11) is zij overleden nadat ik toestemming heb moeten geven om de beademingsmachine stop te zetten. De beslissing nemen om de beademingsmachine stop te zetten was zwaar.

Aangezien ik me volledig wou inzetten voor mijn stage, hervatte ik deze nog voor de kerstvakantie. Door de strikte planning waren er niet veel inhaalmogelijkheden. Al gauw bleek echter dat ik psychologisch niet in de mogelijkheid was om beslissingen te nemen. Door te proberen me in te zetten voor de stage, negeerde ik het rouwproces. Hierdoor raakte ik psychisch gedecompenseerd en mocht ik de stage niet voortzetten van mijn huisdokter.

Ondertussen ben ik in behandeling. Ik had echter wel gehoopt om volgend jaar (indien de dokter het opportuun vindt) deze opleiding verder te zetten.

- Ik heb dit schooljaar mijn stage niet kunnen hernemen waardoor ik geen volwaardige examenkans heb gehad. De beoordeling van niet geslaagd voor Praktijk 1F vind ik dan ook ontrecht.

Ik vind het ook raar dat dit schooljaar wordt meegerekend in de beoordeling dat ik er niet in slaagde om gedurende 2 academiejaren een creditbewijs te behalen voor het opleidingsonderdeel Praktijk.

Ik heb geen 2 academiejaren de kans gehad om aan te tonen dat ik mijn creditbewijs voor het opleidingsonderdeel Praktijk kan behalen.”

De interne beroepscommissie behandelt het beroep van verzoekster in zitting van 8 juli 2016 en komt, na verzoekster te hebben gehoord, tot de volgende beslissing:

“Verklaring van de student:

Overtuig ons dat het volgend jaar beter zal gaan... Hoe zou je dat doen? Ik ben goed gestart. Er waren geen problemen. Ik heb een heel jaar aan mezelf gewerkt. Ik weet nog niet zeker of dit volgend jaar zal kunnen maar ik vind dat ik zelf de keuze mag maken. Ik wou er ten volle voor gaan dit jaar waardoor ik het rouwproces ten gevolge van het overlijden van mijn moeder voor een stuk heb genegeerd. Nu weet ik dat ook naar mezelf moet kijken en niet te snel mag gaan,

Zie je los van deze omstandigheden nog andere redenen waarom het misschien niet zou lukken? Het stuk stage dat je gedaan hebt, vond je dat goed? Ja, dat was goed. Niet perfect maar in orde. Ik zie niet in waarom dat het niet zou lukken, De mentor was tevreden, de lesvoorbereidingen waren in orde.

Docent:

Kunnen jullie aangeven waarom de bindende studievoortgangsmaatregel "weigering voor verdere inschrijving" werd toegepast voor [verzoekster]?

[Verzoekster] kreeg een bindende studievoortgangsmaatregel 'weigering voor verdere inschrijving' via de filter in [elektronisch platform]. Tijdens de eerste stage werden er veel problemen gesignaleerd. Zij was onvoldoende voorbereid. [Verzoekster] is toen ziek geworden waardoor de stage telkens werd uitgesteld en/of verzet. De stageschool heeft aangegeven dat zij [verzoekster] niet langer wenste te begeleiden. Wij hebben toen een andere stageschool gezocht, maar ook dan werd zij ziek na enkele observaties. Wij hebben al 5 stagescholen moeten voorzien waarvan 1 school onmiddellijk aangaf dat zij [verzoekster] niet in de school wensten. Deze school had een negatieve ervaring met [verzoekster] in een eerdere opleiding. Zij zou nu haar vierde jaar aanvatten. Vorig jaar heeft zij nog een extra kans gekregen na een praktijkcommissie.

Het gaat dus niet enkel om ziekte?

Nee, er loopt steeds heel wat mis. Van de 4 stages in de flex-opleiding zit zij nog steeds bij deel 1. Na de ervaring met de school [...] hebben wij een gesprek gehad met de student. Wij kregen het idee dat zij zelf niet zo gemotiveerd is om de opleiding af te maken. Het lijkt alsof er externe druk is om de opleiding te vervolledigen.

Is er een verslag van dat gesprek?

Er zijn ook geen stageverslagen want zij wordt steeds ziek vóór het bezoek. Er is wel het verslag van een stageschool. [Verzoekster] wil enkel het hoognodige doen (het minimum aantal lessen). Wanneer we meer vragen valt zij terug in haar bekende stramien. Vandaar dat wij ons afvragen of dit nog wel zinvol is.

Zijn er redenen om aan te nemen dat zij wel zou kunnen slagen?

Wat er het afgelopen jaar is gebeurd is erg gelijklopend met het jaar daarvoor. Maar het is moeilijk te voorspellen uiteraard.

De interne beroepscommissie neemt ten aanzien van de student de volgende beslissing:
De studievoortgangsmaatregel 'weigering voor verdere inschrijving' blijft behouden.

Motivering van deze beslissing:

Studente kreeg een weigering tot inschrijving nadat zij twee opeenvolgende jaren een opleidingsonderdeel opnam waarin ze de beoogde competenties geïntegreerd moet toepassen in het werkveld, met name Praktijk 1F, het eerste stagetraject binnen de flexopleiding tot leraar lager onderwijs.

Ze haalt daarvoor aan dat ze tijdens beide jaren door omstandigheden niet kon slagen. Tijdens het tweede jaar was ze langdurig afwezig wegens ziekte en ze geeft aan dat ze daardoor geen volwaardige examenkans heeft gekregen.

De commissie stelt vast op basis van het horen van de betrokken lectoren en het dossier dat het niet slagen tijdens het eerste academiejaar waarin zij stage opnam, niet louter het gevolg was van omstandigheden maar zeker ook van haar eigen functioneren. Wat betreft

het voorbije academiejaar, was studente inderdaad ziek gedurende een groot deel van het academiejaar. De hogeschool voorzag echter ruimschoots inhaalkansen, en het uiteindelijk niet slagen voor de stage is opnieuw dus niet louter het gevolg van de ziekte. Bovendien toont studente niet aan dat de omstandigheden die de oorzaak waren van het niet slagen tijdens dit academiejaar, in een volgend academiejaar volledig zouden opgelost zijn en dat zij dus bij een nieuwe kans wel in staat zou zijn om met goed gevolg de stage te volbrengen.

De commissie is daarom van mening dat de weigering van inschrijving dient behouden te blijven.

De beslissing van de interne beroepscommissie is genomen bij consensus.”

Dit is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het beroep in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing, omdat de tweede bestreden beslissing in de plaats van die beslissing is getreden.

Het is een opmerking die verzoekster in haar wederantwoordnota niet tegenspreekt.

Beoordeling

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat de Raad als administratief rechtscollege uitspraak doet over beroepen die worden ingesteld na uitputting van de interne beroepsprocedure.

Of een initiële studievoortgangsbeslissing zoals een examenbeslissing in die stand van de procedure nog het voorwerp kan uitmaken van een beroep bij de Raad, is afhankelijk van de omvang van de bevoegdheid van het orgaan dat instaat voor de behandeling van het intern beroep, dat de student op straffe van onontvankelijkheid van zijn beroep bij de Raad eerst dient uit te putten.

Te dezen bepaalt artikel 4.4.4.1 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij dat de beoordeling door de interne beroepscommissie, indien het intern beroep ontvankelijk werd bevonden, leidt tot “een nieuwe beslissing”. Verwerende partij heeft haar interne

beroepsprocedure aldus derwijze georganiseerd dat de beroepscommissie over volheid van bevoegdheid beschikt, zodat de beslissing van dit beroepsorgaan in de plaats treedt van de initiële studievoortgangsbeslissing, die dan op haar beurt niet meer in rechte aanvechtbaar is.

Dit leidt tot de vaststelling dat het beroep onontvankelijk is ten aanzien van de eerste bestreden beslissing, en ontvankelijk ten aanzien van de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

V. De middelen

Enig middel

Verzoekster steunt zich in een enig middel op een schending artikel II.246, §1, 2° van de Codex Hoger onderwijs, van artikel 2.8.4.2, tweede lid van het onderwijs- en examenreglement en van het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster voert aan dat zij in het academiejaar 2015-2016 van 14 tot 16 december 2015, en vervolgens van 13 januari 2016 tot het einde van het academiejaar ziek was, dat zij de stagelessen niet heeft kunnen afleggen en evenmin in de mogelijkheid was om in te gaan om de geboden inhaalkansen, en dat zij aldus geen volwaardige examenkans heeft gehad.

Zij beklemtoont in dat opzicht dat in het academiejaar 2015-2016 door de opleiding geen beoordeling kon worden gemaakt van de stagemap en de lesvoorbereidingen, dat er evenmin een stagebezoek heeft plaatsgevonden en dat geen beoordelingsformulier werd ingevuld. Verzoekster zet verder uiteen dat de beperkte prestaties die zij wél heeft kunnen leveren (enkele lesvoorbereidingen) positief werden beoordeeld door de mentor, zonder evenwel dat deze wél tot het invullen van een beoordelingsformulier is gekomen.

Verzoekster vervolgt dat zij in die omstandigheden geen twee volledige academiejaren de kans heeft gehad om voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 1F’ een creditbewijs te behalen.

De bestreden beslissing ziet verzoekster als het gevolg van het feit dat zij in het academiejaar 2014-2015 omwille van faalangst niet slaagde voor ‘Praktijk 1F’. Zij wijst er evenwel op dat zij, mede op advies van de studentenbegeleiding van verwerende partij, individuele begeleiding en intense therapie heeft gevuld opdat zij in het volgende academiejaar wel zou kunnen slagen, maar dat zij door het plots overlijden van haar moeder ziek is geworden en zij daardoor, op advies van zowel haar huisarts, haar therapeut als de studentenbegeleider van verwerende partij, de stage niet heeft kunnen hervatten.

In haar *antwoordnota* attendeert verwerende partij vooreerst op de toelichting van de docent tijdens de interne beroepsprocedure – zoals hierboven geciteerd – waarin het problematisch verloop van de stage wordt geschatst. Verwerende partij ziet de ziekte van verzoekster dan ook niet zozeer als een oorzaak dan wel als een gevolg van de zich herhalende problematiek, o.m. de extreme faalangst.

Dit moet ook blijken uit de mails die in de voorgaande academiejaren werden verzonden naar aanleiding van problemen onmiddellijk na het aanvatten van een stage. Verwerende partij stelt dat de stage van verzoekster zesmaal moet worden stopgezet, waarbij telkens oplossingen met de stageschool moeten worden gezocht, of moet worden uitgekeken naar een nieuwe stageschool. Ten slotte wijst verwerende partij op een e-mail van verzoekster van 12 januari 2016, waarin zij zelf zou hebben aangegeven de stage niet aan te kunnen.

In haar *wederantwoordnota* stipt verzoekster nog aan dat verwerende partij ten onrechte aangeeft dat zij niet geslaagd is, daar zij niet kon worden beoordeeld. Zij preciseert verder dat zij eerder niet na enkele observaties, maar pas na enkele stagedagen ziek is geworden en dat zij inspanningen heeft gedaan om extra observatielessen te kunnen bijwonen.

Ook benadrukt verzoekster dat haar situatie in het academiejaar 2015-2016 niet kan worden vergeleken met die van het daarvan voorafgaande academiejaar, omdat er sprake is van twee totaal verschillende ziektebeelden. Zij stelt ten slotte dat zij geen zes maar drie stages heeft stopgezet.

Beoordeling

Artikel II.246, §1, 2° van de Codex Hoger Onderwijs luidt als volgt:

“§1. Het instellingsbestuur kan maatregelen van studievoortgangsbewaking nemen:

1° (...)

2° indien uit de gegevens van het dossier blijkt dat een volgende inschrijving in het hoger onderwijs geen positief resultaat zal opleveren kan de inschrijving van de student geweigerd worden.”

Het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij bepaalt ter zake in artikel 2.8.4.2, tweede lid:

“De hogeschool kan verdere inschrijving voor een opleidingsonderdeel weigeren als:

- De student een diploma wil behalen met een diploma- of examencontract, maar:
  - Eerdere bindende voorwaarden niet heeft nageleefd;
  - Bindende voorwaarden geen succes kunnen opleveren. Dit blijkt manifest uit het dossier wanneer een student er gedurende twee academiejaren niet in slaagde om een creditbewijs te behalen voor bepaalde opleidingsonderdelen. Deze maatregel is van toepassing op opleidingsonderdelen waarin de student de beoogde competenties geïntegreerd moet toepassen in het werkveld of in een gesimuleerde situatie die sterk aanleunt bij het werkveld (zie ECTS-fiches in de studiegids).”

De weigering geldt voor drie academiejaren.
(...)”

De Raad wil vooreerst opmerken dat op basis van de stukken die verwerende partij voorlegt, in het bijzonder de stukken 11 en volgende van het administratief dossier, het niet onredelijk lijkt te stellen dat het parcours van verzoekster in het academiejaar 2014-2015 zeer problematisch is geweest, met dien verstande dat het administratief dossier dat werd neergelegd de Raad geen inzicht biedt in het precieze studieverloop van verzoekster, onder meer in relatie tot de verklaringen van de docent in de interne beroepscommissie dat verzoekster haar vierde jaar zou aanvatten en dat zij vorig jaar reeds via de praktijkcommissie een extra kans heeft gekregen.

De Raad kan begrip opbrengen voor de faalangst waar verzoekster mee te kampen heeft gehad en die naar haar zeggen thans onder controle is, maar wil er toch op wijzen dat het voor de scholen in het leerplichtonderwijs geen verplichting is om stagiairs uit de lerarenopleiding te ontvangen, en dat de stagementoren door de begeleiding van een stagiair veelal aanzienlijk meerwerk hebben, niet alleen door de opvolging en coaching van de stagiair maar ook door het bewaken van het leerplan en het bereiken van de leerplandoelstellingen. Men bedenke dan ook

dat stagescholen en stageplaatsen soms schaars zijn en dat het in dat opzicht voor een onderwijsopleiding begrijpelijkkerwijze frustrerend en onaangenaam is wanneer goede contacten met een stageschool gedérailleerd geraken omwille van het voortdurend uitvallen van een student-stagiair, ook indien dat uitvallen onvrijwillig gebeurt door een aandoening zoals faalangst.

In het dossier ziet de Raad ook andere elementen in het gedrag van verzoekster, die door verzoekster niet worden tegengesproken en die toch opmerkelijk kunnen worden genoemd, zoals bijvoorbeeld het verlaten van de stageplaats na een telefoon van haar echtgenoot die zichzelf thuis had buitengesloten (stuk 12 administratief dossier).

Terloops weze ook opgemerkt dat het maken van goede lesvoorbereidingen op zich nog geen sluitend bewijs is dat een probleem van faalangst onder controle is.

De Raad begrijpt dan ook dat verwerende partij bijzonder terughoudend is om verzoekster opnieuw in de opleiding op te nemen, en het zou verzoekster sieren in het belang van de opleiding maar in de eerste plaats ook van haarzelf, de nodige introspectie aan de dag te leggen omtrent de haalbaarheid van de opleiding die zij heeft gekozen.

Dit alles gezegd zijnde evenwel, dient de Raad erop te wijzen dat binnen de contouren van artikel 2.8.4.2 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij, in de thans voorliggende omstandigheden niet kan worden gesteld dat is voldaan aan de toepassingsvoorwaarde inzake het falen gedurende twee academiejaren.

Wil deze bepaling een redelijke toepassing kennen, dan kan het ‘niet slagen om een creditbewijs te behalen’ niet dermate blind worden toegepast dat abstractie wordt gemaakt van de concrete omstandigheden.

Ter zake wijst de Raad er vooreerst op dat het, in het licht van het redelijkheidsbeginsel, problematisch voorkomt om elk gemis aan credit te beschouwen als een ‘niet slagen’ in de zin van voormeld artikel. Het falen van de student wordt immers beschouwd in relatie tot zijn slaagkansen, en er zijn gewis omstandigheden denkbaar waarin het niet behalen van een credit niet toelaat om over die toekomstige slaagkansen vooronderstellingen te maken. Het niet

kunnen aanvatten of voleindigen van het opleidingsonderdeel wegens overmacht is daar één van.

Te dezen staat niet ter discussie dat verzoekster in het academiejaar 2015-2016 voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 1F’ op geen enkele wijze kon worden beoordeeld, zodat er ook geen verifieerbare stukken voorliggen waaruit enig inhoudelijk falen van verzoekster kan worden afgeleid.

Bovendien blijkt dat verzoekster van 14 tot en met 16 december 2015, en vervolgens van 13 januari 2016 tot 30 juni 2016, gewettigd afwezig was. De oorzaak van die afwezigheid houdt geen verband met faalangst maar met het plots overlijden van de moeder van verzoekster. Dit gegeven is niet alleen bij verwerende partij bekend, zij spreekt verzoekster ook niet tegen waar die stelt dat ook de studentenbegeleiding van de opleiding in die omstandigheden een hervatting van de stage niet aangewezen vond.

Verzoekster is aldus gedurende de rest van het academiejaar wegens overmacht niet in staat geweest een credit te behalen.

De Raad kan verwerende partij niet bijtreden waar deze in de e-mail van verzoekster van 12 januari 2016 (stuk 5 administratief dossier) leest dat verzoekster zelf zou hebben aangegeven de stage niet aan te kunnen. In deze e-mail stelt verzoekster:

“Ik heb het emotioneel veel te moeilijk om de dood van mijn moeder te verwerken, waardoor ik me niet kan concentreren op mijn lesvoorbereidingen. Ik ben daardoor ook niet sterk genoeg om voor de klas te staan.”

Met het woord “daardoor” geeft verzoekster duidelijk aan dat de oorzaak van haar afhaken enkel is gelegen in het overlijden van haar moeder. Een causaal verband met de competenties van verzoekster als dusdanig, of met haar faalangst, in daarin niet te lezen.

In die omstandigheden is de Raad van oordeel dat niet is voldaan aan de toepassingsvooraarden van artikel 2.8.4.2 van het onderwijs- en examenreglement, zodat de weigering tot verdere inschrijving dient te worden vernietigd.

Het middel is gegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de bestreden beslissing.

2. Het bevoegde orgaan neemt een nieuwe beslissing en doet zulks uiterlijk op 1 september 2016.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 22 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Jan Geens bijzitter

Piet Versweyveld bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.022 van 22 augustus 2016 in de zaak 2016/234

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 22 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 24 juni 2016 en van de beslissing van de interne beroepscommissie van 15 juli 2016.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 augustus 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is ingeschreven in de opleiding Bachelor secundair onderwijs, opties Aardrijkskunde-Biologie.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Didactisch atelier (Aardrijkskunde)’ bekomt verzoeker de quatering ‘NA’ (niet afgelegd). Deze score wordt toegeschreven aan een onvoldoende voor het onderdeel ‘Actieve stage’, waardoor verzoeker niet kon deelnemen aan het afrondend examen voor het opleidingsonderdeel.

Dit is de eerste bestreden beslissing.

Op 27 juni 2016 stelt verzoeker tegen deze beslissing een intern beroep in, waarin hij het volgende uiteenzet:

“Aan de hand van dit schrijven wil ik beroep indienen tegen het resultaat dat mij werd toegekend voor het vakonderdeel ‘Actieve Stage Didactisch Atelier’. Voor dit vak behaalde ik een onvoldoende (quatering: D), en ik ga hiermee om verschillende redenen niet akkoord.

Op 24 mei 2016 heb ik via e-mail dit resultaat vernomen. Op dit bericht heb ik onmiddellijk gereageerd en gevraagd om gebruik te mogen maken van mijn inzagerecht. Op maandag 30 mei had ik dan ook een afspraak met mijn lector, Mvr. [V.] om samen dit resultaat te bespreken.

Mijn motivering om over te gaan tot een beroepsprocedure is zeer divers en is gebaseerd op verschillende feiten die zich hebben voorgedaan bij de beoordeling van de stage. Hieronder licht ik deze feiten verder toe.

Het eerste feit is dat ik op alle onderdelen van de actieve stage een voldoende heb behaald, zowel op MT 1, IS1 als MT2. Ook op het onderdeel IS2 kreeg ik van de observerende lector, Mr. [B.] (leerkracht van [school] te Heverlee), een goede score (voldoende). Desondanks heeft Mvr. [V.] mij hiervoor een onvoldoende gegeven.

De hoofdreden voor de onvoldoende lag volgens Mvr. [V.] bij het tekortschieten van het didactisch materiaal. Graag wil ik dit toch even toelichten. In het eerste jaar maak je met een groep medestudenten gezamenlijk een lesvoorbereiding en breng je min of meer dezelfde les in verschillende klassen. In dit kader had ik met een groepsgenoot afgesproken om samen het didactisch materiaal voor te bereiden en elk een deel voor zijn rekening te nemen. Ik vertrouwde er derhalve op dat deze medestudent zijn deel goed zou voorbereiden. Echter, bleek dit op de dag van de les niet het geval te zijn. Het gevolg was dat het didactisch materiaal van mijn les niet volledig in orde was. Dit heeft dan ook mijn resultaat voor dit vak negatief beïnvloed.

Ten tweede wil ik verwijzen naar de positieve peerevaluaties die ik gekregen heb van mijn groepsgenoten. Daarin stond dat ik de motor was achter het groepswerk en dat een groot deel van de creatieve insteken in de lesvoorbereiding van mij voortkwamen. Bovendien is uit de peerevaluaties ook gebleken dat ik zeer gemotiveerd was om een goede en kwaliteitsvolle les te geven.

Als derde punt zou ik graag willen verwijzen naar de beoordeling van Mr. [B.]. Hij heeft in zijn lesbesprekingsformulier aangegeven dat alle onderdelen voor hem goed waren (quatering: B) op uitzondering van het tempo (quatering: D). Daarenboven heeft Mvr. [V.] mij tijdens het bespreken van mijn les op 25 april 2016 uitdrukkelijk gezegd dat Mr. [B.] geen enkele reden zag om mij een onvoldoende te geven voor dit opleidingsonderdeel. Volgens Mevr. [V.] waren zijn letterlijke woorden: “Ik begrijp niet waarom u hem wilt buizen, ik vind hem een goede leerkracht.”

Voorts blijkt uit de observaties van mijn medestudenten, die mijn les geobserveerd hebben, dat ook zij mijn les meer dan voldoende goed vonden. Toen ik ze meedeelde dat Mvr. [V.] mij een onvoldoende wilde geven, reageerden ze vol onbegrip.

Het volgende punt dat ik wil aanhalen, is het feit dat Mvr. [V.] tijdens de lesbesprekking met mij nog niet wist welke score ze mij uiteindelijk zou geven. Ze liet uitschijnen dat er een redelijke kans was dat ik toch nog zou slagen. Haar woorden waren: “Ik ga het nog eens bekijken, zorg ervoor dat je stagemap in orde is en dat je goede reflecties maakt.” Vanuit deze informatie heb ik dan ook mijn stagemap en reflecties zo goed mogelijk opgesteld en uit het evaluatieformulier blijkt ook dat de reflecties zeker voldeden. Ik had er dan ook goede hoop op dat ik zou slagen voor dit vak, maar tevergeefs.

Vervolgens is het mij opgevallen dat tijdens de inzage van mijn evaluatieformulier mijn lector regelmatig verwijzingen maakt naar feiten die los staan van dit opleidingsonderdeel en er volledig buiten vallen. Zo haalt ze aan dat ze twijfelt aan mijn professionele identiteit omdat ik regelmatig afwezig was bij niet-verplichte lessen. Deze lessen hebben niets te maken met het vak didactiek, waar ik trouwens wel steeds aanwezig was (of, indien dit niet het geval was, gewettigd afwezig). Bovendien wil ik het punt van mijn professionele identiteit verdedigen door aan te geven dat er uit de peerevaluaties duidelijk kan opgemaakt worden dat ik de leiding nam tijdens de groepswerken en dat ik mij dus wel professioneel opgesteld heb.

Verder wil ik melden dat de quotering op het evaluatieformulier voor mij volstrekt onduidelijk is en mij zeer inconsistent lijkt. Voor bepaalde beoordelingspunten heb ik 2 cijfers gekregen (bijvoorbeeld: B en C), terwijl voor andere maar 1 (bijvoorbeeld: B). Hierdoor is het zeer moeilijk om een correct globaal beeld te krijgen van het uiteindelijk behaalde resultaat.

Op het evaluatieformulier staat voorts het volgende te lezen: “Je hoort jezelf precies graag bezig en praat en praat maar”. Ik vind deze uitspraak totaal niet accuraat en zelfs wat kwetsend. De hoofdreden hiervoor ligt daarentegen elders. Als leerkracht zet ik mij altijd 100% in om een kwaliteitsvolle en aangename les te geven. Echter, gebeurt het soms dat ik door onzekerheid of stress iets te veel het woord neem uit angst voor mogelijke stiltes.

In het kader van deze beroepsprocedure heb ik ook met mijn andere lector Mvr. [D.S.] gesproken. Zij refereerde daarbij naar de geslaagde stages voor biologie en lichamelijke opvoeding. Ze zei me hierover het volgende: “Je bent al geslaagd voor 2 jaar stage voor beide vakken en ik denk niet dat ik daar verkeerd advies gegeven heb. Ik heb toen ook met Mr. [V.A.] overlegd en hij deelde mijn mening over jouw stages.”

Verder wil ik graag de zeer zware consequenties onderstrepen die een onvoldoende voor dit opleidingsonderdeel voor mij kan hebben op het vlak van voortzetting van mijn opleiding. Aangezien voor dit vak geen herkansingsmogelijkheid bestaat in de tweede zittijd, zal een onvoldoende sowieso leiden tot een verlies aan credits. Gelet op het feit dat de hoeveelheid credits waarover ik nog beschik beperkt zijn, dreig ik uitgesloten te worden van mijn richting en kan ik het diploma van leerkracht Aardrijkskunde en Biologie niet behalen. Ik begrijp dat de fouten die ik in het verleden hebben gemaakt tijdens mijn studies mij nu in deze penibele situatie hebben gebracht. Evenwel, weiger ik op te geven. Ik ben gepassioneerd door lesgeven en wil dit zeer graag doen in mij

beroepsleven. Vanuit een persoonlijk standpunt vraag ik u dan ook om hiermee rekening te houden en mij de kans te geven leerkracht worden.

Tot slot wil ik zeggen dat ik reeds met Mvr. [V.] gecommuniceerd heb over het beroep dat ik indien. Ik vond het gepast en eerlijk om haar dit te zeggen. Ze antwoordde mij dat ze mij begreep en respect had voor mijn beslissing en geen wroging had tegenover mij, wat ik ook ten zeerste respecteerde.”

De interne beroepscommissie behandelt het beroep van verzoeker in zitting van 15 juli 2016, en komt daarbij tot de volgende beslissing:

“VOORAFGAAND(E PROCEDURE) / SITUATIESCHETS

De student dient bezwaar in tegen het toegekende resultaat voor de onderwijsleeractiviteit (OLA) actieve stage die onderdeel is van het opleidingsonderdeel Didactisch atelier Aardrijkskunde I in de opleiding Bachelor in onderwijs: secundair onderwijs.

Dit opleidingsonderdeel bevat volgens de ECTS-fiche de volgende onderwijsactiviteiten:

Didactisch atelier

De studenten krijgen zicht op de structuur van het onderwijs. Didactische modellen en principes worden bestudeerd en toegepast op concrete voorbeelden.

Het proces om tot een lesvoorbereiding te komen, wordt bekeken en ook de voornaamste criteria waaraan een kwaliteitsvol lesontwerp moet voldoen.

Vakgebonden didactisch atelier rond schoolvak aardrijkskunde met onder meer

- lesvoorbereiding aardrijkskunde aansluitend bij het didactisch startpakket
- krachtige leeromgeving ontwerpen: werken met bronnen: de atlassen en handboeken aardrijkskunde, websites, beeldmateriaal, kaarten, ... Actieve stage
- vakgeboden:

Voorbereiding en uitvoeren microteaching

De microteaching omvat het individueel uitwerken (proces) en (product) realiseren van een les-fase van 15 min voor de eigen klasgroep in het aardrijkskundelokaal van de lerarenopleiding. De begeleiding gebeurt in belangrijke mate door studenten aardrijkskunde van het 3e jaar.

Voorbereiding en uitvoeren initiatiestage

De initiatiestage omvat het voorbereiden van twee lessen in groep, individuele herwerking van de lesvoorbereiding, realisatie van twee lessen in de oefenschool van [...], observatie van medestudenten en hierover verslag uitbrengen, met diepgang reflecteren zoals gezien in de cursus van ‘leraar worden’

De ECTS-fiche vermeldt het volgende over de evaluatie:

ONDERWERP VAN DE EVALUATIE (doel)

Procesevaluatie actieve stage - Productevaluatie vakdidactiek (taken, lesvoorbereiding)

EVALUATIETYPE (moment van evaluatie)

Permanente evaluatie met afrondende evaluatie tijdens de examenperiode

- Ontwerp/product

- Praktijkexamen/stage
- Opdrachten/verslagen
- Mondeling evaluatiegesprek met toelichting lesontwerp - Medewerking tijdens contactmomenten

EVALUATIEVORM: 2 grote luiken:

- Actieve stage (40 punten): omvat de microteaching en de initiatiestages.
  - o MICROTEACHING: in december wordt er een les van 15 min geven. Het lesonderwerp wordt voor de herfstvakantie gegeven en de les wordt individueel voorbereid onder begeleiding van de lector en studenten van het 3e jaar (tutoring).
  - o INITIATIESTAGES (twee): schriftelijk voorbereiden in groep en geven van een les en reflecteren
- Vakdidactiek (60 punten)
  - o deel 1 (30 punten) – portfolio aanmaken
  - o deel 2 (30 punten) – individuele lesvoorbereiding maken en toelichten

MODUS (vraagvorm)

Mondeling evaluatiegesprek met toelichting vraagvorm

BEOORDELAAR

- Lector
- Mentor

PLAATS

- Werkplek
- Opleiding

TOLERANTIEREGELS:

Tolereerbaar: neen

De geëvalueerde competenties worden nauwkeurig omschreven in het document “Eindevaluatie onderwijspraktijk 1e jaar” en in het stagevademecum.

PRE-DELIBERATIEREGELS/CLAUSULERINGEN

- Onvoldoende voor ‘actieve stage’ leidt tot een onvoldoende voor het opleidingsonderdeel ‘didactisch atelier’ van dit onderwijsvak
- Een onvoldoende voor het luik ‘vakdidactiek’ leidt eveneens tot een onvoldoende voor het opleidingsonderdeel ‘didactisch atelier’ van dit onderwijsvak
- Het te laat indienen van de stagemap wordt gesanctioneerd: - 1 punt op 20 per werkdag te laat, voor het luik ‘actieve stage’ van het opleidingsonderdeel ‘didactisch atelier’
- Niet indienen van de stagemap leidt tot een 0 op 20 voor het luik ‘actieve stage’ van het opleidingsonderdeel ‘didactisch atelier’ en NA voor het OPO.
- Het niet deelnemen aan het afrondend examen leidt tot NA voor het OPO.
- Aanwezigheid is verplicht in alle lessen en bij alle stageactiviteiten en bij de voorbereidende contacturen. Afwezigheden wettigen dient te gebeuren bij de studentendienst, en dit ten laatste 5 werkdagen na de gewettigde afwezigheid.

- Studenten tekenen af bij het indienen van lesvoorbereidingen/stagemap/...
- Indien de documenten worden ingediend via bakje/box, is de lector niet verantwoordelijk voor het ‘verloren gaan’ van de taak. Niet (tijdig) indienen van taken, voorbereidingen, ... wordt gesanctioneerd.

TWEEDE EXAMENKANS:

Neen: actieve stage
Ja: vakdidactiek

De student kreeg bij de eindevaluatie een onvoldoende voor het luik actieve stage. Het eindcijfer voor deze onderwijsleeractiviteit (OLA) wordt als volgt berekend:

- Microteaching (december 2015): onvoldoende – 0/20
- Initiatiestages: D of 9/20
  - Initiatiestage 1 (IS1): C van mentor E.
  - Initiatiestage 2 (IS2): D van stagebegeleider hogeschool / B en D van mentor B.
- Lesvoorbereidingen: onvoldoende – 8/20
- Peerevaluatie: voldoende - 11/20

De Interne Beroepscommissie vraagt de opleiding een bemiddeling te organiseren. Die vindt plaats op 30 juni 2016. De student wenst de beroepsprocedure verder te zetten na het bemiddelingsgesprek.

STANDPUNT VAN DE STUDENT

De student gaat niet akkoord met de onvoldoende voor de onderwijsleeractiviteit (OLA) actieve stage om de volgende redenen:

1. Bezwaren die te maken hebben met de evaluatie zelf
  - Mentor [B.] kent op alle onderdelen van dit OLA (onderwijsleeractiviteit) een voldoende toe.
  - De student kreeg een positieve peerevaluatie van mijn groepsgenoten (studenten).
  - Zijn lector gaf te kennen dat hij kon slagen indien hij zijn stagemap en reflecties in orde bracht.
  - Op zijn eindevaluatie staan verwijzingen die los staan van dit opleidingsonderdeel zoals afwezigheid bij niet-verplichte lessen.
  - De quotering op het evaluatieformulier is onduidelijk en inconsistent (toekennen van dubbele codes).
  - Andere lectoren vinden dat hij een voldoende verdient.
2. Bezwaren die te maken hebben met de verdere studievoortgang:
  - De onvoldoende zorgt ervoor dat de student credits verliest en de opleiding moet stopzetten.

ONTVANKELIJKHEID VAN HET BEROEP

Op 24/06/2016 worden de examenresultaten bekendgemaakt. De student dient intern beroep in bij mail van 27/06/2016, dus binnen de vervaltermijn van 5 kalenderdagen na de bekendmaking. Het interne beroep is ontvankelijk.

GEGRONDHEID VAN HET BEROEP

Bezwaren in verband met de evaluatie

1.

Op vraag van de Interne Beroepscommissie werd het opleidingsdossier dat de student kent, aangevuld met een bijkomende motivering over de berekening van het eindcijfer. Die bijkomende motivering wordt bij deze beslissing gevoegd om er integraal deel van uit te maken. Uit deze documenten blijkt dat de mentoren niet zo positief waren over de klaspraktijk van de student als hijzelf meent. De evaluator van de hogeschool scoort weliswaar strenger dan de mentoren maar een strenge evaluatie is nog geen onredelijke evaluatie.

Bovendien bepaalt het onderwijs- en examenreglement dat de eindverantwoordelijkheid voor de evaluatie ligt bij de evaluator van de hogeschool. Het is de evaluator, de hogeschool, die het best geplaatst zijn om de competenties van de student te beoordelen aan de hand van de evaluatiecriteria die door de hogeschool naar voor worden geschoven worden. Hij/zij zien het volledige plaatje. Dat is zeker het geval voor de actieve stage, een onderwijsleeractiviteit waarin de initiatiestages waarbij de mentoren waren betrokken, slechts een onderdeel waren (naast de microteaching, lesvoorbereidingen, peerevaluatie, ...). Dus is het ook redelijk dat de eindbeoordelingsbevoegdheid bij de evaluator van de hogeschool ligt (zie ook R. Stvb. 2005/018).

2.

Wat betreft de peerevaluatie: uit de bijkomende motivering over het eindcijfer blijkt dat zij voldeed maar de tekorten op de andere onderdelen van de actieve stage niet kan compenseren.

3.

Wat betreft de eindevaluatie zelf stelt de student dat hierop verwijzingen staan die niets te maken hebben met dit opleidingsonderdeel zoals afwezigheid bij niet-verplichte lessen. Voor zover deze opmerkingen niet relevant zouden zijn (ze hadden betrekking op het andere luik van het opleidingsonderdeel, met name didactiek), zijn ze eerder te beschouwen als een bezorgdheid omdat van de vele afwezigheden terwijl voor dit vak de aanwezigheid van de student essentieel is en hij afwezigheden moet wettigen door attesten in te leveren bij de studentendienst (zie stagevademecum). Dat laatste blijkt achteraf evenmin gebeurd te zijn. De zogenaamde verwijzingen op de eindevaluatie kunnen de eindevaluatie zelf niet ongeldig maken.

4.

De quoteringen op de eindevaluatie zijn onduidelijk en inconsistent volgens de student omwille van de dubbele codering bij bepaalde beoordelingspunten. Voor wat dit punt betreft wordt verwezen naar de aanvullende motivering van het eindcijfer (zie verder bijlage bij deze beslissing) die aantoont dat de toekenning van de onvoldoende als eindcijfer niet onredelijk is, laat staan kennelijk onredelijk.

5.

Dat andere lectoren van mening zouden zijn dat hij een onvoldoende verdient voor de actieve stage, is een loutere bewering van de student die overigens niet relevant is voor de beoordeling van deze onderwijsleeractiviteit vermits zij niet betrokken waren bij de evaluatie. Ze kunnen de eindevaluatie alleszins niet ongeldig maken.

6.

Uit het opleidingsdossier aangevuld met de bijkomende motivering van het eindresultaat blijkt dat de student goed werd begeleid voor de actieve stage maar dat hij zelf niet de kansen heeft gegrepen om zijn competenties te tonen. De eindevaluatie is regelmatig tot stand gekomen, vindt grond in het dossier van de opleiding, is zeker niet kennelijk onredelijk of kennelijk onvoldoende gemotiveerd.

Bezoor dat te maken heeft met de verdere studievoortgang

7.

De onvoldoende zorgt ervoor dat hij credits verliest en de opleiding moet stopzetten, aldus de student.

Op grond van artikel 79 van het onderwijs- en examenreglement heeft de student inderdaad wegens zijn lage studie-efficiëntie (11 %) een bindende voorwaarde gekregen in die zin dat hij volgend academiejaar, dus in 2016-2017, minstens 50 % studie-efficiëntie moet behalen. Als de student die studie-efficiëntie niet kan realiseren, zal hij de opleiding moeten stopzetten met ingang van academiejaar 2017-2018. Deze voorwaarde vindt haar grondslag in het onderwijs- en examenreglement en is dus geldig opgelegd. Ze kan ook niet worden aangevoerd als een soort van verzachtende omstandigheid om de onvoldoende voor de actieve stage om te zetten in een voldoende.

BESLISSING

Het beroep van de student is ontvankelijk maar niet gegrond. De eindevaluatie waarbij aan [verzoeker] een onvoldoende werd toegekend voor de actieve stage van het opleidingsonderdeel didactisch atelier Aardrijkskunde I, blijft behouden.”

Dit is de tweede bestreden beslissing.

De interne beroepscommissie voegt daarbij in bijlage een verduidelijking omtrent de berekening van het eindcijfer voor het betrokken opleidingsonderdeel. Deze luidt:

“BIJLAGE: BEREKENING VAN HET EINDCIJFER

Er wordt rekening gehouden met de volgende aspecten: lesvoorbereidingen (proces en product), lesrealisaties, lesreflectie van de microteaching en de initiatielessen en de attitudes.

Per onderwijsvak wordt voor elke student op het einde van het academiejaar een beoordeling opgesteld over zijn pedagogisch-didactische bekwaamheid, zijn vorderingen, zijn administratieve stiptheid en zijn attitudeontwikkeling. Deze beoordeling is geen rekenkundig gemiddelde van in de loop van het academiejaar toegekende cijfers.

Het is een cijfer dat de kwaliteit uitdrukt van de vorderingen en dat tevens de inzet waardeert.

Niet alleen de onderwijsactiviteiten in strikte zin, maar ook de opvolging van de administratieve afspraken en de brede attitude van de student worden mee in rekening gebracht bij het toekennen van dit eindcijfer. Wie niet voldoet voor attitude, krijgt een onvoldoende voor actieve stage (Stagevaademecum AV-VV bijlage 3).

1) Microteaching (december 2015): ONVOLDOENDE (=score 0/20)

- Microteaching: evaluatie van de MT ontbreekt → ONVOLDOENDE

Alle originele documenten m.b.t. actieve stage worden door de student verzameld en bewaard in een stagemap. De precieze opbouw van de stagemap wordt meegedeeld via Toledo. Er worden geen papieren tussentijdse verslagen ingediend (wel op Toledo). De student is zelf verantwoordelijk voor het bewaren van de documenten (STAGEVADEMECUM AV-VV Bijlage 3).

- De student was afwezig tijdens de periode van de MT. De student heeft deze afwezigheid via mail doorgegeven aan de stagebegeleidster. **Deze afwezigheid werd nooit gewettigd bij de studentendienst hoewel het verplicht is om zowel bij de stagebegeleidster als bij de studentendienst deze afwezigheid te wettigen.**
- De MT is ingehaald in februari 2016.
- **De evaluatiedocumenten van de MT ontbreken en dit leidt automatisch tot een onvoldoende voor MT.**
- **De student moet een kopie van het ziekebriefje toevoegen aan de stagemap (STAGEVADEMECUM AV-VV Bijlage 3) maar dit ontbreekt.**
- De studenten van het 1^e jaar worden in hun MT begeleid door de studenten van het 3^e jaar AA. De evaluatie van de 3^e-jaars student (M.D.V.) is negatief op vlak van professionele identiteit (zie extra bijlage 8).

2) Initiatiestage 1-2: D (= score 9/20)

- **Initiatiestage 1: C (mentor L. Eraly)**

Deze les werd bijgewoond door de vakmentor.

- De vakmentor Mevr. L. Eraly contacteert na de stage de stagebegeleidster om aan te geven dat de student zich arrogant opgesteld heeft tijdens de besprekking van zijn stagelessen en *geeft mondeling aan* dat de les eerder een D waard is.
- Een C is bovendien geen ‘goede’ score maar een voldoende score. Deze score komt overeen met een 10-11/20. Een C voor een eerste stage geeft aan dat deze eerste stage voldoende is maar dat er zeker groei moet zijn naar de volgende stage toe.
- De stagebegeleidster stelt (bij het indienen van de stagemap) vast dat er fouten gemaakt worden tegen elementen die in de lessen didactiek grondig toegelicht zijn (vb. belang van invalshoek van de zon). De lessen werden zodoende onvoldoende diepgaand voorbereid en er werd te weinig rekening gehouden met de gegeven feedback.

- **Initiatiestage 2: D ([H.V.] en B en D (mentor [W.B.])**

Deze les werd bijgewoond door zowel de stagebegeleider als de vakmentor.

De onvoldoende voor initiatiestage 2 is gebaseerd op:

- **Onvolledig en foutief didactisch materiaal** (in groep aangemaakt)
- **Zwakke mentale voorbereiding** van de les die merkbaar wordt in het zeer trage lestempo waarin de student veel te veel bijvragen stelt en niet tot de essentie komt. De student begrijpt de basisinhouden maar toont geen diepgang.

- **Onvoldoende beheersing van de didactiek van de aardrijkskunde.**

Hoe bouw je een OLG op? Hoe formuleer je opdrachten.

→ **Deze onvoldoende is gegeven omwille van een gebrek aan professionele identiteit. De les was last minute en helemaal niet grondig voorbereid door de student.**

→ **De student geeft zelf aan in zijn reflectie dat de les onvoldoende was maar legt de schuld hiervan bij het ontbreken van materiaal dat medestudenten voor hem gingen voorzien.**

- De mentor geeft de student een B en een D, waarvan de D op lestempo. Het lage lestempo is volgens de stagebegeleidster te wijten aan zwakke (mentale) voorbereiding. De mentor kan tevens niet weten wat beklemtoond is in de lessen didactiek en geeft ook aan dat hij geen zicht heeft op de voorbereiding hiervan. (zie ook IS1 waar student fouten maakt die tijdens lessen didactiek aan bod zijn gekomen)
- De student staat op een dynamische en enthousiaste manier voor de klas maar laat weinig ruimte voor de leerlingen en is zelf vaak aan het woord.

BELANGRIJK: de student kan wegens ziekte niet deelnemen aan de MT horende bij deze stage. Hij geeft via mail aan dat hij een ziektebriefje indient bij de studentendienst maar dit is nooit gebeurd. Hij heeft zijn afwezigheid nooit doorgegeven en nooit gewettigd.

→ **NEGATIEVE EVOLUTIE (werkpunten: zwakke voorbereiding, weinig ruimte voor leerlingen komen terug)**

→ **gebrek aan professionele identiteit (zwakke voorbereiding, ongewettigd afwezig)**

3) Lesvoorbereidingen: ONVOLDOENDE (= score 8/20)

Proces:

De beide lesvoorbereidingen (in groep gemaakt) waren in een eerste versie onvoldoende voorbereid.

- Bij IS1 is er geen score gegeven.
- Bij IS2 heeft de groep een duidelijke 8/20 gekregen op de eerste versie van de voorbereiding. Bij IS2 verwachten we dat de eerste versie van de voorbereiding reeds degelijk is. De student heeft geleerd uit IS1 en kan op basis van de gegeven tips en feedback een goede les opbouwen. **Bij de voorbereiding van IS2 heeft de**

stagebegeleidster heel veel tips en werkvormen aangereikt aan de groep die onvoldoende geïntegreerd werden. De student was bovendien niet aanwezig op de MT van IS2, waar de les werd proefgedraaid. De student heeft ook niet gevraagd naar tips en feedback.

Product:

Didactische materialen zijn foutief en ontbreken bij IS2. Dit kan écht niet. Studenten mogen na de MT van IS2 zelfstandig verder werken. De verantwoordelijkheid voor een al dan niet goede les mag niet bij het functioneren van de groep gelegd worden. De student is zelf verantwoordelijk voor zijn materialen.

4) Peerevaluaties en reflecties: VOLDOENDE (= score 11/20)

- De student scoort goed op de peerevaluaties maar de algemene samenwerking in de groep verliep stroef. De voorbereidingen van deze groep waren zeer zwak.
- De student schrijft degelijke en uitgebreide reflecties maar legt de schuld van het ‘falen’ sterk bij medestudenten en geeft ook duidelijk aan dat dit zijn laatste kans is tot slagen.
- De samenwerking met student van het 3^e jaar tijdens MT verloopt moeizaam. De student van het 3^e jaar stelt zich vragen bij de professionele identiteit van de student van het 1^e jaar.

EXTRA: Afwezigheden werden niet gewettigd (ATTITUDE!)

- afwezig op MT maar niet gewettigd bij de studentendienst
- afwezig bij voorbereiding IS 2 (MT) maar niet gewettigd bij de studentendienst

De stagebegeleidster heeft de student vertrouwd en heel wat extra kansen gegeven terwijl deze niet gewettigd zijn.

Professionele identiteit is onvoldoende;

Aanwezigheid is verplicht in alle lessen en bij alle stageactiviteiten en bij de voorbereidende contacturen. Afwezigheden wettigen dient te gebeuren bij de studentendienst, en dit ten laatste 5 werkdagen na de gewettigde afwezigheid.

Extra: antwoord op vragen beroepscommissie:

concreet maken hoe het komt dat zij een onvoldoende toekennen terwijl de stagewerkers positief zijn, de peerevaluatie positief is, dit verschil verklaren

→ De door de student geformuleerde positieve scores zijn eerder nipte voldoendes. Een score C is geen goede score.

→ Het betreft positieve peerevaluaties in een zeer zwakke groep. [...]

uitleggen of en op welke wijze de student een remediëringsskans is geboden (vermits het gaat over een OPO met permanente evaluatie), [...]

**de samenstelling van het puntenresultaat toelichten en beschrijven hoe het concrete cijfer tot stand is gekomen.
zie bovenvermelde scores”**

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep en gedraagt zich wat de beoordeling van de tijdigheid ervan naar de wijsheid van de Raad.

Ambtshalve wijst de Raad op het volgende.

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat de Raad als administratief rechtscollege uitspraak doet over beroepen die worden ingesteld na uitputting van de interne beroepsprocedure.

Of een initiële studievoortgangsbeslissing zoals een examenbeslissing in die stand van de procedure nog het voorwerp kan uitmaken van een beroep bij de Raad, is afhankelijk van de omvang van de bevoegdheid van het orgaan dat instaat voor de behandeling van het intern beroep, dat de student op straffe van onontvankelijkheid van zijn beroep bij de Raad eerst dient uit te putten.

Te dezen bepaalt artikel 156 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij dat de beoordeling door de interne beroepscommissie leidt tot hetzij de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van onontvankelijkheid of ongegrondheid, hetzij een nieuwe beslissing door de beroepsinstantie, die de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigt of herziet. Verwerende partij heeft haar interne beroepsprocedure aldus derwijze georganiseerd dat de beroepscommissie over volheid van bevoegdheid beschikt, zodat de beslissing van dit beroepsorgaan in de plaats treedt van de initiële studievoortgangsbeslissing, die dan op haar beurt niet meer in rechte aanvechtbaar is.

Dit leidt tot de vaststelling dat het beroep onontvankelijk is ten aanzien van de eerste bestreden beslissing, en ontvankelijk ten aanzien van de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

V. De middelen

Enig middel

Verzoeker steunt in een enig middel op de motiveringsplicht en het redelijkheidsbeginsel.

Het middel valt uiteen in een zestal middelonderdelen. De Raad behandelt deze middelonderdelen in een volgorde rekening houdend met hun mogelijke impact op de bestreden beslissing.

Tweede middelonderdeel

Standpunt van partijen

Verzoeker wijst erop dat hij volgens de bijlage bij de bestreden beslissing voor ‘microteaching’ een 0/20 zou hebben behaald, waarbij het ontbreken van het evaluatieformulier automatisch tot een onvoldoende leidt. Er wordt herhaaldelijk verwezen naar het stagevademecum, maar bij deze opmerking is dat niet het geval en verzoeker stelt na verder opzoekingswerk nergens een regel te hebben teruggevonden waaruit volgt dat het ontbreken van een evaluatieformulier onmiddellijk tot een 0/20 leidt. Verzoeker betoogt dat hij alle stagedocumenten in een map heeft bijgehouden en dat hij geen evaluatieformulier kon terugvinden, en dat hem na de les ‘microteaching’ door de lector was meegedeeld dat het voldoende was en dat hij een C als quatering kreeg.

Verzoeker zet verder uiteen dat bij de bestreden beslissing voor het eerst is gesproken over ontbrekende attesten, terwijl er gedurende het hele jaar geen opmerkingen over ontbrekende attesten zijn gemaakt. Overigens, zo besluit verzoeker, is hij in het bezit van doktersattesten voor het hele jaar, maar heeft hij die op een foute manier gecommuniceerd aan de hogeschool. Indien de eindevaluatie is opgesteld zonder daarmee rekening te houden, ziet verzoeker de relevantie van de opmerking inzake de ontbrekende attesten niet in.

In de *antwoordnota* repliceert verwerende partij hierop als volgt:

“Verzoeker ontket niet dat zijn evaluatieformulier voor de *microteaching* ontbreekt in de stagemap.

Verzoeker stelt hierover “*ik kon dit evaluatieformulier niet terugvinden*”.

De cursus “aardrijkskunde didactisch atelier” (stuk 13) bepaalt:

“3.3. Inhoud stagemap actieve stage aardrijkskunde

- *Stagemap indienen zie planning (1.2.)*
- *Te laat indienen van een stagemap wordt gesanctioneerd (zie studiewijzer)*
- *Gebruik geen aparte plastieken mapjes a.u.b.!*
- *Maak voor jezelf een kopie van de lesbesprekingen van de microteaching/initiatielessen. Het origineel wordt bewaard in het dossier in het stagelokaal.*
- *Je bewaart tijdens het jaar al je materialen zelf.*

1. Inhoudstafel – overzicht van de stage-activiteiten

2. Microteaching:

- *Eerste versie lesvoorbereiding met feedback student 3e jaar*
- *(Eventueel tweede versie lesvoorbereiding met feedback lector monitoraat)*
- *Definitieve lesvoorbereiding*
- *Didactische materialen:*
  - o Afdruk ppt presentatie*
  - o Kopie van transparanten*
  - o Lege en ingevulde werkblaadjes o ...*
- **Evaluatieformulier**

3. initiatiestage 1:

- *Verschillende fasen van voorbereiding met correcties lector*
- *Definitieve lesvoorbereiding*
- *Didactische materialen (cfr. MT)*
- **Evaluatieformulier**
- *Zelfreflectieformulier*
- o Posten zelfreflectie IS 1 op [elektronisch platform] (zie planning)*
- *Verslag observatie medestudent*
- *Evaluatie groepswerk (peerassessment)*

4. Initiatiestage 2:

- *Verschillende fasen van voorbereiding met correcties lector*
- *Definitieve lesvoorbereiding*
- *Didactische materialen (cfr. MT)*
- **Evaluatieformulier**
- *Zelfreflectieformulier*
- *Verslag observatie medestudent” (eigen onderstreping)”*

Het spreekt voor zich dat verzoeker niet *kan* gequoteerd worden indien het evaluatieformulier zich niet in de stagemap bevindt. Wie een taak niet inlevert *kan* hiervoor niet gequoteerd worden.

Hierbij kan verwezen worden naar het stagevademecum (stuk 8) dat bepaalt (p.31):

“Niet indienen van de stagemap leidt tot 0/40 voor het luik ‘actieve stage’ binnen het OPO ‘didactisch atelier aardrijkskunde’”

Naar analogie leidt uiteraard het niet indienen van een onderdeel van de map ook tot een “0” op dit onderdeel.

Zoals hierboven reeds [uiteengezet], wijst verwerende partij erop dat, zelfs indien verzoeker *toch* voldoende gequoteerd zou zijn op microteaching (wat dus niet mogelijk was, omdat het evaluatieformulier ontbrak), dan nog zou dit nooit hebben kunnen leiden tot een “voldoende” op “actieve stage”.

Het eindresultaat voor “actieve stage” is immers geen optelsom of gemiddelde van deelscores. De onvoldoendes voor de attitude van verzoeker, de lesvoorbereidingen en de gegeven initiatiestages waren op zichzelf al dragende motieven voor de “onvoldoende”. Een eventuele voldoende voor microteaching (*quod non*) zou deze onvoldoende nooit hebben kunnen omvormen in een voldoende, zodat dit middelenonderdeel niet dienend en ongegrond is.”

Beoordeling

In dit middelenonderdeel betwist verzoeker in essentie enerzijds dat er een rechtsgrond bestaat die voorschrijft dat bij ‘microteaching’ een evaluatieformulier moet worden ingediend en anderzijds dat aan het ontbreken daarvan een nulscore kan worden gekoppeld.

Wat het eerste aspect betreft, verwijst verwerende partij met recht naar de cursus ‘Aardrijkskunde didactisch atelier’ (stuk 13 administratief dossier), waarin op pagina 18 de inhoud van de stagemap is weergegeven. Randnummer 3.3.2 vermeldt daarbij voor ‘microteaching’ naast een eerste versie van de lesvoorbereiding, de definitieve lesvoorbereiding en het didactisch materiaal ook een ‘evaluatieformulier’, zoals dit verderop ook voor beide initiatiestages als onderdeel van de stagemap is aangeduid.

Verzoeker wist derhalve, of behoorde te weten, dat ook bij de ‘microteaching’ een evaluatieformulier hoort dat bij de stagemap moet worden gevoegd. Verzoeker had zich in geval van onduidelijkheid tijdig bij de opleiding moeten bevragen.

Een andere zaak is wat het rechtsgevolg is of kan zijn wanneer dat evaluatieformulier ontbreekt.

Gewis is het zo dat het ontbreken van een dergelijk formulier de volledige beoordeling kan hinderen en ongunstig kan afkleuren op de zorgvuldigheid en professionaliteit van de student. Evenzeer lijkt het niet onredelijk dat een en ander vervolgens ook zijn weerslag vindt in de cijfermatige beoordeling voor het betrokken onderdeel. Hiermee wil evenwel niet gezegd zijn dat die weerslag om het even welke omvang kan aannemen – relevant bij de beoordeling is of een bindende rechtsregel vorhanden is die de gevolgen bij voorbaat heeft bepaald en of de opleiding redelijk handelt.

Samen met verzoeker moet de Raad vaststellen dat noch de voormelde cursus, noch de ECTS-fiche, noch het stagevademecum noch het onderwijs- en examenreglement bepalen dat het gemis aan een evaluatieformulier voor ‘microteaching’ in de stagemap automatisch tot een quatering van 0/20 leidt voor dat onderdeel.

Anders dan verwerende partij uiteenzet, kan de sanctie die in artikel 4.1 van het stagevademecum is bepaald voor het geheel niet indienen van een stagemap (0/40 voor het ganse onderdeel ‘actieve stage’) zonder formele rechtsgrond ook niet per analogie worden toegepast op het indienen van een onvolledige stagemap. Dit kan in redelijkheid niet *ipso facto* leiden tot een nulquatering voor het onderdeel waarvoor (slechts) een bepaald stuk in de stagemap ontbreekt.

In die omstandigheden dient verwerende partij concreet te motiveren hoe de toegekende quatering inhoudelijk tot stand is gekomen.

Verwerende partij kan daarbij niet worden gevuld in haar standpunt dat de ‘microteaching’ door het gemis aan evaluatieformulier in het geheel niet kan worden gequoteerd. Wat voorligt is een onvolledige prestatie van verzoeker, waarbij evenwel niet wordt ontkend dat de les uiteindelijk is gegeven, dat er een lesvoorbereiding in de stagemap zit (de ECTS-fiche schrijft immers voor dat de student niet tot de ‘microteaching’ kan worden toegelaten als de schriftelijke lesvoorbereiding en verbetering ervan niet grondig werd uitgewerkt en niet op de voorziene inleverdatum werd ingediend) en dat de les kon worden beoordeeld door een student van het derde jaar. Daargelaten of deze grief nog voor het eerst kan worden aangevoerd in de procedure

voor de Raad, moet bovendien worden vastgesteld dat verzoekers bewering dat de lector na de les ‘microteaching’ een quotering ‘C’ heeft meegedeeld, door verwerende partij niet wordt tegengesproken.

Wat de afwezigheid van verzoeker betreft, is de Raad van oordeel dat een ongewettigde afwezigheid kan worden meegenomen in de quotering. Verzoeker beweert weliswaar dat hij medische attesten heeft ingeleverd doch deze “fout heeft gecommuniceerd”, maar de Raad ziet daarvan in de stukken waarop hij vermag acht te slaan geen enkel bewijs. In die omstandigheden lijkt het verwijt dat verzoeker bij de initiële ‘microteaching’ ongewettigd afwezig was, overtuigend.

Verwerende partij heeft die ongewettige afwezigheid evenwel niet gesanctioneerd, nu zij (in toepassing van artikel 3.2.1 van het stagevademecum) aan verzoeker een inhaalmoment heeft geboden in februari 2016.

In die omstandigheden, en mede in rekening genomen dat het stagevademecum in artikel 4.1 de student wel verplicht om bij interne onderwijsactiviteiten de afwezigheid te wettigen met een medisch attest, maar ter zake geen sanctie bepaalt, en de ECTS-fiche dat evenmin doet, is de Raad van oordeel dat de ongewettige afwezigheid van verzoeker bij de eerste organisatie van de ‘microteaching’ evenmin een dragend motief kan zijn om een nulquotering toe te kennen.

Op grond van het bovenstaande besluit de Raad dat de quotering van 0/20 voor het onderdeel ‘microteaching’ onregelmatig is.

Dat het globale cijfer voor het deel ‘actieve stage’ geen rekenkundige optelsom van de deelcijfers hoeft te zijn, ontneemt verzoeker niet het belang om een concreet deelcijfer voor ‘microteaching’ te ontvangen.

Het valt immers daarna aan verwerende partij toe om, ook met dát cijfer rekening houdend, tot een eindbeoordeling te komen. Verwerende partij duidt geen enkele rechtsregel aan die verzoeker *ipso facto* van een credit uitsluit wanneer hij slaagt voor ‘microteaching’ maar niet voor de twee initiatiestages.

Het middel is gegrond.

De Raad wil hierbij, in het licht van het rechtens vereiste belang in hoofde van verzoeker, nog het volgende opmerken.

Artikel 4.3.1 van het stagevademecum bepaalt dat wie niet voldoet voor ‘attitude’, een onvoldoende krijgt voor ‘actieve stage’. Krachtens hetzelfde artikel wordt in de eindevaluatie rekening gehouden met de volgende aspecten: lesvoorbereidingen (proces en product), lesrealisaties, lesreflectie van de microteaching en de initiatielessen en de attitudes.

Hieruit zou kunnen worden afgeleid dat de bovenstaande discussie over de quotering voor ‘microteaching’ louter academisch is – en verzoeker er derhalve geen belang bij heeft – daar een onvoldoende voor ‘attitude’ verzoeker alleszins van een credit uitsluit.

Daar waar artikel 5.3 van het stagevademecum inzake de attitude verder bepaalt:

“Per onderwijsvak wordt voor elke student op het einde van het academiejaar een beoordeling gemaakt over zijn pedagogisch-didactische bekwaamheid, zijn vorderingen, zijn administratieve stiptheid en zijn attitudeontwikkeling. Dit gebeurt op basis van *alle* stageopdrachten en –activiteiten, rekening houdende met de kwaliteit van de reflecties. De motivering van de eindscore wordt weergegeven in het eindverslag. De student ontvangt syntheseverslagen per onderwijsvak. Van elk syntheseverslag wordt één exemplaar bewaard in het dossier van de student.”

bevat de ECTS-fiche inzake de toetsing van de attitudes enkel een hertaling van voormeld artikel 5.3 van het vademecum, en biedt de cursus ‘Aardrijkskunde didactisch atelier’ ook geen verdere inzicht in waar en hoe deze attitudes precies worden beoordeeld.

Op het eindevaluatieformulier van de stagebegeleider treft de Raad, spijts wat artikel 4.3.1 van het stagevademecum vooropstelt, geen uitdrukkelijke en afzonderlijke beoordeling van verzoekers attitudes. Voor zover de Raad kan nagaan, komt het woord ‘attitude’ op het eindevaluatieformulier zelfs niet voor.

De attitude komt slechts ter sprake bij de toelichting inzake de berekening van het eindcijfer – en dus na het eindevaluatieformulier – en zelfs daar wordt niet de conclusie getrokken dat deze vaststelling volstaat om verzoeker niet-geslaagd te verklaren.

In die omstandigheden kan niet worden aangenomen dat verzoeker in overeenstemming met artikel 4.3.1 van het stagevademecum niet voldoet voor ‘attitude’ en om die reden alleen al, niet geslaagd kan worden verklaard voor ‘actieve stage’ en bijgevolg ook niet voor het gehele opleidingsonderdeel.

Eerste middelonderdeel

Standpunt van partijen

In dit eerste middel betrekt verzoeker de ingeroepen rechtsgronden op het onderdeel ‘microteaching’. Verzoeker zet uiteen dat hem is meegedeeld dat ‘microteaching’ minder zwaar doorweegt dan ‘initiatiestage 1’ en ‘initiatiestage 2’, maar dat hij op basis van het stagevademecum en de ECTS-fiche geen duidelijkheid heeft gekregen over de exacte verdeling van de verschillende luiken binnen de actieve stage. Bij ‘microteaching’ gaat het volgens verzoeker immers over een les van 15 minuten aan medestudenten, terwijl het bij de initiatiestages gaat over twee volledige lesuren aan een klas van de eerste of tweede graad.

Verwerende partij repliceert in de *antwoordnota* dat een student voor het luik ‘actieve stage’ binnen het opleidingsonderdeel ‘Didactisch atelier’ in principe geen afzonderlijk cijfer ontvangt, en dat een ‘onvoldoende’ voor de ‘actieve stage’ krachtens het stagevademecum automatisch leidt tot een onvoldoende voor het gehele opleidingsonderdeel. Daar de student ook niet kan deelnemen aan het afrondende mondelinge examen, resulteert dit in de score NA voor ‘niet afgelegd’.

Aan verzoeker werd in een e-mail van 24 mei 2016 door de stagebegeleidster meegedeeld dat hij een ‘onvoldoende’ behaalde op het luik ‘actieve stage’. Daarop heeft op 31 mei 2016 een gesprek tussen verzoeker en de stagebegeleidster plaatsgehad, waarbij aan verzoeker het evaluatieformulier ‘eindevaluatie actieve stage’ werd overhandigd. Naar aanleiding van het intern beroep van verzoeker, zo vervolg verwerende partij, werd aan de opleiding verzocht om toch bijkomende verduidelijking te geven bij het deelresultaat voor ‘actieve stage’; middels die verduidelijking wordt volgens verwerende partij objectief en aan de hand van stukken aangetoond waarom verzoeker ‘onvoldoende’ scoorde. Zij wijst erop dat uit deze eindevaluatie blijkt dat verzoeker binnen het domein ‘professionele identiteit’ gemengd

‘voldoende/onvoldoende’ scoorde voor de competenties ‘verantwoordelijkheid/engagement’ en ‘samenwerken’ en gemengd ‘onvoldoende/sterk onvoldoende’ voor ‘stiptheid’, dat verzoeker ‘onvoldoende/sterk onvoldoende’ scoorde voor het domein ‘plannen van een krachtige leeromgeving’ en dat hij binnen ‘realiseren van een krachtige leeromgeving’ een ‘onvoldoende’ behaalde voor de competenties ‘inhoudelijk expert’ en ‘begeleider van leerprocessen en organisator’. Verwerende partij stelt dat bij elk van deze quoteringen een uitgebreide schriftelijke feedback is gegeven, en wijst daarbij op de nog verder gedetailleerde commentaar bij de quatering die blijkt uit de toelichting die de opleiding aan de interne beroepscommissie heeft gegeven.

Wat de grief inzake de onduidelijkheid van de exacte onderverdeling van de quatering betreft, antwoordt verwerende partij ten slotte het volgende:

“Verwerende partij herhaalt het principe dat de quatering van het luik ‘actieve stage’ geen rekenkundig gemiddelde van in de loop van het academiejaar toegekende cijfers. Het is een cijfer dat de kwaliteit uitdrukt van de vorderingen en dat tevens de inzet waardeert.”

Het feit dat de opleiding de verschillende onderdelen op 20 quoteert om de I.B. duidelijkheid te verschaffen over de gequoteerde onderdelen, betekent inderdaad niet dat de toekenning van de “onvoldoende” op actieve stage een optelsom van deze verschillende punten is, en ook niet dat elk van deze onvoldoendes automatisch even zwaar doortelt.

Hieruit blijkt wel dat verzoeker op 3 van de 4 onderdelen onvoldoende scoorde, en dat er zich vooral een zeer groot probleem stelde met zijn professionele houding (stiptheid, attitude, onvoldoende diepgang in lesvoorbereidingen). Het stagevademecum bepaalt hierover reeds “Wie niet voldoet voor attitude, krijgt een onvoldoende voor actieve stage”

Het klopt inderdaad dat de manifest onvoldoende voor attitude en de onvoldoende voor de lesvoorbereidingen en de gegeven initiatiestages zwaarder doortellen dan de (tevens!) onvoldoende voor micro-teaching (zie *infra*).

Op basis van de ECTS-fiche (stuk 3), het stagevademecum (stuk 8), het evaluatieformulier actieve stage (stuk 9) met de initiatiestageformulieren (stuk 10) en de bijkomende toelichting van de opleiding (stuk 7) blijkt dat de toegekende ‘onvoldoende’ voldoende gemotiveerd en dus zeker niet onredelijk, laat staan “kennelijk onredelijk” is.”

Beoordeling

Het middelonderdeel behoeft, gelet op het gegrond bevinden van het tweede middelonderdeel, voorlopig geen antwoord, nu verwerende partij na een nieuwe quatering voor

‘microteaching’ tot een nieuwe globale beoordeling voor ‘actieve stage’ dient te komen, waarbij zij het gewicht van de drie componenten zal motiveren.

Derde middelonderdeel

Standpunt van partijen

Verzoeker zet inzake de ‘initiatiestage 1’ uiteen dat hem ten onrechte arrogant gedrag wordt verweten. De feedback werd volgens verzoeker immers gegeven in een lokaal waar tegelijk een toets werd afgenoem: omdat de conversatie op fluistertoon werd gevoerd, voelde verzoeker zich oncomfortabel, waardoor hij ervoor koos om “niet veel terug te zeggen”. Verder stelt verzoeker:

“Achteraf zou de vakmentor ook naar mijn mentor hebben gecommuniceerd dat de les echter een D waard was. Toch kreeg ik de volgende 4 quoteringen over de verschillende onderdelen van mijn les nl.: B/C, C, B/C en C. Met deze quoteringen lijkt het mij niet logisch dat een les een D waard was en vervolgens vind ik deze toelichting op de bijlage van de interne beroepscommissie niet relevant.”

Verwerende partij stelt hier in de *antwoordnota* tegenover:

“Zoals blijkt uit het formulier “eindevaluatie” (stuk 9), het evaluatieformulier van de mentor [E.] (stuk 10) en de bijkomende toelichting door de opleiding (stuk 7) kreeg verzoeker op zijn initiatiestage 1 geen D, maar een C (voldoende).

Daarnaast licht de opleiding het volgende toe:

- De mentor contacteert de stagebegeleidster na de stage om aan te geven dat de student zich arrogant opgesteld heeft tijdens de bespreking van zijn stagelessen en geeft aan dat de les eerder een D waard is.
- Een C is bovendien geen ‘goede’ score maar een voldoende score. Deze score komt overeen met een 10-11/20. Een C voor een eerste stage geeft aan dat deze eerste stage voldoende is maar dat er zeker groei moet zijn naar de volgende stage toe.
- De stagebegeleidster stelt (bij het indienen van de stagemap) vast dat er fouten gemaakt worden tegen elementen die in de lessen didactiek grondig toegelicht zijn (vb. belang van invalshoek van de zon). De lessen werden zodoende onvoldoende diepgaand voorbereid en er werd te weinig rekening gehouden met de gegeven feedback.

Deze C (voldoende) op de 1^e initiatiestage verhindert echter niet dat de totaliteit van de initiatiestage (dus samengevoegd met de 2^e initiatiestage, die onvoldoende was) als onvoldoende: D (9/20) wordt gequoteerd.

Dit middelenonderdeel is niet dienend en ongegrond.”

Beoordeling

In de mate dat het middel ervan uitgaat dat verzoeker voor ‘initiatiestage 1’ een quatering ‘D’ behaalde, mist het feitelijke grondslag.

Uit de toelichting van de stagebegeleider blijkt immers dat verzoeker voor die stage een quatering ‘C’ bekwam, wat overeenstemt met ‘voldoende’.

De visie van de vakmentor die de prestaties wél op het niveau ‘D’ quoteerde en verzoekers arrogante opstelling ter sprake bracht, is derhalve niet gevuld. Uit het eindevaluatieverslag kon verzoeker ook reeds opmaken dat de stagebegeleider de indruk over de beweerde arrogantie niet deelt (*“Je komt arrogant over terwijl je dit NIET bent.”*) zodat kan worden aangenomen dat de perceptie van de vakmentor – weze zij nu terecht of ontterecht – door de stagebegeleider niet bij de quatering werd betrokken.

Het middel is ongegrond.

Vierde middelenonderdeel

Standpunt van partijen

Met betrekking tot ‘initiatiestage 2’ zet verzoeker uiteen dat hij het niet eens is met zijn beweerd tekortschieten omtrent het didactisch materiaal. Verzoeker argumenteert ter zake:

“In het eerste jaar maak je met een groep medestudenten gezamenlijk een lesvoorbereiding en breng je ongeveer dezelfde les in verschillende klassen. In dit kader had ik met een groepsmedewerker afgesproken om samen het didactisch materiaal voor te bereiden en elk een deel voor zijn rekening te nemen. Ik vertrouwde er derhalve op dat deze medestudent zijn deel goed zou voorbereiden. Echter, bleek dit op de dag van de les niet het geval te zijn. Het gevolg was dat het didactisch materiaal van mijn les niet volledig in orde was. Dit heeft dan ook mijn resultaat voor dit vak negatief beïnvloed.

Ik verwijst naar de beoordeling van Mr. [B.] (vakmentor van [stageschool]). Mr. [B.] heeft in zijn lesbesprekingformulier aangegeven dat alle onderdelen voor hem goed waren (quotering: B) behalve het tempo (quotering: D). Tijdens de besprekingsfase deelde Mvr. [B.] mij ook de woorden mee die Mr. [B.] tegen haar had gezegd tijdens het onderlinge overleg over mijn les. De precieze woorden van Mr. [B.] waren toen: ‘Ik begrijp niet waarom u hem wil buizen, ik vind hem een goede leerkracht’.

Uit de observaties van mijn medestudenten die mijn les geobserveerd hebben (zie stagemappen medestudenten), blijkt dat zij mijn les meer dan voldoende vonden. Toen ik ze meedeelde dat Mvr. [V.] mij een onvoldoende zou geven, reageerden ze vol onbegrip.

Het volgende punt is dat dat Mvr. [V.] tijdens de lesbespreking met mij nog zelf niet wist welke score ze mij uiteindelijk zou geven. Haar woorden waren: ‘Ik ga het nog eens bekijken, zorg ervoor dat je stagemap in orde is en dat je goede reflecties maakt’. Vanuit deze informatie heb ik dan ook mijn stagemap en reflecties zo goed mogelijk opgesteld en uit het evaluatieformulier blijkt ook dat de reflecties zeker voldeden.

Op het eindevaluatieformulier staat dat ik mezelf precies graag bezig hoor omdat ik maar praat en praat. Niet alleen vind ik deze opmerking kwetsend maar ook ontrecht. Dit komt door mijn enthousiasme en onzekerheid: als leerkracht probeer ik een ‘verhaal’ op een enthousiaste manier te vertellen en probeer ik zoveel mogelijk stiltes tijdens mijn les te vermijden zodat er geen verveling en concentratieverlies geleden wordt. Deze opmerking vind ik dan ook ongegrond.

Er wordt ook verwezen naar een gemiste microteaching door ziekte, terwijl er geen controle op gebeurd is en hier geen rekening mee werd gehouden op mijn eindevaluatie. “De student geeft zelf aan in zijn reflectie dat de les onvoldoende was maar legt de schuld hiervan bij het ontbreken van materiaal dat medestudenten voor hem gingen voorzien.” (zie bijlage: Berekening eindcijfer, Interne beroepscommissie, 2.lnitiatiestages).”

Verwerende partij kan de argumentatie van verzoeker niet bijtreden en stelt hier in de *antwoordnota* het volgende tegenover:

“Verzoeker stelt dat hij met een groepsgenoot had afgesproken dat zij elk een deel van het didactisch materiaal zouden voorbereiden, en dat hij op de dag van de les moest vaststellen dat die groepsgenoot dat niet (goed) gedaan had.

Allereerst laat verzoeker na hiervan het bewijs te leveren.

Daarnaast moet hierbij opgemerkt worden dat (indien dit al zo zou zijn) het niet kan dat dit door verzoeker pas wordt vastgesteld op de dag van de les zelf. Dit moet tijdig vastgesteld, en desgevallend tijdig aangepast worden. Dit lijkt opnieuw te kaderen in de algemene attitude (nonchalance) van verzoeker. De verantwoordelijkheid mag in elk geval niet bij het functioneren van de groep gelegd worden. Verzoeker is zelf verantwoordelijk voor zijn materialen.

Verzoeker stelt verder dat mentor [B.] zou gezegd hebben “*Ik begrijp niet waarom u hem wil buizen, ik vind hem een goede leerkraacht.*” Verzoeker beweert ook dat zijn medestudenten vol onbegrip reageerden op zijn onvoldoende.

Allereerst bewijst verzoeker deze beweringen niet.

Daarnaast is het zo dat de eindbeoordeling van de actieve stage bij de instelling ligt, en niet bij medestudenten. Stagementor [B.] evalueert de 2^e initiatiestage met een C (voldoende) en een D (onvoldoende). Het is dus zeker niet zo dat de stagementor unaniem positief was over verzoeker. De stagebegeleider, die de 2^e initiatiestage ook bijwoonde, quoteert deze met een D (onvoldoende).

Verwerende partij verwijst in dit verband o.a. naar de volgende rechtspraak van uw raad:

“De Raad herinnert eraan dat het hem niet toekomt om zijn appreciatie over de verdiensten van een student in de plaats te stellen van die van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad ziet er wel op toe dat de bestreden beslissingen op regelmatige wijze tot stand zijn gekomen en binnen de grenzen van de redelijkheid liggen.

De positieve waarderingen waarnaar de verzoekende partij verwijst gaan uit van de stagementoren, maar ook al moet de verwerende partij rekening houden met de verslagen van de mentoren, het zijn de docenten van de onderwijsinstelling die op grond van de door hen gedane vaststellingen en andere gegevens, waaronder de verslagen van de mentoren, het resultaat vaststellen.

...

Het evalueren van een stage is meer dan het rekenkundig gemiddelde van een aantal deelscores, en de hiervoor aangehaalde opmerkingen van alle mentoren en lectoren maken duidelijk dat er ernstige problemen waren.

Binnen de perken van zijn controlebevoegdheid kan de Raad niet stellen dat er onvoldoende rekening werd gehouden met de positieve aspecten van de stages en de evaluaties van de mentoren, noch dat de bestreden beslissing op dat vlak niet afdoende gemotiveerd is.

De middelen zijn niet gegrond” (R. Stvb. nr. 2013/037, zie ook in die zin R. Stvb. nr. 2013/091 en R. Stvb. nr. 2013/140 en R. Stvb. nr. 2013/147).”

Beoordeling

Verzoeker zij erop gewezen dat het de Raad op grond van artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs niet toevalt om de inhoudelijke beoordeling door de onderwijsinstelling of haar organen over te doen. De Raad kan enkel nagaan of de bestreden beslissing in overeenstemming is met de decretale en reglementaire bepalingen en het onderwijs- en examenreglement, en met de algemene administratieve beginselen. De Raad beschikt aldus over een marginaal toetsingsrecht.

Verder wil de Raad in herinnering brengen dat het aan de partij die een bepaalde bewering aanvoert, toevalt om daarvan ook het bewijs te leveren.

Deze principes indachtig, dient verwerende partij te worden bijgevallen in haar repliek dat verzoeker omtrent het beweerde in gebreke blijven van een medestudent bij het opstellen van een gezamenlijke lesvoorbereiding, geen enkel bewijs voorbrengt en dat het, die vaststelling daargelaten, ook weinig geloofwaardig is dat verzoeker daarover niet communiceert tot op de dag dat de betrokken les moet worden gegeven.

In dat opzicht kan het middelonderdeel dan ook niet worden aangenomen.

Wat de verhouding tussen beoordelingen van mentoren en lectoren betreft, brengt de Raad dan weer in herinnering dat het – behoudens andersluidend voorschrift in de interne richtlijnen van de instelling – aan de docent *c.q.* lector van de opleiding toekomt om de quotering voor een opleidingsonderdeel te bepalen, en niet aan de mentor van de stageplaats. Het is te dezen niet anders.

De Raad stelt vooreerst vast dat verzoeker ook zijn bewering dat mentor [W.B.] inzake ‘initiatiestage 2’ zou hebben gezegd dat hij niet kon begrijpen dat verzoeker gebuisd zou zijn, niet bewijst.

Verder blijkt uit het verslag van de betrokken mentor dat hij weliswaar het onderdeel ‘tempo’ met een D quoteerde en het overige met een ‘B’ (en niet met een ‘C’ zoals verwerende partij in de antwoordnota stelt), maar dat het verslag tevens nog voorbehoud en opmerkingen bevat. Zo kon de mentor geen beoordeling geven over de lesvoorbereiding, omdat hij enkel de verbeterde versie heeft gezien. De mentor verwijst ter zake naar de opmerkingen van de lector, die dit onderdeel met ‘D’ en ‘E’ quoteert, met als opmerkingen dat heel veel tijd en energie is gestopt in het voorbereiden van een goede werkform, maar dat deze pas op het laatste moment en onvoldoende werd uitgewerkt. Het materiaal was voor de lector ook niet in orde.

De gedetailleerde opmerkingen die de lector-stagebegeleider verder maakt, brengen de Raad ertoe dat er tussen de beoordeling door lector en mentor geen dermate grote discrepantie bestaat dat zij de regelmatigheid van de quotering met de bijhorende toelichting vitieert.

Of de stagebegeleider nu al dan niet reeds een beslissing had genomen – en die in voorkomend geval reeds aan verzoeker wou meedelen – na het bijwonen van de les is een bedenking die niet van aard is de regelmatigheid van de bestreden beslissing aan te tasten. Zelfs indien de stagebegeleider zou hebben gezegd ‘ik ga het nog eens bekijken’, dan kan daaruit in redelijkheid niet worden afgeleid dat zij op dat ogenblik tot een – laat staan een gunstige – beoordeling was gekomen.

Ten slotte stelt de Raad vast dat verzoeker niet tegenspreekt maar integendeel erkent dat hij veel praat en stiltes tijdens de les vermijdt. Het gegeven dat verzoeker dat toeschrijft aan zijn enthousiasme en de betrachting om concentratieverlies in de les te vermijden, verhindert niet dat de stagebegeleider het vele praten in de gegeven concrete omstandigheden als een negatief element beschouwt. Daarbij lijkt de stagebegeleider aan verzoeker geen slechte intenties ten kwade te duiden, nu zij ook deze vaststelling uitdrukkelijk toeschrijft aan onzekerheid in hoofde van verzoeker, en niet aan arrogantie. Dat verzoeker de opmerking kwetsend vindt kan, gegeven de nuance die erin ligt, worden betreurd, maar is niet van aard om de regelmatigheid van de beoordeling in twijfel te doen trekken.

Het middelonderdeel is ongegrond.

Vijfde middelonderdeel

Standpunt van partijen

In een vijfde middelonderdeel betrekt verzoeker de ingeroepen rechtsgronden op de lesvoorbereidingen. Hij stelt niet te begrijpen dat hem wordt verweten geen tips en feedback te hebben gevraagd, omdat hij na zijn afwezigheid op de ‘microteaching’ feedback en tips heeft gevraagd aan zijn medestudenten, en dat die hem hebben geïnformeerd. Verzoeker stelt dat de les in de groep wordt gemaakt zodat de feedback van de les op de hele groep slaat, reden waarom hij niet met lector [V.] heeft gecommuniceerd maar wel met de hele groep.

Verwerende partij antwoordt hierop vooreerst dat verzoeker niet bewijst dat hij feedback en tips heeft gevraagd aan zijn medestudenten. Bovendien, zo stipt verwerende partij aan, kan feedback van medestudenten wel nuttig zijn, maar is het toch in de eerste plaats de feedback van de opleiding – die ook quoteert – die relevant is.

Verder wijst verwerende partij erop dat de stagebegeleidster bij de voorbereiding van de tweede initiatiestage heel veel tips en werkvormen aan de groep heeft aangereikt, maar dat die onvoldoende werden geïntegreerd. Bovendien was verzoeker niet aanwezig op de microteaching van de tweede initiatieles waar de les werd proefgedraaid, en heeft hij ook niet naar tips en feedback gevraagd, minstens bewijst verzoeker dat niet.

Verwerende partij besluit dat het feit dat verzoeker nooit naar tips en feedback heeft gevraagd een loutere vaststelling is, en niet het enige dragende motief om verzoeker een onvoldoende toe te kennen voor de actieve stage.

Beoordeling

Ook inzake dit middelonderdeel kan de Raad enkel vaststellen dat verzoeker in gebreke blijft het nodige bewijs van zijn bewering te leveren, te dezen door aan te tonen dat, en hoe, hij aan zijn medestudenten feedback heeft gevraagd.

Bovendien kan verwerende partij worden bijgevallen in haar stelling dat verzoeker in de eerste plaats bij de opleidingsverantwoordelijken tips en feedback moet vragen. Zij staan immers in voor het verstrekken van het onderwijs, de begeleiding en de beoordeling, en niet de medestudenten.

In de mate dat het middelonderdeel zou moeten worden begrepen als een kritiek van verzoeker op onvoldoende feedback tijdens het academiejaar, blijkt uit het eindevaluatieverslag dat zowel bij de eerste als de tweede initiatiestage tips en feedback zijn gegeven. Het is een vermelding die verzoeker op geen enkele wijze tegenspreekt.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

Zesde middelonderdeel

In een zesde middelonderdeel ten slotte, gaat verzoeker in op de peerevaluaties en reflecties. Hij doet ter zake het volgende gelden:

“Bij peerevaluaties worden de individuen van elke groep door elkaar beoordeeld. Hieruit blijkt dat ik het beste van mijn groep scoor. Uit de eindevaluatie kan men echter nog altijd opmaken dat de onderdelen waar peerevaluaties invloed op hebben nog steeds matig tot slecht beoordeeld zijn. Tijdens het bemiddelingsgesprek werd mij meegedeeld dat ik de beste score kreeg van de groep op bepaalde onderdelen van de eindevaluatie (engagement / verantwoordelijkheid, samenwerken en respect). Deze scores zijn echter 2 maal een C/D en C/D en zijn vervolgens matig tot onvoldoende. Hierbij kreeg ik te horen dat dit te wijten was aan het feit dat ik een slechte/zwakke groep had. Dit is onrechtvaardig. Het feit dat je op bepaalde onderdelen als individu sowieso minder scoort door toewijzing van een groep is niet rechtvaardig. Stel dat ik weer een zwakke groep toegewezen krijg in de toekomst, betekent dit dat ik dan ook weer geen goede score kan behalen voor bepaalde onderdelen? Uit de peerevaluaties blijkt dat ik de leiding neem en de groep motiveer om samen te komen en te werken. Ik nam ook een groot deel van het werk op mij en de meeste van de creatieve insteken die in de lesvoorbereidingen staken, kwamen van mij. Naar volgend jaar toe zou ik het op dit vlak dus zeker niet anders doen. Zal het dus onmogelijk zijn om een goede score te halen met positieve peerevaluaties als de groep zwak is en is dit dan wel eerlijk?”

In haar *antwoordnota* repliceert verwerende partij dat verzoeker op beide onderdelen voldoende scoorde (met name: 11/20) zodat dit volgens verwerende partij het uiteindelijke resultaat van de ‘onvoldoende’ op de actieve stage niet negatief heeft beïnvloed.

Verwerende partij stipt ook nog aan dat het eindresultaat voor ‘actieve stage’ geen optelsom of gemiddelde van deelscores is, en dat de onvoldoendes voor ‘attitude’, de lesvoorbereidingen en de gegeven initiatiestages op zich dragende motieven zijn voor de betwiste quotering ‘onvoldoende’. Hoe verzoeker scoorde voor ‘peerevaluaties’ en ‘reflecties’ is daarbij volgens verwerende partij niet relevant.

Beoordeling

Het gegeven dat de eindquotering voor het onderdeel ‘actieve stage’ geen louter mathematische optelsom is van deelquoteringen, is uiteraard niet van aard om aan die deelquoteringen elke relevantie te ontnemen. De eindbeoordeling dient rekening te houden met de deelcijfers, en wanneer de opleiding redenen ziet om een lager eindcijfer toe te kennen dan het (al dan niet gewogen) gemiddelde, dan heeft de student het recht de achterliggende motieven daarvan te kennen. De Raad moet ook de redelijkheid en proportionaliteit daarvan kunnen nagaan.

In die geest overtuigt het verweer van verwerende partij niet. Dat verzoeker een deelscore van 11/20 bekwam ontneemt hem niet het recht die score onvoldoende gefundeerd te vinden en een hoger cijfer na te streven.

Dit neemt evenwel niet weg dat het middelonderdeel ongegrond is. De goede score van verzoeker op de peerevaluaties wordt door de stagebegeleider erkend, maar in perspectief geplaatst door te wijzen op de zwakke voorbereidingen en de algemene samenwerking in de groep. Dit is op zich niet onredelijk, temeer nu het deelcijfer van 11/20 niet enkel slaat op de peerevaluatie maar ook op de reflecties van verzoeker zelf, waaromtrent ook opmerkingen worden gemaakt.

Dat de stagebegeleider bepaalde onderdelen zelf op een andere wijze beoordeelt dan in de peerevaluatie is gebeurd, is, rekening houdend met het bovenstaande, niet van aard om de deskundigheid of de objectiviteit van de stagebegeleider in twijfel te trekken.

Het middelonderdeel is ongegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de bestreden beslissing.

2. Het bevoegde orgaan neemt een nieuwe beslissing en doet zulks uiterlijk op 1 september 2016.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 22 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Jan Geens bijzitter

Piet Versweyveld bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.024 van 22 augustus 2016 in de zaak 2016/235

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 23 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 30 juni 2016 en van de beslissing van de interne beroepscommissie van 18 juli 2016.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 augustus 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is ingeschreven in de opleiding ‘[REDACTED]’, een opleiding die 9 studiepunten omvat en die wordt georganiseerd door een Management School waarvan verwerende partij de administrerende hogeschool is.

De evaluatie van het enige opleidingsonderdeel geschiedt aan de hand van een mondeling examen ten overstaan van een jury. Verzoekster legt dit examen af op 21 juni 2016; zij bekomt een examencijfer van 9/20.

De proclamatie vindt plaats op 30 juni 2016. Uit het door verwerende partij neergelegde administratief dossier kan de Raad niet opmaken of daarbij de modaliteiten voor het intern beroep zijn meegedeeld.

Verzoekster neemt per e-mail en telefonisch contact op met de opleiding, met het oog op het bekomen van toelichting en feedback.

Op 5 juli 2016 stelt verzoekster in afwachting van een gesprek een bewarend intern beroep in. Daarin zet zij het volgende uiteen:

“Hierbij teken ik bewarend beroep aan tegen mijn examenresultaat van het programma [REDACTIE] academiejaar 2015-2016. Een kopie van de gecommuniceerde beslissing op 30/06/2016, voeg ik bij deze brief.

Ik verwijst naar het recht op feedback, dat vooralsnog niet werd ingewilligd. Ik verwijst naar het [sms-bericht] in bijlage van mevrouw [A.M.], voorzitter van de examenjury tijdens mijn mondeling examen op 21 juni 2016, die door Dhr. [J.V.d.B.] gevraagd werd om feedback te geven. Een kopie van deze e-mail vindt u in bijlage. Zij communiceerde mij op 04/07/2016 dat feedback een gunst is. Ik verwijst daarom naar het examenreglement art. 40 dat feedback een recht is. Ik verzoek u hierbij om dat recht in te willigen. U vindt het [sms-verkeer] in bijlage van deze brief.

Betreffende de modaliteiten van de feedback, verwijst ik naar de [sms-berichten] in bijlage waarin ik communiceer dat ik telefonisch niet bereikbaar ben, maar vraag om een gesprek. Mevrouw [M.] communiceert 1/ dat zij geen tijd heeft voor een gesprek omdat zij In Kortrijk is, 2/ dat ik niet naar Kortrijk kan komen omdat zij voortdurend in meeting is en enkel tussen de meetings door kan telefoneren, 3/ dat zij verschillende dagen op verplaatsing is en daarom geen gesprek kan hebben, 4/ ik na herhaaldelijk vragen, geen datum en uur krijg wanneer zij beschikbaar is voor een gesprek. Ik verzoek u daarom om een feedbackgesprek te hebben met Mevrouw [A.M.], aangezien zij de voorzitter was van de examenjury tijdens mijn mondeling examen.

Betreffende de inhoud van de feedback, verwijst ik naar het telefoongesprek met [N.P.] op 30/06/2016, waarin zij mij heeft meegedeeld dat ik op 4 van de 5 examenvragen een 2/4 behaalde en op 1 van de 5 examenvragen een 1/4. Een feedbackgesprek met uitleg over de verbetersleutel zal mij zeker een gevoel van objectieve beoordeling geven. Ik verzoek u daarom om tijdens het feedbackgesprek de antwoorden te overlopen aan de hand van de verbetersleutel en de modelantwoorden met een duidelijke motivering van de beoordeling.

Ik verwijst naar het recht op inzage, dat vooralsnog niet werd ingewilligd. Ik verwijst naar het [sms-bericht] van [A.M.], in bijlage waarin zij mij communiceert dat er geen stukken zijn. Ik verwijst daarom naar het examenreglement art.47 waarbij ik inzagerecht heb [in] alle stukken die tot de beoordeling hebben geleid. Hierbij verzoek ik u om het recht op openbaarheid van bestuur uit te oefenen en mij zo inzage te geven tot alle stukken.

Ik heb gezocht naar de ombudsman van de [] Management school. Ik verwijst naar een afspraak met de ombudsdienst van [verwerende partij] Dhr. [M.K.] op 4 juli 2016 om 14.00u, waarbij Dhr. [K.] samen met zijn diensthoofd [M.O.] mij heeft proberen helpen in de zoektocht naar de ombudsman van [] Management school. Wij hebben de ombudsman niet gevonden, noch op de website, noch na telefonisch contact met het secretariaat. Ik verwijst naar art. 16 en art. 50 van het examenreglement, waarbij de ombudsman duidelijk bekend moet zijn en de tijdstippen communiceert waarop hij of zij gecontacteerd kan worden. Aangezien de ombudsman een persoon is die ook een rol speelt bij de bespreking van examenresultaten en interne beroepsprocedures, verzoek ik u mij de ombudsman van [] Management school bekend te maken.

Aangezien het recht op feedback en het rechtop inzage nog niet werd ingewilligd, aangezien ik nog geen gesprek heb kunnen hebben met de ombudsman van [] Management school, verzoek ik u om het bewarend beroep in deze te weerhouden.”

Vervolgens heeft verzoekster op 7 juli 2016 een gesprek met prof. [R.C.], die deel uitmaakte van de examenjury. Verzoekster vindt daarin geen genoegdoening, en zendt op 9 juli 2016 het volgende bericht (stuk 13 administratief dossier) aan enkele personeelsleden van verwerende partij:

“Betreft: bericht voorafgaand aan een interne beroepsprocedure

Na feedbackgesprek met Dhr. Prof. [R.C.] op 07/07/2016, na gesprek met de aangeduide ombudsman voor dit dossier [H.C.] op 08/07/2016, weet ik het volgende:

1) De rol en de plichten van de voorzitter van de examenjury, mevrouw [A.M.] werden niet nageleefd. Dhr. [R.C.] kon mij geen punten per vraag geven, omdat die enkel en alleen gegeven en beheerd worden door de voorzitter van de examenjury. Dhr [R.C.] vertelde mij dat het bijgevolg dus niet zijn rol is om feedback te geven, maar dat hem dat in dit dossier specifiek werd gevraagd omdat [A.M.] ‘mij nooit meer wil spreken’. Ik verwijst nog eens naar de [sms-berichten] in bijlage van het bewarend beroep, waarbij duidelijk is dat mevrouw [M.] nooit de intentie had met mij een gesprek aan te gaan, tenzij per telefoon tussen 2 vergaderingen door, maar dat is voor mij niet mogelijk. Ook in de sms berichten is duidelijk dat zij mij foute informatie heeft gegeven over de procedures.

2) Wat betreft de quotering van het examen, stel ik mij vragen en heb ik een vermoeden van subjectiviteit omwille van 1/ er is geen verbetersleutel, 2/ er zijn geen modelantwoorden, 3/ bij de quotering worden de studenten tegenover elkaar afgewogen en niet of niet enkel t.o.v. de leerstof, 4/ er is geen examencommissie waarbij achteraf het geheel wordt besproken en bekrachtigd, 5/ de ene persoon die beslist over de 4 voorgaande punten ‘wil mij nooit meer spreken’. Ik kan enkel afgaan op een verteld advies van een bijzitter van de examenjury, terwijl hij geen bevoegdheid heeft over de beslissing. Ik heb geen enkel stuk gezien dat zijn verhaal kan staven.

3) Wat betreft het vermoeden van subjectiviteit, stel ik mij, naast alle elementen in punt 2, ernstige vragen waarom de ene persoon die de scores geeft, erover beslist, deze beheert, mij nooit een gesprek heeft gegeven. Niet na het examen en ook niet na het bewarend beroep.

4) Vlaamse ombudsdiens en regeringscommissaris: Zoals u weet heb ik de Vlaamse ombudsdiens gecontacteerd. Ik heb dat gedaan omdat ik geen ombudsman vond op de [] Management school. Ik heb het dossier overgemaakt aan hen voor advies. Zij hebben mij bevestigd dat u in overtreding bent op verschillende punten. Ik heb van hen de contactgegevens gekregen van de bevoegde regeringscommissaris om dit te kunnen melden omdat het aantoonbaar en erg flagrant is.

Ter conclusie wens ik u te zeggen dat het niet in mijn aard ligt om beroep aan te tekenen. In dit dossier was ik oprocht verbaasd over mijn examenresultaat. Met stijgende verbazing heb ik stap na stap vastgesteld dat procedures niet gerespecteerd werden, dat valse informatie werd gegeven, dat er geen examencommissie bestaat, dat er geen ombudsman was, ... Ik begrijp met de beste wil van de wereld niet waarom dit allemaal zo moeizaam moet verlopen. Vooral het gedrag van prof. [A.M.] is werkelijk een gebrek aan respect voor de student. Ik begrijp niet waarom er achter een peperdure opleiding zulk gedrag en zulke overtredingen van de eigen procedures plaatsvinden.

Prof. [R.C.] en mr. [H.C.], hebben mij gevraagd om het examen in tweede zit af te leggen. Ik heb hen verteld dat ik mijn verlof heb opgebruikt voor de studie van het examen in eerste zit. De studie en het afleggen van het examen in tweede zit betekent voor mij daardoor verlies van inkomsten. Gezien dit hele proces, dat voor erg veel negatieve energie zorgt langs beide kanten, gezien de hopelijk ook in uw ogen, terechte vraagtekens die ik mij stel gedurende dit hele proces, vraag ik u in alle redelijkheid om het examenresultaat aan te passen. Ik stuur u deze mail onder de titel 'voorafgaand aan een interne beroepsprocedure', om de redelijkheid in dit dossier te zien, zodat de interne beroepsprocedure niet moet worden opgestart.

De deadline voor een interne beroepsprocedure is zondag 10/07/2016. Aangezien het postkantoor op zondag gesloten is, verstuur ik zoals vermeld door [H.C.], morgen de brief voor de interne beroepsprocedure per e-mail, op maandag verstuur ik het aangetekend schrijven, zoals vermeld in het examenreglement, uitgesteld wegens overmacht. Ik zie af van de interne beroepsprocedure na vermelde tegemoetkoming."

De *in fine* vermelde tegemoetkoming komt er niet, en op 10 juli 2016 tekent verzoekster een bevestigend intern beroep aan. In haar verzoekschrift zet verzoekster het volgende uiteen:

"Hierbij teken ik beroep aan tegen mijn examenresultaat van het programma ‘.....’ academiejaar 2015-2016. Een kopie van de gecommuniceerde beslissing op 30/06/2016, voeg ik bij deze brief.

Ik verwijst naar het ingediende bewarend beroep via aangetekend schrijven op 05/07/2016, hierbij in bijlage, waarbij gevraagd werd om het recht op feedback en het recht op inzage te respecteren en mij de ombudsman van [] Management School kenbaar te maken.

Het recht op feedback werd na het ingediende bewarend beroep nageleefd via een feedbackgesprek met prof. [R.C.] op 07/07/2016 om 18u00, [mede-examinator] tijdens mijn mondeling examen op 21/06/2016.

Betreffende de modaliteiten van het [feedbackgesprek], werden de rol en de plichten van de voorzitter van de examenjury, mevrouw [A.M.], niet nageleefd. Prof. [R.C.] kon mij geen punten per vraag geven, omdat die enkel en alleen gegeven en beheerd worden door de voorzitter van de examenjury. Dhr. [R.C.] vertelde mij dat het bijgevolg niet zijn rol is om feedback te geven, maar dat hem dat in dit dossier specifiek werd gevraagd omdat [A.M.] ‘mij nooit meer wil spreken’, dixit prof. [R.C.] die een reden geeft waarom hij het feedback gesprek voerde en niet mevrouw [M.]. Ik verwijst nog eens naar de [sms-berichten] in bijlage van het bewarend beroep, waarbij duidelijk is dat mevrouw [M.] nooit de intentie had om met mij een [feedbackgesprek] aan te gaan, tenzij per telefoon tussen 2 vergaderingen door, maar ik ben telefonisch moeilijk bereikbaar. Ook in de [sms-berichten] is duidelijk dat zij mij foute informatie heeft gegeven over de procedures. Bovenstaande elementen in acht genomen, is de voorzitter van de examenjury, mevrouw [A.M.], hierbij in overtreding. Bij betwisting van bovenstaande punten, wens ik inzage in de aanstelling, de rol en de plichten van de voorzitter van de examenjury.

Betreffende de inhoud van het [feedbackgesprek] werd meegedeeld dat ik voor mijn mondeling examen een 9/20 behaalde waarbij er geen probleem werd vermeld over de vertelde kennis van de leerstof, wel met een gebrek aan het inzicht [erin]. Ik was en ben erg verbaasd over deze opmerking, want dat zou betekenen dat ik -11 heb gekregen door gebrek aan inzicht en dat ik met andere woorden geen idee heb gehad van wat ik heb gezegd, alhoewel de kennis van de leerstof niet in vraag wordt gesteld. Daarom heb ik in mijn aangetekende brief tot bewarend beroep gevraagd om de antwoorden te overlopen aan de hand van de verbetersleutel en de modelantwoorden met een duidelijke motivering van de beoordeling.

Na het [feedbackgesprek] stel ik mij ernstige vragen en heb ik een vermoeden van subjectieve beoordeling, omdat van 1/ er is geen verbetersleutel, 2/ er zijn geen modelantwoorden, 3/ bij de quatering worden de studenten tegenover elkaar afgewogen en niet of niet enkel t.o.v. de leerstof, 4/ er is geen examencommissie waarbij achteraf het geheel wordt besproken en bekrachtigd, 5/ de ene persoon die beslist over de 4 voorgaande punten, namelijk de voorzitter van de examenjury, ‘wil mij nooit meer spreken’. Ik kan enkel afgaan op een verteld advies van één van de [mede-examinatoren], terwijl hij geen bevoegdheid heeft over de beslissing. Wat betreft het vermoeden van subjectiviteit, stel ik mij, naast alle opgesomde elementen, ernstige vragen waarom de ene persoon die de scores geeft, erover beslist en deze beheert, mij nooit een gesprek heeft gegeven. Niet na het examen en ook niet na het aantekenen van het bewarend beroep. Bij betwisting wens ik inzage in de verbetersleutel, de modelantwoorden, de methode van quatering, de aanstelling en de rol van de mede-examinatoren van de examenjury.

Betreffende de afwezigheid van een examencommissie, verwijst ik naar art. 17, art. 19 en afdeling 6 van het examenreglement. Tijdens een examencommissie wordt het geheel besproken met eventuele deliberaties, in aanwezigheid van de ombudsman. De afwezigheid van een examencommissie is een overtreding op het examenreglement. De afwezigheid van een gekende ombudsman met bekendmaking van contacturen,

gedurende het academiejaar 2015-2016 en na de bekendmaking van de examenresultaten, is een overtreding op het examenreglement. Bij betwisting wens ik inzage in de stukken waarbij de examencommissie werd aangesteld, de aanstelling leden van de examencommissie en de beschrijving van hun rol, een bewijs dat de examencommissie haar rol heeft vervuld zoals beschreven in het examenreglement op de verschillende beschreven verplichte momenten van samenkomst, de methode van het stemrecht, de aanstelling en het statuut van de ombudsman van [] Management school, de wijze waarop hij of zij bekend werd gemaakt aan de studenten, de contacturen en de bekendmaking van de contacturen en de wijze van bereikbaarheid gedurende het hele academiejaar 2015-2016.

Betreffende het recht op inzage, heb ik nog geen inzage in de stukken gekregen. Bij betwisting wens ik inzage in alle stukken die tot de beoordeling hebben geleiden en alle stukken waarin mijn naam vermeld wordt, conform het examenreglement art. 47.

Ter conclusie herhaal ik dat ik vermoed dat de beoordeling van mijn mondeling examen subjectief is gebeurd. Er werden geen argumenten aangedragen waarbij ik een fout maakte tegen de leerstof tijdens het mondelingen examen, er werden geen objectieve beoordelingsmethoden aangedragen die kunnen aantonen dat ik een volledig gebrek aan inzicht heb in de gegeven antwoorden. Mijn vermoeden tot subjectieve beoordeling wordt verder nog gestaafd door het herhaaldelijk overtreden van het examenreglement en de dubieuze houding van de voorzitter van de examenjury. Ik verzoek u daarom hierbij de aantekening tot intern beroep te weerhouden.”

Het intern beroep van verzoekerster wordt behandeld door de interne beroepsinstantie van verwerende partij op 14 juli 2016, waarbij verzoekerster wordt gehoord. Omtrent het verloop van die zitting vermeldt de uiteindelijke beslissing van 18 juli 2016 het volgende:

“De studente werd gehoord op de zitting van 14 juli 2016.

Ter gelegenheid van deze zitting werd aan de studente voorgesteld om de zitting even te schorsen om de studente toe te laten, alvorens haar beroep verder toe te lichten, kennis te nemen van de notities die tijdens het examen genomen werden door mevr. [N.P.], programmacoördinator van [de Management School] en van de samenstelling van het punt en de motivering ervan.

De studente is niet ingegaan op het voorstel kennis te nemen van de stukken die ten grondslag lagen aan de examenbeslissing en heeft zich ertoe beperkt te zeggen dat ze bleef bij de argumentatie zoals opgenomen in haar beroepsverzoekschrift en dat ze deze verder wenste uit te breiden/ bijkomend toe te lichten op basis van de concrete inhoud van het examen.

De studente gaf aan dat ze ervoor opteerde de beslissing van de Interne Beroepsinstantie af te wachten, waarna ze in functie van de motivering van haar punt en de redelijkheid van de beslissing zou beslissen om al dan niet extern beroep in te stellen.

De studente heeft in ieder geval wel een kopie van voornoemde stukken ontvangen.

Op deze zitting heeft de Interne Beroepsinstantie eveneens informatie ingewonnen bij:

- de heer [J.V.d.B.], directeur [Management School]
- mevrouw [N.P.], programmacoördinator [Management School]
- mevrouw [A.M.], gastdocente [Management School], tevens juryvoorzitter bij het mondeling examen
- de heer [R.C.], gastdocent [Management School], jurylid bij het mondeling examen.”

Aldus neemt de interne beroepsinstantie de zaak na de hoorzitting in beraad, om op 18 juli 2016, na het beroep ontvankelijk te hebben verklaard, tot de volgende beslissing ten gronde te komen:

“4. Omrent de gegrondheid van het beroep

4.1. Situering, verloop en evaluatie van het examen ‘.....’ overeenkomstig de ECTS-fiche.

Het programma ‘.....’ (hierna: HRM) omhelst 9 studiepunten (contacturen: 94,5u, studeertijd en examen: 140u).

Het programma HRM is herkansbaar.

Het programma HRM biedt een coherente en praktijkgerichte basisopleiding die de deelnemers laat kennismaken met de fundamentele aspecten van het moderne personeelsbeleid. De deelnemers krijgen daarbij solide en wetenschappelijk verantwoorde referentiekaders aangeboden voor de dagelijkse praktijk.

De evaluatie gebeurt aan de hand van een mondeling examen omrent de volledige leerstof voor een (vaste) jury van minimum 2 gastdocenten waarin gepeild wordt naar basiskennis omrent en inzicht in de diverse thema's van HRM.

Het mondeling examen van de studente is doorgegaan op 21.06.2016.

De jury was, zoals dit sedert enkele jaren het geval is, samengesteld uit:

- Prof Drs. [A.M.] (HR Consultant — Trainer/coach [...], gastdocente [Management School], [andere hogeschool] en [business school]),
- Prof. Dr. [R.C.] (docent HRM [universiteit], gastdocent [Management School]),
- Prof. Dr. [M.V.H.] (HR Counsel [...], gastdocent [Management School]).

Via een examenjury bestaande uit meerdere HR-professionals en een academicus, die een beoordeling uitspreken in consensus, wil [de Management School] een objectieve beoordeling garanderen. De vaste samenstelling van de jury zorgt bovendien voor een consequente beoordelingsstandaard.

De studenten dienen voor de jury 5 vragen te beantwoorden. De vragen worden door de studenten getrokken (toewijzing via toevalsfactor) uit een reeks van (jaarlijks herzienbare) examenvragen m.b.t. de leerstof die doorheen het HRM-programma aan bod is gekomen. De studenten trekken daarbij telkens 2 kennisvragen, 2 inzichtvragen en toepassingsvraag. De vragen peilen conform hetgeen voorzien is in de ECTS-fiche naar

een basiskennis omtrent en inzicht in de diverse thema's van HRM. Elke vraag telt voor 1/5 van de totaalquatering. De studenten krijgen 30 min. voorbereidingstijd.

De [Management School] programmacoördinator is eveneens aanwezig bij de examens, waakt over het vlotte verloop hiervan en maakt een kort verslag op van hetgeen gezegd wordt tijdens het mondelinge examen.

De puntenlijst wordt na afloop van elk examen getekend door alle leden van de examenjury en geldt als proces-verbaal.

Het examenresultaat van de betrokken studente werd door de jury bij consensus vastgesteld op 9/20.

Na afloop van alle examens die door de jury werden afgenoem, werd het examenresultaat – net zoals dit het geval is voor de andere deelnemers van het programma – door de programmacoördinator aan de studente bekend gemaakt.

Bij mail en bij brief van 30.06.2016 heeft de programmacoördinator aan de studente medegedeeld dat ze niet geslaagd was voor het programma en dat bijgevolg geen getuigschrift kon worden afgeleverd:

'Op 21 juni ll. legde u het examen '.....' af ter afsluiting van het gelijknamige programma van de [] Management School.

De beoordeling betrof voornamelijk de evaluatie van drie aspecten: conceptueel inzicht, kritisch reflectievermogen en potentiële groei m.b.t. het HRM.

Tot mijn spijt moet ik u meedelen dat de jury u het getuigschrift '.....' vooralsnog niet kan afleveren. Een nieuwe presentatie is mogelijk in de maand augustus/september e.k. Hieronder vindt u een inschrijvingsformulier tweede zittijd. Indien u niet wenst deel te nemen, gelieve mij dan op de hoogte te brengen. U kan zich inschrijven tot 16 augustus 2016.'

Bij mail van dezelfde datum vroeg de studente of ze dit als officiële mededeling van resultaten kon beschouwen en gaf ze aan feedback te willen krijgen.

Bij mail van 01.07.2016 werd hierop geantwoord dat volgens het bericht op de [Management School] website de deelnemers van het programma HRM hun resultaten op het [Management School] secretariaat konden bekomen vanaf 30.06.2016 en dat mevr. [M.] verzocht zou worden om met de studente contact op te nemen voor verdere feedback over het mondelinge examen.

4.2. Omtrent de grief van de studente betreffende het recht op feedback en inzage

De studente bevestigt dat ze op 07.07.2016 een feedbackgesprek gehad heeft met Prof. Dr. [R.C.], maar blijft van oordeel dat Prof. [A.M.] haar rol en plichten als voorzitter van de examenjury niet zou hebben nageleefd.

Daarnaast stelt de studente in haar verzoekschrift dat ze geen inzage heeft gekregen in de stukken die tot de beoordeling hebben geleid en de stukken waarin haar naam vermeld wordt.

➤ Wat betreft het recht op feedback:

Art. 40 van het specifiek OER permanente vorming bepaalt wat betreft de besprekking van de examenresultaten en het recht op feedback het volgende:

'De student heeft recht op feedback over zijn prestaties op een examen. Hij neemt hiervoor contact op met de programmacoördinator van de opleiding, binnen de vijf kalenderdagen vanaf de datum waarop de resultaten ter inzage liggen op het secretariaat van het centrum permanente vorming.'

De studente heeft in haar mail van 30.06.2016 aangegeven dat ze gebruik wenste te maken van haar recht op feedback.

Prof. Drs. [A.M.] heeft de studente per sms van 03.07.2016 gecontacteerd met de vraag om de studente de volgende dag tussen en 21u te kunnen opbellen voor feedback.

De studente antwoordde hierop eveneens per sms dat ze liever in persoon zou afspreken en inzage wenste te bekomen van de stukken.

Er volgden verdere sms-berichten waaruit blijkt dat het voor Prof. Drs. [A.M.] – omdat van andere professionele verplichtingen, vergaderingen en verplaatsingen – onmogelijk bleek om de studente persoonlijk te zien, maar dat ze meer dan bereid bleef om de studente telefonisch feedback te geven.

Op 4.07.2016 om 17u36 heeft Prof. Drs. [A.M.] de studente opgebeld en een voicemail bericht ingesproken, waarin ze nogmaals herhaald heeft dat ze meer dan bereid was telefonische feedback te geven, zoals ze dit ten andere ook deed en in het verleden steeds gedaan heeft voor de andere deelnemers van het programma HRM.

De studente is hier om onverklaarbare redenen niet op willen ingaan en bleef per sms aandringen om de docente persoonlijk te zien, stellende dat ze zich eventueel kon verplaatsen, dat ze dacht één van de buren van de docente te zijn, dat ze tegelijkertijd met het feedback-gesprek ook inzage in de stukken wenste te bekomen en dat ze moeilijk telefonisch bereikbaar zou zijn omdat van het feit dat haar appartement sterk geïsoleerd zou zijn.

De Interne Beroepsinstantie merkt vooreerst op dat het al dan niet respecteren van het recht op feedback, geen enkele invloed kan hebben op de examenbeslissing zelf en er bijgevolg evenmin kan toe leiden dat het examenresultaat zou worden aangepast.

Het middels is met andere woorden niet ter zake dienend.

Volledigheidshalve wenst de Interne Beroepsinstantie bijkomend op te merken dat in het specifiek OER nergens bepaald is dat de feedback in persoon ('life') gegeven zou moeten worden en dat er door de betrokken examinator geen gebruik gemaakt zou kunnen worden van telefoon, mail of andere (sociale) media om de studenten feedback te geven.

Er kan dan ook niet ingezien worden waarom de studente pertinent bleef weigeren om in te gaan op de voorstellen van de docente om telefonische feedback te geven. Het argument van de studente dat ze telefonisch moeilijk bereikbaar was omdat van de

isolatie van haar appartement kan niet overtuigen, gezien de studente in een eerder bericht nog had aangegeven dat ze zich kon verplaatsen en dus gemakkelijk even haar appartement had kunnen buitenstappen om een telefoongesprek te voeren. Op het argument van de studente dat ze de stukken wenste in te zien wordt hierna verder ingegaan.

De studente heeft ervoor geopteerd om geen telefonische feedback te aanvaarden en op 05.07.2016 een bewarend beroep in te stellen.

De houding van de studente getuigt naar het oordeel van de Interne Beroepsinstantie minstens van een weinig pragmatische ingesteldheid en gebrek aan flexibiliteit. Niets belette de studente overigens om, indien er na het telefoongesprek nog onduidelijkheid was, alsnog een bijkomend gesprek op latere datum te vragen.

In ieder geval heeft de studente op 07.07.2016 (dus ruimschoots vóór het verstrijken van de verveltermijn van 5 dagen voor de studente om haar bewarend beroep bijkomend te motiveren, en voordat de studente haar bijkomende motivering bij mail van 10.07.2016 en aangetekende brief van 11.07.2016 aan de Interne Beroepsinstantie heeft gestuurd) in een gesprek met Prof. Dr. [R.C.] ‘life’ feedback op het examen gekregen, waarbij haar werd uitgelegd waarom ze niet kon slagen voor het onderdeel en dat dit voornamelijk te maken had met het feit dat de studente op het examen een gebrek aan inzicht had vertoond.

➤ Wat betreft het recht op inzage:

Art. 47 van het specifiek OER permanente vorming bepaalt wat betreft inzagerecht en kopieën (openbaarheid van bestuur) het volgende:

‘Elke student kan inzage krijgen in de documenten die ten grondslag lagen aan beslissingen ten aanzien van hem genomen, zonder dat hij recht heeft op inzage in gegevens die betrekking hebben op andere studenten.

Om het recht op openbaarheid van bestuur uit te oefenen, kan een student tot uiterlijk een maand na de aanvang van het volgende academiejaar hiertoe een verzoek indienen bij het centrum permanente vorming waartoe diens opleiding behoort of bij het diensthoofd van de dienst die over hem een beslissing nam. De inzage wordt binnen een redelijke termijn verleend.

Kopieën van documenten worden enkel verleend met onherkenbaarmaking van gegevens die niet op de student betrekking hebben, en worden kosteloos verleend.

Het verzoek tot het verkrijgen van een kopie van een examen wordt ingediend bij het secretariaat van het centrum permanente vorming, na de betrokken examenperiode en tot uiterlijk het einde van het lopende academiejaar.

Ten aanzien van beraadslagingsverslagen geldt eenzelfde kopieregeling, met dien verstande dat elke verwijzing naar andere studenten onherkenbaar wordt gemaakt.’

De Interne Beroepsinstantie merkt vooreerst op dat het al dan niet respecteren van het recht op inzage, geen enkele invloed kan hebben op de examenbeslissing zelf en er bijgevolg evenmin kan toe leiden dat het examenresultaat zou worden aangepast.

Het middels is met andere woorden niet ter zake dienend.

Volledigheidshalve wenst de Interne Beroepsinstantie bijkomend op te merken dat de studente haar verzoek tot inzage gericht heeft per sms aan Prof. Drs. [A.M.], gastdocente bij [de Management School] en juryvoorzitter op het examen.

Het verzoek werd dus niet aan de juiste persoon gericht, reden waarom de betrokken docente de studente uiteindelijk heeft doorverwezen naar de directeur van [de Management School], hetgeen dan door de studente verkeerd begrepen werd, waarbij ze aan de docente bleef berichten sturen als ‘*moet ik bij hem een afspraak maken voor een gesprek met jou?*’, ‘*kan echt niet moeilijk zijn, volgens mij zijn wij ook buren. Dus er zijn mogelijkheden genoeg denk ik*’, ‘*Wat is de naam van de directeur?*’ ‘*Wat bedoel je nu? Om een gesprek te hebben moet ik escaleren?*’, ...

Wat er ook van zij, in ieder geval werd aan de studente de kans geboden om ter gelegenheid van de hoorzitting van de Interne Beroepsinstantie inzage te nemen van de stukken die ten grondslag lagen van de examenbeslissing, waarbij de hoorzitting even geschorst zou worden, doch zonder dat de studente hierop is ingegaan.

De studente heeft op de zitting wél een kopie van deze stukken gekregen.

De Interne Beroepsinstantie is dan ook van mening dat binnen redelijke termijn gevuld gegeven werd aan het verzoek tot inzage dat door de studente geformuleerd werd, en dit hoewel het verzoek tot inzage strikt genomen niet aan de juiste persoon geformuleerd werd.

4.3 Omtrent de grief van de studente dat ze het vermoeden heeft subjectief beoordeeld geweest te zijn

De studente behaalde op haar examen 9/20.

De score is samengesteld als volgt (de motivering van de behaalde deelscore per vraag wordt cursief gedrukt):

Vraag 1. Kennisvraag: Geef 3 voorbeelden van beschermd criteria binnen de antidiscriminatiewetgeving.

Antwoord dat door de Studente gegeven werd: Gender—taal — godsdienst/levensbeschouwing

Score: 2/4

Motivering van de score: ‘*de 3 elementen zijn gemeld. Bij de diverse mondelinge bijvragen om ‘taal’ toe te lichten kon dit luikje niet verder toegelicht worden en dus bij vragen naar bv. mag de Vlaamse overheid eentalig Nederlandstaligen aanwerven/vragen enz. kon ze moeilijk/niet antwoorden in het kader van discriminatie [al] dan niet. De vraag is natuurlijk belangrijk omdat het om de kennis ervan gaat in een arbeidscontext.*

Vraag 2. Inzichtsvraag: Waarom is Performance Management (PM) nodig in een organisatie?

Antwoord dat door de studente gegeven wordt: Hele verwijzing naar corporate performance management waarin de missie – visie – strategie wordt bepaald en waar doelen moeten worden neergezet zodat medewerkers weten wat ze moeten doen. Ze

verwijst in dat kader ook naar de balanced scorecard (maar de link met PM wordt niet echt gelegd).

score 2/4 (mild beoordeeld aangezien de 'waarom'-vraag niet werd beantwoord)
Motivering van de score: 'De vraag is niet concreet beantwoord want er werd geen antwoord gegeven op het waarom van PM. Er is wel een globale uitleg gekomen over wat PM is. Toonde niet echt inzicht. En vooral: er is niet ingegaan op het waarom ervan nl./o.a.:

- Duidelijke feedback aan teams en medewerkers over het al dan niet behalen van hun doelen in hun functie, team en organisatie
- Geeft ook meer betrokkenheid van medewerkers bij de doelen van de organisatie en haar functioneren
- Doordat er bij PM meestal gewerkt wordt met een beoordelingssysteem dat zoveel mogelijk objectief is; wordt er ook objectiever ingespeeld op iemands of een teams' functioneren en op dat van de organisatie
- PM laat ook zien – o.a. via de balanced scorecard (= een instrument in het kader van PM, geen doel op zich; meet dus de 'temperatuur') — in één oogopslag hoe een organisatie/team/groep presteert'

Vraag 3. Kennisvraag; Welke 5 interviewmodellen bestaan er en licht er 2 toe

Antwoord dat door de studente gegeven werd: alle 5 modellen werden genoemd, 2 toegelicht, nl. biografisch interview + situationeel interview

Score: 2/4

Motivering van de score: 'Biografisch interview: cv overlopen, feiten checken (=ok); maar ... ze geeft ook aan dat dit een interview zou zijn voor beginners (beginnende interviewers). Dit laatste klopt niet en ze kon dit ook niet meer toelichten of verklaren... Ze beweerde dat de andere types van interview meer oefening vereisen... (is niet de reden). Biografische interviews zijn niet voor beginners en zijn vaak heel moeilijk om degelijk te graven naar feiten (met veel 'wat', 'wie', 'waarom', 'welke', 'hoe' vragen). Zeker bij pas afgestudeerde is dit een moeilijk interviewtype
Situationeel interview: gezegd wat het was (ok); uitleg waarom dit niet zo'n sterk type interview was/is, was matig (ze verwees naar de predictieve validiteit en da's +/- ok.)'

Vraag 4. Inzichtsvraag: Welke assessment methodieken zou u toepassen voor de rol van office manager van een uitzendbureau en waarom?

Antwoord dat door de Studente gegeven werd: Vooral opsomming van welke testen/tools en hierbij een vage verwijzing naar de competenties.

Score: 2/4 (mild beoordeeld...)

Motivering van de score: 'De logica van deze inzichtsvraag is de volgende:

1/ Stap 1: welke competenties ziet ze als belangrijk om te meten bij een office manager (bv. leiderschap – commerciële vaardigheden – netwerking – enz.)
2/ Stap 2: elke competentie dient min. 2 x gemeten te worden via een tool, dus welke tools zet ze in getint aan deze competenties.

Ze had bv. een grid kunnen toelichten zodat we in een logische volgorde 'zagen' welke competenties er gemeten werden via welke tools en waarom.

Nu werd er in haar antwoord vertrokken van de tools (bv. simulatietesten, motivatievragenlijsten, enz.) en hierbij werden 'losweg' enkele competenties gemeld. We hebben ook zo geen zicht op de volgorde van de tools in het AC, noch op de timings noch op het feit dat de competenties min. 2 keergemeten zijn via diverse tools. We hebben geen zicht gekregen op een totaalbeeld van het AC voor de office manager van een uitzendbureau.'

Vraag 5. Toepassingsvraag: Je bent op zoek naar een nieuwe boekhouder voor jullie organisatie. Welke wervingskanalen zetje in en waarom?

Antwoord dat door de studente gegeven werd: Hier werden heel veel wervingskanalen opgesomd tot zelfs headhunting en radiospots toe. Ze heeft een opsplitsing gemaakt (wat goed was) tussen interne en externe werving en het belang van goede wervingskanalen aangegeven.

Score: 1/4.

Motivering van de score: ‘De logica van deze vraag is:

*1/ beschrijf de boekhoudersjob (niveau – profiel)
2/ je wil gaan werven: welke criteria neem je dan bv. kostprijs – direct in de doelgroep van boekhouders kunnen bekendmaken pas afgestudeerden of ervaren personen
3/ op basis van deze criteria ga je dan kanalen voorstellen (dus kanalen worden niet zomaar ‘uit de mouw geschud’) bv. intern: bekendmaken via intranet in de eigen organisatie (cf. kostprijs); extern: via een gespecialiseerd financieel blad (bv. activa) (dicht bij de doelgroep) of campus recruitment bij financiële afstudeerrichtingen (doelgroep + pas afgestudeerden) of via netwerkingsactiviteiten (bv. sr. profielen) De studente heeft hier gewoon een opsomming van de kanalen gegeven, zonder de vraag te beantwoorden Daardoor zijn totaal unrealistische zaken zoals werven via headhunting ook naar voor gekomen en werd er bv. ook aangehaald dat de krant vooral voor werkzoekenden goed zou zijn...
Eigenlijk is de vraag dus helemaal niet beantwoord.’*

Het examenresultaat van 9/20 is naar het oordeel van de Interne Beroepsinstantie zeer billijk.

Zo kreeg de studente bv. voor vraag 2 nog een 2/4, terwijl de vraag niet concreet beantwoord werd (de vraag die gesteld werd was een ‘waarom’ vraag en geen ‘wat’ vraag). Daarnaast lijkt het de Interne Beroepsinstantie evident dat om te bepalen welke testen men best laat uitvoeren om te bepalen welke het meest geschikt is voor een welbepaalde functie, men eerst moet nagaan welke competenties belangrijk zijn voor die functie. Ook voor deze vraag (4) kreeg de Studente nog 2/4.

Het examenresultaat is op basis van objectieve criteria en op gemotiveerde wijze tot stand gekomen.

De toepassingsvraag (vraag 5) werd het minst goed beantwoord, hiervoor scoorde de studente dan ook slechts 1/4. Deze lage score verklaart zich doordat het antwoord van de studente van weinig inzicht in de materie getuigde. Men dient inderdaad eerst het gewenste niveau, profiel te bepalen, om dan in functie van een aantal criteria als kostprijs en doelgroep, de wervingskanalen die men zal toepassen te kiezen. De studente heeft een

aantal wervingskanalen opgesomd, die niet geschikt waren, zoals headhunting (niet geschikt omwille van kostprijs ervan), radiospot (niet geschikt omwille van kostprijs en doelgroep), krant (niet geschikt omwille van de doelgroep die men wenst te bereiken).

De studente lijkt met andere woorden vooral moeite te hebben met inzichts- (vragen 2 en 4) en toepassingsvragen (vraag 5).

Nochtans is het net dat inzicht dat het programma HRM de deelnemers wil bijbrengen. Ook de ECTS-fiche voorziet uitdrukkelijk dat op het examen gepeild zat worden naar inzicht in de diverse thema's van HRM.

De studente wist dus, minstens behoorde zij te weten, dat op het examen geen loutere theoretische reproductievragen gesteld zouden worden, in dat geval had het ten andere weinig zin hiervoor speciaal een examenjury in te richten. Indien enkel reproductievragen zouden worden gesteld, dan had het programma kunnen volstaan met een schriftelijk (kennis)examen.

De Interne Beroepsinstantie ziet niet in om welke reden de beoordeling als subjectief zou moeten worden beschouwd. De Interne Beroepsinstantie heeft de student hierover ondervraagd maar kreeg hierop geen duidelijk antwoord, de studente spreekt ook enkel van een vermoeden, ze is dus zelf ook niet helemaal zeker van haar stuk.

In ieder geval stelt de Interne Beroepsinstantie vast dat het examenresultaat dat aan de studente werd toegekend, in consensus bepaald werd door de 3 aanwezige juryleden, en dat de totstandkoming van het resultaat gemotiveerd wordt aan de hand van het antwoord dat van de studente verwacht werd en waarbij telkens concreet aangestipt wordt op welk vlak de studente te kort schoot in haar antwoord.

Voor de wijze waarop de vragen moeten worden beantwoord beschikken de examinatoren over een ruime mate van autonomie (R.Stb. 11 december 2014, nr. 3014/371).

Dat de antwoorden van de studenten tegen elkaar afgewogen worden om het eindresultaat te bepalen, kan er overigens enkel toe te leiden dat de resultaten op een consistente wijze worden bepaald, waarbij de beoordelingswijze voor iedere student gelijk is.

De voorzitter van de examenjury, Prof. Drs. [A.M.], is – zoals hierboven uiteengezet – steeds bereid geweest om telefonische feedback te geven aan de studente, zoals ze dit ook voor andere studenten doet. De studente is echter om onverklaarbare redenen halsstarrig blijven vasthouden aan haar vraag om de docente in persoon te zien, hetgeen louter en alleen om redenen van praktische aard onmogelijk was.

Prof. Dr. [R.C.] van zijn kant maakte deel uit van de examenjury. Het resultaat werd in consensus bepaald en vastgelegd in een PV, dat door alle juryleden ondertekend werd. Prof. Dr. [R.C.] was dus wel degelijk bevoegd om samen met de andere juryleden de examenbeslissing te nemen. Hij heeft daarbij zeker invloed gehad op de totstandkoming van het resultaat, onderschrijft dit resultaat en de motivering ervan en heeft dit ook aan de studente kunnen toelichten vanuit de verwachtingen die door de jury vooropgesteld waren voor ieder antwoord.

Tenslotte dient benadrukt dat een beoordeling, die door de studente mogelijks als streng ervaren wordt, daarom nog geen subjectieve beoordeling is.

Het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid dat geldt in hoofde van de examinatoren (zie: R.Stvb. 22 oktober 2010, nr. 2010/080; R.Stvb. 7 augustus 2007, nr. 2007/026; R.Stvb. 1 september 2014, nr. 2014/126; R.Stvb. 12 mei 2015, nr. 2015/070; R.Stvb. 3 september 2015, nr. 2.304; R.Stvb. 29 oktober 2015, nr. 2.541; R.Stvb. 17 december 2015, nr. 2.737) wordt door de studente niet weerlegd.

De studente voert daartoe geen enkel overtuigend argument aan. Het feit dat de studente tijd en moeite zou hebben geïnvesteerd in de studie van het examen, noch haar persoonlijk aanvoelen volstaan in dat verband als argument (zie: R.Stvb. 18 december 2014, nr. 2014/1297; R.Stvb. 12 november 2015, nr. 2590).

Voor een goed begrip, de ongefundeerde stelling dat de voorzitter van de jury de studente nooit meer zou wensen te spreken en/of het debat tussen de juryleden zou hebben gemonopoliseerd is dat evenmin (zie: R.Stvb. 16 december 20a4, nr. 2014/356).

4.4. Omtrent de grief van de studente dat de examencommissie niet is samengekomen voor de vaststelling van haar punt

De studente beklaagt zich erover dat de examencommissie niet is samengekomen om het examenresultaat vast te leggen en lijkt hieruit te willen afleiden dat ze subjectief beoordeeld werd.

Ze verwijst hiervoor naar art. 19 en 24-25 van het specifiek OER permanente vorming.

Art. 17 van het specifiek OER permanente vorming heeft betrekking op de bemiddelingsopdracht van de ombuds in geval van betwisting over datum, plaats, vormen en voorwaarden waarin een examen wordt aangelegd en het feit dat de ombuds met raadgevende stem deelneemt aan de examencommissie.

Dit artikel is met andere woorden niet relevant om te beoordelen of de examencommissie diende samen te komen om het resultaat van de betrokken studente te bepalen.

Overeenkomstig art. 19 van het specifiek OER permanente vorming bestaat de taak van de examinator erin na te gaan of de student de leerresultaten van een bepaald OPO heeft behaald en is de examinator belast met de definitieve toekenning van het examenresultaat.

Het artikel bepaalt uitdrukkelijk dat de examinator belast is met de definitieve toekenning van het examenresultaat. In dit geval traden zowel Prof. Drs. [A.M.], Prof. Dr. [R.C.] als Prof. Dr. [M.V.H.] op als examinatoren/leden van de jury en hebben zij het examenresultaat dat de studente behaalde bij consensus en op definitieve wijze toegekend, zonder dat de examencommissie hiervoor nog diende samen te komen.

Art. 24 van het specifiek OER permanente vorming heeft betrekking op de wijze van samenstelling van de examencommissie.

Art. 25 bespreekt dan de bevoegdheden van de examencommissie, nl. het beslechten van mogelijke betwistingen en het nemen van beslissingen in gevallen van examenfraude. Daarnaast beslist de examencommissie over studenten voor wie overmacht of andere bijzondere omstandigheden in rekening kunnen worden gebracht. Het gaat hier vanzelfsprekend niet om betwistingen door studenten, aangezien studenten hun resultaat nog niet kennen op het ogenblik dat de examencommissie samenkomt.

In het geval van de studente was er geen sprake van enige betwisting tussen de betrokken examinatoren (het resultaat werd bij consensus bepaald) of examenfraude, noch van overmacht of andere bijzondere omstandigheden, zodat de examencommissie niet is moeten samenkommen.

Art. 31 en 33 bepalen verder dat studenten automatisch slagen voor een opleidingsonderdeel/opleiding (en dus zonder dat de examencommissie hiervoor dient samen te komen) indien de student minstens 50% behaalt, geen niet tolereerbare onvoldoendes heeft en maximaal 10% tolereerbare onvoldoendes. Ook daarvoor is dus niet vereist dat de examencommissie samenkomt.

Deze reglementering (samenkomst examencommissie enkel nog in gevallen van betwisting, examenfraude, overmacht of andere bijzondere omstandigheden) is niet meer dan een toepassing van het Decreet van 21.03.2014 tot aanpassing van enkele hogeronderwijsbepalingen die de organisatie en controle van het onderwijs faciliteren en de plan- en implementatielasten verminderen ('Vereenvoudigingsdecreet'). Blijkens de memorie van toelichting bij art. 17 t.e.m. 22 van dit decreet is het inderdaad de wens van de decreetgever geweest om voortaan zo niet de verplichting, dan toch minstens de mogelijkheid te voorzien, die maakt dat de docent/jury de examenresultaten vaststelt en niet langer de examencommissie, die enkel nog in bijzondere gevallen dient samen te komen.

De Interne Beroepsinstantie is dan ook van oordeel dat het resultaat op rechtsgeldige en regelmatige wijze tot stand gekomen is, zonder dat de examencommissie hiervoor diende samen te komen.

Tenslotte dient onderstreept dat de studente geenszins aannemelijk maakt dat indien de examencommissie zou zijn samengekomen, dit in haar geval tot een ander resultaat zou hebben geleid. Het middel is dus niet dienend voor de beoordeling van het beroep dat ze instelde tegen de beslissing waarbij het examenresultaat voor het programma HRM werd vastgesteld op 9/20.

Besluit

De Interne Beroepsinstantie is van oordeel dat het examenresultaat op een zorgvuldige, redelijke en gemotiveerde wijze is tot stand gekomen.

De Interne Beroepsinstantie ziet dan ook geen enkele reden om de beslissing waarbij het examenresultaat voor het programma HRM werd vastgesteld op 9/20 te vernietigen, laat staan de Studente een ander resultaat toe te kennen.

OM AL DEZE REDENEN:

- Na het advies van de Ombuds en de Jurist te hebben gehoord;
- Verklaart de Interne Beroepsinstantie het beroep ontvankelijk;

- Verklaart de Interne Beroepsinstantie het beroep echter ongegrond.”

Dit is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

Beoordeling

Ambtshalve wijst de Raad op het volgende.

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat de Raad als administratief rechtscollege uitspraak doet over beroepen die worden ingesteld na uitputting van de interne beroepsprocedure.

Of een initiële studievoortgangsbeslissing zoals een examenbeslissing in die stand van de procedure nog het voorwerp kan uitmaken van een beroep bij de Raad, is afhankelijk van de omvang van de bevoegdheid van het orgaan dat instaat voor de behandeling van het intern beroep, dat de student op straffe van onontvankelijkheid van zijn beroep bij de Raad eerst dient uit te putten.

Te dezen bepaalt artikel 51 van het ‘specifiek onderwijs- en examenreglement’ van verwerende partij dat de beoordeling door de interne beroepscommissie leidt tot hetzij de motiveerde afwijzing op grond van onontvankelijkheid of ongegrondheid, hetzij een nieuwe beslissing. Verwerende partij heeft haar interne beroepsprocedure aldus derwijze georganiseerd dat de beroepscommissie over volheid van bevoegdheid beschikt, zodat de beslissing van dit beroepsorgaan in de plaats treedt van de initiële studievoortgangsbeslissing, die dan op haar beurt niet meer in rechte aanvechtbaar is.

Dit leidt tot de vaststelling dat het beroep onontvankelijk is ten aanzien van de eerste bestreden beslissing, en ontvankelijk ten aanzien van de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

V. De middelen

Eerste middel

In een eerste middel beroept verzoekster zich op een schending van het recht op feedback en op inzage.

Standpunt van partijen

Verzoekster zet uiteen dat zij enkel telefonisch feedback kon krijgen over het verloop van het examen en bijgevolg geen inzage kon krijgen in de door haar gevraagde stukken.

Zij stelt verder dat haar door het voor de feedback aangeduid jurylid is meegedeeld dat zij geen tijd heeft voor een gesprek (te begrijpen als: fysieke ontmoeting), dat feedback geen recht is maar een gunst en dat er geen stukken zijn. Verzoekster geeft aan dat zij derhalve spijts herhaald aandringen geen datum of uur heeft gekregen waarop een feedbackgesprek kon doorgaan.

In de *antwoordnota* repliceert verwerende partij in essentie door te hernemen wat de interne beroepsinstantie heeft geoordeeld. De Raad verwijst desbetreffend naar het bovenstaande citaat.

Samengevat besluit verwerende partij dat een geschil over de feedback of het recht op inzage na het examen geen invloed kan hebben op de examenbeslissing zelf, zodat het middel niet relevant is. Verder wijst zij erop dat het onderwijs- en examenreglement nergens voorschrijft onder welke vorm feedback moet worden georganiseerd en dat om onduidelijke redenen telefonische feedback door verzoekster werd geweigerd. Wat de openbaarheid van bestuur betreft, verwijst verzoekende partij naar de regeling ter zake in het onderwijs- en examenreglement.

Ten slotte heeft er volgens verwerende partij wel degelijk vóór het verstrijken van de termijn voor het intern beroep een fysieke ontmoeting plaatsgevonden met een jurylid, met name met prof. [R.C.] op 7 juli 2016.

In haar *wederantwoordnota* herneemt en handhaaft verzoekster haar grieven. Zij stelt verder dat de programmacoördinator haar geen inzicht kon geven in de quoteringen per vraag en dat zij bovendien geen deel uitmaakte van de examenjury en niet was aangeduid door de directeur van de instelling om voor de feedback in te staan. Van prof. [A.M.] stelt verzoekster ten slotte foutieve informatie te hebben gekregen.

Beoordeling

Wat betreft de feedback ná de examens, de openbaarheid van bestuur en het inzagerecht oordeelt de Raad in zijn vaste rechtspraak (o.a. R.Stvb. 13 augustus 2009, nr. 2009/501) dat eventuele problemen of incidenten ter zake in principe geen enkele retroactieve invloed hebben op de regelmatigheid van het verloop van een examen of de beoordeling ervan, en dus ook geen motief kunnen vormen voor de nietigverklaring ervan – of van de beslissing op intern beroep die het examenresultaat handhaaft.

De Raad ziet geen reden om er hier anders over te oordelen, te meer nu *in casu* niet wordt betwist dat verzoekster met een lid van de examenjury een feedbackgesprek heeft gehad vooraleer de termijn voor het intern beroep was verstreken.

Wel merkt de Raad op dat incidenten inzake de openbaarheid van bestuur de student niet mogen verhinderen zijn rechten te doen gelden in een interne beroepsprocedure, bijvoorbeeld doordat bepaalde rechtsmiddelen niet kunnen worden opgeworpen omdat de student een stuk niet kent of niet heeft kunnen inkijken. Hoewel ook die problemen niet raken aan de rechtsgeldigheid van de initiële studievoortgangsbeslissing op zich, kan een gebrek aan inzage er in bepaalde omstandigheden wel toe leiden dat de beroepsinstantie wordt verplicht een nieuwe beslissing te nemen, nadat de student van alle dienstige stukken in kennis is gesteld (o.a. R.Stvb. 12 november 2015, nr. 2.590).

De student verliest dan weer zijn belang bij een dergelijk middel wanneer hij eertijds heeft nagelaten tijdig om inzage van de beoogde stukken te vragen of – zoals te dezen het geval is – wanneer de student in de loop van de interne beroepsprocedure wel degelijk van de door hem beoogde stukken kennisneemt, maar een opschorting van de behandeling van het intern beroep afwijst en aldus verzaakt aan de hem geboden mogelijkheid om alle dienstige middelen in het intern beroep op te werpen.

Zelfs indien verzoekster zou kunnen worden gevuld in haar stelling dat prof. [R.C.] in het feedbackgesprek van 7 juli 2016 geen of onvoldoende toelichting kon geven over de totstandkoming van het examencijfer, dan nog had het op de weg van verzoekster gelegen om de voormalde geboden mogelijkheid tijdens de zitting van de interne beroepscommissie te baat te nemen.

Het middel wordt verworpen.

Tweede middel

In een tweede middel verwijst verzoekster naar het gemis aan een ombudsman voor de door haar gevolgde opleiding.

Standpunt van partijen

In dit middel voert verzoekster aan dat zij in haar zoektocht naar de ombud van de Management School via de website van verwerende partij terecht kwam bij de ombud van de hogeschool, die evenwel voor de Management School niet bevoegd bleek.

Verzoekster verwijst verder naar een tussenkomst van de Vlaamse ombudsman die de directeur van de Management School zou hebben aangemaand (verzoekster legt ter zake geen stuk neer) om het feedbackgesprek te laten doorgaan en een ombud kenbaar te maken.

Verwerende partij van haar zijde stelt in de *antwoordnota* het volgende:

“Overeenkomstig art. 16 van het specifiek OER permanente vorming is de ombuds een vertrouwenspersoon, die wordt aangesteld door het centrum permanente vorming en bemiddelt tussen examinatoren en studenten.

Overeenkomstig art. 17 van het specifiek OER permanente vorming kan de ombuds, waar nodig, bemiddelen over de datum, plaats, vormen en voorwaarden waarin een examen wordt afgelegd en soeverein oordelen over examenverplaatsingen en over de toewijzing van examenmomenten. De ombuds neemt daarnaast met raadgevende stem deel aan de examencommissie.

Bij aanvang van het academiejaar worden de studenten geïnformeerd welke persoon als ombuds werd aangesteld, wie zijn/haar vervanger is en op welke manier zij bereikbaar zijn.

In casu was er geen betwisting over de datum, plaats, vorm en voorwaarden waarin het examen diende te worden afgelegd, zodat de ombuds niet gevraagd moest worden om te bemiddelen.

Evenmin diende de ombuds met raadgevende stem deel te nemen aan de examencommissie: het examenresultaat werd conform art. 19 van het specifiek OER permanente vorming definitief toegekend door de examinator(en), zonder dat de examencommissie hiervoor is moeten samenkommen. Het examenresultaat werd bij consensus en op definitieve wijze toegekend door Prof. Dr. [A.M.], Prof. Dr. [R.C.], en Prof. Dr. [M.V.H.]. De reglementering volgens dewelke de examencommissie enkel nog in gevallen van betwisting, examenfraude, overmacht of andere bijzondere omstandigheden dient samen te komen, is niet meer dan een toepassing van het Decreet van 21.03.2014 tot aanpassing van enkele hogeronderwijsbepalingen die de organisatie en controle van het onderwijs faciliteren en de plan- en implementatielasten verminderen ('Vereenvoudigingsdecreet'). Blijkens de memorie van toelichting bij art. 17 t.e.m. 22 van dit decreet is het inderdaad de wens van de decreetgever geweest om voortaan zo niet de verplichting, dan toch minstens de mogelijkheid te voorzien, die maakt dat de docent/jury de examenresultaten vaststelt en niet langer de examencommissie, die enkel nog in bijzondere gevallen dient samen te komen. Het examenresultaat is dan ook op rechtsgeldige en regelmatige wijze tot stand gekomen, zonder dat de examencommissie hiervoor diende samen te komen.

Het besluit dient dan ook te zijn dat de wijze waarop de ombuds werd aangeduid, in dit geval geen enkele invloed kan gehad hebben op de prestaties van de studente op het examen, noch op de examenbeslissing zelf en er bijgevolg evenmin kan toe leiden dat het examenresultaat zou worden aangepast.

Volledigheidshalve dient onderstreept dat de studente geenszins aannemelijk maakt dat indien de examencommissie wél zou zijn samengekomen, dit in haar geval tot een ander resultaat zou hebben geleid. Het middel is dus niet dienend voor de beoordeling van het beroep dat de studente instelde tegen de beslissing waarbij het examenresultaat voor het programma HRM werd vastgesteld op 9/20.

Tenslotte dient benadrukt dat de studente in haar beroepsverzoekschrift zelf aangeeft dat ze op 04.07.2016 een gesprek had met de plaatsvervangende ombuds. De directeur van [Management School] heeft de studente bij mail van 07.07.2016 uitdrukkelijk herinnerd dat de ombudspersoon voor [Management School]-programma's in principe de programmacoördinator is, maar dat indien deze persoon (zelfs zijdelings als verslaggever) betrokken is bij examens de plaatsvervanger optreedt en dat dit voor avondprogramma's de heer [H.C.] is. Er werd de studente eveneens herinnerd op welke manier ze de ombuds kon bereiken.”

Verzoekster herneemt in haar *wederantwoordnota* enkel wat zij reeds in het verzoekschrift heeft uiteengezet.

Beoordeling

Op basis van de voorliggende stukken is de Raad er niet geheel van overtuigd dat de opleiding, in lijn met wat artikel 16 van het onderwijs- en examenreglement voorschrijft, het nodige heeft gedaan om de naam en de bereikbaarheid van de ombud of zijn plaatsvervanger bij aanvang van het academiejaar afdoende bekend te maken.

De tussenkomst van de Vlaamse ombudsman, zoals door verzoekster geschatst en door verwerende partij niet tegengesproken, doet integendeel vermoeden dat verwerende partij ter zake zorgvuldiger had kunnen handelen.

Nu evenwel verzoekster de tussenkomst van de ombud niet in de loop van het academiejaar heeft gevraagd en zij verder ook niet overtuigend aantoont welke rechtsgevolgen de bovenstaande vaststelling heeft gehad op de afwikkeling van haar dossier, ziet de Raad geen reden om op deze grond de regelmatigheid van de bestreden beslissing in vraag te stellen.

Verzoekster betwist verder niet dat haar op 7 juli 2016 per e-mail is meegedeeld dat de heer [H.C.] als plaatsvervangend ombud zou optreden en waarom. Blijkens de mail van 9 juli 2016 (stuk 13 administratief dossier) voorafgaand aan het verzoekschrift op intern beroep heeft verzoekster met de plaatsvervangend ombud een gesprek gehad op 8 juli 2016.

Dit alles vond plaats vóór het indienen van het bevestigend intern beroep op 10 juli 2016. De Raad ziet om die redenen daarin geen schending van artikel 16 van het onderwijs- en examenreglement.

In de mate dat verzoekster het middel betrekt op de functie van de ombud als de verlener van onafhankelijke bijstand aan een student, ziet de Raad dan ook niet in waar verzoeksters belang bij het middel is gelegen.

Voor zover verzoekster erop doelt dat de initiële studievoortgangsbeslissing onregelmatig tot stand is gekomen – en door de bestreden beslissing derhalve ten onrechte is gehandhaafd – omdat vormvoorschriften met betrekking tot de tussenkomst van de ombud zouden zijn miskend: dit komt ter sprake in het derde middel.

Het middel wordt verworpen.

Derde middel

Verzoekster neemt een derde middel uit een schending van het onderwijs- en examenreglement.

Standpunt van partijen

Verzoekster werpt op dat er, los van haar dossier, geen ombud bestaat binnen de Management School. Nochtans is een ombud volgens verzoekster een sleutelfiguur, een verzoener en een bemiddelaar.

Verzoekster noemt de afwezigheid van een gekende ombud met bekendmaking van contacturen gedurende het academiejaar en na de bekendmaking van de examenresultaten een overtreding van het examenreglement. Zij wenst inzage in de stukken van de aanstelling en het statuut van de ombud van de Management School, de wijze waarop hij bekend is gemaakt aan de studenten, de contacturen en de wijze van bereikbaarheid doorheen het academiejaar.

Wat het standpunt ter zake van verwerende partij betreft, wordt verwezen naar het citaat uit haar *antwoordnota* bij het tweede middel.

Verzoekster voegt er in haar *wederantwoordnota* nog aan toe dat een ombud moet worden aangeduid en onderhevig is aan een bepaald statuut en wetgeving, dat zij zelf geen advocaat is en de wetgeving ter zake niet heeft gevonden, maar dat de bestreden beslissing blijkbaar wel rekening houdt met het advies van de ombud. Verzoekster vraagt de Raad om “alle officiële stukken betreffende de aanduiding, het statuut, de bekendmaking en de contacturen van de ombudsman op te vragen”, om te verzekeren dat de procedures door de interne beroepsinstantie wel correct zijn gevuld.

Beoordeling

Zoals bij het tweede middel reeds is aangegeven, heeft verzoekster in haar e-mail van 9 juli 2016 bevestigd dat zij met de heer [H.C.] in zijn hoedanigheid van ombud voor dit dossier, daags voordien een gesprek heeft gehad.

De Raad ziet dan ook niet in hoe verzoekster ernstig kan voorhouden dat er – uiteindelijk – geen ombud ter beschikking was. Ter zake verwijst de Raad naar de beoordeling van het tweede middel.

In zoverre verzoekster aanvoert dat de ombud ook vormelijk een rol te spelen heeft, stelt de Raad vast dat artikel 17, derde lid van het onderwijs- en examenreglement voorschrijft dat de ombud met raadgevende stem deelneemt aan de examencommissie voor de opleiding waarvoor hij is aangesteld.

Overeenkomstig artikel 19 van hetzelfde reglement, behoort de definitieve toekenning van het examencijfer tot de bevoegdheid van de examinator – te dezen dus: de examenjury. De ombud speelt daarbij geen enkele rol.

Artikel 25 van dit reglement dan weer, regelt de bevoegdheden van de examencommissie. Dit zijn met name: het nemen van beslissingen in geval van examenfraude, de uitzonderlijke aanpassing van een kennelijk onredelijk examencijfer, de beoordeling van overmacht inzake het bereiken van de competenties en het inzetten van toleranties, het toekennen van een graad van verdienste en de officiële bekendmaking van de resultaten.

Een beroep tegen een individueel examencijfer behoort niet tot de bevoegdheid van de examencommissie, maar tot deze van de interne beroepsinstantie.

Noch bij de totstandkoming van het examencijfer, noch bij de behandeling van het intern beroep zijn de voorschriften inzake de aanwezigheid van de ombud geschonden.

Het middel dient te worden verworpen, en er is geen reden om in te gaan op verzoeksters vraag tot overlegging van stukken.

Vierde middel

In een vierde middel beroept verzoekster zich op een schending van de openbaarheid van bestuur en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster gaat in op het feedbackgesprek dat zij op 7 juli 2016 na het indienen van het bewarend beroep heeft gehad met prof. [R.C.], lid van examenjury.

Ter zake doet verzoekster het volgende gelden:

“Ten eerste was er discussie over de modaliteiten van het feedbackgesprek. Ik verwijst naar de brief tot bewarend beroep, waarbij een gesprek werd gevraagd met Mevrouw [M.], aangezien zij de voorzitter was van de examenjury. Ik kreeg een feedback gesprek met Prof. [R.C.], mede-examinator tijdens mijn mondeling examen. Prof. [C.] vertelde mij dat hij geen punten per vraag kon geven, omdat die enkel en alleen gegeven en beheerd worden door de voorzitter van de examenjury, en ik citeer uit de geluidsopname van het feedback gesprek:

(...)

[Verzoekster]: *Hoeveel heb ik op de tweede vraag?*

RC: Om eerlijk te zijn, ik heb de juiste puntenverdeling hier niet hier bij mij liggen. Die heeft [A.C.]. Ik schrijf de puntenverdeling en het totaal dat je hebt gekregen niet op, da's enkel [A.C.]

Prof. [C.] vertelde mij dat het bijgevolg niet zijn rol is om feedback te geven, maar dat hem dat in dit dossier specifiek werd gevraagd omdat [A.M.] ‘mij nooit meer wil spreken’, dixit Prof. [C.] die een reden geeft waarom hij het feedback gesprek voerde en niet mevrouw [M.]. Ik citeer uit de geluidsopname van het feedback gesprek:

‘RC: *Ik ben eigenlijk normaal gezien niet de persoon die de feedback geeft. Ze hebben dat nu aan mij gevraagd omwille van omstandigheden. Maar okee, we gaan kijken naar die vragen'*

‘RC: *Mag ik jou even iets vertellen van persoon tot persoon? Weet je waarom ik hier zit? Omdat [A.M.] u nooit meer wil spreken.*’

Ten tweede stel ik mij ernstige vragen betreffende de inhoud van het feedbackgesprek. Ik wilde weten op welke manier een globale opmerking over inzicht, beoordeeld werd per vraag. Indien men punten aftrekt voor gebrek aan inzicht wil ik weten op welke manier dit punt tot stand komt. Ik had daarom gevraagd in mijn brief tot bewarend beroep en intern beroep, om mijn antwoorden aan de hand van de stukken, te vergelijken met de modelantwoorden en de verbetersleutel, zodat men mij zou kunnen aantonen op welke antwoorden ik punten verloren heb en hoe men dat dan beoordeeld heeft. Ik citeer uit de geluidsopname van het feedbackgesprek:

[Verzoekster]: *U hebt toch wel mee beoordeeld?*

RC: *Ja*

[Verzoekster]: *En is dat ook in de examencommissie? Is er een examencommissie samengekomen na de examens?*

RC: Nee, dus in principe, wij zitten daar en zodra jij buiten gaat leggen wij onze beoordelingen naast elkaar en dan komt er een punt tot stand. Zo gebeurt dat.

[Verzoekster]: Maar er is een verbetersleutel en er is een modelantwoord op elke vraag?

RC: Ja wij weten eigenlijk wat het antwoord op elke vraag zou moeten worden en dan gaan wij kijken in welke mate dat je de gegevens hebt gegeven die in het voorbeeld staan en welke aspecten zien we daarin terugkomen en dan ook welke dingen heb je bijvoorbeeld gezegd die bijvoorbeeld fout waren.

En dan gaan er meer punten af natuurlijk. En op de 5 vragen staan 4 punten.

[Verzoekster]: Dus u zegt, wij weten wat juist is. Dus aan de hand waarvan weet u dat?

RC: Wij hebben in het begin, voordat wij starten met de eerste student, krijgen wij alle vragen die op de kaartjes staan. We beschikken ook over het materiaal dat de docenten ons gegeven hebben. Dat nemen wij door dus wij weten wat de vraag is en er staat ook meestal bij op welke slide het antwoord staat en dan kijken wij ook na wat het antwoord is. En wil hebben natuurlijk ook onze vakkennis.

[Verzoekster]: Dus jullie gebruiken de slides als modelantwoord?

RC: Ja'

Ik besluit daarom dat, 1/ er is geen verbetersleutel, 2/ er zijn geen modelantwoorden, enkel de slides, 3/ bij de quotering worden de studenten tegenover elkaar afgewogen en niet of niet enkel t.o.v. de leerstof (er is sprake van een ranking), 4/ er is geen weging tussen een hoofdvraag en een bijvraag, 5/ de persoon die de verantwoordelijkheid draagt voor de punten, mij nooit meer wil spreken, 6/ ik kon enkel afgaan op een verteld advies van één van de mede-examinatoren, terwijl hij geen bevoegdheid heeft over de beslissing, 6/ ik geen stukken heb gezien ter inzage, meer nog, prof. [C.] zei dat mijn kladbladen verdwenen waren, ik citeer uit de geluidsopname:

"RC: Wij kunnen onmogelijk jouw kladbladen terugvinden omdat er geen naam op staat

[Verzoekster]: Ik weet zeker dat jullie mijn kladbladen moeten bijhouden. Dat weet ik zeker."

In haar *antwoordnota* repliceert verwerende partij hierop het volgende:

“De studente beklaagt zich over het feit dat Prof. Dr. [R.C.] geen punten per vraag kon geven, omdat de voorzitter van de examenjury Prof. Dr. [A.M.] de gegevens beheerde.

Voorerst dient te worden opgemerkt dat de studente in haar extern beroepsverzoekschrift zelf aangeeft dat de programmacoördinator [N.P.] haar reeds op 30.06.2016 telefonisch had medegedeeld dat de studente een 2/4 scoorde voor 4 van de 5 vragen en een 1/4 voor de laatste vraag.

De studente kende dus de puntenverdeling van het examen, ook al had de betrokken examiner de puntenverdeling niet bij zich op het ogenblik van het feedbackgesprek.

Wat betreft de bewering dat Prof. Dr. [A.M.] zou hebben gezegd “*de studente nooit meer te willen spreken*”, reden waarom het gesprek doorging met Prof. Dr. [R.C.], dient benadrukt dat:

- uit de berichten blijkt dat Prof. Dr. [A.M.] bereid was om telefonische feedback te geven, zoals ze dit in het verleden steeds gedaan heeft en nog steeds doet voor andere studenten

- de studente echter om onverklaarbare redenen halsstarrig is blijven vasthouden aan haar vraag om de docente in persoon te zien, hetgeen louter en alleen om redenen van praktische aard onmogelijk was

Indien Prof. Dr. [A.M.] werkelijk zou gezegd hebben “*de studente nooit meer te willen spreken*”, verklaart dit zich wellicht door de houding die de studente zich aanmat, de teneur van de berichten die de studente haar stuurde en het feit dat de studente de betrokken docente bij ieder die het wenst te horen tracht zwart te maken.

Wat betreft het bestaan van een modelantwoord, dient benadrukt dat het niet is omdat er geen modelantwoord/verbetersleutel voorligt dat de beoordeling kennelijk onredelijk zou zijn.

De beoordeling gebeurde door een examenjury, die vooraf in het bezit gesteld was van alle mogelijke examenvragen, alsook van alle les- en studiemateriaal en op basis daarvan, gecombineerd met de eigen vakkenkennis, perfect in staat was de studenten te beoordelen.

De beoordeling werd gemotiveerd en is op basis van objectieve maatstaven tot stand gekomen (zie verder).”

In haar *wederantwoordnota* bevestigt verzoekster dat zij van mevrouw [N.P.] reeds had vernomen dat zij op vier van de vragen 2/4 had behaald, en op een vijfde vraag 1/4, maar zij wijst erop dat zij niet wist op welke vragen en dat ook prof. [R.C.] die informatie niet kon geven.

Verder ontket verzoekster dat zij prof. [A.M.] zou hebben ‘zwart gemaakt’. Voor het overige herneemt verzoekster wat zij in het verzoekschrift heeft uiteengezet, onder toevoeging van de opmerking dat haar tijdens het feedbackgesprek slechts weinig informatie werd gegeven.

Beoordeling

Bij het eerste middel heeft de Raad reeds geoordeeld dat grieven inzake feedback en openbaarheid van bestuur ná het examen en de totstandkoming van de quotering in principe niet dienend zijn voor de betwisting van het examenresultaat, dat verzoekster alle nuttige feedback en stukken heeft gekregen in de loop van de interne beroepsprocedure, en dat zij haar rechten om ter zake nog een middel op te werpen heeft verbeurd door van de haar geboden mogelijkheid geen gebruik te maken om tijdens een opschoring van de behandeling van dat intern beroep, deze stukken te analyseren en er in voorkomend geval dan verdere grieven tegen te ontwikkelen – al dan niet vergezeld van een verzoek om uitstel om dit schriftelijk te kunnen doen.

Hoe het feedbackgesprek van 7 juli 2016 precies is verlopen, is verder irrelevant. Een audio-opname is aan de Raad overigens niet voorgelegd, zodat hij zich daarover niet kan uitspreken, in zoverre dit gelet op het bovenstaande al dienstig zou zijn.

Voor het overige is de Raad geen rechtsregel bekend die een onderwijsinstelling ertoe verplicht om een verbetersleutel of modelantwoorden ter beschikking te hebben. Het nut van die *in tempore non suspecto* opgestelde correctiehandleiding is enkel relevant wanneer de juistheid van de verbetering zelf ter discussie staat, wat te dezen niet het geval is nu verzoekster noch in dit middel, noch in enig ander middel – zoals verder zal blijken – op overtuigende *c.q.* ontvankelijke wijze de quotering en de bijhorende motivering betwist.

Het middel is ongegrond.

Vijfde middel

Verzoekster steunt zich in een vijfde middel op het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster zet uiteen dat zij intern beroep instelde omdat het haar (na het feedbackgesprek) nog steeds niet duidelijk was hoe het examenpunt tot stand was gekomen. Zij voert over het verloop van de hoorzitting het volgende aan:

“De sfeer was redelijk agressief. De interne beroepsinstantie [wenste] tijdens de zitting de inhoud van elke examenvraag opnieuw te bediscussiëren. Men gaf mij de notities die [N.P.] maakte tijdens mijn examen en een soort van motivatieformulier, dat vermoedelijk werd opgesteld door de examinatoren op vraag van de directie en specifiek naar aanleiding van de zitting. Men [wenste] dat ik in een ander lokaal zou gaan zitten, om de stukken te lezen. Men [wenste] daarna verder te gaan met de zitting om de inhoudelijke discussie te voeren en om te bekijken of de interne beroepscommissie tot een ander punt zou komen.

Ik was zeker niet van plan om op dat moment de stukken te gaan bekijken, die ik al 3 keer had gevraagd en waarvan ik vermoedde dat ze 1/ speciaal werden opgesteld voor dit dossier, 2/ de interne beroepscommissie haar oordeel eigenlijk al klaar had, maar mij gewoon 'op de rooster' wilde leggen (naar aanleiding van de bijzonder agressieve houding

van de interne beroepsinstantie), 3/ zij dit met zijn allen goed hadden voorbereid omdat zij al die tijd alle stukken in handen hadden en ik geen enkele bedenktijd had om de stukken goed te bestuderen en ze naast mijn bevindingen van het feedback gesprek te leggen. Wat men op dat moment aan mij vroeg is gewoon niet eerlijk.

De aanwezige juriste heeft mij toen 2 maal verteld, dat als ik geen discussie zou voeren over de op dat moment gegeven stukken, ik geen aanspraak meer kon maken op de inhoud ervan bij een externe beroepsprocedure voor de Raad. Ik wist op dat moment niet of dat waar was. Na een telefoontje naar onderwijsadvocaat, meester [], weet ik dat dat ook alweer een leugen was. Via de geluidsopname van de zitting, kan bewezen worden dat ik niet zei dat ik (zoals geschreven op p.2 van de beslissing van de interne beroepsinstantie) “*...de argumentatie zoals opgenomen in haar beroepsverzoekschrift en dat ze deze niet verder wenste uit te breiden/ bijkomend toe te lichten op basis van de concrete inhoud van het examen.*” Ik heb wel gezegd dat ik op dat moment bij mijn argumentatie van mijn intern beroep bleef en ik de gemotiveerde beslissing van de interne beroepsinstantie zou bestuderen.”

Het middel geeft in de *antwoordnota* aanleiding tot de volgende repliek in hoofde van de verwerende partij:

“Op de zitting van de Interne Beroepsinstantie zijn de notities die op het examen genomen werden door de programmacoördinator en de motivering van het punt ter beschikking gesteld van de studente. De Interne Beroepsinstantie heeft daarop voorgesteld om de zitting even te schorsen, om de studente toe te laten, eerst en desgewenst in een ander lokaal, kennis te nemen van deze stukken (die haar reeds voordien mondeling waren toegelicht tijdens het feedbackgesprek met Prof. Dr. [R.C.]). Dit om de studente de mogelijkheid te geven om vóór het sluiten van de debatten nieuwe inhoudelijke argumenten aan te voeren.

De studente heeft hierop gemeld dat ze bij de argumentatie van haar intern beroep bleef en de gemotiveerde beslissing van de Interne Beroepsinstantie zou bestuderen. Of anders gezegd, wenste de studente haar beroepsverzoekschrift op dat moment niet verder uit te breiden/bijkomend toe te lichten op basis van de concrete inhoud van het examen.

Voorafgaandelijk de sluiting van de debatten heeft de aanwezige juriste de studente erop gewezen dat waar de middelen van het intern beroep beperkt waren tot middelen i.v.m. een beweerde miskenning van het recht op feedback en/of inzage, aanstelling ombuds, samenkomst examencommissie en het vermoeden van de studente subjectief beoordeeld geweest te zijn, ze de Interne Beroepsinstantie weinig argumenten bood om de examenbeslissing te hervormen. Geen van deze argumenten is immers van aard invloed te hebben op de prestaties van de studente op het examen en/of de examenbeslissing zelf. De juriste heeft hierop herhaald dat de studente de kans kreeg inzage te nemen van de documenten ten grondslag van de beoordeling – hetgeen ten andere ook steeds de vraag is geweest van de studente zelf – en dat de student door daarop niet in te gaan een risico nam doordat aan [verwerende partij] geadviseerd zou worden om in een latere procedure voor uw Raad de onontvankelijkheid in te roepen van middelen die voor het eerst in de procedure voor de Raad zouden worden ingeroepen.

Aangezien de studente niet is ingegaan op het voorstel, bij haar verzoekschrift bleef en voor het overige de beslissing van de Interne Beroepsinstantie wenste af te wachten, werden de debatten gesloten, waarna de Interne Beroepsinstantie haar beslissing genomen heeft.

Het kan niet ingezien worden welk argument de studente hieruit thans tracht te halen. De studente werd gewoon gewezen op mogelijke consequenties van haar beslissing.

De rechtspraak van uw Raad is op dat vlak duidelijk: een middel dat niet in de interne beroepsprocedure wordt opgeworpen, kan niet op ontvankelijke wijze voor het eerst worden aangevoerd in de procedure voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, tenzij het middel betrekking heeft op de wijze waarop de interne beroepsprocedure is verlopen of op elementen waarvan de verzoekende partij pas kennis kon nemen na inzage van het administratief dossier, of wanneer het middel raakt aan de openbare orde (R.Stvb. 30 juni 2015, nr. 2015/088)."

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster – op het eerste gezicht in strijd met de overtuiging die weerklinkt in het verzoekschrift – dat zij “na het lezen van de antwoordnota vooral [begrijpt] dat stukken die niet worden opgeworpen tijdens de interne beroepsprocedure, als onontvankelijk kunnen worden beschouwd door de Raad”.

Beoordeling

Verzoekster heeft het in haar *wederantwoordnota* bij het rechte eind, en bijgevolg dient ook het standpunt van verwerende partij in de antwoordnota te worden bijgevalen. Nieuwe middelen die in het intern beroep niet werden opgeworpen ofschoon dat mogelijk was, kunnen thans niet meer op ontvankelijke wijze worden opgeworpen.

Voor zover hier relevant, lijdt deze regel een dubbele uitzondering. Enerzijds wanneer het middel aan de openbare orde raakt, wat hier niet het geval is, en anderzijds wanneer het middel betrekking heeft op stukken waarvan de verzoekende partij pas met de antwoordnota en het administratief dossier kennis heeft kunnen nemen. Dit laatste – en dat is precies de crux van de zaak zoals reeds is gebleken bij de beoordeling van het eerste middel – is evenmin het geval nu verzoekster van de kwestieuze stukken tijdens de zitting van de interne beroepsinstantie kennis heeft kunnen nemen, en de Raad bij het eerste middel heeft uiteengezet wat verzoekster alsdan te doen stond.

Voor het overige leest de Raad in dit middel geen kritiek die tot de onregelmatigheid van de bestreden beslissing kan leiden. Indien verzoekster aan de interne beroepsinstantie partijdigheid of een gebrek aan objectiviteit wil verwijten, dan moet zij dat uitdrukkelijk doen en daar bovendien het nodige bewijs van voorbrengen – zij doet geen van beide.

Het middel is, in zoverre ontvankelijk, ongegrond.

Zesde middel

Verzoekster beroept zich in een zesde middel op een schending van de openbaarheid van bestuur, de materiëlemotiveringsplicht en de formeelmotiveringsplicht.

Verzoekster zet haar middel uiteen als volgt:

“1. De stukken

- De op notities van [N.P.], staat "Bijlage 5". Dit is een bijlage aan wat? En waar zijn de andere 4 bijlagen? Ik vraag hierbij om het hoofddocument en de andere bijlagen kenbaar te maken.
- De kladbladen heb ik niet gekregen. Ik vraag hierbij om een kopie te krijgen van mijn kladbladen.
- De motivering werd post factum opgemaakt, naar aanleiding van de zitting van de interne beroepsinstantie.

2. De betwisting van de punten voor het examen

- In de beslissing van de interne beroepsinstantie wordt opnieuw geen antwoord gegeven op de kwestie van de puntenverdeling voor het examen.
- Uit de beslissing blijkt:
  - o Dat er geen puntenverdeling is per onderdeel v/d vraag of de bijkomende vragen
  - o Geen modelantwoorden
  - o Geen verbetersleutel
- Ik twijfel niet aan de competentie van de examinatoren. Wel aan hun objectiviteit.
- Een examen moet controleerbaar zijn:
  - o Ik verwijs naar ARREST nr. 2.971, waarbij de Raad besliste: '*De Raad verwacht ook dat voor een mondeling examen een vergelijking kan gemaakt worden tussen de gegeven antwoorden en de antwoordsleutel van de docent. Deze elementen zijn noodzakelijk om willekeur tijdens de beoordeling van examens te voorkomen.*'
  - o Ik verwijs opnieuw naar ARREST nr. 2.971, waarbij de Raad besliste: '*Een post factum motivering zoals in voorliggend dossier die wordt aangebracht door de betreffende professoren die de examenbeslissing hebben genomen*

kan bijkomende verduidelijking bieden, maar een gebrek aan enige weergave van het verloop van het examen via notities en een uitdrukkelijke weerlegging van de correctheid van deze beweringen door de verzoeker maakt het de Raad gezien de context bijzonder moeilijk om te oordelen. De aanwezigheid van minimale notities opgesteld door de docenten tijdens het examen en een modelantwoord/antwoordsleutel is cruciaal.’

3. De inhoud van de verkregen stukken

- Ik zie dat er sprake is van een 'milde beoordeling' en ook dus van geen 'milde beoordeling'.
  - o De beslissing van de examenjury om 'mild te beoordelen' is op zich al subjectief. Ik wens te weten waarom er op de ene vraag 'mild werd beoordeeld' en op een andere vraag niet.
- Vraag 1: Hierbij wordt erkend dat ik antwoordde op de vraag. Ik verloor punten door een fout in de bijvraag. Ik herhaal [dat] ik niet [weet] wat [het] gewicht is tussen een hoofdvraag en een bijvraag. Ik betwist de beoordeling in de eerste vraag. Er wordt aangevoerd dat ik niet begrijp wat discriminatie op taal is in een arbeidscontext. En dat ik op deze bijvraag niet heb geantwoord. Ik verwijst naar het feedback gesprek, waarin ik zeg dat *'er in de arbeidscontext niet mag gediscrimineerd worden op taal, tenzij het als technische skill in het vacaturebericht staat'*. Prof. [C.] zegt: *'als je het zo uitlegt kan ik erin komen, maar dat is niet wat wij begrepen hebben tijdens het examen'*. Ik verwijst daarom naar de notities van [N.P.], waaruit blijkt dat ik wel degelijk een antwoord heb gegeven op deze bijvraag. Summier staat beschreven, citaat p. 1 van de notities: *'dat ik verwijst naar de federale overheid, waar 2 officiële landstalen worden gesproken. Wanneer een kandidaat enkel Nederlands spreekt, mag hij niet gediscrimineerd worden, maar kan hij worden aangeworven op de Nederlandstalige taalrol.'*
- Vraag 2: is 'mild beoordeeld', waarom? Ik betwist dat ik het niet heb gehad over, (p.8 van de beslissing van de interne beroepsinstantie): *'...al dan niet behalen van hun doelen in hun functie, team en organisatie', '...betrokkenheid van medewerkers bij de doelen van de organisatie en haar functioneren' ... PM laat ook zien — o.a. via de balanced scorecard'*. Ook hier is geen gewicht tussen een hoofdvraag en een bijvraag. Ik verwijst naar de notities van [N.P.], waaruit blijkt dat ik de voornoemde elementen wel degelijk heb aangehaald, citaat p.2 van de notities: *'Ik haal corporate en individueel performance management aan, waarbij ik start met Corporate management: Corporate management zorgt ervoor dat men weet wat men wil doen in een bedrijf. Zodat de doelen, de missie en de strategie duidelijk zijn. Daarna is het de bedoeling dat de bedrijfsdoelen/de bedrijfsboedschap wordt doorvertaald naar de vloer, lk verwijst dan naar individueel performance management waarbij ik zeg dat: De bedrijfsdoelen worden zo opgebroken in functies, operationele doelen en acties, zodat men weet wat men moet doen om de bedrijfsdoelen te implementeren. Om ervoor te zorgen dat uw bedrijfdoelen overeenkomen met uw [bedrijfsstrategieën], verwijst ik naar een performance management framework, zoals een balanced scorecard er één*

is en je op een zichtbare manier kunt zien of uw bedrijfsdoelen en uw [strategieën] in balans zijn. Er werd een bijvraag gesteld: wat zijn de 4 elementen in een balanced scorecard: Ik antwoord: finance, customer service, learning en market."

- **Vraag 3:** zelfs als de opmerking in de bijvraag van de beginnende interviewer niet klopt, blijft ik erbij dat ik niet zie wat het gewicht is tussen een hoofdvraag en een bijvraag.
- **Vraag 4:** Ook weer 'mild beoordeeld'. Waarom? Ik betwist (zoals beschreven op p.9 van de beslissing van de interne beroepsinstantie) dat ik geen competenties heb genoemd, ik betwist dat ik niet heb gezegd dat elke competentie 2x moet getest worden, ik betwist dat ik geen grid heb gegeven. De grid had ik getekend op mijn kladbladen. Ik vraag hierbij dus nogmaals om [kopieën] te kunnen krijgen van de kladbladen. Ik heb competenties genoemd, waarbij ik de tools genoemd heb waarbij deze competenties getest kunnen worden. Ik verwijst naar de notities van [N.P.], citaat p. 4 van de notities, om te bewijzen dat ik wel degelijk alle elementen heb genoemd en volgens mij geen fout heb gemaakt: *'dat een assessment center erop gericht is om gedragscompetenties te testen, opdat dat objectief zou gebeuren wordt [elke] competentie telkens getest via 2 manieren. Ik noem 3 gedragscompetenties voor de officemanager: analyseren, verantwoordelijk handelen, leiding geven. Ik zeg op welke 2 manieren ik de competentie zal testen: analyseren: via een postbak om de werkomsgeving te simuleren en via een vaardigheidstest verbaal redeneervermogen. Verantwoordelijk handelen: via een persoonlijkheidsvragenlijst en via een competency based interview. [Leiding] geven: via een vragenlijst en een simulatie test. Er kwam een bijvraag: wat is verbaal redeneervermogen: ik leg uit dat je een tekst krijgt met daaronder een stelling, waarbij de kandidaat dan via meerkeuze antwoorden kan antwoorden. Ik geef een voorbeeld: [verzoekster] legt examen (tekst), stelling: [verzoekster] legt altijd examen af op dinsdag. Resultaat: fout. Tweede bijvraag: wat is abstract redeneervermogen: ik geef het voorbeeld van een reeks van abstracte figuren, waarbij je moet aanvullen. Derde bijvraag: heb je geen 'zou-situatie', als je vraagt wat de kandidaat in een bepaalde situatie zou doen bij het bekijken van een multimedia-filmpje. Ik antwoord 'ja'.'*
- **Vraag 5:** betwist dat ik het antwoord niet heb toegepast op de vraag en in het wilde weg wervingskanalen heb [opgesomd]. Ik zie ook hier [weer] niet op welke manier de puntenverdeling verloopt tussen hoofdvraag en bijvraag. Ik verwijst naar de notities van [N.P.], citaat p. 5 van de notities: *'Ik maak een afweging tussen interne en externe werving. Ik zeg dat de doelgroepbepaling heel belangrijk is. Voor de job van boekhouder kan je bij een interne werving naar bepaalde teams, departementen of afdelingen gaan. Als je breder wil gaan kan je vacatures ook verspreiden via mail en een jobpagina. Voor een externe werving kan je gaan naar bepaalde scholen die boekhouders afleveren of naar universiteiten. Als je iemand nodig hebt met heel veel ervaring kan je een headhunter inschakelen. Of ook via een spotje op de radio. Er komt een bijvraag: wat is het verschil tussen werving via de krant of werving via een headhunter: ik zeg dat je via de krant de*

verantwoordelijkheid van ontvangst van zo'n wervingsbericht legt bij de persoon zelf. Ik zeg dat je dan meer werkzoekenden bereikt dan via headhunting. Een headhunter kan daarom breder gaan in doelgroep omdat de verantwoordelijkheid van de ontvangst van zo'n wervingsbericht ligt bij de headhunter zelf.'

In haar *antwoordnota* repliceert verwerende partij uitvoerig op het door verzoekster ontwikkelde middel:

"De studente ontving kopie van de notities van programmacoördinator van [N.P.]. Hierop staat 'bijlage 5'. Dit is dus 1 van de stukken die door de opleiding ter beschikking gesteld werd aan de Interne Beroepsinstantie. De overige bijlagen maken deel uit van het administratief dossier.

De kladbladen worden niet bewaard, nu het om kladbladen gaat en de Studenten niet beoordeeld worden op hetgeen op deze kladbladen geschreven staat, maar wel op hetgeen zij mondeling antwoorden ten aanzien van de examenjury.

De motivering werd niet *post factum* opgesteld.

Op het ogenblik van het examen zelf heeft de programmacoördinator notitie genomen van hetgeen door de studente geantwoord werd op de vragen die haar gesteld werden. Er is *in casu* dus wel degelijk voldaan aan de vereiste dat op het examen zelf minimale aantekeningen genomen dienen te worden. Dit belet echter niet dat de betrokken examinatoren de schriftelijke aantekeningen verder mogen uitwerken, dit is dan geen motivering *post factum* maar een informatief stuk met het oog op *feedback*. Het mag daarbij geen probleem vormen dat de uitgetypte notitie beter gestructureerd en uitgewerkt is. Evenmin kan het de examinatoren kwalijk genomen worden dat de evaluatie in dit verslag beter tot uiting komt (in dezelfde zin: R.Stvb. 11 december 2014, nr. 2014/371).

De door de Raad als cruciaal beschouwde minimale notities opgesteld tijdens het examen zelf zijn zoals gezegd aanwezig.

Wat betreft de betwisting van de punten voor het examen:

[...]

In tegenstelling tot hetgeen de studente tracht voor te houden heeft de interne beroepsinstantie oog gehad voor het doel van de interne beroepsprocedure dat er (deels) in gelegen is de student een beter inzicht te geven in de motieven die tot de studievoortgangsbeslissing hebben geleid, en heeft de Interne beroepsinstantie, hoewel het middel van de studente beperkt was tot "een gevoel subjectief beoordeeld geweest te zijn" het examen vraag per vraag besproken met aanduiding van het punt dat de Studente voor iedere vraag scoorde.

De Raad kan zich niet in de plaats stellen van de bevoegde instanties binnen de onderwijsinstelling wat de beoordeling betreft. De docenten (en bij uitbreiding de interne beroepsinstantie) zijn autonoom bij het beoordelen van antwoorden op hun juistheid en volledigheid, zij bepalen zelfstandig de quitering op basis van o.m. de (in)correctheid, de

al dan niet volledigheid van het antwoord, de pertinentie ervan en eventuele grote en kleine fouten begaan door de student. De Raad kan daarbij enkel tussenkomen wanneer er sprake is van kennelijke onredelijkheid (R.Stvb. 16 december 2014, nr. 2014/307) en kan studenten niet behoeden voor strenge beoordelingen (R.Stvb. 11 december 2014, nr. 2014/2014/439).

Uit de beslissing van de Interne Beroepsinstantie, blijkt wel degelijk wat de puntenverdeling voor het examen was. Zo stond ieder van de 5 vragen op 4 punten. Het feit dat er geen verdere onderverdeling is van de punten per vraag mag geen probleem vormen.

Docenten mogen immers bij het toekennen van het resultaat rekening houden met het totaalbeeld van het examen, inclusief het getoonde inzicht (of in dit geval het gebrek aan inzicht) en op basis daarvan het cijfer eventueel bijstellen. De toetsing van het redeneervermogen en het inzicht in de materie blijken namelijk niet uit het oplossen van individuele (bij)vragen, maar uit het geheel van antwoorden van de student. De beoordeling dient niet noodzakelijk mathematisch evenredig te zijn aan het aantal juist of foutief gegeven antwoorden (zie in dezelfde zin: R.Stvb. 4 december 2014, nr. 2014/368).

Het ontbreken van modelantwoorden/verbetersleutel mag evenmin een probleem vormen. Wat betreft de pure kennisvragen staat in de vragenlijst immers meestal aangegeven op welke slide het antwoord zich bevindt. Wat betreft de inzichts- en toepassingsvragen heeft het weinig zin een modelantwoord/verbetersleutel op te stellen, aangezien daarin geen reproductie van theorie gevraagd wordt, maar gepeild wordt naar inzicht van de studenten in de materie, er is dus vaak meer dan 1 juist antwoord.

De studente stelt niet te twijfelen aan de competenties van de betrokken examinatoren maar wel aan hun objectiviteit. De studente biedt hiervoor echter geen enkel aannemelijk argument en slaagt er met andere woorden niet in het **vermoeden van objectiviteit en deskundigheid** dat geldt in hoofde van de **examinatoren** (zie: R.Stvb. 22 oktober 2010, nr. 2010/080; R.Stvb. 7 augustus 2007, nr. 2007/026; R.Stvb. 1 september 2014, nr. 2014/126; R.Stvb. 12 mei 2015, nr. 2015/070; R.Stvb. 3 september 2015, nr. 2.304; R.Stvb. 29 oktober 2015, nr. 2.541; R.Stvb. 17 december 2015, nr. 2.737) te weerleggen.

Zoals hierna zal blijken werd de beoordeling door de betrokken examinatoren ten andere uitvoerig gemotiveerd aan de hand van objectieve maatstaven en vaststellingen:

Wat betreft de inhoudelijke beoordeling van het examen:

[...]

De studente – hoewel zij daartoe, zoals ze zelf moet toegeven, uitdrukkelijk werd uitgenodigd door de Interne Beroepsinstantie – heeft in de interne beroepsprocedure geen middelen opgeworpen die gesteund waren op de inhoudelijke beoordeling van de antwoorden, die de studente op het examen gaf.

Het middelonderdeel dat voor het eerst in de procedure voor de Raad opgeworpen wordt dient dan ook onontvankelijk te worden verklaard.

Volledigheidshalve wenst [verwerende partij] daaraan toe te voegen dat het middelonderdeel ongegrond is.

De studente behaalde op haar examen 9/20.

De score is samengesteld als volgt (zie kaders: de motivering van de behaalde deelscore per vraag wordt cursief gedrukt):

Vraag 1. Kennisvraag: Geef 3 voorbeelden van beschermd criteria binnen de antidiscriminatiewetgeving.

Antwoord dat door de Studente gegeven werd: Gender – taal – godsdienst/levensbeschouwing

Score: 2/4

Motivering van de score: “de 3 elementen zijn gemeld. Bij de diverse mondelingen bijvragen om ‘taal’ toe te lichten kon dit luikje niet verder toegelicht worden en dus bij vragen naar bv. mag de Vlaamse overheid eentalig Nederlandstaligen aanwerven / vragen enz. kon ze moeilijk / niet antwoorden in het kader van discriminatie als dan niet. De vraag is natuurlijk belangrijk omdat het om de kennis ervan gaat in een arbeidscontext.”

In haar extern beroepsverzoekschrift verwijst de studente naar het feedbackgesprek waarin ze aangegeven zou hebben dat er “*in de arbeidscontext niet mag gediscrimineerd worden op taal, tenzij het als technische skill in het vacaturebericht staat*”. Prof. Dr. [C.] zou hierop aangegeven hebben dat hij, wanneer de studente het zo uitlegt, erin zou kunnen komen, maar dat dit niet was wat de examinatoren begrepen hadden tijdens het examen.

In tegenstelling tot hetgeen de studente tracht voor te houden is hetgeen de studente bij het feedbackgesprek zou gezegd hebben, inderdaad niet hetzelfde als hetgeen de studente op het ogenblik van het mondeling examen blijkens de notities van de programmacoördinator [N.P.] antwoordde. De studente verwees hierbij “*naar de federale overheid waar 2 officiële landstalen gesproken worden.*” en gaf aan dat “*wanneer een kandidaat enkel Nederlands spreekt, hij niet gediscrimineerd mag worden, maar kan worden aangeworven op de Nederlandstalige taalrol.*”

Uiteraard kunnen antwoorden gegeven bij een feedbackgesprek niet dienen om een examenresultaat aan te passen.

Vraag 2. Inzichtsvraag: Waarom is Performance Management (PM) nodig in een organisatie ?

Antwoord dat door de studente gegeven wordt: Hele verwijzing naar corporate performance management waarin de missie – visie – strategie wordt bepaald en waar doelen moeten worden neergezet zodat medewerkers weten wat ze moeten doen. Ze verwijst in dat kader ook naar de balanced scorecard (maar de link met PM wordt niet echt gelegd).

score 2/4 (mild beoordeeld aangezien de ‘waarom’-vraag niet werd beantwoord)

motivering van de score: “De vraag is niet concreet beantwoord want er werd geen antwoord gegeven op het waarom van PM. Er is wel een globale uitleg gekomen over wat PM is. Toonde niet echt inzicht. En vooral: er is niet ingegaan op het waarom ervan nl. / o.a.:

- Duidelijke feedback aan teams en medewerkers over het al dan niet behalen van hun doelen in hun functie, team en organisatie
- Geeft ook meer betrokkenheid van medewerkers bij de doelen van de organisatie en haar functioneren
- Doordat er bij PM meestal gewerkt wordt met een beoordelingssysteem dat zoveel mogelijk objectief is, wordt er ook objectiever ingespeeld op iemands of een teams' functioneren en op dat van de organisatie
- PM laat ook zien – o.a. via de balanced scorecard (= een instrument in het kader van PM, geen doel op zich; meet dus de ‘temperatuur’) – in één oogopslag hoe een organisatie/team/groep presteert”

Het is duidelijk dat de vraag mild beoordeeld werd, gezien de studente een 2/4 scoorde, terwijl strikt genomen geen antwoord op de vraag (“waarom …?”) gegeven werd.

Uit de notities van programmacoördinator [N.P.] mag dan wel blijken dat de studente globaal heeft uitgelegd wat Performance Management is, maar dit betekent niet dat uit haar antwoord eveneens blijkt waarom dit nodig is binnen een organisatie, en laat dat nu net de vraag zijn die haar gesteld werd.

Het betreft een postgraduaat-opleiding dat als doel vooropstelt om de deelnemers inzicht bij te brengen in diverse HRM-thema's. Het is niet kennelijk onredelijk om ‘slechts’ een 2/4 te geven voor een antwoord dat zich beperkt tot een reproductie van de theorie, zonder dat het antwoord blijk geeft van enig inzicht in de materie.

Vraag 3. Kennisvraag: Welke 5 interviewmodellen bestaan er en licht er 2 toe

Antwoord dat door de studente gegeven werd: alle 5 modellen werden genoemd, 2 toegelicht, nl. biografisch interview + situationeel interview

Score: 2/4

Motivering van de score: “*Biografisch interview: cv overlopen, feiten checken (=ok); maar ... ze geeft ook aan dat dit een interview zou zijn voor beginners (beginnende interviewers). Dit laatste klopt niet en ze kon dit ook niet meer toelichten of verklaren... Ze beweerde dat de andere types van interview meer oefening vereisen... (is niet de reden). Biografische interviews zijn niet voor beginners en zijn vaak heel moeilijk om degelijk te graven naar feiten (met veel ‘wat’, ‘wie’, ‘waarom’, ‘welke’, ‘hoe’ vragen). Zeker bij pas afgestudeerden is dit een moeilijk interviewtype.*
Situatieel interview: gezegd wat het was (ok); uitleg waarom dit niet zo'n sterk type interview was/is, was matig (ze verwees naar de predictieve validiteit en da's +- ok.”

Zoals hierboven onder 4.4.2 uiteengezet werd, mag bij de beoordeling uitgegaan worden van het totaalbeeld, zonder dat er sprake moet zijn van een mathematische optelling van het aantal juist en foutief gegeven antwoorden.

Vraag 4. Inzichtsvraag: Welke assessment methodieken zou u toepassen voor de rol van officemanager van een uitzendbureau en waarom?

Antwoord dat door de studente gegeven werd: Vooral opsomming van welke testen/tools en hierbij een vage verwijzing naar de competenties.

Score: 2/4 (mild beoordeeld...)

Motivering van de score: “*De logica van deze inzichtsvraag is de volgende:*

1/ Stap 1: welke competenties ziet ze als belangrijk om te meten bij een officemanager (bv. leiderschap – commerciële vaardigheden – netwerking – enz.)

2/ Stap 2: elke competentie dient min. 2 x gemeten te worden via een tool, dus welke tools zet ze in gelinkt aan deze competenties.

Ze had bv. een grid kunnen toelichten zodat we in een logische volgorde ‘zagen’ welke competenties er gemeten werden via welke tools en waarom

Nu werd er in haar antwoord vertrokken van de tools (bv. simulatietesten, motivatievragenlijsten, enz.) en hierbij werden ‘losweg’ enkele competenties gemeld. We hebben ook zo geen zicht op de volgorde van de tools in het AC, noch op de timings noch op het feit dat de competenties min. 2 keer gemeten zijn via diverse tools. We hebben geen zicht gekregen op een totaalbeeld van het AC voor de officemanager van een uitzendbureau.”

De studente werd mild beoordeeld, waar ze een 2/4 kreeg voor haar antwoord, gezien dat antwoord niet deed blijken van inzicht in de materie. Het antwoord dat door de studente gegeven werd volgt niet de logica van de vraag, nl. eerst bepalen welke competenties belangrijk zijn bij een officemanager om dan in functie van het antwoord op die vraag aan te geven op welke manier en met behulp van welke tools deze competenties gemeten kunnen worden. In haar antwoord heeft de studente niets gezegd over de competenties die voor een officemanager van een uitzendkantoor belangrijk zijn. De studente blijft steken in het reproduceren van theorie, terwijl de vraag peilt naar het inzicht dat de studente in de materie heeft.

Vraag 5. Toepassingsvraag: Je bent op zoek naar een nieuwe boekhouder voor jullie organisatie. Welke wervingskanalen zet je in en waarom?

Antwoord dat door de studente gegeven werd: Hier werden heel veel wervingskanalen opgesomd tot zelfs headhunting en radiospots toe. Ze heeft een opsplitsing gemaakt (wat goed was) tussen interne en externe werving en het belang van goede wervingskanalen aangegeven.

Score: ¼

Motivering van de score: De logica van deze vraag is:

1/ beschrijf de boekhoudersjob (niveau – profiel)

2/ je wil gaan werven: welke criteria neem je dan bv. kostprijs – direct in de doelgroep van boekhouders kunnen bekendmaken – pas afgestudeerden of ervaren personen

3/ op basis van deze criteria ga je dan kanalen voorstellen (dus kanalen worden niet zomaar ‘uit de mouw geschud’) bv. intern: bekendmaken via intranet in de eigen organisatie (cf. kostprijs); extern: via een gespecialiseerd financieel blad (bv. activa) (dicht bij de doelgroep) of campus recruitment bij financiële afstudeerrichtingen (doelgroep + pas afgestudeerden) of via netwerkingsactiviteiten (bv. sr. Profielen)

De Studente heeft hier gewoon een opsomming van de kanalen gegeven, zonder de vraag te beantwoorden. Daardoor zijn totaal onrealistische zaken zoals werven via headhunting ook naar voor gekomen en werd er bv. ook aangehaald dat de krant vooral voor werkzoekenden goed zou zijn... Eigenlijk is de vraag dus helemaal niet beantwoord.”

Opnieuw werd de logica van de vraag niet gevuld om deze te beantwoorden. De studente moet dan ook toegeven bijv. headhunting als kanaal genoemd te hebben (cf. de notities die tijdens het examen genomen werden), terwijl headhunting gezien de kostprijs ervan totaal onrealistisch is voor de aanwerving van een boekhouder.

De beoordeling mag dan misschien als streng ervaren worden, maar is niet kennelijk onredelijk.”

In haar *wederantwoordnota* voegt verzoekster niets wezenlijks toe aan datgene wat in het verzoekschrift werd uiteengezet. Zij verzoekt de Raad wel om het ‘beoordelingsformulier’ onontvankelijk te verklaren, hoewel zij het stuk zelf bij haar stukken in huidige procedure heeft gevoegd. Zij stelt dat het stuk niet is ondertekend of gedateerd en dat er in de bestreden beslissing niet naar wordt verwezen.

Beoordeling

Kritiek die verzoekster voor het eerst aanvoert in de wederantwoordnota, al dan niet (mede) in repliek op de antwoordnota van verwerende partij, komt in die stand van de procedure te laat om ontvankelijk te zijn.

Op de beweerde noodzaak aan het vorhanden zijn van een verbetersleutel of modeloplossingen is hierboven reeds geantwoord. De Raad verwijst naar die overwegingen.

Wat de kladbladen betreft, stelt de bestreden beslissing dat deze niet worden bijgehouden omdat zij niet worden betrokken bij de quotering door de examenjury.

De Raad ziet geen reden om te twijfelen aan de waarachtigheid van die stelling, zodat de stukken thans ook niet meer kunnen worden voorgelegd. Evenmin is de Raad van oordeel dat op de instelling een rechtsplicht rust om in deze omstandigheden kladbladen te bewaren.

Dat verzoekster de sfeer van de hoorzitting op het intern beroep als ‘redelijk agressief’ heeft ervaren, kan als loutere perceptie in haren hoofde geen grond vormen voor de vernietiging

van de bestreden beslissing. Wil immers aangetoond zijn dat er afdoende redenen zijn om te twijfelen aan de objectiviteit en onbevooroordelheid van de beslissende instantie, dan dient verzoekster daaromtrent concrete bewijzen voor te leggen, wat *in casu* niet het geval is.

De Raad ziet ook niet het minste bewijs van verzoeksters bewering dat de beslissing bij de hoorzitting reeds was genomen; het is een vermoeden dat alvast ook niet bevestigd wordt door het tijdsverloop van de interne beroepsprocedure, waarbij de bestreden beslissing is genomen vier dagen na de hoorzitting.

Dat de beroepsinstantie tijdens de hoorzitting de inhoud van de vragen opnieuw wou bespreken, kan aan de beroepsinstantie bezwaarlijk ten kwade worden geduid. Zij vormen immers de kern van wat verzoekster behoorde te betwisten. De Raad kan enkel vaststellen dat verzoekster die mogelijkheid niet te baat heeft genomen. Die vaststelling weerlegt ook verzoeksters kritiek dat zij “geen enkele bedenkijd had” om de stukken goed te studeren: van de mogelijkheid om de stukken afzonderlijk na te kijken heeft zij geen gebruik gemaakt, laat staan dat verzoekster om een uitstel van zitting zou hebben gevraagd om desgevallend ook nog schriftelijk standpunt te kunnen innemen.

Verzoekster voert ook aan dat de antwoorden van de studenten tegen elkaar afgewogen worden om het eindresultaat te bepalen.

Uit de repliek van de bestreden beslissing, dat dit er enkel toe kan leiden “dat de resultaten op een consistente wijze worden bepaald, waarbij de beoordelingswijze voor iedere student gelijk is” volgt niet dat het een vergelijkend examen is waarbij uiteindelijk een rangschikking van de studenten wordt nagestreefd. Dat is, blijkens de ECTS-fiche, overigens ook niet het opzet van het opleidingsonderdeel of het examen.

Aan de hand van de toelichting omtrent de vragen, de antwoorden en de conclusies die de examenjury daaruit heeft getrokken bij de motivering van de score, kan niet worden afgeleid dat de beoordeling eerder vergelijkend tussen studenten zou zijn verlopen dan aan de hand van de individuele antwoorden van elke afzonderlijke student.

Inzake de motivering verwijst verwerende partij met recht naar de rechtspraak van de Raad, die luidt dat minimale aantekeningen tijdens het examen daarna verder tekstueel kunnen worden uitgewerkt, zonder dat dit als een motivering *post factum* moet worden beschouwd.

Wat de kritiek op de quoteringen zelf betreft, sluit de Raad aan bij wat hiervoor al genoegzaam in herinnering is gebracht.

Verzoekster, die volgens vaste rechtspraak van de Raad binnen het intern beroep tot het sluiten van de debatten nieuwe middelen had kunnen aanvoeren (R.Stvb. 11 augustus 2011, nr. 2011/081; R.Stvb. 6 april 2011, nr. 2011/026), heeft nagelaten van de geboden mogelijkheid gebruik te maken om tijdens de interne beroepsprocedure haar grieven uiteen te zetten tegen de examenvragen en de beoordeling van de door haar gegeven antwoorden.

In de mate dat kritiek ter zake thans voor het eerst wordt aangevoerd in de procedure voor de Raad, is hij onontvankelijk.

Voor het uitreiken van een diploma ten slotte, is de Raad niet bevoegd zodat dat onderdeel van de vordering om die reden alleen reeds moet worden verworpen.

Het middel is deels onontvankelijk, deels ongegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 22 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Jan Geens bijzitter

Piet Versweyveld bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.020 van 22 augustus 2016 in de zaak 2016/236

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 25 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van 20 juli 2016.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 augustus 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is ingeschreven in de opleiding Bachelor in het lager onderwijs.

Tot deze opleiding behoort het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 2 BaLo’, waarvoor verzoekster een examencijfer van 8/20 behaalt. De proclamatie vindt plaats op 29 juni 2016.

Tegen dit examencijfer tekent verzoekster op 6 juli 2016 (stuk 5 administratief dossier) een intern beroep aan, waarin zij het volgende doet gelden:

“Het resultaat van mijn stage vind ik onterecht. Ik heb een beoordelend bezoek gehad en deze leerkracht had mij afgebroken tijdens het gesprek hierover.

Tijdens het driehoeksgesprek op het einde van het jaar wou ik ook graag over het beoordeelend bezoek spreken, want er stonden zaken die helemaal niet waar zijn. Ik had mijn woord gedaan en mijn leergroepbegeleider, [H.V.] reageerde heel kort: ‘Dit zijn kleine zaken’. Uiteindelijk was dat wel mijn beoordeelend verslag.

Tijdens het gesprek wordt er opeens vermeld dat ik niet doelgericht kan werken en dat dit een groot probleem is en dat er nog andere zaken zijn die voor grote problemen zorgen om naar het derde jaar te gaan. Ik heb toen duidelijk gemaakt dat ik daar geen feedback over heb ontvangen. Zo heb ik mijn mentor een voorbeeld gevraagd waar ik niet doelgericht was. Ze gaf een voorbeeld en toen heb ik met tegenargumenten duidelijk gemaakt dat ik die les had aangepast en zelfs een mail had gestuurd en toen zei ze ‘Ah ja’. Tijdens het driehoekgesprek werd ik tegengehouden om tegenargumenten te geven en zo zei mijn leergroepbegeleider: ‘[verzoekster,] sommige feedback moet je kunnen aanvaarden.’ Feedback aanvaarden is niet akkoord gaan met dingen die je ontrecht vindt. Het gesprek is er om mezelf te verdedigen en duidelijk te maken waar ik mee akkoord ga en waar niet.

Tijdens het gesprek moest ik de hele tijd spreken, terwijl tijdens een driehoekgesprek naar de mening moet gevraagd worden van de mentoren. De mentoren hebben maar maximum drie keer iets mogen zeggen. Dit gesprek verliep ook heel oneerlijk.

De mentoren hebben elke dag feedback geschreven in mijn praktijkgroepschrift en het was altijd positief. Het schrift is een groot bewijs waar de mentoren feedback in geschreven hebben. Natuurlijk heb ik werkpunten, maar ik vind dat de mentoren dat dan op tijd moeten zeggen. De mentoren zijn erom mij te begeleiden TIJDENS de stage en niet om tijdens de eindevaluatie te zeggen dat sommige dingen niet goed waren. We hebben duidelijk alle lessen één voor één besproken voor de stage en er waren dingen die ik met een [parallelle studente] moest aanpassen en deze hadden we toen aangepast. Ze waren zeer tevreden en op het einde ontstaan er opeens zoveel problemen. Dat vind ik en mijn ouders die mij heel hard steunen en heel veel weten over mij, niet kunnen. Daarom willen we graag hiermee verder en willen we de nodige instanties contacteren.

Ik ben heel overtuigd van mijn standpunt en vind dat ik genoeg bewijzen heb om mezelf te bewijzen.”

De interne beroepscommissie behandelt het intern beroep van verzoekster op 20 juli 2016 en komt tot de volgende beslissing:

“ONTVANKELIJKHEID

De student dient bezwaar in tegen het toegekende resultaat van 8/20 voor Praktijk II. De examenresultaten werden bekendgemaakt op 29/06/2016. Overeenkomstig artikel 154 van de onderwijs- en examenregeling had de student intern beroep moeten aantekenen tegen dit resultaat binnen de vervaltermijn van 5 kalenderdagen na de bekendmaking. Deze interne beroepsmogelijkheid wordt ook vermeld op het resultatenrapport van [...] Loket, de officiële publicatiebron van de examenresultaten. De student dient intern beroep in bij mail van 6/07/2016. Ook de verzending van het beroep bij aangetekende brief gebeurde na de

vervaltermijn van 5 kalenderdagen na de bekendmaking. Het interne beroep is niet ontvankelijk wegens laattijdig.

BESLISSING

Het beroep van de student is niet ontvankelijk. De Interne Beroepscommissie bevestigt de beslissing van de examencommissie waarbij aan [verzoekster] de score van 8/20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel Praktijk II dat hij heeft opgenomen in de bacheloropleiding in onderwijs: lager onderwijs.”

Dit is de thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van verzoeksters beroep op twee gronden.

In de eerste plaats argumenteert verwerende partij dat het intern beroep niet op ontvankelijke wijze werd uitgeput, met name omdat het laattijdig werd ingediend. Verwerende partij zet ter zake uiteen dat de proclamaties plaatsvond op woensdag 29 juni 2016, zodat de termijn voor het instellen van het intern beroep verstreek op maandag 4 juli 2016, terwijl het intern beroep van verzoekster weliswaar op 4 juli is gedateerd, maar slechts per e-mail van 6 juli 2016 is overgemaakt. Het is volgens verwerende partij in dat opzicht ten onrechte dat de bestreden beslissing melding maakt van een aangetekend schrijven, want het intern beroep is enkel per e-mail van 6 juli ingediend. Aldus, zo stelt verwerende partij, heeft de interne beroepscommissie het intern beroep terecht laattijdig en dus onontvankelijk verklaard.

In tweede orde voert verwerende partij aan dat het extern beroep van verzoekster onontvankelijk is omdat het geen enkele kritiek tegen de bestreden beslissing bevat. Verwerende partij verwijst ter zake naar artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs, waarin is voorgeschreven dat het bij de Raad ingediende beroep minstens een feitelijke omschrijving van de ingeroepen bezwaren moet bevatten. *In casu* evenwel, zo betoogt verwerende partij, is het extern beroep beperkt tot het hernemen van de argumenten die bij het intern beroep werden opgeworpen.

Beoordeling

De termijn voor het instellen van een intern beroep is in artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs bepaald als een vervaltermijn van vijf kalenderdagen. Betreft het voorwerp van het intern beroep een examenbeslissing – zoal te dezen het geval is – dan vangt die beroepstermijn aan de dag na deze van de proclamatie.

In casu heeft de proclamatie volgens verwerende partij plaatsgevonden op woensdag 29 juni 2016, een stelling die door verzoekster niet wordt tegengesproken. Aldus liep de termijn voor het instellen van het intern beroep van donderdag 30 juni tot en met maandag 4 juli 2016.

Uit het administratief dossier (stuk 2) blijkt dat bij de bekendmaking van de examenresultaten de beroepsmodaliteiten op regelmatige wijze zijn meegedeeld, zodat er geen aanleiding toe bestaat om de beroepstermijn te verlengen overeenkomstig artikel 35 van het Openbaarheidsdecreet.

Verzoekster heeft haar verzoekschrift op intern beroep gedateerd op 4 juli 2016, maar in het administratief dossier bevindt zich wat de neerlegging of verzending ervan betreft, enkel een e-mailbericht van verzoekster aan de interne beroepscommissie gedateerd op 6 juli 2016. Op die datum was de beroepstermijn evenwel reeds verstreken.

De bestreden beslissing komt op basis van die vaststelling tot de conclusie dat het intern beroep onontvankelijk is *ratione temporis*.

Gelet op de stukken in het dossier ziet de Raad geen reden om tot een andere conclusie te komen. Verzoekster bekritiseert het motief van de onontvankelijkheid op geen enkele wijze in haar extern beroep, noch legt zij enig stuk neer waaruit zou kunnen blijken dat zij haar intern beroep wél uiterlijk op 4 juli 2016 heeft ingesteld.

De exceptie is gegrond. Het beroep is onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 22 augustus 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Jan Geens bijzitter

Piet Versweyveld bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 3.061 van 19 september 2016 in de zaak 2016/241

In zake: [REDACTED]

tegen: [REDACTED]

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 28 juli 2016, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van 18 juli 2016.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 augustus 2016.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat [REDACTED], die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is ingeschreven in de opleiding Bachelor in de Sociale Revalidatiewetenschappen.

Tot de opleiding behoort het opleidingsonderdeel ‘Beroepspraktijk II’ (15 studiepunten), dat bestaat uit drie componenten: stage, stage-opdrachten en leergroepen, die respectievelijk voor 75%, 20% en 5% meetellen bij de berekening van het examencijfer. De evaluatie geschiedt door permanente evaluatie.

Verzoeksters stage verloopt moeizaam wat de relatie met een van de mentoren betreft.

Uiteindelijk bekomt verzoekster voor het gehele opleidingsonderdeel een examencijfer van 8/20.

Tegen deze quotering stelt verzoekster op 28 juni een intern beroep in, waarin zij het volgende uiteenzet:

“Met dit schrijven teken ik beroep aan tegen de quotering van de stage die ik liep als 2de jaarstudente Sociale readaptatiewetenschappen. De stage vond plaats in basisschool [...] in Kessel-Lo. Mijn stagementor was Juf [S.]. De praktijklector [J.V.B.]. Bij het evaluatiegesprek was ook kleuterleidster Juf [M.] betrokken waarbij ik 1/5 van de stage doorbracht.

Ik wist niet dat er ook voor Beroepspraktijk 2 inzagerecht was voor de student. Ik dacht dat dit enkel geldig was voor examens. Donderdag 30 juni zal ik alsnog gebruik maken van mijn inzage recht.

Ik ga in beroep tegen het resultaat om volgende redenen:

1. De scores die ik van mijn stagementor kreeg op mijn eindevaluatie zijn totaal in tegenspraak met mijn finale score

[...] is geen evidente stageplaats. Het duurde even voor ik er mijn weg en ritme vond. Na die zoekende start en scores die bij de tussentijdse evaluatie rond voldoende cirkelden heb ik bij de eindevaluatie van mijn stagementor een duidelijke waardering gekregen voor mijn werk en liefst 7 x de score goed en slechts 1 x de score voldoende behaald. Geen enkele keer werd door haar het vakje onvoldoende aangekruist.

2. In de omstandigheden waarin de evaluatie plaatsvond was het niet mogelijk me op een menswaardige manier te verdedigen en was een eerlijke en objectieve beoordeling onmogelijk

Dat de goede scores na het evaluatiegesprek zijn aangepast wil ik ten zeerste aanvechten. Ze zijn niet gebaseerd op wat ik heb gepresteerd tijdens de stage, maar beïnvloed door omstandigheden waarin dat gesprek heeft plaatsgevonden. Die omstandigheden werden door de praktijklector zelf omschreven als: “onthutsend”, “nog nooit zo iets tegengekomen in 20 jaar ervaring”, “kan me heel goed voorstellen dat het als stagiair geen evidentie was hierin te moeten functioneren...” (zie mail in bijlage).

Er is tijdens het evaluatiegesprek ook een interventie geweest van de directeur van de school die afging op het geroep van de betrokken leerkracht, haar terecht wees en zei dat hij niet wilde dat stagiaires in zo'n omstandigheden moeten functioneren (zie verslag van het schoolhoofd in bijlage).

- Omwille van de moeilijke voorgeschiedenis (zie verder) heb ik mijn praktijklector gevraagd of de evaluatie kon doorgaan zonder Juf [M.] omdat ik er niet meer aan twijfelde dat ze geen enkele positieve bedoeling had en me voorafgaandelijk aan de evaluatie al veroordeeld had. Er is me door de praktijklector bevestigd dat dit zeker zo zou zijn. “Sowieso zal het grootste deel van jouw evaluatie doorgaan zonder haar erbij” (Zie mailverkeer hierover in bijlage). Deze belofte is niet nagekomen met alle gevolgen van dien. Van de constructieve houding waarvan de praktijklector me verzekerde was geen sprake.

- Het evaluatiegesprek is een traumatische ervaring geworden. Ik herinner me nauwelijks veel meer dan dat ik van begin tot einde heb gehuild en nauwelijks een woord kon inbrengen tegen de tirades van Juf [M.] en de onderlinge conflicten tussen mijn stagmentor Juf [S.] en Juf [M.]. Dat een schoolhoofd hierin moet tussenkommen zegt erg veel. De praktijklector was zoals hij het zelf omschrijft “onthutst”. Hij heeft de situatie niet kunnen ombuigen tot serene omstandigheden waarin op een constructieve manier een evaluatie kan plaatsvinden.

3. Er zijn noch door de lector, noch door de mentor signalen gegeven dat het in die richting van een onvoldoende zou kunnen evolueren

- Bij mijn tussentijdse evaluatie die positief was zijn er door mijn mentor een aantal constructieve opmerkingen gemaakt die ik ter harte genomen heb. Die zijn ook uitgebreid in mijn reflectieverslag besproken. Ik ben in het tweede deel alleen maar verder gegroeid en heb alle voldoendes omgezet in de score goed en het onvoldoende naar een voldoende opgetrokken.

- Er zijn noch door mijn lector als door mijn mentor signalen gegeven dat mijn stage op een negatief resultaat zou uitdraaien. Dat Juf [M.] daar anders over dacht kan ik vermoeden, maar mijn takenpakket bij haar was niet groter dan 1/5, ze was mijn stagmentor niet en heeft me op geen enkele manier een constructieve leerervaring gegeven. Dat haar stem zo zwaar heeft doorgewogen in de eindevaluatie is niet correct.

4. De omstandigheden waarin de stage verlopen is en destructieve houding van een leerkracht waarbij ik 1/5 van de tijd doorbracht

De stage in [...] is er één geworden met twee gezichten. Een erg chaotisch en onduidelijke start, maar uiteindelijk positief leerproces bij Juf [S.], mijn mentor. Daarnaast een pijnlijk negatieve ervaring bij Juf [M.].

Het klimaat in de school is sowieso heel moeilijk, met vetes tussen leerkrachten, geroddel en ronduit racistische uitspraken. Een sfeer die zich wat mij persoonlijk betreft doortrok naar mentale terreur en fysieke bedreigingen van Juf [M.] die onder meer publiekelijk gezegd heeft dat ze vond dat ik het verdiente geslagen te worden en dat dreigement ook hard zou maken. Deze en andere feiten kan u lezen in bijgevoegd getuigenverslag van [J.V.]. Ook andere leerkrachten kunnen daarvan desgewenst getuigen.

Volgens het schoolhoofd is de aanwezigheid van Juf [M.] in de school problematisch. “Het is niet evident voor een jonge studente om op te tornen tegen de intimiderende houding van een leerkracht, vooral als je beseft dat het voor de eigen collega's binnen de school moeilijk is om rond het ego van de kleuterjuf te laveren.” (Zie mail van het

schoolhoofd in bijlage). De andere leerkrachten met wie ik een zeer fijne samenwerking had, probeerden mij te steunen en gaven aan dat hun collega [M.] het vaak op stagiaires gemunt heeft en dat het vooral niet aan mij lag. Het is iemand met een uitermate negatieve en agressieve houding die me mij vanaf het begin van mijn stage persoonlijk geviseerd heeft (zie getuigenverslag). Ik kreeg constant negatieve opmerkingen, ook al probeerde ik steeds rekening te houden met haar opmerkingen.

Ik heb om die reden herhaaldelijk overwogen om mijn stage stop te zetten, maar wou niet vluchten en trok me op aan de vele positieve ervaringen in de eerste graad, de samenwerking met studiegenoot [J.], de leerrijke begeleiding van Juf [S.] die deze stage tot een moeilijke maar zeer sterke leerervaring maakten en de vele kinderen met wie ik sterke band opbouwde.

5. Ontbreken van een consequente en constructieve begeleiding door de lector

- Tijdens de stage

Over de moeilijkheden tijdens de stageperiode heb ik verschillende signalen gegeven aan mijn praktijklector. Wellicht door tijdsgebrek heeft hij mij weinig steun kunnen geven in deze omstandigheden. Mijn jaargenote [J.] omschrijft zijn gedrag als “niet professioneel” en “aan ons lot overgelaten”. Zelf vermoed ik dat de praktijklector pas bij het evaluatiegesprek kon vaststellen hoe erg de omstandigheden echt waren.

De suggestie die ik van hem kreeg was om de kernkwadranten van Ofman toe te passen wat ik ter harte heb genomen. Uiteraard ben ik bereid om mezelf te evalueren en te verbeteren, maar deze suggestie bood geen oplossing voor de problemen die zich bij het team en meer bepaald de kleuterjuf in kwestie bevonden. Sowieso lijkt me de kernkwadranten van Ofman een uitstekend hulpmiddel in het oplossen van conflicten of spanningen tussen gelijken die beide bereid zijn om naar oplossingen te zoeken, maar als stagiair was ik niet in die situatie.

- Tijdens het evaluatiegesprek

Ik heb de lector voorafgaandelijk aan de evaluatie gevraagd het gesprek te laten doorgaan met hem en de mentor. Hij heeft me per mail beloofd dat Juf [M.] er het grootste deel niet zou bij zijn. Die belofte is niet nagekomen. Tijdens het gesprek was hij niet in staat om voor een sereen constructief kritisch klimaat te zorgen waardoor het schoolhoofd is moeten tussenkomen.

- Na het evaluatiegesprek

Na het slecht verlopen evaluatiegesprek is de lector vetrokken en heeft het verschillende dagen geduurd voordat hij via mail contact opnam. (Zie mail in bijlage.) Misschien is dat een fout geweest, maar ik had op dat moment het vertrouwen in mijn praktijklector verloren. Zijn belofte dat het gesprek grotendeels zonder Juf [M.] zou plaatsvinden is hij niet nagekomen. Ook door het feit dat hij me na het gesprek niet opving was voor mij een signaal. Ik voel(de) me niet veilig bij hem en ook niet gesteund. De score die ik nu ontving draagt daartoe bij.

Na het evaluatiegesprek heb ik met de vertrouwenspersoon contact opgenomen. Dit heb ik gemeld aan de praktijklector, die me vervolgens ook uitnodigde voor een gesprek waarop ik ben in gegaan. Via mail had hij me gemeld: “we zullen dit alvast ernstig opnemen en bekijken hoe we dit verder gaan aanpakken.” Hij stelde ook dat hij “op zoek

wil gaan naar de meest groeibevorderende strategie ” en oog zou hebben voor mijn welzijn. Ik hoopte dat ik na dit gesprek met een beter gevoel aan mijn examens kon beginnen. Helaas is ook dit gesprek uitgedraaid op een ontgoocheling waarin hij wat hij schriftelijk beloofde opnieuw niet in de praktijk omzette.

In dat gesprek gaf hij me twee redenen waarom ik niet klaar zou zijn voor een stage in het derde jaar.

Reden 1. Je hebt deze stageperiode niet voldoende om mijn hulp gevraagd en wie zelf niet genoeg op hulp kan vragen kan zelf geen hulpverlener worden.

Het eerste deel van zijn uitspraak is in contradictie met wat hij me eerder meldde. Twee keer heb ik aangegeven dat de situatie op mijn stage heel erg moeilijk verliep en heb hem duidelijk om hulp gevraagd. Toen gaf hij aan dat ik dit eerst zelf moest proberen oplossen. Ook voor de hele klas heb ik het probleem aangegeven. [J.V.] (medestudente) heeft het probleem aangekaart en ook in al mijn taken kon hij lezen dat de situatie voor mij heel moeilijk verliep.

Ook al is het tweede deel van zijn antwoord waar, het is niet op mij van toepassing geweest. Er zijn tal van verhalen over uitstekende hulpverleners, die zelf moeite hebben om zelf een hulpvraag te stellen.

Reden 2. Zijn tweede argument was: ' Tijdens je eindevaluatie gesprek had je je knop moeten opdraaien en Juf [M.] moeten vragen waarom zij zo reageerde.' Tijdens dit voor mij totaal onveilige gesprek waarin voortdurend op mij geroepen werd voelde ik me niet in staat om in tegen verdediging te gaan. De lector was zelf onthutst.

De twee redenen die de lector aangaf, hebben, los van of ze waar zijn of niet, niets te maken met de inhoud van ons vakgebied en de werking met de kinderen. Als de beoordeling enkel daarop gebaseerd is, wil ik daarover op voorhand duidelijk ingelicht worden.

6. Ontbreken van een objectieve houding en subjectieve criteria bij de lector bij de eindbeoordeling

Dat de lector de scores heeft aangepast na het evaluatiegesprek en de daaropvolgende (mail)conversaties wekt op zijn minst het vermoeden dat hij niet meer objectief kon oordelen. Wellicht werd zijn oordeel aangepast door het feit dat ik met de vertrouwenspersoon ben gaan praten, hem heb laten weten dat ik zijn steun gemist heb en hem gewezen heb op zijn niet nagekomen beloftes.

De lector heeft me veroordeeld tot een 8 op 20 en het opnieuw afleggen van een stage waarvoor de mentor bijna unaniem de score goed gaf. Ik heb zijn zorg voor mijn welzijn heel erg gemist en vind deze beslissing allerminst een constructieve “groeibevorderende strategie”. Het is een zware beslissing die ik als uitermate onrechtvaardig ervaar gezien het enorme werk dat ik op [...] heb verzet, waarin ik maximaal de kansen tot leren en ontwikkeling heb benut in vaak uitermate zware en onduidelijke omstandigheden en een gebrekkige steun vanuit de opleiding waarvoor de lector moest instaan.

Ik besluit met een citaat uit een mail van het schoolhoofd van [...]: “Ik ging ervan uit dat het ook voor de stagelektor duidelijk was dat ik een objectief, constructieve beoordeling verwachtte. Opmerkelijk is dan ook dat de quoteringen tijdens het gesprek nog aangepast werden in negatieve zin. Om een lang verhaal kort te maken: een 8/20 als resultaat voor de stage vind ik, na het lezen van het verslag en het afwegen van de negatieve en positieve

punten die werden vermeld, niet in verhouding tot de inzet en de algemene indruk die ik zelf van de stagiaire had.”

Ik nodig u uit de integrale mail te lezen die ik in bijlage heb toegevoegd. U kan hem desgewenst verder contacteren voor verder commentaar.”

De Raad wil hierbij de twee getuigenverklaringen die verzoekster bij het intern beroep voegde, niet onvermeld laten. Vooreerst is er de verklaring van de heer [G.V.], directeur van de stageschool:

“Zoals ik eerder zei ben ik bereid om ten aanzien van de stagelector mijn tussenkomst nog eens duidelijk te maken. De opmerkingen die ik hier zal maken zijn dan ook onrechtstreeks aan hem gericht.

Ik wil ingaan op 2 dingen: de inhoudelijke opmerkingen die ik in het stageverslag kan lezen en de verhouding tussen juf [M.] en [verzoekster].

- In eerste instantie valt mij op dat de aanmerkingen die door de kleuterjuf zijn gemaakt op inhoudelijk gebied weinig of geen ondersteuning of hulp bieden. Het gaat er in de eerste plaats over dat het niet goed of goed genoeg was. U kan zelf de verschillen tussen de opmerkingen van 1e leerjaar en 2e kleuterklas naast mekaar leggen om dit op te merken. Een voorbeeld op blz. 7 ... te weinig inzicht welke kleuters gespecialiseerde kennis hebben. Dit is informatie die door de klasleerkracht moet meegegeven worden en waarvan niet kan verwacht kan worden dat een stagiaire SRW dit weet of herkent. De opmerkingen over de voeldoos (blz.8) ... doel is niet enkel tastzin ontwikkelen maar ook taalverrijking speelt een belangrijke rol. Een kleine hint vooraf kon in dit geval duidelijkheid scheppen over de gevraagde doelen en geeft aan dat van de stagiaire inzichten worden verwacht die eerder in een opleiding kleuterleidster aan bod komen. De manier van communiceren, via korte droge opmerkingen zijn ook allesbehalve constructief. De inspanning om een goed onderbouwde kritiek te geven was er waarschijnlijk te veel aan.

- Het is duidelijk dat in de verhouding tot de kleuterjuf er van in het begin een negatieve sfeer hing, die jammer genoeg is blijven hangen voor de rest van de stage. Het gebrek aan spontaniteit en het niet durven zichzelf zijn is in grote mate afhankelijk geweest van de kritische en autoritaire houding van de kleuterjuf, die haar oordeel heeft laten bepalen door een in haar ogen onbeleefd reactie van de stagiair. Het is niet evident voor een jonge studente om op te tornen tegen de intimiderende houding van een leerkracht, vooral als je beseft dat het voor de eigen collega's binnen de school moeilijk is om rond het ego van de kleuterjuf te laveren. Tijdens mijn tussenkomst op het evaluatiegesprek heb ik willen duidelijk maken dat onze school jonge mensen de kans wil geven om een job te leren en wanneer daarbij "fouten" gemaakt worden moet de begeleiding ervoor zorgen dat de student uit zijn/haar fouten leert. De taak van de begeleider, mentor of hoe je het ook noemt, is in eerste instantie een constructieve benadering toe te passen en de student vooruit te helpen.

Als ik dan bij het binnengaan in het lokaal hoor dat de kleuterjuf haar collega van het eerste leerjaar niet collegiaal vindt omdat zij haar negatieve commentaar niet wil bittreden, dan voelde ik duidelijk dat het hier om egotriperij gaat en niet om een

beoordeling op basis van objectieve criteria. Ik wil nog meegeven dat betrokken collega's een maand niet met elkaar gesproken hebben na dit evaluatiegesprek. Ik ging ervan uit dat het ook voor de stagelector duidelijk was dat ik een objectief, constructieve beoordeling verwachtte. Opmerkelijk is dan ook dat de quoteringen tijdens het gesprek nog aangepast werden in negatieve zin.

Om een lang verhaal kort te maken: een 8/20 als resultaat voor de stage vind ik, na het lezen van het verslag en het afwegen van de negatieve en positieve punten die werden vermeld, niet in verhouding tot de inzet en de algemene indruk die ik zelf van de stagiaire had.

De samenwerking die de school nu al een paar jaar met de opleiding SRW heeft opgezet heeft tot doel om jonge mensen kansen te bieden in hun ontwikkeling, studie en beroepskeuze en daarom moet een beoordeling professioneel en objectief opbouwend zijn. Ik vind het jammer dat ik op het moment van de eindbeoordeling geen tijd heb kunnen vrijmaken om dit standpunt ook te laten weerspiegelen in de beoordeling.”

Van medestudente [J.V.] wordt de volgende verklaring bijgevoegd:

“[Verzoekster] en ik liepen in het tweede semester stage in [...] (Kessel-Lo) in de kleuter- en lagere school.

Onze stage verliep in dezelfde klassen bij dezelfde leerkrachten. Wij hebben samen ook enkele projecten voorbereid, verder uitgewerkt en samen uitgevoerd.

Al van het begin was er een zekere spanning te merken tussen [verzoekster] en de leerkracht. Namelijk in één van de eerste weken zaten [verzoekster] en ik in de leraarskamer en kreeg [verzoekster] de opmerking van juf [M.]: ‘‘Draai je om en doe je voeten van de stoel!!’’ Dit was op een erg bitse manier gezegd, waardoor [verzoekster] zichtbaar aangedaan was. Ik was zelf ook geschrokken van de manier waarop de opmerking gedaan werd. In mijn ogen was dit het begin van de slechte verstandhouding tussen beiden.

Een tweede voorval dat me erg is bijgebleven, omdat ik hierover emotioneel overstuur was, was het volgende: de lagere school ging op uitstap naar de film. Hierbij kon [verzoekster] niet veel helpen en nam ze het initiatief om haar hulp aan te bieden in de klas van juf [M.]. Ik stond al buiten bij de kleuterjuffen toen ik [verzoekster] zag komen. [Verzoekster] vroeg vriendelijk aan juf [M.] of ze kon helpen in haar klas. Het hele gesprek weet ik niet meer juist, maar op het einde zei juf [M.]: ‘‘Ik heb je hulp al niet meer nodig, ga maar naar de lagere school!!’’ [Verzoekster] wist niet goed hoe ze hierop moest reageren en liep zonder goed te beseffen wat er gebeurd is terug naar de lagere school. Ik had het gevoel dat ze helemaal de kluts kwijt was. Hier eindigde het nog niet bij. Toen [verzoekster] weg was, hoorde ik juf [M.] zeggen tegen de collega's: ‘‘Als die mij nog een keer tegenspreekt, krijgt ze een mep!!’’ Van deze woorden was ik echt aangedaan. Enerzijds doordat de andere leerkrachten hier niets op zeiden. Ik ben naar binnen gelopen doordat ik mijn tranen niet kon bedwingen. Anderzijds dacht ik toen: ‘‘hoe kan iemand nu zo respectloos omgaan met een stagiaire. ’’

Dit voorval bleef door mijn hoofd spoken en hierdoor heb ik juf [S.] aangesproken. Ze vertelde me dit dat dit wel meer voorkomt en dat [verzoekster] zich dit niet moest aantrekken. Ik had hier toch nog een wrang gevoel bij. Gelukkig vonden toen de

tussentijdse evaluaties plaats. Tijdens mijn gesprek met [J.V.B.] heb ik dit voorval aangehaald en besproken. Ik vond dat hij dit niet serieus nam en zei tegen mij: “doe maar gewoon jouw ding.” Dit vond ik niet professioneel. Ik had het gevoel dat [verzoekster] aan haar lot overgelaten werd.

Naarmate de stage vorderde, kreeg ik de indruk dat [verzoekster] niets meer goed kon doen in de ogen van Juf [M.], wat ze ook probeerde. Zo kreeg [verzoekster] de opmerking van juf [M.]: “ik geef je zoveel kansen en jij grijpt ze niet.” Zij nam nochtans initiatieven genoeg om activiteiten met de kinderen van de klas van Juf [M.] voor te bereiden en uit te voeren (spel rond kinderboerderij, voeldoos, cijfers maken met stokjes, ...).

Op een keer kwam [verzoekster] naar mij en zei me dat haar broer met spoed was geopereerd. Zij zat hier erg mee in. Ze vertelde me dat ze erg veel schrik had om te zeggen tegen juf [M.] dat ze daardoor niets had kunnen voorbereiden. Ik zei haar dat ze dit wel zou begrijpen, aangezien dit overmacht is. Tijdens de speeltijd vertelde [verzoekster] me dat juf [M.] toch niet goed gereageerd had en dat ze gezegd had: “dat is niet mijn probleem!”

In het raam van de interne beroepsprocedure wordt op 30 juni 2016 een bemiddelingspoging ondernomen. Verzoekster zet daarbij haar opmerkingen en bekommernissen uiteen. De praktijklector van zijn kant schetst de voorschriften inzake het eindevaluatiegesprek en belicht het geheel van het te evalueren dossier, met inbegrip van de inschatting van een andere mentor dat er groei merkbaar is bij verzoekster, maar te laat en te weinig. Er wordt vervolgens ook gewezen op de andere componenten binnen het opleidingsonderdeel, naast de stage, waarvoor verzoekster 8/20 (stage-opdrachten) en 3/5 (leergroep) behaalde.

Blijkens het verslag van het bemiddelingsgesprek (stuk 7b verzoekende partij) komt een ‘dading’ tot stand met het oog op het stopzetten van de interne beroepsprocedure, waarvan de tekst luidt als volgt:

“Naar aanleiding van de bemiddeling zal een afvaardiging van Beroepspraktijk II de elementen i.v.m. de stage opnieuw bespreken. [Verzoekster] krijgt de kans om aan te tonen dat zij grondig kan reflecteren over haar leerproces en haar handelen en dat zij dit kan omzetten in een professioneel opgebouwde tekst (uiterlijk tegen maandag 4 juli 2016, 20u00, via mail aan [...] en aan [...]). De examencommissie zal alle elementen beluisteren en een eventueel nieuwe score valideren voor Beroepspraktijk II. De uitkomst van deze besprekingen en de score zal worden bekendgemaakt binnen de 24 uren na de vergadering van de examencommissie.

Indien de student minstens een voldoende behaalt, zal zij onmiddellijk na de bekendmaking van de nieuwe beslissing van de examencommissie, via mail aan [...] en [...] bevestigen dat ze ermee akkoord gaat de procedure ‘intern beroep’ stop te zetten. Indien ze dit niet (tijdig) bevestigt, kan de ontbinding van de dading die uit de bemiddeling resulteerde, worden gevraagd.”

Verzoekster dient vervolgens een aanvullend reflectieverslag in. Zij zendt daarna begin juli nog bijkomende e-mails aan verwerende partij, onder meer met een nieuwe verklaring van de directeur van de stageschool waarin deze aangeeft dat – samengevat – er op een subjectieve wijze is gequoteerd en dat de punten die hij desgevallend zou hebben gegeven, de balans in positieve zin zouden hebben doen omslaan.

De interne beroepscommissie behandelt verzoeksters beroep op 15 juli 2016 en komt daarbij tot de volgende beoordeling:

“STANDPUNT VAN DE STUDENT

De studente doet een beroep op de volgende bezwaren:

- A. De scores die ik van mijn (hoofd)stagementor kreeg op mijn eindevaluatie zijn totaal in tegenspraak met mijn finale score (verschil tussen score van mentor met die van hogeschoolstagebegeleider).
- B. In de omstandigheden waarin de [eind]evaluatie plaatsvond, was het niet mogelijk me op een menswaardige manier te verdedigen en was een eerlijke en objectieve beoordeling onmogelijk (moeilijke context op de stageplaats).
- C. Er zijn noch door de lector, noch door de mentor signalen gegeven dat het in de richting van een onvoldoende zou kunnen evolueren (onvoldoende remediëringsskans).
- D. De destructieve houding van de tweede stagementor waarbij ik slechts 1/5de van de stage doorbracht (moeilijke context op de stageplaats). De studente beroeft zich in dit verband op een mail van de leidinggevende van deze stagementor, de directeur van de school waar haar stage plaatsvond.
- E. Het ontbreken van een consequente en constructieve begeleiding door de hogeschool (kwaliteit van de begeleiding).
- F. Het ontbreken van een objectieve houding en hanteren van subjectieve criteria door de praktijklector van de hogeschool (objectiviteit).

ONTVANKELIJKHEID VAN HET BEROEP

(...)

GEGRONDHEID VAN HET BEROEP

Verschil tussen scores (hoofd)mentor en praktijklector hogeschool

De stage werd door de 2 stagementoren schriftelijk beoordeeld en het eindevaluatiegesprek verliep in het bijzijn van de 2 stagementoren. De bedenkingen van de beide stagementoren werden schriftelijk weergegeven in het synthese-evaluatiedocument dat ter voorbereiding van het eindevaluatiegesprek door de studente werd aangeleverd aan de praktijklector van de hogeschool. Dit document vormt de basis van het gesprek. De kruisjes-quotering van de stagementoren is indicatief, maar niet

bindend vermits de praktijklector de eindverantwoordelijkheid heeft over de evaluatie volgens het gehanteerde kader en de gezamenlijke afspraken van het OPO Beroepspraktijk II op grond van de studiewijzer en artikel 100 van het onderwijs- en examenreglement van de hogeschool.

Moeilijke context op de stageplaats en destructieve houding van 1 van de stagementoren

Het eindevaluatiegesprek verliep inderdaad zeer tumultueus. Waar stagementor juf S. gematigd en empowerend werkpunten en sterktjes probeerde te benoemen, was stagementor juf M. zeer scherp en negatief over het functioneren van de studente. Bij discussie tussen beide dames werd een derde leerkracht ter advies ingeroepen. De eindebeoordeling door beide stagementoren was navenant: waar stagementor juf S. eerder gematigd scoorde, scoort stagementor juf M. heel wat ‘onvoldoendes’ en ‘werkelijk onvoldoendes’. Los van de negatieve stijl die stagementor M. hanteerde, werden door haar wel heel wat inhoudelijke argumenten aangehaald die de praktijklector (h)erkent.

Op basis van de inhoudelijke argumenten en de manier waarop de studente omging met de aangeboden feedback, niet alleen tijdens het eindgesprek maar ook tijdens de stage zelf, besloot de praktijklector dat de studente niet geslaagd is voor het onderdeel stage. Na overwegen van alle argumenten wordt in overleg met het BP2-team beslist het stagepunt vast te leggen op 8 op 20.

Geen signalen richting de score onvoldoende en geen constructieve begeleiding

De studente stelt dat zij onvoldoende/geen goede feedback kreeg die liet uitschijnen dat haar stage niet voldeed. Verder zou zij geen constructieve begeleiding hebben gekregen.

Volgens de studiewijzer volgt de praktijklector van de opleiding de stage-activiteiten op als volgt:

1. Telefonisch contact met de stageplek
2. Individueel gesprek met student bij stagestart
3. Tussentijds evaluatiegesprek enkel met student op basis van de documenten van de mentor
4. Eindevaluatiegesprek op stageplaats

In dit geval verliep de opvolging als volgt:

Opstartpracticum: studente verontschuldigd zich via mail en is niet aanwezig want op vakantie. De communicatie op [elektronisch platform] was al maanden gepost en opstartmail door de praktijklector week voordien verzonden. Zo mist de studente heel wat essentiële info, zoals het feit dat de praktijklector zijn gsm-nummer aan alle studenten geeft, met de expliciete mededeling dat ze altijd mogen bellen en sms'en.

Telefonisch gesprek eerste week: contact met juf P., zorgcoördinator, stageplek was gekend en de praktijklector begeleidde er vorig academiejaar een student, dus opstartgesprek ter plaatste leek niet nodig. Juf P. geeft aan dat het opstartgesprek met de studenten goed is verlopen en ze goed zijn gestart.

Uit contacten met J. (collega-studente) en stageplek blijkt dat er toch wel wat verwarring is aangaande de stagetaken en wat SRW nu exact inhoudt, dus maakt de praktijklector een afspraak om langs te gaan.

Woensdag 24/2 om 12u: locatiebezoek: ter plaatste een werkvergadering waarbij naast de 2 studenten ook 6 leerkrachten aanwezig zijn, allen betrokken bij deze 2 stagiairs. Gedurende ruim 1 uur geeft de praktijklector uitleg en beantwoordt hij vragen. Dit is het eerste contact met de studente.

Daarnaast een heel aantal mails aangaande opdrachten en dergelijke; niks speciaal, alles conform de afspraken.

3/3/16 practicum 2: studente stelt haar OIB fase 1 voor aan de groep.

3/3/16 Individueel gesprek met studente op mijn kantoor: ok, bedankt me voor de extra moeite om alles nog eens te komen duiden, positief gesprek, ik geef opdracht mee om stagewerkplan te herwerken en we maken afspraken over indienen en opvolging.

21/3: practicum 3

24/3: Tussentijdse evaluatie: gesprek op school met de studente: studente geeft aan dat het niet zo evident loopt en dat ze het heel moeilijk heeft met stagementor M. De praktijklector reikt haar enkele handvatten aan (dubbelkwadranten, metacommunicatie, stagementor S. als katalysator gebruiken, ...) om zo de relatie op gang te krijgen.

Van 24/3 tot 8/5 zijn er geen mails, geen sms, geen telefoon... letterlijk geen enkel contact tussen de praktijklector en de studente. Het is aan de studente om contact te nemen met de hogeschool indien zij dat nodig vindt.

21/4 practicum 4: studente geeft bij het rondje in de groep aan dat de communicatie met mentor M. niet makkelijk is. De praktijklector gaat er plenair niet op in, in de veronderstelling dat de studente in kwestie hem daarover onder vier ogen zal aanspreken indien nodig.

6/5: studente bezorgt de praktijklector conform de afspraken de schriftelijke voorbereiding voor het evaluatiegesprek.

9/5: stagementor M. mailt de praktijklector met de vraag bij de timing van het evaluatiegesprek rekening te houden met haar timing, vermits ze niet de hele voormiddag vrij is en ze toch enkele zaken wil toelichten.

9/5: studente reageert 's avonds met de vraag haar constructief bij te staan, gezien ze toch wat angst heeft voor de feedback van stagementor M.

9/5: De praktijklector reageert nog de avond zelf om de studente gerust te stellen.

10/5: eindevaluatiegesprek ter plaatse

13/5: de praktijklector stuurt de studente een mailtje met de vraag of ze nood heeft aan een 'nagesprek' na het eindevaluatiegesprek

20/5: nazorggesprek (vastgelegd nadat de studente op 18/5 reageert op de uitnodiging).

24/6: Inkijkdag: studente laat niks weten en maakt ook geen gebruik van het voorziene feedbackmoment

27/5: studente stuurt mail met daarin vraag alsnog feedback te kunnen krijgen.

27/5: de praktijklector gaat in op die vraag maar het gesprek vindt niet plaats wegens de opgestarte beroepsprocedure.

Uit het bovenstaande leidt de Interne Beroepscommissie af dat de studente voldoende remediëringssansen kreeg omdat de praktijklector haar tijdens het tussentijdse evaluatiegesprek verschillende handvaten gaf. Het is aan de studente om deze handvaten om te zetten in de praktijk en te tonen dat ze over de vereiste competenties beschikt. Uit het verloop van de stage leidt de praktijklector af dat de studente de verworven kennis niet kan omzetten in de praktijk.

Praktijklectoren worden door de hogeschool aangeworven omdat van hun deskundigheid. Zij worden minstens vermoed deskundig te zijn tenzij uit uitzonderlijke omstandigheden het tegendeel blijkt. Het is aan de student om die uitzonderlijke omstandigheden aannemelijk te maken. Uit het verloop van de stage, de evaluatie en begeleiding die de praktijklector bood, besluit de Interne Beroepscommissie dat de studente dit vermoeden van deskundigheid niet weerlegt. Integendeel, de studente werd goed, en frequenter - dan vereist volgens de in de opleiding geldende afspraken - (zie stagewijzer) begeleid vanuit de opleiding.

Ontbreken van objectieve houding en criteria

Volgens de studente is de praktijklector niet objectief en hanteert hij subjectieve criteria. Het is te begrijpen dat studenten — zeker in de context van een stage waar het evaluatieproces zeer complex verloopt en er nauwere individuele contacten zijn — zich vragen stellen over de objectiviteit van de beoordeling indien zij een onvoldoende krijgen toegekend. Praktijklectoren en stagebegeleiders zijn verplicht de studenten objectief te beoordelen. Er geldt een vermoeden in hoofde van de stagebegeleiders dat zij inderdaad objectief hebben gehandeld. Het is aan de student om ernstige en voldoende concrete aanwijzingen te geven die het aannemelijk maken dat er geen correcte en objectieve beoordeling is gebeurd (zie ook R.Stvb. 2015/117).

Het feit dat de praktijklector de stagementoren niet helemaal volgt in hun beoordeling, weerlegt dit vermoeden van objectiviteit niet.

Uit het opleidingsdossier blijkt dat het eindresultaat is gebaseerd op de inhoud van de verschillende opdrachten, de verschillende evaluatiereportages, de bijdrage van de studente in de leergroep en de manier waarop de studente omging met de aangeboden feedback, niet alleen tijdens het eindgesprek maar ook tijdens de stage zelf en de andere onderwijsactiviteiten. Al deze elementen doen de praktijklector besluiten dat de studente

niet geslaagd is voor het onderdeel stage. Na het overwegen van alle argumenten werd in overleg met het BP2-team beslist het stagepunt vast te leggen op 8 op 20 op basis van de volgende argumenten:

- Er is te weinig inhoudelijke diepgang te vinden in denken en handelen. Het methodisch pedagogisch handelen op het verwachte niveau (doorgroeiniveau) zoals aangegeven in de studiewijzer, is onvoldoende aanwezig.
- Heel wat aanwezige leerkansen werden niet of onvoldoende gegrepen. De context was niet vanzelfsprekend maar het feit dat medestudent [J.V.] een 15/20 scoort na een zeer goede eindevaluatie door dezelfde dames in exact dezelfde context, getuigt van het feit dat er wel heel wat mogelijk was.
- Qua beroepshouding voldoet [verzoekster] niet. Ze is veel met zichzelf bezig en voelt onvoldoende aan wat anderen van haar nodig hebben. Ik mis maturiteit.
- [Verzoekster] gaat heel veel in 'defensie'. Gesprekken en reflectieverslagen waren doorspekt met 'maar' en 'ik heb toch', ...
- [Verzoekster] heeft het gesprek met zowel mezelf als praktijklector als met mentoren niet of onvoldoende opgenomen om daar waar het fout liep, zaken bespreekbaar te maken en naar oplossingen te zoeken. Ik stelde meermaals vast dat ze verwachtte dat anderen die stap naar haar zetten. Ik citeer: 'ik durfde dit niet'.
- [Verzoekster] schat zichzelf uiterst creatief in. De feiten tonen aan dat er zowel aangaande creatieve interventies (innovatie, humor, assertiviteit, oplossingsgericht denken, handelingsgerichte alternatieven bedenken, ...) als aangaande het ontwerpen van creatieve activiteiten (diversiteit, spelvariatie en -combinatie, doelgerichtheid, narratieve, muzische vormen, ...) heel wat kansen werden gemist.
- Integratie van deze opleiding en alle OPO's die reeds werden aangereikt ontbreekt voor een groot stuk.
- In globaliteit werden te weinig competenties aantoonbaar bereikt om deze stage als voldoende te beschouwen.

Bovenstaande wordt geconcludeerd op basis van onderstaande beoordeling van de volgende domeinspecifieke leerresultaten:

ROL 1: ondersteuner en hulpverlener

DLRI: deskundig ondersteuner en hulpverlener: voldoende

DLR3: multidisciplinaire integratie: onvoldoende

[Verzoekster] zoekt (ook letterlijk) het niveau van de kinderen op, en doet inspanning om empathisch te communiceren. Op individueel niveau lukt verbinding maken met lagereschoolkinderen vlot. Ook de groepsgesprekken met de leeftijdsgroep lukken (ze luisteren en doen mee) maar ze mist methodiek ('groepsgesprekken waren keileuk'). Openheid en spontaniteit (zeker bij de kleuters) in communicatie ontbreekt, praat te weinig, contacten zijn oppervlakkig en gericht op sympathiek gevonden worden ('ze vinden mij niet leuk').

Mist methodisch handelen: Waar zit het doel van de interventies? Hoe? Wat? Waarom? Durft te weinig grenzen stellen.

Heeft bevragerende houding naar enkele teamleden toe (bevroeg problematieken kinderen) maar is hier te selectief, zowel in wat ze vraagt als aan wie. Echter: wat doe je daar dan mee? Zorgco, directie, CLB werden niet actief opgezocht in functie van kennis vergaren.

Nam wel deel aan MDO's (maar wat haal je eruit en waar stuurt dat jouw handelen?), nam wel initiatief om met zorgco op huisbezoek te gaan (is uiteindelijk niet doorgegaan). Neemt zelf te weinig initiatief om grondig uitgewerkte en diepgaand inzichtelijk activiteiten en begeleiding uit te werken. [Verzoekster] loop in de lagere school goed mee, maar waar zit de pedagoog in spe?

Er kon geen enkele link met een OPO correct worden benoemd of toegepast. Het blijft allemaal oppervlakkig en vaag. Geen initiatief om grondige pedagogische interventies op te zetten, geen contact met experts, geen research, ...

Kortweg: heel wat ondernomen, best wel veel gedaan, maar niet methodisch onderbouwd. Mis SRW en deskundigheid in dit verhaal.

ROL 2: innovator die creatief denkt en handelt

DLR4: Creativiteit en complexiteit: onvoldoende

[Verzoekster] denkt van zichzelf dat ze creatief is maar dat blijkt niet uit de feiten. Uitgewerkte activiteiten zijn niet origineel: te weinig spelvariatie of combinatie, geen bewust gebruik van het narratieve in de muzische vormen, en vooral: wat is het doel? En is dit de beste mogelijke manier om dat te bereiken? (vb. voeldoos: mist fond, te oppervlakkig). De activiteiten die werden uitgewerkt rond gezonde voeding werden door stageplek goed bevonden (goed voorbereid en uitgevoerd) maar voldoen niet aan de SRW-criteria conform de doelstelling in het OPO CP1/2. Hier was zoveel meer mogelijk.

DLR5: handelingsgericht werken: werkelijk onvoldoende

Denkt actief na over hoe leerlingen krachtgericht aan te pakken (de intentie is er) maar slaagt er onvoldoende in deze om te zetten in (sterke) interventies. Slaagde er in veiligheid te bieden bij de kinderen van de eerste graad, maar daagde ze hen ook uit iets te leren? Zo ja, wat dan?

Telkens komt 'leuk', 'plezant', naar boven, echter: welke strategie heb je voor ogen? Welke leiderschapsstijl heb je nodig in welke fase?, hoe ga je om met afstand nabijheid? Welke stappen zet je en waarom? Mis inzicht in eigen methodisch pedagogisch handelen.

[Verzoekster] nam nauwelijks risico's in het ontdekken wat zou kunnen werken en wat niet: zowel in de activiteitsgerichte creativiteit als de spontane creatieve interventies (gebruik van humor? toneel spelen? overdrijven? ...).

ROL 3: communicatie met doelgroep

DLR 6: communicatief partner van kinderen, jongeren en ouders: voldoende

Communicatie met doelgroep werd eerder besproken: met kinderen uit eerste graad liep dit goed, maar bij kleuters wist [verzoekster] zich dikwijls niet open te stellen en leeftijdsgericht te communiceren. Het project rond gezonde voeding had gecommuniceerd moeten worden met ouders (zoals aangegeven op de tussentijdse

evaluatie). Non-verbaal wordt meer enthousiasme en emotie verwacht. 'We kunnen je niet lezen' - 'Kinderen zien graag overdrijving'.

ROL 4: kritisch en loyaal lid van een team

DLR7: actief lid: voldoende

Op het aspect communicatie binnen deze context wordt zeer laag gescoord: [Verzoekster] kwam in het begin vrij arrogant (beseft ze ondertussen zelf) over en heeft daarna te weinig stappen gezet om dit, zeker naar juf [M.], door te praten en op te lossen. De communicatie bleef verstoord.

Metacommunicatie werd niet toegepast. Aangereikte handvaten werden incorrect of onvoldoende toegepast. Ze verwachtte dat anderen naar haar toe stapten: 'ze durfde zelf geen stappen zetten'. Signalen rond het mislopen van de stage werden onvoldoende expliciet gegeven aan de PC: na tussentijdse evaluatiegesprek was er geen enkel contact meer tot aan eindevaluatie waaruit dergelijke omvang van het probleem bleek. Heel veel ontwijkstrategie.

Daarnaast binnen team: van een stagiair wordt verwacht dat ze zich volledig buiten de strubbelingen binnen een team houdt en daar zeker geen 'olie op het vuur gooit'. Sommige uitspraken of non-verbale acties hebben de aanwezige polemiek uitvergroot. Je had hier afstand moeten bewaren en professioneel moeten handelen: wat zeg ik, hoe en tegen wie?

[Verzoekster] heeft zich wel flexibel opgesteld in dikwijls onvoorzien omstandigheden (last minute wissels en opdrachten) en deed correct wat verwacht werd.

Haar persoonlijk leerdoel 'communiceren vanuit een evenwaardige positie met alle relevante betrokkenen' (bij deze DLR) werd in geen geval gerealiseerd. Ze stak zich weg achter de machtsverhouding wat haar duidelijk belette te groeien. [Verzoekster] durfde de confrontatie niet aangaan en zocht enkel steun bij haar persoonlijk netwerk terwijl ze dat had moeten aangaan in haar professionele kader: PL, mentor, directie, ... De mentor gaf aan de 'spontane babbels' gemist te hebben.

ROL 5 reflecterend professional

DLR 9: Reflectief denken om methodisch te handelen: onvoldoende

Zoals eerder aangegeven; in dit hele verhaal mist het methodisch pedagogische. De verschillende reflectiemodellen (zoals korthagen) die werden aangereikt in de opleiding, werden niet toegepast: doelstellingen? Alternatieven? Uitproberen? Aspecten analyseren? Benoemen? Heel veel buik, weinig hoofd.

DLR11: Neemt initiatief in persoonlijk leerproces: werkelijk onvoldoende

[Verzoekster] slaagt er niet in op de bal te spelen: ze neemt alles persoonlijk. Daardoor worden opmerkingen (die inderdaad soms veel te scherp werden geformuleerd door betrokken mentor) niet gezien als groeikansen maar duwen haar dieper de put in. Ze slaagde er tevens niet in die negatieve spiraal te kenteren door dit te rationaliseren of te relativieren. Ze blijft herhalen heel graag feedback te krijgen en haalt het belang aan, maar ik zie het nergens fundamenteel goed toegepast. Metacommunicatie ontbreekt. Gesprekstechnieken SAV? FEBA model?

[Verzoekster] gaat constant in verdediging en mist daardoor de grond van de zaak. Ze is heel verwijtend in haar repliek maar vraagt zich niet of onvoldoende af wat haar aandeel is of kan zijn. Veel te veel zinnen beginnen met 'ik heb toch/ik wil/ik had/... en de 'ja-maars' tellen zich op. De drempel was groot, maar ze zoekt echter excuses om de berg niet op de moeten klimmen. Ik maak me sterk dat ze de tocht wel zou aankunnen. Ze mist zelfvertrouwen.

In het conflict met [M.] stelde ze nooit luidop de vraag; wat heb jij van mij nodig?

Grondwaarden: voldoende

[Verzoekster] is zeker iemand die ethisch correct denkt en handelt. GW 1/2/3 zijn ok. Ze beweert levenslang te willen leren maar beseft denk ik te weinig dat ze daarvoor uit haar comfortzone gaat moeten komen en leren met ontgoochelingen om te gaan. Ze hoopt te veel dat alles loopt zoals ze het heeft gedacht. Wat het zelfredzame betreft valt ze te veel terug op het gekende (zoals haar persoonlijk netwerk) of wat haar goed doet voelen, en moet ze leren stappen zetten naar mensen toe die haar intrinsiek misschien minder aantrekken maar waar professioneel gezien wel mee moet verbonden worden.

Conclusie

Uit het opleidingsdossier blijkt dat de studente goed, minstens voldoende werd begeleid tijdens de duur van haar Beroepspraktijk. Ook de evaluatie gebeurde conform de opleidingsvisie die wordt beschreven in de ECTS-fiche en in de studiewijzer Beroepspraktijk II.

De beslissing van de Examencommisie om de studente een 8/20 toe te kennen, is regelmatig tot stand gekomen, vindt grond in het dossier van de opleiding, is zeker niet kennelijk onredelijk of kennelijk onvoldoende gemotiveerd.

BESLISSING

Het beroep van de student is ontvankelijk maar niet gegrond.”

Dit is de thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij maakt geen opmerkingen inzake de ontvankelijkheid van het beroep, andere dan dat zij zich wat de tijdigheid ervan betreft, gedraagt naar de wijsheid van de Raad.

Ambtshalve doet de Raad het volgende gelden.

De bestreden beslissing werd genomen op 15 juli 2016.

Verwerende partij voegt bij haar stukken (stuk 6 administratief dossier) als eerste bewijs van de betekening van de bestreden beslissing, een kopie van de enveloppe van de aangetekende zending, met daarop de volgende barcode van Bpost: 1288500452621 220196644794 (de Raad beklemtoont de laatste cijfers: 794).

Als tweede bewijs van de betekening legt verwerende partij een afdruk neer van de webtracker van Bpost (stuk 7 administratief dossier), waaruit blijkt dat de desbetreffende zending (die na nazicht door het secretariaat van de Raad op 15 juli 2016 ter post blijkt te zijn aangeboden) op 18 juli 2016 om 12u58 door de postdiensten is afgeleverd. De code die bij de afdruk van webtracker hoort, is evenwel 01054 1288500452621 220196644795 (de Raad beklemtoont ook hier de laatste cijfers: 795).

De stukken 6 en 7 die verwerende partij neerlegt, hebben derhalve geen betrekking op dezelfde zending. Het lot van de zending met achteraan de code 794 kon door de Raad via de webtracker van Bpost niet worden achterhaald. Uit deze stukken kan dan ook niet worden afgeleid wanneer verzoekende partij van de bestreden beslissing kennis heeft genomen in de zin van artikel II.294, §1 van de Codex Hoger Onderwijs, zodat de tijdigheid van het beroep aan de hand daarvan evenmin kan worden vastgesteld.

Partijen zijn door de Raad voorafgaand aan de zitting uitgenodigd hieromtrent standpunt in te nemen.

Verwerende partij heeft daarop een bewijs van aangetekende zending voorgelegd met de barcode 01054 1288500452621 220196644795, een zending die aan verzoekende partij is geadresseerd. Verwerende partij zet daarbij uiteen dat de neerlegging van stuk 6 (zending met de barcode eindigend op '794') een vergissing betreft en dat een zending met dat nummer nooit ter post is aangeboden, en zij wijst erop dat de zending waarvan zij thans het bewijs voorlegt, door verzoekende partij is ontvangen op 18 juli 2016.

Hieruit lijkt derhalve te moeten worden besloten dat verwerende partij het bewijs levert van een kennissname in hoofde van verzoekende partij op 18 juli 2016.

Dit wordt door verzoekende partij ook niet betwist. Aldus stelt de Raad vast dat verzoekende partij in haar verzoekschrift bij de Raad uitdrukkelijk heeft vermeld (pagina 5 van

het verzoekschrift) dat haar beroep, waarvan zij stelt dat het met een aangetekend schrijven van 25 juli 2016 is ingesteld, tijdig is daar zij de bestreden beslissing op 18 juli 2016 heeft ontvangen.

De ontvangst – en dus de kennisname zoals hierboven bedoeld – van de bestreden beslissing op maandag 18 juli 2016 heeft tot gevolg dat de vervaltermijn voor het indienen van het beroep bij de Raad – in toepassing van het voormelde artikel II.294, §1 – is aangevangen op dinsdag 19 juli 2016 om te eindigen op zaterdag 23 juli 2016. In toepassing van artikel II.294, §1, vierde lid van de Codex Hoger Onderwijs wordt de termijn indien de vijfde dag een zaterdag is, verlegd tot de eerstvolgende werkdag waarop de postdiensten open zijn.

Aldus liep de vervaltermijn voor het instellen van het beroep bij de Raad af op maandag 25 juli 2016.

De aangetekende zending bevattende het beroep bij de Raad is evenwel, anders dan verzoekende partij meent, slechts op donderdag 28 juli 2016 ter post aangeboden. Dit blijkt uit de datumstempel op de enveloppe, en wordt bevestigd door de informatie op de webtracker van Bpost.

Verzoekende partij werd gevraagd hieromtrent ter zitting standpunt in te nemen.

Ter zitting stelt verzoekende partij dat zij niet betwist dat de aangetekende zending op 18 juli 2016 in ontvangst werd genomen, maar wel dat dit kan worden beschouwd als een ‘kennisname’ in haren hoofde. Immers, zo stelt verzoekende partij, de zending werd voor ontvangst afgerekend door haar vader, die evenwel niet over een postvolmacht beschikte.

In die omstandigheden stelt verzoekende partij dat de ‘kennisname’ zoals bedoeld in artikel II.294, §1 van de Codex Hoger Onderwijs niet kan worden geplaatst op maandag 18 juli 2016, maar wel in het daaropvolgende weekend.

Vervolgens ontving de Raad van de vader van verzoekster een ondertekende verklaring op eer van 24 augustus 2016, waarin hij stelt dat hij het poststuk met nummer 01054 1288500452621 220196644795 in ontvangst heeft genomen en dat hij voor de aflevering ervan heeft afgerekend. Op dezelfde datum legt verzoekende partij een verklaring op eed af, waarin zij stelt dat haar

vader niet beschikte over een postvolmacht en dat zijzelf de postzending met nummer 01054 1288500452621 220196644795 niet in ontvangst heeft genomen.

Zowel verzoekende partij als de Raad hebben navraag gedaan bij de diensten van Bpost om kopie te krijgen van het document waarop voor ontvangst van de voormelde aangetekende zending werd getekend. Bpost heeft dit stuk, spijs herhaald aandringen, niet overgemaakt.

Op basis van de aldus voorliggende gegevens, is de Raad van oordeel dat het beroep *ratione temporis* niet ontvankelijk kan worden verklaard.

Krachtens artikel 8, §1 van het Koninklijk besluit van 24 april 2014 houdende reglementering van de postdienst wordt een ingeschreven zending bezorgd tegen aftekening door de geadresseerde of zijn gevoldmachtigde waarvan de hoedanigheid zal worden aangetoond conform de bepalingen van artikel 19 van dat besluit, mits verificatie van de identiteit van de persoon die de zending ontvangt. Teneinde aan te tonen dat de identiteit wel degelijk werd gecontroleerd, moet de aanbieder van de postdiensten een handgeschreven, fotografische of elektronische kopie nemen van het identiteitsstuk of eender welk bewijsmiddel gebruiken die het nuttig zal achten. Artikel 19, §1 van het voormelde Koninklijk besluit bepaalt dat ingeschreven zendingen slechts aan een gevoldmachtigde van de bestemming mogen worden afgegeven op voorlegging van een postvolmacht waaruit formeel de bevoegdheid blijkt om de postzendingen te ontvangen.

Overeenkomstig artikel 131, 11° van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven wordt met ‘ingeschreven zending’ onder meer bedoeld, een aangetekende zending.

Er ligt te dezen geen bewijs voor wie de aangetekende zending houdende kennisgeving van de bestreden beslissing voor ontvangst heeft getekend. Indien verzoekende partij van oordeel is dat de postdiensten hebben gehandeld in strijd met de voormelde voorschriften, dan is dit een aspect van burgerrechtelijke aansprakelijkheid waarover de Raad geen uitspraak kan doen.

Bovenal moet de Raad vaststellen dat verzoekende partij in haar verzoekschrift explicet heeft aangegeven dat zij de bestreden beslissing op 18 juli 2016 heeft ontvangen. Zij vermeldt deze datum uitdrukkelijk, en koppelt er tevens aan dat een beroep ingediend op 25 juli 2016 bijgevolg

ontvankelijk is – wat, zoals hierboven reeds is aangegeven, op zich correct is gelet op de toepassing van artikel II.294, §1, vierde lid van de Codex Hoger Onderwijs.

De Raad bedenkt daarbij dat de beweerde terugkeer van verzoekende partij in het weekend van 23 en 24 juli 2016, geenszins verhindert dat zij op 18 juli 2016 effectief kennis heeft genomen van de inhoud van de bestreden beslissing. Deze kennisname hoeft zich immers niet enkel te veruitwenden in de fysieke ontvangst van een aangetekend schrijven.

De Raad beschouwt de erkenning van de datum van ontvangst als een gerechtelijke bekentenis in de zin van artikel 1356 van het Burgerlijk Wetboek. Het argument dat verzoekende partij ter zitting heeft aangevoerd, met name dat de aangetekende zending (ten onrechte) aan haar vader is afgegeven, kan in toepassing van dit artikel niet worden beschouwd als een dwaling omtrent de feiten.

Uit de datering en ondertekening van het verzoekschrift op 25 juli 2016 leidt de Raad bijkomend af dat verzoekende partij die dag inderdaad als de laatste dag van de beroepstermijn beschouwde. De mogelijke reden waarom het beroep vervolgens pas op 28 juli 2016 voor verzending ter post is aangeboden, dient daarbij niet te worden onderzocht.

Het beroep is onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 19 september 2016, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bijzitter
Piet Versweyveld	bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Jim Deridder